

83
N-35

- So'z birikmasi
- Ega ba kesim,
bir bosh bo'lakli gaplar
- Ikkinchi darajali bo'laklar
- To'liqsiz gap, gap
bo'laklarining tartibi,
uyushiq bo'lakar
- Ajratilgan gap bo'laklari
va undalma, kiritma
- Sodda va qo'shma gaplar
- Ergashgan va bog'lovchisiz
qo'shma gaplar
- Murakkab qo'shma gaplar
- Ko'chirma va o'zlashtirma gap
- Adabiyotdan savollar

Nargiza Erkaboyeva

O'ZBEK TILI VA ADABIYOTIDAN

SAVOLLAR TO'PLAMI

III qism

83
K-35

3

Nargiza Erkaboyeva

O'ZBEK TILI VA
ADABIYOTIDAN
SAVOLLAR
TO'PLAMI

III qism

1) Robbishroqli sadri va yassir
li amri vahlul ugdatan mi
lisani yaggaku gulliy

Robbi zidni ilman va faxman.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLYI VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT VILOYATI CHIRCHIQ
DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI
AXBOROT RESURS MARKAZI

"LESSON PRESS"
Toshkent - 2018

UO'K 372.882
KBK 83(5O')ya722
N35

Taqrizchilar:

Nosirjon Uluqov, filologiya fanlari doktori,
Mo'minjon Siddiqov, filologiya fanlari nomzodi,
Ilhomjon Madrahimov, filologiya fanlari nomzodi

Nargiza Erkaboyeva

O'zbek tili va adabiyotidan savollar to'plami / N. Erkaboyeva.– T.: «LESSON PRESS», 2018. 480 bet

UO'K 372.882
KBK 83(5O')ya722

O'zbek tili va adabiyotidan savollar to'plamini tuzishda hozirda qo'llanilayotgan fan darsliklariga tayanildi. Savollarning mavzuli tarzda bo'limlarga bo'lingani esa foydalanuvchiga qulaylik yaratadi.

Soha bilan qiziqqan kitobxonlarga mo'ljallangan.

ISBN 978-9943-4662-9-6

© Erkaboyeva N., 2018 y.
© "LESSON PRESS" MCHJ nashriyoti, 2018 y.

SO'Z BIRIKMASI MAVZUSIDAN SAVOLLAR

1. Tobe so'zlar ko'chma ma'noda qo'llangan qatorni aniqlang.
- A) kumush qoshiq, temir intizom, tilla soat
 B) kumush qish, qora sovug, tilla bola
 C) shishaning og'zi, arraning tishi, uzukning ko'zi
 D) tikansiz gul, qo'li gul, qora qalam
2. Tobe bog'langan so'zlarda qanday so'z hokim so'z hisoblanadi?
- A) kelishik qo'shimchasini olgan so'z
 B) ko'makchidan oldin kelgan so'z
 C) ma'nosi izohlanayotgan so'z
 D) o'zi bog'lanib kelgan so'z ma'nosini izohlayotgan so'z
3. Qaysi qatorda hokim so'z sifat bilan ifodalangan?
- A) shunday o'lka
 B) halol ishlamoq
 C) kuzgi bug'doy
 D) voqeadan xabardor
4. Hokim so'zi sifat bilan ifodalangan boshqaruvli so'z birikmasini toping.
- A) kamalakdek egik
 B) asal kabi shirin
 C) oydan-da qo'zal
 D) tovushdan tez
5. Boshqaruv yo'li bilan hosil bo'lgan so'z birikmasini ko'rsating.
- A) opasi bilan ko'rishmoq
 B) navbatchining vazifasi
 C) zimdan kuzatmoq
 D) shahar ko'chalari
6. Bitishuv yo'li bilan hosil bo'lgan so'z birikmasini toping.
- A) bolalar haqida g'amxo'rlik
 B) maktab hovlisi
 C) o'ylab gapirmoq
 D) o'ylanib qolmoq
7. Qaysi qatorda tobe so'z bilan hokim so'zning o'rni almashtirilsa, gap hosil bo'ladi?
- A) maqola o'qimoq
 B) ko'm-ko'k o'tloq
 C) suvga to'ldirmoq
 D) mahallani aylanmoq
8. Qaysi gapda yasama so'zni tobelantirgan ibora ishtirok etgan?
- A) Haqiqiy vatanparvarlar jon kuydirib mehnat qilishdan aslo charchamaydilar.
 B) Vatanga bo'lgan muhabbatim meni xorijliklar yutug'idan ko'z yumishga majbur qilmaydi.
 C) Vatanni ko'z qarachig'iday asrashni ma'rifatli millatlardan o'rganish kerak.
 D) O'z Vataniga dog' tushirish – uni sotish degan so'z.
9. Quyidagilarning qaysi biri qaratqichli birikma hisoblanadi?
- A) oltin soat B) yigit husni
 C) uzum yedi D) yog'och ko'prik
10. Qaysi bo'limni tilimiz imkoniyatlarining ko'zgusi deb atash mumkin?
- A) morfologiyani B) leksikologiyani
 C) orfografiyani D) sintaksisni
11. So'z birikmalari tarkibidagi so'zlarni bir-biriga bog'lashda qaysi vositalar qatnashadi?
- 1) kelishik qo'shimchalari; 2) egalik qo'shimchalari; 3) ko'makchilar.
- A) 1, 2 B) 1, 3
 C) 1, 2, 3 D) 2, 3
12. So'z qo'shilmalarida so'zlarni bog'lovchi vositalar to'g'ri va to'liq sanalgan javobni toping.
- A) sanash ohangi
 B) teng bog'lovchilar, ergashtiruvchi bog'lovchilar
 C) ergashtiruvchi bog'lovchilar
 D) sanash ohangi, teng bog'lovchilar

13. So'z birikmasi va qo'shma so'zga oid umumiy fikrlarni toping.

1) qismlari orasidagi grammatik aloqa sezilmaydi;

2) bir xil grammatik shaklga ega bo'lishi mumkin;

3) qismlari bir xildagi so'z turkumlariga oid bo'lishi mumkin;

4) ularni tashkil etuvchi qismlarning har biriga alohida-alohida so'roq berish mumkin.

A) 1, 3, 4 B) 1, 2, 4

C) 1, 4 D) 2, 5

14. Turg'un birikma qatnashgan qatnashgan toping.

A) ko'k qog'oz

B) ko'prikdan sakramoq

C) ko'nglidan o'tkazmoq

D) ko'prikdan o'tkazmoq

15. Qaysi gapda tobe va hokim qismlari bir xil so'z turkumidan yasalgan sodda yasama so'zlar bilan ifodalangan to'ldiruvchili birikma mavjud?

A) Insonda hayotning mohiyatini tushunish qobiliyatini tarixni anglashdan boshlanadi.

B) Saxiylik kishilar o'rtasidagi ishonch va muhabbatdan hosil bo'ladi.

C) Olingan bilimlarni mustahkamlashga har doim infilmog'imiz darkor.

D) Bu so'roq qarshisida shaxsiy yetishmovchiliklarimni turmush og'irliklarini unutaman.

16. Bermoq uchun dunyoga sayqal Olam aro odam yaratgan.

Ushbu she'riy parchadagi so'z birikmalari necha xil yo'l bilan hosil qilingan?

A) 2 B) 1 C) 3 D) 4

17. Chodir eshigida osilgan kimxob parda Humoyunning qo'liga mayin va salqin tegdi.

Berilgan gapda bitishuvli so'z birikmalaridagi tobe qismlar qaysi turkumlarga oid?

A) bir o'rinda fe'l, bir o'rinda ot, ikki o'rinda sifatga oid

B) bir o'rinda fe'l, bir o'rinda sifat, ikki o'rinda ravishga oid

C) bir o'rinda fe'l, uch o'rinda sifatga oid

D) bir o'rinda fe'l, ikki o'rinda sifatga oid

18. Til birliklari to'g'ri sanalgan javobni toping.

1) gap; 2) so'z birikmasi; 3) so'z; 4) to'vush; 5) qo'shimcha.

A) 1, 2, 4 B) 1, 2, 3, 4, 5

C) 1, 2, 4, 5 D) 1, 2, 5

19. O'tli birikmaga to'g'ri va to'liq ta'rif berilgan javobni toping.

A) hokim so'z fe'l bilan ifodalangan birikma

B) hokim so'z ot bilan ifodalangan birikma

C) hokim so'z ot va otlashgan so'zlar bilan ifodalangan birikma

D) hokim va tobe so'z ot bilan ifodalangan birikma

20. Qanday birliklarda har bir so'z ma'no mustaqilligini, alohida-alohida narsalarni nomlab kelish xususiyatini saqlab qoladi?

A) so'z birikmasida

B) so'z qo'shilmasida

C) iborada

D) qo'shma so'zda

21. Qaysi hukm to'g'ri?

A) teng bog'lanish – so'z birikmasi

B) tobe bog'lanish – so'z qo'shilmasi

C) teng bog'lanish – so'z qo'shilmasi

D) teng bog'lanish ham, tobe bog'lanish ham so'z birikmasi

22. Qaysi gapda fonetik o'zgarishga uchragan so'z yasama so'zga tobelangan?

A) Qulog'ing soz eshitsu agar, Nozik sasga bir dam quloq os.

B) Yonib ishq alangasida, Oy qiladi unga tabassum.

C) O'zligim bilmoqqa davrim Berdi imkon, o'zbegim.

D) Mening uyg'oq qalbingma ayon, Ne xususda kuylar shalola.

23. So'z birikmasi haqidagi noto'g'ri hukmni toping.

A) so'z birikmalari ham so'zlar kabi narsa, belgi, harakatni atashga xizmat qiladi

B) so'z birikmasi – leksik hodisa

C) so'z birikmasi narsa, belgi yoki harakatni yakka holda emas, balki ikki va undan ortiq so'zlarning o'zaro aloqaga kirishuvi orqali ifodalaydi

D) so'z birikmasi tushuncha bildiradi

24. So'zlarning ma'nosi so'z birikmasi orqali noto'g'ri izohlangan qatorni toping.

A) olqor – yovvoyi tog' echkisi

B) ayg'ir – urg'ochi ot

C) nor – erkak tuya

D) ezma – sergap odam

25. So'z birikmasi va qo'shma so'zlar o'rtasidagi farqlarni toping.

1) so'z birikmasidagi qismlar ma'no mustaqilligini saqlagan bo'ladi, qo'shma so'z qismlarining ma'nosi esa saqlanmagan bo'ladi;

2) so'z birikmasidagi qismlar orasida grammatik aloqa sezilib turadi, qo'shma so'z qismlari orasidagi grammatik aloqa yo'qolgan bo'ladi;

3) so'z birikmasini tashkil etgan qismlarning har biriga alohida so'roq berish mumkin, qo'shma so'zlarga esa yaxlit bir savol berish mumkin;

4) so'z birikmasining qismlari o'z mustaqil urg'usini saqlagan bo'ladi, qo'shma so'z esa umumiy bir urg'uga ega bo'ladi.

A) 1, 2, 3, 4

B) 1, 2, 3

C) 1, 2, 4

D) 1, 2

26. Qo'shma so'z qatnashgan gapni toping.

A) Dori bosh og'rig'ini darrov qoldirdi.

B) Qayerdandir oq qushlar uchib keldi.

C) Qizil urug'dan ungan ko'chatlar sog'lom rivojlandi.

D) Maktab direktori kotiba olib kirgan hujjatlarga qo'l qo'ydi.

27. Turg'un bog'lanma qatnashgan gapni toping.

A) Yigit oqimga qarshi suzib ariqning boshiga yetdi.

B) Shifokor dorini bolaning qulog'iga quydi.

C) Shahzoda bir kosibning qizini yaxshi ko'radi.

D) Semiz qo'y go'shti o'z yog'ida qovurildi.

28. Bahor osmonida chaqnasa chaqin,

Ko'ksingdan otilar oqovli nafas.

(A.Oripov)

Berilgan she'riy parchadagi so'zlar nechta tobe bog'lanishni hosil qiladi?

A) 5 ta

B) 7 ta

C) 6 ta

D) 8 ta

29. Iboralarning ma'nosi noto'g'ri izohlangan qatorni toping.

A) ko'zini yog' bosgan – mag'rur, kibrli

B) yog' tushsa yalagudek – toza

C) to'nini teskari kiyib olmoq – achchiqlanmoq

D) bo'yniga qo'yimoq – iqror qilmoq

30. Iboralarning ma'nosi noto'g'ri izohlangan qatorni toping.

A) o'pkasi yo'q – qo'rqqoq

B) ko'nglidan o'tkazmoq – o'ylamoq

C) hammasida to'g'ri izohlangan

D) ko'zini yog' bosgan – mag'rur, kibrli

31. Paxta gulli chinni piyola so'z birikmasi zanjirida nechta so'z birikmasi bor?

A) 1 ta

B) 2 ta

C) 3 ta

D) 4 ta

32. Uchta paxta gulli chinni piyola so'z birikmasi zanjiridagi so'z birikmalari miqdorini toping.

A) 5 ta

B) 2 ta

C) 3 ta

D) 4 ta

33. *Uch kundani beri shimoldan esgan mayin shamol* so'z birikmasi zanjiridagi so'z birikmalari miqdorini toping.

- A) 5 ta B) 6 ta
C) 3 ta D) 4 ta

34. To'ldiruvchili birikmani toping.

- A) katta kuch
B) kitobdan ko'chirmoq
C) ikki yil
D) qishloqdagi binolar

35. Aniqlovchili birikma qatnashmagan qatorni toping.

- A) chiroyli bino B) o'z uyim
C) uchinchi sinf D) paxtadan oq

36. Holli birikma qatnashgan qatorni toping.

- A) hozir bo'lmog
B) qalam bilan yozmoq
C) qunt bilan o'qimoq
D) shahardagi binolar

37. *Birinchi bor bahorni tanitgan, ilk bor varrak uchirgan, birinchi marta hayitlik olgan joying, birinchi o'qituvchi, birinchi muhabbatini tanigan makon – Vatandir!* Ushbu gapdagi boshqaruvli birikmalar miqdorini toping.

- A) 5 ta B) 6 ta
C) 3 ta D) 4 ta

38. *Birinchi bor bahorni tanitgan, ilk bor varrak uchirgan, birinchi marta hayitlik olgan joying, birinchi o'qituvchi, birinchi muhabbatini tanigan makon – Vatandir!* Ushbu gapdagi to'ldiruvchili birikmalar miqdorini toping.

- A) 5 ta B) 6 ta
C) 3 ta D) 4 ta

39. *Vatan – ona allasi taralgan, beshiging izlari chizilgan zamin.* Ushbu gapdagi moslashuvli so'z birikmalari miqdorini toping.

- A) 1 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

40. Moslashuvli so'z birikmasi asosida hosil bo'lgan qo'shma so'zni toping.

- A) sadarayhon B) sakkizoyoq
C) ko'zoynak D) otboqar

41. *Ochsang davronlarning kitoblarini, Qancha karvonlarning ertagi bordir.*

Tingla donolarning xitoblarini: Egasi bor yurtning ertasi bordir.

Ushbu parchada nechta so'z birikmasi mavjud?

- A) 7 ta B) 8 ta
C) 9 ta D) 10 ta

42. *Kishi moliga suq podsholarni ko'p ko'rgan Binoiy o'n olti yoshli Boburning bunchalik halolligidan qattiq ta'sirlandi.* Ushbu gapda nechta so'z birikmasi zanjiri bor?

- A) 1 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

43. *Bu masalani tezda yechish kerak.* Ushbu gapda nechta so'z birikmasi zanjiri bor?

- A) 1 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

44. So'z birikmasi qatnashmagan qatorni toping.

- A) qiziqarli mashg'ulot
B) kecha oydin
C) qattiq sovuq
D) o'qishli asar

45. Bir-biridan vazifasi, ifoda materiali, tuzilishi va tizimdagi o'rnini bilan farqlanadigan til hodisasi qanday ataladi?

- A) til birligi
B) nutq birligi
C) grammatik birlik
D) sintaktik birlik

46. *Agar biz O'zbekistonimizni dunyoga tarannum etmoqchi, buyuk yozuvchilarni, buyuk shoirlarni, buyuk ijodkorlarni tarbiyalashimiz kerak.*

Ushbu gapda tobe qismi ham, hokim qismi ham yasama so'zdan iborat bo'lgan birikmalar sonini aniqlang.

- A) 3 B) 5 C) 2 D) 4

47. Kelgusi avlod zakovati va shijoatiga ishonmagan jamiyatning ichi mo'rtidir.

Ushbu gapda nechta so'z hokim qismga moslashtirish usulida bog'langan?

- A) 1 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

48. Bu o'lkada iqlim o'rtacha, suv mo'l, yer umumli, quyosh nuri yetarli.

Ushbu gapdagi bitishuv munosabatlari so'z birikmasining hokim qismi qaysi so'z turkum(lar)i bilan ifodalangan?

- A) ot, sifat, ot B) ot, ot
C) ot, ravish, ot D) ot

49. So'z birikmasi zanjiri faqat kesim atrofida birikkan gapni toping.

A) Kishi moliga suq podsholarni ko'p ko'rgan Binoiy o'n olti yoshli Bobuming bunchalik haloligidan juda qattiq ta'sirlandi.

B) Bu masalani tezda yechish kerak.

C) Darveshalining zindonda yotishi Alisherning yuragida dushmanlik olovini to'ldiradi.

D) Badanni junjitivchi sovuq shamol esib qoldi.

50. O'z vatanini sevgan kishi shu Vatanning ravnaqi uchun kurashadi.

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi bor?

- A) 4 ta B) 5 ta
C) 6 ta D) 7 ta

51. Kechqurunlari buvimdan oy yorug'ida turli rivoyatlar tinglardim.

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi bor?

- A) 4 ta B) 5 ta
C) 6 ta D) 7 ta

52. Quyida berilgan so'z birikmalaridan qaysilari turg'un birikma bo'ladi?

1) boshiga yetdi; 2) qulog'iga quydi; 3) o'z yog'ida qovurildi; 4) yaxshi ko'radi.

- A) 2, 4 B) 2, 3, 4
C) 3, 4 D) 1, 2, 3, 4

53. Quyida keltirilgan tasviriy ifodalardan qay birining ma'nosi noto'g'ri izohlangan?

- A) oq oltin – paxta
B) havo kemasi – samolyot
C) bahor elchisi – lolaqizg'aldoq
D) so'z san'atkori – yozuvchi

54. Kelishiklar yordamida birikish qanday so'z birikma(lar)i uchun xos?

- A) boshqaruv, bitishuv
B) boshqaruv, moslashuv
C) faqat boshqaruv
D) boshqaruv, bitishuv, moslashuv

55. Ko'makchilar yordamida birikish so'z birikmasining qaysi turi uchun xos?

- A) boshqaruv, bitishuv
B) boshqaruv, moslashuv
C) faqat boshqaruv
D) boshqaruv, bitishuv, moslashuv

56. Qaysi qatorda faqat so'z birikmalari berilgan?

- A) ko'z yumdi, qovun tushirdi
B) qo'li gul, qo'li ochiq
C) ichi qora, qo'li uzun
D) ko'ngli keng, mum tishlab oldi

57. Qaysi qatorda faqat qo'shma so'z berilgan?

- A) bosh ko'tarmoq, imzo chekmoq
B) oy shu'lasi, nafis gullar
C) yoqimli kuy, chaqqon bola
D) tog'ning cho'qqisi, qorli tog'lar

58. Gap berilgan qatorni toping.

- A) baland bino, pok niyat
B) vijdoni pok, e'tiqodi kuchli
C) zilol suv, mustaqil diyor
D) mahalla ahli, oilaviy hamjihatlik

59. Quyida keltirilgan qaysi birliklarni so'z birikmasi va turg'un bog'lanma sifatida ishlatish mumkin?

A) bo'yniga ilmoq, tarvuzi qo'tlig'idan tushmoq

B) to'nini teskari kiymoq, ko'ngli toza
C) tosh otmoq, oyog'ini qo'lga olib chopmoq

D) qo'li ochiq, boshi ko'kka yetdi

60. Tobe bog'lanish haqida noto'g'ri hukmlarni aniqlang.

1. Hokim bo'lak tobe bo'lakka ma'lum bo'g'lovchi vositalar bilan tobelanadi.

2. Bog'lovchi vositalar doim tobe va hokim qismda keladi.

3. Egalik qo'shimchasi hokim bo'lakka qo'shiladi.

4. Kelishik, ko'makchi va ohang tobe qism tarkibida, egalik va shaxs-son hokim qism tarkibida keladi.

A) 1, 3 B) 2, 4

C) 2, 3, 4 D) 1, 2

61. Berilgan qaysi gap(lar)da so'z birikmasi zanjiri faqat kesim atrofida birlashgan?

1) *Sayohatchilar daraning pilla-poya kabi yotiqroq yerlaridan yuqoriga intildilar.*

2) *Badanni junjituvcchi sovuq shamol izg'ib qoldi.*

3) *Darveshalining zindonda yotishi Alisherning yuragida dushmanlik olovini so'ndirdi.*

4) *Kechqurunlari oy yorug'ida buvimdan turli rivoyatlar tinglardim.*

A) 1, 3, 4 B) 1, 2, 3, 4

C) 4 D) 1, 4

62. *Kelgusi avlod zakovati va shijoatiga ishonmagan jamiyatning ichi mo'rtidir.*

Ushbu gapda grammatik bog'lanish nechta?

A) 10 ta B) 8 ta

C) 7 ta D) 9 ta

63. Imlosi to'g'ri yozilgan so'z birikmasini belgilang.

A) lag'cha cho'g' B) lahcha cho'g'

C) laxcha cho'g' D) laxja cho'g'

64. Berilgan she'riy parchada ot turkumiga mansub so'zlar qanday usul(lar) bilan hokim so'zga tobelangan?

Jajji go'dak, sen tug'ilding, sen uchun,

Kim belanchak yasab turur shu damda,

Kimdir senga uchqur tulpor egarlar,

Kimdir senga hassa yo'nar shu damda.

A) bitishuv, boshqaruv B) boshqaruv

C) moslashuv, bitishuv D) moslashuv

65. Berilgan she'riy parchada qanday munosabatti so'z birikmalari tarkibida fonetik o'zgarish asosida yozilgan so'z uchraydi?

Yer uzra qo'ndi oqshom, oy shu'lasi bir mayin,

Kel, oppog'im, kel, erkam, men seni allalayin.

Dudog'ing guldin xushbo'y, yuzlaring undan xushbo'y,

Kel, oppog'im, bag'rimga jajji boshginangni qo'y.

A) boshqaruv

B) bitishuv

C) bitishuv, boshqaruv

D) moslashuv

66. *Derazaning ochiq tabaqasidan kirayotgan shamol darpardani xomushgina silkitdi.* Ushbu gapda nechta fe'lli so'z birikmasi mavjud?

A) 1 ta B) 2 ta

C) 3 ta D) 4 ta

67. Tobe bog'lanishda qatnashadigan birliklar qaysilar?

1) kelishiklar; 2) ko'makchilar; 3) so'z tartibi; 4) ohang; 5) shaxs-son qo'shimchalari.

A) 1, 2, 3, 4, 5 B) 1, 2, 3, 4

C) 1, 2, 4 D) 1, 2, 4, 5

68. Tobe bog'lanishda tobe qismga qo'shiluvchi vositalarni toping.

1) ko'makchi; 2) kelishik; 3) egalik
qo'shimchasi; 4) ohang.

- A) 1, 2, 4 B) 1, 2
C) 1, 3, 4 D) 1, 2, 3, 4

69. Agar hokim bo'lak belgi bildiruvchi so'zlar bilan ifodalanib, qiyoslashga asos vazifasini bajarsa, qiyoslanuvchi so'z qay-
si kelishik orqali bog'lanadi?

- A) qaratqich kelishigi
B) chiqish kelishigi
C) jo'nalish kelishigi
D) tushum kelishigi

70. *Alimardon onasi o'lganidan keyin uydan farq ketganini hozir, ayniqsa, chuqur his qiladi.* Gapda nechta holli so'z birikmasi mavjud?

- A) 3 B) 4 C) 2 D) 5

71. «Daftarning varog'i» va «daftar varog'i» so'z birikmalari qaysi jihatiga ko'ra farqlanadi?

- A) varoq so'zining so'zlovchi va tinglovchiga aniq-noaniqligiga ko'ra
B) so'zlashuv uslubiga xosligi bilan
C) ular o'rtasida farq yo'q
D) hurmat ma'nosining bor-yo'qligiga ko'ra

72. Qaysi shakl so'zlashuv uslubiga xoslangan?

- A) daftarning varog'i
B) daftar varog'i
C) bizning daftar
D) daftar varoq

73. Boshqaruvli birikmani toping.

- A) gullar oralab B) e'tiborli ayol
C) ta'til kunlari D) ko'cha darvoza

74. Moslashuvli birikma qatnashmagan qatorni toping.

- A) yurtimiz jamoli
B) choy quti
C) qiz bola
D) insonparvarlik yordami

75. *O'zbekistonlik bolalar yelkasida millat yuki borligini sezishi kerak.*

Ushbu gapda nechta moslashuvli so'z birikmasi bor?

- A) 1 ta B) 2 ta C) 3 ta
D) moslashuvli so'z birikmasi yo'q

76. *Inson yaxshilik qilishga qodir ekan, unga noshukurlik bilan to'qnashuv xavfi tahdid solmaydi.* Ushbu gapda so'z birikmasining qanday turlari qatnashgan va ularning soni nechta?

- A) 2 ta moslashuv, 3 ta boshqaruv
B) 1 ta moslashuv, 3 ta boshqaruv
C) 2 ta moslashuv, 2 ta boshqaruv
D) 3 ta boshqaruv

77. «Boshing egib ta'zim ayla, shukrona ayt

Seni guldek erkalagan chaman uchun.

Osmonlarda yurgan bo'lsang, tuproqqa qayt,

Aytgil, do'stim, nima qildik Vatan uchun?»

Ushbu she'riy parchada nechta boshqaruvli so'z birikmasi bor?

- A) 6 B) 7 C) 8 D) 5

78. «Yoshlikda zahmat chekib ilm o'rgansang, kasb-hunar egallasang, qariganda rohat topasang». Ushbu gapda nechta so'z birikmasi bor?

- A) 4 ta B) 5 ta
C) 6 ta D) 7 ta

79. «Yoshlikda zahmat chekib ilm o'rgansang, kasb-hunar egallasang, qariganda rohat topasang». Ushbu gapda nechta fe'lli so'z birikmasi bor?

- A) 4 ta B) 5 ta
C) 6 ta D) 7 ta

80. *U har kuni qo'ylarni sog'ib, sutni qo'y egasining oldiga keltirardi.*

Ushbu gapda so'z birikmalari soni nechta?

- A) 3 ta B) 4 ta
C) 5 ta D) 6 ta

81. O'lmaslikka ishora – o'langa oshiqligim,

Saodatga ishora – zamonga oshiqligim,

Teranlikka ishora – ummonga oshiqligim,

Go'zallikka ishora – bo'stonga oshiqligim -

Bahor, ketma mening bog'im-dan. (To'ra Sulaymon)

Ushbu she'riy parchada fonetik o'zgarish asosida yozilgan yasama so'zlar nechta o'rinda hokim qism vazifasini bajaragan?

A) 4. B) 3 C) 5 D) 6

82. «Bilimsiz kishining ko'ngli xurofotga moyil bo'ladi». Ushbu gapda nechta aniqlovchili so'z birikmasi bor?

A) 1 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

83. Uchta paxta gulli chinni pi-yola so'z birikmasi zanjirida nechta tobe so'z vazifasini bajaruvchi so'z bor?

A) 1 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

84. Uchta paxta gulli chinni pi-yola so'z birikmasi zanjirida nechta hokim so'z vazifasini bajaruvchi so'z bor?

A) 1 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

85. Uch kundan beri shimoldan esgan mayin shamol so'z birikmasi zanjirida nechta hokim so'z vazifasini bajaruvchi so'z bor?

A) 1 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

86. Uch kundan beri shimoldan esgan mayin shamol so'z birikmasi zanjirida nechta tobe so'z vazifasini bajaruvchi so'z bor?

A) 1 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

87. Uch kundan beri shimoldan esgan mayin shamol so'z birikmasi zanjirida nechta o'tli so'z birikmasi bor?

A) 1 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

88. Uch kundan beri shimoldan esgan mayin shamol so'z birikmasi zanjirida nechta fe'lli so'z birikmasi bor?

A) 1 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

89. Qaysi so'z birikmalari qo'shib yozilganda qo'shma so'z hosil bo'ladi?

1) oq qush; 2) suv ilon; 3) qizil ishton; 4) qizil urug'; 5) bosh og'riq.

A) 1, 3, 5 B) 1, 2, 3, 5
C) 1, 2, 3, 4, 5 D) 1, 2, 4

90. Shimoldan esgan mayin shamol so'z birikmasi zanjiridan bir so'zga tobelangan, boshqa so'zga nisbatan hokim bo'lgan so'z(lar)ni toping.

A) shimoldan
B) shimoldan, esgan
C) shimoldan, mayin
D) esgan

91. Shimoldan esgan mayin shamol so'z birikmasi zanjiridan tobe so'z vazifasini bajaruvchi so'zlarni aniqlang.

A) shimoldan
B) shimoldan, esgan
C) shimoldan, esgan, mayin
D) esgan, mayin

92. Shimoldan esgan mayin shamol so'z birikmasi zanjiridan hokim so'z vazifasini bajaradigan so'zlarni aniqlang.

A) shimoldan
B) shimoldan, esgan
C) shimoldan, esgan, mayin
D) esgan, shamol

93. Shimoldan esgan mayin shamol so'z birikmasi zanjiridan faqat tobe so'z vazifasini bajaradigan so'zlarni aniqlang.

A) shimoldan, mayin
B) shimoldan, esgan
C) shimoldan, esgan, mayin
D) esgan, mayin

104. *Shimoldan esgan mayin shamol* so'z birikmasi zanjiridan faqat hokim so'z vazifasini bajaradigan so'zlarni aniqlang.

- A) shimoldan, mayin
- B) shimoldan, esgan
- C) shamol, esgan
- D) shamol

105. *O'z Vatani sevgan kishi* so'z birikmasi zanjirida ham hokim, ham tobe vazifasini bajaradigan so'zlarni toping.

- A) vatani, sevgan
- B) vatani, kishi
- C) o'z, kishi
- D) vatani, o'z

106. So'z birikmasida qaysi vositalar tobe qismga qo'shiladi?

1) kelishik; 2) ko'makchi; 3) egalik qo'shimchasi; 4) ohang.

- A) 1, 2, 3, 4
- B) 1, 2, 4
- C) 1, 2
- D) 1, 2, 3

107. Tobe bo'lak faqat qaratqich kelishigidagi ot bilan ifodalanishi uchun hokim bo'lak qaysi so'z turkumi bilan ifodalanishi kerak?

- A) otlashgan so'zlar bilan
- B) ot bilan
- C) ot, olmosh, harakat nomi bilan
- D) ot va olmosh bilan

108. Agar hokim bo'lak belgi bildiruvchi so'zlar bilan ifodalanib, qiyoslashga asos vazifasini bajarsa, qiyoslanuvchi so'z qaysi kelishik shaklida bo'ladi?

- A) qaratqich kelishigi
- B) o'rin-payt kelishigi
- C) chiqish kelishigi
- D) tushum kelishigi

109. Tobe so'z qaysi kelishik shaklida bo'lganda so'zlovchi va tinglovchi uchun ma'lum bo'lgan aniq uzum va undan bir qism ma'nosi ifodalanadi?

- A) qaratqich kelishigi
- B) o'rin-payt kelishigi
- C) chiqish kelishigi
- D) tushum kelishigi

100. Kelishik va ko'makchilar birga qo'llanganda kelishik qo'shimchasi qaysi qismga qo'shiladi?

- A) tobe qismga
- B) tobe qism va ko'makchi oxiriga
- C) ko'makchi oxiriga
- D) tobe va hokim qismga

101. *Yam-yashil o'tloqlarda dumalagan, chang ko'chalarda o'ynagan damlarimni unutmay qiynalaman.* Ushbu gapda gap bo'laklan nechta tobe bog'lanish hosil qilgan?

- A) 9 ta
- B) 8 ta
- C) 7 ta
- D) 6 ta

102. *U yozuvchining so'nggi izlarini do'stlari bilan boshqa shaharlardan ham qidirgandi.*

Ushbu gapdagi tobe bog'lanishlar soni va turi haqida to'g'ri tahlil berilgan javobni toping.

A) 7 ta tobe bog'lanish: 3 ta bitishuv, 3 ta boshqaruv, 1 ta moslashuv

B) 7 ta tobe bog'lanish: 2 ta bitishuv, 3 ta boshqaruv, 2 ta moslashuv

C) 6 ta tobe bog'lanish: 2 ta bitishuv, 2 ta boshqaruv, 1 ta moslashuv

D) 6 ta tobe bog'lanish: 3 ta bitishuv, 2 ta boshqaruv, 1 ta moslashuv

103. Bitta tushunchani ifodalagan til birligi berilgan qatorni aniqlang.

- A) men bilan sen
- B) opamning kitobi
- C) ko'cha tor
- D) akam muhandis

104. Fikr ifodalagan til birligi berilgan qatorni aniqlang.

- A) maktab bog'i
- B) qunt bilan o'qimoq
- C) binu xatta
- D) yog' tushsa yalaguday

103. So'z birikmalari va gap o'rtasidagi farq nimadan iborat?

A) tarkibidagi so'zlarning tobelanib bog'lanishiga ko'ra

B) tarkibidagi so'zlarning ma'no va grammatik jihatdan bog'lanishiga ko'ra

C) kesim va ega yoki faqat kesim bo'laklariga aloqador grammatik asosga egaligiga ko'ra

D) grammatik birlik hisoblanishi bilan

104. Qaysi javobdagi gapda bitishuvli so'z birikmasi yo'q?

A) Darveshalining zindonda yotishi Alisherning yuragiga dushmanlik olovini to'ldiradi.

B) Bu masalani tezda yechish kerak.

C) Kimsan unga birpas qarab turdi-da, so'ng chiqib ketdi.

D) Nasiba qunt bilan o'qiy boshladi.

105. Ko'makchilar vositasida bog'langan so'z birikmalarida tobe so'z qaysi so'z turkumlari bilan ifodalanadi?

A) ot, sifat

B) ot, sifat, harakat nomi, ravishdosh

C) ot, olmosh, sifatdosh

D) ot, olmosh, harakat nomi, sifatdosh

106. Qaysi javobda so'z birikmasi qatnashgan?

A) imzolagani uchun

B) ko'cha katta

C) o'ylab ko'rmoq

D) maktab sari bormoq

107. Tarkibida sintaktik shakl yasovchi va lug'aviy shakl yasovchi qo'shimcha bo'lgan fe'lli so'z birikmasini toping.

A) uydan kattaroq

B) xonani bezatmoq

C) tinchlik sari intilmoq

D) maktabning hovlisi

108. Hasan tezda hunarmandchilik sirlarini o'zlashtirib oldi. Ushbu gapdagi so'z birikmalarini soni va bog'lanish turini aniqlang.

A) 5 ta: 2 ta boshqaruv, 3 ta bitishuv

B) 4 ta: 2 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

C) 3 ta: 1 ta boshqaruv, 1 ta bitishuv, 1 ta moslashuv

D) 3 ta: 2 ta boshqaruv, 1 ta bitishuv

109. Tobe so'z ravishdosh bilan ifodalangan bitishuvli so'z birikmasini toping.

A) tutilmasdan gapirmoq

B) bilmay qolmoq

C) tez-tez gapirmoq

D) olib kelmoq

110. Qaysi gapda 2 ta fe'lli, 1 ta o'tli so'z birikmasi qatnashgan?

A) Hasan tezda hunarmandchilik sirlarini o'rganib oldi.

B) Tog' qishloqlaridan birini kuchli sel bosibdi.

C) Humo qushi odamlarga baxt keltirar ekan.

D) Zargarov sahradagi ishlarning miqyosini yaxshi tasvirlab berdi.

112. Qaysi gapda qo'shma so'z bor?

A) «Boshog'riqni ko'paytirmang», - dedi rais.

B) Qizil urug'dan ungan ko'chatlar sog'lom rivojlandi.

C) Yigit oqimga qarshi suzib ariqning boshiga yetdi.

D) Rahimjon Ma'yus holda stolga qo'l qo'ydi.

113. Qaysi qatorda bitishuv munosabattli o'tli so'z birikmasida tobe so'z fe'l bilan ifodalangan?

A) ishonchli do'st, o'zbekcha nutq

B) kitobni o'qigan, ishni bajargan

C) maqtanganning uyi, kerilganning to'yi

D) oqar suv, qizargan olma

114. Qaysi qatorda boshqaruv munosabattli fe'lli so'z birikmasi bor?

A) tezda gapirmoq, dehqonchasiga ishlamoq

B) qiyinchilikni yenggan, kitobni o'qigan

C) maqtanganning uyi, kerilganning to'yi

D) oqar suv, qizargan olma

115. Qaysi qatorda boshqaruv munosabattli o'tli so'z birikmasi bor?

A) qiyinchilikni yenggan, kitobni o'qigan

B) kelajakka umid, hammadan katta

C) kitob haqida suhbat, ona bilan bola

D) qunt bilan o'qimoq, yashash uchun kurash

116. So'z birikmasiga oid noto'g'ri hokimni toping.

A) ikkita so'zning tobelanib bog'lanishi ham doim so'z birikmasi hisoblanadi

B) ikki va undan ortiq so'zning ma'no hamda grammatik jihatdan tobelanib bog'lanishidan so'z birikmasi hosil bo'ladi

C) so'z birikmasida tobe so'z hokim so'z bilan kelishik, egalik qo'shimchalari, ko'makchilar vositasida bog'lanadi

D) so'z birikmasi grammatik hodisa hisoblanadi

117. O'z Vatanini sevgan kishi shu Vatanning ravnaqi uchun kurashadi.

Ushbu gapda nechta so'z ham hokim, ham tobe qism vazifasini bajara oladi?

- A) 3 ta B) 6 ta
C) 4 ta D) 5 ta

118. Qaysl qatorda ko'makchi vositasida bog'langan boshqaruvli otli so'z birikmasi bor?

- A) kitob haqida suhbat
B) hafta ichida
C) enq oliv baxt → bitishi
D) qunt bilan tinglamoq

119. Sizlardan oldin shaharga kelgan xorijlik mehmon.

Ushbu so'z birikmasi zanjiri ichida nechta so'z birikmasini hosil qilish mumkin?

- A) 5 ta B) 3 ta
C) 2 ta D) 4 ta

120. Qaysi javobda tobe so'zni hokim so'zga bog'lash uchun xizmat qiluvchi so'z turkumi to'g'ri berilgan?

- A) modal so'zlar B) yuklamalar
C) bog'lovchilar D) ko'makchilar

121. «Pichoqdan o'tkir». Ushbu so'zda qiyoslanuvchi so'zni toping.

- A) pichoqdan
B) pichoqdan o'tkir
C) o'tkir
D) qiyoslanuvchi so'z yo'q

122. Quyidagi birliklardan qaysi biri shakl (ko'rinish) jihatidan so'z birikmasiga o'xshaydi?

1) sodda so'zlar; 2) barcha mustaqil so'zlar; 3) qo'shma so'zlar; 4) frazeologik birliklar.

- A) 1, 2, 3, 4 B) 2, 3, 4
C) 3, 4 D) 1, 2, 3

123. Qaysi qatorda so'z birikmasi berilgan?

- A) aytib yubormoq
B) sayr qilmoq
C) yetib olmoq
D) kitob o'qimoq

124. Qaysi qatorda ikki so'zning ko'makchi yordamida birikishi berilgan?

- A) fabrikada ishlamoq
B) qushlar bilan do'stlashmoq
C) havodagi qushlar
D) o'qish orzusi

125. Mamlakatning istiqbolli ham, kelajak haq, yoshlar, sog'lom insonlar qo'lida bo'lishi tabiiy holdir.

Ushbu gapda moslashuv usulida bog'langan nechta so'z birikmasi bor?

- A) 3 ta B) 2 ta
C) 4 ta D) 5 ta

126. Otli birikma berilmagan qatorni toping.

- A) zavq bilan o'qimoq
B) qushlarning chug'ur-chug'uri
C) hammadan yaxshi
D) o'quvchilarning hammasi

127. Bitishuvli so'z birikmasi qaysi javobda berilgan?

- A) birdan gapirmoq
B) gul hidi
C) kitobdan ko'chirmoq
D) otdan tushmoq

128. Quyidagi so'z birkmalaridan qaysi biri ko'proq so'zlashuv uslubida qo'llaniladi?

- A) bodomning guli

- B) bizning xonadon
C) gilos sharbat
D) daftar muqovasi

129. *Mashina uchun ehtiyot qismlar* birikmasi zanjiridagi hokim qismini aniqlang.

- A) qismlar B) ehtiyot
C) mashina uchun D) ehtiyot qismlar

130. Quyida berilgan gapda nechta so'z mavjud?

Tebranib yonayotgan sham zo'r mo'jizaday hammaning diqqatini jalb qilgandi.

- A) 9 ta B) 8 ta
C) 7 ta D) 6 ta

131. *Maqtovlarga, balandparvoz so'zlarga uchma, biror yerga yetsang u yerdagi sinalmagan suvlardan ichma!* Ushbu gapdagi nechta so'z birikmasida tobe so'z yasama so'z bilan ifodalangan?

- A) 3 ta B) 2 ta
C) 5 ta D) 4 ta

132. Qaysi birikmalarda tobe so'z sifat bilan ifodalangan?

- A) ishonchli so'z, oq kabutar, qizargan gul
B) do'stona munosabat, g'oyat qiziqarli, o'zbekcha nutq
C) hovlining o'rtasi, qushning qanoti, do'stimning maktubi
D) qiziqarli suhbat, beqiyos o'lka, katta qishloq

133. Quyidagi birliklardan qaysilari ham erkin, ham turg'un birikma (ibora) sanaladi?

- A) boshiga yetmoq, yaxshi ko'rmoq, qulog'iga quymoq, o'z yog'iga qovurilmoq
B) boshini ko'tarmoq, ko'ngliga keltirmoq, qo'l ko'tarmoq, to'nini teskari kiymoq
C) ko'zini yog' bosgan, ko'nglidan o'tkazmoq, qo'lini siltamoq, tosh otmoq
D) bo'yniga qo'ymoq, kapalagi uchmoq, jonidan o'tmoq, ko'zini tikmoq

134. Qaysi qatorda berilgan so'z birikmalarini gapga aylantirish mumkin?

- A) qiziqarli mashg'ulot, oydin kecha, maqola o'qimoq
B) berilgan topshiriq, o'qishli asar, g'azal yodlamoq
C) qattiq sovuq, shirin qovun, chiroyli gul
D) samarali ishlamoq, ko'chat o'tqazish, barqaror tinchlik

135. *Zargarov sahrodagi ishlarning miqyosini yaxshi tasvirlab berdi.*

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

- A) 4 ta B) 5 ta
C) 3 ta D) 6 ta

136. *Muzaffarning lo'ppl yuzidagi achinish alomati xushnud tabassum bilan almashdi.* Ushbu gapda otli so'z birikmalari soni nechta?

- A) 5 ta B) 6 ta
C) 4 ta D) 7 ta

137. Berilgan birliklarning qaysilari ham so'z birikmasi, ham turg'un birikma sifatida qo'llanishi mumkin?

- 1) boshiga yetmoq; 2) qulog'iga quymoq; 3) o'z yog'iga qovurilmoq; 4) yaxshi ko'rmoq; 5) to'nini teskari kiymoq; 6) ko'nglidan o'tkazmoq.

- A) 2, 4, 5 B) 2, 3, 4, 5
C) 1, 2, 3, 4, 5 D) 1, 2, 3, 4, 5, 6

138. *Derazaning ochiq tabaqasidan kirayotgan shamol darpardani xomushgina silkitardi.*

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi bor, ularning nechtasi bitishuvli birikmaga mansub?

- A) 5 ta; 3 ta B) 6 ta; 3 ta
C) 5 ta; 2 ta D) 6 ta; 2 ta

139. *Men yangi asrda o'zbekistonlik har bir fuqaroning xonadoni obod va farovon bo'lishini, har bir Rishi o'z ishi, umridan rozi bo'lib yashashini istayman.*

Berilgan gapda bitishuv usulida bog'langan so'z birikmalari miqdori qancha?

- A) 5 ta B) 3 ta
C) 4 ta D) 3 ta

140. Hokim so'z sifat bilan ifodalangan so'z birikmalari qatorini toping.

- A) tiniq suv, qorday oq, ipakday mayin
B) tosh yo'l, bepoyon paxtazor, juda yaxshi

- C) hammadan katta, hayot uchun jannat yuribhga qulay
D) bolaning xursandligi, o'zbekcha tili, do'st ishonchi

141. Hokim so'z olmosh bilan ifodalangan so'z birikmalari qatorini toping.

- A) gullarning barchasi, qizlarning har biri, bolalarning o'zi

- B) bu hayot, qanday go'zal, mening otam

- C) har bir vazifa, o'z uying, kimning bilimi
D) hammadan go'zal, g'oyat qiziqarli, ot ukam

142. Qaysi gapda moslashuv va boshqaruv aloqisi mavjud?

- A) Umidsizlik uyin buzsang, umidingga yetarkan.

- B) O'zingni er bilsang, o'zгани sher bil.

- C) Biz rostgo'ylik va halollikni hamisha o'qib taymiz.

- D) Yillar mana shu xilda osoyishta o'tar eidi.

143. Qaysi gapda so'zlarning teng bog'lanishi mavjud?

- A) Vatan mung'aygan tandirni, pastak-bava tomlil kulbandgan boshlanadi.

- B) Ularga choyni achchiq-achchiq o'tmenlanghur.

- C) Birga-birga o'ynab o'sgan mehribonlarga salom!

- D) Kucha kechqurun Salim biznikiga baki.

144. Qaysi qatordagi turg'un birikmalar so'z birikmasi bo'la oladi?

- A) boshiga yetmoq, yaxshi ko'rmoq, bo'yniga ilmoq

- B) ketiga tushmoq, oq ko'ngil, po'stagini qoqmoq

- C) qo'li ochiq, bo'yniga qo'ymoq, dili xira

- D) ko'nglidan o'tkazmoq, barmog'ini tishlamoq, ichi qora

145. *Derazaning ochiq tabaqasidan kirayotgan shamol darpardani xomushgina silkitardi.*

Ushbu gapda nechta fe'lli birikma mavjud?

- A) 4 ta B) 3 ta
C) 2 ta D) 5 ta

146. *Mustaqillik farzandlari O'zbekiston nomini dunyoga tanitmoqda, uning shuhratini olam uzra yoymoqda.*

Berilgan gapda o'tning otga tobelanishi necha o'rinda kuzatilgan?

- A) 3 B) 4 C) 5 D) 2

147. Qaysi gapda fe'l + fe'l shaklidagi bitishuvli so'z birikmasi berilmagan?

- A) Eshilib, to'lg'onib ingranadi kuy.

- B) Uning kulgusi ham o'ziga o'xshash shiringina edi, qonib, yoyilib kuldi.

- C) Xudoyqul baland yig'i ovozidan cho'chib uyg'ondi.

- D) Uning sho'xligi, o'yinqaroqligi bilinib turibdi.

148. Qaysi qatorda bitishuvli so'z birikmasi berilmagan?

- A) o'qimay qo'ydi
B) indamay o'tirdi
C) sog'inib keldi
D) ikkilanmay javob berdi

149. Qaysi javobdagi birlik qo'shma so'z hisoblanmaydi?

- A) mazax qildi
B) isyon ko'tardi
C) javob qaytardi
D) kasbini sharafldi

150. Berilgan birikmalarning qaysilarida sifat boshqaruvchi vazifasida kelgan?

- A) kamalakdek egik, onadek aziz
 B) qalampirdan achchiq, men uchun aziz
 C) asalday shirin, nonday aziz
 D) barchasida sifat boshqaruvchi vazifasida kelgan

151. Qaysi qatorda hokim so'zi sifat bilan ifodalangan so'z birikmalari berilgan?

- 1) sevimli qo'shiq; 2) hayoti achinarli;
 3) otdan baland; 4) ukamdek ishchan; 5) gul chiroyli; 6) gulning chiroyi.
 A) 2, 3, 4, 5, 6 B) 2, 3, 4, 5
 C) 2, 3, 4 →D) 3, 4

152. Berilgan gaplarning qaysi biri tarkibida sifat boshqaruvchi mavjud?

- A) Qorong'i kechada ko'kka ko'z tikib Eng yorug' yulduzdan seni so'rayman.
 B) Men suygan suyukli shunchalar go'zal, Oydan-da go'zaldir, kundanda go'zal.
 C) Shoirlar bor o'z yurtin butun Olam aro atagan tanho.
 D) Barcha javoblarda sifat boshqaruvchi mavjud.

153. Qaysi gap tarkibida ot + sifat tarzidagi boshqaruvchi birikma mavjud?

- A) Inson tarixni yaratuvchi eng oliy xilqatdir.
 B) Mehmon otangdan ulug'.
 C) Alifdek tik qomati asir qildi.
 D) Bola bolday shirin.

154. 1) dardli nigoh; 2) dardli xo'rsinish; 3) kumush kabi tola; 4) kumush kabi tovlanmoq; 5) chiroyli kiyim; 6) chiroyli kiyingan. Berilganlardan qaysilari holli birikma sanaladi?

- A) 3, 4, 6 B) 2, 3, 4, 6
 C) faqat 3 va 4 D) 2, 4, 6

155. 1) yaxshi o'qish; 2) yomon taassurot; 3) ko'p charchash; 4) ozgina bola; 5) yoqutdek olma; 6) marvariddek tovlanish. Berilgan birikmalarning qaysilari sifatlovchi aniqlovchili birikma sanaladi?

- A) 1, 2, 5, 6 B) 1, 2, 4, 5
 C) 2, 4, 5 D) barchasi

156. 1) gul tergani kelganmiz; 2) o'qish uchun kelganmiz; 3) dam olishga kelganmiz; 4) ataylab kelganmiz.

Berilgan sintaktik birliklarning qaysi birida tobe so'z maqsad ma'nosini ifodalaydi?

- A) 1, 4 B) 1, 3, 4
 C) 2, 3 D) barchasida

157. So'z birikmasida tobe bo'lakni hokim bo'lakka bog'lovchi vositalarning qo'shilish o'rni qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?

A) kelishik tobe qismga, egalik qo'shimchasi hokim qismga qo'shiladi, ko'makchi va ohang hech qaysi qismga qo'shilmaydi

B) kelishik hokim qismga, egalik qo'shimchasi tobe qismga qo'shiladi, ko'makchi va ohang hech qaysi qismga qo'shilmaydi

C) kelishik, ko'makchi va ohang tobe qismga, egalik qo'shimchasi esa hokim qismga qo'shiladi

D) kelishik, ko'makchi va ohang hokim qismga, egalik qo'shimchasi esa tobe qismga qo'shiladi

158. So'z birikmasida hokim bo'lak egalik qo'shimchasidagi ot bilan ifodalangan bo'lsa, tobe bo'lak qaysi kelishikdagi ot bilan ifodalanadi?

- A) qaratqich, tushum, jo'nalish, o'rin-payt, chiqish kelishigidagi
 B) chiqish va o'rin-payt kelishigidagi
 C) qaratqich va tushum kelishigidagi
 D) qaratqich kelishigidagi

159. *Quyoshsiz gullar ochilmaydi, sevgisiz baxt, ayolsiz muhabbat yo'q, onasiz qahramon ham, shoir ham tug'ilmaydi.*

Ushbu gapda so'zlar o'zaro bog'lanib, necha o'rinda moslashuvli tobe bog'lanish hosil qilgan?

- A) 1 B) 6 C) 4 D) 5

160. Sintaksisda teng aloqa atamasi qanday tizilgan?

A) so'z birikmasida sintaktik jihatdan teng aloqa so'zga tobe bo'lmagan munosabat

B) gapda bir xil so'roqqa javob bo'lib, teng aloqa sintaktik vazifani bajarib, teng aloqa yoki sanash ohangi bilan teng aloqa so'zlar o'rtasidagi sintaktik munosabat

C) faqat qo'shma gaplarning teng aloqa qismlari orasidagi sintaktik munosabat

D) teng huquqli gap bo'laklari, teng aloqa gapning qismlari orasidagi sintaktik munosabat

161. Biri ikkinchisiga tobe bo'lgan bo'laklar o'zaro grammatik shakllar yordamida bog'lansa, qanday aloqa bo'ladi?

- A) teng aloqa
B) bitishuvli aloqa
C) boshqaruvli aloqa
D) moslashuvli aloqa

162. So'z birikmasida egalik qo'shimchasi hokim bo'lak oxiriga qo'shilsa, tobe bo'lak qanday shaklda bo'ladi?

A) tobe bo'lakdan so'ng ko'makchi bo'ladi

B) tobe bo'lakdan so'ng tushum, jo'nab, o'rin-payt, chiqish kelishigi qo'shimchalaridan biri kelishi mumkin

C) tobe bo'lak qaratqich kelishigida bo'ladi

D) tobe bo'lak ko'makchi yoki kelishik qo'shimchalarini olgan shaklda bo'ladi

163. *Otang mirob bo'lsa ham, unqi tozalab suv ich.*

Ushbu gapda so'z birikmalarining tobe qismi qaysil so'z turkum(lar) bilan ifodalangan?

- A) ot
B) ot, ravish, ot
C) ot, ravish, ot

164. Qaysi gapda teng bog'lanishli birliklar qo'llangan?

A) Hasad va baxillik nafratdan ham murosasizroqdir.

B) Ayol – go'zallik, nafasot va muhabbat timsoli.

C) Sohibqiron ayol qadriga, go'zalligiga ichki bir muhabbat bilan qaragan.

D) barcha gaplarda

165. Tobe so'zning hokim so'z talabi bilan ma'lum shakliga kirishi qanday aloqa turiga xos?

A) tobe aloqaga

B) moslashuvli va boshqaruvli aloqaga

C) boshqaruvli va bitishuvli aloqaga

D) moslashuvli va bitishuvli aloqaga

166. 1. Ogoh aylamoq. 2. Ko'ngli ko'tarilmoq. 3. Osma ko'prik. 4. Ona yurt. 5. Jahon ichra. 6. Zamin uzra. 7. Saodatli onlar.

Yuqoridagi qaysi so'zlar birikuvidan so'z birikmasi hosil bo'lgan?

A) 4, 7 B) 3, 4, 7

C) 3, 4, 5, 6, 7 D) 1, 2, 3, 4, 7

167. Moslashuvli birikma berilgan qatorni toping.

A) meva qurti, baxtga loyiq, yer yo'ldoshi

B) tong yellari, istiqlol odimlari, bahor elchisi

C) yoshlik gulshani, zukko qiz, o'rik danak

D) turkiy tillar, osh tuzi, milliy g'urur

168. Berilgan birikmalardan bosh (hokim) so'z ravishdosh bilan ifodalangan fe'li birikmani toping.

A) hurmat bilan yondashgan

B) onasini o'ylab

C) gulni sevmoq

D) senga ko'p

169. So'zlarning teng bog'lanishi natijasida qanday birliklar hosil bo'ladi?

- A) ot, ravish, ot B) so'z qo'shilmasi
C) ot, ravish, ot D) ibora

170. Quyidagi so'z qo'shilmasi tobe bog'lanishning qaysi turiga mansub?
Tongga qadar.

- A) tobe bog'lanishga mansub emas
- B) bitishuv
- C) moslashuv
- D) boshqaruv

171. *Yozuvchilar uyushmasining a'zolari* so'z birikmasi zanjiridagi tobe qism qaysi javobda berilgan?

- A) yozuvchilar uyushmasining
- B) uyushmasining
- C) yozuvchilar
- D) a'zolari

172. Qaysi so'z birikmasi moslashuv yo'li bilan birikkan?

- A) eshik dastasi
- B) kitob o'qish
- C) jadal yurish
- D) kuchli shamol

173. Boshqaruv yo'li bilan birikkan birikmani aniqlang.

- A) tezda kelmoq
- B) savat to'qish
- C) go'zal tabiat
- D) mahallaning qariyalari

174. Bitishuv yo'li bilan hosil qilingan so'z birikmasini toping.

- A) g'alaba uchun kurashmoq
- B) tirishqoq o'quvchi
- C) do'stlarni hurmatlash
- D) mening opam

175. Qaysi qatorda hokim so'zi ot bilan ifodalangan bitishuvli so'z birikmasi berilgan?

- A) hammasidan ko'p
- B) oltin qadri
- C) kamalakdek egik
- D) tiniq daryo

176. Qaratqich kelishigi qo'shimchasi-siz hosil bo'lgan moslashuvli birikma qatnashgan gapni toping.

- A) Hosil uchun kurash boshlandi.
- B) Bu yil yoz havosi issiq bo'ldi.
- C) Sayilda shahar tomon ketishga oshiqayotgan odamlarga duch keldik.

D) Baland binolar qad ko'tarib turibdi.

177. Moslashuvli so'z birikmasi berilgan qatorni toping.

- A) Navro'z bayrami
- B) anketadagi savol
- C) gap bo'lagi
- D) rasm tomosha qilmoq

178. 1) daftarning varag'i; 2) daftar varag'i; 3) bizning daftar; 4) daftar varaq. Berilgan qaysi birikmalarda, umuman, daftarga qarashli varaq ma'nosi ifodalangan?

- A) 1
- B) 1, 2
- C) 2
- D) 3, 4

179. So'z qo'shilmasi ishtirok etgan qatorni toping.

A) Vatanga bo'lgan muhabbat ostonada tug'iladi.

B) Shaharda ko'p qavatli baland binolar qurish avj olgan.

C) Biz rostgo'ylik va halollikni hamisha ulug'laymiz.

D) Doniyor o'n ikkinchi qavatning ayvonida o'tirib atrofni tomosha qilardi.

180. Quyidagi grammatik vositalarning qaysi biri so'z birikmasi doirasida qo'llanmaydi?

1) bog'lovchilar; 2) kelishik qo'shimchalari; 3) egalik qo'shimchalari; 4) shaxs-son qo'shimchalari; 5) yuklamalar; 6) ko'makchilar.

- A) 1, 2, 3, 4, 5, 6
- B) 2, 3, 6
- C) 1, 4, 5
- D) 2, 3, 4

181. *Odob va tavoze samimiy do'stlikka jilo beradi va oraga yorug'lik bag'ishlaydi.*

Ushbu gapda so'z birikmalari soni nechta?

- A) 2 ta
- B) 4 ta
- C) 5 ta
- D) 3 ta

182. Sifat boshqaruvi qaysi qatorda berilgan?

- A) burchga beparvoilik, ahdda sodiqlik
- B) o'ziga ma'lum, yo'lida intizor

- C) o'qdan tez, haqiqatga yaqin
 D) yaxshi niyat, serdaromad ish
 183. Qaysi qatorda gap berilgan?

- A) qop-qora ko'zlar
 B) katta umid
 C) atrof ko'm-ko'k
 D) achchiq piyoz

184. Quyidagi gaplardan qaysi birida ko'zlar o'rnini almashtirsak, gap yo'qoladi?

1. So'rading sen. 2. Biz studentmiz. 3. Oltiz kun – bir oy. 4. Zamira yozgan. 5. Havo toz.

- A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 4, 5
 C) 4, 5 D) 4

185. *Derazaning ochiq tabaqasidan kirayotgan shamol darpardani tomushgina silkirtadi.* Ushbu gap tarkibida nechta aniqlovchili birikma bor?

- A) 1 ta B) 2 ta
 C) 3 ta D) 4 ta

186. Qaysi qatorda qiyoslashga asos vazifasini bajaradigan birliklar berilgan?

A) choynakdan katta, bolalarning hammasi

- B) guldun nozik, temirdan qattiq
 C) oqar daryo, o'tkir pichoq

D) o'ylab gapirmoq, bolalarning kattasi

187. *Paxta gulli chinni piyola* so'z birikmasi zanjiridagi tobe qismni aniqlang.

- A) paxta B) chinni
 C) paxta gulli D) paxta gulli chinni

188. Tobe bo'lakni hokim bo'lakka bog'lovchi vositalar noto'g'ri sanalgan qatorni toping.

A) Tobe bo'lak hokim bo'lakka ko'makchilar yordamida bog'langanda tobe so'zga kelishik qo'shimchasi qo'shilib kelishi mumkin.

B) Tobe bo'lak hokim bo'lakka ko'makchilar yordamida bog'langanda ko'makchiga kelishik qo'shimchasi qo'shilib kela olmaydi.

C) Agar hokim bo'lak belgi bildiruvchi so'zlar bilan ifodalaniib, qiyoslashga asos

vazifasini bajarsa, qiyoslanuvchi so'z chiqish kelishigi orqali bog'lanadi.

D) Kelishik boshqaruvli so'z birikmasini ko'makchi boshqaruvli so'z birikmasiga aylantirganda ular o'rtasida ma'no farqi seziladi.

189. Hokim so'z ot bo'lib kelishi mumkin bo'lgan bog'lanishlar qaysi qatorda to'liq berilgan?

- A) moslashuv, bitishuv, boshqaruv
 B) moslashuv
 C) moslashuv, bitishuv
 D) moslashuv, boshqaruv

190. 1) uzum ye; 2) uzumni ye; 3) uzumdan ye. Berilgan birikmalar o'rtasidagi ma'no farqlanishlari qaysi qatorda to'g'ri izohlangan?

A) Berilgan birikmalar o'rtasida ma'no farqlanishlari bo'lmaydi

B) 1) so'zlovchi va tinglovchi uchun ma'lum bo'lgan aniq uzumning hammasi; 2) har qanday uzum; 3) so'zlovchi va tinglovchi uchun ma'lum bo'lgan aniq uzumning bir qismi

C) 1) har qanday uzum; 2) so'zlovchi va tinglovchi uchun ma'lum bo'lgan aniq uzumning hammasi; 3) so'zlovchi va tinglovchi uchun ma'lum bo'lgan aniq uzumning bir qismi

D) 1) so'zlovchi va tinglovchi uchun ma'lum bo'lgan aniq uzumning hammasi; 2) so'zlovchi va tinglovchi uchun ma'lum bo'lgan aniq uzumning bir qismi; 3) har qanday uzum

191. *Istiqloq tufayli chekka qishloqlarda ham havaslansa arzigulik korxonalar yaratildi.* Ushbu gapda so'z birikmalari soni nechta?

- A) 3 ta B) 4 ta
 C) 5 ta D) 6 ta

192. *Shimoldan esgan shamol* so'z birikmasi zanjiridagi tobe qismni aniqlang.

- A) esgan B) shimoldan
 C) shimoldan esgan D) shamol

193. Hokim so'z sifat bilan ifodalangan boshqaruvi birkmalar berilgan qatomi toping.

1) gulday chiroyli; 2) choynakdan kattaroq; 3) bolalarning aqlisi; 4) hayot go'zal; 5) o'qishda ilg'or; 6) osmon beg'ubor.

A) 2, 4, 5, 6 B) 2, 5

C) 1, 2, 3, 4, 5, 6 D) 1, 2, 4, 5,

194. Qaysi qatorda hokim so'z ravish bilan ifodalangan otli birikma berilgan?

- A) farovon hayot
- B) hammadan sekin
- C) hammadan kuchli
- D) ko'p gapirmoq

195. Qaysi qatordagi gapda ot boshqaruvi qatnashgan so'z birikmasi mavjud?

- A) Itdan baland, otdan past.
- B) Uyat o'limdan qattiq.
- C) Azamat futbolchilarimizga sardor.
- D) Mehmon otangdan ulug'.

196. Qaysi qatordagi gapda ravish boshqaruvi qatnashgan so'z birikmasi mavjud?

- A) Bolalar qo'shiqni kuylashar sekin.
- B) O'tloqda bedana ko'p, dangasada bahona ko'p.
- C) Shakarning ozi shirin.
- D) Bolalardan eng kattasi Sardor edi.

197. *Akam tovushdan tez uchadigan samolyot ixtiro qilish istagida.* Ushbu gapdagi boshqaruvi birkmalar haqidagi to'g'ri hukmni toping.

- A) ravish boshqaruvi
- B) ravish va fe'l boshqaruvi
- C) fe'l boshqaruvi
- D) ravish, fe'l, ot boshqaruvi

198. *To'rtta qora ko'zoynakli semiz kishi* so'z birikmasi zanjiridagi tobe qismni toping.

- A) to'rtta qora ko'zoynakli
- B) to'rtta qora ko'zoynakli semiz
- C) to'rtta
- D) semiz kishi

199. *Oq sallali semiz odam* so'z birikmasi zanjiridagi hokim qismni toping.

- A) odam
- B) sallali odam
- C) semiz odam
- D) sallali semiz odam

200. Qaysi gapda bitishuv aloqali so'z birikmasi qatnashgan?

- A) Uzum uzishga yordamchilar yetlib kelishdi.
- B) Avtobus bekatida do'stim bilan uchrashib qoldim.
- C) Direktorning kabinetida yig'ilish bo'lib qoldi.
- D) Yozgi ta'tilda cho'milib dam oldik.

201. Quyidagi qaysi gapda so'zlarning teng bog'lanishi mavjud?

- A) Ularga choyni achchiq-achchiq damlanglar.
- B) Kecha kechqurun Salim biznikiga keldi.
- C) Go'zallik va ezgulikni qadrlang, odamlar.
- D) Birga-birga o'ynab o'sgan mehribonlarga salom!

202. Teng bog'lanish haqidagi noto'g'ri hukmni toping.

- A) Teng bog'langan bo'laklar bir xil gap bo'lagi vazifasida keladi.
- B) Teng bog'lanishda so'zlar teng bog'lovchilar yoki sanash ohangi yordamida bog'lanadi.
- C) Teng bog'langan bo'laklar ko'pincha bir xil so'roqqa javob bo'ladi.
- D) Teng bog'lanishda nechta so'z bog'lanishidan qat'i nazar, ular bitta tushunchani ifodalaydi.

203. Hokim so'zi ot bilan ifodalangan so'z birkmalarini toping.

- A) ishga shoshilmoq, bayram fayzi, yurakdan o'qimoq
- B) bahor ayyomi, yangi she'r, o'qituvchidan so'ramoq
- C) o'quvchining kitobi, o'rik hidi, qattiq aziyat
- D) kamalakdek egik, anketa so'rovi, tarixiy shaxs

204. *Chaqimchining tilidan ilon zahar ichadi.*

Ushbu gapda qanday munosabatlilik so'z birliklari qo'llangan?

- A) 1 ta moslashuv, 1 ta boshqaruv
- B) 1 ta moslashuv, 2 ta boshqaruv
- C) 1 ta moslashuv, 1 ta boshqaruv, 1 ta boshqaruv
- D) 1 ta moslashuv, 2 ta boshqaruv, 1 ta boshqaruv

205. *Uch kundun beri shimoldan esagan mayin shamol* so'z birliklari qo'llangan. Uning tarkibidagi birlik qismni toping.

- A) shimoldan esagan mayin shamol
- B) shamol
- C) mayin shamol
- D) esagan mayin shamol

206. Berilgan gap tarkibida nechta so'z birlikasi bor?

Do'stlik qanchadan qancha shima-sil imtiyozlarni o'zida jamlagan.

- A) 3 ta
- B) 6 ta
- C) 5 ta
- D) 4 ta

207. Qaysi qatordagi birliklar erkin birlikka ega?

A) aybini bo'yimga qo'yimoq, qilichni bo'yimga qo'yimoq

B) ko'rikdan o'tkazmoq, ko'prikan ko'rikdan o'tkazmoq

C) arqning boshiga yetmoq, onasining boshiga yetmoq

D) donni qulog'iga quymoq, gapni qulog'iga quymoq

208. Bilishuvli birliklardan qaysi biri birlikka emas?

- A) ko'tarilgan masala
- B) ishchilarning g'ala-g'ovuri
- C) sekin yurgan
- D) do'stlar bilan uchrashuv

209. So'z birlikasi qaysi qatorda berilgan?

- A) oq ko'ngil
- B) pushti gul
- C) sir tutmoq
- D) tongga qadar

210. *Kishi moliga suq podsholami ko'p ko'rgan Binoiy yosh Boburning bunchalik halolligidan qattiq ta'sirlandi.*

Ushbu gapdagi so'z birliklari sonini toping.

- A) 10 ta
- B) 11 ta
- C) 12 ta
- D) 9 ta

211. Qaysi qatorda yo'nalish nuqtasi aniq bo'lgan harakat berilgan?

- A) maktabga ketdi
- B) maktab tomon ketdi
- C) maktabga tomon ketdi
- D) maktab tomonga ketdi

212. O'tli birliklar berilgan qatorni toping.

A) katta uy, zavodda ishlamoq, vazifani bajarish

B) asalday shirin, hammadan tez, katta bo'lmoq

C) o'qishda birinchi, tinglovchilarning barchasi, keng uy

D) mashinada terish, radiodan eshitmoq, futbol o'ynab

213. Boshqaruv yo'li bilan birlikka so'z birliklarini toping.

A) uyga qaytish, olma terish, sayr haqida suhbatlashmoq

B) ko'chaning chetida, chelakka solish, Sharifani ko'rish

C) bog' tomonga yurish, kitob o'qish, keng uy

D) qarmoq bilan tutish, o'qish to'g'risida gaplashish, akam topshirig'i

214. Hokim so'z sifatlash bilan ifodalangan so'z birlikasini toping.

- A) o'qigan bola
- B) oldinga yurib
- C) guldun nozik
- D) mehnatda sinalgan

215. Qaysi qatorda tobe so'zning hokim so'z bilan moslashuvli birlikasi berilgan?

- A) do'stga sadoqat
- B) chiroyli yozmoq

- C) maktab kutubxonasi
D) suv bilan to'ldirmoq
216. Bitishuv yo'li bilan bog'langan so'z birikmasi qatnashgan gapni toping.
A) Zahar solmoq emish kasbi ilonning.
B) Men uyda qoladigan bo'ldim.
C) Gulni sevgan tikanni ham sevadi.
D) Tantanali qism juda qisqa bo'ldi.
217. Kelishikli boshqaruv qatnashgan gapni toping.
A) Yaxshi o'g'il otga mindirar, yomon o'g'il otdan indirar.
B) O'quvchilarning tashabbusi bilan ish boshlandi.
C) Yigit tezda chiqib olibdi.
D) Ot birdan sapchidi.
218. *Qo'qqisdan kirib kelmoq.* Ushbu birikma haqidagi to'g'ri hukmni toping.
A) bitishuv
B) moslashuv
C) boshqaruv
D) kelishikli boshqaruv
219. Javoblarning qaysi birida so'z birikmasi berilgan?
A) qalam bilan B) dala tomon
C) vatan uchun D) keng paxtazor
220. Qaysi qatordagi gapda boshqaruvli birikmaning hokim va tobe so'z tartibi o'zgartirilgan gap berilgan?
A) Har bir inson o'z orzusini amalga oshirish yo'lida tinmay mehnat qiladi.
B) Maqsadga erishish yo'lidagi mashaqqatlardan chekinmaslik kerak.
C) Vatan ozodligi yo'lida jon berganlar ruhi abadiydir.
D) Tinglab qalb so'zlarini belbog'ini bog'lab beliga.
221. Moslashuvli birikma qaratqich kelishigisiz hosil bo'lgan qatorni belgilang.
A) Hosil uchun kurash boshlandi.
B) Ota-onalar majlisi kechgacha davom etdi.
C) Baland binolar qad ko'tarib turardi.
D) Keng dalada ish qizib ketgan edi.
222. Qaysi qatorda moslashuvli so'z birikmasi berilgan?
A) tilla zirak B) choy quti
C) o'g'il bola D) katta tanaffus
223. Qaysi qatorda tobe so'zi yasama so'zdan iborat bitishuvli so'z birikmasi berilgan?
A) hayoti achinarli
B) sog'lom hayot
C) halollikda sinalgan
D) nodon bola
224. Qaysi qatorda hokim so'z yasama so'zdan iborat bo'lgan boshqaruvli so'z birikmasi berilgan?
A) zahar kabi achchiq
B) qalampirdan achchiq
C) issiq kiyinmoq
D) sovuqda qotgan
225. Qaysi qatorda hokim so'z yasama so'zdan iborat bo'lgan bitishuvli so'z birikmasi berilgan?
A) sovuq xabar B) voqeadan xabardor
C) suvday tiniq D) ishni boshlagan
226. Qaysi qatorda tarkibida yasama so'z qatnashgan teng bog'lanishli so'z qo'shilmasi berilgan?
A) sog'likni saqlash
B) sog'lom bola
C) go'zallik va ezgulik
D) shirin turmush
227. Tobe so'z ham, hokim so'z ham yasama so'zdan iborat bo'lgan bitishuvli so'z birikmasi qaysi qatorda berilgan?
A) do'stlikni mustahkamlash
B) suvday tiniq
C) oyday go'zal
D) shoshib kelmoq
228. Qaysi qatorda sifat ravish o'rnida kelgan so'z birikmasi berilgan?
A) ko'p kitob
B) yaxshi kiyingan
C) tez gapirmoq
D) tiniq daryo

228. Iki tamonlama bog'lanish ro'y
bo'lgan tarkibni toping.

- A) katta ko'lmoq
- B) o'z uchang
- C) shog'irakdan kichikroq
- D) zang bilan tinglamoq

229. *Urtalabki kuchli shamol
shahar bog'idaqi daraxtlarning
suyukligini to'kib yubordi.* Ushbu
gapda munosabati aloqaga kirishgan nechta
so'z bor?

- A) 6 ta
- B) 6 ta
- C) 7 ta
- D) 8 ta

230. Qaysi gap tarkibida fe'l
bilan munosabati berilmagan?

- A) Hasan hunarmandchilik sirlarini
barcha o'rgandi.
- B) Bu masalani tezda hal qilish kerak.
- C) U o'ziga nafas olardi.
- D) Kechqurunlari oy yorug'ida
bilan kull rivojlanar tinglardim.

231. Qaysi gap tarkibida olmoshga
nisbatan hakim, sifudoshga nisbatan tobe
munosabatida bo'lgan so'z qatnashgan?

- A) O'zga mamlakatlarni kezman
bilan o'z Vatani qadriga yetadi.
- B) O'z Vatani sevgan kishi shu
Vataning ravnaqi uchun kurashadi.
- C) Kattiy tillarni o'rgangan yoshlar
bilan sharga o'qish uchun yuborilmoqda.
- D) Bu masalani tezda yechish kerak.

232. Qaysi gap tarkibida olmoshga
nisbatan hakim, harakat nomiga nisbatan
munosabatida bo'lgan so'z ishtirok
etgan?

- A) O'z Vatani sevgan kishi shu
Vataning ravnaqi uchun kurashishi
kerak.

- B) Bu masalani tezda yechish zarur.
- C) O'ylagan gapingni unga aytishing
kerak.
- D) hammasida qatnashgan

233. Yasama so'zlar teng bog'langan
javobni toping.

- A) chiroyli sharshara
- B) sog'lom fikri
- C) keskin va murakkab
- D) jo'shqin va serqirra

235. Yasama so'zlar tobe bog'langan
javobni toping.

- A) chiroyli sharshara
- B) sog'lom fikr
- C) keskin qaror
- D) jo'shqin va serqirra

236. *Shimoldan esgan shamol*
so'z birikmasi zanjiridagi tobe so'zni
toping.

- A) shimoldan esgan
- B) shimoldan
- C) shamol
- D) esgan

237. *Bu olim riyoziyot fanining
barcha tarmoqlarini mukammal
egallagan.*

Ushbu gapda nechta bitishuv
munosabatti so'z birikmasi mavjud?

- A) 5 ta
- B) 2 ta
- C) 3 ta
- D) 4 ta

238. *Bu olim riyoziyot fanining
barcha tarmoqlarini mukammal
egallagan.* Ushbu gapda nechta bitishuv
munosabatti o'ti so'z birikmasi mavjud?

- A) 5 ta
- B) 2 ta
- C) 3 ta
- D) 4 ta

239. *Bu olim riyoziyot fanining
barcha tarmoqlarini mukammal
egallagan.*

Ushbu gapda nechta aniqlovchili so'z
birikmasi mavjud?

- A) 5 ta
- B) 2 ta
- C) 3 ta
- D) 4 ta

240. 1) *qunt bilan o'qimoq;* 2)
mehnatiga yarasha; 3) *aytishlariga
ko'ra;* 4) *o'qib turmoq;* 5) *kun sayin;*
6) *bog'lar manzarasi.* Berilganlardan
so'z birikmalarini aniqlang.

- A) 1, 6
- B) 1, 2, 3, 6
- C) 1, 2, 3, 4, 5, 6
- D) 1, 2, 3

241. Quyidagi gapda nechta so'z birikmasi bor?

Vohid, Mahmud do'stlari bilan sinfdoshining so'nggi izlarini boshqa shahardan ham qidirgandi.

- A) 5 ta B) 6 ta
C) 7 ta D) 8 ta

242. *Mana shu tirranchalarni himoya qilmaganim uchun boya rosa po'stagimni qoqishdi.* Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

- A) 5 ta B) 4 ta
C) 6 ta D) 7 ta

243. *Chol asta cho'kkaladi-da, sharti ketib, parti qolgan itning boshini siladi.* Ushbu gapdagi so'z birikmalari sonini aniqlang.

- A) 5 ta B) 4 ta
C) 6 ta D) 3 ta

244. Qaysi qatordagi gapda so'z birikmalari soni uchta emas?

A) Bizlarni jaholat qorong'iligidan qutqaradi.

B) Polvonning qo'li kuch bilan o'ziga tortadi.

C) Ulug' odam hech qachon yolg'iz qolmaydi.

D) Bitmas-tuganmas mehnatning tagida mashaqqatli mehnat yotadi.

245. *Bu olim riyoziyot fanining barcha tarmoqlarini mukammal egallagan.*

Ushbu gapda nechta fe'li so'z birikmasi mavjud?

- A) 1 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

246. Ot + ot qolpidagi so'z birikmasi qaysi qatorda berilgan?

- A) Navro'z bayrami, sevimli qo'shiq
B) ukamdek ishchan, adabiy uyushma
C) bayram fayzi, o'rik hidi
D) qattiq aziyat, ijodkor do'stlar

247. *Taniqli san'atkorlarimiz mahorati anjuman ahlida unutilmas*

taassurot qoldirdi. Ushbu gapda nechta moslashuvli so'z birikmasi bor?

- A) 3 ta q B) 1 ta C) 2 ta
D) moslashuvli birikma qatnashmagan

248. *Taniqli san'atkorlarimiz mahorati anjuman ahlida unutilmas taassurot qoldirdi.* Ushbu gapda nechta aniqlovchili so'z birikmasi bor?

- A) 3 ta B) 4 ta
C) 5 ta D) 6 ta

249. Tobe bo'lak hokim bo'lakka vafodosh ko'makchi yordamida bog'langan so'z birikmasini toping.

- A) undan ko'ra kuchli
B) farovonlik haqida kitob
C) yigit kabi navqiron
D) adabiy uyushma

250. So'z birikmasi qaysi qatorda berilgan?

- A) oq ko'ngil B) O'rta Osiyo
C) ko'zi tushdi D) sozni chalib

251. Qaysi qatorda so'zning so'z birikmalari bilan berilgan ma'nosi noto'g'ri keltirilgan?

A) ayg'ir – erkak ot, maktab – bilim maskani

B) samolyot – havo kemasi, sher – o'rmon podshosi

C) jayron – yovvoyi tog' echkisi, nor – urg'ochi tuya

D) ezma – sergap odam, bo'taloq – tuyaning bolasi

252. *Men xalq oldida sizning iltimosingizga shunday javob bermoqqa majbur bo'ldim.* Ushbu gapda so'z birikmalari soni nechta?

- A) 7 ta B) 4 ta
C) 5 ta D) 6 ta

253. *Koinotdagi barcha narsa muayyan va ma'lum qonunga bo'ysunadi.* Ushbu gapda nechta boshqaruvli birikma bor?

- A) 3 ta B) 2 ta
C) 1 ta D) 4 ta

254. *U Vataniini sovgan kishi Vatanning ravnaqi uchun...*

Ushbu gapda qatnashgan so'z tarkibidagi so'zlarning bog'lanish turlari va sharning sonini aniqlang.

A) 2 ta bitishuvli, 2 ta boshqaruvli, 2 ta moslashuvli so'z birkmasi

B) 2 ta bitishuvli, 2 ta boshqaruvli, 1 ta moslashuvli so'z birkmasi

C) 2 ta bitishuvli, 2 ta boshqaruvli, 2 ta moslashuvli so'z birkmasi

D) 2 ta bitishuvli, 2 ta boshqaruvli, 1 ta moslashuvli so'z birkmasi

255. *Komandagi barcha narsa...*

Ushbu gapda olmosh qaysi turdagi so'z birkmasi tarkibida kelgan?

A) moslashuv

B) bitishuv

C) boshqaruv

D) bu gapda olmosh qo'llanmagan

256. 1) *suvchi qiz*; 2) *tabib ayol*; 3) *cham olik*; 4) *o'rgatuvchi ayol*; 5) *oshpaz shogird*; 6) *tanir qoshliq*. Qaysi bitishuvli so'z birkmasidagi hokim so'zga bosh qo'shimchasini qo'shish orqali so'z moslashuvli birkmaga aylantirish mumkin?

A) 1, 2, 5, 6 B) 1, 2, 4, 6

C) 3, 4, 5, 6 D) 1, 2, 4, 5

257. Quyida berilganlardan so'z birkasini toping.

A) qotib-qotib kulmoq

B) qaynab ketmoq

C) olib kelmoq

D) kuchiga yarasha

258. *Oydan-da go'zaldir, kundan-da go'zal*. Ushbu gapda qaydanday bo'laklar tarkibida qanday hokim so'z mavjud emas?

A) til oldi undoshi

B) til orqa undoshi

C) til o'rta undoshi

D) hammasi mavjud

259. *Sohibqiron ayol qadriga, go'zalligiga ichki samimiy muhabbat bilan qaragan.*

Ushbu gapda nechta so'z birkmasi bor?

A) 4 ta B) 6 ta

C) 7 ta D) 5 ta

260. Tarkibidagi hokim so'z vazifadosh modal so'z bo'lib kela oladigan birkmani aniqlang.

A) xalq shevalari

B) istiqomat qilmoq

C) kuchli raqib

D) asar mazmuni

261. *Jahonda nimaiki oq bo'lsa, unga ona suti timsol; nimaiki jo'shqin bo'lsa, unga ham ona mehri timsol; nimaiki chidamli, sabr-toqatli bo'lsa, ona irodasi timsol; kimki pok muhabbat, mehdaryolik da'vo qilsa, onaning pok qalbi timsol.*

Ushbu gapda nechta moslashuvli so'z birkmasi bor?

A) 2 B) 3 C) 1 D) 4

262. *Kumush qishdan, zumrad bahordan qolishmaydi kuzning ziynati*. Ushbu gapda nechta so'z birkmasi bor?

A) 3 B) 4 C) 6 D) 5

263. *Kumush qishdan, zumrad bahordan qolishmaydi kuzning ziynati*.

Ushbu gapdagi so'z birkmalari haqidagi to'g'ri hukmni toping.

A) 2 ta bitishuv, 2 ta boshqaruv, 1 ta moslashuv

B) 1 ta bitishuv, 2 ta boshqaruv, 1 ta moslashuv

C) 2 ta bitishuv, 1 ta boshqaruv, 1 ta moslashuv

D) 2 ta bitishuv, 2 ta boshqaruv, 2 ta moslashuv

264. *Hozir ayni damda shu zulm va adovat tikanlari o'zining ilk mevasini berdi.*

Ushbu gapda nechta moslashuvli tobe bog'lanish mavjud?

A) 4 B) 3 C) 5 D) 6

265. *Hozir ayni damda shu zulm va adovat tikanlari o'zining ilk mevasini berdi.*

Ushbu gapda nechta aniqlovchili birikma bor?

A) 6 B) 7 C) 5 D) 8

266. *Hozir ayni damda shu zulm va adovat tikanlari o'zining ilk mevasini berdi.*

Ushbu gapda nechta moslashuvli so'z birikmasi mavjud?

A) 4 B) 6 C) 5 D) 3

267. *Sohibqiron ayol qadriga, go'zalligiga ichki samimiy muhabbat bilan qaragan.*

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi bor?

A) 6 B) 7 C) 5 D) 8

268. *Sohibqiron ayol qadriga, go'zalligiga ichki samimiy muhabbat bilan qaragan.* Ushbu gapda nechta tobe bog'lanish bor?

A) 6 B) 7 C) 5 D) 8

269. *Sohibqiron ayol qadriga, go'zalligiga ichki samimiy muhabbat bilan qaragan.*

Ushbu gapda nechta aniqlovchili so'z birikmasi bor?

A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

270. *Mazkur bog'lar Samarqanddagi boshqa bog'lardan o'zining tarovati, ulug'vorligi hamda ayol kabi go'zal nafosati bilan ajralib turar edi.* Ushbu gapda nechta o'tli so'z birikmasi mavjud?

A) 6 B) 7 C) 5 D) 8

271. *Mazkur bog'lar Samarqanddagi boshqa bog'lardan o'zining tarovati, ulug'vorligi hamda ayol kabi go'zal nafosati bilan ajralib turar edi.*

Ushbu gapda nechta gap tobe kesim bilan bevosita aloqaga kirishgan?

A) 6 B) 7 C) 5 D) 8

272. *Mazkur bog'lar Samarqanddagi boshqa bog'lardan o'zining tarovati, ulug'vorligi hamda ayol kabi go'zal nafosati bilan ajralib turar edi.*

Ushbu gapda nechta aniqlovchili birikma qatnashgan?

A) 6 B) 7 C) 5 D) 8

273. *Mazkur bog'lar Samarqanddagi boshqa bog'lardan o'zining tarovati, ulug'vorligi hamda ayol kabi go'zal nafosati bilan ajralib turar edi.* Ushbu gapda nechta moslashuvli tobe bog'lanish bor?

A) 6 B) 3 C) 5 D) 4

274. *Ko'zlarim hali harf tanimagan edi, qalam ushloymasdi hali qo'llarim. Kamalak izidan quvib tinmasdim, yulduzlarni sanar edim tunlari.*

Ushbu gapda boshqaruvli bog'lovchilarning soni nechta?

A) 6 ta B) 4 ta

C) 5 ta D) 3 ta

275. *Ko'zlarim hali harf tanimagan edi, qalam ushloymasdi hali qo'llarim. Kamalak izidan quvib tinmasdim, yulduzlarni sanar edim tunlari.*

Ushbu gapdagi so'z birikmasi soni va turi ...

A) 4 ta to'ldiruvchili, 4 ta holli, 1 ta aniqlovchili

B) 3 ta to'ldiruvchili, 3 ta holli, 1 ta aniqlovchili

C) 4 ta to'ldiruvchili, 4 ta holli

D) 4 ta to'ldiruvchili, 3 ta holli, 2 ta aniqlovchili

276. Quyidagi xaloyiq suron bilan shu afshar tomon qo'zg'aldi. Ushbu gapda berilgan noto'g'ri tarkiblar haqida...

1) 1 ta bitishuv, 1 ta boshqaruv munosabatli so'z birikmasi bor; 2) holli bo'lgan so'z 1 ta; 3) 5 ta tobe bog'lanish bor; 4) 4 ta so'z birikmasi mavjud; 5) 1 ta bitishuv munosabatli so'z birikmasi mavjud; 6) tobe so'zlar bilan bog'langan bitishuv va boshqaruv usuli mavjud; 7) grammatik asoslar mavjud bo'lgan his-tuyg'unsiz gap; 8) bitishuv 6 ta gap bo'lagi mavjud; 9) fe'lli bitishuv mavjud; 10) tuzilishiga ko'ra bitishuv...

- A) 1, 3, 4, 8, 9 B) 1, 2, 3, 5, 7
C) 2, 6, 7, 8 D) 2, 5, 7, 9

277. Jahonda nimaiki oq bo'lsa, unga ona sull timsol; nimaiki timsol bo'lsa, unga ham ona sull timsol; nimaiki chidamli, unga qat'i bo'lsa, ona irodasi bo'lsa, nimaiki pok muhabbat, unga qat'i bo'lsa, onaning qat'i timsol.

Ushbu gapda nechta moslashuvli so'z birikmasi bor?

- A) 3 ta B) 4 ta
C) 5 ta D) 3 ta

278. Och yalang'och yashayotganlari men hech qachon ko'rmaganman.

Gapda nechta bitishuv munosabatli so'z birikmasi bor?

- A) 3 ta B) 4 ta
C) 4 ta D) 3 ta

279. Quyidagi javobda keltirilgan gapda qancha tarkiblar miqdori 6 ta emas?

A) Ma'lumki, ko'lnotdagi barcha narsa shaytan va ma'lum qonunga bo'ysunadi.

B) O'z Vatani sevgan kishi shu Vatandagi ravnaqi uchun kurashadi.

C) Tarsni anglash orqali insonda yolg'izlikni anglash qobiliyati shakllanadi.

D) Kechqurunlari buvimdan oy yorug'ida turli rivoyatlar tinglardim.

280. Bu o'lkada iqlim o'rtacha, suv mo'l, yer unumli, quyosh nurlari yetarli.

Ushbu gapdagi so'z birikmalari haqida to'g'ri ma'lumot berilgan javobni aniqlang.

A) 2 ta bitishuv, 1 ta boshqaruv munosabatli so'z birikmasi bor

B) 1 ta bitishuv, 1 ta boshqaruv, 1 ta moslashuv munosabatli so'z birikmasi bor

C) 4 ta bitishuv, 1 ta boshqaruv, 1 ta moslashuv munosabatli so'z birikmasi bor

D) 5 ta bitishuv, 1 ta boshqaruv munosabatli so'z birikmasi bor

281. Qaysi javobda tarkibidagi kelishik qo'shimchalarini ko'makchilar bilan almashtirish mumkin bo'lgan so'z birikmalari to'g'ri ko'rsatilgan?

1) olchanning guli; 2) shoshmasdan yurmoq; 3) chappa burilmoq; 4) mashinada kelmoq; 5) ukasiga olmoq; 6) uyalganidan kelmoq.

- A) 2, 3, 4, 6 B) 3, 4, 5, 6
C) 1, 2, 4, 5, 6 D) 1, 4, 5, 6

282. Sening tug'ilib o'sgan shahringdan ayrilib yashashingga ko'zim yetmasdi, buni hammadan ham men juda yaxshi bilardim.

Ushbu gapda nechta aniqlovchili birikma ishtirok etgan?

- A) 2 B) 4 C) 1 D) 3

283. Gul bag'rini nasim tildi – to'kildi,

Saboga hikoyat qildi – to'kildi. Falak ishiga boq: bir haftada gul

Chiqdi, g'unchaladi, kildi, to'kildi...

Ushbu she'riy parchada ot + ot ko'rinishidagi so'z birikmalari sonini toping.

- A) 2 ta B) 4 ta
C) 1 ta D) 3 ta

284. *Masturaning sevgisi, chidami, hijron alami uning o'ziday pok, chiroyli, samimiy, ehtimol, shungadir, Mashrab vafosizlik haqida yozilgan kitoblarni o'qisa yo erkaklar og'zidan xotin-qizlar haqida shaloq gaplar eshitsa, hamisha Masturani eslab, butun vujudi isyon ko'tarsa ham, bu kabi gaplarning birortasiga ham ishonmagan.*

Ushbu murakkab qo'shma gapda nechta to'ldiruvchili so'z birikmasi bor?

- A) 7 B) 4 C) 5 D) 6

285. Qaysi javobda quyidagi gap haqida to'g'ri ma'lumot keltirilgan?

Bu olim riyoziyot fanining barcha tarmoqlarini mukammal egallagan.

A) 4 ta aniqlovchili, 1 ta to'ldiruvchili, 1 ta holli birikma mavjud

B) 3 ta aniqlovchili, 1 ta to'ldiruvchili, 1 ta holli birikma mavjud

C) 5 ta aniqlovchili, 1 ta to'ldiruvchili birikma mavjud

D) 4 ta aniqlovchili, 1 ta to'ldiruvchili birikma mavjud

286. Quyida keltirilgan gapdagi tobe bog'lanishlar sonini aniqlang.

Ular Hofiz, Navoiy, Bedil va Fuzuliy baytlarini tahlil qilishdi.

- A) 5 B) 4 C) 6 D) 3

287. *Endi istiqlol tuyg'usini zabardast qo'llarda mahkam ushlab. Vatan ravnaqi uchun kurashish eng oliy baxtdir.* Ushbu gapda nechta so'z birikmasi bor?

- A) 8 B) 9 C) 10 D) 7

288. Qaysi javobda keltirilgan so'z birikmasida ikki tomonlama bog'lanish ro'y bergan?

- A) diqqat bilan o'qish
B) choynakdan kattaroq
C) o'z uyim
D) tezda kelmoq

289. *Jahongashta odam* birikmasi haqidagi to'g'ri fikrni toping.

- A) aniqlovchili so'z birikmasi
B) teng munosabatli so'z qo'shilmasi
C) to'ldiruvchili so'z birikmasi
D) holli so'z birikmasi

290. Berilgan gapda tobe bog'lanishlar qaysi turlari mavjud?

Mehnat bilan topganing osonlikcha qo'lga kiritganlarining qanchasi azizroqdir.

- A) 3 ta bitishuv, 2 ta boshqaruv
B) 1 ta bitishuv, 2 ta boshqaruv
C) 1 ta bitishuv, 3 ta boshqaruv
D) 2 ta bitishuv, 2 ta boshqaruv

291. Quyida berilgan gapdagi so'zlar o'zaro qanday usullarda birikkan?

Shahrimiz ko'chalarini yangi hashamatli binolar bezab turibdi.

- A) bitishuv, boshqaruv
B) moslashuv, boshqaruv
C) bitishuv, moslashuv
D) bitishuv, moslashuv, boshqaruv

292. So'z qo'shilmasi ishtirok etmagan gapni toping.

A) ~~Uilmaysizki, inson bilan kiradi~~ inson ruhiga.

B) Jahonda nimaiki oq va pok bo'lsa, unga ona suti timsol.

C) Kimki pok muhabbat, mehri daryo-lik da'vo qilsa, onaning pok qalbi timsol.

D) Biz rostgo'ylik va halollikni qadrlaymiz.

293. *O'g'limning har bir holidan xabar olib turish sening vazifangdir.*

Ushbu gapda so'zlar o'zaro bog'lanish, necha o'rinda moslashuvli tobe bog'lanish hosil qilgan?

- A) 3 B) 2 C) 4 D) 5

294. Tobe so'z qismlari yasanmi so'zdan tashkil topgan juft so'z bilan ifodalangan so'z birikmasi berilgan qatorni toping.

10. **Uy** so'zi qaysi **lyum**
11. **Uy** so'zi qaysi **uylar**
12. **Uy** so'zi qaysi **matn**
13. **Uy** so'zi qaysi **boshlandi**
14. **Uy** so'zi qaysi **ta'kidida ikkita nisbat**
15. **Uy** so'zi qaysi **shirik** **algan fe'li** **birikmani**
16. **Uy** so'zi qaysi **etol**
17. **Uy** so'zi qaysi **aytilgan**
18. **Uy** so'zi qaysi **tasvirlamoq**
19. **Uy** so'zi qaysi **yo'naltilgan**
20. **Uy** so'zi qaysi **fe'l** **yasovchisi bor o'tli**
21. **Uy** so'zi qaysi **aytilgan**
22. **Uy** so'zi qaysi **tasvirlamoq**
23. **Uy** so'zi qaysi **aytilgan yillar**
24. **Uy** so'zi qaysi **br'qish**
25. **Uy** so'zi qaysi **aytilgan**
26. **Uy** so'zi qaysi **ham yasama bo'lgan**
27. **Uy** so'zi qaysi **toping**
28. **Uy** so'zi qaysi **ishlab**
29. **Uy** so'zi qaysi **gulxasta**
30. **Uy** so'zi qaysi **anglab**
31. **Uy** so'zi qaysi **bilan so'zlash**
32. **Uy** so'zi qaysi **gapda so'z birikmalarining**
33. **Uy** so'zi qaysi **uzuniga ko'm barcha turi ishtirok**
34. **Uy** so'zi qaysi **gapda**
35. **Uy** so'zi qaysi **Mar** **ular bilan to'rt marta**
36. **Uy** so'zi qaysi **aytilgan**
37. **Uy** so'zi qaysi **milliy urf-odatlarimiz**
38. **Uy** so'zi qaysi **qaminiyatga chorlaydi.**
39. **Uy** so'zi qaysi **shaxslarning kattagina uzumzor**
40. **Uy** so'zi qaysi **aytilgan**
41. **Uy** so'zi qaysi **Palvonning qo'li kuchliroq o'ziga**
42. **Uy** so'zi qaysi **aytilgan**
43. **Uy** so'zi qaysi **Hokim so'z fe'lining sifatdosh**
44. **Uy** so'zi qaysi **bilan ifodalangan so'z birikmasini**
45. **Uy** so'zi qaysi **aytilgan**
46. **Uy** so'zi qaysi **so'zlarida yura-yura**
47. **Uy** so'zi qaysi **otamonning ovozasi**
48. **Uy** so'zi qaysi **yarni zirillatib**
49. **Uy** so'zi qaysi **butal o'qigan (bola)**
50. **Uy** so'zi qaysi **Gapda ko'makchi**
51. **Uy** so'zi qaysi **so'zlarida bog'langan boshqaruv**
52. **Uy** so'zi qaysi **so'zlarida mavjud?**

A) Bu tepalikka chiqish orqada qolgan yo'ning azobidan ham ortiqroq bo'ldi.

B) Ota yuz-qo'llarini yuvgandan so'ng sal nariga borib o'tirdi.

C) O'quvchi bolalarga, qizlarga va yoshlarga bag'ishlab yozilgan qo'shiqlar ko'p.

D) Qizim, bunaqa yigitdan sovchi bir marta keladi.

301. *Tarixni anglash orqali insonda o'zining inson ekanligini anglash qobiliyati shakllanadi.* Ushbu gapda nechta so'z birikmasi bor?

A) 7 ta B) 8 ta

C) 6 ta D) 5 ta

302. Boshqaruv yo'li bilan birikkan so'z birikmasi qaysi qatorda?

A) bog'ning eshigi

B) birga ishlamoq

C) qo'l bilan termoq

D) hayotbaxsh modda

303. Qaysi qatorda kelishik qo'shimchalari orqali birikkan so'z birikmalari berilgan?

A) moviy osmon, Zuhro yulduzi

B) tog' cho'qqisi, kitob o'qimoq

C) yoqimli kuy, dala yumushlari

D) a'lochi o'quvchilar, kitobsevarlar uyushmasi

304. *O'rik quli. uy tomi* birliklari haqidagi to'g'ri hukmni toping.

A) 1 – moslashuv, 2 – boshqaruv

B) 1, 2 – moslashuv

C) 1 – moslashuv, 2 – bitishuv

D) 1, 2 – bitishuv

305. *Ertalabki kuchli shamol maktab bog'idagi daraxtlarning mevalarini to'kib yubordi.* Ushbu gapda sintaktik aloqaning qanday turlari bor?

1) boshqaruv; 2) moslashuv; 3) bitishuv.

A) faqat 2 B) faqat 3

C) 1, 2, 3 D) 1, 2

306. To'ldiruvchili birikmalar qaysi qatorda berilgan?

A) otdan baland, kitobni o'qib chiqmoq
B) qishloqdagi binolar, kitobdan ko'chirmoq

C) tunda kelmoq, qunt bilan ishlash
D) choynakdan kattaroq, Hasanning taqdiri

307. *Norbobo belbog'ini qaytadan bog'lab, ikki qo'li bilan belini siqib qo'ydi.*

Ushbu gapdagi boshqaruvli so'z birikmalari sonini toping.

A) 3 ta B) 4 ta
C) 5 ta D) 2 ta

308. *Maydonda sinalgan odam elda aziz.*

Ushbu gapda so'z birikmasining qaysi tur(lar)i yo'q?

1) moslashuv; 2) bitishuv; 3) boshqaruv.

A) hamma turi qatnashgan

B) 1 C) 2 D) 1, 2

309. Qaysi so'z birikmasi tarkibida lug'aviy ma'noga qo'shimcha ma'nolar berishga xizmat qiluvchi vosita mavjud emas?

A) choynakdan kattaroq

B) qalam bilan chizmoq

C) onamning sovg'asi

D) g'oliblik uchun kurashish

310. Tarkibidagi har bir so'z ma'no mustaqilligini, alohida-alohida narsalarni nomlab kelish xususiyatini saqlab qolgan birlik qaysi javobda keltirilgan?

A) mening otam

B) ko'z-u quloq

C) gazetadagi maqola

D) bunday birlik berilmagan

311. Ikki so'zning teng huquqli bog'lanishi qaysi qatorda mavjud?

A) opam keldi B) qizil olma

C) kitob o'qish D) onasi va qizi

312. Ikki yasama fe'lning bitishuv yo'li bilan bog'lanishi qaysi javobda berilgan?

A) tez yugurish

B) ertalab uchrashmoq

C) zavqlanib gapirish

D) so'zlay boshlamoq

313. *Onalar o'g'illari, ertalar bo'yniga osilib yig'lashar, onalar unsiz faryod qilishar, bolalar onalarining pinjiga tiqilib yig'lashar edi.*

Berilgan gapda faqat hokimiyat qo'shimchasi bilan shakllangan birikmalari nechta?

A) 2 B) 4 C) 3 D) 5

314. *Maktab bog'ida bodom o'rik gulladi.*

Ushbu gapda nechta teng bog'lanish tobe bog'lanish mavjud?

A) 1 ta teng bog'lanish, 4 ta bog'lanish

B) 2 ta teng bog'lanish, 3 ta bog'lanish

C) 1 ta teng bog'lanish, 3 ta bog'lanish

D) 1 ta teng bog'lanish, 2 ta bog'lanish

315. Qaysi gapda fe'lning fe'lga tobe lanishidan hosil bo'lgan uchta hollari birikmasi mavjud?

A) Shundaygina u Shavkatning to'ng'iziga yuzini bosgan o'ksib-o'ksib yig'lab yubordi.

B) Mashina peshanasiga o'rnatilgan oyna oynaga chirsillab yomg'ir tomchilari uchib boshladi.

C) Bolakay baqirib gapirayotgan bolani notanish amakidan qo'rqqanidan yig'lab qochib ketdi.

D) Anchagacha qayerda yotganini bilolmay, ko'zlarini katta-katta ochgan bolani shiftga tikilib qoldi.

316. *Maktab bog'ida bodom va o'rik gulladi.*

Ushbu gapda moslashuvli tobe bog'lanishlar sonini toping.

A) 1 ta B) 2 ta C) 3 ta

D) moslashuvli bog'lanish yo'q

317. Qaysi soʻz yasama soʻz boʻlgan
 A) munosabatli soʻz
 B) birikmasini

318. Qaysi uchun kurashish

A) boshqaruvga oʻlibor

B) tashqari yor

C) kishi tokiya

319. Qaysi qatorda tarkibida 2 ta

A) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

B) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

C) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

D) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

320. Qaysi qatorda oy yorugʻida buvim

A) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

B) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

C) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

D) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

321. Qaysi qatorda oʻzimiz yuzagan narsalar

A) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

B) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

C) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

D) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

322. Qaysi qatorda daraxt poʻstlogʻi orasida

A) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

B) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

C) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

D) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

323. Qaysi qatorda qancha kishi shu

A) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

B) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

C) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

D) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

324. Qaysi qatorda toʻliq solganday

A) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

B) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

C) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

D) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

325. Qaysi qatorda nechta soʻz birikmasi

A) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

B) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

C) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

D) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

326. Qaysi qatorda nechta soʻz birikmasi

A) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

B) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

C) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

D) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

327. Qaysi qatorda nechta soʻz birikmasi

A) bitishuv 1 ta boshqaruv, 2 ta bitishuv

D) Keksalarni hayot sinovlariga uzoq bardosh berganlari uchun ham hurmat qilish kerak.

322. Joʻnalish kelishikli birikmalarning boshqa kelishikli birikmalar bilan sinonimik munosabatga kirishishi haqidagi toʻgʻri hukm(lar)ni toping.

1) joʻnalish kelishikli birikma qaratqich kelishikli birikma bilan sinonimik munosabatda boʻladi;

2) joʻnalish kelishikli birikma chiqish kelishikli birikma bilan sinonimik munosabatda boʻladi;

3) joʻnalish kelishikli birikma tushum kelishikli birikma bilan sinonimik munosabatda boʻladi.

A) 1, 2, 3

B) 2, 3

C) 3

D) 2

323. U qunt bilan ishlabdi, hayotni diqqat bilan oʻrganibdi, oqilona harakat qilibdi. Ushbu gapda nechta boshqaruv munosabatli soʻz birikmasi bor?

A) 1 ta

B) 2 ta

C) 3 ta

D) bunday soʻz birikmasi yoʻq

324. U qunt bilan ishlabdi, hayotni diqqat bilan oʻrganibdi, oqilona harakat qilibdi. Ushbu gapda nechta bitishuv munosabatli soʻz birikmasi bor?

A) 1 ta

B) 2 ta

C) 3 ta

D) 4 ta

325. Qaysi qatorda tarkibida birdan ortiq soʻz boʻlishiga qaramay, bitta tushunchani ifodalaydigan birlik berilgan?

A) kecha oydin

B) kitob bilan qalam

C) qizil gul

D) bunday birlik berilmagan

326. Qaysi qatorda grammatik hodisa hisoblanuvchi birlik berilgan?

A) koʻzini yogʻ bosgan

B) kitob

C) oʻrtogʻimning kitobi

D) olib kelmoq

327. Qaysi qatorda leksik hodisa hisoblanuvchi birlik berilgan?

- A) echkining bolasi
- B) dalalar ko'm-ko'k
- C) yo'ldan o'tkazmoq
- D) ko'nglidan o'tkazmoq

328. Tobe so'zida faqat til undoshlari ishtirok etgan o'tli birikmani toping.

- A) ma'naviy boyluk
- B) imkoniyat yaratish
- C) har bir yurt
- D) anglatadigan so'z

329. 1) *G'afur G'ulom etagini sil-kitsa, kulgi to'kilardi.* 2) *U kirgan xonadonda bir hovli kulgi qolardi.* 3) *U har bir xonadonning ko'pdan kutgan aziz mehmoni edi.* 4) *Qayerga borsa, u yerda atrofini yosh-u qari o'rab olardi.* 5) *Donolar davrasida dono edi.* 6) *Bedilni, Hofizni, Jomiyini sevib o'qirdi.* 7) *Ozarbayjon, tojik, turkman, uyg'ur, qozoq, tatar, qirg'iz tillarida bermalol gaplasha olardi.* 8) *U hozirjavob odam edi.*

Berilgan matnda qaysi gaplarda bitishuvli so'z birikmasi mavjud?

- A) 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
- B) 2, 3, 6, 7, 8
- C) 2, 3, 4, 6, 7, 8
- D) 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8

330. *Kishi moliga suq podsholarni ko'p ko'rgan Binoiy yosh Boburning bunchalik halolligidan qattiq ta'sirlandi.* Ushbu gapda bir so'zga nisbatan tobe, bir so'zga nisbatan hokim bo'lgan so'zlar sonini toping.

- A) 8 ta
- B) 7 ta
- C) 6 ta
- D) 5 ta

331. *O'z Vatadini sevgan kishi shu Vatanning ravnaqi uchun kurashadi.* Ushbu gapda olmoshga nisbatan hokim, sifatdoshga nisbatan tobe bo'lgan so'zning sintaktik vazifasini toping.

- A) to'ldiruvchi
- B) aniqlovchi

- C) ega
- D) hol

332. *O'z Vatadini sevgan kishi shu Vatanning ravnaqi uchun kurashadi.*

Ushbu gapda so'z birikmasini birikish usullarini toping.

- A) boshqaruv, moslashuv
- B) bitishuv, moslashuv
- C) boshqaruv, moslashuv, bitishuv
- D) bitishuv, boshqaruv

333. *O'z Vatadini sevgan kishi shu Vatanning ravnaqi uchun kurashadi.* Ushbu gapda olmoshga nisbatan hokim, otga nisbatan tobe bo'lgan so'zning sintaktik vazifasini toping.

- A) to'ldiruvchi
- B) aniqlovchi
- C) ega
- D) hol

334. *Makoning bo'libdi tog' orasi,*

Sensan go'zallikning asli, sarraf Ma'yus yuragingda ishqning yarasi,

Sen ham oshiqmisan yoki, oh qiz Parchada nechta aniqlovchilli so'z birikmasi bor?

- A) 4 ta
- B) 5 ta
- C) 3 ta
- D) 6 ta

335. *Makoning bo'libdi tog' orasi,*

Sensan go'zallikning asli, sarraf Ma'yus yuragingda ishqning yarasi,

Sen ham oshiqmisan yoki, oh qiz Parchada nechta moslashuvli so'z birikmasi bor?

- A) 5 ta
- B) 3 ta
- C) 4 ta
- D) 6 ta

336. *Hovlidagi uyasidan o'lib borib suyagiga yopishgan qurilish chayqalib-chayqalib chiqib ketdi.* Ushbu gapda nechta so'z birikmasi bor?

- A) 2 ta
- B) 5 ta
- C) 4 ta
- D) 3 ta

*... sharti kelib, parti
... boshini silladi.*

... gapda nechta so'z brikmasi

- B) 3 ta
- D) 1 ta

*... gapdagi so'z birikmalari
... makomol berilgan javobni*

*... mana shu yetukligi
... va undan
... ya'ni so'zlov-
... nutqiy
...*

*... boshqaruv, 4 ta boshqaruv
... bor*

*... boshqaruv, 3 ta boshqaruv, 5 ta
... bor*

*... boshqaruv, 1 ta boshqaruv
... bor*

*... boshqaruv, 1 ta boshqaruv, 1 ta
... bor*

*... boshqaruv, 1 ta boshqaruv, 1 ta
... bor*

*... boshqaruv, 1 ta boshqaruv, 1 ta
... bor*

*... boshqaruv, 1 ta boshqaruv, 1 ta
... bor*

*... boshqaruv, 1 ta boshqaruv, 1 ta
... bor*

*... boshqaruv, 1 ta boshqaruv, 1 ta
... bor*

*... boshqaruv, 1 ta boshqaruv, 1 ta
... bor*

*... boshqaruv, 1 ta boshqaruv, 1 ta
... bor*

*... boshqaruv, 1 ta boshqaruv, 1 ta
... bor*

*... boshqaruv, 1 ta boshqaruv, 1 ta
... bor*

*... boshqaruv, 1 ta boshqaruv, 1 ta
... bor*

*... boshqaruv, 1 ta boshqaruv, 1 ta
... bor*

*... boshqaruv, 1 ta boshqaruv, 1 ta
... bor*

341. *Do'stlikni e'zozlashning
zarur shartlaridan biri do'stlar
bilan uchrashib turishdir.
Turli katta-kichik marosimlar:
bayramlar, tug'ilgan kunlar,
to'ylar bilan bir qatorda, do'stona
yig'inlar ham bu munosabatlarni
mustahkamlaydigan vositadir.*

Berilgan parchada tobe qismi ham,
hokim qismi ham yasama so'z bo'lgan
so'z birikmalari qanday munosabatda?

- A) boshqaruv, moslashuv
- B) boshqaruv, bitishuv
- C) bitishuv, moslashuv
- D) boshqaruv, moslashuv, bitishuv

342. Qaysi maqolda boshqaruv va
moslashuv munosabatlari so'z birikmalari
bor?

- A) Zar qadrini zargar bilar.
- B) Baxilning bog'i ko'karmas.
- C) Ko'kka boqma, ko'pga boq.
- D) Aybsiz do'st axtargan do'stsiz qolar.

343. Qaysi gapda tobe qismi ham,
hokim qismi ham fonetik o'zgarishga
uchragan so'z birikmasi qatnashgan?

- A) Faqat o'lsam yig'lamayman, uyat bo'ladi.
- B) Sohib dilim, nega kunda yig'layverasan?
- C) Men shunaqa yig'loqroqman, hamma biladi.
- D) Men shu damlarni sira unutmayman.

344. *Xalqim, tarix hukmi seni
agarda*

*Mangu muzliklarga eltgan
bo'lsaydi,
Qorliklarni makon etgan
bo'lsayding,
Mehrimga bermasmidim o'sha
muzlarga?..*

Parchada qanday munosabatlari so'z
birikmalari ishtirok etgan?

- 1) boshqaruv; 2) moslashuv; 3) bitishuv

A) 1, 2 B) 2, 3
 C) 1, 2, 3 D) 1, 3
 345. Faqat tobe so'zning asosi shakldosh bo'lgan o'tli birikmani toping.

- A) olmaning guli B) turli so'z
 C) esga olmoq D) oshiqning sozi

346. Tarkibida sifat o'rnida kelgan ot mavjud bo'lgan so'z birikmasi zanjirini aniqlang.

- A) shimoldan esgan mayin shamol
 B) paxta gulli chinni piyola
 C) oq sallali semiz odam
 D) maktab bog'idagi daraxtlar

347. *U o'z Vataniqa muhabbatni va yurt taqdiri haqida yozilgan fikrlarni, falsafiy-badiiy mushohadalarni she'riy satrlarda ushbu to'plamda jamlagan.*

Gapdagi moslashuv usuli bilan bog'langan tobe bog'lanishlar sonini toping.

- A) 1 ta B) 5 ta
 C) 3 ta D) 2 ta

348. Quyidagi gapda moslashuvi tobe bog'lanish necha o'rinda qo'llangan?

Ustaning chehrasidagi mahzunlik, ovozidagi dard Qalandaming yuragiga nashtardek sanchildi.

- A) 2 B) 4
 C) 3 D) 5

349. *Buyuk olim odamning nopok istaklari va tuban ehtirosalarini uyga qamab qo'yilgan uch maxluq: odam, to'ng'iz va arslonga o'xshatgan ekan.*

Berilgan gapda ham hokim, ham tobe qismi yasama bo'lgan birikma haqidagi to'g'ri fikrni aniqlang.

- A) holli so'z birikmasi
 B) aniqlovchili so'z birikmasi
 C) ega va kesim moslashuvi
 D) to'ldiruvchili so'z birikmasi

350. Belgisiz qo'llangan qaralmish ishtirok etgan gapni toping.

- A) Ilm aqlning chirog'i hisoblanadi.

B) Bizning qishloq tog' bag'rida.
 C) Daryo labida turib ko'klam quchog'ida tovlanayotgan mevazor chiroyiga suqlanardim.

- D) Qaralmish belgisiz qo'llanmaydi

351. Qaratqich ham, qaralmish ham belgisiz qo'llangan gapni toping.

A) Anhor bo'yidagi hovlilarning orqasida eshiklaridan ozoda supalar, sadarayhor namozshomgullar ko'rindi.

- B) Dori bosh og'rig'ini darrov qoldirdi

C) Maktab direktori kotiba olib kirgan hujjatlarga qo'l qo'ydi.

D) Shu payt ko'cha darvoza taraqlab ochildi, tarvuzi qo'ltig'idan tushib Alijon kirib keldi.

352. Qaysi gap tarkibida barcha qaratqichlar belgisiz qo'llangan?

A) O'z Vataniqa sevgan kishi shu Vatanning ravnaqi uchun kurashadi.

B) Dutor tortalarining jarangi Zumradning tovushiga qo'shilib ketdi.

C) Yosh yigitning yuragiday qaynab, jo'sh urib turgan zilol suvli buloqni ko'z yoshi bulog'i deb ataganlari qiziq.

D) Daryo labida turib ko'klam quchog'ida tovlanayotgan mevazor chiroyiga suqlanardim.

353. *Uning ayollarga ehtiromlari ular sharafiga barpo etilgan bog'-rog'lar va nodir me'moriy yodgorliklarda ham aks etadi.*

Ushbu gapda nechta so'z faqat tobe bo'lak vazifasini bajargan?

- A) 3 ta B) 5 ta
 C) 4 ta D) 6 ta

354. *Uning ayollarga ehtiromlari ular sharafiga barpo etilgan bog'-rog'lar va nodir me'moriy yodgorliklarda ham aks etadi.*

Ushbu gapda nechta so'z ham hokim, ham tobe bo'lak vazifasini bajargan?

- A) 3 ta B) 5 ta
 C) 4 ta D) 2 ta

363. Tobe bog'lanishda kelishik va ko'makchilarning qo'llanilishi haqidagi to'g'ri fikrlarni toping.

1) kelishik va ko'makchilar sinonimiyasi kuzatiladi;

2) kelishiklar sinonimiyasi kuzatiladi;

3) ko'makchilar sinonimiyasi kuzatiladi;

4) kelishik va ko'makchilar birga qo'llanishi mumkin;

5) kelishik va ko'makchilar birga qo'llanmaydi;

6) kelishik qo'shimchasi tobe so'z oxiriga va ko'makchi oxiriga qo'shiladi.

A) 1, 2, 3, 4, 5, 6 B) 1, 2, 3, 4, 6

C) 1, 2, 3, 5 D) 1, 2, 5

364. *Sening har bir ishing boshqalarga ibrat bo'lishini unutm.*

Ushbu gapda so'z birikmalarining tobe qismi qaysi so'z turkum(lar)i bilan ifodalangan?

A) ot, fe'l

B) ot, sifat

C) ot, ravish, ot

D) olmosh, sifat, fe'l

365. *Derazaning ochiq tabaqasidan kirayotgan shamol darpardani xomushgina silkitardi.*

Otli so'z birikmalari nechta?

A) 4 ta B) 2 ta

C) 3 ta D) 1 ta

366. *U o'z vataniga muhabbatini va yurt taqdiri haqida yozilgan fikrlarni, falsafiy-badiiy mushodalarini she'riy satrlarda ushbu to'plamiga jamlagan.*

Ushbu gapda ishtirok etgan bitishuv usulidagi so'z birikmalarining tobe qismi necha o'rinda boshqa bo'lakka nisbatan hokim bo'lak vazifasini bajara oladi?

A) 1 B) 4 C) 3 D) 2

367. *Bu olim riyoziyot fanining barcha tarmoqlarini mukammal egallagan.*

Ushbu gapda kesimga ishlatilgan bog'langan bo'laklar necha o'rinda hokim bo'lak qism vazifasini bajargan?

A) 2

B) 1

C) bunday bo'lak qatnashmagan

D) 3

368. Berilgan gap haqida to'g'ri ma'lumot keltirilgan javobni toping

Bu olim riyoziyot fanining barcha tarmoqlarini mukammal egallagan.

A) 4 ta aniqlovchili, 1 ta to'ldiruvchi holli birikma mavjud

B) 3 ta aniqlovchili, 1 ta to'ldiruvchi holli birikma mavjud

C) 4 ta aniqlovchili, 1 ta to'ldiruvchi holli birikma mavjud

D) 5 ta aniqlovchili, 1 ta to'ldiruvchi birikma mavjud

369. Hokim so'z tarkibida lug'at shakli yasovchi qo'shimcha qatnashgan o'tli birikmani toping.

A) ulug'larning duosi

B) ko'p o'qigan

C) qunt bilan ishlab

D) guruhda birinchi

370. *Ukasi Husan esa quddus qilib baxtli bo'lgani, o'z harakatlarini tadbirkorligi haqida so'zlab bo'lmagan.* Ushbu gapdagi ko'makchili boshqaruvchi bo'lakning miqdorini toping.

A) 1 ta B) 4 ta

C) 3 ta D) 2 ta

371. Ikkita bitishuvli so'z birikmasi mavjud bo'lgan maqolni toping.

A) Yaxshiga yondosh, yomonlar qoch.

B) Qarindoshingni yomonlab qaytirmoq tug'ishgan toparsan?

C) Yaxshilar ko'paysin, yomonlar qolmasin.

D) Issiq kiyim tanni iltar, issiq bo'lib jonni iltar.

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

- A) 6 ta B) 3 ta
C) 4 ta D) 5 ta

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

378. *Uning zakovati va shijoatiga
ishonmagan jamiyatning ichi mo'rt
bo'ladi.*

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

Ushbu gapda nechta moslashuvli so'z
birikmasi bor?

- A) 2 ta B) 3 ta
C) 4 ta D) 5 ta

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

379. *Insoniyat tarixi bu har
birimizga bog'liq bo'lgan, o'zligi-
mizni ko'rsatadigan, bizning olis
shajaramizni, nasl-u nasabimizni,
insoniy – qadr-u qimmatimizni
belgilaydigan voqeelikdir.* Ushbu gapda
nechta aniqlovchili so'z birikmasi bor?

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

- A) 6 ta B) 7 ta
C) 8 ta D) 5 ta

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

380. *O'z tilini unutgan xalqning
Bog'larida o'sgan gullarin
Chirmab uxlar zaharli ilon.*

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

Ushbu she'riy parchada ishtirok
etgan aniqlovchili so'z birikmalari sonini
aniqlang.

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

- A) 2 ta B) 3 ta
C) 4 ta D) 5 ta

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

381. *O'z tilini unutgan xalqning
Bog'larida o'sgan gullarin
Chirmab uxlar zaharli ilon.*

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

Ushbu she'riy parchada nechta holli
so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

- A) 2 ta B) 3 ta
C) 4 ta D) 5 ta

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

382. *O'z tilini unutgan xalqning
Bog'larida o'sgan gullarin
Chirmab uxlar zaharli ilon.*

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

Ushbu parchada tobe qismi fe'l bo'lgan
nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

- A) 2 ta B) 3 ta
C) 4 ta D) 5 ta

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

383. *Shubhasiz, barkamol
avlodning buguni va ertasi bor.*

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

Ushbu gapda qo'llangan so'z
birikmalarining soni nechta?

Berilgan gap tarkibida nechta grammatik bog'lanish bor ekanligini aniqlang.

- A) 6 ta B) 3 ta
C) 4 ta D) 5 ta

384. Tobe va hokim qismi yasama so'z bilan ifodalangan bitishuvli so'z birikmalarini belgilang.

1) bepoyon paxtazor; 2) g'oliblik uchun kurash; 3) chiroyli gapirmoq; 4) beqiyos o'lka; 5) yozgi kiyim; 6) birga ishlamoq; 7) o'tloq chiroyli.

- A) 2, 4, 5 B) 1, 3, 5, 6, 7
C) 1, 3, 5 D) 2, 4, 6, 7

385. O'zbekistonda 21-martda Navro'z bayrami shod-xurramlik bilan nishonlanadi. Ushbu gapda nechta tobe bog'lanish mavjud?

- A) 2 ta B) 6 ta
C) 4 ta D) 5 ta

386. Kumush qishdan, zumrad bahordan qolishmaydi kuzning ziynati. Berilgan gapdagi tobe bog'lanishlar va bir so'z turkumiga mansub so'zlar soni teng kelgan javobni aniqlang.

- A) 7 B) 6 C) 4 D) 5

387. Bu bodomqovoq qiz xushfe'l tabiati bilan katta-yu kichikning olqishiga sazovor bo'ldi. Ushbu parchada nechta so'z ham hokim, ham tobe qism vazifasini bajargan?

- A) 6 ta B) 3 ta
C) 4 ta D) 5 ta

388. O'z tilini unutgan xalqning Bog'larida o'sgan gullarin Chirmab uxlar zaharli ilon. She'riy parchadagi bitishuvli so'z birikmalari sonini aniqlang.

- A) 3 ta B) 6 ta
C) 4 ta D) 5 ta

389. O'z tilini unutgan xalqning Bog'larida o'sgan gullarin Chirmab uxlar zaharli ilon.

Ushbu she'riy parchadagi tobe ham, hokim qismi ham fe'l bo'lgan birikma(lar)ni soni nechta?

- A) 2 ta B) 1 ta
C) 4 ta D) 3 ta

390. Men seni esladim yonib,

Men seni izladim baridan She'riy parchadagi so'z birikmalarini sonini aniqlang.

- A) 7 ta B) 6 ta
C) 4 ta D) 5 ta

391. Men seni esladim yonib,

Men seni izladim baridan Parchadagi bitishuv munosabatlari birikmalari sonini aniqlang.

- A) 3 ta B) 1 ta
C) 4 ta D) 2 ta

392. Men seni esladim yonib,

Men seni izladim baridan She'riy parchadagi munosabatlari so'z birikmalari sonini aniqlang.

- A) 1 ta B) 3 ta
C) 4 ta D) 2 ta

393. Men seni esladim yonib,

Men seni izladim baridan She'riy parchadagi moslashuvli bog'lanishlar soni nechta?

- A) 1 ta B) 3 ta C) 2 ta
D) moslashuvli tobe bog'lanish

394. Bu – men tug'ilgan Ha, tug'ilgan tuproq,

Tog'lar, ko'm-ko'k daryolar, cheksiz qumloq.

Bo'ronlar qamchllash yomg'irlar tomchilashar,

Qishda qalin qordan oq, chi paxtadan oq.

Ushbu she'riy parchadagi aniqlangan birikmalar soni to'g'ri ko'rsatilgan javobni aniqlang?

Uzun ko'rmalikka etgil harakat.

Ushbu she'riy parchadagi boshqaruvi so'z birikmalar soni?

- A) 3 ta B) 6 ta
C) 4 ta D) 5 ta

399. O'zbekning kurashi hamisha halol,

Unda yo'qdir g'irrom, yo'qdir yomonlik.

Doimo do'stlarga tilaydi kamol,
Tilaydi barchaga do'stlik, omonlik.

Ushbu she'riy parchadagi holli so'z birikmalar sonini aniqlang.

- A) 2 ta B) 1 ta
C) 4 ta D) 3 ta

400. O'zbekning kurashi hamisha halol,

Unda yo'qdir g'irrom, yo'qdir yomonlik.

Doimo do'stlarga tilaydi kamol,
Tilaydi barchaga do'stlik, omonlik.

Ushbu she'riy parchadagi boshqaruvi so'z birikmalar soni?

- A) 3 ta B) 6 ta
C) 4 ta D) 5 ta

401. Keyin boshqa bir ta'birchini chaqirib, undan tushining ma'nosini so'raydi. U bunday deydi: "Sening umring barcha qarindoshlaringning umridan uzun bo'ladi". Shunda Xorun ar-Rashid:

"Barcha aqlning yo'li birdir va ikkala ta'birning negizi bir yerga boradi, ammo bu ibora bilan u iboraning orasida farq bag'oyat ko'pdir", – deydi va unga yuz tillo berishni buyuradi. Ushbu parchadagi qaratqichli so'z birikmalari sonini aniqlang.

- A) 7 ta B) 6 ta
C) 4 ta D) 5 ta

402. Eliboylar bundan ko'chib boradi,

Qoldi endi o'ynab o'sgan elim deb.

Ayriqliq o'tiga bag'rini dog'lab

Borayotir qalmoq elni so'roqlab.

She'riy parchadagi aniqlovchili so'z birikmalari sonini toping.

- A) 2 ta B) 1 ta
C) 4 ta D) 3 ta

403. *O'tdi yoshlik zavq bilan, gohi to'polon bilan,*

Gohida yaxshi bilan, gohida yomon bilan,

Ayri ham tushdim ba'zan qalb bilan, imon bilan,

Lekin seni yo'qotdim, birinchi muhabbatim,

Mangu g'aflatda qotdim, birinchi muhabbatim.

Ushbu parchada tobe qismi fonetik o'zgarishga uchragan so'z birikmasi hokim qismga qanday usul bilan bog'langan?

- A) moslashuv
B) boshqaruv
C) bitishuv
D) bunday birikma qatnashmagan

404. *Saboq olib diyonatdan,*

Ezgu ishdan, matonatdan,

Qochib mudom xiyonatdan,

Asragaymiz biz Vatanni.

Ushbu parchada faqat hokim qismi fe'li so'z birikmalar sonini aniqlang?

- A) 3 ta B) 6 ta
C) 4 ta D) 5 ta

405. *Saboq olib diyonatdan,*

Ezgu ishdan, matonatdan,

Qochib mudom xiyonatdan,

Asragaymiz biz Vatanni.

Ushbu parchada faqat hokim qismi fe'li tobe bog'lanishlar sonini aniqlang?

- A) 7 ta B) 6 ta
C) 8 ta D) 5 ta

406. Quyidagilardan tobe qismi yasama so'zga bog'langan bitishuvli so'z birikmalarini belgilang.

- 1) birdan yig'lab yubordi; 2) ilk

tomchilar;3) issiqina quymoqlar; 4) qaymoq;

5) otdak baquvvat; 6) og'ir xonak

A) 3, 4, 5, 6 B) 1, 2, 6, 6

C) 1, 2, 3, 4 D) 2, 3, 4

407. Ushbu gap haqida tobe qismi nechta?

Shaharda zamonaviy binolar qurish avj olgan

1) qator undoshli so'z boshiga boshqaruv usulida ergashgan so'z tobelangan;

2) gapdagi yasama so'zga bitishuv usulida bog'langan;

3) tobe qismi hol bo'lib kelgan tobe birikmasi qatnashgan;

4) yasama so'z bilan ifodalangan tobe so'z hokim qismga bitishuv usulida bog'langan.

A) 4 ta B) 2 ta

C) 1 ta D) 3 ta

408. *Uyga kirishi bilan qatnashgan yotganlar birdan to'xtab qatnashgan*

Ushbu gapdagi so'z birikmalari qanday berilgan nechta hukm to'g'ri emas?

1) 4 ta holli so'z birikmasi qatnashgan

2) 4 ta fe'li so'z birikmasi qatnashgan

3) 2 ta so'z birikmasining ham hokim ham hokim qismlari fe'l bilan ifodalangan

4) ushbu gapda o'tli so'z birikmasi qatnashmagan.

A) 3 ta B) 2 ta

C) 4 ta D) 1 ta

409. *Ota-bobolar nomini o'zlashtirib esda tutishni o'g'liga nasihat qilgan*

Ushbu parchada nechta so'z birikmasi bor?

A) 4 ta B) 5 ta

C) 7 ta D) 6 ta

410. *Asarda markazlashgan davlat qurish, insonparvarlik, mehnatsevarlik, tinchlikparvarlik, ezgulik, halollik, marhamatli sharaflab, qonli urushlar*

C) 3 ta D) 2 ta

415. *Saboq olib diyonatdan, Ezgu ishdan, matonatdan, Qochib mudom xiyonatdan, Asragaymiz biz Vatanni.*

Ushbu she'riy parchada tarkibida faqat hokim qismi fe'l bilan ifodalangan nechta so'z birikmasi mavjud?

A) 5 ta B) 3 ta

C) 6 ta D) 4 ta

416. *Jozibador qo'shiqlar el-elatni tinch-totuv va osoyishta yashashga, Vatani yuksaltirishga, ko'z qorachig'iday asrashga va uni himoya qilishga da'vat etadi.*

Berilgan gapda tobe va hokim qismlari fe'l bilan ifodalangan boshqaruv munosabattli so'z birikmalari nechta?

A) 7 B) 6 C) 5 D) 4

417. *Ma'naviyat – insonni ruhan poklanish, qaban ulg'ayishga chorlaydigan, odamning ichki dunyosi va irodasini baquvvat qiladigan, iymon-e'tiqodini butun qiladigan, vijdonini uyg'otadigan beqiyos kuchdir.*

Ushbu gap tarkibidagi bitishuvli birikmalar soni nechta?

A) 6 ta B) 7 ta

C) 5 ta D) 8 ta

418. *Ertasiga ertalab ona yana yo'lga tushdi. Ular bu yerdan juda uzoqlashib ketgan edi. Izlab, aylanma yo'llardan ehtiyotkorona o'tib uzoq yurdi.*

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi sifatlovchi aniqlovchili birikma sanaladi?

A) 1 ta B) 2 ta C) 3 ta

D) bunday birikma ishtirok etmagan.

419. Qaysi so'z birikmasining ikkala qismi ham yasama otdan iborat?

A) hamshahar qadrdonlar

B) hamyurtlarimga tilagim

C) hamnafas do'stim

D) hamfikir odamlar

420. *O'zbekiston go'zal diyor,
Saodatga mehnati yor,
Go'zallikda hikmati bor,
Halollikda aytar alyor.*

Ushbu she'riy parchada hokim qismga boshqaruv usuli bilan bog'langan so'z birikmalar sonini toping.

- A) 2 ta B) 5 ta
C) 3 ta D) 4 ta

421. *O'zbekiston go'zal diyor,
Saodatga mehnati yor,
Go'zallikda hikmati bor,
Halollikda aytar alyor.*

Ushbu she'riy parchada nechta tobe qismi ham, hokim qismi ot bilan ifodalangan bog'lanish bor?

- A) 4 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 5 ta

422. *Uyga kirishi bilan gapiryotganlar birdan jim bo'lishdi.*

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

- A) 1 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

423. *Uyga kirishi bilan gapiryotganlar birdan jim bo'lishdi.*

Gapdagi moslashuvli tobe bog'lanishlar sonini aniqlang.

- A) 1 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

424. *Siyrak kipriklar jipslashdi bir dam,*

Entikib, xo'rsinib ko'z yoshin yutdi.

Unsiz tilga kirdi surat ham birdan,

Ona quloq bo'lib o'zin unutdi.

Ushbu she'riy parchada tobe qismi ham, hokim qismi ham fe'l bilan ifodalangan so'z birikmalar soni?

- A) 5 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

425. *Siyrak kipriklar jipslashdi*

bir dam,

Entikib, xo'rsinib ko'z yoshin yutdi.

Unsiz tilga kirdi surat ham birdan,

Ona quloq bo'lib o'zin unutdi.

Ushbu she'riy parchada nechta tobe qismi ot bilan ifodalangan, hokim qismi boshqaruv usuli bilan tobelangan?

- A) 4 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 5 ta

426. *Vatan ravnaqi kuchini baxsh etadigan turkum o'stirgan yurtning ertasi buyuk.*

Ushbu gapda otning fe'lga tobe nechta o'rinda kuzatilgan?

- A) 4 o'rinda B) 2 o'rinda
C) 1 o'rinda D) 3 o'rinda

427. *Ayol — go'zallik, rahmat va muhabbat timsoli, ayol bog'liq tuyg'ular Sharqda qadrlanib kelgan.* Ushbu gapda moslashuvli tobe bog'lanishlar sonini aniqlang.

- A) 5 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

428. Qaysi gapda to'rtta hokim mavjud?

A) Ertalabdan boshlangan yomg'ir bo'yi tinmay yog'di.

B) Ilm bolaligingda to'g'ri yo'l tanlab olishingga, ulg'ayganingda qoqilmasligingga doimo ko'maklash.

C) Kasal bo'laverganidan yig'ir munkayib qolgan Oyxo'lar momo Akmal ko'rishi bilan mahkam quchoqlab olib.

D) Sening porlab turgan ko'zlarim har gal ko'rganimda yuragim bekor yayrab ketadi.

429. *Yigitlar suygan qizlar suluvlikda go'zal oq bug'um qiyoslashgan.* Ushbu gapda fuqat bir bo'lak vazifasini bajaruvchi so'zlar qaysi so'z turkumlari bilan ifodalangan?

434. Yaproqlar tebranar she'r maqomiga,

Chechaklar jimgina egib turar bosh.

Marmar sarhovuzning kumush jomiga

Shoir ko'zlaridan oqib tushar yosh.

Ushbu she'riy parchada moslashuvli tobe bog'lanishlar sonini aniqlang.

A) 4 B) 3 C) 5 D) 6

435. Quyidagi qo'shma gapda gap bo'laklari necha o'rinda so'z birikmasini hosil qilgan?

Quyosh, oy hamda yulduzlar bitta umumiy qoidaga itoat etadi va ular bu qoidalardan qilcha ham chetlashmaydi.

A) 7 B) 5 C) 4 D) 6

436. Quyidagi gapda moslashuvli tobe bog'lanish necha o'rinda qo'llangan?

Ustaning chehrasidagi mahzunlik, ovozidagi dard Qalandarning yuragiga nashtardek sanchildi.

A) 2 B) 4 C) 3 D) 5

437. *Tuz-namakni, ota-onani, ustozni qanday qadrlash lozim bo'lsa, kitobni ham shunday e'zozlash lozim.*

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi qatnashgan?

A) 6 ta B) 7 ta

C) 4 ta D) 5 ta

438. *Bu bevafo va yolg'onchi dunyoda yomonlikka yaxshilik qiladiganlardan ko'ra yaxshilikka yomonlik qiladiganlar ko'proq.*

Ushbu gapdagi nechta so'z birikmasida faqat tobe so'z yasama so'z bilan ifodalangan?

A) 3 B) 5 C) 6 D) 4

439. *Ota-onaning tirikligida ozgina shirin so'zini tekinga aytmagan farzand ular vafotidan keyin ming-*

ming pul sarflaydi va o'sha so'zlarni qabrtoshga yozdirib qo'yadi. Ushbu gapdagi nechta so'z birikmasida faqat hokim so'z ot bilan ifodalangan?

- A) 7 B) 5 C) 6 D) 4

440. *Tuz-namakni, ota-onani, ustozni qanday qadrlash lozim bo'lsa, kitobni ham shunday e'zozlash lozim.* Ushbu gapdagi gap bo'laklari nechta tobe bog'lanishni hosil qilgan?

- A) 7 B) 5 C) 6 D) 4

441. *Xalqning sabr-toqati cheksiz emas. U dengizga o'xshaydi: goh to'lib, goh ozayib tura-di. Xalqimiz faqat jisman emas, ruhan ham uyg'oq bo'lmog'i darkor. O'z tarix va ajdodlarini siylagan xalqning kelajagi, albatta, porloq bo'ladi. Ma'naviyat insonga ona suti, ota namunasi, ajdodlar o'giti bilan singadi. Aslida inson baxt uchun, dunyo ne'matlaridan bahramand bo'lish uchun tug'iladi.*

Ushbu matnda qo'llangan moslashuvli so'z birikmalari sonini aniqlang.

- A) 7 B) 5 C) 6 D) 4

442. *Yoshi o'tgan sayin odam o'zini mehrga muhtoj hisoblarkan.*

Ushbu gapdagi so'z birikmalari turi va sonini aniqlang.

A) 3 ta boshqaruv munosabatti so'z birikmasi mavjud

B) 1 ta bitishuv, 2 ta boshqaruv munosabatti so'z birikmasi mavjud

C) 1 ta bitishuv, 3 ta boshqaruv munosabatti so'z birikmasi mavjud

D) 2 ta bitishuv, 2 ta boshqaruv munosabatti so'z birikmasi mavjud

443. Tobe qismidagi barcha morfemalar omonimlik xususiyatiga ega so'z birikmalarini belgilang.

1) shartlarini bajarmoq; 2) kechki uchrashuv; 3) yoza boshlamoq; 4) tuzsiz ovqat; 5) qo'yimjiz kishi

- A) 1, 2, 5 B) 1, 2, 3, 4
C) 2, 4, 5 D) 2, 3, 4

444. *Sening har bir boshqalarga ibrat bo'lgan unutm.* Ushbu gapdagi birikmalarining tobe qismi qaysi turkum(lar)i bilan ifodalangan?

- A) ot, fe'l
B) ot, sifat
C) ot, ravish, ot
D) olmosh, sifat, fe'l, ot

445. Bu xayollar va savollar, yangi mingyillikda qiyinab turgan hislar yozilgan she'rlarimdir. Ushbu gapdagi birikmalarining tobe qismi qaysi turkum(lar)i bilan ifodalangan?

- A) olmosh, sifat
B) olmosh, ravish
C) olmosh, sifat, ot, fe'l
D) olmosh, ot

446. *Bizni ona yanglig' oq taragan Vatanni sovinas muqaddas burchdir.*

Ushbu gapda so'z birikmalarining tobe qismi qaysi so'z turkum(lar)i bilan ifodalangan?

- A) ot, ravish
B) ot, olmosh, fe'l, sifat
C) ot, ravish, ot
D) ot, fe'l, son

447. *Saboq olib diyonatdan Ezgu ishdan, matonatdan, Qochib mudom xiyonatdan, Asragaymiz biz Vatanni.*

Ushbu she'riy parchada tarkibidagi hokim qismi fe'l bilan ifodalangan so'z birikmasi mavjud?

- A) 5 B) 3 C) 4 D) 6

448. Qaysi gapdagi barcha birikmalarining hokim qismi fe'l bilan ifodalangan?

A) Yoshi o'tgan sayin odam mehrga muhtoj bo'lib borarkan.

452. Tobe qismi tub so'zga bog'langan boshqaruvli so'z birikmalarini toping.

1) *xonani changitmoq*; 2) *yelkasiga ko'tarmoq*; 3) *noilojlikdan kelmoq*; 4) *ochiqchasiga aytmoq*; 5) *non uzatmoq*.

- A) 2, 5 B) 2, 3, 4
C) 2, 4, 5 D) 1, 3, 4, 5

453. *Men xalq oldida sizning iltimosingizga shunday javob bermoqqa majbur bo'ldim.*

Ushbu gapda so'z birikmalari soni nechta?

- A) 7 to B) 4 ta
C) 5 ta D) 6 ta

454. *Shu-shu Otaqo'zi ochilib ketib o'rinni-o'rinsiz gaplarni ko'p gapirib yubordi.*

Ushbu gapda so'z birikmalarining tobe qismi qaysi so'z turkumlari bilan ifodalangan?

- A) ot, fe'l
B) ot, sifat, ot
C) olmosh, fe'l, sifat, ravish
D) ot, fe'l, ravish

455. *Istiqlol tufayli chekka qishloqlarda ham havaslansa arzigulik korxonalar yaratildi.*

Ushbu gapda so'z birikmalari soni nechta?

- A) 3 ta B) 4 ta
C) 5 ta D) 6 ta

456. *Odob va tavoze samimiy do'stlikka jilo beradi va oraga yorug'lik bag'ishlaydi.*

Ushbu gapda so'z birikmalari soni nechta?

- A) 2 ta B) 4 ta
C) 5 ta D) 3 ta

457. *U har kuni qo'y'larni sog'ib, sutni qo'y egasining oldiga keltirardi.*

Ushbu gapda so'z birikmalari soni nechta?

451. *Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?*

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

A) 4 ta B) 4 ta C) 3 ta D) 6 ta

A) 3 ta B) 4 ta

C) 5 ta B) 6 ta

458. Men yangi asrda o'zbekistonlik har bir fuqaroning xonadoni obod va farovon bo'lishini, har bir kishi o'z ishi, umridan rozi bo'lib yashashini istayman. Berilgan gapda bitishuv usulida bog'langan so'z birikmalari miqdori qancha?

A) 2 ta B) 5 ta

C) 4 ta D) 3 ta

459. Maqtovlarga, balandparvoz so'zlariga achinma, biror yerga yetsang u yerdagi sinalmagan suvlardan ichma. Ushbu gapdagi nechta so'z birikmasida tobe so'z yasama so'z bilan ifodalangan?

A) 3 ta B) 2 ta

C) 5 ta D) 4 ta

460. Har bir yangi avlod yangi tarixni taqozo etadi, uni yaratadi, takomillashtiradi. Ushbu gapda hokim bo'lak vazifasini bajara olmaydigan so'zlar miqdori qancha?

A) 2 ta B) 3 ta

C) 4 ta D) 5 ta

461. Uyqu va oromni o'ylab bugungi ismi ertaga qoldirma. Badbaxt shunday kishiki, ishining oqibatini o'ylamaydi, gunoh ishlardan o'zini tiymaydi. Barchani birdek sev, biror kishi baloga duchor bo'lsa, unga ko'maklash. Ushbu parchadagi aniqlovchili birikmalar sonini aniqlang.

A) 4 B) 5 C) 6 D) 3

462. Mamlakatning istiqboli ham, kelajagi ham yoshlar, sog'lom insonlar qo'lida bo'lishi tabiiy holdir. Ushbu gapda moslashuv usulida bog'langan nechta so'z birikmasi bor?

A) 3 ta B) 2 ta

C) 4 ta D) 5 ta

463. Qahhor duni va istagini chuqur hissiy hozirjavob yozuvchi edi. Ushbu gapda tobe va hokim qismlari so'z bilan ifodalangan so'z birikmasi qaysi usulda birikkan?

A) 2 o'rinda bitishuv, 1 o'rinda boshqaruv

B) 2 o'rinda bitishuv

C) 1 o'rinda bitishuv, 1 o'rinda moslashuv, 1 o'rinda boshqaruv

D) 1 o'rinda bitishuv, 1 o'rinda boshqaruv

464. Quyidagi gapda munosabatdagi bo'laklar qaysi usulda bog'langan?

Navoiy, Bedil, Fuzuliy haqida tahlil qilish kerak.

A) ega B) aniqlovchi

C) to'ldiruvchi D) ega, aniqlovchi

465. Bolaligida qushni uyushtirishga odatlangan ulg'ayganda birovning bemalol buza oladi. Ushbu gapda fe'lli so'z birikmalari sonini aniqlang.

A) 3 B) 6 C) 5 D) 4

466. Mana shu tiranchilik himoya qilmaganim uchun rosa po'stagimni qoqish uchun gapda kesim nechta gap bo'lagiga taqab bilan bilvosita hokim qism vazifasini bajaradi?

A) 2 ta B) 3 ta

C) 5 ta D) 4 ta

467. Ma'naviyat – insonni poklanish, qalban ulg'ayish uchun chorlaydigan, odamning dunyosi va irodasini haqiqat qiladigan, iymon-e'tiqodini mustahkamlaydigan, vijdonini uyg'otadigan beqiyos kuchdir. Ushbu gapda bitishuvli so'z birikmalari sonini aniqlang.

A) 5 ta B) 6 ta

C) 8 ta D) 7 ta

468. Mustaqil fikrlaydigan zamonaviy ilm-fan va...

1) qo'rqmoq; 2) ko'nikishga urinoq;
3) to'zonga aylanmoq
4) 2, 3, 4, 6 B) 1, 4, 5, 6
C) 1, 2, 3, 4 D) 2, 4, 5

473. *Men yam-yashil o'tloqlarda
dumalagan, chang ko'chalarda
o'ynagan damlarimni unutilmay
qiynalaman.*

Ushbu gapda to'ldiruvchili so'z
birikmalari soni necha o'rinda
qatnashgan?
A) 2 ta B) 3 ta
C) 1 ta D) 4 ta

474. *O'quvchi hamda
o'qituvchilarini darsliklar va
qo'llanmalar bilan ta'minlashni
ko'ngildagidek yo'lga qo'yaylik.*

Ushbu gapda gap bo'laklari nechta
tobe bog'lanishni hosil qilgan?
A) 7 B) 4 C) 6 D) 5

475. *Yam-yashil vohalarga,
Badiiy lavhalarga,
She'riy sarlavhalarga
Boy ekansan, Farg'ona.*

Ushbu gapda nechta so'z birikmasi
bor?
A) 3 B) 4 C) 6 D) 5

476. *Yaproqlar tebranar she'r
maqomiga,
Chechaklar jimgina egib turar
bosh.*

*Marmar sarhovuzning kumush
jomiga
Shoir ko'zlaridan oqib turar
yosh.*

Ushbu she'riy parchada tobe qismi
ham, hokim qismi ham ot turkumi bilan
ifodalangan so'z birikmalari necha o'rinda
uchraydi?
A) 3 B) 4 C) 2 D) 5

477. *Tiniq, ko'm-ko'k osmonda
onda-sonda yengil bulutlar asta
kezadi.*

Ushbu gapda to'ldiruvchili so'z
birikmalari soni necha o'rinda
qatnashgan?
A) 2 ta B) 3 ta
C) 1 ta D) 4 ta

Berilgan gapdagi bitishuv munosabatti so'z birikmalari haqidagi to'g'ri fikrni aniqlang.

A) Bitishuv munosabatti so'z birikmalaridagi tobe so'zlarning hammasi bir turkumga oiddir

B) Bitishuv munosabatti so'z birikmalarida tobe qismlar faqat yasama so'zlar bilan ifodalangan

C) Bitishuv munosabatti so'z birikmalari faqat otli birikma hisoblanadi

D) Bitishuv munosabatti so'z birikmalarida hokim so'zlar hol, ega, kesim vazifalarida kelgan

478. *Mustaqillik davrining yoshlari O'zbekiston nomini dunyoga yoymoqda, uning mavqeyini yanada mustahkamlamoqda.*

Berilgan gapdagi otli birikmalar sonini toping.

A) 3 ta B) 4 ta

C) 5 ta D) 6 ta

479. Berilgan she'riy parchada qanday munosabatti so'z birikmalari tarkibida fonetik o'zgarish asosida yozilgan so'z uchraydi?

Yer uzra qo'ndi oqshom, oy shu'lasi bir mayin,

Kel, oppog'im, kel, erkam, men seni allalayin.

Dudog'ing guldan xushbo'y, yuzlaring undan xushbo'y,

Kel, oppog'im, bag'rimga jajji boshginangni qo'y.

A) boshqaruv

B) bitishuv

C) bitishuv, boshqaruv

D) moslashuv

480. Vazifadosh bog'lovchi yordamida bog'langan bo'laklar to'ldiruvchiga tobelangan gapni toping.

A) Beparvolik kishilar uchun na ma'naviy, na moddiy javobgarlik his qilishmagan joyda vujudga keladi.

B) Havo ochildi, lekin quyoshning harorati-yu issig'ini sezmayapmiz

C) Haqiqatni hasad va manmanlikka qurbon etuvchilar uchun oldinda shu'la yo'q, chunki porloq kelajak ularga harorat baxsh etmaydi.

D) Ish vaqtida ayyor, lekin osh vaqtida tayyor bo'lib, sirtningda yaltirab, iching qaltirab turib, tirikman degandan ko'ra o'lim afzal.

481. *Respublikamiz maktablari o'quvchi hamda o'qituvchilarini darsliklar va o'quv qo'llanmalari bilan ta'minlashni ko'ngildagidek yo'lga qo'yaylik.*

Ushbu gapdagi gap bo'laklarining grammatik bog'lanishi haqida berilgan qaysi fikr to'g'ri?

A) kesimga bevosita bog'langan bo'laklar faqat bitishuv usulida tobelangan

B) qaralmishlar kesimga bevosita va bilvosita bog'langan

C) aniqlovchini ergashtirib kelgan aniqlovchi qatnashgan

D) barcha to'ldiruvchilar kesimga bilvosita bog'langan

EGA VA KESIM, BIR BOSH BO'LAKLI GAPLAR MAVZUSIDAN SAVOLLAR

1. *Senga faqat hasadgo'ylar qilar yovqarash,*

Seni manfur bosqinchilar yoqtirmas faqat.

Ay, ona til, o'zing uchun o'zing ham kurash,

Ay, ona til, g'animglarga aylama shafqat.

Ushbu she'riy parchagi egalarni toping.

A) hasadgo'ylar, ona til, shafqat

B) hasadgo'ylar, bosqinchilar, o'zing

C) bosqinchilar, kurash, shafqat

D) ona til, g'animglarga, yovqarash

2. *Illat izlaganga illatdir dunyo, G'urbat izlaganga gurbatdir dunyo.*

Kim neni izlasa, topgay begumon

Hikmat izlaganga hikmatdir dunyo.

Ushbu she'riy parchadagi kesimlar sonini aniqlang.

A) 5 ta B) 6 ta

C) 4 ta D) 3 ta

3. Gap qatnashgan qatorni toping.

A) chiroyli gul

B) muhandis akam

C) g'azalni yodlash

D) akam muhandis

4. Nomustaqil kesimlik shaklini qaysi grammatik shakl yasaydi?

A) buyruq mayli B) maqsad mayli

C) ijro mayli D) shart mayli

5. Nomustaqil kesimlik shakli ishtirok etmagan gapni toping.

A) Yomg'ir yog'sa, cho'llar yashnaydi.

B) Tuyog'iga ursang, shoxi zirqiraydi.

C) Men ham talaba bo'lsam.

D) Mehmonlar kelsa, biz ularni yaxshi kutib olamiz.

6. -sa qo'shimchasi haqidagi qaysi fikr noto'g'ri?

A) har doim nomustaqil kesimlik shaklini yasaydi

B) istak gaplarning kesimi bo'lib kelsa, mustaqil kesim hisoblanadi

C) nomustaqil kesimli gaplarning mustaqil ravishda qo'llanilishi uchun maxsus nutqiy sharoit talab etiladi

D) ergash gapning kesimi bo'lib kelsa, nomustaqil kesim hisoblanadi

7. Mustaqil kesimlik shaklini qanday kesimlar yasaydi?

1) istak gaplar kesimi; 2) shaxs-son va zamon shakllaridagi fe'lesimlar; 3) bog'lama ot-kesimlar; 4) bog'lamasiz ot-kesimlar.

A) 2, 3, 4 B) 1, 2

C) 2, 3 D) 1, 2, 3, 4

8. Qaysi gap bo'lagi boshqa bo'laklarga nisbatlanmagan holda aniqlanadi?

A) ega

B) kesim

C) aniqlovchi

D) bunday gap bo'lagi yo'q

9. Qaysi gapda kesimlik ma'nosi nol shakl orqali ifodalangan?

A) U keldi.

B) Men o'quvchiman.

C) Akam - o'quvchi.

D) Men yozmasaydim.

10. Har bir kesimlik ma'nosi alohida-alohida ifodalangan gapni toping.

A) Sen kel. B) Men yozmasaydim.

C) U bordi. D) Siz a'lochisiz.

11. Kesimlik ma'nolarining ifodalanishi haqidagi qaysi hukm noto'g'ri?

A) har bir kesimlik ma'nosi alohida-alohida ifodalanishi mumkin

B) bitta kesimlik belgisi bir necha kesimlik ma'nosini ifodalashi mumkin

C) kesimlik ma'nolari nol shakl orqali ifodalanishi mumkin

D) kesimlik ma'holari har doim ma'lum grammatik shakllar orqali ifodalanadi

12. Ega bilan kesimning moslashuvi haqidagi qaysi hukm noto'g'ri?

A) Ega narsa, hayvonlarni bildiruvchi so'zlar bilan ifodalansa, kesim bilan sonda moslashmaydi

B) Gapning kesimi sifat, son kabilar bilan ifodalansa, u ega bilan moslashmaydi

C) Ega tarkibida ko'p, kam, oz so'zlari bo'lsa, kesim birlikda qo'llanadi

D) Kesim ot-kesim bo'lgandagina ega bilan shaxs va sonda moslashmaydi

13. Ega bilan kesim orasidagi moslashuvning buzilishi qanday xatoga olib keladi?

A) uslubiy xatoga

B) grammatik xatoga

C) orfografik xatoga

D) sintaktik xatoga

14. Ega qatnashgan gapni toping.

A) G'alabaga erishildi.

B) Manzilga mana shu yo'ldan boriladi.

C) Taq-tuq hammaga eshitildi.

D) Manzilga mana shu yo'ldan bora oldi.

15. *O'g'lonim, baxt va baxtiyorlikning soni ming bitta.* Ushbu gapda kesim qanday vosita orqali shakllangan?

A) bog'lama orqali

B) ohang orqali

C) hech qanday vositasiz, faqat ma'no orqali

D) shaxs-son orqali

16. *Shu-shu Otaqo'zi ochilib ketib o'rinli-o'rinsiz gaplarni ko'p gapirib yubordi.*

Ushbu gapda so'z binikmalarining tobe qismi qaysi so'z turkumlari bilan ifodalangan?

A) ot, fe'l

B) ot, sifat, ot

C) olmosh, fe'l, sifat, ravish

D) ot, fe'l, ravish

17. Bog'lamali sodda ot-kesimni toping.

A) Ukam a'lochidir.

B) Ukam a'lochi bo'ladi.

C) Ukam a'lochi edi.

D) Ukam a'lochi bo'ldi.

18. Qaysi gapda tire ishlatilishi kerak?

A) U fermer.

B) Gul qizil.

C) Dugonam tikuvchi.

D) U oshpaz.

19. *Har narsaga qiziqish – bitta uchun eski odat.*

Ushbu gapda nima uchun ega va kesim o'rtasiga tire qo'yilgan?

A) ega va kesim ot bilan ifodalangan uchun

B) gapning egasi harakat nomi bilan ifodalangan uchun

C) ega ko'rsatish olmoshi bilan ifodalangan uchun

D) eganing ma'nosi ta'kidlash ko'rsatilgan uchun

20. *Ega ko'rsatish olmoshi bilan ifodalansa, ega va kesim o'rtasiga tire qo'yiladi.*

Qaysi gapda shu qoidaga rioya etilgan?

A) Ikki karra ikki – to'rt.

B) Bu kishi – bizning muallimimiz.

C) Bu – siz uchun katta sinov.

D) Yaxshi niyatli kishilarning ahdi – shu.

21. *Tinchlik – farovon hayot manbai.*

Ushbu gapda nima uchun ega va kesim o'rtasiga tire qo'yilgan?

A) ega va kesim ot bilan ifodalangan uchun

B) gapning egasi harakat nomi bilan ifodalangan uchun

C) ega ko'rsatish olmoshi bilan ifodalangan uchun

D) ushbu gapda tire ortiqcha

22. Qaysi javobdagi gapda ega va kesim o'rtasiga tire qo'yilishi lozim?

A) Bilimsiz kishi hayvon bilan teng.

B) O'qish jafoli, keti vafoli.

21. Ko'p mo'zlash donolik belgisi emas.
22. Uch karra uch to'qqiz.
23. Qaysi javobdagi gapda tire noto'g'ri qo'llangan?
- A) Mening aytadigan gapim – shu.
 B) Ko'ngil chopmagan ishni qilish – xatar.
 C) Urush – quyon ovi emas.
 D) Bo'rtimoq – oson, javob bermoq – xatar.
24. Tire noto'g'ri qo'llangan gap(lar)ni toping.
1. Tamagirlik – kishining boshiga kelgan baki.
 2. Tilmiz – juda boy, chiroyli.
 3. Bu dunyodagi eng yirik yov – boshing.
4. O'g'lonim, baxt va baxtiyorlikning nomi – ming bitta.
5. Yaxshi ro'zg'or – jannat, yomon ro'zg'or – do'zax.
- A) 1, 2, 4 B) 2, 4
 C) 2, 3, 4 D) faqat 2
26. Qaysi javobdagi gapda tire noto'g'ri qo'llangan?
- A) Bu – mening kimligimga ishora.
 B) Birniki – mingga, mingniki – beshmingga.
 C) Akam ham – talaba.
 D) Ochiq yuzlilik – bekning yaxshi hazilatlaridan biri.
26. *Siddiqjon qarol bola, bu o'ziga to'q bir odamning qizi.*
 Ushbu gapda nechta tire ishlatiladi?
- A) 1 ta B) 2 ta
 C) 3 ta D) tire umuman ishlatilmaydi
27. Ega va kesim o'rtasiga tire qo'yiladigan gapni toping.
- A) Olma ham meva.
 B) Bilim mardlarga ziyomatdir.
 C) Boylikning eng yaxshisi ko'ngil boyligi.
 D) Yurtimiz obod.
28. *Bular ham a'lochi.* Ushbu gapda nima uchun ega va kesim o'rtasiga tire ishlatilmaydi?

- A) ega bilan kesim orasida ham yordamchisi bo'lgani uchun
- B) kesim shaxs qo'shimchasini olgani uchun
- C) kesim yuklama bilan birikib kelgani uchun
- D) kesim sifat bilan ifodalangani uchun
29. *O'qish jafoli, keti vafoli.*
 Ushbu gapda kesim qaysi so'z turkumi bilan ifodalangan?
- A) sifat bilan
 B) harakat nomi bilan
 C) modal so'z bilan
 D) taqlid so'z bilan
30. Berilgan gapda hokim bo'lak vazifasida kelgan sifat(lar) nechta?
- Yigit oddiy kiyingan, o'rtabo'y va chiroyli ekan.*
- A) 3 ta B) 4 ta
 C) 2 ta D) 1 ta
31. Murakkab ot-kesim qatnashmagan gapni toping.
- A) O'sha kuni sovuq qattiq edi.
 B) Bu katta ahamiyatga ega hodisa hisoblanadi.
 C) Hammasini aytib berishing darkor.
 D) Bolalar boshqa xonada uxlab qolishdi.
32. Qaysi gapda murakkab ot-kesim qatnashmagan?
- A) Akam talaba bo'ldi.
 B) Fikrlar o'zingniki bo'lsin.
 C) Ahmoq do'stidan aqlli dushman yaxshi.
 D) Qo'shni xona doimo ozoda bo'ladi.
33. Sodda fe'l-kesim qatnashgan gapni toping.
- A) Keksa bog'bon ko'm-ko'k ajriq ustida o'tirib hordiq chiqardi.
 B) Boshqa xonada bolalar uxlab qolishibdi.
 C) Ayoqli kunlar asta-sekin o'tib berayotir.
 D) Ochil buva bugun chinor bilan xayrlashmoqda.

34. Qaysi qatorda sodda yig'iq gap bor?
 A) O'sha kuni sovuq qattiq edi.
 B) Men kutib olishim kerak.
 C) Hammasini aytib berishing darkor.
 D) Bugun so'zga chiqishing zarur.
35. Qaysi gapda to'pdan ajratilgan shaxs ma'nosini bildiradigan olmosh ega vazifasini bajargan?
 A) Kela beradilar bari kattakon chinor sari.
 B) Har bir inson o'z baxti uchun kurashadi.
 C) Majlisda bu masala haqida hech kim churq etmadi.
 D) Har birimiz shu jannatmakon yurt tuprog'iga sodiq bo'lmog'imiz kerak.
36. *Bu qarorni amalga oshirishdagi birinchi qadam o'qish o'qiganda ham a'lo o'qish edi* Ushbu gapda qanday tinish belgilari ishlatilishi kerak?
 A) vergul, tire, nuqta
 B) vergul, nuqta
 C) 2 ta vergul, nuqta
 D) 2 ta tire, vergul, nuqta
37. *Dadam kasalxonaning bosh vrachi hisoblanadi.*
 Ushbu gapdagi kesimni toping.
 A) kasalxonaning bosh vrachi hisoblanadi
 B) bosh vrachi hisoblanadi
 C) vrachi hisoblanadi
 D) hisoblanadi
38. Qaysi gapda ega va kesim shaxs-sonda moslashmagan?
 A) Men yurtimning pok istagi, kuychisi.
 B) Cho'lponning zamondoshlari uni shoir sifatida e'zozlagan.
 C) Biz senga shu yo'lingda ko'makchi bo'laylik.
 D) A va B
39. Qaysi gapda ega va kesim o'rtasi-ga tire qo'yilishi kerak?
 A) Topshiriq qiyin emas.
 B) Javob bermoq mushkul.
 C) So'zga chechanlik kirishimlik alomat
 D) hammasida tire ishlatiladi
40. *«Sen Pushkinning sevgan malagi»* gapidagi kesimni toping.
 A) malagi
 B) sevgan malagi
 C) Pushkinning sevgan malagi
 D) kesim mavjud emas
41. *«Dugonam tashqariga ko'z qirini tashladi»* gapidagi kesimni toping.
 A) tashqariga ko'z qirini tashladi
 B) ko'z qirini tashladi
 C) qirini tashladi
 D) tashladi
42. Qaysi gapda eganing ma'nosini ta'kidlab ko'rsatilgani uchun ega bilan kesim orasida tire ishlatilgan?
 A) Urush – quyon ovi emas.
 B) Tinchlik – farovon hayot manbai.
 C) Mening aytadigan gapim – shu.
 D) O'zbekiston – kelajagi buyuk davlat bo'ladi.
43. Qaysi gapda kesim harakat nomi bilan ifodalangan?
 A) Toshkent – O'zbekistonning poytaxti.
 B) Har narsaga qiziqish – biz uchun eski odat.
 C) Komil insonlardagi olijanob fazilat – o'tmishni unutmaslik.
 D) kesim harakat nomi bilan ufodalangan gap berilmagan
44. Qaysi gapda murakkab kesim qo'llanmagan?
 A) Boshqa xonada bolalar uxlab qolishibdi.
 B) Keksa bog'bon ko'm-ko'k ajriq ustiga o'tirib hordiq chiqardi.
 C) Bu hovlining yarmi mevazor edi.
 D) Barchasida murakkab kesim qo'llangan.
45. Qaysi gapda murakkab kesim qo'llanmagan?
 A) O'zingga ehtiyot bo'l, qo'shningni o'g'ri tutma.

- B) Sizga aytmoqchi bo'lgan gapim shu edi.
 C) Fikrlar o'zingniki bo'lsin.
 D) Barchasida murakkab kesim ifodalangan.

46. Qaysi gapda kesim kengaygan kesim bilan ifodalangan?

- A) Dadam qo'li ochiq odam edilar.
 B) Tarixni o'rganishdan asosiy maqsad milliy o'zligimizni chuqurroq anglash.
 C) U birdaniga to'nini teskari kiyib oldi.
 D) Boshqa xonada bolalar uxlab yotibdi.

47. *Odobli va go'zal xulqi talamlar ko'payaversa, xalqning farqligi, ularning bir-biriga bo'lgan muhabbat muhabbati borgan sari rivojlanadi.*

Ushbu gapda mustaqil fe'l kesim bo'lib ifodalangan fe'l qaysi so'z turkumidan yasalgan?

- A) olmosh B) ot
 C) ravish D) sifat

48. Qaysi gapda kesim sifatdosh bilan ifodalangan?

A) Yaxshilar ko'paysin, yomon qolmasin.

B) Motor gurillab, mashina olg'a intildi.

C) Po'lat xatni kecha yuborgan.

D) Tabiatda hech qanday sirlari kuchli narsa yo'q.

49. *Zamon menga juda qimmat nasihat etdi,*

Agar bilsang, zamon to'la nasihat erur.

Dedi: "O'zdan balandroqni ko'rib g'am yema, Ko'p kishi bor, sen bo'lishni orzu qil."

Berilgan she'riy matnda nechta gap mavjud?

- A) 7 B) 5 C) 6 D) 4

50. Qaysi gapda ega otlashgan sifatlash bilan ifodalangan?

A) O'qigan o'zar – o'qimagan to'zar.

- B) Aqlli o'zini ayblar, aqlsiz – do'stini.
 C) Yaxshilar ko'paysin, yomon qolmasin.
 D) Yalqov bilan anqov – dushman uchun katta ov.

51. *Oqshomdan boshlangay, odatda, tonglar,*

Sukutdan uzilgay gulduros, bonglar.

Boshing bukma sira, xokisor banda,

Erta ruhing topgay oliy ohanglar.

Ushbu she'riy parchada nechta gap mavjud?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

52. Qaysi qatorda sodda gap berilgan?

A) Yurtim, dalalaring bebaho, tuprog'ing tabarruk.

B) Ayol kishiga, avvalo, ona deb qarajak, hammasi joy-joyiga tushadi.

C) Kuchli shovqin nafaqat katta yoshdagi kishilar, shuningdek, o'quvchilarning faoliyatiga ham zarar keltiradi.

D) Yigit-qizlarimiz O'zbekistonning, insoniyatning bolasi bo'lsa, hamma faxrlanadi.

53. Ega belgilash-jamlash olmoshi bilan ifodalangan gapni aniqlang.

A) Dildorning bari gaplari haqiqat edi.

B) Kela berdilar bari kattakon chinor sari.

C) Har bir inson o'z baxti uchun kurashadi.

D) Gilosning yonidan o'tayotganimda allanima baloga turtinib ketdim.

54. *Ayol qalbi tosh bo'lsa ham, allaqayeri paxtadan yumshoq, ipakdan mayin bo'ladi.*

Ushbu gapda gumon olmoshi qaysi gap bo'lagi vazifasida kelgan?

- A) o'rin holi B) to'ldiruvchi
 C) ega D) aniqlovchi

55. *Qorabotir yurtning erkasi, jo'ralarning serkasi edi.*

Ushbu gapdagi qaralmishlar haqida noto'g'ri hukmni aniqlang.

A) egani tobelantirib kelgan
B) uyushiq murakkab kesim vazifasini bajargan

C) aniqlovchi vazifasini bajargan

D) aniqlovchini tobelantirib kelgan

56. Qaysi gapda kesim ibora bilan ifodalangan?

A) Dadam qo'lli ochiq, quvnoq odam edi.

B) U birdaniga to'nini teskari kiyib oldi.

C) Qo'l yugurigi – oshga, til yugurigi – boshga.

D) Ozod yuraklarga baxt nuri to'lgan.

57. Qaysi gapda nomustaqil kesim shakli qo'llangan?

A) Qalb salomat bo'lsa, aql ham, fikr ham salomat bo'ladi.

B) Qani, til bo'lsa-yu, u bilan suhbatlasha qolsa!

C) Bugundan boshlab aravachilar siz bilan borishsa.

D) Berilgan gaplarning barchasida nomustaqil kesim shakli qo'llangan.

58. Qaysi gapda sodda ot-kesim qo'llangan?

A) Oltita bolani bag'riga olgan Mahkam taqachi – shu.

B) Mo'tabar eshikni sekin yopib chiqib ketdi.

C) Bu hovlining teng yarmi mevazor edi.

D) Qo'shni xona doimo ozoda bo'ladi.

59. Qaysi qatorda nomustaqil kesim shakli qo'llangan?

A) Bugun bir osh qilsak.

B) Agar shu ko'rganlarini hikoya qilib bersa, ular ishonmaydilar.

C) Bu inshoga reja tuzasan.

D) Barcha javoblarda nomustaqil kesim shakli qo'llangan.

60. Egasi mavjud gapni toping.

A) Inim, kitoblarni sandiqqa joylashtiravering.

B) Sobir, eski oshnalaringni topib keldim.

C) Bu tepalikka chiqish orqada qo'ng'ir yo'lning azobidan ham ortiqroq bo'ladi.

D) Xayriyat, vaqtida yetib keldik.

61. Qaysi gapda fe'l bilan ifodalangan fe'l-kesim qatnashgan?

A) Tabiatda hech qanday sirtli kuni ta'sirida ro'y beradigan narsa yo'q.

B) Mardga o'llim yo'q.

C) Yo'qoling, siz bilan adi-badi aytishishga vaqtim yo'q!

D) Barcha gaplarning kesimi modda so'z bilan ifodalangan ot-kesimdir.

62. Qaysi gapda murakkab ot-kesim qo'llangan?

A) O'sha kuni sovuq qattiq edi.

B) Men kutib olishim kerak.

C) Hammasini aytib berishing darkor.

D) berilgan barcha gaplarda

63. Ot-kesim qo'llanmagan gapni toping.

A) Har bir o'quvchi uy vazifasini puxta bajarishi kerak.

B) Barcha qo'shimcha daromadlar hisoblandi.

C) Bizga izlanuvchan yoshlar kerak.

D) Ikkiga uchni qo'shsak, besh bo'ladi.

64. Bog'lama ishtirok etmagan gapni aniqlang.

A) Men aytmagan so'zni aytajak kimdir.

B) Birovni qarg'ash yoki so'kish gunohdir.

C) Ilm hayot yo'limizda so'nmas mash'aladir.

D) Barcha gaplarda bog'lama ishtirok etgan.

65. Gapning fikriy mundarijasi nimada ifodalangan?

A) gapdan anglashilgan ma'noda

B) grammatik asosda

C) fe'l-kesimning zamon ma'nosida

D) fe'l-kesimning lug'aviy ma'nosida

66. *Quyidagi go'zalligini ko'z-
ingizda tutib, baxtdan, quvonch-
dan kundan kun munavvar oy
kuni kelib borayotgan jamolingni
ko'rganimda yuragim yayrab keta-
di.* Ushbu gapning kesimi qaysi javobda
ifodalangan?

- A) ketadi
B) yayrab ketadi
C) yayrab ketadi, to'lib borayotgan
D) yayrab ketadi, to'lib borayotgan,
ko'z ko'z qilganingda, ko'rganimda

67. *Konim haqidagi to'g'ri hukmlarni
tanlang.*

- 1) gapning markazi hisoblanadi;
2) barcha bo'laklar unga bevosita
bog'lanadi;
3) taxliq yoki inkor ma'nosini ifoda-
laydi;

4) zamon, mayl, shaxs-son ma'nolari
bilan belgilanadi

- A) 2, 3, 4
B) 1, 3, 4
C) 1, 4
D) 2

68. *Qor yog'ardi bo'ralab,
Qolishmasdi dovuldan.
To'yga aytib ketishdi
Shundoq qo'shni ovuldan.*

(A. Oripov)

Uzilgan she'riy parchada nechta sod-
da gap bor?

- A) 2 ta
B) 3 ta
C) 4 ta
D) 1 ta

69. *Qilichbozlar, otliqlarning yur-
ti bu.*

*Moziyga boq, kimsan, aytar bu
ko'zgu,*

*Kelajakni sen qurasan, baxtni
quv.*

*Yur, o'g'lonim, elni ko'tarish
uchun.* (M. A'zam)

She'riy parchada nechta kesim ot
kesim sanaladi?

- A) 2 ta
B) 3 ta
C) 4 ta
D) 1 ta

70. *Hayot go'zal, yashash ma-
roqli.* Ushbu gapda qaysi gap bo'laklari
mavjud?

- A) aniqlovchi, kesim
B) ega, kesim
C) to'ldiruvchi, kesim
D) hol, kesim

71. Qaysi gapning egasi otlashgan
sifatdosh bilan ifodalangan?

- A) Qiziqarli kitob o'qidim.
B) Kamtarinlar ko'p gapirmaydilar.
C) Qimirlagan qir oshar.
D) Bola shirin uyquda edi.

72. *Ko'p so'zdan ozi yaxshi.*

Ushbu gapda ega qanday so'z turkumi
bilan ifodalangan?

- A) otlashgan sifat bilan
B) ot bilan
C) modal so'z bilan
D) ravish bilan

73. Qaysi gapda ot-kesim qo'llangan?

- A) Qiziqarli kitob o'qidim.
B) Kamtarinlar ko'p gapirmaydilar.
C) Tushki ovqatni yedik.
D) Bola shirin uyquda edi.

74. *Shovulladi tun bo'yi shamol,
Qaldiroqlar ko'chdi larzakor.*

Shivirlading yonimda xushhol:

«Yana keldi, do'stginam, bahor».

Ushbu parchadagi gaplarning egalari
qaysi qatorda to'g'ri berilgan?

- A) tun, qaldiroqlar, do'stginam, bahor
B) shamol, qaldiroqlar, bahor
C) shamol, larzakor, bahor
D) tun, qaldiroqlar, do'stginam

75. *Shivirlading yonimda xushhol:*

«Mangu birmiz, do'stim, ikkimiz».

Ikkinchi gap tarkibidagi egani aniqlang.

- A) birmiz
B) do'stim
C) ikkimiz
D) ega ishtirok etmagan

76. *Shivirlading yonimda xushhol:*

«Mangu birmiz, do'stim, ikkimiz».

Ikkinchi gap tarkibidagi kesimni
aniqlang.

- A) birmiz
B) do'stim
C) ikkimiz
D) mangu

77. Qaysi shaxsda ega bilan kesim ba'zan son jihatdan mos bo'lmaydi?

- A) I shaxsda B) I shaxs ko'plikda
C) III shaxsda D) III shaxs ko'plikda

78. Sodda fe'l-kesim qatnashgan qatorni toping.

- A) Odil uyalganidan qizarib ketdi.
B) Men uy inshosining rejasini tuzib chiqdim.

C) Har bir o'quvchi uy vazifasini puxta bajarishi lozim.

- D) Durdona uy ishlarini berilib bajardi.

79. Taqillaydi eshik nogahon,
– Kimsan? – deymen tugab sabotim.

– Ochgil, – deydi. – Bu – men, qadrdon,

Bilmog bo'lsang, bardoshdir otim.

Ushbu she'riy parchada nechta egali gap mavjud?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

80. O'qigan o'qdan o'zar.

Ushbu gapda ega qanday so'z turkumi bilan ifodalangan?

- A) otlashgan son bilan
B) harakat nomi bilan
C) modal so'z bilan
D) otlashgan sifatdosh bilan

81. Yaxshi so'z birla topursan eng yaxshi do'stlarni ham.

Berilgan gapning kesimi haqidagi qaysi hukm to'g'ri?

- A) sodda ot-kesim
B) murakkab ot-kesim
C) sodda fe'l-kesim
D) murakkab fe'l-kesim

82. Qaysi gapning kesimi faqat ohang bilan shakllangan?

- A) Samarqand – azim shahar.
B) Sayraydi bog'da bulbul.
C) Baxtli bo'lishing uchun, avvalo, unga o'zingni munosib aylashing kerak.
D) Mustaqillik, sen yorug' kelajaksan.

83. Berilgan she'riy parchada kesimlar sonini aniqlang.

Yangi yil, Kimlar yetdi senga kimlar yetmadi.

Sen yangi yo'ldoshsan, sen yangi hamdam,

Yo'qlab kelganingni o'zi bilmay bayram.

Qulog'ingga bir gap aytaymi endi,

Qirqinchi qasrimga o'taymi endi, Kechagi yoshligim ertakmi endi?

- A) 5 ta B) 4 ta
C) 2 ta D) 3 ta

84. Mingbuloq o'zi yaxshi, suvi serob, lekin u qarovsiz.

Gapning kesimlarini toping.

- A) qarovsiz
B) yaxshi, serob, qarovsiz
C) suvi serob, qarovsiz
D) o'zi yaxshi, qarovsiz

85. Ularning uyidagi gullarning son-sanog'i yo'q.

Berilgan gapda fonetik qoida asosida yozilgan so'z qanday gap bo'lagi bo'lib kelgan?

- A) murakkab ot-kesim
B) ega
C) sifatlovchi aniqlovchi
D) qaratqich aniqlovchi

86. Qaysi maqol kesim, ega, to'ldiruvchidan tashkil topgan?

A) Nomardlarga yalinma, bir baloga chalgama.

B) Aqlsiz do'stga kular, aqli do'stini suyar.

C) Issiq kiyim tanni iltar, issiq so'z jonni iltar.

D) Qarindoshingni yomonlab qaydan tug'gan toparsan?

87. Bu qasidam senga, xalqim, Oq sut-u tuz hurmati. Erkin og'lingman, qabul et, O'zbekim, jon o'zbekim.

92. Qaysi parchadagi ot kesimlar soni...

- A) 2 ta B) 1 ta
C) 4 ta D) 3 ta

93. Quyidagi qaysi gapda ot-kesim...

- A) Ega g'ildiragini orqaga aylantira...
B) Daxmat bir yerda ko'karadi.
C) Ahiri qubbasimon muhtasham...
D) Cho'pon o'zbek she'riyatiga yangi...

94. Qaysi gapda ibora bilan...

- A) Odamlarga nisbatan baxilligingni...
B) O'yinab gapirsang ham o'ylab gapir.
C) Hejlasiz ish - qolipsiz g'isht.
D) Ishingiz o'ngidan kelmayaptimi...

95. Qaysi gapda otlashgan sifat bilan...

- A) Katta maydonni ishg'ol etgan...
B) Eng qiyini o'zingni anglay...
C) Ko'kimtir qora osmonda behisob...
D) Baxmal qirlar, keng bo'shliqlar...

96. Qaysi gapda nomustaqil kesim...

- A) Oy tunda kerak, aql kunda kerak.
B) Har narsaga qiziqish - biz uchun...
C) Qo'l yugurigi - oshga, til yugurigi -...
D) Yuyog'iga ursang, shoxi zirqiraydi.

97. Qaysi gapda ega bilan kesim...

- A) Bilim va hunar egizak.
B) Bu gul qizil.

C) Men ham o'quvchiman.

D) Maktab ishi umumxalq ishidir.

93. Noto'g'ri hukmni toping.

A) Ega bilan ot-kesim orasida ham yordamchisi bo'lsa, tire qo'yilmaydi.

B) Ot-kesim sifat bilan ifodalanganda ot-kesim va ega orasiga tire qo'yilmaydi.

C) Ega tartib son bilan ifodalanganda ot-kesim bilan ega orasiga tire qo'yilmaydi.

D) Ega ko'rsatish olmoshi bilan ifodalanganda tire qo'yilmaydi.

94. Qaysi qatordagi gapda tire to'g'ri qo'llangan?

A) O'zbekiston - mustaqil davlatdir.

B) Bular ham - a'lochi.

C) Qizilqum sahrosi - bepoyon.

D) Qodir, Aziz, Nodir - hammasi...

95. Yam-yashil vohalarga,

Badiiy lavhalarga,

She'riy sarlavhalarga

Boy ekansan, Farg'ona.

Ushbu she'riy parchadagi egani toping.

A) ega ifodalanmagan

B) boy

C) yam-yashil vohalarga

D) Farg'ona

96. Qaysi gapda -sa shart mayli shakli mustaqil kesim shaklini yasashga xizmat qilgan?

A) Qalb salomat bo'lsa, aql ham, fikr ham salomat bo'ladi.

B) Koshki, u bilan suhbatlasha qolsa.

C) Sen yig'lasang, men ham qo'shilib yig'lab yuboraman.

D) Berilgan gaplarning barchasida -sa shart mayli nomustaqil kesim shaklini yuzaga keltiryapti.

97. Ega va kesimli gap berilgan qatorni toping.

A) Yaxshi niyatli kishilarning ahdi - shu.

B) Opa-singilning majlisdan kelishlarini kutishdi.

C) Dehqonlarni mehmonlar nomidan tabriklashimiz lozim.

D) Cho'lga ketish rejasini tuzdik.

98. Qaysi qatorda ega yasama so'z bilan ifodalangan?

A) Bilgan bilganini ishlar, bilmagan barmog'in tishlar.

B) Ikkalasi ham chiqib ketishdi.

C) O'qigan o'qdan o'zar.

D) Birlashgan o'zar, birlashmagan to'zar.

99. *Qo'shni xonadan qizlarning qahqahasi eshitildi.*

Ushbu gapda eganing ifodalanishi haqidagi to'g'ri hukmini toping.

A) otlashgan taqlid so'z bilan

B) ot bilan

C) tovushga taqlid so'z bilan

D) otlashgan sifat bilan

100. Zid ma'noli yasama so'zlarning ega vazifasini bajarishi qaysi qatorda berilgan?

A) Yaxshi qand yedirar, yomon pand yedirar.

B) Bilgan bilganini ishlar, bilmagan barmog'in tishlar.

C) Aqli o'zini ayblar, aqlsiz do'stini ayblar.

D) Yaxshilar ko'paysin, yomon qolmasin.

101. Ega ham, kesim ham yasama so'z bilan ifodalangan gapni toping.

A) Bilgan bilganin ishlar, bilmagan barmog'in tishlar.

B) Ishlamoq ishtaha ochar.

C) O'qish jafoli, keti vafoli.

D) Aqli o'zini ayblar, aqlsiz do'stini ayblar.

102. *Sobir endi kalavaning uchini topdi.*

Ushbu gapda kesim qanday ifodalangan?

A) ot bilan

B) sifat bilan

C) jibora bilan

D) so'z birikmasi bilan

103. *Choyxona yangi solingan qo'shni binoga ko'chib kirishi va*

bayramda ochilishi kerak o'z Gapdagi kesimni aniqlang.

A) solingan

B) ko'chib kirishi

C) kerak edi

D) ko'chib kirishi, ochilishi kerak edi

104. Ega qatnashgan gapni toping.

A) Jon qizim, o'zingni ehtiyot qil.

B) El og'ziga elak tutib bo'lmaydi.

C) Ko'pchilik bu voqeani o'sha kuniyot eshitdi.

D) Aqlni beaqlan o'rgan.

105. *Tashvish bilan inson qiladi huzur.*

Ushbu gapda kesim vazifasida kelgan so'zni belgilang.

A) inson qiladi

B) qiladi

C) huzur

D) huzur qiladi

106. Qaysi gapning kesimi tarkibida bog'lama bor?

A) Komila har ikkala derazani ochib tashladi.

B) Talabalarning ilmiy anjumani bo'ldi.

C) Yoshlarning tashabbusi bilan devoriy gazeta chiqib turibdi.

D) Ey yaxshi odam, sening yo'ldoshing kitob bo'lsin.

107. Qaysi gapda ega bilan kesim orasiga tire qo'yilishi kerak?

A) Har bir bolaning eng muqaddar burchi o'qishdir.

B) Bu qiz Muhabbatning dugonasi Ozoda edi.

C) O'qish juda katta baxt.

D) Hayot go'zal.

108. *Bor so'ylaydi, yo'q o'ylaydi.*

Ushbu gapda ega qanday so'z turkumi bilan ifodalangan?

A) otlashgan sifat bilan

B) harakat nomi bilan

C) modal so'z bilan

D) taqlid so'z bilan

109. Qaysi gapda ega bilan kesim sonda moslashmagan?

- A) Aniq to'plandi.
 B) Qushlar sayradi.
 C) Yonli bolalar bog'da o'ynaydilar, parvonalar.
 D) Bu palukdan har xil qovun yetishadi.
110. *Bu xabarni eshitgan ayolning tarvuzi qo'ltig'idan tashqari*
 Ushbu gapda nechta gap bo'lagi bor?
 A) 4 ta B) 6 ta
 C) 3 ta D) 4 ta
111. Ot-kesimli gap berilgan qatorni taning.
 A) Dalgirasaning vaji ko'p.
 B) Mijlisda intizom haqida ham gapirildi.
 C) Iah ishtaha ochar, dangasa ishdan qochar.
 D) Bunda qushlar topadi iqbol.
112. *Tirnoq ostidan kir qidirish usulining doimiy odati bo'lib qolgan.*
 Ushbu gapdagi eganing ifodalanishi haqidagi qaysi hukm to'g'ri?
 A) harakat nomi bilan
 B) otlashgan so'z bilan
 C) ibora bilan
 D) ot bilan
113. *Ne xush bo'lg'ay ikkovlon mast bo'lsak vasi bo'g'ida.*
 Mazkur gapning egasini aniqlang.
 A) mast B) xush
 C) ikkovlon, mast D) ikkovlon
114. Ega ishtirok etgan gapni toping.
 A) Kechirasiz, Arslon aka, so'zimni tugatay.
 B) Arslon akam, aftidan, menga jazo berdilar.
 C) El-yurtga parvonasan, dutorim.
 D) Omon, menga o'zingni anglat, ochliq gapir, so'zingni anglat.
115. *Suv bor yerda hayot bor.*
 Mazkur gapning bosh bo'laklari to'g'ri ko'rsatilgan qatorni toping.
 A) Suv – ega, hayot bor – kesim

- B) Suv, hayot – ega, bor, bor – kesim
 C) Suv bor – ega, hayot bor – kesim
 D) Hayot – ega, bor – kesim
116. *Yer yuzida hamma joyning o'z atamasi mavjud. Geografik joyning nomi kishilik jamiyati uchun katta ahamiyat kasb etadigan faktordir.*
 Ushbu parchadagi fe'l kesimlar soni nechta?
 A) 2 ta B) 1 ta C) 4 ta
 D) Ushbu gapda fe'l kesim mavjud emas
117. *U mehmonlarni ochiq chehra bilan qarshi oldi.* Ushbu gapda kesim qanday so'z bilan ifodalangan?
 A) sodda fe'l bilan
 B) ko'makchi fe'li so'z qo'shilmasi bilan
 C) qo'shma fe'l bilan
 D) bog'lama vazifasidagi fe'l bilan
118. *Xushbo'y hid sochar edi har xil gul va g'unchalar.*
 Gapdagi egani aniqlang.
 A) gul, g'unchalar B) hid, gul, g'unchalar
 C) hid D) xushbo'y hid
119. Quyidagi gapda majhul nisbatdagi fe'l shakli qaysi sintaktik vazifani bajar-moqda? *Biror chaqirim yurilsa, bu yo'l katta guzarga olib chiqadi.*
 A) ega B) Resim
 C) to'ldiruvchi D) hol
120. Egasi shaxs oti bilan ifogalangan gapni aniqlang.
 A) Kitobxonni yo'q asar egasi tashlab ketgan uyga o'xshab fayzsizdir.
 B) Qalbi qog'ozdek oppoq, qog'ozdek lovullab yonadigan odamgina chinakam san'at asari yarata cladi.
 C) Yaxshi farzand ota umrini davom ettirishi azaldan ma'lum, yaxshi asar esa yozuvchi umrini davom ettiradi.
 D) Haqiqiy haykaltarosh o'lik toshdan yasagan haykal tirikka o'xshaydi.
121. *Vatan erur tomirdagi qon.*
 Ushbu gapning kesimini aniqlang.

A) erur B) yatan erur
C) qon erur D) qon
122. Ega bilan kesim qaysi shaxsda
hamma vaqt sonda mos bo'ladi?

- A) I shaxsda B) II shaxsda
C) III shaxsda D) I va II shaxsda

123. Eganing o'lmosh bilan ifodalani-
shini toping.

A) Biz ko'rgan kunlarni hech ko'rmang.
B) Ko'pchilik bu voqeani o'sha kuniyoq
eshitdi.

- C) Unaqa kishilarning da'vosi – shu.
D) Har kim ekanin o'rar.

124. Taqlidiy so'z bilan ifodalangan
egani toping.

A) Chillaki luchchak shaftolilar duv-
dud to'kildi.

B) Ular gangur-gangur suhbatlashib
borishardi.

C) Qamishzorning shitir-shitiri tun
sukuhatini buzardi.

D) Qushlarning chug'ur-chug'urida
ham tashvish alomati bor.

125. *Daraxtning ko'pi yaxshi
ko'kardi.*

Ushbu gapda eganing ifodalanishi
haqidagi to'g'ri hukmni toping.

- A) ravish bilan B) son bilan
C) sifat bilan D) o'lmosh bilan

126. Qaysi gapda kesim fe'lning
sifatdosh shakli bilan ifodalangan?

A) Kishi o'z baxtini boshqalarga
keltirgan baxtiga qarab o'lchaydi.

B) Vijdonan bajarilgan har qanday
mehnat foydalidir.

C) Inson baxt uchun yaralgan.

D) Tashqi qiyofani bezayvermasdan
qalbni bezamoq kerak.

127. Harakat nomi bilan ifodalangan
ot-kesimni toping.

A) Nomus – asil go'zallik.

B) Halollik har qanday martabani bezaydi.

C) Oddiylik – insoniy qadr-qimmatini
anglash.

D) So'z – gul, ish – meva.

128. Qaysi gapda ega bilan kesim
sonda moslashmagan?

A) Jur'atsizlik bizda nafrat uyg'otadi.

B) Hasad hech qachon quvonchini
bildirmaydi.

C) Ba'zilar o'zlari bilmagan holda
baxtli yashaydilar.

D) Moviy osmonda oq bulutlar suzil-
yuribdi.

129. Otlashgan sifat bilan ifodalangan
egani toping.

A) Eng qiyini o'zingni anglay
bilishingdir.

B) Katta maydonni ishg'ol etgan
gulzorga chiqdik.

C) G'ulomjonning oppoq yuzi issiqdan
qizargan edi.

D) Ko'kimtir qora osmonda behislat
yulduzlar chaqnaq turibdi.

130. Ega bilan ot-kesim o'rtasida tire
qo'yilishi qaysi qatordagi gapda noto'g'ri
berilgan?

A) Otalar so'zi – aqlning ko'zi.

B) Ginali do'st – adovatti dushman.

C) Men ham – kichik paxtakor.

D) Va'daga vafo – mardning ishi.

131. *Tikan zahri uchida, dushman
zahri ichida.*

Berilgan maqoldagi *uchida, ichida*
so'zlari qaysi gap bo'lagi vazifasini bajargan?

A) ot-kesim B) vositali to'ldiruvchi

C) o'rin holi D) ega

132. *Yaxshidir achchiq haqiqat,
lek shirin yolg'on yomon.* Ushbu gapda
kesim bo'lib kelgan sifatlarni toping.

A) yaxshidir

B) yaxshidir, yomon

C) yomon

D) yaxshidir, achchiq, yomon

133. *Mashina olish orzusi
Anvarning qulog'ini kar, ko'zini ko'r
qilib qo'ygan edi.* Gapning kesimini
aniqlang.

- A) ko'zini ko'r qilib qo'ygan edi
 B) ko'r, ko'r qilib qo'ygan edi
 C) qilib qo'ygan edi
 D) qulog'ini ko'r, ko'zini ko'r qilib qo'ygan edi

134. Bog'lama qatnashmagan gapni

- A) D'qish igna bilan quduq qazishdir.
 B) Do'st, sen eding ko'nglim rahbari, bog'la, topshir dushmanga.
 C) Bir tovuqqa ham don kerak, ham qov kerak.
 D) Yuzuvchi turmushni har taraflama

qamrab olishi, buning uchun uning hamma qatnashmalaridan xabardor bo'lishi kerak.

135. Qaysi gapda ot bilan ifodalangan kesim qatnashmagan?

- A) Teshaboy ashaddiy dushman-u, zimmatini qilayotgan depo xo'jayini qatnashmagan?
 B) Yalqov bilan anqov – dushman uchun katta ov.
 C) Tinchlik bilan dunyo obod.
 D) Yaxshi ro'zg'or – jannat, yomon ro'zg'or – do'zax.

136. *Seni Xudo bergan menga, mening xalqimga, Bandalari yo'qotolmas, tortib olinmas, Seni xato baholagan – kulgi har kimga, Senga ola qarabdi kim, ko'r bo'lmay qolmas.*

Ushbu she'riy parchada berilgan kesimlar sonini aniqlang.

- A) 5 ta B) 4 ta
 C) 6 ta D) 7 ta

137. *Odobli va go'zal xulqli odamlar ko'payaversa, xalqning do'stligi, ularning bir-biriga bo'lgan mehr-muhabbati borgan sari rivoj topadi.* Ushbu gapda qo'llangan egalarni toping.

- A) odamlar, do'stligi, mehr-muhabbati
 B) odobli, go'zal, mehr-muhabbati
 C) odamlar, xalqning
 D) do'stligi, mehr-muhabbati, bir-biriga

138. Kesimlarining asosi omonim xarakterga ega bo'lgan bog'langan qo'shma gapni toping.

- A) Po'lat qoplangan zalvarli eshik g'ichillab ochildi-yu, qorong'i bo'shliq ko'rindi.
 B) Mukammal ko'rmoqchi bo'ldik dunyoni, Yetuk bo'loimadik o'zimiz biroq.
 C) Yaxshilik yaxshi nom keltirar, saxovat esa kishini baxtiyor etadi.
 D) Suv sohilni yemirar, alam dilni kemirar.

139. *Bilmam, qanday ayol bo'lgan Alisherning onasi. Balki, uning aqliga ham Lol qolgan zamonasi.*

Mazkur she'riy parchadagi kesimlarni aniqlang.

- A) bilmam, lol qolgan
 B) bilmam, ayol bo'lgan, lol qolgan
 C) onasi, zamonasi
 D) onasi, lol qolgan

140. Qaysi qatordagi gapda kesim tarkibi asos + so'z yasovchi + sintaktik shakl yasovchi + sintaktik shakl yasovchi qo'shimchalardan tashkil topgan?

- A) Ega va kesim gapning grammatik asosidir.
 B) Seni hur va ozod kuylayman.
 C) Saxiylik va olijanoblik ulug'vor fazilatdir.
 D) Nedin g'amnok ko'rinasiz?

141. *Ular besh kishidan iborat edi.* Ushbu gap bo'laklari haqida berilgan to'g'ri hukmni belgilang.

- A) ega, murakkab kesim
 B) ega, aniqlovchi, to'ldiruvchi, kesim
 C) ega, to'ldiruvchi, kesim

D) ega, aniqlovchi, kesim
142. *Tez hal qilish kerak, talabgorlar ko'p.*

Ushbu gapning kesimi haqidagi to'g'ri hukmni aniqlang.

- A) 1 ta murakkab fe'l-kesim
B) 1 ta murakkab fe'l-kesim, 1 ta sodda ot-kesim
C) 2 ta sodda ot-kesim
D) 1 ta murakkab ot-kesim, 1 ta sodda ot-kesim

143. Gapning fikriy mundarijasi nimada ifodalangani?

- A) fe'l-kesimning lug'aviy ma'nosida
B) fe'l-kesimning nisbat shakllarida
C) gapdan anglashilgan uslubiy ma'nodagi

D) grammatik asosda

144. Qaysi gapda tire to'g'ri qo'llangan?

A) Oltita bolani bag'riga olgan Mahkam taqqachi – shu.

B) Ozod yuraklarga – baxt nuri to'lgan.

C) Ko'chalari – tor, qing'ir-qiyshiq.

D) Eshitganlarim – haqiqat edi.

145. Tire qaysi gapda noto'g'ri qo'llangan?

A) Uch karra uch – to'qqiz.

B) Bu qovun – shirin.

C) Yulduz – a'lochilarimizdan.

D) Hosilning otasi – suv, onasi – yer.

146. Quyidagi gapda // belgisi o'rniga qanday tinish belgilari qo'yish kerak?

Yaxshi so'z // jon ozig'i, yomon so'z // bosh qozig'i.

A) tinish belgisi qo'yilmaydi

B) tire va tire

C) vergul va vergul

D) ikki nuqta va ikki nuqta

147. *Shovulladi tun bo'yi shamol, Qaldiroqlar ko'chdi larzakor.*

Shivirdading yonimda xushhol:

«Yana keldi, do'stginam, bahor».

Ushbu parchadagi egali gaplar sonini aniqlang.

A) 2 ta B) 3 ta

C) 4 ta D) 1 ta

148. *Tunning sokinligi chigirtkalarining chirillashi buzadi.*

Berilgan gapda ega qaysi so'z turkumi bilan ifodalangan?

A) ot B) fe'l

C) taqlid so'z D) ravish

149. *Bir oqil aytarmish: tingla, qarindosh,*

Siringni fosh etma, kerak bo'lsa bosh!

Ushbu she'riy parchadagi gaplarning egasini aniqlang.

A) oqil, qarindosh, bosh

B) qarindosh, bosh

C) oqil, qarindosh

D) oqil, bosh

150. Quyidagi gapda o'zlik olmoshi qaysi gap bo'ladi vazifasida kelgan?

Bu gaplarni boshlagan – o'zi.

A) aniqlovchi B) ega

C) ot-kesim D) fe'l-kesim

151. Bog'lama qatnashmagan gapni toping.

A) Menga, albatta, kitob, daftar, qalamlar – hammasi kerak.

B) Yozuvchi turmushni har taraflama o'rganishi, buning uchun hamma sohalaridan xabardor bo'lishi kerak.

C) Do'st, sen eding ko'nglim rahbari, Menj bog'la, topshir dushmanga.

D) Turli katta-kichik marosimlar: bayramlar, tug'ilgan kunlar, to'ylar bilan bir qatorda do'stona yig'inlar ham bu munosabatlarni tobora mustahkamlab boruvchi vositadir.

152. Qaysi gapning egasi sifatdosh shaklidagi yasama so'z bilan ifodalangan?

A) Usti yaltiroq, ichi qaltiroq.

B) Birlashgan o'zar, birlashmagan to'zar.

C) Bilgan bilganin ishlar, bilmagan barmog'in tishlar.

D) O'rtada dasturxon yozilgan, turli xil taqdimot va mevalar terib qo'yilgan edi.

153. Quyidagi gaplarning qaysi birida kesim qo'llangan?

A) Dard Qalandaming yuragiga qahqahatdek sanchildi.

B) Biroq inson uchun eng aziz bo'lgan qiziq qiziq.

C) Inson O'lohd ato etgan ne'matlardan bahona bilan intilmoq yashaydi.

D) Do'stlar to'plandik va uzoq suhbatlashdik.

154. *Chor atrofi baland devor bilan o'ralgan tor joyda uning aqli yetmaydigan ajoyibotlar to'lib-tilashib yotibdi. Eng qizig'i devor boshida o'qtin-o'qtin ko'rinish turndigan babaq xo'roz.*

Ushbu parchadagi o'tlashgan so'zning mantiqlik vazifasini toping.

A) Ega B) kesim

C) aniqlovchi D) to'ldiruvchi

155. Ega o'tlashgan yasama so'z bilan ifodalangan gap berilmagan javobni toping.

A) Birlashgan o'zar, birlashmagan to'zar.

B) Uydan qizlarning qahqahasi eshitildi.

C) Bolalarning eng quvnog'i shu bola bo'ldi.

D) O'tning dupurlagani o'tirganlarga eshitildi.

156. *O'zligini anglamagan, manqurtlik tomon ketayotgan otinmlar bilan yangi jamiyat qurib bo'lmaydi.*

Ushbu gapdagi fe'lga mansub yasama so'zning sintaktik vazifasini belgilang.

A) aniqlovchi B) to'ldiruvchi

C) hol D) kesim

157. Berilgan gaplarning qaysilarida otin va kesim orasida tire ishlatilishi kerak?

1) Kishidan kishiga qoladigan meros bo'ldi;

2) Dunyo go'zalligini olmoqchi bo'lgan odamga chora // ezgulik;

3) Bilimsiz kishi // yilqi bilan teng;

4) Bu // mening kimligimga ishora;

5) K 'p so'zlash // donolik belgisi emas;

6) So'ramoq // oson ish;

7) Javob bermoq // mushkul;

8) Sirni eshitishga qobil bo'lgan ikki kishi bor: ularning birinchisi // vazir, boshqasi // kotib

A) 1, 2, 4, 6, 8 B) 1, 2, 3, 4, 6

C) 1, 2, 3, 4, 6, 8 D) 1, 2, 3, 6, 7, 8

158. *Turkiston o'lkamiz vodiylari, sahrolari keng, tog'lari buyuk, aholisi turk-o'zbekdir.* Ushbu gapdagi egalami aniqlang.

A) vodiylari, sahrolari, tog'lari, aholisi

B) o'lkamiz tog'lari, aholisi

C) tog'lari, sahrolari

D) vodiylari, sahrolari, tog'lari, turk

159. *Angladimki, olamda Yurt tanho, Vatan tanho.*

Nokaslar emas, yo'q, yo'q, Yolg'iz sen baland, tanho.

Ushbu parchadagi kesimlar to'liq ko'rsatilgan qatorni ko'rsating.

A) angladimki, yolg'iz, baland, tanho

B) angladimki, tanho, tanho, baland, tanho

C) yurt tanho, Vatan tanho, baland, tanho

D) tanho, tanho, baland, tanho

160. Quyidagi gapda ega qaysi so'z turkumi bilan ifodalangan? *Har bir yangi narsada lazzat bor.*

A) ot B) sifat

C) olmosh D) ravish

161. *Siz (1) odam (2) emassiz (3) farishta!* Ushbu gapdagi raqamlar o'miga qaysi tinish belgisi qo'yilsa, emassiz farishta birligi kesim vazifasida kela oladi?

A) 1 – tire, 3 – vergul

B) 1 – vergul, 3 – vergul

C) 1 – tire

D) 1 – tire, 2 – vergul

162. *Mazkur bog'lar Samarqandagi boshqa bog'lardan o'zining tarovati, ulug'vorligi hamda ayol kabi go'zal nafasati bilan ajralib turar edi.* Ushbu gapda nechta gap bo'lagi kesim bilan bevosita aloqaga kirishgan?

A) 6 B) 7 C) 5 D) 8

163. *Shoshqaloqlik niholin ek-sang, Bergusi meva pushaymonlik.*

Ushbu gapdagi egani toping.

A) shoshqaloqlik B) pushaymonlik

C) egasi yo'q D) meva

165. *To'rt tarafdagi g'anima lashkari, Ming yaradan qon oqur tanda.*

Ushbu parchadagi kesim(lar)ni toping.

A) to'rt tarafdagi, oqur

B) oqur

C) lashkari, oqur

D) to'rt tarafdagi, qon oqur

166. *Vatan uchun to'kkali yo'qmi bir qoshiq qoning?*

Ushbu gapda vatan uchun so'zi to'kkali so'ziga qaysi jihatdan bog'langan?

A) Grammatik va mazmun jihatidan

B) Grammatik jihatidan

C) Mazmun jihatidan

D) Grammatik va ohang jihatidan

167. Quyidagi she'riy parchada ishtirok etgan yasama otlarning sintaktik vazifasi haqidagi to'g'ri hukmni belgilang.

*Yoshlik – gul-u gulg'uncha ekan,**Bu gul olam turguncha ekan,**Yoshlik – behad tushuncha ekan,**Poyoni yo'q g'arduncha ekan.*

A) 2 o'rinda ega, 2 o'rinda kesim

B) 2 o'rinda ega, 1 o'rinda kesim

C) 3 o'rinda ega, 2 o'rinda kesim

D) 3 o'rinda ega, 3 o'rinda kesim

168. *Bu – o'quvchi.* Gapda kesim nima yordamida shakllangan?

A) bog'lama B) ohang

C) hech qanday vositasiz shakllangan

D) shaxs-son

169. Shaxs-son qo'shimchalari o'z sintaktik birlikni vujudga keltiradi?

A) so'z birikmasini

B) qo'shma so'zni

C) gapni

D) undalmani

170. *Yurtga ega bo'lish oson emas,*

Yur, o'g'lonim, elni ko'tarib uchun.
Bahor keldi, endi ortiq qon emas,
Yur, o'g'lonim, elni ko'tarib uchun.

Ushbu gapda nechta grammatik asos bor?

A) 6 ta

B) 4 ta

C) 5 ta

D) 3 ta

171. *Jahonda nimaiki oq bo'lsa, unga ona suti timsol; nimaiki jo'shqin bo'lsa, unga ham ona mehri timsol; nimaiki chidamli, sabr-toqatli bo'lsa, ona irodasi timsol; kimki pok muhabbat, mehridaryolik da'vo qilsa, onaning pok qalbi timsol.* Ushbu gapdagi soddalari ot-kesimlar sonini toping.

A) 6 ta

B) 4 ta

C) 5 ta

D) 3 ta

172. *Jahonda nimaiki oq bo'lsa, unga ona suti timsol; nimaiki jo'shqin bo'lsa, unga ham ona mehri timsol; nimaiki chidamli, sabr-toqatli bo'lsa, ona irodasi timsol; kimki pok muhabbat, mehridaryolik da'vo qilsa, onaning pok qalbi timsol.*

Ushbu gapdagi murakkab kesimlar sonini aniqlang.

A) 6 ta

B) 4 ta

C) 5 ta

D) 3 ta

173. *Jahonda nimaiki oq bo'lsa, unga ona suti timsol; nimaiki*

174. Jahonda nimaiki oq bo'lsa, unga ham ona suti timsol; nimaiki jo'shqin bo'lsa, unga ham ona mohri timsol; nimaiki mahridaryolik da'vo qilsa, onaning pok qalbi timsol.

Ushbu gapda nechta gapning kesimi yasama?

- A) 6 ta B) 4 ta
C) 5 ta D) 3 ta

175. Jahonda nimaiki oq bo'lsa, unga ham ona suti timsol; nimaiki jo'shqin bo'lsa, unga ham ona mohri timsol; nimaiki mahridaryolik da'vo qilsa, onaning pok qalbi timsol.

Ushbu gapdagi nomustaqil kesimlar sonini aniqlang.

- A) 6 ta B) 4 ta
C) 5 ta D) 3 ta

176. Jahonda nimaiki oq bo'lsa, unga ham ona suti timsol; nimaiki jo'shqin bo'lsa, unga ham ona mohri timsol; nimaiki mahridaryolik da'vo qilsa, onaning pok qalbi timsol. Ushbu gapda nechta gapning kesimi yasama?

- A) 6 ta B) 4 ta
C) 5 ta D) 3 ta

177. Jahonda nimaiki oq bo'lsa, unga ham ona suti timsol; nimaiki jo'shqin bo'lsa, unga ham ona mohri timsol; nimaiki mahridaryolik da'vo qilsa, onaning pok qalbi timsol. Ushbu parchada nechta gap faqat ega va kesimdan iborat?

- A) 2 ta B) 4 ta
C) 5 ta D) 3 ta

177. Qaysi javobda quyida keltirilgan gapning kesimiga to'g'ri izoh berilgan?

So'z – *ulug' qudrat, eritgay toshni ham, muzlarni ham.*

- A) qo'shma ot-kesim, sodda fe'l-kesim
B) faqat qo'shma ot-kesim
C) sodda ot-kesim, sodda fe'l-kesim
D) sodda ot-kesim, qo'shma fe'l-kesim

178. *Otamday rozi bo'l, onamday sevgin,*

Men ham senikiman, o'ksik qizingman.

Bag'ringda ming yillik toshlar to'sig'in

Yorib chiqayotgan bir ildizingman!

She'riy parchada nechta gap tarkibida ega ishtirok etgan?

- A) 1 ta B) 4 ta
C) 2 ta D) 3 ta

179. Fe'lning vazifa shakli ega vazifasida kelgan maqolni aniqlang.

- A) Bilgan topib gapirar, bilmagan qopib.
B) Sinamagan otning sirtidan o'tma.
C) Aytilgan so'z – otilgan o'q.
D) Betga aytganning zahri yo'q.

180. *Bilmam, qanday ayol bo'lgan Alisherning onasi.*

She'riy parchadagi kesim(lar) turini aniqlang.

1) sodda fe'l-kesim; 2) murakkab fe'l-kesim; 3) murakkab ot-kesim; 4) sodda ot-kesim.

- A) 1, 3 B) 3
C) 4 D) 1, 2

181. Qaysi maqolda mustaqil va nomustaqil kesim ishtirok etgan?

A) O'roqda yo'q, mashoqda yo'q, xirmonda hozir.

B) O'ylamay qilingan ish boshga keltirar tashvish.

C) Olim bo'lsang, olam seniki.

D) Maqtanma, g'oz, hunaring oz.

182. *O'z nafsini mag'lub etolgan marddir,*

G'iybatlardan uzoq ketolgan marddir.

Nomard tegib o'tar yiqilganlarga, Ojizlar qo'lini tutolgan marddir.

Ushbu she'riy parchadagi fe'l-kesimli gaplar sonini aniqlang.

- A) 1 ta B) 4 ta
C) 2 ta D) 3 ta

183. *Hayotdan ham qadriroq narsa bor bo'lsa, bu – sog'liq, o'limdan ham qo'rqinchliroq narsa bor bo'lsa, bu – kasallik, hayotga teng narsa – boylik, o'lim bilan barobar narsa – faqirlik.* Gapda so'z yasovchi qo'shimchalar yordamida yasalgan yasama so'zlarning nechtasi o'kesim vazifasida kelgan?

- A) 6 tasi B) 4 tasi
C) 5 tasi D) 3 tasi

184. Qaysi javobda sodda kesim(lar) qatnashgan gap berilgan?

- A) Toshkent O'zbekiston Respublikasining poytaxti hisoblanadi.
B) Bugun to'garakka borishimiz lozim.
C) U birdaniga to'nini teskari kiyib oldi.
D) Mingbuloq o'zi yaxshi, suv serob, lekin u qarovsiz.

185. *Oldindadir hali zahmat, oldindadir imkonimiz.*

Gapning kesimlari qaysi so'z turkumi bilan ifodalangan?

- A) ot B) ravish
C) olmosh D) fe'l

186. *Siz borki, darvozalar ochiq, gullar xandon, quyosh ham kular, uylar ham to'lar.* Gapdagi kesimlarni toping.

- A) to'lar
B) kular, to'lar
C) borki, to'lar
D) borki, ochiq, xandon, kular, to'lar

187. *Insof adolat-la qiladi amal, Barchaga salomin etmaydi kanda.* Berilgan gaplardagi ega va kesimni aniqlang.

A) insof – ega, amal qiladi, kanda maydi – kesim

B) kanda etmaydi – kesim, ega ifodalangan

C) adolat – ega, amal qiladi – kesim

D) insof, adolat – ega, kesim ifodalangan

188. Ega va kesim orasiga tire qo'yilgan shi kerak bo'lgan gapni toping

A) U gaplarning bir chekkasini eshikdan ham dahshat hisoblanadi.

B) Kurashda bir tabiat qonuni bo'lgan polvon davrada mag'lub bo'lsa, taqdiridan berib ketmaydi.

C) Barmoq o'yini polvonlar san'ati.

D) Dunyoda suyangan birdan barcha odami menman.

189. Qaysi gap tarkibida ega qo'llangan?

A) Birovni, ayniqsa, ayolni so'kib qatnashgan gunohdir.

B) Manzilga mana shu yo'ldan boriladi.

C) Yaqin kunlarda yakuniy test topshiramiz.

D) Topshiriqni o'z vaqtida va puxta bajarishdi.

190. *Taqillaydi eshik nogahon, Kimsan, – deyman tugab sabotim.*

Bu – men, – deydi, – sengo qadrdon,

Bilmoq bo'lsang, tashvishdir otim.

Ushbu she'riy parchada nechta bog'lama bor?

- A) 2 ta B) 4 ta
C) 1 ta D) 3 ta

191. *Ota-ona duosi o'tga, suvga botirmas.*

Gapda kesim qaysi so'z turkumi bilan ifodalangan va unda nechta lab undoshi bor?

- A) Sifatdosh, 2 ta
B) sifatdosh, 1 ta
C) ravishdosh, 2 ta
D) ravishdosh, 1 ta

197. Qaysi gapda gapning kesimi
bilan ifodalangani uchun
arasida tire qo'yiladi?

- 1. Maqaddim – o'qish.
- 2. Ikkita ikki – to'rt.
- 3. Har narsaga qiziqish – biz uchun
- 4. Yashashning asl mazmuni –

- A) 1, 3, 4
- B) 1, 2, 3, 4
- C) 1, 3
- D) 1, 4

198. Ega otlashgan yasama so'z bilan
qat'ini toping.

- A) Men ular bilan to'rt marta gaplashdim.
- B) Ajoyib milliy urf-odatlarimiz
- C) Ushbu nomliyatga chorlaydi.
- D) O'rmonlarning kattagina uzumzor

199. Holatlar ichida eng quvnog'i
adi.

- A) *Shovullaydi tun bo'yi shamol,*
qakirg'ochlar ko'chdi lahzakor.
- B) *Yuvuladig yonimda hushhol:*
«Vann keldi, azizam, bahor».

Ushbu parchadagi egali gaplar
ni toping.

- A) 2 ta
- B) 4 ta
- C) 5 ta
- D) 3 ta

200. *Yuxshi so'z bilan toparsan*
llarni.

Ushbu gapning kesimini aniqlang.

- A) so'dda ot-kesim
- B) so'dda fe'l-kesim
- C) murakkab ot-kesim
- D) murakkab fe'l-kesim

201. Ot bilan ifodalanmagan ot-kesim
qaysi qatorda?

- A) Yalqov bilan anqov – dushman
uchun katta ov.
- B) Yaxshi ro'zg'or – jannat, yomon
ro'zg'or – do'zax.
- C) Inson uchun eng katta boylik –
o'q'lik
- D) Do'stlik bilan ellar obod.

197. Ikkita ega qatnashgan gap qaysi
javobda berilgan?

- A) Murojaat matni yozildi, ma'ruza
tayyorlandi.
- B) Aviatsiya maktabini tugatib Erkinjon
uyga qaytdi.
- C) Yo'qoling, siz bilan adi-badi
aytishishga vaqtim yo'q.
- D) Men aytmagan so'zni aytajak
kimdir.

198. *Bir kun ko'zlarimdan qochdi*
uyqular,

Bir kuni yuragini ochdi tuyg'ular...
Men seni esladim entikib, yonib,
Men seni izladim baridan tonib...
Ushbu she'riy parchadagi kesimlarni
aniqlang.

- A) uyqular, tuyg'ular, esladim, izladim
- B) qochdi, ochdi, esladim, izladim
- C) qochdi, ochdi, yonib, tonib
- D) esladim, izladim, yonib, tonib

199. *Birovning do'stlar-u xorijlari*
bor,

Mening hech kimim yo'q –
o'zingdan boshqa.

Ushbu she'riy parchadagi kesimlarni
aniqlang.

- A) bor, yo'q
- B) yo'q, boshqa
- C) bor, boshqa
- D) bor, yo'q, boshqa

200. *Yaxshidir achchiq haqiqat,*
Lek shirin yolg'on yomondir.

Ushbu gapda yasama sifat qaysi gap
bo'lagiga bog'langan?

- A) egaga
- B) kesimga
- C) to'ldiruvchiga
- D) holga

201. Qaysi gapda ega turg'un birikma
bilan ifodalangan?

- A) Qalbi qog'ozdek oppoq, qog'ozdek
lovullan yonadiganlar chinakam yozuvchi
hisoblanadi.
- B) Endi qo'ynimni puch yong'oqqa
to'ldirish yetmay turgandi.

C) Ko'nglim g'ashligidan siqilib hali uyga kiraman, hali ko'chaga chiqaman.

D) Boshqalarga tushgan og'ir musibatdan ezilib yig'i-sig'i qilib olishdi.

202. Qaysi gapdagi kesim sodda yasama so'zdan iborat?

A) Yaxshi topib gapiradi.

B) Yoqimli kuy yangradi.

C) Xullas, bor haqiqatni qayta kashf etdim.

D) Sevimli shoirimiz Muhammad Yusuf buyuk qalb sohibidir.

203. Qaysi gapda ibora bilan ifodalangan ega qatnashgan?

A) Og'ayni, nina bilan quduq qazimoq har kimning ham qo'lidan kelavermaydi.

B) Bu metod bizga ish bermaydi.

C) U odamlarni iskanjaga olishni xush ko'radi.

D) Nasimiy ham unga ipsiz bog'langan.

204. Bog'lama qatnashgan gapni toping.

A) Mirzo Ulug'bek qabri uzra ming yil azob chekar zamon.

B) Har kim o'z oldiga maqsad qo'yishi joiz.

C) Buxoro – qadimiy va go'zal shahar.

D) Zebi yuragida tug'ilib yotgan zo'r tugunni yechib yuborgan.

205. *Balki, buyuk farzandiga*

Terib kelgan chechaklar.

Balki, tunlar unga bedor

Aytib bergan ertaklar.

Mazkur she'riy parchaning gap bo'laklari to'g'ri izohlangan qatorni toping.

A) kelgan, bergan – kesim, chechaklar, ertaklar – ega

B) terib bergan, aytib bergan – kesim, ertaklar – ega

C) terib bergan, aytib bergan – kesim, 1-gapda ega ifodalanmagan, 2-gapda tunlar – ega

D) terib bergan, aytib bergan – kesim, ega ifodalanmagan

206. *Qulog'im sizlarda, mehmonlar!* Ushbu gapning egasini toping.

A) mehmonlar

B) qulog'im

C) sizlarda

D) ega ifodalanmagan

207. *Siz bilan olam go'zal.* Ushbu gapda sifat qaysi gap bo'lagi vazifasini bajargan?

A) to'ldiruvchi B) ega

C) aniqlovchi D) kesim

208. Qaysi gapda ham ega, ham undalma qatnashgan?

A) Oh, bu o'lka naqadar jozibal!

B) O'zbekiston! Sen bizning faxrimizsan!

C) Do'stlar! Tabiatni asraylik.

D) Qushlar – bizning do'stimiz.

209. Ot-kesim qaysi so'z turkumi bilan ifodalanganda, bog'lama ishtirok etmagan ham, tire qo'yilmaydi?

A) sifat B) ko'rsatish olmoshi

C) ot D) sanoq son

210. Qaysi gap tarkibida ikkita ega qatnashmagan?

A) Murojaat matni yozildi, ma'ruza tayyorlandi.

B) Hozirgi kunda xalq hunarmandchiligiga katta e'tibor berilmoqda, xalq hunarmandlariga shart-sharoitlar va qulayliklar yaratilmoqda.

C) Kechga yaqin Anvar ota hovlini supurdi, hovuz bo'yi, xontaxta ustiga ko'chma chiroqlar o'rnatdi.

D) Mana uy ham qurildi, gaz quvurlari o'tkazildi.

211. *Ergash – Doniyoming sinfdoshi, yoshlikdan birga o'sgan do'sti. Juda alomat bola, u bilan yurgan odam sira zerikmaydi.* Ushbu gapdagi nechta ot-kesim bor?

A) 3 ta B) 5 ta

C) 4 ta D) 2 ta

212. *Ko'chada katta bayram, xalq hammasi ko'chada, nima qilib*

13. Ushbu *W* turibsiz, *usta*? Ushbu parcha-
da nechta egali gap bor?

- A) 1 B) 3 C) 2

14. Ushbu egali gap yo'q

11. *Mayin raqsiga hech qo-
ngil,*

Vahshiy tog'larga ham u berar

Bo'rtmaydi yuzida yorqin tabas-

sum.
Yaroqlarni tutib oltin bo'sa-chun

Quyoshga tutadi bir savat oq

gul.
12. Ushbu gap tarkibida ega qo'llanma-

ga qo'lingan.

- A) 1 ta B) 2 ta C) 3 ta

13. Ushbu gap tarkibida ega qo'llangan
14. *Mayin raqsiga hech qo-
ngil,*

Vahshiy tog'larga ham u berar

Bo'rtmaydi yuzida yorqin tabas-

sum.
Yaroqlarni tutib oltin bo'sa-

chun
Quyoshga tutadi bir savat oq gul.

Ushbu gapdagi egalarni toping.

A) ko'ngil, fusun, u, tabassum

B) ko'ngil, u, tabassum

C) ko'ngil, u, tabassum, gul

D) ko'ngil, u

15. Ega va sodda ot kesim bog'lama-
ni qo'llanganda ular orasiga tire qo'yil-

gan gapni toping.

A) Quyosh, havo, osmon – bularning
bizning do'stimiz.

B) Yurt tinch – sen tinch.

C) Sizga gul keltirdim – xushbo'y,
murtlar.

D) Aytilgan so'z – otilgan o'q.

16. *Xorazmiy zurriyodimiz,
Navoly avlodimiz.*

Yurtga tikib hayotimiz,

Asragaymiz biz Vatanni.

Ushbu she'rda nechta ot kesim bor?

A) 4 ta B) 1 ta

C) 2 ta D) 3 ta

17. *Xorazmiy zurriyodimiz,
Navoiy avlodimiz.*

Yurtga tikib hayotimiz,

Asragaymiz biz Vatanni.

Ushbu she'rda ot kesim takibidagi
qo'shimchalar sonini aniqlang.

A) 4 ta B) 2 ta

C) 3 ta D) 5 ta

18. *To'rt narsani berdi menga
oqillarcha o'ylamoq*

*Tansihatlik, yaxshi odat, yaxshi
nom, yaxshi fikr.*

Ushbu parchadagi egani toping.

A) tansihatlik, odat, nom, fikr

B) o'ylamoq

C) o'ylamoq, tansihatlik, odat, fikr

D) oqillarcha o'ylamoq

19. *Kissasida yarimta
o'chirg'ichi qolgan ekan.*

Ushbu gapda tarkibidagi hamma
morfemalar omonimlik xususiyatiga ega
bo'lgan so'z(lar) qaysi gap bo'lak(lar)i
vazifasida kelgan?

A) ega, kesim B) to'ldiruvchi

C) ega, aniqlovchi D) ega

20. *Zamon menga juda qimmat
nasihat etdi (1),*

*Agar bilsang, zamon to'la
nasihat erur (2).*

Ajratib ko'rsatilgan so'zlar haqidagi
to'g'ri fikrni aniqlang.

A) 1-to'ldiruvchi, kesim, 2-murakkab
ot kesim

B) 1-murakkab ot kesim, 2-murakkab
fe'l kesim

C) 1, 2-qo'shma fe'l

D) 1-qo'shma fe'l, 2-bog'lamali ot kesim

21. *Sharob ichishni odat qilmaki,
u behushlik va g'ofillikka olib boradi.*

Gap yuzasidan bildirilgan noto'g'ri
fikrni aniqlang.

A) gapda nomustaqil to'ldiruvchi ishtirok etgan

B) gapda ikkita yasama fe'l mavjud

C) gapda nomustaqil kesim ishtirok etgan

D) gapda uyushiq bo'laklar mavjud

222. — *Nodonsan-da, — debdi Luqmon. — Shuning uchun qulsan.*

Tariq eksang, bug'doy o'rasanmi?

Parchadagi kesimlar sonini toping.

A) 5 ta B) 4 ta

C) 3 ta D) 6 ta

223. Bog'lama ishtirok etmagan gapni toping.

A) Men ham a'lochilarning biriman.

B) **Bilmam**, qanday ayol bo'lgan Alisherning onasi.

C) Ahmad bobo oilamizning qadrdonlaridan sanaladi.

D) Bu masala arifmetik usul bilan hisoblanadi.

224. Berilganlardan bog'lamali gaplarni aniqlang.

1. Biz harbiy uchuvchi va Vatan posbonlari bo'lamiz.

2. Shuni bilingki, men do'stlik targ'ibotchisiman.

3. Dadam qo'li ochiq odam edilar.

4. Bugun litseyimizda katta tadbir bo'ladi.

5. Men ulkan baxt egasiman.

A) 3, 4, 5 B) 1, 2, 3, 5

C) 1, 2, 4 D) 1, 2, 3, 4

225. Qaysi javobda ega qabul qilishi mumkin bo'lgan grammatik shakllar to'g'ri ko'rsatilgan?

A) egalik, shaxs-son

B) egalik, kelishik, shaxs-son

C) shaxs-son, kelishik

D) egalik, ko'plik

226. *Jahonda nimaiki oq bo'lsa, unga ona suti timsol; nimaiki jo'shqin bo'lsa, unga ham ona mehri timsol; nimaiki chidamli, sabr-to-*

qatli bo'lsa, ona irodasi timsol; kimki pok muhabbat, mehridarylik da'vo qilsa, onaning pok qalbi timsol. Ushbu gapda nechta gapni egasi olmosh bilan ifodalangan?

A) 4 ta B) 5 ta

C) 6 ta D) 3 ta

227. *Jahonda nimaiki oq bo'lsa, unga ona suti timsol; nimaiki jo'shqin bo'lsa, unga ham ona mehri timsol; nimaiki chidamli, sabr-toqatli bo'lsa, ona irodasi timsol; kimki pok muhabbat, mehridarylik da'vo qilsa, onaning pok qalbi timsol.* Ushbu parchada nechta gapni qat ega va kesimdan iborat?

A) 3 B) 1 C) 4 D) 2

228. *Go'zallik nima? Go'zallik biz uchun suyuqli narsadir. Go'zal — go'zal emas, suygan go'zaldir. Nega suygan go'zal — hamma gap ana shunda.*

Berilgan gaplarda otlashgan so'z bilan ifodalangan egalar miqdorini toping.

A) 2 ta B) 4 ta

C) 3 ta D) 1 ta

229. Qaysi gapda ega omonim ot bilan ifodalangan?

A) Qalbinga o't yoqdi.

B) Bog'imizning gavjumligi bejiz emas edi.

C) Onam har gal hokandozni bo'shatganida qop-qora chang ko'tariladi.

D) Unisi o'ziga bergan azobdan qiynaladi, bunisi esa o'z qilig'idan azob chekadi.

230. *Qo'lingdan kelganча chiqar yaxshi ot,*

Yaxshilik qil, bolam, yomonlikni ot.

Nasihatim yod qilib ol, farzandim,

Yolg'iz yursa chang chiqarmas yaxshi ot.

Ushbu she'riy parchada nechta ega omonim ot bilan ifodalangan?

- A) 1 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

231. Ot bilan ifodalangan ot kesim ifodalagan gapni aniqlang.

- A) Yaxshi ro'zg'or – jannat, yomon ro'zg'or – do'zax.
B) Ichindagi eng katta dushman – g'ash va nafarat.
C) Do'lat bilan obod uying.

D) Inchaqoy ashaddiy dushman-u, siz shahar qilayotgan depo xo'jayini do'stmi?

232. Asosiy omonimlik xususiyatiga ega bo'lgan yasama so'z ega vazifasini ifodalagan gapni toping.

- A) Urush quyon ovi emaligini barqaror bilamiz-ku!
B) Donolurimiz kulgi umrni zaytirishini qayg'andalar.
C) Pichoqning o'kiri damidan ma'lum.
D) Yuz mavsumiga tayyorgarlik ishlari ega chiqdi.

233. Ko'kqamish ko'lidan suqsur uchadim,

qumqurni izlagan lochin bo'laman.

Bog'larim zumraddan, chanchiqim po'lat,

Qo'ng'irotdan qo'yilgan shunqoq bo'laman.

Ushbu she'rda nechta ot kesimli gap bor?

- A) 3 ta B) 4 ta
C) 5 ta D) 6 ta

234. Bir oqil aytarmish: tingla, qarindosh,

shuningni fosh etma, kerak bo'lsa tosh!

Ushbu she'riy parchadagi egalar miqdorini aniqlang.

- A) 2 B) 4 C) 1 D) 3

235. Ochsang davronlarning hohoblarini,

Qancha karvonlarning ertagi bordir.

Tingla donolarning xitoblarini: Egasi bor yurtning ertasi bordir.

Ushbu she'rda nechta ega ishtirok etgan?

- A) 1 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

236. Navoiyni tushunish uchun millat tilining barcha shevalaridan xabardor bo'lmoq lozim.

Berilgan gapning ega va kesimini toping.

A) xabardor – ega, bo'lmoq lozim – kesim

B) Navoiyni tushunish – ega, xabardor bo'lmoq lozim – kesim

C) xabardor bo'lmoq lozim – kesim, ega ifodalangan

D) millat – ega, xabardor bo'lmoq lozim – kesim

237. Kelur sel, ko'kda goho bo'lsa chaqmoq,

Zarar qilg'ay danakni tishda chaqmoq.

Yomondir ikki o'rtoq o'rtasida Urishtirmoq uchun bir-biriga chaqmoq.

Ushbu she'riy parchada nechta ega omonim ot bilan ifodalangan?

- A) 1 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

238. Kelur sel, ko'kda goho bo'lsa chaqmoq,

Zarar qilg'ay danakni tishda chaqmoq.

Yomondir ikki o'rtoq o'rtasida Urishtirmoq uchun bir-biriga chaqmoq;

Ushbu she'riy parchada nechta ega omonim so'z bilan ifodalangan?

- A) 1 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

239. Qaysi gapda o'zaro yaqin ma'noli so'zlardan tashkil topgan juft so'z ega vazifasida kelgan?

A) Yakshanba kuni birin-ketin o'g'il-qiz, nevara-kelinlar yig'ila boshladi.

B) Yig'ilishda hayotiy tajribasi va obro'-e'tibori bilan yurtimizda tanilgan keksalar ishtirok etdilar.

C) To'qqiz yil oldin bo'lib o'tgan voqea-hodisalar negadir tez-tez esimga tushadi.

D) Gazetamizda "Ota-onamdan olgan saboqlarim" deb nomlangan pand-nasihatchilik turidagi ruku ochilsa.

240. *Usmon Nosir nihoyatda ziyarak, idrokli, keng mushohadali, o'fā qiziquvchan, uquvli, bilimchan, chanqoq, mehnatkash edi va shu fazilatlari bilan ajralib turar edi.* Ushbu gap haqidagi to'g'ri fikrni aniqlang.

A) ushbu gapdagi barcha so'zlar kesimga bevosita bog'langan

B) ushbu gapda murakkab ot kesim uyushgan

C) ushbu gapdagi kesimlarning barchasi yasama so'z bilan ifodalangan daraja shakli bilan ifodalangan

D) ushbu gapda qo'shma fe'l bilan ifodalangan kesim mavjud

241. *Osmon hadsiz, ufqlar, qirlar jimirlaydi zarrin yog'duda.*

Ushbu gapning kesimlari haqida to'g'ri fikrlarni aniqlang.

1) sodda ot kesim; 2) sodda fe'l kesim;

3) barcha gap bo'laklarini kesimlar o'ziga bevosita (to'g'ridan to'g'ri) tobelantirgan;

4) kesimlar yasama so'z bilan ifodalangan;

5) kesimlar tub so'z bilan ifodalangan.

A) 1, 2, 4, 5 B) 1, 2,

C) 2, 4, 5 D) 1, 2, 3, 4

242. *Go'zallik nima? Go'zallik biz uchun suyukli narsadir. Go'zal – go'zal emas, suygan go'zaldir. Nega suygan go'zal – hamma gap*

ana shunda.

Berilgan parchada muayyan markazini tashkil etuvchi nechta kesim mavjud?

A) 7 ta B) 4 ta

C) 6 ta D) 5 ta

243. *So'z ochma bo'lib bo'standan, menga bo'ston bo'stondir,*

Shu bo'ston kaftida dunyo bizning O'zbekistondir.

Ushbu parchada necha o'rinda so'z turkumiga oid so'z ega vaqt so'z bajarigan?

A) 3 o'rinda B) 4 o'rinda

C) 2 o'rinda D) 1 o'rinda

244. Quyidagi gapda ega qaysi so'z turkumi bilan ifodalangan?

Har bir yangi narsada lugat bor.

A) sifat B) olmosh

C) ravish D) ot

245. *Bulutlar haydar shamol, Goh yo'gib o'tar yomg'ir.*

Barglar pokiza, zilol, Goh quyosh to'kadi nur.

She'riy parchada kesimlar qaysi so'z turkumlari bilan ifodalangan?

A) ot, sifat B) sifat, fe'l

C) ot, sifat, fe'l D) ot, fe'l

246. *"Husayin Voiz Koshoniy Sharqda ma'lum va mashhur shaxs – deb yozadi Najmiddin Komilov "Tafakkur karvonlari" asarida. – Navoiyga bag'ishlab kitob yozgan uning mehri qozongan yangi kishisi, muxlisi, do'sti edi".*

Berilgan ko'chirma gapli qo'shma gapning ko'chirma gap qismida ishlatilgan etgan shaxs otlarining sintaktik vazifasini aniqlang.

A) kesim B) kesim, to'ldiruvchi

C) ega D) ega, to'ldiruvchi

247. Quyidagi she'riy parchada nechta

249. Ushbu parchada qaysi ot bilan ifodalangan?
*U ot oqil aytarmish, tingla,
 qatnashgan.*
Uningni fosh etma, kerak bo'lsa

- A) 1 ta
 B) ot bilan ifodalangan ega qatnashgan
 C) 3 ta
 D) 2 ta

250. *Ma'naviy-axloqiy tarbiyalangan inson shunday insonki, u haqiqatni haqiqat va haqiqat borasida farq qiladi. Uning dili pok va tili toq, taji va niyatlari ham pokdir.*

Ushbu parchada nechta ot kesim bo'lgan?

- A) 2 B) 4 C) 3 D) 5
 251. *Kosinlari sodda tub so'zlar bilan tuzilgan bog'lovchisiz qo'shma gapni taning.*

- A) Ulalar so'zi – aqlning ko'zi.
 B) Rostgo'y odamning bitta o'jizligi bor, uni aldash oson.
 C) Uvu keldi – cho'llarda hayot qiyondir.

D) Har qanday donolikning cheki bor, makdlik esa chegara bilmaydi.

252. *So'z ochma boshqa bo'latondun, menga bo'ston shu bo'latondir.*

Ushbu bo'ston kaftida durdona bo'latonning O'zbekistondir.

Ushbu parchada qatnashgan qaysi turkumga oid so'z bilan ifodalangan?

- A) ot, ot, ot B) ot, ot
 C) ot, olmosh, ot D) olmosh, ot

253. *Cho'lquvarlarni na issiq, na quruqlik yengadi, balki ular o'z jasoratlari, mehnatlari bilan tabiatni zabt etadilar.*

Qo'shma gap tarkibidagi sodda gaplarning kesimi haqidagi to'g'ri hukmni

belgilang.

A) birinchi gapning kesimi qo'shma fe'ldan iborat, ikkinchi gapning kesimi yetakchi va ko'makchi fe'ldan iborat

B) ikkala gapning kesimi qo'shma fe'ldan iborat

C) birinchi gapning kesimi yetakchi va ko'makchi fe'ldan iborat, ikkinchi gapning kesimi qo'shma fe'ldan iborat

D) ikkala gapning kesimi yetakchi va ko'makchi fe'ldan iborat

252. *Xorazmiy zuryodimiz,
 Navoiyning avlodimiz,
 Yurtga tikib hayotimiz,
 Asragaymiz biz Vatanni.*

Ushbu parchada nechta gap tarkibida ega qatnashgan?

- A) bitta B) ikkita
 C) ega ishtirok etmagan D) uchta

253. *Ishga tushdi*

*Sonsiz asir, me'mor, naqqosh,
 sangtarosh,*

Zanji qullar og'och tashir,

Fillar tashir xarsangtosh.

(E.Vohidov)

Ushbu she'riy parchadagi uyushiq egalar tarkibida sonor undoshlar necha o'rinda ishtirok etgan?

- A) 7 B) 8 C) 5 D) 6

254. *Yiroqdan qaragam, labing purxanda,*

Ozod edim, tag'in bo'libman banda.

Ozodlikdan har bir banda erur shod,

Men shodmanki, senga bo'libman banda. (Pahlavon Mahmud)

Ushbu ruboiyda nechta murakkab kesim mavjud?

- A) 2 ta B) 4 ta
 C) 5 ta D) 3 ta

255. *To'rt narsani berdi menga oqillarcha o'ylamoq:*

Tansihatlik, yaxshi odat, yaxshi

nom, yaxshi fikr.

Ushbu baytda nechta so'z kesim bilan bilvosita aloqaga kirishgan?

- A) 8 ta B) 7 ta
C) 5 ta D) 6 ta

256. *Bir oqil aytarmish: tingla, qarindosh,*

Siringni fosh etma, kerak bo'lsa bosh.

Berilgan parchada faqat ega va kesimdan tashkil topgan nechta gap ishtirok etgan?

- A) 2 ta B) 3 ta C) 1 ta
D) bunday gap ishtirok etmagan

257. *Olam keng, ellar ko'p,*

Yurtlar behumor:

Har yurt o'z ahliga go'zal va ajib.

Ushbu she'riy parchadagi sodda gaplar miqdorini toping.

- A) 5 ta B) 2 ta
C) 4 ta D) 3 ta

258. *Men ko'rganman osmonlarning tinig'ini,*

Toshlar tegdi, terib oldim sinig'ini.

Beshikdagi go'daklarga tig' sanchdilar,

Shunda bildim mardlarning qilig'ini.

Ushbu she'riy parchadagi nechta gapda ega qatnashgan?

- A) 3 ta B) 2 ta
C) 4 ta D) 5 ta

259. *Go'zallik nima? Go'zallik biz uchun suyuqli narsadir. Go'zal – go'zal emas, suygan – go'zaldir. Nega suygan go'zal – hamma gap ana shunda.* Ushbu parchadagi kesimlar soni aniqlang.

- A) 4 ta B) 6 ta
C) 3 ta D) 5 ta

260. *Go'zallik nima? Go'zallik biz uchun suyuqli narsadir. Go'zal*

– go'zal emas, suygan – go'zal. Nega suygan go'zal – hamma gap ana shunda. Ushbu parchada kelesan qaysi so'z turkumlar bilan ifodalangan?

- A) sifat, olmosh B) ot, olmosh
C) ot, sifat D) sifat, ot, olmosh

261. *Dam oladi kunduzi, Xonadonning yulduzi.*

Kechasi ochilur,

Osmonga sochilur.

Osmonda u yaraqlab,

Kulib turar charaqlab.

Ushbu parchadagi kesimlar nechtasi murakkab fe'l kesim bilan ifodalangan?

- A) 1 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

262. *O'z tilini unutgan xalqning Bog'larida o'sgan gullarin*

Chirmab uxlar zaharli ilon.

Ushbu parchadagi so'zlarning nechtasi kesimga bevosita bog'langan?

- A) 2 ta B) 3 ta
C) 4 ta D) 1 ta

263. *O'z tilini unutgan xalqning Bog'larida o'sgan gullarin*

Chirmab uxlar zaharli ilon.

Ushbu she'riy parchadagi kesimlar bilvosita bog'langan so'zlarning miqdorini toping.

- A) 8 ta B) 6 ta
C) 7 ta D) 9 ta

264. *O'zing boshla maydonga boshla, To'maris!*

Qolsin bizdan tarixda shonli porloq iz!

Qo'li bog'liq yashashdan o'lim a'lodir,

Bosqinchi yov o'limga mahkum balodir.

Ushbu she'riy parchadagi kesimlar nechtasi ot kesim bo'lib shakllangan gaplarning egallarni ko'rsatgan?

- A) o'zing, iz, o'lim, yov

263. Ushbu parchada nechta

so'z mavjud?

A) 1 ta B) 2 ta

264. Yur uzra qo'ndi oqshom, oy
kel bir mayin.

Kel oppog'im, kel, erkam, men
ollayin.

265. Ushbu parchadagi nechta
so'z mavjud?

A) 2 ta B) 3 ta

266. Ushbu parchadagi nechta
so'z mavjud?

A) 3 ta B) 2 ta

C) 4 ta D) 5 ta

267. Yur uzra qo'ndi oqshom, oy
kel bir mayin.

Kel oppog'im, kel, erkam, men
ollayin.

268. Ushbu parchadagi nechta
so'z mavjud?

A) 2 ta B) 3 ta

269. Ushbu parchadagi nechta
so'z mavjud?

A) 3 ta B) 6 ta

C) 4 ta D) 5 ta

270. Ko'zda tabassum-u

kiprikda titroq,
Men ham sal shoshdim-da,
qaytaymi endi.

271. Bir oqil aytarmish: tingla,
qarindosh,

272. Ushbu parchadagi nechta
so'z mavjud?

A) 2 ta B) 4 ta

C) 1 ta D) 3 ta

273. Ushbu parchadagi nechta
so'z mavjud?

A) 12 ta B) 9 ta

C) 11 ta D) 10 ta

274. Ushbu parchadagi nechta
so'z mavjud?

275. Ushbu parchadagi nechta
so'z mavjud?

276. Ushbu parchadagi nechta
so'z mavjud?

"Barcha aqlning yo'li birdir va
ikkala ta'birning negizi bir yerga
boradi, ammo bu ibora bilan u
iboraning orasida farq bag'oyat
ko'pdir", – deydi va unga yuz tillo
berishni buyuradi.

Ushbu parchadagi nechta gapning
kesimi sodda ot kesim bilan ifodalangan?

A) 2 ta B) 3 ta

C) 4 ta D) 5 ta

269. Keyin boshqa bir ta'birchini
chaqiribdi, undan tushining
ma'nosini so'raydi. "Sening umring
barcha qarindoshlaringning
umridan uzun bo'ladi". Shunda
Xorun ar-Rashid: "Barcha aqlning
yo'li birdir va ikkala ta'birning
negizi bir yerga boradi, ammo bu
ibora bilan u iboraning orasida
farq bag'oyat ko'pdir", – deydi va
unga yuz tillo berishni buyuradi.

Ushbu parchadagi gaplarning nechitasi
fe'l kesim bilan ifodalangan?

A) 3 ta B) 6 ta

C) 4 ta D) 5 ta

270. Ko'zda tabassum-u
kiprikda titroq,
Men ham sal shoshdim-da,
qaytaymi endi.

So'rsang, sevinchimdan
o'kinchim ko'proq,

Kechagi yoshligim ertakmi endi?
Ushbu gapda egalarning nechitasi
yasama so'z bilan ifodalangan?

A) 2 ta B) 4 ta

C) 1 ta D) 3 ta

271. Bir oqil aytarmish: tingla,
qarindosh,

Siringni fosh etma, kerak bo'lsa
bosh.

Berilgan parchada faqat ega va
kesimdan tashkil topgan nechta gap
ishtirok etgan?

A) bunday gap ishtirok etmagan

B) 2 ta C) 1 ta D) 3 ta

272. 1. Halol ish – lazzatli yemish.

2. Vaqting ketdi – baxting ketdi.

3. Erga navbat – sherga navbat.

4. Bilim – kuchda, kuch – bilimda.

5. Olamni quyosh yoritadi, insonni – ilm.

6. Ilm – yorug'lik, jaholat – zulmât.

7. –Tinchlik, – dedi Samandarov.

8. O'zbek, qirg'iz, qozoq, turkman, tojik – barchamiz bitta yurtning farzandlarimiz.

9. Mard bir o'lar, nomard – ming.

10. Biz – yoshlar – millatning tayanchi, Vatanning ishongan tog'larimiz.

Ushbu gaplarning nechtasida tire ega va kesim o'rtasida qo'yilmagan?

A) 5 tasida B) 6 tasida

C) 3 tasida D) 4 tasida

273. Ushbu parchada ot turkumiga mansub so'z necha o'rinda kesimga tobelangan?

Kishi moliga suq podsholarni ko'p ko'rgan Binoiy o'n olti yoshli Boburning bunchalik halolligidan qattiq ta'sirlandi.

A) 3 ta B) 2 ta

C) 4 ta D) 1 ta

274. *Shafqat ila*

Kim non-u kim

Chaqa tashlab ketardi.

Men ham shunga ko'ngan edim,

Menga shu ham yetardi.

Ushbu she'riy parchada olmosh turkumiga mansub so'zlar necha o'rinda ega vazifasida kelgan?

A) 1 B) 4 C) 3 D) 2

275. Ega ishtirok etgan gaplarni aniqlang.

1) Burgaga achchiq qilib ko'rpa kuydirish yaxshi emas;

2) Sabr qilsang, g'o'radan halvo bilan

3) Yaxshi bo'lsang yasharsan, nasibang dan osharsan;

4) Shakarning ozi shirin;

5) Beli og'rimaganning non yeyishini ko'r,

A) 3, 4, 5 B) 2, 4

C) 1, 2, 3 D) 1, 5

276. *Agar sen go'daklik zamoningda onang sen bitari qanday hayot kechirganini, o'zingning esa osmon bilan yerning farqini bilmaydigan bu chaqaloq bo'lganingni bilishni istasang, atrofingdagi onalarga qara, ularning qo'llaridagi chaqaloqlarga nazar sol, shunda sen o'z go'dakligingni yorqin tasavvur qilasan va o'zing bundan xulosa chiqarib olasan.*

Ushbu murakkab qo'shma gap tarkibidagi sodda gaplarning kesimlari haqida berilgan qaysi fikrlar to'g'ri emas?

1) Barcha kesimlar sof fe'l bilan ifodalangan;

2) shart, buyruq-istak, xabar mayli fe'llari bilan ifodalangan;

3) barcha kesimlar mustaqil kesimlarga mansub;

4) barcha kesimlar kelasi zamon ma'nosini ifodalangan;

5) kesimlar har xil shaxs-son ma'nosidagi fe'llar bilan ifodalangan

A) 3, 4, 5 B) 3, 5

C) 1, 2, 3 D) 3, 4

277. *Mana shu tiranchalarni himoya qilmaganim uchun boya rosa po'stagimni qoqishdi.*

Ushbu gapda kesim nechta gap bo'lagiga nisbatan bevosita hokim qism vazifasini bajargan?

A) 3 ta B) 5 ta

C) 2 ta D) 4 ta

278. Quyidagi berilgan nechta gapning egasi va kesimi tarkibidagi

280. Ushbu she'riy parchadagi ot turkumiga mansub so'z necha o'rinda kesimga bog'langan?

1. *Bitta o'g'limni qoldirishga ko'zim qiymayapti-yu, qanday qilib uchovingni tashlab ikkalamiz shaharga ketamiz.*

2. *Yirtib tashlagandan ko'ra yondirib tashlaganing yaxshidir.*

3. *Tanam zirqirab og'riyotganiga ham e'tibor bermadim.*

4. *Uchoving bu vazifani uchkalading.*

- A) to'rta B) bitta
C) uchta D) ikkita

281. *Xorazmiy zuryodimiz, Navolyning avlodimiz, Yurtga tikib hayotimiz, Araqaymiz biz Vatanni.*

Ushbu she'riy parchada kesimlar qancha qo'llangan qo'shimchalar nechta?

- A) to'rta B) uchta
C) o'lita D) beshta

282. Qaysi gapda fonetik o'zgarishga uchragan so'z ega vazifasini bajargan?

- A) Kelganlarga buning qanday hisomala qilarkan?
B) Mening dodim qachon sizga yetarkan?

- C) Bunday kun hayotda bir marta ko'rib.
D) Amaki, buning haqini kim to'laydi?

283. *O'zbekiston – go'zal diyor, hnodatga mehnati yor. O'zgacha bir hikmati bor, Halollikka aytar alyor.*

Ushbu she'riy parchadagi ot turkumiga mansub so'z necha o'rinda kesimga bog'langan?

- A) 7 o'rinda B) 4 o'rinda
C) 5 o'rinda D) 6 o'rinda

284. Qaysi gapning egasi narsa oti bilan ifodalangan?

- A) Qog'oz oq bo'lganligidan unga so'z

bitadilar.

B) Qog'oz pok bo'lgani uchun zarracha cho'g'ga yonib ketadi.

C) Paytava kir bo'lganligidan uni yondirib bo'lmaydi.

D) Paytava kir bo'lganligidan unga so'z bitib bo'lmaydi.

283. *O'zbekiston – go'zal diyor, Saodatga mehnati yor.*

O'zgacha bir hikmati bor, Halollikka aytar alyor.

Ushbu she'riy parchadagi nechta tobe bog'lanishda ot bilan ifodalangan gap bo'lagi hokim qismga boshqaruv usulida bog'langan?

- A) 4 ta B) 5 ta
C) 2 ta D) 3 ta

284. *Uyga kirishi bilan gapiryotganlar birdan jim bo'lishdi.*

Ushbu gap haqida berilgan fikrlarning nechtasi to'g'ri?

- 1) O'ti birikma qatnashmagan;
2) 4 ta holli birikma qatnashgan;
3) Kesimga to'g'ridan to'g'ri bog'langan 3 ta holli birikma bor;
4) 1 ta boshqaruvli so'z birkmasi qatnashgan.
A) 1 tasi B) 2 tasi
C) 3 tasi D) 4 tasi

285. *Mehnat bilan suyagi qotgan, mehnat tufayli izzat-u hurmat ko'rgan har bir ota-ona bolasining ham mehnat bilan yashashini, mehnat bilan el-yurt oldida sharaf topishini xohlaydi.*

Tobe qismi ham, hokim ham kesimga bilvosita bog'langan nechta so'z birikmasi bor?

- A) 1 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

286. *Yangi yil kelaver qanday kelsang ham,*

Kimlar yetdi senga kimlar yetmadi. Sen yangi yo'ldoshsan, sen

yangi hamdam,

Yo'qlab kelganingni o'zi bir bayram.

Qulog'ingga bir gap aytaymi, endi,

Qirqinchi qasrimga o'taymi endi, Kechagi yoshligim ertakmi endi?

Ushbu she'riy parchada ot turkumiga mansub so'z necha o'rinda kesim vazifasida kelgan?

- A) 6 ta B) 5 ta
C) 3 ta D) 4 ta

287. *Do'stimga dedim: "Senga sir emaski, gul beboho, guliston bevaforidir". Donishmandlar deyдилar: "Har narsaki bevafo bo'lsa, u muhabbat qo'yishga noravodir". Do'stim dedi: "Xo'sh, u holda qanday tadbir ko'riladi?" Men unga aytdim: "Mutolaa qilganlarga safo, tinglaganlarga shifo baxsh etadigan "Guliston" nomli kitob yozishim mumkin".*

Ushbu parchada nechta murakkab ot kesim qatnashgan?

- A) 2 ta B) 4 ta
C) 1 ta D) 3 ta

289. Qaysi gapda birinchi qo'shimcha shakl yasovchi bilan, ikkinchi qo'shimchi sifat yasovchi bilan omonim bo'la oladigan so'z ega vazifasida kelgan?

- A) Ishsizlik ildiziga bolta urdik.
B) Sizga jo'shqinlik yetishmayapti.
C) Bilimdan va tadbirkor raqobatbardosh yoshlar Vatanimizning kelajagi hisoblanadi.
D) Hasharga yig'ilganlar fidokorona ishladi.

290. Ot bilan ifodalangan ot kesim qatnashmagan gapni aniqlang.

- A) Yaxshi ro'zg'or — jannat, yomon ro'zg'or — do'zax.
B) Ichingdagi eng katta dushman — g'azab va nafrat.

C) Do'stlik bilan ellar obod.

D) Teshaboy ashaddiy dushman siz xizmatini qilayotgan depo xo'jayi do'stmi?

291. *So'z ochma boshqa bo'standan, menga bo'ston shu bo'stondir,*

Shu bo'ston kaftida durdoni bizning O'zbekistondir.

Ushbu parchada necha o'rinda so'z turkumiga oid so'z ega vazifasida bajargan?

- A) 4 o'rinda B) 1 o'rinda
C) 3 o'rinda D) 2 o'rinda

292. *Insonning tarixni yaratuvchi va uni dunyoga keltiruvchi eng oliy xilqat ekanligi rad etib bo'lmay haqiqatdir.* Ushbu gapda ega qay gap bo'laklariga nisbatan hokim bo'la hisoblanadi?

- A) 2 o'rinda sifatlovchi aniqlovchiga
B) 1 o'rinda qaratqich, 1 o'rinda sifatlovchi aniqlovchiga
C) 1 o'rinda qaratqich, 3 o'rinda sifatlovchi aniqlovchiga
D) 1 o'rinda qaratqich, 2 o'rinda sifatlovchi aniqlovchiga

293. *Oshiqlar suygan qizlarini suluvlikda go'zal oq bug'uga qiyoslashgan.*

Berilgan gapda kesim boshqa bo'laklarni necha o'rinda bevosita o'ziga tobelantirgan?

- A) 5 o'rinda B) 3 o'rinda
C) 2 o'rinda D) 4 o'rinda

294. *Ochsang davronlarning kitoblarini,*

Qancha karvonlarning ertagi bordir.

Tingla donolaming xitoblarini: Egasi bor yurtning ertasi bordir. (S.Sayyid)

Ushbu she'riy parchadagi nechta gapda ega ishtirok etgan?

A) 4 ta B) 1 ta

D) 2 ta D) 3 ta

*Ushbu Xorazmiy zurriyodimiz,
Navoiyning avlodimiz,
Yurtga tikib hayotimiz,
Ahrangaymiz biz Vatanni.*

Ushbu parchadagi nechta gap
tasvirlar bog'lama mavjud?

A) 3 B) 2 C) 1 D) 4

306. *Jamiki ezgu fazilatlar inson
qalbiga, avvalo, ona allasi bilan,
ona tilining betakror jozibasini bilan
bog'lanadi.* Ushbu gapda kesim nechta
bormi baxosini o'ziga tobelantirgan?

A) 3 B) 1 C) 2 D) 4

307. Olmosh ega vazifasini bajargan
bormi ko'rsating.

1. Buning javobini beradigan bormi?

2. Buning odam bo'ladigan emas.

3. Bu – tushmi, o'ngmi yo ro'yo?

4. Hunisi meni qiziqirmaydi.

A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 2, 4

C) 1, 2, 3 D) 2, 3, 4

308. (1) *Go'zallik nima? (2)*

Go'zallik biz uchun suyuqlik narsadir.

(3) *Go'zal — go'zal emas, suygan*

go'zaldir. (4) Nega suygan go'zal

hamma gap ana shunda.

Ushbu parchadagi qaysi gaplarda
qo'llanilgan so'z ega vazifasida kelgan?

A) 1, 2, 3 B) 1, 2, 3, 4

C) 1, 4 D) 3, 4

299. Qaysi gapda o'zaro yaqin ma'noli
so'zlardan tashkil topgan juft so'z ega
vazifasida kelgan?

A) Yakshanba kuni birin-ketin o'g'il-
qiz, nevara-kelinlar yig'ila boshladi.

B) Yig'ilishda hayotiy tajribasi va obro'-
e'tibori bilan yurtimizda tanilgan keksalar
ishtirok etdilar.

C) To'qqiz yil oldin bo'lib o'tgan voqea-
hodisalar negadir tez-tez esimga tushadi.

D) Gazetamizda "Ota-onamdan olgan
saboqlarim" deb nomlangan pand-nasihat

tarzidagi rukn ochilsa.

300. *Yer yuzida hamma joyning
o'z atamasi mavjud. Geografik
joyning nomi kishilik jamiyati
uchun katta ahamiyat kasb
etadigan faktordir.* Ushbu parchadagi
fe'l kesimlar soni nechta?

A) 2 ta B) 1 ta C) 4 ta

D) bu gaplarda fe'l kesim ishtirok
etmagan

301. *Bu qasidam senga, xalqim,
Oq sut-u tuz hurmati.*

Erkin o'g'lingman, qabul et,

O'zbekim, jon o'zbekim.

Ushbu parchadagi ot kesimlar soni
nechta?

A) 2 ta B) 1 ta

C) 4 ta D) 3 ta

302. Qaysi maqolda mustaqil va
nomustaqil kesim ishtirok etgan?

A) O'ylamay qilingan ish, Boshga
keltirar tashvish.

B) Olim bo'lsang, olam seniki!

C) Maqtanma g'oz, hunaring oz!

D) O'roqda yo'q, mashoqda yo'q,
xirmonda hozir.

303. Qaralmish kesim vazifasida
kelgan sodda gapni toping.

A) Hayotim lazzati, qalbim qo'risan,
Vatanim!

B) Odamlarni ma'naviy, madaniy,
siyosiy fikr maydonlariga tortish, har bir
fuqaroni uning yoshidan qat'i nazar, shu
maydonning qatnashchisiga aylantirish,
bizning eng samarali yo'limizdir.

C) Mirtemirning onasi so'zga g'oyat
chechan, zukko, kayvoni onalardan edi.

D) Noming qalbim so'rog'indadur,
jamoling ko'z qarog'imdadur.

304. Qaysi gapda fonetik o'zgarishga
uchragan so'z ega vazifasini bajargan?

A) Bunday kun hayotda bir marta
bo'ladi.

B) Mening dodim qachon sizga

yetarkan?

C) Kelganlarga buning qanday muomala qilarkan?

D) Amaki, buning haqini kim to'laydi?
305. *Illat izlaganga illatdir dunyo,
G'urbat izlaganga g'urbatdir dunyo.*

Kim neni izlasa, topgay begitmon

Hikmat izlaganga hikmatdir dunyo.

Ushbu she'riy parchadagi kesimlar sonini aniqlang.

A) 5 ta B) 6 ta

C) 4 ta D) 3ta

306. *Senga faqat hasadgo'ylar qilar yovqarash,*

Seni manfur bosqinchilar yoqtirmas faqat.

Ay, ona til, o'zing uchun o'zing ham kurash,

Ay, ona til, g'animlarga aylama shafqat.

Ushbu she'riy parchagi egalarni toping.

A) hasadgo'ylar, ona til, shafqat

B) hasadgo'ylar, bosqinchilar, o'zing

C) bosqinchilar, kurash, shafqat

D) ona til, g'animlarga, yovqarash

307. *Faqat bitta tuyg'u uxlamas biroq,*

Uning to'shagida mix bor to abad.

Uni qiynab yotar omomsiz so'roq,

Faqat uxlamaydi birgina ha...

(A.Oripov)

She'riy parchadagi egasi so'z bilan ifodalangan sodda gap tarkibidagi kesimlar haqidagi to'g'ri hukmni belgilang.

A) Bu gaplardagi kesimlar ot kesim fe'l kesimdan iborat.

B) Bu gaplardagi kesimlar sodda kesimlardir.

C) Bu gaplardagi kesimlar murakkab fe'l kesimlardir.

D) Bu gaplardagi kesimlar sodda murakkab fe'l kesimdan iborat.

308. *Bu qasidam senga, xalqim*

Oq sut-u tuz hurmati

Erkin o'g'lingman, qabul et,

O'zbekim, jon o'zbekim.

Berilgan parchada qatnashgan kesimlar sonini toping.

A) 2 ta B) 3 ta

C) 5 ta D) 4 ta

309. *Hokim bo'lmasam ham,*

Men aytay sizga.

Uzoq yashamoqqa

Bor bitta yoriq.

Mingga kirmasak ham,

Kirardik yuzga,

Dunyoda bo'lmasa dilozorlik.

Ushbu she'riy parcha kesimlik ma'nosi bilan shakllangan nechta gapdan tashkil topgan?

A) 7 B) 4 C) 6 D) 5

HAPNING IFODA MAQSADIGA KO'RA TURLARI VA EGASIZ GAPLAR MAVZUSIDAN SAVOLLAR

1. Bosh kullshikdagi so'z yoki o'tli bilan ifodalanadigan bir tarkibli gap qanday nomlanadi?
- A) to'loqiz gap B) atov gap
C) so'z gap D) kiritmalar
2. Berilgan maqollarning qaysi biri «egasi ifodalangan gap + egasi umumlashgan gap» qolipida tuzilgan gapni qatnashgan iborat?
- A) Mahnun kelsa eshikdan, rizqi kirar
B) Eshik ochiq bo'lsa ham, so'rab kir.
C) Hurmat qilsang, hurmat ko'rasan.
D) Dono bilan yo'l yursang, uzoq yo'lga yaqindir.
3. Qaysi vositalar yordamida ifodalangan so'roq gaplar so'roqqa javob berishni so'zni talab qiladi?
- A) so'roq yuklamalari
B) so'roq olmoshlari
C) so'roq ohangi
D) taahotki so'zi yordamida ifodalangan so'roq gaplar
4. Qaysi vositalar orqali ifodalangan so'roq gaplar «ha» yoki «yo'q» javoblarini talab qiladi?
- A) so'roq yuklamalari
B) so'roq olmoshlari
C) so'roq ohangi
D) hammasi
5. Qanday gaplarning kesimi -sa shaklidagi fe'llar orqali ifodalanadi?
- A) so'roq gaplar B) darak gaplar
C) buyruq gaplar D) istak gaplar
6. *Xorijiy tillarni yaxshi o'rganib, ularga o'qishga borsam.* Ushbu gap haqidagi to'g'ri hukmni tanlang.
- A) so'roq gap B) istak gap
C) buyruq gap D) darak gap
7. Egasi ma'lum gapni toping.
- A) Hurmat qilsang, hurmat ko'rasan.
B) To'garakka borish kerak.
C) Vazifani bajarish kerak.
D) Yaqin kunlarda yakuniy test sinovlaridan o'tamiz.
8. Egasi umumlashgan gapni toping.
- A) Masalani yechdingizmi?
B) Avval o'yla, keyin so'yla.
C) Vazifani bajarish kerak.
D) Yaqin kunlarda yakuniy test sinovlaridan o'tamiz.
9. Egasi umumlashgan gap qatnashmagan qatorni toping.
- A) Avtobusga orqa eshikdan kiriladi.
B) Xonaga kirgan avval salom beradi.
C) Yaxshilikni minnat uchun qilmaydilar.
D) hammasi egasi umumlashgan gaplarning kesimi qaysi shaxsda bo'ladi?
10. Egasi umumlashgan gaplarning kesimi qaysi shaxsda bo'ladi?
- A) I va II shaxs B) II va III shaxs
C) III shaxs D) I, II va III shaxs
11. Ega ishtirok etmagan gapni toping.
- A) Vazifani bajarishing kerak.
B) Yo'lda biroz to'xtashga to'g'ri kelib qoldi.
C) Ertaga uchrashamizmi?
D) O'ylab qaragam, haq ekansiz.
12. Harakatni mantiqan kimdir bajarsada, uni gapda ifodalab bo'lmaydigan gap qanday nomlanadi?
- A) shaxsi noma'lum gaplar
B) shaxsi ma'lum gaplar
C) shaxsi umumlashgan gaplar
D) atov gaplar
13. Qanday gaplar uchun eng muhim belgi ular tarkibida egalik qo'shimchasining yo'qligidir?
- A) so'z-gaplar
B) shaxsi noma'lum gaplar

- C) shaxsi umumlashgan gaplar
D) atov gaplar
14. Shaxsi noma'lum gapni toping.
A) Biz dam olish kuni kitobxonlar yig'iniga boramiz.
B) Dam olish kuni kitobxonlar yig'iniga boramiz.
C) Dam olish kuni kitobxonlar yig'iniga borish kerak.
D) Dam olish kuni kitobxonlar yig'iniga borishimiz kerak.
15. Qaysi gaplar so'zlovchi ko'z o'ngida biror voqea-hodisani, narsa-buyum yoki davmi jonli gavdalantirishga, uning xotirasida yoki xayolida ular bilan aloqador bo'lgan voqea-hodisalarni tiklashga xizmat qiluvchi muhim vosita hisoblanadi?
A) shaxsi ma'lum gaplar
B) shaxsi noma'lum gaplar
C) shaxsi umumlashgan gaplar
D) atov gaplar
16. Qaysi gaplar otlar bilan ifodalanib, aniqlik maylining hozirgi-kelasi, ba'zan esa o'tgan zamon shakllaridagina keladi?
A) so'z-gaplar
B) shaxsi noma'lum gaplar
C) shaxsi umumlashgan gaplar
D) atov gaplar
17. Atov gaplarga xos bo'lmagan xususiyatni toping.
A) bitta so'zdan iborat bo'lishi mumkin
B) sifatlovchi aniqlovchilar bilan kengayib keladi
C) qaratqich aniqlovchilar bilan kengayib keladi
D) to'ldiruvchilar bilan kengayib keladi
18. *Hamon yodimdadir: gul choq'i erdi.*
Tagiga chizilgan gap haqidagi qaysi hukm to'g'ri?
A) ajratilgan izoh bo'lak
B) shaxsi noma'lum gap
C) kirish gap
D) atov gap

19. *Sentvabrning boshlab edi. Talabalikning ilk kunlari ekan. Men, qishloqi yigit, uchun Samarqandning gavjum ko'chalari bayram kunlaridagi sayilni eslatay.*
Tagiga chizilgan gap haqidagi qaysi hukm to'g'ri?
A) so'z-gap
B) to'liqsiz gap
C) atov gap
D) shaxsi noma'lum gap
20. Sodda gap berilgan qatorni aniqlang.
A) Odamga andisha kerak, lekin uning undan ilgariroq insof kerak.
B) Do'stlar to'planishdi va uzoq suhbatlashdik.
C) O'qishi ham yaxshi, sinfdoshlar orasida obro'si ham yaxshi.
D) Bizning ajdodlarimiz uzoq tarixni taraqqiyot yo'lidan o'tganlar.
21. Gap tarkibida ikkinchi darajali bo'laklardan birortasi ishtirok etmaydigan bunday gap ... deyiladi.
A) yig'iq gap B) yoyiq gap
C) qo'shma gap D) to'liqsiz gap
22. *Ko'nglida armon qolmasin deb, chilyosin ham qildirishgan to'g'ri keldi.*
Ushbu gap bir bosh bo'lakli gapning qaysi turiga mansub?
A) shaxsi ma'lum gap
B) shaxsi noma'lum gap
C) shaxsi umumlashgan gap
D) atov gap
23. *Bu yerda o'rtoq Ergashevning hushyorligiga tan berish kerak.*
Ushbu gap bir bosh bo'lakli gapning qaysi turiga mansub?
A) shaxsi ma'lum gap
B) shaxsi noma'lum gap
C) shaxsi umumlashgan gap
D) atov gap
24. *Eshik ochiq bo'lsa ham, so'rab kir.*

19. Ushbu gap bir bosh bo'lakli gapning qaysi turiga mansub?

- A) shaxsi ma'lum gap
- B) shaxsi noma'lum gap
- C) shaxsi umumlashgan gap
- D) atov gap

20. Qaysi qatorda shaxsi noma'lum gap berilgan?

- A) Vazifani bajarishing kerak.
- B) Bugun to'garakka borishimiz lozim.
- C) Kirishdan oldin bularni so'rashing kerak edi.

21. O'ylamasdan berilgan topshiriqni bajarish shart emas.

22. Qaysi gapda gapning egasini bildirib bo'lmaydi?

- A) Biz ertaga muzeyga borishimiz kerak.
- B) Biz qachon ta'tilga chiqasiz?
- C) Men bu kitobni o'qiganman.
- D) Murojaat matni yozildi, imzolar chekildi.

23. Berilgan fikrlardan nechitasi to'g'ri?

1) 1-1 kesim majhul nisbatda va asosiy obyektga qaratilgan gaplarda gapning egasini tushirib bo'lmaydi;

2) kesimi harakat nomi bilan ifodalangan shaxsi noma'lum gaplarda harakat nomi bildirib egalik qo'shimchasi qatnashmaydi;

3) atov gaplar sodda va murakkab izohlovchilar bilan kengaya oladi;

4) so'z-gaplar istalgan gap bo'lagi bilan kengaya oladi;

5) yoyiq atov gaplar kengaygan harakat bilan ham ifodalanishi mumkin.

- A) ikkitasi
- B) uchitasi
- C) to'rttasi
- D) beshtasi

24. So'z-gap berilgan javobni toping.

A) – Singlingiz nechanchi sinfda o'qiydi? – Uchinchi.

B) – Kutubxonaga boramizmi? – Boramiz.

C) – Mehnatsiz muvaffaqiyatga erishib borilmasligini bilasizmi? – Albatta.

D) – Onam qayerdalar? – Onam uydalar.
29. So'z gaplar haqidagi noto'g'ri fikrni aniqlang.

A) So'z-gaplarning kengayishi juda qiyin va o'ta chegaralangan.

B) So'z-gaplar tasdiq, inkor, so'roq, taajjub, his-hayajon kabilarni ifodalab, matn bilan bog'liq bo'ladi.

C) So'z-gaplar modal so'zlar va undov so'zlar bilan ifodalanadi.

D) So'z-gaplar aniqlovchi va izohlovchilar bilan kengayadi.

30. Kengaygan harakat nomi bilan ifodalangan yoyiq atov gap qaysi javobda berilgan?

A) Mayning ilk kunlari. Yoqimli shabada g'ir-g'ir esadi.

B) Hamon yodimdudur: gul chog'i erdi.

C) Kitob o'qish. Bu mashg'ulot hamisha menga zavq bag'ishlagan.

D) Uning vazifasi o'qish, o'qiganda ham a'lo o'qish edi.

31. Qanday gaplarning qo'llanishi uchun maxsus nutqiy sharoit talab etiladi?

- A) istak gaplarning
- B) buyruq gaplarning
- C) nomustaqil kesimli gaplarning
- D) mustaqil kesimli gaplarning

32. Qaysi qatorda shaxsi noma'lum gap berilgan?

A) Mana, uy ham qurildi, suv quvurlari o'tkazildi, elektrlashtirish va gazlashtirish ishlari bitkazildi.

B) Murojaat matni yozildi, imzolar chekildi: elektrostansiyani muddatidan 3 oy oldin ishga tushirish majburiyati bir ovozdan ma'qul landi.

C) Bugun Samarqandga jo'naladi.

D) Barcha gaplarda shaxshi noma'lum gap berilgan.

33. Xush kelibsiz! Uyga marhamat qiling, mehmonlar. Ushbu parchadagi tagiga chizilgan birlik haqidagi to'g'ri fikrni aniqlang.

- A) shaxsi ma'lum gap
 B) shaxsi noma'lum gap
 C) so'z-gap
 D) atov gap
34. Kishilar o'rtasida oddiy muomalada tez-tez ishlatilib turadigan bir so'z yoki iboralar (birliklar) qanday grammatik hodisani yuzaga keltirishga xizmat qiladi?
 A) atov gaplarni
 B) to'liqsiz gaplarni
 C) so'z-gaplarni
 D) atov gap va so'z-gaplarni
35. Sof modal so'z ishtirok etgan shaxsi noma'lum gap ishtirok etgan gapni belgilang.
 A) Ehtimol, yo'lda biroz to'xtashga to'g'ri kelar.
 B) Albatta, topshiriqni o'z vaqtida bajarang.
 C) Mayli, san-manga bormaylik, masalani oddiylik bilan hal etaylik.
 D) Avvalo, bu yerda Ergashevning hushyorligiga tan berish kerak.
36. *Avvalo, insonning qalbi go'zal bo'lishiga intilmoq kerak.*
 Ushbu gap haqidagi qaysi fikr to'g'ri?
 A) sof modal so'z qatnashgan shaxsi noma'lum gap
 B) vazifadosh modal so'z qatnashgan shaxsi ma'lum gap
 C) sof modal so'z qatnashgan shaxsi ma'lum gap
 D) vazifadosh modal so'z qatnashgan shaxsi noma'lum gap
37. Berilgan gaplarning qaysi biri istak gapga mansub emas?
 1. Qani endi, dunyodagi barcha bolalar baxtli bo'lsa.
 2. Hammamiz o'quv yilini muvaffaqiyatli yakunlaylik.
 3. Millatning dardiga darmon bo'linglar.
 4. Xorijiy tillarni o'rganib, chet ellarga o'qishga borsam.
 A) 2 B) 3 C) 2, 3
 D) barcha gaplar istak gap
38. Qaysi qatorda egasi yashirgan gap berilgan?
 A) Xonaga kirgan avval salom berdim.
 B) Manzilga mana shu yo'ldan borilgan.
 C) Topshiriqni o'z vaqtida bajarish kerak.
 D) Hurmat qilsang, hurmat ko'rasan!
39. Qaysi qatorda egasiz gap berilgan?
 A) Murojaat matni yozildi, imzolash chekildi.
 B) Eshik ochiq bo'lsa ham, so'rab kirgan.
 C) Dam olish kuni kitobxonlar yig'inkisi borish kerak.
 D) Bugun to'garakka borishimiz lozim edi.
40. Qaysi gapda ega qo'llangan?
 A) O'zboshimchalikka yo'l qo'yilmaydi.
 B) Uquvi yo'q har qadamda qoqiladi.
 C) Tarbiyachi va o'qituvchi bo'lish uchun chidam bilan o'qiladi.
 D) Do'stingdan hech narsani ayama.
41. *O'ylamasdan berilgan topshiriqni bajarish shart emas.*
 Ushbu gap ...
 A) egasi ma'lum gap
 B) egasi umumlashgan gap
 C) egasi noma'lum gap
 D) atov gap
42. Yoyiq atov gapni toping.
 A) Hovli zim-ziyo. Ariqdagi suv sharqirab oqadi.
 B) Butun sinf jimjit. Bolalar goh Akramga qarashadi, goh Muhabbat opaga.
 C) Subhidam. Quyosh yotog'idan bosh ko'tardi.
 D) Qip-qizil saraton quyoshi. Muloyim jilmayib nur socha boshladi.
43. Qaysi qatorda istak gap berilgan?
 1. O'qiylik, do'stlar, o'qishning qadriga yetaylik, savodsizlik gumrohlik ekanligini fushunib yetaylik!
 2. Yozning issiq kunlari g'animat ekanligini esdan chiqarmangiz!

43. Inlaymanki, shoirning orzulari, fikri haqiqatga aylansin.

- A) haqiqat 1 B) 1 va 3
C) 1 va 2 D) istak gap berilmagan

44. Berilgan dialoglarning qaysi birida fikr gap ishtirok etgan?

A) – Sizning bunday yo'qolganingizni Mahmud akangiz ham bilmasmidilar? –

B) – Qaytganlaringdan keyin fikrlaringni ko'rdilaringmi? – Ko'rdik.

C) – Kimga bog'lanish kerakligini so'radimi? – Ha.

D) Narchanida to'liqsiz gap mavjud.

45. Shaxsi noma'lum gap qaysi joyda berilgan?

A) Ixtik ochiq bo'lsa ham, so'rab kir.

B) U yerda o'rtoq Ergashevning harbiy orqasiga tan berish kerak.

C) Ko'p o'tmay tandir kabobni ochish uchun boshlanadi.

D) Hurmat qilsang, hurmat ko'rasan.

46. Qaysi qatorda so'roq-darak gap berilmagan?

A) Xo'sh, sen o'tkazadigan tajriba o'zini isbot qilishi kerak?

B) Bilmayman, bu ijod kishilarisiz qanday olar edim qalbingga o'tni?

C) Nahotki, Alimardonning shuncha mehnatlari bemaqsad ketsa?

D) Onang seni, nahotki, shu umid bilan katta qilgan bo'lsa?

47. So'roq-darak gapni toping.

A) Farmon buvining uylari shumi?

B) Siz qayerdan, mehmon?

C) Shunday go'zal vatan bormi dunyoda?

D) Sen mening gapimga quloq solgin.

48. So'roq yuklamasi ishtiroki bilan tuzilgan bo'lgan so'roq gapni belgilang.

A) Kimda qanday taklif bor?

B) Oltinsoyga yaqin keldinglar, shekilli?

C) Nahotki, bir tomchi qayg'uni bir kun yo'lovchi yuvulmaydi?

D) Qishlog'imiz yoqmay qoldimi?

49. Inkori mazmunini bildiradigan so'roq-darak gapni aniqlang.

A) O'zingdan chiqqan baloga, qayga borasan da'voga?

B) Farzandini kim sevmaydi?

C) Suv dehqonlar uchun durday noyob ekanligini kim bilmaydi?

D) Odamning hayoti tug'ilishidan boshlanishini kim bilmaydi?

50. Tasdiq mazmunini bildiradigan so'roq-darak gapni aniqlang.

A) Kimda bor bunchalik latofat, husn?

B) Dehqonning yerdan boshqa nima tirikchiligi bor?

C) Yutuqlarimizni kim inkor qila oladi?

D) O'tob nurlariga g'arq bo'lib yotgan bu ko'rkam, aziz Vatanimizda nima yo'q?

51. Qaysi gapni so'roq olmoshi yordamida so'roq-darak gapga aylantirish mumkin?

A) Tog' orqasidan shamol ko'tarildi.

B) Osmonda yulduzlar chamani porlaydi.

C) Tinch uyda janjal bo'lishini istaydi.

D) Hamma ham o'z xalqining tarixini bilishni istaydi.

52. *Oyni etak bilan yopib bo'lmas.*

Ushbu gap haqida berilgan qaysi hukm to'g'ri?

A) egasi ma'lum gap

B) egasi noma'lum gap

C) egasi umumlashgan gap

D) so'z-gap

53. – *Sog'lig'ingiz yaxshimi?*

– *Rahmat, tuzukman.*

– *Ertalab uchrashamiz-da.*

– *Albatta. Bekatda. Soat sakkizda.* Berilgan suhbat matnida nechta so'z-gap ishtirok etgan?

A) 2 ta B) 3 ta

C) 4 ta D) 5 ta

54. Atov gaplardan keyin qanday tinish belgisi qo'llanmaydi?

- A) undov B) ko'p nuqta
C) vergul D) nuqta

55. Taqillaydi eshik nogahon,
«Kimsan?» – deyman tugab
sabotim.

«Ochgil, – deydi. – Bu – men,
qadrdon,

Bilmoq bo'lsang, bardoshdir
otim».

Ushbu she'riy parchada gapning ifoda
maqsadiga ko'ra qanday turlari mavjud?

1) darak gap; 2) so'roq gap; 3) buyruq
gap; 4) istak gap.

- A) 1, 2, 3, 4 B) 1
C) 1, 2, 3 D) 1, 2

56. Shaxsi noma'lum gap qaysi
qatorda berilgan?

A) Haqiqiy inson o'zidan boshqalarning
tashvishi bilan yashashi kerak.

B) To'g'riso'zlik, poklik va muloyimlik
deganda nimani tushunasiz?

C) Fikmi misollar bilan dalillash zarur.
D) Dushmanlaringiz bilan tortishayot-
ganingizda ham ochiqchasiga va
mardlarcha fikr bildiring.

57. So'z-gap qaysi qatorda berilgan?

A) – Ulardan xat keladimi? – Keladi,
keladi.

B) – Sening bundan xabaring bormi,
Ali? – Yo'q.

C) – Shu voqeada: keyin kuyovingiz
aniq keldimi? – Kelgan edi, qizim.

D) – Siz qayerdan, mehmon? –
Toshkentdan.

58. Qaysi qatorda ikki xil aniqlovchi
bilan kengaygan yoyiq atov gap berilgan?

A) Ko'm-ko'k o'tov. Hulkar bu yerga
kelsa, qanday quvonadi.

B) Hamon yodimdadir: gul chog'i erdi.

C) Qip-qizil saraton quyoshi.
Muloyim jilmayib saxovat bilan nur
socha boshladi.

D) Zim-ziyo hovli. Ariqdagi suv
shaldirab oqadi.

59. Kesimi aniqlik maylidagi fe'l
tasdiq yoki inkor ma'nosini bildiruvchi o'lchov
bilan ifodalanadigan gaplar ...

- A) so'roq gaplar deyiladi
B) darak gaplar deyiladi
C) istak gaplar deyiladi
D) buyruq gaplar deyiladi

60. Darak gap haqidagi noto'g'ri
hukmi toping.

A) darak ohangi gap oxiriga qo'shib
pasayib boradi

B) yuz bergan yoki yuz berishi mumkin
bo'lgan voqea-hodisani tasdiq yoki inkor
qilish yo'li bilan ifodalanadi

C) gap bo'laklari to'g'ri tartibda
joylashgan bo'ladi

D) ma'noni kuchaytirish uchun ba'zi
kesim gapning boshida keladi

61. Qanday gaplarda fe'l-kesim tushirish
qolsa-da, uning izi nutq vaziyatidan bil-
turadi?

- A) darak gap B) buyruq gap
C) istak gap D) so'roq gap

62. Qaysi qatorda so'roq-buyruq gap
berilgan?

- A) Guruhingizda kim yaxshi o'qiydi?
B) Bu daraxtni kesishga kim jur'at qiladi?
C) Yurmaysizmi?
D) Buni kim bilmaydi?

63. Qaysi qatorda tasdiq darak gap
ma'nosiga ega bo'lgan so'roq-darak gap
berilgan?

- A) Bu daraxtni kesishga kim jur'at
qiladi?
B) O'zingdan chiqqan baloga, qaysi
borasan da'voga?

C) Kim tinch uyda janjal bo'lishini istaydi?
D) Birinchi yildayoq taiaba bo'lish-
kim xohlamaydi?

64. Oldingi gap mazmunini
so'zlovchining munosabatini ifodalovchi
gaplar qanday nomlanadi?

- A) to'liqsiz gap B) so'z-gap
C) atov gap D) istak gap

66. Korak, joiz kabi so'zlar harakat bilan birikib, qanday gaplar tarkibida kabi kesim vazifasini bajaradi?

- A) shaxsi noma'lum gaplarda
 - B) so'z-gaplarda
 - C) egasi ma'lum gaplarda
 - D) egasi umumlashgan gaplarda
67. *Yungi shahar ko'chalari. Ilk har shabadasi yoqimli esadi.* Matndagi birinchi gap haqidagi hukmni toping.

- A) sodda yig'iq gap
- B) aniqlovchi aniqlovchi bilan kengaygan gap
- C) bir turdagi aniqlovchi bilan kengaygan atov gap
- D) ikki xil turdagi aniqlovchi bilan kengaygan atov gap

68. Fikrni xulosalash ma'nosi ifodalangan sof modal so'z qatnashgan gapni noma'lum gapni belgilang.

- A) Shubhasiz, bunga ishonish qiyin.
- B) Avvalo, bu litsey binosi edi.
- C) Xullas, bu yerda o'rtoq Ergashevning qatnashligiga tan berish kerak.
- D) To'g'ri, g'alabaga qurbonsiz erishib bo'lmaydi.

69. Egasi noma'lum gap tarkibida qanday vazifa bajarishni belgilash olmoshini toping.

- A) Vatanni har tomondan yuksaltirishga harakatini qalqon qilib himoya qilishga harakat qiladi.
- B) Har qanday ishda mashaqqat harakatini yodda tutish kerak.
- C) O'z o'rnida aytilmagan so'z harakatini kim yo'q yerda chalingan kuyga harakatlaydi.
- D) Har kim ekkani o'radi.

70. Egasi umumlashgan gap qaysi vazifa bilan berilgan?

- A) O'qishlaringiz yaxshimi?
- B) Sizga yaxshilik xohlayman.
- C) Yaxshi bilan sirdosh bo'lsang, sirdoshlik bilan unasan.
- D) Yaxshiligingiz sira-sira yerda qolmaydi.

71. Qanday gaplarning kesimi aniqlik nisbati, ba'zan majhul nisbat, uchinchi shaxs, buyruq maylidagi fe'llar bilan ifodalanadi?

- A) buyruq gaplarning
 - B) darak gaplarning
 - C) so'roq gaplarning
 - D) istak gaplarning
72. Qaysi javobda egasiz gap berilgan?
- A) Yo'ldoshini tashlagan yo'lda qolur.
 - B) Itini qopag'on qilgan egasi.
 - C) Ilm inson uchun muqaddas fazilatligini bilish kerak.
 - D) Ezgulikning cheki yo'q.
73. Qaysi javobda quyida berilgan gapning ifoda maqsadiga ko'ra turi to'g'ri ko'rsatilgan? *Qani endi, dunyoda vafo bo'lsa, har kim tilagiga yetsa.* (A.Qahhor)
- A) istak gap
 - B) darak gap
 - C) buyruq gap
 - D) qo'shma gap
74. Qaysi qatorda tasdiq ma'nosini ifoda etuvchi gap berilgan?
- A) Bu daraxtni kesishga kim jur'at etadi?
 - B) Kim tinch uyda janjal bo'lishini istaydi?
 - C) Yordam bersangiz, men ham qarab turarmidim?
 - D) Sevgi sening shirin tilingdan kim o'pmagan, kim tishlamagan?
75. *O'zing suv ichadigan quduqqa tupurma.* Ushbu gap haqidagi to'g'ri hukmlarni toping.
- 1) egasi yashiringan gap; 2) buyruq gap;
 - 3) undov gap; 4) shaxsi umumlashgan gap;
 - 5) sodda yoyiq gap; 6) shaxsi ma'lum gap;
 - 7) shaxsi noma'lum gap.
- A) 1, 2, 3, 4, 5
 - B) 1, 2, 4, 5
 - C) 2, 3, 5, 6
 - D) 2, 5, 7

75. *Voqea sodir bo'lgan joyga borishimiz, hammasini o'z ko'zimiz bilan ko'rishimiz va ishonch hosil qilishimiz kerak.* Ushbu gap haqida berilgan to'g'ri fikrlarni toping.

1) kesimi uyushib kelgan sodda gap;
2) his-hayajonsiz gap; 3) murakkab ot-kesimli qo'shma gap; 4) murakkab ot-kesimli sodda gap; 5) shaxsi umumlashgan gap; 6) shaxsi ma'lum gap; 7) shaxsi noma'lum gap.

- A) 1, 2, 3, 6 B) 1, 2, 4, 6
C) 1, 2, 3, 7 D) 1, 2, 4, 5

76. *Kimlar uchun bizlar edik badaviylar,
O'zbekni qon qaqshatganni
o'zbek siylar.*

*Holimizni qon kuzatdi yassaviylar,
Topganimiz handalakday tilim-tilim,*

Ona tilim, kechir meni, ona tilim.
Ushbu misralarda sodda gaplar soni nechta?

- A) 6 ta B) 4 ta
C) 5 ta D) 3 ta

77. Qaysi javobda berilgan gap egasi umumlashgan gap hisoblanadi?

A) O'qishlaringiz yaxshimi?
B) Yaxshi bilan sirdosh bo'lsang, yaxshilik bilan unasan.
C) Sizga yaxshilik xohlayman.
D) Yaxshiligingiz sira-sira yerda qolmaydi.

78. *Vatan! Taqdiringning toshi bemiqdor,*

Aytgin, fido bo'lay qaysi bir toshga?

*Birovning do'stlar-u xorijlari bor,
Mening hech kimim yo'q –
o'zingdan boshqa.*

Ushbu she'riy parchada nechta gap mavjud?

- A) 6 ta B) 4 ta
C) 5 ta D) 3 ta

79. Qaysi javobda tasdiq ma'nosi kuchliroq ifodalangan darak gap berilgan?

A) Bu kitobni o'qimay qo'ymayman
B) Bugun barcha bir butun millat bo'lgan uyg'onmas ekan, kelajak yo'lidagi ro'zg'orimiz kamol topmaydi – fikrsizlik nodonlik oyog'imizga tushov bo'laveradi.
C) U do'stiga qattiq ishongan edi.
D) To'kilsa manglay tering, uning bo'lar yering.

80. Qaysi gap tarkibida o'g'irlar qo'llangan?

A) Birovni, ayniqsa, ayolni so'kkitgan gunohdir.

B) Manzilga mana shu yo'ldan boriladi.
C) Yaqin kunlarda yakuniy topshiramidez.

D) Topshiriqni o'z vaqtida va puxta bajarishdi.

81. Qaysi javobda fikrni xulosalati ma'nosi ifodalangan sof modal so'z qatnashgan shaxsi noma'lum gap keltirilgan?

A) To'g'ri, g'alabaga qurbonsiz erishib bo'lmaydi.

B) Avvalo, bu litsey binosi edi.
C) Xullas, bu yerda o'rtoq Ergashevning hushyorligiga tan berish kerak.

D) Subhasiz, bunga ishonish kerak.

82. *Qilichbozlik, otliqlaming yurib, bu,*

Moziyga bor, kimsan, aytar bu ko'zgu.

Kelajakni sen qurasan, baxtni quv,

Yur, o'g'lonim, elni ko'tarish uchun.
Ushbu she'riy parchada nechta sodda gap bor?

- A) 5 ta B) 6 ta
C) 7 ta D) 8 ta

83. *Kuzda kim varrak uchiradi?*
Ushbu gap mazmunan qanday gap?

- A) darak gap B) so'roq gap
C) undov gap D) istak gap

84. *Uir oqil aytarmish, angla, behshah,*

harangini fosh etma, kerak bo'lsa

85. Quy parchada nechta gap bor?

- A) 2 ta B) 4 ta
C) 3 ta D) 3 ta

86. *Uhxatni noma'lum gapni toping.*

87. Chukilakzor qorong'ilikda vahimali

88. Fikrlarni aniq dalillash zarur.

89. Hujm kichkina, lekin iliqqina edi.

90. Ko'kiltir osmonda yulduzlar

91. *Sen – Navoiy, sen Furqat,*

sen – ruhlar armonisan,

sen buyuk munajjimning

qahuzga narvonisan,

Boturning Andijonga yetmagan

narvonisan,

Dosh qo'yib sig'inganim,

Makkamsan – o'zing, elim,

talab izlab topganim,

Makkamsan o'zing, elim.

92. Quy parchadagi sodda gaplar

93. Quy parchadagi sodda gaplar

94. Quy parchadagi sodda gaplar

95. Quy parchadagi sodda gaplar

96. Quy parchadagi sodda gaplar

97. Quy parchadagi sodda gaplar

D) O'z o'mida aytilmagan so'z hech kim yo'q yerda chalingan kuyga o'xshaydi.

89. So'roq gaplarning qanday tuzilishiga ko'ra turida savolga ha yoki yo'q deb javob beriladi?

A) so'roq yuklamalari va so'roq olmoshlari ishtirok etgan gaplarda

B) faqat so'roq yuklamalari bilan shakllangan gaplarda

C) faqat so'roq olmoshlari bilan shakllangan gaplarda

D) vaziyatga qarab so'roq gaplarning barcha turida

90. Qaysi qatorda atov gap berilgan?

A) – Xo'p, o'rtoq shifokor.

B) Bolalikka buyuk ehtirom bilan qarash lozim.

C) Registon. Qo'shiq tanlovi yakuni. Hamma hayajonda.

D) Shu yorug' yo'lda sizga baxtlar tilayman.

91. «*Bu gaplar shaxssiz emas, harakatni mantiqan kimdir bajaradi, lekin uni gapda ifodalab bo'lmaydi*».

Ushbu ta'rif berilgan gaplarning qaysilariga mos keladi?

1. Yo'lda ukam menga to'g'ri kelib qoldi.

2. Yo'lda biroz to'xtashga to'g'ri kelib qoldi.

3. Bugun to'garakka borishimiz lozim edi.

4. Bugun to'garakka borish lozim edi.

A) 1, 2, 4 B) 2, 3, 4
C) 2, 4 D) 3, 4

92. – *Oshga!* –

Deya bir mahal

Ovoz berdi xolamiz.

Uyat! Ovqat yeyishga

Endi qanday boramiz? (S.Inoyatov)

Ushbu she'rda gapning ifoda maqsadiga ko'ra qanday turlari ishtirok etgan?

1) darak gap; 2) buyruq gap; 3) so'roq gap; 4) istak gap.

- A) 1, 2, 3 B) 2, 3
C) 2, 3, 4 D) 1, 3

93. – *Oshqa!* –

Deya bir mahal

Ovoz berdi xolamiz.

Uyat! Ovqat yeyishga

Endi qanday boramiz? (S.Inoyatov)

Ushbu she'rdagi tagiga chizilgan bir so'zdan iborat gaplar ifoda maqsadiga ko'ra qanday gap?

- A) oshga – buyruq gap, uyat – darak gap
B) har ikkalasi ham darak gap
C) oshga – buyruq gap, uyat – so'roq gap
D) har ikkalasi ham buyruq gap

94. *Meringilosman, quloq sol,
Rangim ol-u totim bol.*

Topsang qo'shalog'imni

Qulog'ingga taqib ol.

Ushbu she'rdagi sodda gaplar sonini toping.

- A) 4 ta B) 5 ta
C) 7 ta D) 6 ta

95. Qaysi gapda hol va kesim ishtirok etgan?

A) Yo'lda biroz to'xtashga to'g'ri kelib qoldi.

- B) Bahorda ochilgan gullarni terdik.
C) Daraxt bir yerda ko'karadi.
D) Oz so'z – soz so'z.

96. *Xorazmiy zurriyodimiz,
Navoiy avlodimiz.*

Yurtga tikib hayotimiz,

Asragaymiz biz Vatanni.

Ushbu she'rdagi nechta sodda gap bor?

- A) 4 ta B) 5 ta
C) 3 ta D) 2 ta

97. Darak gap haqidagi hukmlarning nechta to'g'ri?

1. Darak gaplarning kesimi tasdiq yoki inkor shaklidagi fe'l kesimlar bilan ifodalanadi.

2. Darak gaplarning kesimi ot kesimlar bilan ham ifodalanadi.

3. Darak gaplarning kesimi faqat kesim bilan ifodalanadi.

4. Darak gaplar his-hayajon ma'nomi ham bildiradi.

- A) 2 tasi B) 3 tasi
C) 4 tasi D) 1 tasi

98. So'roq gaplar haqidagi hukmlarning nechta to'g'ri?

1. So'roq gaplar orqali darak ma'nomi ham ifodalanadi.

2. So'roq gaplar orqali buyruq ma'nomi ham ifodaladi.

3. So'roq-darak gaplarning kesimi tasdiq shaklida bo'lsa, mazmunan inkor gap hisoblanadi.

4. So'roq-darak gaplarning kesimi inkor shaklida bo'lsa, mazmunan tasdiq gap hisoblanadi.

- A) 2 tasi B) 3 tasi
C) 4 tasi D) 1 tasi

99. So'roq gapning qaysi turida "hol" "yo'q" javobi talab etiladi?

A) so'roq olmoshlari yordamida hol qilingan so'roq gaplarda

B) so'roq yuklamalari yordamida hol qilingan so'roq gaplarda

C) so'roq ohangi yordamida hol qilingan so'roq gaplarda

D) nahotki so'zi yordamida hol qilingan so'roq gaplarda

100. *Taqillaydi eshik nogahon,
– Kimsan? – deyman tugul
sabotim.*

*– Ochgil, – deydi. – Bu – men
qadrdon,*

*Bilmoq bo'lsang, bardoshim
otim.*

Ushbu she'riy parcha haqidagi noto'g'ri fikrni aniqlang.

A) beshta egasi yashiringan gap bor
B) bitta fe'l kesimli gap tarkibida egasiz qatnashgan

C) ikkita ot kesimli egasi yashiringan gap bor

D) to'rtta fe'l kesimli egasi yashiringan gap bor

101. Qaysi javobda *hol ergash gap* va *egasi umumlashgan gap* qolipidagi qo'shma gap berilgan?

A) Ko'nglida armon qolmasin deb, shayon ham qildirishga to'g'ri keldi.

B) Nima eksang, shuni o'rsan.

C) Dilmagan ishga urinma, urinib kasalga illnma.

D) Eshik ochiq bo'lsa ham, so'rab kir.

102. Qaysi javobda *hol ergash gap* va *shaxsi nomi noma'lum gap* qolipidagi qo'shma gap keltirilgan?

A) O'ylab qararasam, haq ekansiz.

B) Ushning osmonga yetgan bo'lsa ham, kallangni xam qil.

C) Yo'lda biroz to'xtashga to'g'ri kelib qol.

D) Ko'nglida armon qolmasin deb, shayon ham qildirishga to'g'ri keldi.

103. Qanday so'roq gaplar so'roqqa qaratilgan bo'luvchi so'zni talab qiladi?

A) so'roq olmoshlari bilan shakllangan so'roq gaplar

B) so'roq yuklamalari bilan shakllangan so'roq gaplar

C) so'roq ohangi bilan shakllangan so'roq gaplar

D) barchasi javoblar to'g'ri

104. *Topshirdim o'zimni muhit erkiga.*

Muhit girdobida bir somon parcha.

Bir poxol cho'pidek oqib boraman.

Har umal, har ishni "haq" deb boraman,

Vazminim qolmadi bir uzik qilcha.

Ushbu she'riy parchada nechta sodda gap mavjud?

A) 2 ta

B) 4 ta

C) 5 ta

D) 3 ta

105. *Yurak kerak doim haqni demoqqa,*

Dilim yondi – isi tegdi dimoqqa
Sho'riik eining farzandlari,
botirlar,

Og'iz ochar faqat ovqat yemoqqa.
Ushbu she'riy parchada egasiz gaplar soni nechta?

A) 3 ta B) 2 ta C) 1 ta

D) barchasi egali gap

106. Quyidagi she'riy parchada nechta sodda gap mavjud?

Qancha tavallolar qilmay taqdirdan,

Sochilgan umrimdan bermas bir yilin.

Lek afsus, nadomat achchiq zahridan

Kashf etib bo'lmaydi ro'shnolik.

A) 4 ta B) 3 ta

C) 5 ta D) 2 ta

107. *Topshirdim o'zimni muhit erkiga,*

Muhit girdobida bir somon parcha.

Bir poxol cho'pidek oqib boraman,

Har amal, har ishni "haq" deb boraman,

Vazminim qolmadi bir uzik qilcha. (Cho'lpon)

Ushbu she'riy parchada nechta egali gap bor?

A) 4 ta B) 3 ta C) 1 ta

D) egali gap qatnashmagan

108. *Yaxshiga yaxshi nom fe'lidan yetar,*

Sha'niga barcha el rahmatlar aytar,

Yomon bag'rini tosh aylasa, yaxshi

Yurak qo'ri bilan toshni eritar.

Ushbu parchada nechta gapning kesimi sodda fe'l bilan ifodalangan?

- A) 1 ta B) 3 ta
C) 2 ta D) 4 ta
109. Egasi qatnashmagan gaplarning qaysi birida harakat nomi murakkab kesim hosil qiladi?
A) egasi ma'lum gap
B) egasi noma'lum gap
C) egasi umumlashgan gap
D) murakkab kesim hosil bo'lmaydi
110. Kesimi shaklan III shaxs, mazmunan I shaxsga tegishli bo'lgan gaplar soni nechta?
1) Hurmat qilsang, hurmat ko'rasan.
2) Kamina bu masala xususida huzuringizga bormoqchi edilar.
3) Onang o'lsin, bolam, seni bu yerga yolg'iz yubormay.
A) 2 ta B) 3 ta C) 1 ta
D) bunday gap qatnashmagan
111. *Bo'talog'im, sen bilan vidolashar ekanman, sening so'zingni yana bir bor takrorlayman: "Salom, oq kema, bu men!"*
"Oq kema" qissasidan olingan ushbu parchada qo'llangan egalarni ajrating.
A) sen
B) bo'talog'im, sen, oq kema, men
C) bu men
D) bu
112. Qaysi gap(lar)da ikkita ega qatnashmagan?
1) Bir soatdan so'ng hovli supurildi, so'riga dasturxon yozildi.
2) Murojaat matni yozildi, imzo chekildi.
3) Supa atrofiga suvlar sepildi, xontaxta ustiga ko'chma chiroqlar o'rnatildi.
4) Mana, uylar ham qurildi, gaz quvurlari o'tkazildi.
A) 2, 3 B) 2
C) 1, 4 D) 1, 3
113. Narsani boshqa narsaga qiyoslash, o'xshatish yo'li bilan bildirgan

qo'shma ot ega vazifasini bajargan toping.

- A) Senga o'xshagan quyonyulga bizga kerak emas.
B) Ariq bo'yidan yangi o'sib chiqqan barra otquloqlar terib, ko'k tayyorladik.
C) Hovli sahnidagi gulzar sadarayhonlar barq urib o'sib yotibdi.
D) Oshqovoq sog'liq uchun foydali.

114. Ega ishtirok etgan gapni aniqlang.

- 1) Burgaga achchiq qilib, ko'ngilni kuydirish yaxshi emas.
2) Sabr qilsang, g'oradan halvo bilur.
3) Yaxshi bo'lsang yasharsan, nasibangdan osharsan.
4) Shakarning ozi shirin.
5) Beli og'rimaganning non yeyishi ko'r.

- A) 3, 4, 5 B) 2, 4
C) 1, 2, 3 D) 1, 2, 4

115. *Sipohning tarqoqligi saltnatning kuchsizlanishiga olib keladi.*

Ushbu gap haqida berilgan hukmlarning nechtasi noto'g'ri?

- 1) boshqaruv usuli bilan kesimga bog'langan so'zning tobe qismi ham hokim qismi ham yasama so'z bilan ifodalangan;
2) kesimga bevosita bog'langan so'zlarning ikkita yasama so'z mavjud;
3) faqat hokim qismi yasama bo'lgan ikkita yasama so'z mavjud;
4) tobe qismi ham hokim qismi ham yasama bo'lgan ikkita yasama so'z mavjud.

- A) 2 tasi B) 4 tasi
C) 1 tasi D) 3 tasi

116. *Hammamizning onamizdir shu Vatan,*

Yov qoldirgan siynasida ming tikan.

Kamina ku uni tozalash bizdan, Yov og'lonim, elni ko'tarish

Ushbu parchada nechta sodda kesim mavjud?

- A) 3 ta B) 3 ta
C) 4 ta D) 5 ta

117. *O'z tilini unutgan xalqning, o'z harida o'sgan gullarin*

Ushbu parchada nechta fe'l mavjud?

Ushbu parchada mansub so'zlarning nechtasi mavjud?

- A) uch tasi B) bittasi
C) to'rt tasi D) ikkitasi

118. *Qayrilmaganga qayishma.*

Ushbu parchada berilgan gap haqidagi to'g'ri hukmlarni aniqlang.

- 1) buzilishiga ko'ra buyruq gap;
2) ogasi umumlashgan gap;
3) tarkibida 1 ta otlashgan so'z mavjud;
4) tarkibida fonetik yozuv asosida mavjud so'z mavjud emas;
5) tarkibida 1 ta yasama so'z mavjud;
6) so'zlar tarkibida ikkita nisbat mavjud;
7) gapda turlangan so'z mavjud emas.

- A) 2, 3 B) 1, 2, 3, 4
C) 1, 5, 6, 7 D) 4, 5, 6, 7

119. *Ilgari qayerda ishlagan edilar?*

- Dastavval Surxondaryoda, keyin Qarshi cho'lida.

Ushbu gap haqidagi berilgan hukmlardan nechtasi to'g'ri?

- 1) murakkab fe'l kesim qatnashgan;
2) to'liqsiz gap tarkibida kesim tushirilgan;
3) to'liqsiz gap tarkibida o'rin va payt holi ishtirok etgan;

4) to'liqsiz gap tarkibida faqat ikkinchi darajali bo'laklar ishtirok etgan.

- A) 1 tasi B) 2 tasi
C) 3 tasi D) 4 tasi

120. Quyida berilgan fikrlarning nechtasi noto'g'ri?

1) gapda kesim gapning oxirida, ega esa ko'pincha gap boshida keladi;

2) ilmiy uslub uchun gap bo'laklarining o'zgargan tartibi mos;

3) gapdan ko'zda tutilgan umumiy fikrga qo'shimcha ma'no, uslubiy yuk berish uchun gap bo'laklari tartibi o'zgarishi mumkin;

4) gapda kesimning o'rni o'zgarmaydi.

- A) 4 tasi B) 1 tasi
C) 2 tasi D) 3 tasi

IKKINCHI DARAJALI BŌ'LAKLAR MAVZUSIDAN SAVOLLAR

1. *Xalqparvarlik va vatanparvarlik yoshlarning asosiy fazilati bo'lmog'i darkor.*

Ushbu gapdagi yasama so'zlarning sintaktik vazifasini aniqlang.

- A) aniqlovchi
- B) to'ldiruvchi, aniqlovchi
- C) ega
- D) ega, aniqlovchi

2. Maqsad holi qatnashgan gapni toping.

- A) Quvvatsizligidan tez charchadi.
- B) Arzimagan narsa uchun janjal ko'tardi.
- C) Hammani kuldirish uchun shunday kiyindi.
- D) Go'lligi sababli hamma joyda kaltak yeydi.

3. *O'zligini anglashga bel bog'lagan har bir xalq o'zining buyuk ajdodlari xizmatlarini e'zozlashni o'rniga qo'yadi, boshqalarga ham buni e'tirof ettiradi.*

Ushbu gapda qo'llangan aniqlovchilar sonini toping.

- A) 4 ta
- B) 3 ta
- C) 5 ta
- D) 6 ta

4. Hol qatnashmagan gapni toping.

- A) Nodonga yuz aysang ham befoyda.
- B) To'g'ri yursang, murodingga oson yetarsan.
- C) Chaqmoqning yalt-yultidan bola qo'rqdi.
- D) Bunda bor harorat, muhabbat, shafqat.

5. Hol vazifasida qanday so'zlar keladi?

- A) ot va ravish
- B) ravishdosh va ravish
- C) hollar mustaqil ma'noli istalgan so'z turkumi bilan ifodalanishi mumkin

D) sifat, ot, ravish, ravishdosh

6. Murakkab hollarning ifodalanishi haqidagi qaysi hukm noto'g'ri?

- A) Murakkab hollar takror so'zlar bilan ifodalanadi.
- B) Murakkab hollar takror so'zlar bilan birikmasi bilan ifodalanadi.
- C) Murakkab hollar iboralar bilan ifodalanadi.
- D) Murakkab hollar kengaytirilgan so'zlar bilan birikmalar bilan ifodalanmaydi.

7. *Guruchni qopi bilan olishdi.*

Ushbu gapda holning qaysi turlari qatnashgan?

- A) vositali to'ldiruvchi
- B) ravish holi
- C) daraja-miqdor holi
- D) sabab holi

8. Ravish holi qatnashgan gapni toping.

- 1. Oilada osoyishtalik, hayotning farovonlik, dunyoda tinchlik bo'lsin.
- 2. Bola epchilik bilan turdi, qisqa vaqt lo'nda javob berdi.

3. Mardlarcha kurashdi.

4. Botirlarcha harakat qildi.

5. Senday yashayman.

6. Guruchni qopi bilan olishdi.

7. Bolalarday gerdaymayman.

8. Pastkashlardek yalinmayman.

A) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

B) 2, 3, 4, 5, 7, 8

C) 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8

D) 2, 3, 4, 7, 8

9. Daraja-miqdor holi qatnashmagan gapni toping.

A) Kam de, oz ye – ko'p yashaysan.

B) Guruchni qopi bilan olishdi.

C) Qirq marta eshitgandan bir marta ko'rgan yaxshi.

10. Ushbu so'z – soz so'z.
10. Sabab holi qatnashmagan gapni toping.
- A) Quvvatsizligidan tez charchadi.
 B) Go'lligi sababli har joyda kaltak yigdi.
 C) Biz bilan suhbatlashgani keldim.
 D) Arzimagan narsa uchun janjal ko'tardi.
11. Quyidagi so'zlarning gapda hol vazifasini bajarishida kelishiklar va ko'makchi bo'lgan o'zni beqiyos?
- A) otlar B) harakat nomi, sifatdoshlar
 C) sifatdosh, ravishdoshlar
 D) ot, harakat nomi, sifatdoshlar
12. *Dunyoda kechayotgan tabiiy o'zgarishlarni o'ylasam, dilimdan qanday fikrlar o'tilib chiqadi.*
- Ushbu gapda aniqlovchilar qaysi gapda talab qilingan?
- A) aniqlovchi, to'ldiruvchi, hol, ega
 B) to'ldiruvchi, hol
 C) to'ldiruvchi, ega
 D) aniqlovchi, to'ldiruvchi, ega
 E) to'ldiruvchi qatnashmagan gapni toping.
- A) Yurgan daryo, o'tirgan bo'yra deyilgan.
 B) Koinlari aytadi alla, qo'shiqchisi kuylaydi yalla.
 C) O'tirganlar otning dupur-dupurini bilib oshitishdi.
 D) Bunda bor harorat, muhabbat, shahar.
 E) Otlashgan undov so'z bilan ifodalangan to'ldiruvchini toping.
- A) Birni kessang, o'nni ek.
 B) O'tirganlar otning dupur-dupurini bilib oshitishdi.
 C) Bochoraning oh-u dodini tinglang, uni kushnud qiling.
 D) Yuxshini yomondan farqlang.
 E) Harakat nomi bilan ifodalangan to'ldiruvchini toping.

- A) Yashashni istasang, ishlashni o'rgan.
 B) Biz ilmning qaymog'in olmoqqa keldik, Baxtimizning sozini chalmocqqa keldik.
 C) Dorini yotishimda ichaman.
 D) Qaytishimizda sizni olib kelamiz.
16. Asos qismning aynan takrorlanishidan hosil bo'lgan, holatga taqlidni bildiruvchi takror taqlid so'z qaysi gapda hol vazifasini bajargan?
- A) Namoz g'azabi oshib, dag'-dag' qaltiray boshladi.
 B) Vujudini tutgan qalt-qalt titroqni bosib hazilomuz qichqirdi.
 C) Qimmatbaho buyum quyosh nurida yarq-yurq tovlanardi.
 D) To'rtta savag'ich bilan tap-tap urdi.
17. Vositali to'ldiruvchi qatnashmagan gapni toping.
- A) Qizg'ish – pushtidan to'qroq, qizildan ochroq rang.
 B) Yutuq kutganimizdan ziyodroq bo'ldi.
 C) Kitob ikki qismdan iborat.
 D) Kelinlari aytadi alla, qo'shiqchisi kuylaydi yalla.
18. Vositali to'ldiruvchi qatnashmagan gapni toping.
- A) Azamat – futbolchilarimizga sardor.
 B) Chizmani kitobdan daftarga ko'chirdim.
 C) Ochko'z – molga qul, saxiy – elga hokim.
 D) Har yerni qilma orzu, har yerda bor tosh-tarozi.
19. Qaysi aniqlovchining asosiy belgisi tobe so'zning hokim so'zdan egalik qo'shimchalari bilan kelishini talab qilishidir?
- A) sifatlovchi aniqlovchi
 B) qaratqich aniqlovchi
 C) izohlovchi
 D) qaratqich aniqlovchi va izohlovchi
20. Quyida bildirilgan qaysi hukmlar to'g'ri?
1. Qaratqich aniqlovchi doimo aniqlanishga bog'lanadi. Ana shu

belgisi bilan tushum kelishigini olgan to'ldiruvchidan farq qiladi.

2. Tushum kelishigidagi to'ldiruvchi doimo fe'l orqali ifodalangan kesimga bog'lanadi.

3. Izohlovchi-aniqlanmishning millati, jinsi, kasb-kori, nasl-nasabi, unvoni, laqabi, yoshi, qarindoshligi kabi qo'shimcha belgilarni tasvirovchi aniqlovchilar.

- A) 1, 2 B) 1, 2, 3
C) 1, 3 D) 2, 3

21. *Joni halqumiga kelgan Sattor alamidan yig'lab yubordi.*

Ushbu gapda holning qaysi turi qatnashgan?

- A) ravish holi B) payt holi
C) o'rin holi D) sabab holi

22. *Hammamiz ham umid bilan mehnat qildik, rohatini ko'raylik.*

Ushbu gapda holning qaysi turi qatnashgan?

- A) ravish holi B) maqsad holi
C) o'rin holi D) sabab holi

23. *Boshqa hech narsa yo'q bo'lgani uchun bitta-yu bitta ho'kizini berib yubordi.*

Ushbu gapda holning qaysi turi qatnashgan?

- A) ravish holi B) payt holi
C) o'rin holi D) sabab holi

24. *Bir chimdim uxlash uchun ko'zini yumdi.*

Ushbu gapda holning qaysi tur(lar)i qatnashgan?

- A) ravish holi
B) maqsad holi, daraja-miqdor holi
C) maqsad holi
D) sabab holi, daraja-miqdor holi

25. *Qiy-chuv bilan ularni yengib bo'lmaydi.*

Ushbu gapda qaysi ikkinchi darajali gap bo'ladi qatnashgan?

- A) faqat to'ldiruvchi
B) hol va to'ldiruvchi

C) aniqlovchi va to'ldiruvchi
D) aniqlovchi va hol

26. Modal so'z bilan ifodalangan to'ldiruvchini toping.

A) Yaxshiga qora yuqmas, yomoniyat el boqmas.

B) Yo'qni yo'q deydi, borni bor deydi.

C) Bilmagandan bilgan yaxshi.

D) Taqir-tuquringni yig'ishtir.

27. Otlashgan son bilan ifodalangan to'ldiruvchini toping.

A) Soat o'nlarda boraman.

B) Ikkalasi chiqib ketishdi.

C) Bilmagandan bilgan yaxshi.

D) Beshni beshga qo'shsak, o'n bo'ladi.

28. Otlashgan sifat bilan ifodalangan to'ldiruvchini toping.

A) Yaxshiga qora yuqmas, yomoniyat el boqmas.

B) Yaxshining yaxshiligi har yerda tez.

C) Bilmagandan bilgan yaxshi.

D) Taqir-tuquringni yig'ishtir.

29. Otlashgan taqlid so'z bilan ifodalangan to'ldiruvchini toping.

A) G'at etgan karnaychi, balo qolgan surnaychi.

B) Qushlarning chug'ur-chug'ur ovozini eshitdim.

C) Bilmagandan bilgan yaxshi.

D) Taqir-tuquringni yig'ishtir.

30. Otlashgan sifatdosh bilan ifodalangan to'ldiruvchini toping.

A) Yaxshilar ko'paysin, yomon qolmasin.

B) U qo'rqqanidan yig'lab yubordi.

C) Bilmagandan bilgan yaxshi.

D) Yugurganniki emas, buyurganniki.

31. *Insoniyat tarixi bu har birimizga bog'liq bo'lgan, o'zligimizni ko'rsatadigan, bizning olis shajarimizni, nasl-nasabimizni, insoniy qadr-qimmatimizni belgilaydigan muqaddas va mo'tabar voqeelikdir.*

Gapdagi qaralmishlarning sintaktik vazifasini toping.

- A) ega, aniqlovchi
 B) ega, kesim
 C) ega, to'ldiruvchi
 D) aniqlovchi, kesim
32. *Bilimdon o'z bilimi tufayli bahardan omon qoladi.* Tarkibidagi birinchi qo'shimchasi ismlarning munosabati shakli bilan, ikkinchi qo'shimchasi qo'shuvchi qo'shimcha bilan omonimlik munosabati bilan o'z o'ziga o'xshashlik bilan bog'lanadigan so'zning sintaktik vazifasini toping.
- A) ega B) aniqlovchi
 C) hol D) to'ldiruvchi
33. *Yuzi ham yaltiroq o'tloqning baharda yuk mashinasining behibahar tizlari ko'rinib turardi.* Ushbu gapda fonetik o'zgarish asosida yozilgan so'z(lar)ning sintaktik vazifasini toping.
- A) aniqlovchi
 B) aniqlovchi, kesim
 C) aniqlovchi, ega
 D) fonetik o'zgarish asosida yozilgan so'z yo'q
34. Qaysi gapda aniqlovchi egaga bog'langan?
- A) Mehnat faxriylari bilan yangi bog'da uchrashdik.
 B) Bahaybat samolyot yerga ohista qirindi.
 C) Ilg'or ishchilarga mukofotlar topshirildi.
 D) Salimjon – a'lochi o'quvchi.
35. Qaysi gapda aniqlovchi ot-kesimga bog'langan?
- A) Yaxshi o'g'il otga mindirar.
 B) Bilimsiz kishi hayvon bilan teng.
 C) Bu kitobni ukamga oldim.
 D) Har narsaga qiziqish – biz uchun tabiiy odat.
36. Qaysi gapda aniqlovchi to'ldiruvchiga bog'langan?
- A) Po'lat sandiq ochildi, ichidan zar topildi.

- B) Kumush qishdan, zumrad bahordan qolishmaydi kuzning ziynati.
 C) Non haqida ajoyib rivoyatlar to'qilgan.
 D) Ikki nechaning yarmi?
37. Qaysi gapda aniqlovchi holga bog'langan?
- A) Mehnat faxriylari bilan yangi bog'da uchrashdik.
 B) Vatan hamma insonlar uchun aziz.
 C) Muloyim kishida insof ham, diyonat ham bo'ladi.
 D) Salimjon – odobli bola.
38. Qaratqich va qaralmish belgisiz qo'llangan qatorni toping.
- A) daraxtning bargi
 B) direktor xonasi
 C) bizning qishloq
 D) o'rik danak
39. Qaratqich va qaralmish belgili qo'llangan qatorni toping.
- A) maktabning hovlisi
 B) bahor kunlari
 C) bizning uy
 D) yong'oq mag'iz
40. Qaratqich belgili, qaralmish belgisiz qo'llangan qatorni toping.
- A) bizning maktab
 B) dala guli
 C) ukamning kitobi
 D) olcha sharbat
41. Qaysi qatorda izohlovchi ishtirok etgan?
- A) professorning nevarasi
 B) professorona tashxis
 C) professor Nosirov
 D) professor o'g'li
42. *Sharifa bilan Nafisa arazlashganda Durdonalarning ulami yarashtirib qo'ydi.* Ushbu gapda murakkab hol qanday ifodalangan?
- A) takror so'z bilan
 B) ibora bilan
 C) so'z birikmasi bilan

D) kengaygan birikmalar bilan
43. O'g'lining to'yini ko'rolmadi bechora, dunyodan ko'zi ochiq ketdi. Ushbu gapda murakkab hol qanday korlatilgan?

- A) lakror so'z bilan
B) izora bilan
C) so'z belkmasi bilan
D) kengaygan birikmalar bilan

44. Sai o'tmay Shirinoy daladan qaytib keldi. Ushbu gapda holning qaysi turlari qatnashgan?

- A) o'rin holi
B) o'rin va payt holi
C) payt holi
D) o'rin, payt va ravish holi

45. U o'yehon ko'zlari bilan Batirga qarab sekin gapirdi. Ushbu gapda holning qaysi turlari qatnashgan?

- A) o'rin holi, ravish holi
B) o'rin va payt holi
C) ravish holi
D) o'rin, payt va ravish holi

46. Handam ikkovini ham bilmadi va yig'laganicha narigi uyga kirib ketdi. Ushbu gapda holning qaysi turlari qatnashgan?

- A) o'rin holi, ravish holi
B) o'rin va payt holi
C) payt holi
D) o'rin, payt va ravish holi

47. - Xo'sh, menda qanday ishingiz bor, qulog'im sizda. Berilgan gapda sintaktik bo'laklar tartibi qanday?

- A) kirish so'z, to'ldiruvchi, aniqlovchi, ega, kesim, kesim
B) kirish so'z, hol, aniqlovchi, ega, kesim
C) kirish so'z, to'ldiruvchi, aniqlovchi, kesim
D) kirish so'z, hol, ega, kesim

48. Qaysi gapda ayrim shakllarni o'zgartirish orqali qaralgich aniqlovchini

sifatlovchi aniqlovchiga aylantirish mumkin?

- A) Bolalarning eng kattasi 16 yoshda.
B) Akramning ko'ngliga tasalli, tash beradigan narsa yo'q.
C) U do'stining beradigan javobini oldindan bilar edi.
D) Namanganning bu dongub to'quvchisini hamma taniydi.

49. Qaysi qatorda gap bo'laklarining me'yoriy tartibi ko'rsatilgan?

- A) hol va to'ldiruvchi kesimdan keyin, aniqlovchi egadan keyin keladi
B) hol va to'ldiruvchi kesimdan oldin, aniqlovchi egadan oldin joylashadi
C) hol, to'ldiruvchi va aniqlovchi kesimdan keyin joylashadi
D) ega kesimdan oldin, to'ldiruvchi kesimdan keyin joylashadi

50. *Istadim sayr aylamoqni men g'azal bo'stonida* gapida qaysi bo'laklar o'z o'rniga nisbatan oldinga o'tib qolgan?

- A) ega, kesim
B) kesim, to'ldiruvchi
C) ega, to'ldiruvchi, hol
D) barcha bo'laklarning o'rniga o'zgartirgan

51. *Istadim sayr aylamoqni men g'azal bo'stonida* gapida o'rin holi me'yoriy tartibga ko'ra qaysi bo'lakdan oldin, qaysi bo'lakdan keyin joylashishi lozim?

- A) to'ldiruvchidan oldin, kesimdan keyin
B) to'ldiruvchidan keyin, egadan oldin
C) egadan keyin, to'ldiruvchidan oldin
D) o'rin holi gapda me'yoriy tartibga ko'ra joylashgan

52. *Azizlar! Bir kuni kelib afsus-nadomatning zahar-zaqqum sharobini ichmaslik uchun qo'lning kiri bo'lgan mol-mulkni insoniy qadr-qiyamatdan yuqori qo'ymaylik.*

Ushbu gapda juft so'zlar qanday gap bo'lagi vazifasida kelgan?

1) vositali to'ldiruvchi; 2) vositasiz to'ldiruvchi; 3) sifatlovchi aniqlovchi; 4) qaratqich aniqlovchi; 5) ega; 6) kesim.

- A) 1, 2, 4 B) 1, 2, 3, 4
C) 1, 2, 4, 6 D) 1, 2, 4, 5

53. *Borish-kelish qilmaysiz, kishidan qoldi ko'nglingiz?* Ushbu gapdagi jull so'z qaysi so'z turkumiga xos va uning sintaktik vazifasini aniqlang.

- A) ot, to'ldiruvchi
B) ot, ega
C) harakat nomi, ega
D) harakat nomi, to'ldiruvchi

54. *Baro'ha maqtanchoqlarning kishidan bir qismati shuki, ular ortami, kechmi pand yeyishadi.* Ushbu gapda ergash gap bosh gap bo'ladigani olmosh bilan ifodalangan qaysi gap bo'lagini izohlab kelgan?

- A) egani B) kesimni
C) to'ldiruvchini D) aniqlovchini

55. Qaysi gapda aniqlovchi shaxs bilan ifodalangan?

- A) Rashidboy ertasi kuni qassobning mashinasida tog' ortiga jo'nadi.
B) Bittasi toshkentlik Yusufbek hojining o'g'li Otabek.
C) Mehmondo'st, oqibatli, bolajon kerkimiz bor.
D) Men pinak buzmayman, hadik kerkimayman, Onamning duosi meni asraydi.

56. Qaysi gapda uyushiq to'ldiruvchi harakatli shaxs otlari bilan ifodalangan?

- A) Hulkar eshik oldida bir otasiga, bir Avazga, bir onasiga qarab qo'yardi.
B) Men onam, otam va opam bilan ayrlashib yo'lga tushdim.
C) Maxdum bo'ychan, siyrak mo'y, oqim, Istarasi issiq bir domla edi.
D) O'n-o'n bir yoshli bela dushmanlar keltirgan ochlik va boshqa kulfatlarni kattalar qatori boshidan kechir di.

56. Qaysi gapda to'ldiruvchi shaxs oti bilan ifodalangan?

A) Bittasi toshkentlik Yusufbek hojining o'g'li Otabek

B) Aravakash mo'mingina, muloyim, kamtar kishi.

C) Rashidboy ertasi kuni qassobning mashinasida tog' ortiga jo'nadi.

D) «Qo'shiq aytolsa, demak, cho'ponlikka yaraydi», – debdi otam cho'lig'iga.

57. *Insoniyat tarixi bu har birimizga bog'liq bo'lgan, o'zligimizni ko'rsatadigan, bizning olis shajarimizni, nasl-nasabimizni, insoniy qadr-qimmatimizni belgilaydigan muqaddas va mo'tabar voqealidir.*

Gapda qaralinishlar qaysi gap bo'lagiga tobelangan?

- A) aniqlovchi va to'ldiruvchiga
B) aniqlovchi va kesimga
C) faqat aniqlovchiga
D) ega va aniqlovchiga

58. *Hunari va odobi bo'lmagan kishidan baxt va omad ketadi.*

Berilgan gapda ismlar qanday sintaktik vazifani bajargan?

- A) to'ldiruvchi, ega
B) aniqlovchi, to'ldiruvchi, ega
C) to'ldiruvchi, hol, ega
D) ega, aniqlovchi, hol

59. *Haqiqat shunday jonki, paradoz uning husnini buzadi.*

Bosh gapdagi olmoshning sintaktik vazifasini aniqlang.

- A) qaratqich aniqlovchi
B) sifatlovchi aniqlovchi
C) vositasiz to'ldiruvchi
D) vositali to'ldiruvchi

60. *Tursunali bir-bir bosib minbarga chiqdi, dona-dona gapirdi, vazifaning muhimligini takror-takror ta'kidladi, jon kuydirib tushuntirdi.* Ushbu gapda nechta murakkab hol mavjud?

- A) 2 ta B) 3 ta
C) 4 ta D) 5 ta

61. Gap bo'laklari haqida berilgan qaysi fikr noto'g'ri?

A) Aniqlovchi ega, ot-kesim, to'ldiruvchi va holga bog'lanadi.

B) To'ldiruvchilar boshqa gap bo'laklari kabi birikmali holda ham qo'llanadi.

C) Bog'lamasiz va bog'lamali ot-kesimlar mustaqil kesimdir.

D) Istak gaplar kesimi shart maylida bo'lsa, nomustaqil kesimdir.

62. Qaysi gapda ikkita payt holi va bitta o'rin holi qo'llangan?

A) Kecha Salimalarnikiga bordim, ko'pdan beri bormagan edim.

B) Avtobus qosh qorayganda shahar-ga kirib keldi.

C) Tokchadagi chiroq hamon ojiz lipillar, tepamda oyim, bobom, Komil tabib engashib turishardi.

D) Ertalab tog'ning etagiga kelib bir choyxona yonida to'xtadik.

63. Qaysi qatordagi gap ikki grammatik asosga ega?

A) Ahillik bor yerda temir ham suvga cho'kmaydi.

B) Kampiming ko'zlari allanechuk olayib ketdi, yuzining suyakka yopishgan chandir terisi oqardi.

C) Bu shaharda tanish-bilish yo'qligi Mirzayevga shu bugun bilindi.

D) Men sinfga kirgach deraza oldida turgan Shahnozani ko'rdim.

64. Qaysi gapda sifat aniqlovchi vazifasida qo'llangan?

A) To'g'ri yursang, murodingga oson yetarsan.

B) Ayol sochlari parishon, oyoqlari yalang, yoqasi ochiq ko'chaga otildi.

C) Bir xotin sabzavotlar solingan xaltasini ko'tarib kelayotgandi.

D) Har narsaga qiziqish – biz uchun eski odat.

65. Ravish bilan ifodalangan hol qo'llangan gapni toping.

A) Uy ichida odam ko'p edi.

B) Shodmonbek zarbdan ko'zi tinib hushdan ketdi.

C) Yig'lab-yig'lab marza olsang o'ynab-o'ynab sug'orasan.

D) U o'ychan ko'zlari bilan Botirga qarab sekin gapirdi.

66. *Joni halqumiga kelgan Sattor alamidan baqirib yig'lab yubordi.* Ushbu gap qanday gap bo'laklaridan iborat?

A) ega, kesim, ikkita ravish holidan

B) ega, kesim, sifatlovchi aniqlovchi, sabab va ravish holidan

C) ega, kesim, ikkita ravish holi va bitta sabab holidan

D) ega, kesim, sifatlovchi aniqlovchi va ikkita ravish holidan

67. Ega + aniqlovchi + aniqlovchi + to'ldiruvchi + hol + kesim qolipidagi gapni aniqlang.

A) Zebi onasining beradigan javobini ilgariidan bilardi.

B) Bog'bon ko'm-ko'k ajriq ustida o'tirib hordiq chiqardi.

C) Dadasi mehribon odamlarning suhbatlashishidan zavqlanar edi.

D) A'zam tizzasidagi mahsini hafsala bilan pishiq tikadi.

68. Faqat ravish holi bilan kengaygan gapni toping.

A) Tursunali bir-bir bosib minbarga chiqdi va dona-dona gapirdi.

B) Bola epchillik bilan turdi, qisqa va lo'nda javob berdi.

C) Tiniq suvdan hovuch-hovuch oldi, qonib-qonib ichdi.

D) Quvvatsizligidan tez charchardi.

69. Harakat nomi bilan ifodalangan vositasiz to'ldiruvchi qo'llangan gapni toping.

A) Uning kulib boqishlarini bir zum ham unutmayman.

B) O'quvchilar dam olishga dala shiyponiga kelishdi.

- 6) Mening borishimdan sizga nima xabar?
- 7) U to'ntashdan uyalma, bilmaslikdan xavotir.
- 8) Bir xil mazmun-munosabatni ifodalovchi hollar qaysi gapda qatnashgan?
- 9) U kecha to'satdan biznikiga kirib keldi.
- 10) U diam hazil bilan, dam jiddiy so'radi.
- 11) Chumchuqlar daraxtlarda tinimsiz qichqiraydi.
- 12) Dadamning kayfiyati yaxshi bo'lgani uchun u zuyqillarni xoxlab kulardi.
- 13) Qaysi gapda ravish holi ishtirok etgan?
- 14) U gapni eshitgach da'vogarlar bir-biriga mo'ltillab, javdirab qarab qolishdi.
- 15) U ko'chadan kiyimlari yirtilib, titilib ketdi.
- 16) Roziya buvi inqillab, sinqillab, bir qalqalab yetib keldi.
- 17) Hamma yerda bulbulning shirin qo'ng'irig'i hamisha jaranglab turardi.
- 18) *Shubhasiz, inson ilm va mahorat bilan baxtli bo'ladi.*
- Ushbu gap qanday gap bo'laklaridan iborat?
- 19) kiritma, ega, ega, to'ldiruvchi, aniqlovchi, kesim
- 20) kiritma, ega, to'ldiruvchi, to'ldiruvchi, kesim
- 21) undalma, to'ldiruvchi, ega, to'ldiruvchi, aniqlovchi, kesim
- 22) undalma, ega, to'ldiruvchi, to'ldiruvchi, aniqlovchi, kesim
- 23) Berilgan fikrlardan qaysi biri noto'g'ri?
- 24) Ravish holi ravish va ravishdoshlar bilan ifodalanadi
- 25) Ravish holi kesimga bitishuv yo'li bilan bog'lanadi
- 26) Ravish holi qanday? qanday qilib? qanday ahvolda? kabi so'roqlarga javob beriladi

- 27) Ravish holi ko'pincha o'zi ergashgan so'zdan oldin keladi
- 28) Berilgan gaplarning qaysi birida sabab holi qatnashgan?
- 29) Joni halqumiga kelgan Sattor alamidan baqirib yig'lab yubordi.
- 30) Qoratoy do'stining dov-daragini surishtirish uchun yelib-yugurdi.
- 31) Bir chimdum uxlash uchun ko'zini yumdi.
- 32) Eshik oldi gul hovuz, Gul tergali kelganmiz.
- 33) O'rin-payt kelishigining to'ldiruvchi tarkibida kelishi qaysi gapda berilgan?
- 34) Kech kuzakka sochib don, kelguncha yoz – saraton, Bug'doyzorda ter to'kar.
- 35) To'lishganda boshloqlar, O'rimga o'zin chog'lar.
- 36) Adolat kuchda emas, kuch adolatdadir.
- 37) Usmon she'rlarida jimjimadorlik ko'rinmas, fikr-tuyg'u sodda til orqali harorat bilan bayon qilinar edi.
- 38) Taqlid so'z qaysi gapda hol vazifasida kelgan?
- 39) Yetti qaroqchi yulduzi tik kelganda g'o'ng'ir-g'o'ng'ir ovozdan uyg'onib ketdi.
- 40) Jigarim ostiga tegardi jiz-jiz, Sochlarim oqargan shunda, ehtimol.
- 41) Shunday bo'lsa ham, vujudini tutgan qalt-qalt titroqni bosib hazilomuz qichqirdi.
- 42) Qo'qqisidan osmon kaptarlari g'uvug'uvlab qolishdi.
- 43) Qaysi gapda o'rin holi kesim vazifasida kelmagan so'zga bog'langan?
- 44) Dalalarda bahorgi dala ishlari boshlandi.
- 45) Daladan charchab kelgan yigit tezda uxlab qoldi.
- 46) Osmonda sanoqsiz yulduzlar charaqlaydi.

D) Andijonda o't yoqsam, Namanganda tutuni.

78. 1. *Bir chindim uxlab oldi.*

2. *Ko'p kitob o'qigan.*

3. *Oz so'z – soz so'z.*

4. *Uch marta chopiq qilindi.*

Berilgan gaplarning qaysi birida daraja-miqdor holi ishtirok etgan?

A) 1, 3, 4 B) 2, 3

C) 1, 4 D) 1, 2, 3, 4

79. – *Odam kimdan hazar qilishi lozim?*

– *Maqtanchoqdan, chaqimchidan hamda xasis boydan.* To'liqsiz gap tarkibida qaysi gap bo'lagi tushib qolgan?

A) kesim

B) ega va kesim

C) hol va kesim

D) aniqlovchi va ot-kesim

80. To'ldiruvchi bilan bog'liq berilgan hukmlarning qaysi biri noto'g'ri?

A) vositasiz to'ldiruvchi faqat o'timli fe'lga bog'lanadi

B) vositali to'ldiruvchi o'timli yoki o'timsiz fe'lga bog'lanishi mumkin

C) vositali to'ldiruvchi fe'l bo'lmagan so'zlarga bog'lanishi mumkin

D) vositasiz to'ldiruvchi ba'zan o'timsiz fe'lga bog'lanishi mumkin

81. *Baxtim shuki, seni uchratdim.* Ushbu gapda gap bo'laklari to'g'ri ko'rsatilgan javobni belgilang.

A) ega, kesim, ega, kesim

B) ega, kesim, kesim

C) ega, kesim, to'ldiruvchi, kesim

D) to'ldiruvchi, kesim, to'ldiruvchi, kesim

82. *Oqshomdan boshlangay, odatda, tonglar,*

Sukutdan uzilgay gulduros bonglar.

Boshing bukma sira, xokisor banda.

Erta ruhing topgay oliy ohanglar.

Ushbu she'riy parchada gap bo'lari va zifasini bajargan so'zlar miqdorini aniqlang.

A) 14 ta B) 17 ta

C) 16 ta D) 15 ta

83. *Bilimdon o'z bilimi tufayli ofatlardan omon qoladi.*

Tarkibidagi birinchi qo'shimchasi ismlarning munosabat shakli bilan, ikkinchi qo'shimchasi sifat yasovchi qo'shimcha bilan omonimlik hosil qila oladigan so'zning sintaktik vazifasini toping.

A) ega B) aniqlovchi

C) hol D) to'ldiruvchi

84. Quyida berilgan gaplarning qaysi sinisida ohang o'zgarishi orqali farqli fikr hosil qilish mumkin?

A) Tog' qushlarining sayrashi qo'ylarning ma'ragan ovozloriga jo'r bo'lmoqda.

B) Haligi sumka ko'targan qizini ohang qirdi.

C) Gulchehra mo'ysafidga nima javob qilishni bilmay o'zini tramvayga otdi.

D) – Nima bo'ldi, qizim, nega yig'layapsan?

85. Qaysi gapda gapning o'zgarigan tartibi ega va kesimga tegishli?

A) Shovulladi tun bo'yi shamol.

B) Qaldiroqlar ko'chdi larzakor.

C) Men nechun sevaman O'zbekistonni?!

D) Arra tortar, Nosirning Boshi egil, ko'zi nam.

86. *Hamma gap tadbirni uyushmoqchilik bilan tashkil etishda qoldi.*

Berilgan gapdagi yasama so'z qanday sintaktik vazifani bajargan?

A) hol B) to'ldiruvchi

C) aniqlovchi D) kesim

87. Ko'makchili boshqaruv qatnashgan gapni toping.

A) Bu tepalikka chiqish orqada qolgan yo'lning azobidan ham ortiqroq bo'ldi.

B) Qizim, bunaqa yigitdan sovchi bir marta keladi.

11) Uta yuz-qo'llarini yuvgandan so'ng
 qo'lga borib o'tirdi.

12) Quvchi bolalarga, yigit va qizlarga
 yozilgan qo'shiqlar ko'p.

13) *Hammani kuldirish uchun
 aytab shunday kiyindi.* Ushbu gap-
 holning ma'no turlariga to'g'ri izoh
 bergan qalorni toping.

A) 1 ta sabab, 1 ta maqsad, 1 ta ravish

B) 2 ta maqsad, 1 ta ravish holi

C) 1 ta maqsad, 2 ta ravish holi

D) 2 ta sabab, 1 ta ravish holi

14) *Choyni naridan beri ichib,
 tomonga yugurdim.*

Ushbu gapdagi gap bo'laklarining tar-
 tibi aniq.

A) to'ldiruvchi, hol, hol, fe'l kesim

B) to'ldiruvchi, aniqlovchi, hol, hol, fe'l

C) to'ldiruvchi, aniqlovchi, hol, to'ldi-
 ruvchi, fe'l kesim

D) to'ldiruvchi, hol, hol, hol, fe'l kesim

15) Chiqish kelishigidagi so'z sabab
 vaqtasida qo'llangan gapni toping.

A) Tilning aqldan oldin ketishiga yo'l
 yo'q.

B) Parlat o'zini kulgidan to'xtatolmasdi.

C) Aql aqldan quvvat oladi.

D) Yuragim hayajondan gupillab uradi.

16) Ravish holi takroriy ravishdosh bi-
 riktalangan gapni toping.

A) Tursunali bir-bir bosib minbarga
 gapli va dona-dona gapirdi.

B) Tinq suvdan hovuch-hovuch oldi,
 qo'ng'ir qo'ng'ir ichdi.

C) Yoqimli shamol g'ir-g'ir esadi.

D) Nizomjon bo'lgan voqeani oqiz-
 may aytib berishga majbur
 bo'ldi.

17) Babub holining ifodalanişida qay-
 talar bo'lib qo'shimchasi faol ishtirok etadi?

A) jo'nalish kelishigi

B) o'rin-payt kelishigi

C) qo'ng'ir kelishigi

D) qo'ng'ir kelishigi

E) qo'ng'ir kelishigi

F) qo'ng'ir kelishigi

G) qo'ng'ir kelishigi

H) qo'ng'ir kelishigi

C) chiqish kelishigi

D) barcha javoblar to'g'ri

93. Ibora bilan ifodalangan vositasiz
 to'ldiruvchili gapni toping.

A) U o'z obro'si, g'ururiga biroving
 oz-moz til tegizishini ko'tarmas edi.

B) Bo'linganni bo'ri yer.

C) U uyiga tarvuzi qo'ltig'idan tushib
 qaytdi.

D) Ertalabdan kapalagimni uchirib
 yubordingiz.

94. *Uning nurlarida qishning poyon-
 siz oq ko'rpasi mayda oltin uchqun-
 latib, hammayoqni chuqur jimjittik
 bilan o'rab yotardi.* Ushbu gapda nechta
 o'rinda aniqlovchi qo'llangan?

A) 4 ta B) 5 ta

C) 6 ta D) 7 ta

95. Qaysi gapda vositasiz to'ldiruv-
 chini qaratqich aniqlovchi o'rinda qo'llash
 orqali uslubiy xatoga yo'l qo'yilgan?

A) Amir bizning holimizdan shunchalar
 bexabar ekanki, ko'rib hayrat barmog'ini
 tishladim.

B) Ammo siyosiy ishlarni to'qson
 foizini kengashga qo'yib, bir ulushini
 qilichga qoldirishga o'rgangan Temurbek
 boshqacha o'yarladi.

C) Yurtning daxlsizligini ta'minlaydigan
 bu qonunlar mamlakat hukmdorining o'ng
 qo'lidir.

D) Berilgan gaplarda vositasiz
 to'ldiruvchi va qaratqich aniqlovchi o'z
 o'rinda to'g'ri ishlatilgan.

96. Quyidagi gapda qo'llangan
 aniqlovchilar sonini toping.

*Unda oqila qizlarimiz tikuvchilik
 san'atini, bichuvchilik mahoratini,
 kashtado'zlik va zardo'zlik sirlarini,
 popopchilik kasbini o'rganadilar.*

A) 4 ta B) 5 ta

C) 6 ta D) 7 ta

97. *Semiz qo'y go'shti o'z
 yog'iga qovurildi – Yakka qolgan*

Hasanboy vijdon azobida o'z yog'iga qovurildi. Berilgan gaplardagi o'z yog'iga qovurildi birikmasi tarkibidagi so'zlar qaysi gap bo'laklari vazifasida kelgan?

A) 1-gapda to'ldiruvchi, kesim;
2-gapda kesim

B) har ikkala gapda kesim

C) 1-gapda aniqlovchi, to'ldiruvchi, kesim; 2-gapda kesim

D) har ikkala gapda aniqlovchi, to'ldiruvchi, kesim

98. *Shifokor dorini bolaning qulog'iga quydi – Ota-bobolar nomini doim esda tutish kerakligini o'g'lining qulog'iga quydi.* Berilgan gapdagi qulog'iga quydi birikmasi qaysi qatorda to'g'ri izohlangan?

A) 1-gapda qulog'iga – to'ldiruvchi, quydi – sodda kesim; 2-gapda qulog'iga quydi – sodda kesim

B) 1-gapda qulog'iga – to'ldiruvchi, quydi – sodda kesim; 2-gapda qulog'iga quydi – murakkab kesim

C) har ikkala gapda qulog'iga – to'ldiruvchi, quydi – sodda kesim

D) har ikkala gapda qulog'iga quydi – murakkab kesim

99. Qaysi qatorda aniqlovchiga to'g'ri ta'rif berilgan?

A) Gapdagi biror bo'lakni to'ldirib, unga boshqaruv yo'li bilan bog'langan bo'lak.

B) Gapdagi biror bo'lakning belgisini yoki bir narsa-buyumning boshqasiga qarashlilikini bildirgan bo'lak.

C) Kesimga bog'lanib, uning belgisini bildirgan bo'lak.

D) Gapning kim yoki nima haqida ekanligini bildirib, kesimga tobe bog'langan bo'lak.

100. Otlashgan so'z bilan ifodalangan to'ldiruvchini toping.

A) Sen o'zingni maqtama, seni maqtasin.

B) Chiniqqanga dard yuqmas.

C) Dardsiz odamdan ijod chiqmaydi.

D) Ko'rmaganlar ko'rishni orzu qiladi.

101. *Ko'pdan quyon qorib qutulmas.* Ushbu maqolda to'ldiruvchi vazifasida qo'llangan so'z qaysi turkumiga mansub?

A) son B) sifat

C) olmosh D) ravish

102. Vositasiz to'ldiruvchi ishlatilgan etgan gapni toping.

A) Inson go'zallikka intiladi.

B) To'g'ri so'z tosh yoradi, egri so'z bosh yoradi.

C) Bu roman Pirimqul Qodimov tomonidan yozilgan.

D) Biz ijodimiz va mehnatimiz bilan mangumiz.

103. Qaysi gapda ot bilan ifodalangan sifatlovchi aniqlovchi bor?

A) Oltin kuzni sevaman jondan.

B) Ulkan shaharning eng go'zal, eng serdaraxt joylaridan biri – shu.

C) Bu ovoz unga juda tanish tuyuldi.

D) Oq, qizil, pushti rang gullar quyovchilurida rang-barang tovlanadi.

104. Qaysi gapda qaratqich aniqlovchi otlashgan sifat bilan ifodalangan?

A) Ishlaganning yuzi yorug'.

B) Kayfiyatsiz kishining ishi o'ngidagi kelmaydi.

C) Har kimning qadrini mehnat ko'rsatadi.

D) Yaxshining ehsoniga baxilning boshi og'rir.

105. Qaysi gapda qaratqich aniqlovchi ibora bilan ifodalangan?

A) Sir boy berganning ahvoliga voy.

B) Ko'rganning kuni ortiq.

C) Egrining soyasi ham egri.

D) Kimning xati chiroyli?

106. Izohevchi qo'llangan gapni toping.
 A) Hisha idishlarni ehtiyot qiling.
 B) General Sobir Rahimov – o'zbek xalqining sevimli farzandi.
 C) Tiniq zangori osmon ko'zlarni qizib tortadi.
 D) Yangi xiyobonlarda eski do'stlar ila uchrashgan.
107. O'xshatish ma'nosini bildiruvchi izohlovchi qaysi qatorda qo'llangan?
 A) Vatani – ona so'zi naqadar laziz.
 B) Ko'l ichida sazan baliqlar suzib yuradi.
 C) Toshmat chol musobaqada yutib ketdi.
 D) Ahmad tajang shu gapdan keyin aytilib kelmadi.
108. Miqdor holi ishtirok etgan gapni toping.
 A) U o'qish uchun shaharga kelgan edi.
 B) Qushlar duv-duv uchishdi.
 C) Dastlab xokkey Britaniya orolida o'yinlab qilingan.
 D) Bu gapni ming marta eshitganman.
109. Maqsad holi ishtirok etgan gapni toping.
 A) Tarixiy joylarni tomosha qilish uchun Samarqandga jo'nadik.
 B) U uyalganidan qizarib ketdi.
 C) Bizning mardlar ko'kka parvoz qilmoqda.
 D) Inson amaliy tafakkurni o'rganishga intilishda ehtiyoj sezadi.
110. Qaysi qatordagi gapda sabab holi qo'llanilgan?
 A) U ona bilan samimiy salomlashdi.
 B) Nima uchun achchig'i chiqqanini o'zi ham bilmadi.
 C) Ular atayin aylanma yo'ldan yurdilar.
 D) Biz u bilan baxt haqida ko'p o'ylardik.
111. Gap bo'laklarining odatdagi tartibi qaysi qatorda keltirilgan?
 A) Gulga to'lsin bu yorug' dunyo.
 B) Muhabbat husndir har bir insonga.

- C) Men sizga kitobni keltirdim.
 D) Bu dunyodan ketmasin odam.
112. *Vatanimizning yerosti boyliklari bitmas-tuganmasdir. Unda oltin ham, temir ham, mis ham, gaz ham – hamma narsa bor. Nigora barcha fanlardan doimo a'lo baho oladi. Unda ilmga qiziqish nihoyatda zo'r.* Ushbu gaplarda unda so'zi qaysi gap bo'lagi vazifasida qo'llangan?
 A) har ikkala misolda to'ldiruvchi
 B) har ikkala misolda hol
 C) birinchi misolda to'ldiruvchi, ikkinchi misolda hol
 D) birinchi misolda hol, ikkinchi misolda to'ldiruvchi
113. To'ldiruvchining grammatik belgisi qaysi qatorda noto'g'ri berilgan?
 A) To'ldiruvchi, odatda, boshqa so'zlarga boshqaruv yo'li bilan bog'lanadi.
 B) To'ldiruvchi tushum kelishigidagi so'z bilan belgili yoki belgisiz qo'llanishi mumkin.
 C) To'ldiruvchi ko'makchilar bilan birga kelishi mumkin.
 D) To'ldiruvchi o'zi bog'langan so'zga nisbatan tobe yoki hokim sanaladi.
114. Sifatlovchi o'z sifatlanmishiga qanday yo'l bilan birikadi?
 A) moslashuv yo'li bilan B) bitishuv yo'li bilan
 C) boshqaruv yo'li bilan D) bitishuv va moslashuv yo'li bilan
115. *Unda ham bu kitoblardan bor.* Ushbu gapning egasini toping.
 A) ega ifodalanmagan
 B) menda
 C) bu
 D) kitoblardan
116. *Baxt kuyini sevinch bilan kuyaylik.* Ushbu gapda kesimdan oldin kelgan gap bo'lagi qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?

- A) vositali to'ldiruvchi
- B) vositasiz to'ldiruvchi
- C) ravish holi
- D) maqsad holi

117. Gapda tufayli ko'makchisi bilan kelgan so'zlar, odatda, holning qaysi turiga mansub bo'ladi?

- A) sabab holi B) maqsad holi
- C) ravish holi D) o'rin holi

118. *Rejasiz ish – qolipsiz g'isht.*

Ushbu gap qanday gap bo'laklaridan tashkil topgan?

- A) aniqlovchi, ega, to'ldiruvchi, kesim
- B) aniqlovchi, ega, aniqlovchi, kesim
- C) ega, kesim, to'ldiruvchi
- D) ega, kesim

119. *Yozning issiq bir kunida qo'zi bordi, suv ichgali.* Mazkur gapdagi sifatlovchi aniqlovchilar to'g'ri ko'rsatilgan qatorni toping.

- A) issiq, bir B) issiq, suv
- C) bir, suv D) yozning, qo'zi

120. Izohlovchi asosan qaysi turkumdagi so'zlar bilan ifodalanadi?

- A) ot B) sifat
- C) ot va sifat D) olmosh

121. Belgisiz to'ldiruvchi doim qaysi gap bo'lagi yonida joylashadi?

- A) hol oldida
- B) ot-kesim oldida
- C) fe'l-kesim oldida
- D) kesim va hol oldida

122. Izohlovchi qatnashgan gapni toping.

A) Baxt har kishining o'z didi va mezonini bilan baholanadi.

B) Sahnaga dasta-dasta gul ko'targan qizchalar – gulchalar chiqib kelishdi.

C) Navro'zi olam bugun o'z sepini go'yo shu uyga sepganday.

D) Uzun-uzun arg'amchi yerda yotsa maylimi?

123. Gap bo'laklari odatdagicha tartibda joylashgan gapni toping.

- A) Siz menga ko'p narsani o'rgatdingiz.
 - B) Menga siz ko'p narsani o'rgatdingiz.
 - C) Menga ko'p narsani siz o'rgatdingiz.
 - D) Menga ko'p narsani o'rgatdingiz.
124. Vositasiz to'ldiruvchi qaysi gap tarkibida qo'llangan?

A) O'zingga o'zingni maqtaganing qo'rq.

B) Odam mehnatda bilinadi.

C) Inson hamisha go'zallikka intiladi.

D) Yigitga mardlik yarashadi.

125. Iboralar bilan ifodalangan to'ldiruvchi qaysi qatorda berilgan?

A) Adashganni yo'lga sol.

B) Yerini aldagan och qolar.

C) U burnini osmonga ko'tarib o'rgangan edi.

D) Qo'rqqoqqa hurmat yo'q.

126. Aniqlovchi qo'llangan gapni toping.

A) Mehmon izzati bilan ulug'.

B) Qo'shiqni zavq bilan tingladik.

C) Eshik to'satdan qattiq taqilladi.

D) Oltindan sariq olxo'rilar tagilari to'kilib yotibdi.

127. Ot bilan ifodalangan sifatlovchi aniqlovchi qaysi qatorda berilgan?

A) Bir azobning bir rohati bor.

B) Supada qator o'tiribmiz.

C) Shu paytda uy eshigi ochildi.

D) Zumrad bahorni kim sevmaydi?

128. *O'ylayverib boshi qotgan Toshpo'lat aka Qutpinisa bilan maslahatlashdi.* Ushbu gapdagi iboraning sintaktik vazifasini toping.

A) ega B) aniqlovchi

C) to'ldiruvchi D) hol

129. Qaysi gapda izohlovchi qo'llangan?

A) U buloqning suvidan ham tiniqroq.

B) Xursandchilik insonning hayotga muhabbatini oshiradi.

C) Qish faslining manzaralari zavqli bo'ladi.

D) Rassom Alisher Mahbubaning sevimli farzandi bo'ladi.

131. Hej qaysi gapda qo'llangan?
- A) Insonning go'zalligi, ulug'ligi
kuchli.
- B) Qo'yqillar mehnat zavqini
kuchli kuylar.
- C) Birlama uning nimalardir gapirishini
kuchli.
- D) O'qituvchilar butun insoniyatning
kuchli tabiiyalaydilar.
132. *Ko'p bilgan oz so'zlar.*
Ushbu gapda qatnashgan holning
sifatli haqidagi to'g'ri hukmni toping.
- A) hol bilan B) son bilan
C) ravish bilan D) sifat bilan
133. Maqsad ravishdoshi bilan
sevgan hol qaysi qatorda berilgan?
- A) U o'qinib uchun shaharga keldi.
B) Uq' xhabadasi g'ir-g'ir esmoqda.
C) Uq' do'stlarcha xayrliashdi.
D) Uq' bilan suhbatliashgani keldik.
E) Uq' sabab holi qo'llangan gapni
berdi.
- A) Uq' dars tayyorlagani keldik.
B) Uq' o'zinganidan qiqirliab yubordi.
C) Uq' Yaproqlar sekin shitirtadi.
D) Uq' Biddiqov mehmonlarni kutib olgani
berdi.
134. O'rin holi ishtirok etgan gapni
toping.
- A) Obodonchilik ishlari hali oldinda.
B) Uq' bulbul kitob o'qiydi.
C) Uq' avtobusda keldik.
D) Daraxtlarning shoxi qushlardan
berdi.
135. O'zgargan tartib qaysi qatorda
berilgan?
- A) Kasbning yaxshi-yomoni bo'lmas.
B) Do'stlar, yaxshilarni avaylab
berilgan.
- C) Tarbiyachi unvoni juda ulug' va
kuchlidir.
- D) Hayotning zavqidan ko'pdir tashvishi.
136. Gap bo'laklarining odatdagi tartibi
qaysi qatorda berilgan?

- A) Ko'm-ko'k maysalarda yaltirar
shabnam.
- B) Ko'k palaklar ichida pishib yotar
handalak.
- C) Gumon do'stni do'stdan ajratadi.
D) Bunda sayr etadi keksalar, yoshlar.
137. Gap bo'laklarining odatdagi tartibi
ham, o'zgargan tartibi ham qo'llangan
qo'shma gapni toping.
- A) Osonlikcha kelmas shodlik,
farog'at, Mehnatsiz qozonmas hech kishi
shuhrat.
- B) Zaynab unga xomush egildi, Qaddi
uning salomga keldi.
- C) Tilingda bo'lsa boling, Kulib turar
iqboling.
- D) Nega misday qizir yuzlarim?
138. Sifatdosh shaklidagi so'z qaysi
qatorda sifatlovchi aniqlovchi vazifasida
kelgan?
- A) Anorxon o'z Vatanini chin yurakdan
sevgan, o'z ishiga ko'ngil qo'ygan qiz.
B) Maqtanganning uyini, kerilganning
to'yini ko'r.
- C) Shu xabarni kecha keltirgan ekan.
D) Vijdoning buyurganini bajar.
139. *Ko'pni yomonlagan
ko'muvsiz qolar.*
Ushbu maqoldagi gap bo'laklari tartibi
to'g'ri ko'rsatilgan qatomi toping.
- A) to'ldiruvchi, aniqlovchi, hol, kesim
B) to'ldiruvchi, aniqlovchi, kesim
C) to'ldiruvchi, ega, hol, kesim
D) to'ldiruvchi, ega, kesim
140. O'rin-payt kelishigi shaklidagi
so'zning to'ldiruvchi vazifasida kelishi
qaysi qatorda berilgan?
- A) Yozda qilingan mehnat o'z natijasini
berdi.
- B) Birlashma idorasi uch qavatti bino-
da edi.
- C) Katta chinni kosada suv olib chiqdi.
D) Nemis do'stlarimizni Buxoroda
uchratdik.

141. Chiqish kelishigi shaklidagi soʻzning toʻldiruvchi vazifasida kelishi qaysi qatorda berilgan?

- A) Anvar bolalikdan otlarni sevgan.
 B) Gʻulomjon uydan erta chiqib ketgan ekan.
 C) Sultonovning gapini chin yurakdan qarshiladi.
 D) U ham muhabbat zavqidan bahramand boʻldi.

142. *Bolalar eng quvonchli xabarni yurtdoshlariga yetkazish uchun oshiqayotgan elchilar kabi guvullab Usmonlarnikiga joʻnashdi.* Ushbu gapdagi feʼllarning sintaktik vazifasini belgilang.

- A) sifatlovchi, aniqlovchi, maqsad holi, ravish holi, feʼl kesim
 B) maqsad holi, ravish holi, feʼl kesim
 C) sifatlovchi, aniqlovchi, sabab holi, ravish holi, feʼl kesim
 D) sifatlovchi, aniqlovchi, maqsad holi, feʼl kesim

143. *Ona sevmas farzand topilmas. Farzand yoʻqdir onani sevmas.* Bu ikki gapdagi *sevmas* soʻzi qanday gap boʻlagi vazifasida kelgan?

- A) aniqlovchi, kesim
 B) kesim, aniqlovchi
 C) aniqlovchi, aniqlovchi
 D) izohlovchi, kesim

144. *Buvimning hikoyasini zavq bilan tinglardik.* Ushbu gapdagi *zavq bilan* qanday gap boʻlagi vazifasida qoʻllangan?

- A) toʻldiruvchi B) aniqlovchi
 C) sabab holi D) ravish holi

145. *Birovga choh qazima, oʻzing tusharsan.* Ushbu maqol qanday gap boʻlaklaridan tashkil topgan?

- A) hol, kesim, aniqlovchi, kesim
 B) toʻldiruvchi, hol, kesim, aniqlovchi, kesim

C) toʻldiruvchi, toʻldiruvchi, kesim, ega, kesim

D) toʻldiruvchi, kesim, ega, kesim

146. *Osmon tiniq, qalin qor bilan qoplangan dalalar ustida yulduzlarning oltin gʻoʻzalari yorqin chaqnaydi.* Mazkur gapdagi sifatlovchi, aniqlovchilar toʻgʻri koʻrsatilgan qatorni toping.

- A) tiniq, qalin, dalalar
 B) qalin, qoplangan, yorqin
 C) qalin, oltin, yorqin
 D) qalin, qoplangan, oltin

147. 1. *Tinchlik tufayli yurt obod.*

2. *Uyalganidan qizarib-boʻzarib ketdi.*

3. *Shularni surishtirish uchun yelib-yugurdi.*

4. *Oʻynab kelgani koʻchaga chiqdi.*

Ushbu gaplarning qaysi birida sabab maʼnosini ifodalaydigan hol mavjud?

- A) 1, 3 B) 1, 2
 C) 1, 2, 3 D) barchasida

148. *Ertalab atayin siz bilan xayrlashmay ketibdi.* Ushbu gapda holning qaysi turlari mavjud?

- A) payt va sabab holi
 B) payt va maqsad holi
 C) payt, maqsad va ravish holi
 D) payt, sabab va ravish holi

149. *Yurgan – daryo, oʻtirgan – boʻyra.*

Ushbu maqol qanday gap boʻlaklaridan tashkil topgan?

- A) ega, kesim, ega, kesim
 B) aniqlovchi, kesim, aniqlovchi, kesim
 C) aniqlovchi, ega, aniqlovchi, ega

D) kesim, aniqlovchi, kesim, aniqlovchi
 150. Joʻnalish kelishigidagi soʻzlardan qaysi biri toʻldiruvchi vazifasida qoʻllangan?

- A) Kechqurun Saodat uyga qaytdi.
 B) U yuksakka uchmoq uchun dadil chogʻlangan.

C) Shu kiyimdan bugun singlimga
olaman.

D) O'rtog'im kelganiga suyundim.

151. *Saida yolg'ondan hayron
bo'lib qoldi.*

Gapdagi yolg'ondan so'zi qaysi gap
holini vazifasida kelgan?

A) to'ldiruvchi B) aniqlovchi

C) hol D) kesim

152. *Chakmonining ikki yonini
o'zining o'xshatib yelkasiga tash-*

*ladi-da, shoshmasdan orqaga
qaytdi.* Ushbu gapdagi *shoshmasdan*

so'zi holning qaysi turiga mansub?

A) ravish holi B) o'rin holi

C) payt holi D) sabab holi

153. *Mayin raqsiga hech qo-*

*chirmas ko'ngil,
Vuhshiy tog'larga ham u berar*

mun.
So'nmaydi yuzida yorqin tabas-

mun.
Yunoqlami tutib oltin bo'sa-chun

Quyoshga tutadi bir savat oq gul.
Parchada aniqlovchi vazifasida kelgan

so'zlar qaysi bo'lak(lar)ka tabelangan?

A) ega va kesimga

B) ega va aniqlovchiga

C) to'ldiruvchi va egaga

D) aniqlovchi, ega va to'ldiruvchiga

154. Quyidagi gapda ravish turkumi-
ga mansub so'z qanday sintaktik vazifada
kelgan? *Mehmonni uyga olib*

kir, men otga picha yem tashlab
qo'yay.

A) ravish holi B) o'rin holi

C) payt hoi D) miqdor-daraja holi

155. *Karima derazadan boshini*
chiqarib ularga qarab qo'ydi. Ushbu
gapdagi ravish holini aniqlang.

A) ularga

B) qarab

C) derazadan

D) boshini chiqarib

156. Vositasiz to'ldiruvchi qatnashgan
gap qaysi qatorida berilgan?

A) Undan allaqanday tiniq go'zallik
barq urib turardi.

B) To'satdan onamning jahli chiqib
ketdi.

C) Faridaning onasi billur savatcha-
da shokolad, kumush taqsimchada asal,
mayiz keltirib qo'ydi.

D) Shu ondayoq ot kishnagani, tuyoqlarning
asfaltga taraqlab urilgani eshitildi.

157. Olmosh bilan ifodalangan vosita-
siz to'ldiruvchi qatnashgan gapni toping.

A) Usta u deb ko'rdi, bu deb ko'rdi,
bo'lmadi.

B) Ikkovlashib Zebi xolani kabinaga
chaqirdik.

C) Uning gapi yolg'on.

D) Shu kuni nima yumush buyurilsa,
tezda bajardim.

158. Hol qatnashgan gap qaysi
qatorida?

A) Kimki o'zga tillarni bilmasa, o'z tilini
ham yaxshi tushunmaydi

B) Jazo bermaslik jinoyatga katta
rag'batdir.

C) Qo'pollik o'z qadr-qimmatini unutish
demakdir.

D) Poyonsiz dalalar oq libos kiydi.

159. Sifatdosh bilan ifodalangan
to'ldiruvchi qaysi qatorida?

A) Biror marta ham kulmagan kuningiz
– siz uchun yo'qotilgan kun.

B) Odamlarning haqiqiy fe'l-atvori
kulganlaridagina chinakam namoyon
bo'ladi.

C) Hazilning tagida hamisha jiddiy
niyat yashiringan bo'ladi.

D) Jonli so'z mo'jizalar yaratadi.

160. Olmosh bilan ifodalangan
qaratqich aniqlovchili gapni toping.

A) Xushchaqchaq odamning buguni
ham, ertasi ham quvnoq o'tadi.

B) Yaxshi kulgi qalbni sog'lomlashtiradi.

C) Odamning guli – hamisha quvnoq odam.

D) Bizning butun qadr-u qimmatimiz tafakkurda jamiangan.

161. Aniqlovchi qo'llangan gap qaysi qatorda?

A) Bu qarashlarga, bu jimliklarga chiday olmaganay, otilib chiqib ketdi.

B) Cho'pon mollarni o'tloq tomonga haydab ketdi.

C) Burgut tezlik bilan pastga qarab otildi.

D) Uy kichkina, lekin yorug' va toza edi.

162. Iboralar bilan ifodalangan to'ldiruvchi qaysi qatorda?

A) Tun bo'yi yuragini hovuchlab ko'chaga qarab o'tirish osonmi?

B) Nazokatxon xushomad qilib ko'nglimni olishga intildi.

C) Professor ham ko'nglimni ko'tarish uchun aytgandir.

D) Keksa me'mor ham Gavharni ko'p tilga oldi.

163. Maqsad holi qo'llangan gapni toping.

A) Juman tezroq yotoqqa, bolalar yoniga chopib borgisi kelardi.

B) Tulki qo'rqib ketib qocha boshladi.

C) U o'qish niyatida shaharga keldi.

D) Luqmoncha vujudi titrab turganidan o'zining murdaday oqarib ketganini bilardi.

164. Ravish holi qaysi qatorda sifat bilan ifodalangan?

A) Onda-sonda o'yinqaroq bolalar, tirikchilik vajida yurgan kattalar ko'rinadi..

B) Ishlaringni tezroq bajar

C) Kundan kunga Zaynabning begonashib, uzoqlashib borayotganini yaxshi anglar edi.

D) Yaxshi oshini yer, yomon boshini yer.

165. Miqdor holi qo'llangan gapni toping.

A) Ko'p kitob sotib oldim.

B) Bu gaplarning ko'pini inkor etdim.

C) Biz keksalarning donoligidan juda kam foydalanamiz.

D) Siz bilan bafurja gaplashgan keldim.

166. Fe'ning ravishdosh shakli bilan ifodalangan ravish holi qaysi qatorda berilgan?

A) Yangi supurgi yangicha supurilgan deganlari to'g'ri ekan.

B) Ma'mura kichik-kichik hikoyalarni o'qir edi.

C) Uzoq yashash emas, to'g'ri yashay bilishning muhimidir.

D) Tug'dan suvlar sharqirab oqib boshladi.

167. Son bilan ifodalangan miqdor holi qaysi qatorda berilgan?

A) Erta bilan eshik oldida besh-olti kishi turgan edi.

B) Sizni ikki-uch chaqirdim eshitmadingiz.

C) Toshkent ming-minglab kishilarni o'z bag'riga olar edi.

D) Bog'da yoz bo'yi ikki-uch kishi ishlab turar edi.

168. Ot bilan ifodalangan payt holi qaysi qatorda?

A) Yoshlik – dovyuraklik davri.

B) Yoshlikda o'qishning izidan qolma.

C) Yoshlikdagi gunohimizni keksayganda yuvishga to'g'ri keladi.

D) Yoshlik bilan keksalik orasidagi masofa naqadar qisqa.

169. Taqlid so'z bilan ifodalangan ravish holi qaysi qatorda berilgan?

A) Hech narsa ko'rinmaydi, pixillagan ovoz yana takrorlandi.

B) Mushuk ham unga pishillab yaqinlashardi.

C) Bolalar bir-birlarini turtishar, piq-piq kulishar edi.

D) G'ir-g'ir shabada esdi.

170. Fe'l-kesimga bog'lanib, uning belgisini bildirgan bo'lak qaysi gap tarkibida?

A) Iroda, did va fikrlar uyg'unligi do'stlik zaminini tashkil etadi.

B) Do'stona aloqalar umrboqiy bo'lmag'i kerak.

C) Do'stlar ko'maklashganda har qanday omadsizlik ham asta chekinadi.

D) Do'stlar diydoridan ortiq quvonch bo'lmaydi.

171. Vositali to'ldiruvchi qaysi qatorda berilgan?

A) Hamma yerda va har qachon tartib bo'yicha.

B) Har kuni biron-bir burchni ado etish bo'yicha ish.

C) Chehrasi ochiq kishining qalbi ham bo'yicha.

D) Bilmay xato qilib qo'ygan odamlarga bo'yicha sochmaslik kerak.

172. Boshqa bo'laklarga nisbatlanmagan bo'lak aniqlanadigan gap bo'lagi qaysi?

A) ega

B) kesim

C) ega va kesim

D) ikkinchi darajali bo'laklar

173. Qaysi gap bo'lagi gap bo'laklarining bo'lagi sifatida keyingi bosqichda qatnashib chiqadi?

A) ega B) kesim

C) aniqlovchi D) hol

174. Barcha gap bo'laklariga tobelanib bo'lmaydigan bo'lak qaysi?

A) aniqlovchi B) to'ldiruvchi

C) hol D) ega

175. «*Dangasaning non yeyishini berib*» gapida nechta to'ldiruvchi qatnashgan?

A) 1 ta mustaqil to'ldiruvchi va 1 ta nomustaqil to'ldiruvchi

B) 2 ta mustaqil to'ldiruvchi

C) 2 ta nomustaqil to'ldiruvchi

D) 1 ta mustaqil to'ldiruvchi

176. «*Men undan so'radim: Mehningni qo'yib bunchalar saralab gul terding kimga? Gulidan ko'zini uzmayin singlim Asta javob berdi: - O'qituvchimga.*»

Ushbu gapda nechta to'ldiruvchi qatnashgan?

A) 4 ta B) 5 ta

C) 6 ta D) 7 ta

177. Nomustaqil va mustaqil gap bo'lagi vazifasida keluvchi gap bo'laklari qaysilar?

1) ega; 2) kesim; 3) hol; 4) aniqlovchi; 5) to'ldiruvchi.

A) 1, 2, 3, 4, 5 B) 2, 3, 5

C) 1, 4 D) 2, 3, 4, 5

178. Faqat mustaqil gap bo'lagi vazifasida keluvchi gap bo'laklari qaysilar?

1) ega; 2) kesim; 3) hol; 4) aniqlovchi; 5) to'ldiruvchi.

A) 1, 2, 3, 4, 5 B) 2, 3, 5

C) 1, 4 D) 2, 3, 4, 5

179. *Kechagi g'amin o'ylasa odam,*

Bukchayib qolardi bugun odamzod.

Ushbu gapda ravish turkumiga oid so'zlarning sintaktik vazifasi ketma-ketligi to'g'ri berilgan javobni aniqlang.

A) aniqlovchi, hol, hol

B) aniqlovchi, hol

C) hol, hol, hol

D) hol, hol

180. Qaysi qatorda nomustaqil to'ldiruvchi berilgan?

A) Bu daftarni senga oldim.

B) Dangasaning non yeyishini ko'r.

C) Mehningni qo'yib bunchalar saralab gul terding kimga?

D) Gulidan ko'zini uzmayin singlim

Asta javob berdi: - O'qituvchimga.

181. Qaysi qatorda nomustaqil to'ldiruvchi qo'llanmagan?

A) Onamdan eshitgan gaplarni aytdim.

B) Dangasaning non yeyishini ko'r.

C) Mehningni qo'yib bunchalar saralab gul terding kimga?

D) Zebi onasiga beradigan javobini ilgari bilardi.

182. Hol ot-kesimga bog'langanda ot-kesimdan anglashilgan predmetning ... bildiradi.

- A) paytini B) o'rnini
C) holatini D) sababini

183. Qanday hollar nomustaqil hollar deyiladi?

A) kesimga to'g'ridan to'g'ri bog'langan hollar

B) kesim vazifasida kelmagan fe'llarga bog'langan hollar

B) ega vazifasida kelgan so'zlarga bog'langan hollar

D) to'ldiruvchiga bog'langan so'zlarga bog'langan hollar

184. *Xiyobonning chap tomonida kutubxona joylashgan.* Ushbu gap bo'laklarining tartibi to'g'ri ko'rsatilgan gatorni toping.

- A) aniqlovchi, ega, hol, kesim
B) aniqlovchi, hol, hol, ega, kesim
C) aniqlovchi, to'ldiruvchi, hol, kesim
D) aniqlovchi, aniqlovchi, hol, ega, kesim

185. Qaysi gapda mustaqil va nomustaqil vositasiz to'ldiruvchi ishtirok etgan?

A) Yuragiga go'zallikdan bahra olish tuyg'usini quydi.

B) Buni sizga qanday aytishni bilmadik.

C) O'z tilini sevgan inson uning kelajagi uchun qayg'uradi.

D) Bizga va sizga bu hayotni mustaqillik berdi.

186. Qaysi gapda vositali va vositasiz to'ldiruvchi fe'l-kesimga bog'langan?

A) Sizni xafa qilishdan cho'chidim.

B) Sizni kutib olishga keldim.

C) Oyni etak bilan yopib bo'lmas.

D) Bola bir guruh jangchilarni botqoqlikdan xatarsiz o'tkazib qo'ygani aytdi.

187. Qaysi gapdagi to'ldiruvchilar kesim bilan boshqaruv munosabati fe'lli so'z birikmalarini hosil qiladi?

A) O'quvchilar dam olishga dala shiyponiga kelishdi.

B) Sizni kutib olishga keldim.

C) Yaxshini yomondan farqlang.

D) Shamol darpardani xomushgina silkitardi.

188. Qaysi gapda miqdor-daraja ravishi ko'makchi fe'lli so'z qo'shilmalariga ergashib kelgan?

A) U Nazokatga, Boltaboyga, Kanizaga ko'pdan ko'p salom aytdi.

B) Xadicha xola xiyla o'ylanib turdi.

C) Hozirgacha g'o'za uch marla chopiq qilindi.

D) To'lagan aka zo'rg'a kelgan ekan.

189. Qaysi gapda holat ravishi murakkab fe'l-kesimga ergashib kelgan?

A) Xadicha xola xiyla o'ylanib turdi.

B) To'lagan aka zo'rg'a kelgan ekan.

C) Choyni nari-beri ichib, otxonaga yugurdim.

D) Bola epcchilik bilan turdi, qisqa va lo'nda javob berdi.

190. *Buxoroga omon-eson yetib borganidan so'ng uning tarhini yaxshilab qog'ozga chizajagini aytdi.* Ushbu gapdagi ko'makchi haqida berilgan qaysi hukm to'g'ri?

A) Sifatdoshga bog'langan vazifadosh ko'makchi

B) Ravishdoshga bog'langan vazifadosh ko'makchi

C) Harakat nomiga bog'langan vazifadosh ko'makchi

D) Otga bog'langan sof ko'makchi

191. Qaysi gapda bitta vositali to'ldiruvchi, ikkita ega otlashgan sifat bilan ifodalangan?

A) Yaxshi topib gapirar, yomon qopib gapirar.

B) Kichiklarni katta qilguncha Kichik bo'lib qolar ekansan. Daryo bo'lsang oqqan hayqirib, Kechik bo'lib qolar ekansan.

C) Achchiqni achchiq kesar, buni faqat dono bilan.

D) Yaxshiga yaxshi nom fe'lidan keladi, Sha'niga barcha el rahmatlar aytar, Yomon bag'rini tosh aylasa, yaxshi yurak g'ri bilan toshni eritar.

192. Qaysi qatorda bitta vositali ifodalangan?

A) Yaxshiga qora yuqmas, yomonga qora boqmas.

B) Bimagandan bilgan yaxshi, to'g'ri bilgan qilgan yaxshi.

C) Bilmaganni so'rab o'rgangan olim, bilgan so'ramagan o'ziga zolim.

D) Birlashgan o'zar, birlashmagan o'zar.

193. Aniqlovchi bog'lanadigan gap bo'laklari to'liq berilgan qatorni toping.

A) ega, ot-kesim, to'ldiruvchi, holga

B) faqat egaga

C) ega, ot-kesim, fe'l-kesimga

D) ega, ot-kesim, to'ldiruvchiga

194. Qaysi gapda ikkita maqsad holi ishtirok etgan?

A) Bog'dan chiqish uchun bir necha o'ldim yurgach ishkombir ichida suyanib turgan qizga ko'zi tushdi; uyalganidan bir zumda qizarib-bo'zarib ketdi, ketmonga ilkilib qadamini tezlatdi.

B) Do'stining dov-daragini surishtirish uchun ataylab sizni izlab kelishdi.

C) Nasiba uyga vazifani bajarmagani uchun ataylab mashg'ulotga kech keldi.

D) O'quvchilar yozda dala shiyponiga dam olishga keldilar.

195. *Pishiqchilik faslining ilk ne'mati – tut.*

Gap bo'laklari to'g'ri berilgan qatorni toping.

A) hol, hol, aniqlovchi, ega, kesim

B) ega, aniqlovchi, hol, ega, kesim

C) hol, aniqlovchi, aniqlovchi, ega, ega

D) aniqlovchi, aniqlovchi, aniqlovchi, ega, kesim

196. *Oyqiz dalada kechgacha ishladi.* Ushbu gapda holning qaysi turi ishtirok etgan?

A) o'rin va sabab holi

B) o'rin va payt holi

C) faqat o'rin holi

D) o'rin va ravish holi

197. Javoblarning qaysi birida vositasiz to'ldiruvchilarga to'g'ri izoh berilgan?

A) faqat belgili tushum kelishigi shakli bilan ifodalangan to'ldiruvchilar vositasiz to'ldiruvchilardir

B) jo'nalish, o'rin-payt va chiqich kelishigi shakli bilan ifodalangan to'ldiruvchilar vositasiz to'ldiruvchilardir

C) belgili va belgisiz tushum kelishigi shakllari bilan ifodalangan to'ldiruvchilar vositasiz to'ldiruvchilardir

D) faqat belgisiz tushum kelishigi shakli bilan ifodalangan to'ldiruvchilar vositasiz to'ldiruvchilardir

198. *Xabarni eshitgach Olim ota yo'l yoqalab tez odimlab ketdi.* Yuqoridagi gapda ajratib ko'rsatilgan so'z holning qaysi ma'noviy turiga mansub?

A) daraja-miqdor holi

B) ravish holi

C) maqsad holi

D) payt holi

199. Qaysi qatorda kishilik olmoshining ega vazifasida kelishi berilgan?

A) Siz biroz dam oling.

B) Shubhasiz, bu – sizning yutug'ingiz.

C) Bolalar bir yoqadan bosh chiqarishga harakat qilmoqdalar.

D) Parizod bo'lgan voqeani unga aytdi.

200. Qaysi javobda to'liqsiz gaplarda tushirilishi mumkin bo'lgan gap bo'laklari to'liq berilgan?

A) Qaysi bo'lakning tushirilishi nutq sharoitiga bog'liq, barcha gap bo'laklari tushib qolish xususiyatiga ega

- B) Ikkinchi darajali bo'laklar tushib qolish xususiyatiga ega
 C) kesim bo'lagi tushib qolish xususiyatiga ega
 D) ega va kesim bo'laklari tushib qolish xususiyatiga ega
201. Berilgan gaplardan kesimning ko'plik ma'nosini ifodalagan ega bilan mosligi to'g'ri ko'rsatilgan qatorni toping.
 A) Bahorda qushlar o'lkamizga qaytib keldi.
 B) O'qituvchilar va o'quvchilar mehnat faxriylarini kutib olishadi.
 C) Ibrohimov juda yaxshi hamsuhbat ekanlar.
 D) Stol atrofida Iso bobo, Alixon aka va cho'ponlar ber edi.
202. Daraja-miqdor holi ishtirok etgan gapni toping.
 A) Pastkashlardek yalinmayman,
 B) Uni taniganingizda bunday qilmasdi.
 C) Quvvatsizlikdan tez charchadi.
 D) Qirq marta eshitgandan bir marta ko'rgan yaxshi.
203. Qaysi gap tarkibida izohlovchi qo'llangan?
 A) Shisha idishlarini ehtiyot qiling.
 B) Professor Azim Hojjiyev – o'zbek tilining yirik tadqiqotchisi.
 C) Tunda yulduzlarning oltin g'o'zalari yorqin chaqnaydi.
 D) Tiniq zangori osmon ko'zlarini beixtiyor tortadi.
204. Qaysi qatorda gap bo'laklarining me'yoriy tartibi ko'rsatilgan?
 A) hol va to'ldiruvchi kesimdan keyin, aniqlovchi egadan keyin keladi
 B) hol va to'ldiruvchi kesimdan oldin, aniqlovchi egadan oldin joylashadi
 C) hol, to'ldiruvchi va aniqlovchi kesimdan keyin joylashadi
 D) ega kesimdan oldin, to'ldiruvchi kesimdan keyin joylashadi
205. Kesimi modal so'z bilan ifodalangan gap berilgan qatorni aniqlang.
 A) Xonadagi jihozlar barcha qulayliklarga ega.
 B) Bugun sen bilan dars tayyorlashga vaqtim yo'q.
 C) Nizomjon qoldirib ketgan narsalarning barchasi – shu.
 D) Sizga aytadigan gaplarim ko'p.
206. Shaxsi noma'lum gapni toping.
 A) Yaxshilikni minnat uchun qilmaydilar.
 B) Boshingga qilich kelsa ham, ro'st gapir.
 C) Derazadan ko'chaga termilaman.
 D) O'ylamasdan berilgan topshiriqni bajarish shart emas.
207. Ushbu gapda kesim qanday so'z turkumi bilan ifodalangan? *Brigada yerlarida kultivatsiya ham, sug'orish ham jadal.*
 A) kesim ifodalanmagan
 B) ravish
 C) sifat
 D) fe'l
208. Qaysi qatorda sabab ravishi bilan ifodalangan sabab holi qatnashgan?
 A) U esa hamon o'sha qo'rqqoqliq tufayli kechalari ko'chaga chiqmasdi.
 B) Xayrulla shu shartga noiloj ko'ndi.
 C) Mana shu mablag' behuda sarf etilmasligi uchun komissiya qat'iy bir qarorga kelishi kerak.
 D) U qah-qah urib yuborishdan o'zini arang tiyib, ko'zlarini suzdi.
209. Qaysi qatorda ega guruhi mansub gap bo'lagi qatnashgan?
 A) Fisq-fasod – qut-saodat dushmani.
 B) Qut donoga yarashiqli.
 C) Bilimsiz kishi yilqi-hayvon bilan teng.
 D) Tamagarlik – kishining boshiga bitgan balo.
210. *Dangasaning non yeyishini ko'r.*

Ushbu gapda qo'llangan to'ldiruvchilar haqidagi to'g'ri hukmni toping.

- A) ikkita mustaqil to'ldiruvchi
- B) ikkita nomustaqil to'ldiruvchi
- C) bitta mustaqil, bitta nomustaqil to'ldiruvchi
- D) bitta mustaqil to'ldiruvchi

211. *Daladan charchab kelgan yig'il tezda uxlab qoldi.* Ushbu gapda qo'llangan hollar haqidagi to'g'ri hukmni toping.

- A) ikkita mustaqil hol
- B) ikkita nomustaqil hol
- C) bitta mustaqil, bitta nomustaqil hol
- D) bitta mustaqil, ikkita nomustaqil hol

212. *Onamdan eshitgan gaplarni aytdim.* Ushbu gapda qo'llangan to'ldiruvchilar haqidagi to'g'ri hukmni toping.

- A) ikkita mustaqil to'ldiruvchi
- B) ikkita nomustaqil to'ldiruvchi
- C) bitta mustaqil, bitta nomustaqil to'ldiruvchi
- D) bitta mustaqil to'ldiruvchi

213. Qaysi qatordagi gapda mustaqil to'ldiruvchi qatnashmagan?

- A) Non to'g'risida rejissyorlar minglab kinofilmlar yaratdilar.
- B) Nonning shifobaxsh xususiyati haqida shifokorlar ilmiy asarlar yozdilar.
- C) Non haqida ertakchilar ajoyib rivoyatlar-u ertaklar to'qildilar.
- D) Nonni ta'riflashga har qanday so'z qizlik qiladi.

214. Qaysi qatordagi gapda nomustaqil hol qatnashgan?

- A) U hayron bo'lib ohista boshini ko'tardi, oyoqlarini ko'rpaning ichiga uzatib o'tirgan holda quloq soldi.
- B) Hamma yerda bulbulning shirin kuylari hamisha qulog'i ostida jaranglab turardi.
- C) Qish oxirlab, vodiydagi qorlar allaqachon erib ketgan.

D) Shunday dedim-u, apil-tapil ko'zimni ochdim.

215. *Shakar qovunlarning mayin hidlari sabo bilan tarqalar sekin.*

Ushbu gapda qatnashgan aniqlovchilar soni va turini belgilang.

- A) 3 ta sifatlovchi aniqlovchi, 1 ta qaratqich aniqlovchi
- B) 2 ta sifatlovchi aniqlovchi, 1 ta qaratqich aniqlovchi
- C) 1 ta sifatlovchi aniqlovchi, 1 ta qaratqich aniqlovchi
- D) 2 ta sifatlovchi aniqlovchi, 2 ta qaratqich aniqlovchi

216. Qaysi qatordagi gapda uch xil hol turi qatnashgan gap mavjud?

- A) U sal noxushlik seza boshladi.
- B) Axsidan chiqib ketganimning beshinchi yili Xo'jandda turganimda yashirincha bolalarimni ko'rib kelishga qaror qildim.

C) Samarqand hokimi maktubni avaylab naycha holiga keltirdi-da, bir lahza Chorsu tomonga, uzoqlarga tikildi.

D) U kamzulchasini yelkasiga tashlagan holda ohista yurib chiqdi, musaffo havodan to'yib-to'yib nafas oldi.

217. *Ko'zlari tolib, endigina uyquga ketgan Oyqiz yarim kechada qichqirgan xo'rozning bo'g'iq ovozidan uyg'onib ketdi.*

Ushbu gapda holning qanday turiari qatnashgan?

- A) ravish holi, payt holi, sabab holi
- B) payt holi, sabab holi
- C) faqat payt holi
- D) ravish holi, payt holi

218. *Hofiz Ko'ykiy esa lablarini mahkam qimtigancha ko'proq o'z yuragidagi vahmni yengish uchun unga tinimsiz taskin-tasalli beradi.*

- Ushbu gapda holning qaysi turlari bor?
- A) ravish holi, sabab holi
 - B) ravish holi, maqsad holi

C) ravish holi, maqsad holi, dara-
ja-miqdor holi

D) ravish holi, sabab holi, payt holi

219. *Karvondagi dunyo kezgan savdogarlarning vazmin, maroqli gurunglari yo'l tanobini tortar, huvillagan fayzsiz cho'lning o'lik manzarasiga bir qadar jonlanish bag'ishlagandek bo'lar edi.* Ushbu gapda qo'llangan aniqlovchilar sonini toping.

A) 7 ta B) 8 ta

C) 9 ta D) 10 ta

220. Qaysi qatordagi gapda aniqlovchining har uchala turi qatnashgan?

A) Karatechi qizlar dastlabki g'oliblikni qo'lga kiritdilar.

B) Yo'lchi o'z do'sti Qoratoy temirchi bilan hangomala shib turardi.

C) Go'shtni belbog'ga tugib, eski oshnasi – usta Shonazarning do'koniga bosh suqdi.

D) O'zbek tili o'qituvchisi kasal ekan, o'rninga rus tili o'qituvchisi Yelena Nikitichna kirdi.

221. *Erk kuychisi – Abdulhamid Cho'lpon she'rlarini sevib o'qiyman.* Ushbu gapda tirening qo'yilish sababini tushuntiring.

A) ajratilgan bo'lak bo'lgani uchun qo'yilgan

B) ega va kesim o'rtasida qo'yilgan

C) izohlovchi va izohlanmish o'rtasida qo'yilgan

D) bu yerda tire ortiqcha

222. Qanday bo'lak aniqlanmish sanaladi?

A) gapda o'zidan oldingi aniqlovchining ma'nosini izohlab kelgan bo'lak

B) aniqlovchiga nisbatan hokim bo'lgan bo'lak

C) aniqlovchi tobe bo'lgan hokim bo'lak

D) narsa-buyumni ifodalaydigan so'zga tobelanib, uning belgisini aniqlatadigan bo'lak

223. Aniqlovchilar qaralmish bilan munosabatga kirishganda quyida ko'rsatilgan qaysi shakllarda bo'lishi mumkin?

1) qaratqich va qaralmish belgisi bo'ladi;

2) qaratqich belgisiz, qaralmish belgisi bo'ladi;

3) qaratqich va qaralmish belgisi bo'ladi;

4) qaratqich belgili, qaralmish belgisi bo'ladi.

A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 2, 3

C) 1, 2, 4 D) 1, 3, 4

224. Qaysi gapda sifatdosh sifatlovchi aniqlovchi va fe'l-kesim vazifalarida kelgan?

A) Qoradaryo hamisha to'lib oqqan, lekin hech qachon bunday suvali bo'lmagan.

B) Zebi yuragida tugilib yotgan zo'rg'unchi tugunni yechib yuborgan edi.

C) Har holda, menga o'xshagan o'yingaroq bolalar uchun bu yerda ermak topildi.

D) Ishlamagan tishlamaydi.

225. *Suhbat asnosida uning hech narsaga tushunmayotgani, men bog'dan kelsam, u tog'dan kelayotgani birdaniga sezilib qoldi.*

Berilgan gapdagi ibora qanday vazifani bajargan?

A) uyushiq ega

B) ajratilgan izohlovchi

C) sifatdosh

D) kiritma gap

226. *Yigit-qizlarimiz o'z aql-zakovati, kuch-qudratini to'la-to'kis namoyon qila olishi kerak.*

Ushbu gapda juft so'zlar qanday gap bo'lagi vazifasida kelgan?

A) ega, vositasiz to'ldiruvchi, sifatlovchi aniqlovchi

B) ega, vositasiz to'ldiruvchi, hol

C) ega, vositasiz to'ldiruvchi, kesim

D) qaratqich aniqlovchi, vositasiz
to'ldiruvchi, sifatlovchi aniqlovchi

227. *Islohotlarni chuqurlashtirish
maqsadiga oshirayotgan tadbirlarimiz
natoq samarasini yaxshilamoqda.*

Ushbu gapda fe'ning vazifa shakllari qaysi
gap bo'lagi vazifasiga ixtisoslashgan?

1) o'nga; 2) kesim; 3) aniqlovchi;
4) to'ldiruvchi; 5) hol.

- A) 1, 2, 3 B) 1 va 2
C) 2, 3, 4 D) 1, 4, 5

228. Qaysi qatorda holning ma'no
bilan 3 turi mavjud?

A) Sal o'tmay, Shirinoy daladan qaytdi.
B) Ota yuvingandan so'ng sal nariga

qaytdi.
C) Oz so'zlasang ham, doirno soz

qaytdi.
D) Barcha gaplarda holning ma'no
bilan 2 turi mavjud.

229. Qaysi qatorda egasini tushirib
berilmaydigan gap berilgan?

A) Men so'zinning ustidan chiqaman.
B) Murojaat matni yozildi, imzolar

qo'yildi.
C) San-manga bormaylik, masalani

bilan hal qilaylik.
D) Masalani siz yechdingizmi? –

qaytdi Tursunoy.

230. *Ular besh kishidan iborat edi.*
Ushbu gapda gap bo'laklari haqidagi

qaysi hukm to'g'ri?

A) ega, aniqlovchi, kesim
B) ega, murakkab kesim

C) ega, aniqlovchi, to'ldiruvchi, kesim
D) ega, to'ldiruvchi, kesim

231. Qaysi qatorda kengaygan hollar
uyushib kelgan?

A) Tursunali bir-bir bosib minbarga
chiqdi va dona-dona gapirdi.

B) Tiniq suvdan hovuch-hovuch oldi,
qonib-qonib ichdi.

C) Ayol sochlari parishon, oyoqlari
yilang, yoqasi ochiq ko'chaga otildi.

D) Yuzida bilinar-bilinmas chechak izi
qolgan, keng peshonali, sochlarini o'ng
tomonga silliq taragan jurnalist shoirga bir
qarab qo'ydi.

232. Qaysi gapda kengaygan hol so'z
birikmasi bilan ifodalangan?

A) Tursunali bir-bir bosib minbarga
chiqdi va dona-dona gapirdi.

B) Tiniq suvdan hovuch-hovuch oldi,
qonib-qonib ichdi.

C) Urush boshlanganda u hali
ko'krakdan ajralmagan go'dak edi.

D) O'g'lining to'yini ko'rolmadi
bechora, dunyodan ko'zi ochiq ketdi.

233. Qaysi qatorda kengaygan
birikma bilan ifodalangan murakkab hol
qatnashgan?

A) Tursunali bir-bir bosib minbarga
chiqdi va dona-dona gapirdi.

B) Tiniq suvdan hovuch-hovuch oldi,
qonib-qonib ichdi.

C) Sharifa bilan Nasiba arazlashganda
Durdona ularni yarashtirib qo'yadi.

D) O'g'lining to'yini ko'rolmadi
bechora, dunyodan ko'zi ochiq ketdi.

234. Qaysi gapda sifat hol vazifasida
kelgan?

A) Ko'kimtir osmonda behisob
yulduzlar chaqnaq turibdi.

B) Hujra kichkina, lekin iliqqina edi.
C) Chakalakzor qorong'ilikda vahimali

va siri ko'rinardi.
D) Mevasi yetilib pishganda sershira

bo'ladi.

235. *Bilman, qanday ayol
bo'lgan Alisherning onasi.* Ushbu
parchadagi kesimning turini aniqlang.

1) *sodda fe'l-kesim*; 2) *murakkab
fe'l-kesim*; 3) *sodda ot-kesim*;

4) *murakkab ot-kesim*.

- A) 1, 2 B) 3
C) 1, 4 D) 1, 3

236. Qaysi gapdagi daraja-miqdor
holining asosi shakldoshlik xususiyatiga ega?

A) Bir boshing uchun muncha harakat qilmasang!

B) Ba'zi vaqtlarda sen yig'gan bolingdan ham to'ygunimcha yeyman.

C) U aravani Nuriddin minganini ko'rib xiyla yengil tortdi.

D) Umr kechirmoq uchun bundan yaxshi sharoit bo'ladimi?

237. Qaysi gapda qaratqich tobelangan gap bo'lagi yasama so'z bilan ifodalangan?

A) Yigitning ukasi kelib, qo'yarda-qo'ymay kasalxonaga borib kelishimni iltimos qildi.

B) Yaxshi kitob muallifning odamzod uchun atalgan tortig'idir.

C) Ilm va dinning mashhur kishilari o'z maslahatlari bilan podsholarga yordam berib kelganlar.

D) Saroy ahli uch toifaga bo'linadi: ular bir-biridan farqli.

238. 1. *Hovli etagidagi uyasidan eti borib suyagiga yopishgan qari it chayqalib-chayqalib chiqib keldi.*

2. *Shu payt ko'cha darvoza taraqlab ochildi, tarvuzi qo'ltig'idan tushib Alijon kirib keldi.*

3. *Og'ziga tolqon solganday jim o'tirdi.*

4. *Chol asta cho'kkaladi-da, sharti ketib, parti qolgan itning boshini siladi.*

Ushbu gaplardagi iboralarning sintaktik vazifasi haqidagi noto'g'ri hukmni aniqlang.

1) 1-, 2-gaplardagi iboralar aniqlovchi vazifasini bajargan;

2) 2-, 4-gaplardagi iboralar aniqlovchi vazifasini bajargan;

3) 1-, 3-gaplardagi iboralar hol vazifasini bajargan;

4) hamma gaplardagi iboralar hol vazifasini bajargan.

A) 1, 3

B) 1, 3, 4

C) 1, 4

D) 2, 3

239. Qaysi gapda vositali to'ldiruvchi otlashgan sifat bilan ifodalangan?

A) Otning yaxshisi uloqda.

B) Olib kelingan mollar sovurmay chidamadi.

C) U Nizomjon haqida o'ylab borardi.

D) U Sanobar bilan yigirma besh yil yashadi.

240. *Kimga Olloh davlat berdi,*

Kimga obro', savlat berdi,

Menga Sizdek bir baxt berdi,

Olloh bergan farzandlarim...

Ushbu she'riy parchada nechta to'ldiruvchi qatnashgan?

A) 7 ta

B) 8 ta

C) 5 ta

D) 6 ta

241. Qaysi qatordagi gapda faqat nomustaqil to'ldiruvchilar qatnashgan?

A) Ming jafolardan, qirg'inlardan, talafotlardan omon chiqqan, o'zbeki xalqiga vafodor o'zbek tiliman.

B) Buyuk Alisher bobom meni o'z g'azallari, doston-u asarlari bilan hurmatga, e'zozga sazovor etdi.

C) Men bobom orqali e'tiborga ega bo'ldim, so'zlarim beqiyos darajada ko'payib ketdi.

D) Hozir ham ba'zilar menga zug'um qilishmoqda, so'zlarimni boshqa tildagi so'zlar bilan almashtirib ishlatishmoqda.

242. 1. *Usta Binoqul shishib ketgan oyoqlarini sudrab bosgancha zorlanib inqillaydi.*

2. *Hofiz Ko'ykiy esa lablarini mahkam qimtigancha ko'proq o'z yuragidagi vahmni yengish uchun unga tinimsiz taskin-tasalli beradi.*

3. *Karvondagi dunyo kezgan savdogarlarning vazmin, maroqli gurunglari yo'l tanobini tortar, huvillagan, fayzsiz cho'lning o'lik manzarasiga bir qadar jonlanish bag'ishlagandek bo'lar edi.*

Berilgan gaplarda qatnashgan aniqlovchilar haqidagi noto'g'ri hukmlarni toping.

1) 1-, 3-gaplarda faqat ikki turdagi aniqlovchilar qatnashgan; 2) 2-gapda uch turdagi aniqlovchi qatnashgan; 3) har uchala gapda ikki turdagi aniqlovchi mavjud; 4) 1-gapda faqat bir turdagi aniqlovchi ishtirok etgan; 5) 2-, 3-gaplarda ikki turdagi aniqlovchi qatnashgan.

- A) 1, 2, 3 B) 3, 4, 5
C) 1, 2, 4 D) 1, 2, 3, 5

243. Keng moviy dengizlar va yuksak tog'lar bag'rida sayr etish inson tafakkurini charxlaydi, hayotining mohiyatini anglatadi. Ushbu gapda qo'llangan aniqlovchilar haqidagi to'g'ri hukmni toping.

1) gapda uchta sifatlovchi aniqlovchi ishtirok etgan;
2) gapda uchta qaratqich aniqlovchi qatnashgan;
3) gapda bitta qaratqich aniqlovchi mavjud;
4) gapda oltita aniqlovchi qo'llangan;
5) gapda to'rtta aniqlovchi mavjud.

- A) 1, 3 B) 2, 5
C) 1, 2, 4 D) 1, 3, 5

244. Siringni yaxshi tanimagan odamingga aytma, uni qalbingda anqlashing foydaliroqdir. Ushbu gapdagi ikkinchi darajali bo'laklarning ishtirokiga doir xato javobni toping.

1) gapda aniqlovchi ishtirok etmagan;
2) gapda uchta mustaqil to'ldiruvchi va bitta nomustaqil to'ldiruvchi qatnashgan;
3) gapda faqat mustaqil to'ldiruvchilar qo'llangan;
4) gapda bitta mustaqil hol va bitta nomustaqil hol mavjud;

5) gapda faqat bitta nomustaqil hol mavjud.

- A) 1, 3, 4 B) 2, 4, 5
C) 1, 2, 4 D) 1, 2, 5

245. Keyingi yillarda qishloq xo'jaligi sohasida yaxshi natijalarga erishayotgan siz – farg'onalik dehqonlarning bu yutug'ingiz viloyatda islohotlarning izchil amalga oshirilayotgani, odamlarda o'z yeri, o'z mulkiga nisbatan egalik tuyg'usi shakllanayotgani, mehnatga munosabatning o'zgarayotganidan yaqqol dalolatdir. Ushbu gapda nechta aniqlovchi qo'llangan?

- A) 17 ta B) 14 ta
C) 15 ta D) 16 ta

246. Sen bola, menga ish o'rgatma, bor, jo'na. Berilgan gapda gap bo'laklarining tartibini ko'rsating.

A) ega, kesim, kesim
B) undalma, to'ldiruvchi, to'ldiruvchi, kesim, kesim, kesim
C) to'ldiruvchi, ega, kesim, kesim
D) ega, kesim, to'ldiruvchi, kesim, kesim

247. Qaysi qatorda yasama sifat bilan ifodalangan sifatlovchi aniqlovchi qatnashgan?

A) Bola allanimalar to'g'risida tinimsiz o'ylardi.
B) Samig' aka ellikdan oshgan, tarvuzdek yum-yumaloq, hazilkash, shirinso'z odam.
C) Sayyohlar chaqqon-chaqqon harakatlar bilan qirga ko'tarila boshladilar.
D) Bulutlar orasida xira oy rangsiz porlaydi.

248. Bunday gaplar asosan xabar maylining hozirgi-kelasi, ba'zan esa o'tgan zamon shakllaridagina keladi. Bunday gaplar bir so'zdan iborat bo'lishi ham, aniqlovchilar bilan kengayib kelishi ham mumkin. Berilgan ta'rif gapning qaysi turi haqida?

- A) atov gaplar
- B) to'liqsiz gaplar
- C) so'z-gaplar
- D) bir bosh bo'lakli gaplar

249. Qaysi gap bo'lagi barcha gap bo'laklariga bog'lanib, ularning ma'nosini izohlab keladi?

- A) to'ldiruvchi
- B) aniqlovchi
- C) hol
- D) ega

250. *Samarqandda kecha ming kishilar jamoa fuqaroligini orzu etib, bizni hujra eshigini qoqdilar.* Gapdagi qaysi bo'lakda xato yozilish mavjud?

- A) ega
- B) sifatlovchi aniqlovchi
- C) qaratqich aniqlovchi
- D) vositasiz to'ldiruvchi

251. Qaysi gapda harakat bajaruvchisi to'ldiruvchi vazifasida kelgan?

- A) Xat qizil qalam bilan yozilgan edi.
- B) U yuziga belbog'ini tashlab, ko'rpachaga cho'zildi.
- C) Majlisda o'rtaga tashlangan masalalar ota-onalar tomonidan ma'qul landi.
- D) Bu yerda o'rtoq Ergashevning hushyorligiga tan berish kerak.

252. *Tong ochar ko'zlarin erinib.* Berilgan gapda qaysi bo'laklar odatdagi tartibga ko'ra joylashadigan o'rnidan keyinga o'tib qolgan?

- A) hol, kesim
- B) kesim, to'ldiruvchi
- C) to'ldiruvchi, hol
- D) ega, kesim

253. *Bular yonidan ot choptirib, changitib o'tish insonlik Sha'niga isnoddir.* Ushbu gapda lug'aviy shakl yasovchi bilan qo'llangan so'zlar qaysi gap bo'lagi vazifasida kelgan?

- A) aniqlovchi, hol, hol, ega
- B) aniqlovchi, hol, ega
- C) aniqlovchi, hol, ega, kesim

D) ega, hol, hol, kesim

254. Quyida berilgan gaplarni sabab va maqsad holi qatnashgan gaplarga ajratting.

1. Eshik oldi gul hovuz, gul tergan kelganmiz.

2. Qoratoy do'stining dov-daruqini surishtirish uchun yelib-yugurdi.

3. Bir chimdim uxlab olish uchun ko'zini yumdi.

4. Qul Tarlon shodligidan To'xtolmush yig'idan.

- A) 1, 3 – maqsad holi; 2, 4 – sabab holi
- B) 1 – maqsad holi; 2, 3, 4 – sabab holi
- C) 1, 2 – maqsad holi; 3, 4 – sabab holi
- D) 1, 2, 3 – maqsad holi; 4 – sabab holi

255. Qaysi javobdagi gapda qaratqich aniqlovchi qo'llangan?

A) Mana bu albomni bolalar tayyorlagan.

B) Vokzal bayroqlar, rasmlar, gullar bilan bezatilgan.

C) Bir xonada Ergashni keksaroq oriqqina, xushchaqchaq odam kutib oldi.

D) Ko'chalardagi yangroq qo'shiq va do'mbira sadolari bizni erta tongda uyg'otib yubordi.

256. Qaysi qatorda otlashgan so'z bilan ifodalangan to'ldiruvchi qatnashgan?

- A) Ular kosibchilik bilan shug'ullanishadi.
- B) Tabiat bizni buyuk qilib yaratdi.
- C) Bolaning toza qalbi yaxshi-yomonni darrov biladi.
- D) Ayol sizni sinishdan asraydi.

257. Qaysi qatorda faqat portlovchi undoshlar qatnashgan vositali to'ldiruvchi mavjud?

- A) Odam mehnatda bilinadi.
- B) Kechada o'tmish voqealaridan bahs ketdi.
- C) Ochko'z – molga qul, saxiy – elga hokim.
- D) Oyni etak bilan yopib bo'lmas.

258. *Urush boshlanganida u hali ko'krakdan ajralmagan go'dak edi.*

Ushbu gapni gap bo'laklari bo'yicha ajratib qiling.

A) ega, kesim, ega, payt holi, sifatlovchi, aniqlovchi, kesim

B) payt holi, ega, payt holi, sifatlovchi, aniqlovchi, kesim

C) ega, payt holi, ega, payt holi, vositalovchi, sifatlovchi, aniqlovchi, kesim

D) payt holi, ega, payt holi, vositalovchi, sifatlovchi, kesim

259. Qaysi javobda quyidagi gap bo'laklarining joylashish tartibi to'g'ri ko'rsatilgan?

Ushbu paytda mehmonxonaning xizmatini biron qattiq taqillatdi.

A) hol, aniqlovchi, to'ldiruvchi, ega, aniqlovchi, kesim

B) aniqlovchi, hol, aniqlovchi, to'ldiruvchi, ega, hol, kesim

C) hol, aniqlovchi, to'ldiruvchi, ega, hol, kesim

D) hol, to'ldiruvchi, ega, hol, kesim

260. Mazkur bog'lar Samarqandda qanday boshqa bog'lardan o'zining tarovatini, ulug'vorligini hamda ayol xalqi go'zal nafosati bilan ajralib turar ekan. Ushbu gapda nechta gap bo'lagi kesim bilan bevosita aloqaga kirishgan?

A) 6 ta B) 7 ta

C) 5 ta D) 8 ta

261. Bironing narsasini so'roq olish kechirilmas gunoh sanaladi. Ushbu gapda qo'shimcha qismida to'rtinchi o'zgarishi bo'lgan so'zning sintaktik vazifasini toping.

A) hol B) aniqlovchi

C) kesim D) ega

262. Turk xalqining zaiflasha boshlaganidan foydalanib qolgan dushman elchi jo'natib, turk xonidan uning eng yaxshi ko'rgan otini so'rattirdi.

Ushbu gapda aniqlovchilar qaysi gap bo'laklarga tobelangan?

A) qaratqich aniqlovchi, ega, vositasiz to'ldiruvchi, sifatlovchi aniqlovchi

B) sifatlovchi aniqlovchi, vositalovchi to'ldiruvchi, ega, vositasiz to'ldiruvchi

C) qaratqich aniqlovchi, vositalovchi to'ldiruvchi, ega, vositasiz to'ldiruvchi

D) qaratqich aniqlovchi, vositalovchi to'ldiruvchi, sifatlovchi aniqlovchi, ega

263. Shaharda yangi bino qurildi.

Ushbu gapning kesimi majhul nisbatdagi fe'lga aylantirilganda sodir bo'ladigan grammatik o'zgarish(lar) to'liq ko'rsatilgan javobni aniqlang.

1) fe'lga ifodalangan zamon ma'nosi o'zgaradi;

2) o'timli-o'timsizlik ma'nosi o'zgaradi;

3) ushbu gapning to'ldiruvchisi egaga aylanadi;

4) ushbu gap egasi yashiringan gapga aylanadi.

A) 2, 3 B) 2

C) 1, 2 D) 1, 2, 3, 4

264. Inson tarixning yaratuvchisi, ishtirokchisi va uni dunyoga keltiruvchi eng oliy xilqat va bu rad etib bo'lmas haqiqatdir. Ushbu gapda qaratqich-anqiqlovchi qaysi gap bo'lagiga bog'langan?

A) egaga B) kesimga

C) holga D) to'ldiruvchiga

265. Inson tarixning yaratuvchisi, ishtirokchisi va uni dunyoga keltiruvchi eng oliy xilqat va bu rad etib bo'lmas haqiqatdir. Ushbu gapda sifatlovchi-anqiqlovchi qaysi gap bo'lagiga bog'langan?

A) egaga B) kesimga

C) holga D) to'ldiruvchiga

266. Jahonda nimaiki oq bo'lsa, unga ona suti timsol; nimaiki jo'shqin bo'lsa, unga ham ona mehri timsol; nimaiki chidamli, sabr-toqatli bo'lsa, ona irodasi timsol; kimki pok muhabbat,

mehridaryolik da'vo qilsa, onaning pok qalbi timsol. Ushbu gapdagi aniqlovchilar sonini toping.

- A) 6 ta B) 4 ta
C) 5 ta D) 3 ta

267. *Jahonda nimaiki oq bo'lsa, unga ona suti timsol; nimaiki jo'shqin bo'lsa, unga ham ona mehri timsol; nimaiki chidamli, sabr-toqatli bo'lsa, ona irodasi timsol; kimki pok muhabbat, mehridaryolik da'vo qilsa, onaning pok qalbi timsol.* Ushbu gapda olmoshlar qaysi gap bo'lagi vazifasida kelgan?

- A) to'ldiruvchi, aniqlovchi
B) to'ldiruvchi, ega
C) aniqlovchi, ega
D) to'ldiruvchi, kesim

268. *Jahonda nimaiki oq bo'lsa, unga ona suti timsol; nimaiki jo'shqin bo'lsa, unga ham ona mehri timsol; nimaiki chidamli, sabr-toqatli bo'lsa, ona irodasi timsol; kimki pok muhabbat, mehridaryolik da'vo qilsa, onaning pok qalbi timsol.* Ushbu parchada nechta aniqlovchi to'ldiruvchiga bog'langan?

- A) 2 ta B) 4 ta
C) 1 ta D) 3 ta

269. *Jahonda nimaiki oq bo'lsa, unga ona suti timsol; nimaiki jo'shqin bo'lsa, unga ham ona mehri timsol; nimaiki chidamli, sabr-toqatli bo'lsa, ona irodasi timsol; kimki pok muhabbat, mehridaryolik da'vo qilsa, onaning pok qalbi timsol.* Ushbu gapda nechta aniqlovchi egaga bog'langan?

- A) 6 ta B) 4 ta
C) 5 ta D) 3 ta

270. *Shunday yashar – sokin, bezavol,*

*Pastakkina tandiri bilan,
Katta uyda kichkina bir chol
Kichkina bir kampiri bilan.*

She'riy parchada aniqlovchi vazifasida kelgan sifat turkumiga oid so'zlar nechta marta qo'llangan?

- A) 6 B) 4 C) 5 D) 3

271. Quyida keltirilgan gapda qaysi gap bo'lagi vazifasida kelgan? *Yurak shod, go'yo ikki qum ko'kka parvoz qilish oldida qanq yozgandek.*

- A) aniqlovchi B) ega
C) to'ldiruvchi D) hol

272. *Ilm va dinning mashhur kishilari o'z maslahatlari bilan podshohlarga yordam berib kelganlar.* Ushbu gapda qatnashgan gap bo'laklari haqida noto'g'ri fikr(lar)ni aniqlang.

- 1) vositali va vositasiz to'ldiruvchi qatnashgan;
2) uchta qaratqich-aniqlovchi qatnashgan;
3) uchta gap bo'lagi kesimga bevosita bog'langan.
A) 1, 2, 3 B) 1, 3
C) 2 D) 1

273. Qaysi javobda quyida berilgan gaplardagi mehnat so'zining bajargan vazifasi to'g'ri ko'rsatilgan?

- 1) Mehnat hayot tomiridagi qondir;
2) Mehnatni hurmatlasak, u bizni e'zozlaydi;
3) Inson mehnat bilan e'zozlanadi;
4) Baxtning kaliti mehnatning cho'ntagida.

- A) 1 – ega, 2 – vositali to'ldiruvchi, 3 – ega, 4 – qaratqich-aniqlovchi
B) 1 – aniqlovchi, 2 – vositasiz to'ldiruvchi, 3 – ega, 4 – aniqlovchi
C) 1 – ega, 2 – vositali to'ldiruvchi, 3 – vositasiz to'ldiruvchi, 4 – aniqlovchi
D) 1 – ega, 2 – vositasiz to'ldiruvchi, 3 – vositali to'ldiruvchi, 4 – aniqlovchi

274. Qaysi gapda barcha gap bo'laklari kesimga bevosita (to'g'ridan to'g'ri) bog'langan?

A) Ilrozdan so'ng Shirinoy daladan
keldi

B) Shaharda baland binolar qurish avj
oldi

C) Bu binoda «Rassomlik» va
«Rajohshlik» bo'limlarini ochish kerak

D) Oyna opa o'sha xatni oxirigacha
olmadi, chunki hovli eshigini kimdir
keldi

275. Quyidagi misralarda qatnashgan
aniqlovchilar sonini toping.

Yaxshiga yaxshi nom fe'lidan

Shah'iga barcha el rahmatlar

Yomon bag'ini tosh aylasa,

Yaxshi

Yurak qo'ri bilan toshni eritar.

A) 2 ta B) 4 ta

C) 1 ta D) 3 ta

276. *Istiqlol bergan eng buyuk
rahmat o'zlikni anglash, milliy
qurur va oriyatni tiklash bo'ldi.*

Ushbu gapda yasama fe'llar nechta
gap bo'lagiga nisbatan hokim bo'lak vazifa-
larini bajargan?

A) 2 ta B) 5 ta

C) 3 ta D) 4 ta

277. *Tabiatga bunday mehrni
moning qalbinga onam solib
qo'ydi va qalbmida go'zallikni se-
vish, xushfe'l, xushtabiatli bo'lish,
ozoda bo'lish kabi xislatlar uyg'on-
di.* Ushbu gapdagi gap bo'laklari haqida
berilgan noto'g'ri hukmni toping.

A) to'ldiruvchilar kesim bilan faqat
mavosita (to'g'ridan to'g'ri) aloqaga
kiritilgan

B) qaratqich-aniqlovchi vositali
to'ldiruvchining belgisini bildirib kelgan

C) sifatlovchi-aniqlovchi vositasiz
to'ldiruvchining belgisini bildirib kelgan

D) egalar shaxs oti va mavhum ot
bilan ifodalangan

278. Qaysi javobda quyida berilgan
gapdagi aniqlovchilar haqida noto'g'ri hukm
keltirilgan? *Badavlat va baquvvat
dushmandan emas, ochko'z va
badnafs, ichiqora odamga sherik
bo'lib qolishdan qo'rq.*

A) sifatlovchi-aniqlovchi uyushib
kelgan

B) aniqlovchi ibra bilan ifodalangan

C) barcha aniqlovchilar sodda
yasamadir

D) gapda qaratqich-aniqlovchi ishtirok
etmagan

279. *Inson tarixning yaratuvchisi,
ishtirokchisi va uni dunyoga
keltiruvchi eng oliy xilqat ekanligi
rad etib bo'lmas haqiqatdir.* Ushbu
gapda ega qaysi gap bo'laklariga nisbatan
hokim bo'lak hisoblanadi?

A) 1 o'rinda qaratqich, 3 o'rinda
sifatlovchi-aniqlovchiga

B) 1 o'rinda qaratqich, 2 o'rinda
sifatlovchi-aniqlovchiga

C) 1 o'rinda qaratqich, 1 o'rinda
sifatlovchi-aniqlovchiga

D) 2 o'rinda sifatlovchi-aniqlovchiga

280. Ham mustaqil, ham nomustaqil
hol qatnashgan gapni aniqlang.

A) Dadash mehribon odamlar haqida
suhbatlashishdan zavqlanar edi.

B) Qo'shni xonadan qizlarning
qahqahasi eshitildi.

C) Mo'tabar eshikni sekin yopib chiqib
ketdi.

D) Sen bugungi ishni ertaga qoldirma.

281. Qaysi qatorda olmoshlar faqat
to'ldiruvchi va qaratqich-aniqlovchi
vazifasini bajargan?

A) Men hech kimdan hech narsa
talab qilayotganim yo'q, aksincha, sizning
talablaringizni bajarmoqchiman.

B) Hindistonda neniki ko'rgan
bo'lsangiz, shularning hammasini jam
qilib kitob yozishingiz kerak.

C) Shuni o'ziga aytasangiz ham bo'lar edi.

D) Sizni bezovta qilmaslik uchun kecha kelmagan edik, buni sizga aytib qo'ymaganimiz uchun kechirim so'raymiz.

282. Qaysi javobda quyidagi gapning gap bo'laklari tartibi to'g'ri ko'rsatilgan?

Arava bo'lsa almisoqdan qolgan, yana sinibdi.

A) ega, kesim, kesim

B) ega, kesim, hol, kesim

C) ega, hol, hol, kesim

D) ega, aniqlovchi, kesim

283. Quyida keltirilgan gapdagi qaratqich qaysi bo'lakka tobelangan?

Bir inson taqdirida o'n yil mobaynida ne-ne o'zgarishlar bo'lmaydi.

A) egaga B) kesimga

C) to'ldiruvchiga D) holga

284. Qaysi gapning aniqlovchisi otlashgan sifat bilan ifodalangan?

A) Yaxshi bilan yursang, yetarsan murodga.

B) Yaxshining yaxshiligi tegar har yerda, yomonning yomonligi tegar tor yerda.

C) Berilgan gaplarda otlashgan sifat bilan ifodalangan aniqlovchi qatnashmagan.

D) So'raganning bir yuzi qora, bermaganning ikki yuzi qora.

285. Vositasiz to'ldiruvchi vositali to'ldiruvchiga ergashib kelgan gapni toping.

A) Qizaloq kosani onasiga uzatdi.

B) Quruq gap bilan ishni bitkazib bo'lmaydi.

C) Yaxshini yomonlashdan qo'rq.

D) Sizni ko'rib ketish uchun keldim.

286. Qaralmish belgisiz qo'llangan gapni aniqlang.

A) O'zimning ishim boshimdan oshib yotibdi.

B) Bizning maktab tumandagi eng katta maktab hisoblanadi.

C) Bu gaplar qiz qalbining istig'nolari emasligini anglatir.

D) Bir inson taqdirida o'n yil davomida ne-ne o'zgarishlar bo'lmaydi.

287. Quyida keltirilgan she'riy parchada holning nechta turi ishtirok etgan?

Nadir millat qudratining tamadduni?

Amir Temur haykalidan so'rang buni.

Ot mindirib kim qaytardi yurtga uni?

Jahongiri bexonumon yurt edi bu

A) 2 ta B) 4 ta

C) 1 ta D) 3 ta

288. Qaysi gapda ravish holi ravish bilan ifodalangan?

A) Tog'lar uzoqdan sirlil va vahimall ko'rinadi.

B) Terak bilan yong'oq yonma-yon o'sibdi.

C) Oyim shoshilib, bo'g'ilib so'zlar edi.

D) U hammadan oldin uyg'ondi.

289. *Achchiq bilan chuchukni totgan bilar, Uzoq bilan yaqinni yurgan bilar.* Ushbu gapda otlashgan so'zlarning sintaktik vazifasini aniqlang.

A) ega, kesim

B) aniqlovchi, hol

C) ega, to'ldiruvchi

D) to'ldiruvchi, hol

290. *To'garagimizning ko'pgina a'zolari o'qishni shu kollejda davom ettirmoqchilar.* Ushbu gapda nechta aniqlovchi bor?

A) 2 ta B) 4 ta

C) 1 ta D) 3 ta

291. 1) ega; 2) ot-kesim; 3) to'ldiruvchi; 4) hol.

Aniqlovchi yuqoridagi bo'laklardan qaysi biriga bog'lanishi mumkin?

A) 1, 2, 3 B) 1, 2, 4

C) 1, 2, 3, 4 D) 1, 2

292. *Hammani kuldirish uchun ataylab shunday antiqa kiyindi.*

Ushbu gapda holning necha xil turi bor?

- A) 2 B) 4 C) 1 D) 3

293. Taqillaydi eshik nogahon,
«Kimsan», — deymen tugab
«abotim.

«Bu — men, — deydi, — senga
qadrdon,

«Bilmoq bo'lsang, tashvishdir
ulim».

Parçhadagi nechta gapda hol bor?

- A) 2 ta B) 4 ta
C) 1 ta D) 3 ta

294. Bir kishi ariq qaziydi, ming
kishi suv ichadi.

Gap bo'laklarining tartibini aniqlang.

- A) aniqlovchi, ega, to'ldiruvchi, kesim,
aniqlovchi, ega, to'ldiruvchi, kesim
B) aniqlovchi, ega, to'ldiruvchi, kesim,
«ga, to'ldiruvchi, kesim
C) hol, ega, to'ldiruvchi, kesim, hol,
«ga, to'ldiruvchi, kesim
D) to'ldiruvchi, hol, kesim, to'ldiruvchi,
hol, kesim

295. Belgisiz aniqlovchi fonetik
yozuvdagi to'ldiruvchiga birikkan gap qaysi?

- A) Biz o'z tuprog'imizni asraymiz.
B) Ajoyib milliy urf-odatlarimiz
odamlarni samimiyatga chorlaydi.
C) Shavkatlarning kattagina uzumzor
bog'i bor.
D) Polvonning qo'li kuchliroq o'ziga
tortadi.

296. Ham hol, ham aniqlovchining
ko'roqlarini toping.

- A) qayerdagi? qaysi? nechta?
B) nechta? qancha? qayerdagi?
C) qanday? nechta? qancha?
D) qachon? qanday? nima uchun?

297. Qaysi gapda sifat hol vazifasida
kelgan?

- A) Chakalakzor qorong'ilikda vahimali
va sirli ko'rinadi.
B) Mevasi yetilib pishganda sershira
bo'ladi.

C) Hujra kichkina, lekin iliqqina edi.

D) Ko'kimtir osmonda yulduzlar
chaqnaq turibdi.

298. Quyida berilgan gapda nechta
aniqlovchi qatnashgan?

Mustaqillik chinakam fidoyilar
tufayli boqiydir. Chunki bu ozod
kunlarni orzu qilgan, buning uchun
kurashgan, jonini fido qilgan
insonlar nomini tarix hech qachon
unutmaydi.

A) 4 ta B) 6 ta

C) 2 ta D) 7 ta

299. Vatanimizni jon-dildan
sevamiz. Ushbu gapda nechta gap
bo'lagi mavjud?

A) 1 ta

B) 3 ta

C) gap bo'laklariga ajralmas birlik

D) 2 ta

300. Qaysi qatorda olmosh bilan
ifodalangan qaratqich-anqiqlovchi ishtirok
etgan?

A) Yaxshi kulgi ruhni sog'lomlashtiradi.

B) Odamning guli — hamisha quvnoq
odam.

C) Bizning butun qadr-qimmatimiz
tafakkurimizda jamlangan.

D) Xushchaqchaq odamning buguni
ham, ertasi ham quvnoq o'tadi.

301. Qaysi qatordagi gapda qaratqich-
aniqlovchi qo'llangan?

A) Mana bu albomni o'quvchilar
tayyorlagan.

B) Vokzal bayroqlar, gullar, sharlar
bilan bezatilgan.

C) Bu xonada Ergashni keksaroq
oriqqina, xushchaqchaq odam kutib oldi.

D) Ko'chalardagi yangroq do'mbira va
qo'shiq sadolari bizni uyg'otib yubordi.

302. Qaysi gapda harakat bajaruvchisi
to'ldiruvchi vazifasida kelgan?

A) U yuziga belbog'ini tashlab,
ko'rpachaga cho'zildi.

B) Majlisda o'rtaga tashlangan masalalar ota-onalar tomonidan ma'qul landi.

C) Bu yerda o'rtoq Ergashevning hushyorligiga tan berish kerak.

D) Xat qizii qalam bilan yozilgan edi.

303. Qaysi gap bo'lagi barcha gap bo'laklariga bog'lanib, ularning ma'nosini izohlab keladi?

A) to'ldiruvchi B) ega

C) aniqlovchi D) hol

304. *Xolbibi cholning so'zlarini qunt bilan tinglab, yana o'rnidan turishga intildi.* Ushbu gapda ko'makchi qaysi gap bo'lagi tarkibida kelgan?

A) to'ldiruvchi B) ega

C) aniqlovchi D) hol

305. Qaysi gapda sifatlovchi-aniqlovchi vazifasida kelgan ravish qatnashgan?

A) Har bir ishimizdan ertaning shabadasi kelib turibdi, o'g'lim.

B) Oz so'z – soz so'z.

C) Ko'pni ko'rgan qari dunyoda Baxt axtarib ko'plar o'rdilar.

D) Odamni o'rganmay turib u haqida yomon gapirish mumkin emas.

306. Qaysi javobda otlashgan so'z bilan ifodalangan qaratqich-aniqlovchi qo'llangan?

A) Yaxshini kim sevmaydi, yomondan kim kuymaydi.

B) Yaxshining nasihatiga kirmagan yomonning yo'lga yurar.

C) U insonning go'zal ruhi holatidir.

D) Birgina olmada ham quyoshning, ham tuproqning, ham suvning, ham dehqonning haqi bor.

307. *Mabodo boshiga shunaqa xayol kelsa, qo'rqib ketardi.* Ushbu gapdagi olmoshning sintaktik vazifasini toping.

A) to'ldiruvchi B) ega

C) aniqlovchi D) hol

308. Qaysi gapda sifatlovchi bilan ifodalangan?

A) Usta Binoqul shahib oyoqlarini sudrab bosganча inqillardi.

B) Hofiz Ko'ykiy esa lablarini tishlagancha ko'proq o'z vahmni quvish uchun unga tinim berardi.

C) Karvondagi savdogar vazmin, maroqli gurunglari cho'ling manzarasiga bir qadar jonlanish bag' berardi.

D) Eski imlodagi bir risola diqqatiga qo'yildi.

309. *Yomonlarning qo'llanish yaxshilar ishi emas.*

Ushbu gapda belgisiz qo'llanish qaratqich-aniqlovchi qaysi gap bo'lagi bog'langan?

A) to'ldiruvchiga B) egaga

C) aniqlovchiga D) kesimga

310. *Men u odamga bergan bahoyimda yanglishmadim, to'g'ri gapirdim.*

Ushbu gapda fe'lining vazifa shakli qaysi gap bo'lagi bo'lib kelgan?

A) to'ldiruvchi, kesim

B) ega, kesim

C) aniqlovchi, kesim

D) kesim

311. 1. *Bu yuk hozircha omborning ichiga sig'maydi.*

2. *Shu kunlarda Feruzaning sevinchi ichiga sig'maydi.*

Tagiga chizilgan birliklarning sintaktik vazifasi to'g'ri ko'rsatilgan javobni aniqlang.

A) 1-gapda *ichiga* – hol, *sig'maydi* – kesim; 2-gapda *ichiga sig'maydi* – kesim

B) 1-gapda *ichiga* – to'ldiruvchi, *sig'maydi* – kesim; 2-gapda *ichiga sig'maydi* – kesim

C) 1-gapda *ichiga sig'maydi* – kesim; 2-gapda *ichiga sig'maydi* – kesim

309. *Ushbu gapda ichiga sig'maydi –*
Ushbu gapda ichiga – hol, sig'maydi

310. *Azim va chuqur daryolar*
qattiq oqadi, sayoz jilg'alar
qattiq arshovqin oqadi, oqil va
qattiq kishilar kam gapirib, ko'p
gapiradilar. Ushbu gapda sifatlar
qaysi vazifa(lar)ni bajargan?

- A) aniqlovchi, kesim
 B) aniqlovchi, hol
 C) aniqlovchi, kesim
 D) aniqlovchi, hol

311. *Azim va chuqur daryolar*
qattiq oqadi, sayoz jilg'alar
qattiq arshovqin oqadi, oqil va
qattiq kishilar kam gapirib, ko'p
gapiradilar. Ushbu gapda sifatlar
qaysi tur(lar)ni hosil qilgan?

- A) ravish holi
 B) ravish holi, daraja-miqdor holi
 C) daraja-miqdor holi
 D) o'rin holi, ravish holi

312. *Azim va chuqur daryolar*
qattiq oqadi, sayoz jilg'alar
qattiq arshovqin oqadi, oqil va
qattiq kishilar kam gapirib, ko'p
gapiradilar.

Ushbu gapda qaysi so'z turkum(lar)ni
 bajaradi?

- A) sifat
 B) ravish
 C) sifat, ot
 D) sifat, ravish

313. *Semiz qo'y go'shti o'z*
yoqitda qovurildi. Ushbu gap qanday
gap bo'laklaridan tuzilgan?

- A) ega, kesim, 2 ta aniqlovchi, 1 ta hol
 B) ega, kesim, 3 ta aniqlovchi, 1 ta hol
 C) ega, kesim, 2 ta aniqlovchi, 1 ta
 to'ldiruvchi
 D) ega, kesim, 3 ta aniqlovchi, 1 ta
 to'ldiruvchi

314. *Har bir yaxshi va puxta ish*
kelajakda katta rivojlanishlarga
asos bo'ladi. O'rgimchakning

shoshib bajargan ishi sifatsiz.
Ipak qurtining sekin bajargan ishi
pishiq, puxta. Ushbu gapda sifatlar
qanday sintaktik vazifa(lar)ni bajargan?

- 1) aniqlovchi; 2) hol; 3) kesim.
 A) 1, 2, 3
 B) 1, 3
 C) 1, 2
 D) 1

315. *Bolaligimni eslasam, iliq*
yoq kechalari ko'z oldimga keladi.

Ushbu gapda sodda yasama so'zlar
 qanday sintaktik vazifalarni bajargan?

- 1) ega; 2) kesim; 3) to'ldiruvchi;
 4) aniqlovchi; 5) hol.

- A) 1, 2, 3, 4
 B) 2, 3, 4
 C) 3, 4
 D) 3, 5

316. *Dadam ishdan kech keldi,*
oyim betob yotibdi degin. Ushbu
gapda holning qanday turlari qatnashgan?

- A) payt holi, o'rin holi
 B) payt holi, ravish holi
 C) faqat payt holi
 D) o'rin holi, payt holi, ravish holi

317. *Qaysi qatordagi gapda ikkinchi*
darajali bo'laklarning barcha turi
qatnashgan?

A) Dadash mehribon odamlar bilan
 suhbatlashishdan zavqlanar edi.

- B) Sen meni gapdan chalg'itma.
 C) A'zam tizzasidagi mahsini hafsala
 bilan pishiq tikadi.

D) Mo'tabar eshikni sekin ochib chiqib
 ketdi.

318. *Bir chimdim uxlash uchun*
ko'zini yumdi. Ushbu gapdagi hollar
haqidagi noto'g'ri fikrni toping.

- A) gapda 2 ta hol qatnashgan
 B) gapda 1 ta mustaqil, 1 ta nomustaqil
 hol qatnashgan
 C) nomustaqil hol holning bo'lagi bo'lib
 kelgan
 D) nomustaqil hol to'ldiruvchining
 bo'lagi bo'lib kelgan

319. *Qaysi gap(lar)da nomustaqil hol*
mustaqil holga bog'lanib kelgan?

1. Joni halqumiga kelgan Sattor alamidan baqirib yig'lab yubordi.

2. Salima darsni yaxshi tayyorlagani uchun maqtovg'a sazovor bo'ldi.

3. O'quvchilar dam olishga dala shiyponiga kelishdi.

4. Bog'dan chiqish uchun bir necha odim yurdi.

5. Oling, ataylab siz uchun qildim.

A) 1, 2, 3, 4, 5 B) 2, 3, 5

C) 2, 4 D) faqat 2

322. *Bog'dan chiqish uchun bir necha odim yurgach ishkomi ichida suyanib turgan qizga ko'zi tushdi; uyalganidan bir zumda qizarib-bo'zarib ketdi, ketmonga tikilib qadamini tezlatdi.* Ushbu gapdagi hollar haqidagi noto'g'ri hukmni belgilang.

A) gapda holning barcha turi qatnashgan

B) o'rin hollari nomustaqil hol bo'lib kelgan

C) nomustaqil hollar holning bo'lagi bo'lib kelgan

D) nomustaqil o'rin holi aniqlovchining bo'lagi bo'lib kelgan

323. Qaysi gaplarda holning 2 ta turi qatnashgan?

1. Ko'p so'zlama, oz so'zla, oz so'zlasang ham soz so'zla.

2. Hozirgacha g'o'za uch marta chopiq qilindi.

3. Yig'lab-yig'lab marza olsang, o'ynab-o'ynab sug'orasan.

4. Umringda necha marta asal yegansan?

A) 1, 2, 4 B) 1, 2, 3, 4

C) 1, 2 D) 2, 4

324. So'z birikmasi bilan ifodalangan murakkab payt holini aniqlang.

A) Urush boshlanganda u hali go'dak edi.

B) Sharifa bilan Nasiba arazlashganda Durdona ularni yarashtirib qo'yadi.

C) Shu yildan boshlab faqat baholarga o'qiyman.

D) bunday hol qatnashmagan

325. *Navoiy asarlari o'zining diiyligi va o'zining mazmuni bilan Ganjaviy, Jomiy, Sa'diy asarlaridan ustun turar edi.*

Gapdagi aniqlovchilar sonini toping.

A) 4 ta B) 6 ta

C) 5 ta D) 7 ta

326. Berilgan gapdagi gap hollari tartibi to'g'ri ko'rsatilgan javabni aniqlang.

Shu paytda mehmonxonaning eshigini kimdir qattiq taqillatdi.

A) hol, aniqlovchi, to'ldiruvchi, aniqlovchi, kesim

B) hol, to'ldiruvchi, ega, hol, kesim

C) aniqlovchi, hol, aniqlovchi, to'ldiruvchi, ega, hol, kesim

D) hol, aniqlovchi, to'ldiruvchi, ega, hol, kesim

327. Ikki vositali, bitta vositasiz to'ldiruvchi qatnashgan gapni toping.

A) O'rtog'imdan futbol to'g'risida ban chamizga ma'lumot berishni so'radim.

B) Tadbirda maktab haqida, ustozlar haqida iliq fikrlar aytildi.

C) Zebiga do'stlik haqidagi suhbat juda yoqadi.

D) O'rtog'im bilan do'stlik haqida she'r yodladim.

328. *Qofiya she'riy asarning musiqiyliigi, ohangdortligi va ta'sirchanligini kuchaytiradi.*

Ushbu gapda yasama so'zlar qayal bo'lak vazifasida kelgan?

1) kesim; 2) ega; 3) hol; 4) to'ldiruvchi, 5) aniqlovchi.

A) 2, 4, 5 B) 1, 4, 5

C) 1, 2, 3 D) 2, 3, 4

329. Quyidagi qaysi gapda ko'makchi vositali to'ldiruvchini yasama so'z bilan ifodalangan kesimga bog'lagan?

30. Ushbu himoyasi yo'lida jon fido etgan qahramonimiz haqida gapirmog'imiz

31. Ushbu insonni bu yerga dam olish uchun qabul qilgan ma'lum bo'ldi.

32. Ushbu yurtimiz rivojiga o'z bilimimiz bilan qo'llanib chiqqan bizning maqsadimizdir.

33. Ushbu bu qumg'on choy qaynatish uchun ishlatilgan.

34. Ushbu belgiz to'ldiruvchini tobelantirish uchun fe'l qatnashgan gapni toping.

A) Kuchlar – go'zallik ramzi.

35. Ushbu bovuqda muzqaymoq yalash to'ldiruvchini qatnashgan gapni toping.

36. Ushbu hayotini seving, unga intilib qatnashgan gapni toping.

37. Ushbu bog'da ishlash bolalarga ma'qul bo'lgan gapni toping.

38. Ushbu *Koch kuz edi, men seni ko'rdim.*

Derazamdan boqardi biron.

U men eding, o dehqon yurtim,

U men eding yalangto'sh, yayov.

Ushbu parchada ishtirok etgan so'zlarning sintaktik vazifasini aniqlang.

A) ega, to'ldiruvchi, hol

B) kosisim, ega, aniqlovchi

C) kosisim, ega, to'ldiruvchi

D) kosisim, to'ldiruvchi, aniqlovchi

39. Ushbu *Bu bog'da qushlarning chug'ur-chug'uri eshitilmaydi.*

Gapda nechta so'z hokim bo'lak vazifasini bajara olmaydi?

A) 4 ta B) 1 ta

C) 3 ta D) 2 ta

40. Ushbu *Yosh olim Bahbudiyning ko'nggi izlarini do'stlari bilan boshqa shaharlardan ham qidirdi.*

Gapda kesimga bevosita bog'langan gap bo'laklari miqdorini aniqlang.

A) 4 ta B) 6 ta

C) 5 ta D) 3 ta

41. Ushbu *Onamdan eshitgan gapni aytdim.* Ushbu gapda qo'llangan nomustaqil to'ldiruvchi qaysi bo'lakning bo'lagi bo'lib kelgan?

A) kesimning B) to'ldiruvchining

C) eganing D) aniqlovchining

42. Ushbu *335. Qaysi gapda to'ldiruvchi ravish bilan ifodalangan?*

A) Bekorchidan xudo bezor.

B) Ko'p o'qigan ko'p biladi.

C) Ko'pi ketib, ozi qoldi.

D) Ko'pdan ko'p aql chiqar.

43. Ushbu *336. Nomustaqil to'ldiruvchi aniqlovchiga bog'langan gapni toping.*

A) Men ko'rmagan baxtni kimdir ko'rajak.

B) Biz o'zidan keyin keladigan avlodning zakovatiga ishonadigan xalqimiz.

C) Dangasaning non yeyishini ko'r.

D) Zebi onasining beradigan javobini oldindan bilardi.

44. Ushbu *337. Derazaning ochiq tabaqasidan kirayotgan shamol darpardani xomushgina silkitardi.*

Gapdagi nechta gap bo'lagi kesim bilan bevosita aloqaga kirishmagan?

A) 4 ta B) 3 ta

C) 2 ta D) 5 ta

45. Ushbu *338. Derazaning ochiq tabaqasidan kirayotgan shamol darpardani xomushgina silkitardi.*

Gapdagi nechta gap bo'lagi kesim bilan bevosita aloqaga kirishgan?

A) 4 ta B) 3 ta

C) 2 ta D) 5 ta

46. Ushbu *339. Qaysi gap faqat ega, to'ldiruvchi, kesimdan tashkil topgan?*

A) Bulbulni tinglashni sevaman.

B) Odamni har doim aql yuksiltiradi.

C) Xalq bor yerda haqlik bor.

D) Bilim mehnat bilan, tilak g'ayrat bilan go'zal.

47. Ushbu *340. Qaysi gapda sabab holi, maqsad holi va o'rin holi ishtirok etgan?*

A) Bog'bon charchaganidan bir chimdim uxlash uchun uyga kirdi.

B) Joni halqumiga kelgan Sattor alamidan baqirib yig'lab yubordi.

C) Salima darsni yaxshi tayyorlagani uchun maqtovgva sazovor bo'ldi.

D) Do'stimning dov-daragini surishtirish uchun sizni izlab keldim.

341. Qaysi gapda tarkibi o'zaro qarama-qarshi ma'noli juft so'z bo'lgan qaralmish ishtirok etgan?

A) Insonning fe'l-atvoriga qarab unga baho beriladi.

B) Har nechuk, shunga ishonamanki, muhabbat savdosining katta-kichigi bo'lmas.

C) Bu dunyoning ishlari qiziq: goh quvonib, goh bo'lasan ziq.

D) Kishining husni-jamoli bo'lmasa ham, so'zlari shirin bo'lsa, unday odam elni o'ziga qaratib oladi.

342. Egaga nisbatan tobe, to'ldiruvchiga nisbatan hokim bo'lgan aniqlovchi ishtirok etgan gapni toping.

A) Mehnatni sevmagan odam yomon ishlarni qilishga qodirdir.

B) Qalbi pok bo'lgan kishining ishlari ham yurishib ketadi.

C) Qog'ozdagi yozib olingan yaxshi nom tugamaydigan umrdir.

D) Hayotda go'zallikning, quvvat va saodatning manbai – soddalikdir.

343. *Mahmud do'stlari bilan sinfdoshining so'nggi izlarini boshqa shaharlardan ham qidirgandi.* Ushbu gapda nechta gap bo'lagi kesimga bevosita bog'langan?

A) 6 ta B) 3 ta

C) 5 ta D) 4 ta

344. Qaysi maqolda aniqlovchining ikki turi qatnashgan?

A) Yolg'iz otning changi chiqmas, changi chiqsa ham dong'i chiqmas.

B) Vatanning tinch – sen tinch.

C) Aytilgan so'z – otilgan o'q.

D) O'ylamay qilingan ish, bo'lgan keltirar tashvish.

345. Qaysi gaplarda aniqlovchi yasama so'z bilan ifodalangan?

1. O'rinsiz uyaliq, maqsadni ro'yub chiqara olmaslik noshudlikdir.

2. Andisha yaxshilik yo'lga poyon.

3. Andishali odam yaxshilik do'yor.

4. Andishasizlikning hosili – xijol.

A) 2, 3, 4 B) 1, 2

C) 1, 2, 3 D) 1, 2, 4

346. Sifatga oid so'z(lar) to'ldiruvchi va aniqlovchining belgisini bildirgan gapni toping.

A) Baland-past devorlar orasidagi mevalarning oq, pushti, qizil gullarini tabassum bilan qaraysan.

B) Shoshilish, yengil-yelpi ishlarga havas, jahldorlik – nodonlar ishi.

C) Goho-goho keladigan uzuq-yuluq xabarlardan boshqa aloqa yo'q.

D) Mahallaning oq-qora bolalari shoxdan shoxga tirmashadi.

347. *Mening ko'nglimki, gulning g'unchasidek tah-batah qondir.*

Misradagi gap bo'laklari haqidagi noto'g'ri fikrni aniqlang.

A) gapda bitta sifatlovchi aniqlovchi, bitta ravish holi qatnashgan

B) gapda ikkita qaratqich aniqlovchi qatnashgan

C) gapda ot kesim qatnashgan

D) gapda ikkita sifatlovchi aniqlovchi qatnashgan

348. *Otam bizga suyak dastali, shisha ko'zli pichoqni ko'rsatdi.*

Gapdagi otlar qanday sintaktik vazifalarni bajargan?

A) ega, aniqlovchi, to'ldiruvchi, to'ldiruvchi

B) ega, aniqlovchi, aniqlovchi, to'ldiruvchi

C) ega, to'ldiruvchi

352. Ega, aniqlovchi, aniqlovchi, to'ldiruvchi

353. Insonning tarixni yaratuvchi dunyoga keltiruvchi eng oliy shakli rad etib bo'lmaydi. Ushbu gapda ega qaysi so'zlarning holatlariga nisbatan hokim bo'lak bo'ladi?

A) 1 o'rinda qaratqich, 1 o'rinda aniqlovchiga

B) 2 o'rinda sifatlovchi aniqlovchiga

C) 1 o'rinda qaratqich, 2 o'rinda aniqlovchiga

D) 1 o'rinda qaratqich, 2 o'rinda aniqlovchiga

354. Qaysi gapda yasama fe'l shakli to'ldiruvchiga bog'lanib kelgan?

A) U ovoz hali mag'zi ilimagan bo'lsa, osmondagi oqimtir yulduzlarga baxshado berayotgandek edi.

B) U o'z savollariga javob beradigan kuni kutib kunni kech qildi.

C) Yuqimli yoz shabadasi endigina o'chiqqan yosh nihollarga huzur baharlardi.

D) Ula boshini qo'llari orasiga qo'yib, yun tog'i uzra charx urayotgan yulduzga qarab jim qoldi.

355. Cho'iquvarlarni na issiq, na quruvsizlik yenga oladi, balki ularning jasoratlari, mehnatlari bilan qismini zabt etadilar.

Gapdagi sodda so'zlarning sintaktik vazifasini aniqlang.

A) to'ldiruvchi, ega, kesim

B) ega, kesim

C) to'ldiruvchi, ega, hol

D) ega

356. Ishlarni qanday taqsimlash kerak? Sizning didingizga, aqlingizga bog'liq. Gapda nechta ta'be bog'lanish mavjud?

A) 8 ta

B) 7 ta

C) 5 ta

D) 6 ta

353. Qaysi gap ega+aniqlovchi +aniqlovchi+to'ldiruvchi+kesim qolipida hosil bo'lgan?

A) Atruf yaproqlarning mungli shivirshiviriga to'ldi.

B) Jannat xola shoshib, hansirab yo'lakka yugurdi.

C) Anvar do'stining gap boshlaganidan quvonib ketdi.

D) Sham zo'r mo'jizaday hammaning diqqatini jalb qilgan edi.

354. Birdan eshik ochildi. Chalqanchasiga yonboshlab, bag'rini sovuq ko'rpaga burkab yotgan cholning ko'zlari xira tortib qolgan, nursiz edi. Parchadagi yasama so'zlarning sintaktik vazifalarini aniqlang.

A) hol, aniqlovchi, kesim

B) aniqlovchi, ega

C) hol, aniqlovchi, ega

D) aniqlovchi, kesim, to'ldiruvchi

355. Nega kerak gapning nega-negasi?

Gapdagi gap bo'laklarining tartibi qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?

A) to'ldiruvchi, kesim, aniqlovchi, ega

B) kesim, aniqlovchi, ega

C) hol, aniqlovchi, ega, kesim

D) hol, kesim, aniqlovchi, ega

356. Balki, hamon tugamagan boshlangan doston,

Tanlariga tuproq emas, sog'inchlar botar.

Hamon Sibir sovug'iga ko'niqolmasdan

Ular bir-birin quchoqlab, isinib yotar.

Sheriy parchadagi yasama so'zlarning sintaktik vazifasini aniqlang.

1) kesim; 2) ega; 3) to'ldiruvchi; 4) aniqlovchi; 5) hol.

A) 1, 3, 4

B) 1, 2, 3, 4

C) 2, 3, 4, 5

D) 1, 3, 4, 5

357. Bahor osmonida chaqnasa chaqin, koksingdan otilar olovli nafas.

Parchadagi so'zlar nechta tobe bog'lanishni hosil qilgan?

- A) 6 ta B) 8 ta
C) 5 ta D) 7 ta

358. Qo'lingdan kelgancha chiqar yaxshi ot,

Yaxshilik qil. bolam, yomonlikni ot.
Nasihatim yod qilib ol, farzandim,
Yolg'iz yursa chang chiqarmas yaxshi ot.

Ushbu she'riy parchada nechta to'ldiruvchi omonim ot bilan ifodalangan?

- A) 1 ta B) 2 ta
C) 3 ta D) 4 ta

359. G'afur akaning bola tabiatini yaxshi bilardim. Sal narsadan quvonib, sal narsaga mo'lt-mo'lt yosh to'kkanini ham ko'p ko'rganman. Obbo, shu tobda yig'lab yuborsa nima qilamiz, deb o'ylab unga qaradim.

Ushbu parchadagi ravish turkumiga oid so'zlarning sintaktik vazifasini aniqlang.

- A) sifatlovchi aniqlovchi, daraja-miqdor holi, payt holi
B) sifatlovchi aniqlovchi, ravish holi, daraja-miqdor holi
C) ravish holi, daraja-miqdor holi
D) ravish holi, sifatlovchi aniqlovchi, daraja-miqdor holi, payt holi

360. Daraxtni undiradigan, o'stiradigan va mevasini laziz qiladigan quyosh, yer va suv bo'lsa, badiiy mahoratni undiradigan va o'stiradigan, samarasini jozibali qiladigan xalq hayotidan olingan ilhomdir. Ushbu gapda sifatlovchi aniqlovchi qaysi gap bo'laklariga ergashgan?

- A) ega, to'ldiruvchi, aniqlovchi, kesim
B) to'ldiruvchi, aniqlovchi, kesim

C) to'ldiruvchi, kesim

D) ega, to'ldiruvchi, kesim

361. Agar tenglik hukmi hech qachon sotqinlik, nikahning g'am-g'ussa bo'lmaydi. Ushbu gapda qo'llangan gap bo'laklarining bog'lanishi yuzasidan to'g'ri fikr aniqlang.

- 1) barcha gap bo'laklari bevosita bog'langan;
2) barcha gap bo'laklari murakkab kesimga bog'langan;
3) ergash gap tarkibidagi uyushgan egalar kesim bilan yonma-yon kelgan;
4) uyushgan ega sodd kesim bilan grammatik munosabatga kirishgan.

- A) 1, 4 B) 1, 2, 3
C) 1, 3 D) 1, 2

362. Uning ayollarga ehtiromi ular sharafiga barpo etilgan bog'-rog'lar va nodir ma'muriy yodgorliklarda ham aks etgan. Ushbu gapda nechta so'z hokim bo'lgan vazifasini ham bajargan?

- A) 7 ta B) 5 ta
C) 4 ta D) 6 ta

363. Ular o'z xalqiga muhabbat millat birligini, uning kelajak istiqbolini, hayot farovonligini jo'shinli kuyladilar. Ushbu gapdagi to'ldiruvchilar haqidagi to'g'ri fikrlarni toping.

1) ushbu gapdagi uyushiq to'ldiruvchilar tarkibidagi kelishik qo'shimchasini ko'makchi bilan erkin almashtirish mumkin;

2) yasama to'ldiruvchilar tarkibida bir xil so'z yasovchi qatnashgan;

3) yasama to'ldiruvchilar tarkibidagi morfemalar soni bir xil;

4) gapda to'ldiruvchi vazifasini bajargan so'zlarning barchasi kesim bilan bevosita aloqaga kirishgan.

- A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 3, 4
C) 1, 2, 3 D) 2, 3, 4

36. ... gapda barcha mustaqil ... so'zga bevosita

... mosakabir, yolg'onchi ... illatlardan pok

... berishni o'rganing.

... kimga aytmay uzoq-

... xushxabar olib

... yel ham

... taralardi sizdan

37. ... gapda hid bildiruvchi sifat(lar) ... kelgan?

- A) aniqlovchi
- B) ega
- C) ...
- D) hol

38. ... himoya qilish uchun

... o'g'lonlarimizning

... ichchiq iztirob, ayriliqlar

... ham, ular istiqloqla

... maqsadida ko'ksini qalqon

... farzandlari haqida faxrlanib

... Ushbu gapda ko'makchilar

... to'liklarini shakllantirgan?

- A) sabab holi, sabab holi, vositali
- B) sabab holi, maqsad holi, kesim,

... to'ldiruvchi

... maqsad holi, maqsad holi, vositali

... to'ldiruvchi

... vositali to'ldiruvchi, maqsad holi,

... to'ldiruvchi

39. Qaysi gapda sof ko'makchi

... holini shakllantirgan?

A) Polvonning qo'li kuch bilan o'ziga

... ammo bir qarich ham oldinga

... qilmasdi.

B) Tipratikanni tutsangiz, tikanlarini

... olgani sababli unga qo'l

... bo'lmaydi.

C) Sizni ovqat ustida bezovta

... qilayotganim uchun uzr so'rayman.

D) Bu gaplarga noiloj ko'ndi.

368. Sof ko'makchi holni shakllantirgan gapni toping.

A) Yuksak qoyalardan shiddat bilan qo'zg'algan burgut suruvdagi qo'zichoqni ildi-yu ketdi.

B) Temur tig'i yetmagan joyni qalam bilan oldi Alisher.

C) Uni bir joyga o'tqizib, namat bilan qonni to'xtatdilar.

D) Albatta, kiyib birini, safarga do'stlarla men ham chiqaman.

369. Quyidagi qaysi gapda ko'makchi vositali to'ldiruvchini yasama so'z bilan ifodalangan kesimga bog'lagan?

A) Bu qumg'on choy qaynatish uchun sotib olingan.

B) Otasini bu yerga dam olish uchun olib kelgani ma'lum bo'ldi.

C) Yurtimiz rivojiga o'z bilimimiz bilan hissa qo'shmoq bizning maqsadimizdir.

D) Vatan himoyasi yo'lida jon food etgan o'g'lonlarimiz haqida gapirmog'imiz darkor.

370. *Go'zallik nima? Go'zallik biz uchun suyukli narsadir. Go'zal – go'zal emas, suygan go'zaldir. Nega suygan go'zal – hamma gap ana shunda.*

Berilgan gaplarda ishtirok etgan olmoshlarning sintaktik vazifalari to'g'ri ketma-ketlikda ko'rsatilgan javobni aniqlang.

- A) ega, kesim, to'ldiruvchi, hol
- B) kesim, to'ldiruvchi, hol, aniqlovchi, kesim

C) kesim, hol, ega

D) kesim, hol, ega, aniqlovchi

371. *Qiyinalib yurayotgan bola og'ir xo'rsinib kuzatib turganlarga birma-bir qarab chiqdi.*

Tarkibidagi undoshlari hosil bo'lish o'rniga ko'ra bir umumiy guruhga mansub bo'lgan bo'lak(lar) qaysi gap bo'lagi vazifasini bajargan?

A) 1 o'rinda aniqlovchi, 1 o'rinda hol, 1 o'rinda to'ldiruvchi

B) 1 o'rinda hol, 1 o'rinda to'ldiruvchi

C) 1 o'rinda hol

D) 1 o'rinda aniqlovchi, 1 o'rinda hol

372. *Ko'zimda yosh bilan kularman men ham,*

Tilasam muhabbat tilarman men ham:

Ishq bilan dunyoni olarman men ham,

Muhabbat bor edi, muhabbat mavjud.

She'riy parchada necha o'rinda vositasiz to'ldiruvchi qo'llangan?

A) 2 B) 4 C) 1 D) 3

373. *O'tgan avlod-ajdodlarimiz bizga Vatanni meros qilibgina qoldirgan emaslar, balki bu Vatanni chin yurakdan sevishni, unga fidokorlik bilan xizmat qilishni, uning husniga husn, boyligiga boylik qo'shishini ham meros qilib qoldirganlar.*

Gapdagi sodda yasama so'zlarning sintaktik vazifasini aniqlang.

A) hol, to'ldiruvchi

B) ega, to'ldiruvchi

C) to'ldiruvchi, kesim

D) to'ldiruvchi, aniqlovchi

374. *Vatan ravnaqi uchun kuchini baxsh etadigan farzandlarni voyaga yetkazgan yurtning ertasi buyukdir.* Ushbu gapda ishtirok etgan ot so'z turkumiga mansub so'zlar necha o'rinda aniqlovchiga tobelanib kelgan?

A) 1 ta B) 3 ta

C) 5 ta D) 2 ta

375. *Badavlat va baquvvat dushmandan emas, ochko'z va badnafs, ichi qora odamga sherik bo'lib qolishdan qo'rq.*

Gapdagi aniqlovchilar haqidagi noto'g'ri fikrni toping.

A) gapda qaratqich aniqlovchi ishlatilmagan

B) sifatlovchi aniqlovchi uyushgan kelgan

C) ibora bilan ifodalangan aniqlovchi qatnashgan

D) barcha aniqlovchilar sodda yasama

376. *Barcha hollar kesimga bevosita (to'g'ridan to'g'ri) bog'langan gapni toping.*

A) Ishkom ichida suyanib turgan qizga ko'zi tushdi; uyalganidan bir zunun qizarib-bo'zarib ketdi.

B) Mana shu tirranchalar tufayll boya rosa po'stagimni qoqishgandi.

C) Bir chimdim uxlash uchun ko'zini yumdi.

D) Eshikdan shoshilganча kirgan Sattor uy ichida odam ko'pligini ko'rib, hammaga xijolatlanib qaradi.

377. *Harakat nomi hol vazifasida kelgan gapni toping.*

A) Nafisa ertalab barvaqt kelish sharti bilan dugonasining ketishiga ijozat berdi.

B) Jo'yakda cho'zilib, soya-salqinda dam olish uchun ariq bo'yiga keldi.

C) Berilgan barcha gaplarda harakat nomi hol vazifasida kelgan

D) Uning bu boqishida Sobirning bilag'onligiga qoyil bo'lishdan tashqari ajablanish ham bor edi.

378. *– Noshukurlik, – debdi u, – noshukurlikning bexosiyat tomoni shundaki, bu illatga o'ralgan kishi his etish, jamiyki narsadan lazzatlanish, bahramand bo'lish qobiliyatini yo'qotadi.* Ushbu gapda yasama so'zga nisbatan hokim bo'lak hisoblangan olmosh qaysi gap bo'ladi bo'lib kelgan?

A) to'ldiruvchi B) hol

C) kesim D) aniqlovchi

379. *Gap bo'laklari tartibi haqida berilgan qaysi fikrlar to'g'ri?*

387. Ushbu asarlar uslubi uchun gap to'ldiruvchilarning odatdagi tartibi mos;

388. Ushbu asarlar uslubi uchun gap to'ldiruvchilarning o'zgartirilgan tartibi mos;

389. Ushbu asarlar uchun gap to'ldiruvchilarning o'zgartirilgan tartibi mos;

390. Ushbu asar uchun gap to'ldiruvchilarning o'zgartirilgan tartibi mos;

391. Ushbu asar uchun gap to'ldiruvchilarning o'zgartirilgan tartibi mos;

392. Ushbu asar uchun gap to'ldiruvchilarning o'zgartirilgan tartibi mos;

393. Ushbu asar uchun gap to'ldiruvchilarning o'zgartirilgan tartibi mos;

394. *Jahonda nimaiki oq bo'lsa, unga ona suti timsol; nimaiki jo'shin bo'lsa, unga ham ona mehri timsol; nimaiki chidamli, sabr-toqimli bo'lsa, ona irodasi timsol; nimaiki pok muhabbat, mehdaryo bo'lsa, onaning pok qalbi timsol.* Ushbu gapda necha o'rinda aniqlik to'ldiruvchiga tobelangan?

A) 4 ta B) 2 ta

C) 1 ta D) 3 ta

395. *Hafiza bu gaplarning barisini o'qib va xomush tinglab, Umidning hamma fikrlariga qo'shilishini baholab chiqib ketdi.* Ushbu gapda qaysi gap to'ldiruvchiga tobelangan?

A) kesimga

B) to'ldiruvchiga

C) aniqlovchiga

D) hol, to'ldiruvchiga

396. Qaysi gapda mustaqil va nomus-
 qil vositasiz to'ldiruvchi ishtirok etgan?

A) Yuragiga go'zallikdan bahra olish
 buy'usini quydi.

B) O'z tilini sevgan inson uning kelaja-
 gi uchun qayg'uradi.

C) Buni sizga qanday aytishni bilmadik.

D) Bizga va sizga bu hayotni mustaqil-
 lik bardi.

397. *Nargiza bilan do'stlik haqi-
 da she'r yodladim.*

Gap haqidagi to'g'ri fikrni toping.

A) gapdagi barcha to'ldiruvchilar vosi-
 tali to'ldiruvchi hisoblanadi

B) to'ldiruvchilar faqat ko'makchilar
 vositasida shakllangan

C) to'ldiruvchilar kesimga va egaga
 tobelangan

D) 2 ta vositali, 1 ta vositasiz to'ldi-
 ruvchi bor

384. Qaysi gapda otlashgan sifat bilan
 ifodalangan vositasiz va vositali to'ldi-
 ruvchilar qo'shma fe'lga tobelangan?

A) Yaxshidan bog' qoladi, yomondan
 dog' qoladi.

B) Baxildan tosh so'raguncha, gadoy-
 dan osh so'ra.

C) Yomonni tanqid qil, yaxshiga taqlid qil.

D) Kattaga xizmatda bo'l, kichikka iz-
 zatda bo'l.

385. *Opasi savatda olma, behi,
 anor, nashvati olib kirib, dasturxon
 tuzashga tushdi.*

Ushbu gapdagi narsa otlari qanday
 sintaktik vazifa(lar)ni bajargan?

A) ega, to'ldiruvchi

B) to'ldiruvchi

C) ega, hol

D) hol, to'ldiruvchi

386. Nomustaqil to'ldiruvchi mustaqil
 to'ldiruvchiga tobelanib kelgan gapni toping.

A) Dangasaning non yeyishini ko'r.

B) Onamdan eshitgan gaplarni esladim.

C) Qarindoshini yomonlagan kishidan
 qo'rq.

D) Ko'pni yomonlagan ko'muvsiz
 qolar.

387. *Yo Ali, bir xurmoni tirikliging-
 da sadaqa qilishing o'lganingdan
 so'ng sen uchun yuz tillani sadaqa
 qilganiz: tan yaxshiroqdir.* Ushbu
 gapdagi to'ldiruvchilar haqidagi to'g'ri
 fikr(lar)ni aniqlang.

1) gapda bitta mustaqil to'ldiruvchi bor;

2) gapdagi barcha to'ldiruvchilar
 kesimga bevosita bog'langan;

- 3) gapda uchta to'ldiruvchi bor;
 4) to'ldiruvchilar faqat kelishik qo'shimchalari bilan shakllangan;
 5) to'ldiruvchilar kelishik qo'shimchalari va ko'makchilar bilan shakllangan;
 6) gapda mustaqil va nomustaqil to'ldiruvchilar bor.

A) 2, 3, 5 B) 1, 2, 5, 6

C) 1, 3, 5, 6 D) 1, 3, 4, 6

388. *Bilmaganni bilishni, o'rgatilganni o'rganishni xohlama-gan kaltabin yoshlardan hamma ranjiydi.* Ushbu gapdagi to'ldiruvchilar haqidagi noto'g'ri fikrni toping.

A) vositali va vositasiz to'ldiruvchilar ishtirok etgan

B) vositasiz to'ldiruvchilar nomustaqil to'ldiruvchilardir

C) barcha to'ldiruvchilar kelishiklar bilan shakllangan

D) nomustaqil to'ldiruvchilar aniqlov-chiga tobelangan

389. *Saboq olib diyonatdan,*

Ezgu ishdan, matonatdan,

Qochib mudom xiyonatdan,

Asragaymiz biz Vatanni,

Fido aylab jon-u tanni.

Ushbu parchada ishtirok etgan to'ldiruvchilar haqidagi noto'g'ri fikrni toping.

A) parchada yettita to'ldiruvchi qatnashgan

B) vositali va vositasiz to'ldiruvchilar qatnashgan

C) mustaqil va nomustaqil to'ldiruvchilar qatnashgan

D) faqat mustaqil to'ldiruvchilar qatnashgan

390. Qaysi gap ega, ikkita nomustaqil to'ldiruvchi, bitta mustaqil to'ldiruvchi va kesimdan tashkil topgan?

A) Siz o'zingizni g'iybat qilganga haq berasizmi?

B) Chingiz Ahmarov barchaga suratlarini ko'rsatishni istaydi.

C) Saxiylik insonlarga ishonik muhabbatdan paydo bo'ladi.

D) Ishlashim, rasmlar chizishim

391. Qaysi gapda kelishik va ko'makchi shakllangan holni ko'makchi va ko'makchi shakllangan holga almashtirish mumkin?

A) Sizni ko'rgani keldim.

B) Kutubxonachi yangi kitoblarni gapirdi.

C) Erta tongdanoq bozorga jo'naldi.

D) Xatni pochtdan yuboraman.

392. *Insoniyat tarixi har birimizga bog'liq bo'lgan, o'zligimizni ko'rsatadigan, bizning o'z shajaramizni, nasl-u nasabimizni insoniy qadr-u qimmatimizni belgilaydigan muqaddas va mo'tabar voqelikdir.* Ushbu gapda qaralmishlar qaysi gap bo'lak(lar)iga tobelanib kelgan?

A) kesimga

B) ega va to'ldiruvchiga

C) kesim va aniqlovchiga

D) ega va kesimga

393. Qaysi gapdagi qaralmishlar faqat kesimga tobelangan?

A) Bu g'oyaning zamirida xalqimizning o'zligini anglashi yotadi.

B) Bizning hali yosh hisoblangan davlatimizni urush olovida yoqishni istaganlar bugun mag'lub bo'lmoqda.

C) Ishning oqibatini, nima bo'lishini bilish halollikdandir.

D) O'rgimchakning shoshib bajargan ishida sifat yo'q, ipak qurtining sekin bajargan ishida go'zallik bor.

394. *Sabr sekin yuradigan ulovdir, ammo manzilga yetkazadi. Sabr achitib gapiradigan nasihatgo'y, kishi tabiati undan ozor chekadil, lekin unga amal qilgan oxirida so'zsiz murodiga yetadi.* Ushbu parchada qatnashgan hollar miqdorini toping.

40. 3 ta nomustaqil hol, 3 ta mustaqil hol

41. 1 ta nomustaqil hol, 2 ta mustaqil hol

42. 2 ta nomustaqil hol, 2 ta mustaqil hol

43. *Musan qunt bilan*

aytibdi, hayotni diqqat bilan

o'rganibdi, oqilona harakat

qiladi. U tezda hunarmandlik

asosini o'zlashtiribdi, halol ishlay

aytibdi, asta-sekin o'z ishini

amaliy olibdi.

Parchada nechta hol ishtirok etgan?

A) 6 B) 5 C) 4 D) 7

396. Qaysi gapda **bilan** ko'makchisi

bilan shakllantirishga xizmat qilgan?

A) Dadash mehribon odamlar bilan

shakllanishdan zavqlanar edi.

B) U xuddi buvisi bilan ko'rishganday

o'zini ko'rib ketdi.

C) Tomirjon uni o'zgacha sevinch va

hayajon bilan kutib oldi.

D) San'at muzeyiga sinfimiz

g'uruvchilari bilan bordik.

397. Qaysi gapda belgisiz qo'llangan

so'zlar laqat to'ldiruvchi vazifasini bajargan?

A) Yer haydasang, kuz hayda, kuz

haydamasang, yuz hayda.

B) Bir kishi ariq qazadi, ming kishi suv

keladi.

C) O'z uyim – o'lan to'shagim.

D) Maktab bog'ida o'rik va olma terdik.

398. 1) *Bir necha hazilkash*

odamlar bir qizg'anchiq, xasis

odamning uyiga mehmonga

bormoqchi bo'libdi, ammo darvoza

tinqillatganlarida xasis odamning

xizmatkori chiqdi. 2) Mehmonlarni

ko'rib, ichkariga kirib ketdi. 3) Chiqdi

va aytdi. 4) Kechirasizlar, xojamiz

kecha kechqurun o'lgan edilar. 5)

Erta tongda dafn etib kelgan edik.

6) *Hazilkash mehmonlar*

bunga ishonmadilar va aytdilar. 7)

Xojangiz rahmatli, biz uchun juda

aziz, qadrlidir odam edilar. 8) Ularning

janozasida bo'lish bizga nasib

etmadi, endi uylariga kirib, fotiha

o'qib ketmasak bo'lmas. 9) Boyagi

xasis xoja mehmonlarni qabul

qilishdan boshqa iloji qolmabdi.

Parchadagi sodda yasama so'zlarning sintaktik vazifasini toping.

A) aniqlovchi, hol, ega

B) aniqlovchi, hol

C) aniqlovchi, hol, ega, kesim

D) aniqlovchi, ega

399. *Alla ayting, shunday aytingki,*

bolangiz ulg'ayib, dunyoni mehrga

chulg'asin. Bu gapdagi otli so'z

birkmalarida tobe qism qaysi gap bo'laklari

vazifasini bajargan?

A) qaratqich aniqlovchi, sifatlovchi

aniqlovchi, hol

B) bu gapda otli so'z birikmasi yo'q

C) ega, qaratqich aniqlovchi,

sifatlovchi aniqlovchi

D) to'ldiruvchi, ega, qaratqich

aniqlovchi, sifatlovchi aniqlovchi

400. *Sherbachcha qiligi sherday*

cho'ng bo'lur. Ushbu gapdagi gap

bo'laklari tartibi to'g'ri berilgan qatorni toping.

A) hol, aniqlovchi, ega, kesim

B) aniqlovchi, ega, hol, kesim

C) aniqlovchi, ega, kesim

D) to'ldiruvchi, kesim, aniqlovchi, ega

401. *Illat izlaganga illatdir dunyo,*

G'urbat izlaganga g'urbatdir

dunyo. Ushbu she'riy parchadagi otlashgan

so'zlar bilan ifodalangan to'ldiruvchilar sonini

aniqlang.

A) 2 ta B) 6 ta

C) 4 ta D) 3 ta

402. Qaysi kelishik qo'shimchasi

shaxs va narsa otariga qo'shilganda ular

gapda to'ldiruvchi vazifasida keladi?

1) tushum kelishigi; 2) qaratqich

kelishigi; 3) o'rin-payt kelishigi; 4) chiqish

kelishigi.

- A) 2, 3, 4 B) 1, 2, 4
C) 1 D) 1, 3, 4
403. Qaralmish kesim vazifasida kelgan sodda gapni toping.
- A) Hayotim lazzati, qalbim qo'risan, Vatanim!
B) Odamlarni ma'naviy, madaniy, siyosiy fikr maydonlariga tortish, har bir fuqaroni uning yoshidan qat'i nazar, shu maydonning qatnashchisiga aylantirish, bizning eng samarali yo'limizdir.
C) Mirtemirning onasi so'zga g'oyat chechan, sukko, kayvoni onalardan edi.
D) Noming qalbim so'rog'indadur, jamoling ko'z qarog'imdadur.
404. *Birovning narsasini so'roqsiz olish kechirilmas gunoh sanaladi.* Ushbu gapda yangi lug'aviy ma'no beruvchi morfemalar qatnashgan fonetik yozuv asosidagi so'z(lar) qaysi bo'lakka nisbatan tobe bo'lak vazifasini bajargan?
- A) to'ldiruvchiga nisbatan
B) aniqlovchi, to'ldiruvchi va holga nisbatan
C) aniqlovchi va kesimga nisbatan
D) egaga nisbatan
405. Olmoshlar faqat aniqlovchi vazifasini bajargan gapni aniqlang.
- A) Hindistonda neniki ko'rgan bo'lsangiz, shularning hammasini jam qilib kitob yozishingiz kerak.
B) Sizni bezovta qilmaslik uchun kecha kelmagan edik.
C) Men hech kirndan hech narsa talab qilayotganim yo'q, aksincha sizning talablaringizni bajarmoqchiman.
D) Do'sti bu voqeani bilmasdi, bunday ishga qo'l ham urmasdi.
406. *Agar u guzardan hassasini do'qillatib o'tib qolsa, hamma barobar qalqib, to o'tib ketguncha ta'zimda turardi.* Ushbu gapda yangi lug'aviy ma'no beruvchi morfemalar qatnashgan so'zlar qaysi

bo'lakka nisbatan tobe bo'lak vazifasini bajargan?

- A) to'ldiruvchiga nisbatan
B) aniqlovchiga nisbatan
C) kesimga nisbatan
D) hol va egaga nisbatan
407. *Bir kitobda o'quvdim Hindistonda keksalar muqaddus Gang bo'yida jon berishni orzu qilisharkan. U yerda o'lgan odam shahid ketib, to'g'ri jannatga noli bo'larmish.* Ushbu gapdagi qo'shma so'zlarning sintaktik vazifasini aniqlang.
- A) kesim, aniqlovchi, hol
B) aniqlovchi, to'ldiruvchi
C) ega, hol, to'ldiruvchi
D) to'ldiruvchi, kesim, hol
408. *Eshik ochilganda Sherzod mudrab yotardi. U ildam qaddini rostladi-yu, ichkariga kirib kelayotgan bo'lim mudirini ko'rdi.* Bu gaplardagi ko'makchi fe'li so'z qo'shilmalari qanday sintaktik vazifa bajargan?
- A) kesim va payt holi
B) sifailovchi aniqlovchi va ega
C) o'rin holi va sifatllovchi aniqlovchi
D) kesim va sifatllovchi aniqlovchi
409. *Har ko'zki, agar olmasa ibrat, ko'rdir, Har luqma, agar bermasa lazzat, sho'rdir. Har to'n, agar o'zgarsa, to'nmas, u kafan, Har xonaki, birdek turaversa, go'rdir.* Ushbu she'rda ishtirok etgan sifatlarning sintaktik vazifasini belgilang.
- A) to'ldiruvchi, hol
B) kesim, ega
C) kesim
D) aniqlovchi
410. Qaysi javobda sabab holi berilgan?

- A) Uu narsa sabab bo'la olmaydi.
 B) U bugun nega kelmadi?
 C) Buning sababini mendan
 so'ramang.
 D) Sabab va oqibat falsafiy
 tushunchalardir.

411. *Uyqu va oromni o'ylab
 bugungi ishni ertaga qoldirma.
 Ertaxt shunday kishiki, ishining
 oqibatini o'ylamaydi, gunoh
 ishlardan o'zini tiymaydi. Barchani
 baxtlik sev, biror kishi baloga
 olibchor bo'lsa, unga ko'maklash.*

Ushbu parchadagi aniqlovchili
 tushunchalar sonini aniqlang.

- A) 4 B) 5 C) 6 D) 3

412. *Bu bog'da qushlarning
 chug'ur-chug'uri eshitilmasdi.*

Ushbu gapda nechta so'z hokim bo'lak
 vazifasini bajara olmaydi?

- A) 1 ta B) 4 ta
 C) 2 ta D) 3 ta

413. Qaysi gapda kompozitsion
 usul bilan yasalgan sifat yasama so'zga
 misol berilgan?

A) Ko'z oldimdan ichakuzdi qiliqlar
 qilayotgan qiziqchilar, toshiarni
 damonga irg'itib o'ynayotgan polvonlar
 botmasdi.

B) Majnuntolning barglari sarg'ayib
 to'kilmoqda.

C) Boychechakning tovlanib turgan
 gulbarglari hammaning ko'nglidagi gina-
 rlatovtga barham berdi.

D) Shirinsuxan, oqko'ngil insonlar
 movali daraxtga o'xshaydi: hamma
 ulardan bahra oladi.

414. Aniqlovchi haqidagi noto'g'ri
 hukmni toping.

A) Sifatlovchi aniqlovchi harakatning
 tushunchasini bildirib, qanday? qanaqa?
 savolga javob bo'ladi

B) Aniqlovchi ot kesimga bevosita
 bog'lanishi mumkin

C) qaratqich aniqlovchi fe'l kesimga
 bilvosita bog'lanadi

D) aniqlovchi fe'l kesimdan tashqari
 barcha bo'laklar bilan bevosita bog'lana
 oladi

415. *Quvnoq bolalarning
 tabassumlarida baxtiyorlik izlari
 ko'rinib turardi.* Ushbu gapdagi fonetik
 hodisa asosida yozilgan so'zlarning
 sintaktik vazifasini aniqlang.

A) qaratqich aniqlovchi, kesim

B) sifatlovchi aniqlovchi, qaratqich
 aniqlovchi

C) sifatlovchi aniqlovchi, qaratqich
 aniqlovchi, kesim

D) sifatlovchi aniqlovchi, kesim

416. Qaysi gapda harakat nomi
 uyushgan ega vazifasida kelgan?

A) Bilim o'qish va takrorlash mevasidir.

B) Birovlarning gapini zimdan tinglash
 odobdan emas.

C) Yozuvchi turmushni har tomonlama
 o'rganishi, buning uchun uning hamma
 sohalaridan xabardor bo'lishi kerak.

D) Erta bahorda daraxt ekish, yerni
 yumshatish eng yaxshi odatimizdir.

417. *Yurtimizning asl farzandlari
 o'z orzu-havaslari haqida emas,
 xalq hayoti, uning ijtimoiy ahvoli
 yaxshilanishi uchun kurashdilar,
 ularga juda ko'p zug'um qilsalar
 ham, o'z dunyoqarashlarini
 o'zgartirmadilar, hatto bu kurashda
 o'zlarini qurbon qildilar.*

Ushbu gapda ishtirok etgan sifatlovchi
 aniqlovchilar sonini toping.

A) 2 ta B) 4 ta

C) 3 ta D) 5 ta

418. *Hammamizning onamizdir
 shu Vatan,*

*Yov qoldirgan siynasida ming
 tikan.*

*Tirikmiz-ku, uni tozalash
 bizdan,*

Yur, o'g'lonim, elni ko'tarish uchun.

Ushbu she'riy parchada harakat nomi qaysi bo'lak vazifasini bajargan?

- A) ega va vositali to'ldiruvchi
- B) ega va kesim
- C) ega va maqsad holi
- D) kesim va maqsad holi

419. Qaysi gapda sifatdosha bog'lanib kelgan sof ko'makchi sabab holini shakllantirgan?

- A) Yaxshi o'qigani uchun u mukofotlandi.
- B) Uydan ketib qolgani sababini tushuntirdi.
- C) Ba'zilar ovqatlanish uchun yashaydilar.
- D) Maktabga o'qigani kelgani haqida gapirdi.

420. *Jozibador ohanglar ellarni birlashtiradi, ularni tinch va osoyishta yashashga, Vatanni har tomondan yuksaltirishga va ko'ksini qalqon qilib himoya qilishga da'vat etadi.* Gapdagi sodda yasama so'zlar qanday bo'laklarga tobelangan?

- A) ega, to'ldiruvchi, kesimga
- B) aniqlovchi, to'ldiruvchiga
- C) faqat kesimga
- D) ega, aniqlovchi, kesimga

421. *Oshxonamizda tayyorlanayotgan turli-tuman shirin milliy taomlar, qulay sharoitlar va yuqori darajada ko'rsatilayotgan xizmatimiz sizga yoqishiga ishonchingiz yanada ortadi.* Ushbu gapda ishtirok etgan ismlar guruhiga kiruvchi yasama so'zlar qaysi gap bo'lagi vazifasini bajargan?

- A) sifatlovchi aniqlovchi, ravish holi, o'rin holi, vositali to'ldiruvchi, ega
- B) sifatlovchi aniqlovchi, vositasiz to'ldiruvchi, ega

C) ega, to'ldiruvchi, kesim

D) sifatlovchi aniqlovchi, ega, o'rin holi

422. *Barcha jabr-u sitamlurda o'tgan, endigina qo'lini tutgan, seni avaylab-asirib maqsadida butun vujudi bilan yashayotganlarning orzusida.* Ushbu sodda gap tarkibidagi gap bo'laklari haqida berilgan to'g'ri hukmlarni aniqqlang.

- 1) qaratqich aniqlovchi uyuni kelgan;
- 2) sifatlovchi aniqlovchi otlashgan so'z bilan ifodalangan;
- 3) to'ldiruvchi va qaratqich aniqlovchi fonetik o'zgarish asosida yozilgan;
- 4) qaratqich aniqlovchi otlashgan so'z bilan ifodalangan

- A) 1, 2, 3
- B) 1, 3, 4
- C) 2
- D) 2, 4

423. *Vatan xoinlari hech qachon kechirilmas. Bu xoinlikning eng og'ir gunoh sanalishini unutmang.*

Ushbu gapda faqat qo'shimcha qismida tovush o'zgarishi ro'y bergan so'zning sintaktik vazifasini toping.

- A) aniqlovchi
- B) kesim
- C) hol
- D) to'ldiruvchi va kesim

424. Qaysi qatorida barcha mustaqil so'zlar bir hokim so'zga bevosita tobelangan?

- A) Mag'rur, mutakabbir, yolg'onchi bo'lmaylik va shunday illatlardan pok bo'laylik.
- B) Men sizga bugun xushxabar olib keldim.
- C) Zo'rni ko'rib tan berishni o'rganing.
- D) Yellar hech kimga aytmay uzoq-uzoqlarga olib ketsinlar.

425. *O'zligini anglashga bel bog'lagan har bir xalq va millat buyuk ajdodlari xizmatlarini*

A) Bolakay derazani zo'rg'a ochib baqira boshladi.

B) O'rtog'im dilkash odamlar bilan suhbatlashishni yoqtirar edi.

C) Sen keyingi vazifangni hozir o'ylab ko'r.

D) Qo'shni xonadan qizlarning quvnoq qahqahasini eshitdim.

434. *Ular o'z xalqiga muhabbat, millat birligi, yurt istiqboli va xalq farovonligini jo'shib kuyladilar.* Ushbu gapda aniqlovchilar sonini toping.

A) 4 ta B) 5 ta

C) 6 ta D) 3ta

435. Berilgan gaplardan vositasiz to'ldiruvchiga nisbatan hokim qism bo'lib kelgan maqsad holi qatnashgan gapni aniqlang.

A) Bu maskan Umidning shodligini ham, kulfatini ham, muhabbatini ham ko'rgani ma'lum.

B) Bolalar olma terish uchun dalaga chiqa boshladilar.

C) U qoramag'iz, chayir yigit bilan qadrdonlashib ketgan.

D) Boshqa xonaga bolalar uxlash uchun kirdi.

436. *Xalqparvarlik va vatanparvarlik yosnilarining asosiy fazilati bo'lmog'i darkor.* Ushbu gapdagi yasama so'zlarning sintaktik vazifasini aniqlang.

A) ega, aniqlovchi

B) to'ldiruvchi, aniqlovchi

C) ega

D) aniqlovchi

437. Quyidagi gapdagi yasama so'zlar qaysi gap bo'lak(lar)i vazifasida kelgan?

Birdan eshik ochildi. Chalqanchasiga yonboshlab, bag'rini sovuq ko'rpaga burkab yotgan cholning ko'zlari xira tortib qolgan, nursiz edi.

A) hol, aniqlovchi, kesim

B) hol, aniqlovchi, ega

C) aniqlovchi, kesim, to'ldiruvchi

D) aniqlovchi, ega

23. Quyidagi qaysi gapda ko'mal vositali to'ldiruvchini yasama so'z ifodalangan kesimga bog'lagan?

A) Yurtimiz rivojiga o'z bilimimiz hissa qo'shmoq bizning maqsadimiz.

B) Otasini bu yerga dam olish uchun olib kelgani ma'lum bo'ldi.

C) Bu qumg'on choy qaynatish uchun sotib olingan.

D) Vatan himoyasi yo'lida jon fido etgan o'g'lonlarimiz haqida gapirmog'imni darkor.

438. Quyida berilganlardan to'ldiruvchi qatnashgan gapini toping

1) Uyga uyalganidan kirmadi.

2) O'zboshimchalikka yo'l qo'yilmagan.

3) Yakshanba kuni dam olishga o'sha tog'ga borishdi.

4) Bu yerda o'rtoq Ergashevning hushyorligiga tan berish kerak.

A) 1, 3, 4 B) 2, 4

C) 1, 3 D) 1, 2, 3, 4

439. Barcha ikkinchi darajali gap bo'laklari kesimga bilvosita bog'langan gapni toping.

A) Birozdan so'ng Shirinoy daladan qaytib keldi.

B) Oyna opa o'sha xatni oxirigacha o'qiy olmadi, chunki hovli eshigini kimdir taqillatdi.

C) Bu binoda "Rassomlik" va "Naqqoshlik" bo'limlarini ochish kerak.

D) Osmono'par baland binolar qurish avj olgan.

440. *Otam bizga suyak dastali, shisha ko'zli pichoqni ko'rsatdi.*

Ushbu gapdagi ot so'z turkumlari qaysi gap bo'laklari vazifasida kelgan?

A) ega, aniqlovchi, aniqlovchi, to'ldiruvchi

B) ega, to'ldiruvchi

448. *Beva-bechora, mayib-majruh, xor-u zor insonlarga ko'ngildan chiqarib berilgan moddiy yordam: pul-non, mayiz-yong'oq, kiyim-bosh va hokazolar sadaqadir.* Ushbu gapdagi juft so'zlarning sintaktik vazifasini aniqlang.

1) ega; 2) to'ldiruvchi; 3) kesim;
4) aniqlovchi; 5) hol.

A) 1, 2, 4 B) 1, 3, 4
C) 1, 2, 3 D) 3, 5

449. Vositasiz to'ldiruvchi vositali to'ldiruvchiga ergashib kelgan gapni toping.

A) Yaxshini yomondan farqlang.
B) Yaxshini yomonlashdan qo'rq.
C) Uchni beshga qo'shsak, sakkiz bo'ladi.

D) Kitobni ukam uchun sotib oldim.

450. Vositali va vositasiz to'ldiruvchi fe'l kesimga bog'langan gapni toping.

A) Bola bir guruh jangchilarni botqoqlikdan o'tkazib qo'ydi.

B) Sizni xafa qilishdan cho'chidim.

C) Oyni etak bilan yopib bo'lmas.

D) Szini kutib olishga keldim.

451. *Ulardan biri gap boshlabdi: „Biz so'zning asosiy qismimiz, sizlar esa qo'shimchalar“, – deb maqtanibdi.* Ushbu gapda tarkibida ikkita munosabat shakli ishtirok etgan so'z(lar) qanday sintaktik vazifa bajargan?

A) ot kesim

B) fe'l kesim

C) ot kesim, fe'l kesim

D) bunday so'z yo'q

452. *Yaxshiga yaxshi nom fe'lidan yetar,*

Sha'niga barcha el rahmatlar aytar,

Yomon bag'rini tosh aylasa, yaxshi

Yurak qo'ri bilan toshni eritar.

Ushbu parchadagi aniqlovchilar sonini toping.

A) 3 ta B) 2 ta

C) 4 ta D) 5 ta

453. *Yomon bag'rini tosh aylasa, yaxshi*

Yurak qo'ri bilan toshni eritar

Ushbu parchada necha o'rinda vositali to'ldiruvchi qatnashgan?

A) 1 ta B) 2 ta C) 3 ta

D) vositali to'ldiruvchi qatnashmagan

454. Qaysi qatorda berilgan gapda barcha gap bo'laklari kesimga bog'langan?

A) Siz meni qandaydir sirli odam deb o'ylayapsiz.

B) Bilasizmi, siz va biz bir ariqdan suv ichamiz-a.

C) Gulnoz shundan keyin uch marta xat yozdi, lekin javob kelmadi.

D) To'satdan eshik sharaqlab ochildi va ostonada Ertoyev paydo bo'ldi.

455. *Mulki borliq ichra bir mahal, Ko'rxsizgina olam yaralgan.*

Bermoq uchun dunyoga sayqal, Olam aro odam yaralgan.

Ushbu she'riy parchada holning necha turi qatnashgan?

A) 2 ta B) 3 ta

C) 4 ta D) 5 ta

456. *O'z tilini unutgan xalqning Bog'larida o'sgan gullarin*

Chirmab uxlar zaharli ilon.

Ushbu she'riy parchada tobe qisml fe'l bo'lgan so'zlar qaysi gap bo'laklariga

tobelangan?

1) kesim; 2) ega; 3) aniqlovchi; 4) hol;

5) to'ldiruvchi.

A) 1, 3 B) 1, 3, 5

C) 1, 3, 4 D) 1, 2, 5

457. *Bizda ota-ona o'g'il-qizini voyaga yetkazadi, yelib-yugurib ularni oilali qiladi, bir umr bola-chaqasi uchun umri*

o'tganini bilmay qoladi. Ushbu

gapdagi juft so'zlarning sintaktik vazifalarini aniqlang.

A) ega, vositali to'ldiruvchi, aniqlovchi,

hol

B) ega, vositasiz to'ldiruvchi, vositasiz to'ldiruvchi

C) ega, vositasiz to'ldiruvchi, hol, hol

D) ega, vositasiz to'ldiruvchi, hol, vositali to'ldiruvchi

458. *O'tdi yoshlik zavq bilan,*

yohi to'polon bilan,

Gohida yaxshi bilan, gohida yomon bilan,

Ayri ham tushdim ba'zan qalb bilan, imon bilan,

Lekin seni yo'qotdim, birinchi muhabbatim.

Ushbu she'riy parchadagi yasama so'z(lar) quyidagi qaysi gap bo'lak(lar)iga nisbatan hokim bo'lak hisoblanadi?

1) ega; 2) to'ldiruvchi; 3) hol; 4) aniqlovchi.

A) 3, 4 B) 3

C) 2 D) 1, 2

459. *Ma'naviyat – ajdodlarni avlodlarga,*

tarixni bugunga, bugunni kelajakka bog'lovchi ko'prik.

Ushbu gapda to'ldiruvchilarga nisbatan hokim bo'lgan bo'lak qaysi bo'lakka nisbatan tobe hisoblanadi?

A) aniqlovchiga

B) hech qaysi bo'lakka nisbatan tobe emas

C) kesimga

D) egaga

460. *Dunyoda kechayotgan tabiat tanazzulini o'ylasam, dilimdan og'riqli nido otilib chiqadi.*

Ushbu gapdagi aniqlovchilar sonini toping.

A) 2 ta B) 3 ta

C) 4 ta D) 5 ta

461. *Bu cholni butun yurt izzat qilardi.*

Ushbu gapga oid to'g'ri ta'riflarni ajrating.

1) 1 ta turlangan, 1 ta tushlangan so'z qatnashgan;

2) 1 ta fe'l, 2 ta ot, 1 ta olmosh, 1 ta sifat qatnashgan;

3) 1 ta fe'l, 2 ta ot, 2 ta olmosh qatnashgan;

4) ismlar guruhiga mansub so'zlar soni 4 ta;

5) 1 ta otlashgan so'z qatnashgan;

6) 1 ta ko'chma ma'noli so'z qatnashgan;

7) asosi shakldoshlik xususiyatiga ega bo'lgan 1 ta so'z qatnashgan;

8) asosi shakldoshlik xususiyatiga ega bo'lgan 2 ta so'z qatnashgan;

9) aniqlovchi+to'ldiruvchi+aniqlovchi+ega+kesim tartibli gap;

10) grammatik bog'lanishlar soni 5 ta, so'z birikmalari soni 3 ta.

A) 1, 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10

B) 2, 4, 6, 8, 9, 10

C) 1, 3, 4, 5, 7, 9

D) 1, 3, 4, 6, 8, 9

462. Qaysi qatorda ravishdosh gapning markazini ifodalab kelmagan?

A) To'satdan onamning jahli chiqib ketdi.

B) Razm solsangiz, bu rastada ko'p narsani ko'ra olasiz.

C) Sen yig'lasang, men ham yig'lab yuboraman.

D) Mehmonlar hamma bilan quchoqlashib ko'rishdilar.

463. *Ot arava va tuyalar bemaol kirib chiqa oladigan darvozasi lang ochilgan karvonsaroy sahni hali bo'm-bo'sh.* Ushbu gap qanday gap bo'laklaridan tashkil topgan?

A) sifatlovchi aniqlovchi, ega, hol, kesim

B) sifatlovchi aniqlovchi, qaratqich aniqlovchi, ega, hol, kesim

C) sifatlovchi aniqlovchi, sifatlovchi aniqlovchi, qaratqich aniqlovchi, ega, hol, kesim

D) sifatlovchi aniqlovchi, sifatlovchi aniqlovchi, hol, qaratqich aniqlovchi, ega, hol, kesim

464. Qaysi gapda fonetik o'zgarishlar bir xil gap bo'laklari tarkibida uchragan?

A) Qur'ug' nasihat quloqqa yoqmas.

B) Og'zing bitta, qulog'ing esa ikkita.

C) Seni xudo bergan menga, mening yurtimga.

D) O'glim, qizim va singlim birgalashib kelishdi.

465. *O'z tilini unutgan xalqning Bog'larida o'sgan gullarin Chirmab uxlar zaharli ilon.*

Ushbu gapda hokim qismi fe'l bo'lgan tobe so'zlar qaysi gap bo'laklarini o'ziga tobelantirgan?

A) to'ldiruvchi, hol, hol

B) to'ldiruvchi, to'ldiruvchi, hol

C) aniqlovchi, aniqlovchi, aniqlovchi

D) aniqlovchi, aniqlovchi, to'ldiruvchi

466. *O'zing boshla maydonga, boshla, To'maris!*

Qolsin bizdan tarixda shonli porloq iz!

Qo'li bog'liq yashashdan o'lim a'lodir,

Bosqinchi yov o'limga mahkum balodir. Ushbu she'riy parchada ishtirok etgan olmoshlar qanday sintaktik vazifa(lar)ni bajargan?

A) kesim, to'ldiruvchi

B) to'ldiruvchi

C) aniqlovchi, to'ldiruvchi

D) ega, to'ldiruvchi

467. *O'zing boshla maydonga, boshla, To'maris!*

Qolsin bizdan tarixda shonli porloq iz!

Qo'li bog'liq yashashdan o'lim a'lodir,

Bosqinchi yov o'limga mahkum balodir.

Ushbu she'rda ishtirok etgan olmoshlar qaysi gap bo'lagiga bog'langan?

A) kesim, kesim

B) kesim, to'ldiruvchi

C) ega, kesim

D) kesim, aniqlovchi

468. *Keyin boshqa bir ta'bircha chaqiribdi, undan tushinib ma'nosini so'raydi. "Sening umring barcha qarindoshlaringning umridan uzun bo'ladi". Shunda Xorun ar-Rashid: "Barcha aqlning yo'li birdir va ikkala ta'bimning negisi bir yerga boradi, ammo bu ibora bilan u iboraning orasida farq bag'oyat ko'pdir", – deydi va unga yuz tillo berishni buyuradi.* Parchada qaralmishlar qanday sintaktik vazifalarda kelgan?

1) vositali to'ldiruvchi; 2) vositasiz to'ldiruvchi; 3) qaratqich aniqlovchi; 4) ega; 5) kesim.

A) 1, 2, 3, 4

B) 1, 2, 3

C) 1, 2, 4

D) 1, 2, 4, 5

469. *Barcha ezgu fazilatlar inson qalbiga, avvalo, ona allasi, ona tilining betakror jozibasil bilan singadi.* Ushbu gapda sifatlovchi aniqlovchilar soni nechta?

A) 3 ta

B) 6 ta

C) 4 ta

D) 5 ta

470. *Sipohning tarqoqligi saltanatning kuchsizlanishiga olib keladi.* Ushbu gap haqida berilgan hukmlarning nechtasi to'g'ri?

1) boshqaruv usuli bilan kesimga bog'langan so'zning tobe qismi ham hokim qismi ham yasama so'z bilan ifodalangan;

2) kesimga bevosita bog'langan so'zlarning ikkita yasama so'z mavjud;

3) faqat hokim qismi yasama bo'lgan ikkita yasama so'z mavjud;

4) ikki qismi ham hokim qismi ham mavjud bo'lgan ikkita yasama so'z mavjud.

- A) 2 tasi B) 4 tasi
C) 1 tasi D) 3 tasi

471. *Sipohning tarqoqligi matonatning kuchsizlanishiga olib keladi.* Ushbu gapda qaralmishlar qaysi sintaktik vazifada kelgan?

- A) ega, kesim
B) ega, aniqlovchi
C) ega, to'ldiruvchi
D) ega, hol

472. *Sipohning tarqoqligi matonatning kuchsizlanishiga olib keladi.* Ushbu gapdagi kesimga bevosita bog'langan gap bo'laklarining sintaktik vazifasi belgilang?

- A) ega, aniqlovchi, to'ldiruvchi
B) ega, aniqlovchi
C) ega, to'ldiruvchi
D) ega, hol

473. *Sipohning tarqoqligi matonatning kuchsizlanishiga olib keladi.* Ushbu gapda kesimga bilvosita bog'langan gap bo'laklarining sintaktik vazifasi belgilang?

- A) aniqlovchi, hol
B) ega, aniqlovchi
C) aniqlovchi, aniqlovchi
D) ega, aniqlovchi, aniqlovchi

474. *Auditoriyaga qomatini tutgan, xushbichim, o'ziga yarmshgan kastum-shim, ustidan yurqqa qavilgan beqasam to'n ayqqan, oyog'ida zamonaviy tufli, ko'ynida chiroyli galstugi, ko'zida tilla gardishli ko'zoynagi bor, kalte mo'ylov qo'ygan, moshrang ko'ppili kishi viqor bilan kirib keldi.*

Ushbu gapda ega nechta o'rinda kelgacha bo'laklarga nisbatan hokim bo'lak vazifasi bajargan?

- A) 2 ta B) 4 ta
C) 1 ta D) 3 ta

475. *Saboq olib diyonatdan, Ezgu ishdan, matonatdan, Qochib mudom xiyonatdan, Asragaymiz biz Vatanni.*

Ushbu she'riy parchadagi to'ldiruvchili so'z birikmalari sonini toping?

- A) 6 ta B) 4 ta
C) 5 ta D) 3 ta

476. *Saboq olib diyonatdan, Ezgu ishdan, matonatdan, Qochib mudom xiyonatdan, Asragaymiz biz Vatanni.*

Ushbu parchada aniqlovchili so'z birikmalar sonini aniqlang.

- A) 2 ta B) 4 ta
C) 1 ta D) 3 ta

477. *Xalqimizning tilagi – tinchlik. Shahrimiz qiyofasi mustaqillik yillarida keskin o'zgarib ketdi.* Parchadagi aniqlovchili birikmalar soni?

- A) 2 ta B) 4 ta
C) 1 ta D) 3 ta

478. *Xalqimizning tilagi – tinchlik. Shahrimiz qiyofasi mustaqillik yillarida keskin o'zgardi.* Ushbu gapda yasama so'zlar qanday sintaktik vazifa bajargan?

- A) ega, kesim, aniqlovchi, kesim
B) ega, kesim, aniqlovchi, hol
C) ega, kesim, aniqlovchi
D) ega, kesim, aniqlovchi, hol, kesim

479. *Derazaning ochiq tabaqasidan kirayotgan shamol darpardani xomushgina silkitardi.*

Ushbu gapda kesimga nisbatan tobe, aniqlovchiga nisbatan hokim bo'lak vazifasini bajargan so'z qaysi gap bo'lagi vazifasida kelgan?

- A) ega B) hol
C) to'ldiruvchi D) aniqlovchi

480. *Yer uzra qo'ndi oqshom, oy shu'lisi bir mayin.*

Kel, oppog'im, kel, erkam, men seni allayin.

*Dudog'ing guldun xushbo'y,
yuzlaring undan xushro'y,*

*Kel, oppog'im, bag'rimga jajji
boshginangni qo'y.*

Ushbu gapda aniqlovchili so'z birikmalari soni?

- A) 2 ta B) 3 ta
C) 4 ta D) 5 ta

481. Tarkibida *fe'*dan yasalgan so'zning turlangan so'zga tobe bo'lib kelishi kuzatiladigan gapni aniqlang.

A) Donishmandlar yalqovlik muhtojlik eshigi ekanligini uqtirganlar

B) Tog' etaklari hali ham ko'm-ko'k bo'lib, turli go'zalliklar bilan: sariq va va qizg'ish tUSDagi boychechaklar, chuchmomolar, qoshlariga qop-qora o'sma qo'rgan lolalar bilan yasangan edi.

C) Bugungi kunda milliy g'urur tuyg'usi haqida ko'p gapiriladi.

D) Karvondagi dunyo kezgan savdogarlarning vazmin, maroqli gurunglari y'ol tanobini tortar, huvullagan, fayzsiz cho'lining o'lik manzarasiga bir qadar jonlanish bag'ishlagadek bo'ldi.

482. *Til shirinligi – ko'ngilga yoqimli, yumshoqligi foydali;
Chuchuk til achchiqlikka aylansa, zarari umumiy bo'lar.*

Berilgan parchadan fonetik o'zgarish asosida yozilgan yasama so'zlarning sintaktik vazifasini aniqlang.

A) ega, to'ldiruvchi, ega, aniqlovchi, to'ldiruvchi

B) ega, kesim, ega, aniqlovchi, to'ldiruvchi

C) ega, ega, aniqlovchi, to'ldiruvchi

D) ega, ega, to'ldiruvchi

483. Ushbu gapda nechta holli so'z birikmasi tarkibida omonimlik xususiyatiga ega bo'lgan morfema qatnashgan?

Bolalar quvonchli xabarni mahalladoshlariga yetkazish uchun yugurishib Usmonlarning uyi tomon jo'nashdi.

A) 3 ta B) 2 ta

C) 4 ta D) 1 ta

484. Ushbu parchada qo'llangan ot turkumiga mansub so'zlar nechta o'rinda ot turkumiga nisbatan tobe bo'lib vazifasini bajargan?

Nihoyat, shakli dutorg'ini o'xshagan bir nima yasadi. Keyin unga ot qilidan qilingan tor tortildi va barmoqlari bilan asta chertildi ko'rdi. Yana chertdi... Yana... Shu kuni ohang tug'ildi. Bola uchun yangi, ohangli bir olam paydo bo'ldi.

A) 4 o'rinda B) 1 o'rinda

C) 2 o'rinda D) 3 o'rinda

485. *Dam oladi kunduzi, xonadonning yulduzi.*

Kechasi ochilur, osmondagi sochilur.

Osmonda u yaraqlab, kulib turar charaqlab.

Ushbu gap(lar)dagi ismlar guruhiga kirmaydigan yasama so'z(lar) qaysi gap bo'lak(lar)i vazifasi bajargan?

A) hol, hol

B) kesim, hol, kesim

C) kesim, hol, hol

D) kesim

486. *Yaxshiga yaxshi nom fe'lidan yetar,*

Sha'niga barcha el rahmatlar aytar,

Yomon bag'rini tosh aylasa, yaxshi –

Yurak qo'ri bilan toshni eritar.

Berilgan she'riy parchadagi sifatter qanday gap bo'laklari vazifasida kelgan?

A) vositali to'ldiruvchi, sifatlovchi aniqlovchi, ega, ega

B) vositasiz to'ldiruvchi, sifatlovchi aniqlovchi, ega, ega

C) vositasiz to'ldiruvchi, sifatlovchi aniqlovchi, sifatlovchi aniqlovchi, kesim

D) vositali to'ldiruvchi, sifatlovchi aniqlovchi, sifatlovchi aniqlovchi, kesim

407. *Ot-arava va tuyalar bemaol chiqi oladigan darvozasi lang chliqan karvonsaroy sahni hali bo'm-bo'sh.* Ushbu gap qanday gap to'laklaridan tashkil topgan?

A) sifatlovchi aniqlovchi, ega, hol, kesim

B) sifatlovchi aniqlovchi, qaratqich aniqlovchi, ega, hol, kesim

C) sifatlovchi aniqlovchi, sifatlovchi aniqlovchi, qaratqich aniqlovchi, ega, hol, kesim

D) sifatlovchi aniqlovchi, sifatlovchi aniqlovchi, hol, qaratqich aniqlovchi, ega, hol, kesim

488. Kesimi majhul nisbatdagi fe'l bilan ifodalangan gaplarda qaysi gap bo'lagini tushirish mumkin emas?

A) egani

B) to'ldiruvchini

C) holni

D) bacha gap bo'lagini tushirish mumkin

489. *O'z tilini unutgan xalqning Bog'larida o'sgan gullarin Chirmab uxlar zaharli ilon.*

Ushbu she'riy parchada aniqlovchilar to'planagan bo'laklar ketma-ketligi to'g'ri ko'rsatilgan javobni belgilang.

A) to'ldiruvchi, qaratqich aniqlovchi, hol, to'ldiruvchi, ega

B) to'ldiruvchi, sifatlovchi aniqlovchi, hol, ega, to'ldiruvchi

C) qaratqich aniqlovchi, to'ldiruvchi, hol, to'ldiruvchi, ega

D) sifatlovchi aniqlovchi, to'ldiruvchi, hol, to'ldiruvchi, ega

450. *U o'z vataniga muhabbatini va yurt taqdiri haqida yozilgan fikrlarni, falsafiy-badiiy mushodalarini she'riy satrlarda ushbu to'plamiga jamlagan.* Ushbu gapdagi vositali to'ldiruvchilar sonini toping.

A) 6 ta B) 5 ta

C) 7 ta D) 4 ta

451. Qaysi gap(lar)da birinchi qo'shimchasi shakl yasovchi qo'shimcha bilan, ikkinchi qo'shimchasi sifat yasovchi qo'shimcha bilan omonim bo'la oladigan so'z(lar) aniqlovchi vazifasida kelgan?

1. Bilimdon va tadbirkor raqobatbardosh yoshlar Vatanimizning kelajagi hisoblanadi.

2. Ishsizlik ildiziga bolta urdik.

3. Sizga jo'shqinlik yetishmayapti.

4. Hasharga yig'ilganlar fidokorona ishladi.

A) 2, 3 B) 1, 2

C) 1, 2, 3, 4 D) 2

452. *Ochsang davronlarning kitoblarini,*

Qancha karvonlarning ertagi bordir.

Tingla donolarning xitoblarini:

Egasi bor yurtning ertasi bordir.

Ushbu parchadagi qaratqich aniqlovchilar qaysi bo'laklarga tobelangan?

A) ega, holga

B) to'ldiruvchi, holga

C) to'ldiruvchi, egaga

D) ega, kesimga

453. *Ayol sochlari parishon, oyoqlari yalang, yoqasi ochiq ko'chaga otildi.*

Berilgan gapda nechta hol qatnashgan va ularning tuzilishiga ko'ra turi qanday?

A) 1 ta: 1 ta sodda

B) 3 ta: 3 tasi murakkab

C) 5 ta: 1 ta murakkab, 4 tasi sodda

D) 4 ta: 3 tasi murakkab, 1 tasi sodda

454. *Bu tola o'zining chidamiligini bilan boshqa tolalardan farq qilishi aniqlangan.* Berilgan gap haqida berilgan to'g'ri fikrlarni toping.

1) ega sifatlovchi aniqlovchini tobelantirib kelgan;

2) kesim uchta gap bo'lagini bevosita o'ziga tobelantirgan;

3) qaratqich aniqlovchining sifatlovchi aniqlovchini tobelantirishi va egaga tobelanish holati kuzatiladi;

4) sifatlovchi aniqlovchilar qaratqich aniqlovchi va vositali to'ldiruvchiga tobelanib kelgan.

- A) 1, 3, 4 B) 1, 4
C) 1, 2 D) 3, 4

455. *Chindan ham yangamni hech kimga ravo ko'rmay rashk qilardim, uning quvnoqligi, o'zini erkin tutishi bilan faxrlanardim. Nega shundayligini o'zim ham bilmas edim.* Ushbu parchadagi ikki marta tovush o'zgarishi kuzatilgan so'zlar qaysi gap bo'laklari vazifasini bajargan?

- A) ega, to'ldiruvchi, kesim
B) to'ldiruvchi, to'ldiruvchi
C) to'ldiruvchi, to'ldiruvchi, kesim
D) to'ldiruvchi, kesim, to'ldiruvchi

456. *O'z tilini unutgan xalqning Bog'larida o'sgan gullarin Chirmab uxlar zaharli ilon.*

Ushbu she'riy parchadagi sifatlanmishlar qanday sintaktik vazifalarni bajargan?

- A) to'ldiruvchi, hol, ega
B) hol, aniqlovchi, kesim
C) aniqlovchi, to'ldiruvchi, ega
D) aniqlovchi, to'ldiruvchi, kesim

457. *Olamning cheksiz sirlarini bilish va inson ehtiyojlarini qondirishda aqlga teng keladigan kuch yo'q.* Ushbu gapda aniqlovchili birkimlar soni nechta?

- A) 5 ta B) 2 ta
C) 4 ta D) 3 ta

458. *"Avesto"da yigitlar kurash tushishni, chavandoz bo'lishni, chorvani yir'qich qaroqchilardan muhofaza qila bilishni o'rganishlari shartligi aytilgan.* Ushbu gapdagi to'ldiruvchi vazifasini bajargan birliklar sonini toping.

- A) 9 ta B) 8 ta
C) 6 ta D) 5 ta

459. Qaysi qatorda yasama vositasiz to'ldiruvchiga bog'lanib kelgan?

A) Bola boshini qo'llari orasiga qo'yib, Boysun tog'i uzra charx urayotgan bulutlarga qarab jim qoldi.

B) U o'z savollariga javob beradigan odamni kutib kunni kech qildi.

C) Yoqimli yoz shabadasi endigina unib chiqqan yosh nihollarga hama bag'ishlardi.

D) Bu ovoz hali mag'zi ilmlagan dalalarga, osmondagi oqimtir yulduzlarga tegib aks-sado berayotgandek edi.

460. Holning uch ma'naviy turi yasama so'zlar bilan ifodalangan gapni aniqlang.

A) Ulardan biri akamning qayerdaligini so'ragan edi, men ertalab uloqqa ketganini aytdim.

B) Keksa otasining qaddin dol etib Ketib borar edi farzand shu zamon.

C) Men har kuni o'zimni tergayman, maslahatlarim yetaricha samimiylikmi?

D) Saharlab choyni nari-beri ichib otxonaga yugurdim.

461. Barcha hollar kesimga bevosita (to'g'ridan to'g'ri) bog'langan gapni toping.

A) Mana shu tiranchalar tufayli boya rosa po'stagimni qoqishgandi.

B) Bir chimdim uxlash uchun ko'zim yumdi.

C) Eshikdan shoshilganча kirgan Sardor uy ichida odam ko'pligini ko'rib, hammaga xijolatlanib qaradi.

D) Ishkom ichida suyanib turgan qizga ko'zi tushdi; uyalganidan bir zumda qizarib-bo'zarib ketdi.

462. *O'zbekiston – go'zal diyori, Saodatga mehnati yor. O'zgacha bir hikmati bor, Halollikka aytar alyori.*

Ushbu she'riy parchadagi otlar haqidagi to'g'ri fikrni aniqlang.

463. A) ol so'z turkumiga oid so'zlar ikki darajada bo'lak vazifasida kelgan

B) ol so'z turkumiga oid so'zlar faqat birinchi darajada bo'lak vazifasini bajargan

C) ol so'z turkumiga oid so'zlar ikki darajada ikkinchi darajali bo'lak vazifasini bajargan

D) ol so'z turkumiga oid so'zlar to'rt darajada bo'lak vazifasida kelgan

464. *O'g'limni qoldirishni qanday qilib amalga oshirish kerak, qanday qilib o'qituvchingni tashlab ikkalamiz o'qituvchiga ketamiz?*

A) Ushbu gapda *o'qituvchi* tarkibi o'zgarigan bo'lsa, qaysi gap bo'laklariga ergashgan?

A) vositasiz to'ldiruvchi, hol

B) vositasiz to'ldiruvchi, vositasiz to'ldiruvchi, hol

C) vositasiz to'ldiruvchi, hol, kesim

D) vositasiz to'ldiruvchi, kesim

464. Qaysi gapda yasama so'z tarkibi o'zgarish asosida yozilgan so'zga bo'lanishi kuzatiladi?

A) Shirin yolg'ondan achchiq haqiqat yasalgan.

B) Fevral oyiga kelib sovuqning qattiqroq xiyol pasaydi.

C) Suzma va qatiqning inson fikrining o'zgarishi uchun foydasi ko'p.

D) Tog'liklarning biron to'yi, ma'rakasi, qattiqroq pashtagi usiz o'tmaydi.

465. *Sifatli ashyolardan yasalgan buyumlar issiq va sovuqqa chidamliligi tufayli xarakterli bo'ladi.* Ushbu gapda o'zgarish asosida yozilgan so'zlar qaysi gap bo'laklari vazifasida kelgan?

A) 3 o'rinda vositali to'ldiruvchi

B) 2 o'rinda vositali to'ldiruvchi, 1 o'rinda sabab holi

C) 2 o'rinda vositali to'ldiruvchi

D) 1 o'rinda vositali to'ldiruvchi, 1 o'rinda sabab holi

466. *Bobolarning ezgu ishlarini ijodiy rivojlantira olsang, sen baxtlisan.* Ushbu gapda so'zga yangi ma'no beruvchi morfema(lar) qatnashgan so'z(lar) qaysi bo'lakka nisbatan tobe bo'lak vazifasini bajargan?

A) to'ldiruvchi va kesimga nisbatan

B) kesimga nisbatan

C) to'ldiruvchi, hol, kesimga nisbatan

D) aniqlovchi, to'ldiruvchi va kesimga nisbatan

467. Quyidagi gapda nechta so'z birikmasida to'ldiruvchi hokim bo'lak vazifasini bajargan?

Bugun bobolar tomonidan aytilgan ushbu fikrlarning haqiqat ekanligini respublikamizning turli musiqa dargohlarida tahsil olayotgan talabalarning fikr-o'ylari orqali ham bilib olishimiz mumkin.

A) 1 ta B) 4 ta

C) 2 ta D) 3 ta

468. *Mulki borliq ichra bir mahal Ko'rxsizgina olam yaralgan.*

Bermoq uchun dunyoga sayqal, Olam aro odam yaralgan.

Ushbu she'riy parchada ko'machchilar qaysi bo'lak(lar)ni shakllantirgan?

A) to'ldiruvchi

B) to'ldiruvchi, aniqlovchi

C) aniqlovchi, hol

D) hol

469. *Saboq olib diyonatdan, Ezgu ishdan, matonatdan. Qochib mudom xiyonatdan, Asragaymiz Biz Vatanni.*

Ushbu she'riy parchada holning nechta ma'no turi ishtirok etgan?

A) 2 B) 3 C) 4 D) 1

470. *Ba'zi paytlarda yoshligimning unutilmas damlarini esga olaman. Bolalikdagi o'ynoqi damlarni sog'inaman. Meni o'tloqlarda dumalatgan, chang*

ko'chalarda o'ynatgan damlarni unutilmay qiynalaman. Ushbu parchada tovush tarkibi o'zgartirilgan fe'ldan yasalgan yasama so'z(lar) qaysi gap bo'lagi vazifasida kelgan?

- A) kesim
- B) aniqlovchi
- C) aniqlovchi, kesim
- D) aniqlovchi, hol

471. *Bu dunyoning go'zalligi, boyligi, betakror saxovatli donishmandlarning borligi hamda ularning adabiyot va san'atga rag'batini tufaylidir.* Berilgan gapdagi aniqlovchi so'z birikmalarining sonini aniqlang.

- A) 5 ta
- B) 6 ta
- C) 7 ta
- D) 8 ta

472. *Salomlashish – qadimiy odat. Dunyodagi tinchliksevar va madaniy xalqlar o'zaro insoniy muloqotni salomdan boshlashadi. Har bir xalqning salomlashish bilan bog'liq o'z urf-odatlari bor.*

Berilgan gapda faqat ikkita so'zga nisbatan hokim qism vazifasini bajara oluvchi so'zlar qaysi bo'lak vazifasini bajargan?

- A) 1 o'rinda kesim, 1 o'rinda ega, 2 o'rinda vositasiz to'ldiruvchi
- B) 2 o'rinda kesim, 2 o'rinda ega, 1 o'rinda vositasiz to'ldiruvchi
- C) 2 o'rinda kesim, 1 o'rinda vositasiz to'ldiruvchi
- D) 1 o'rinda kesim, 2 o'rinda vositasiz to'ldiruvchi

473. *Ayol – go'zallik, nafosat va muhabbat timsoli, ayol bilan bog'liq tuyg'ular Sharqda asrlar davomida qadrlanib kelingan.*

Ushbu gapdagi so'z birikmalari haqida berilgan to'g'ri javobni aniqlang.

- A) 4 ta aniqlovchili, 2 ta to'ldiruvchili, 1 ta holli so'z birikmasi qatnashgan

- B) 4 ta aniqlovchili, 1 ta to'ldiruvchili, 2 ta holli so'z birikmasi qatnashgan

- C) 4 ta aniqlovchili, 3 ta holli so'z birikmalari qatnashgan

- D) 4 ta aniqlovchili, 1 ta to'ldiruvchili, 1 ta holli so'z birikmasi qatnashgan

474. *O'ylar edim:*

*Dunyoda bor
Musaffolik, soddalik,
Ko'zim ochib
Ko'rdim ilk bor
Berahmlik,
Soxtalik.*

Ushbu parchadagi yasama so'zlar yuzasidan bildirilgan fikrlardan nechitasi noto'g'ri?

1) barcha yasama so'zlarning yasallik asosi sifat turkumiga mansub;

2) yasama so'zlar kesim, ega, to'ldiruvchi vazifasida kelgan;

3) uchta yasama so'z ot kesim vazifasini bajargan;

4) ikkita yasama so'z boshqaruv munosabatli so'z birikmasining hokim qismi hisoblanadi.

- A) to'rttasi
- B) uchitasi
- C) bittasi
- D) ikkitasi

475. *Nuri salomlashib, qalin ko'rpacha yoyib qo'yilgan, sirlangan katta yog'och karavotda yon-boshlab o'tirdi.*

Tarkibi to'rtta morfemadan iborat so'z(lar)ning sintaktik vazifasini aniqlang.

- A) hol, aniqlovchi, hol
- B) aniqlovchi, hol
- C) aniqlovchi, hol, kesim
- D) aniqlovchi

476. *Uyga kirishi bilan gapiryotganlar birdan jim bo'lishdi.*

Ushbu gap haqida berilgan fikrlarning nechitasi noto'g'ri?

- 1) O'tli birikma qatnashmagan;
- 2) 4 ta holli birikma qatnashgan;

467. Quyidagilarning qaysig'ina rasimiga to'g'ridan to'g'ri bog'langan holli birikma bor;

A) 1 ta boshqaruvli so'z birikmasi

B) 2 tasi

C) 3 tasi

D) 4 tasi

477. *To'tini o'z ismini aytishga qaratiladi. Ismni ko'p marta aytiriladi. To'ti uni eshitib, eslay qoladi, chunki uning xotirasi zaiflashgan. Keyin bir kuni, ehtiyot bilan to'xtatib, o'z kayfiyatini bildirish uchunmi, u talab qo'yadi. Ushbu gapda yordamchi so'z turkumining qaysi sintaktik vazifada kelgan so'zlar qatnashgan?*

A) ravish holi, maqsad holi

B) maqsad holi, payt holi

C) ravish holi, payt holi, maqsad holi

D) ravish holi, to'ldiruvchi

478. *Buzrugmehr shunday deydi: «Huyotdan ham qadrliroq narsa bor bo'lsa, bu – sog'liq, o'lim bilan ham qo'rqinchilroq narsa bor bo'lsa, bu – kasallik, hayotga teng narsa – boylik, o'lim bilan barobar narsa – faqirlik». Ushbu gapda yasalgan o'llar qanday sintaktik vazifa bajargan?*

A) 4 ta o'rinda kesim, 2 ta o'rinda to'ldiruvchi

B) 5 ta o'rinda kesim, 2 ta o'rinda to'ldiruvchi

C) 4 ta o'rinda kesim, 1 ta o'rinda to'ldiruvchi

D) 4 ta o'rinda kesim, 1 ta o'rinda to'ldiruvchi, 1 o'rinda hol

479. *Siyrak kipriklar jipslashdi bir dam,*

Entikib, xo'rsinib ko'z yoshin yutdi.

Unsiz tilga kirdi surat ham biridan,

Ona quloq bo'lib o'zin unutdi.

Ushbu she'riy parchadagi aniqlovchili so'z birikmalar sonini toping.

A) 1 ta

B) 2 ta

C) 3 ta

D) 4 ta

480. Qaysi qatordagi gapda qaratqich aniqlovchi ishtirok etmagan?

A) Men buyuk yurt o'g'lidurman, men bashar farzandiman.

B) Navro'z bayramida barcha urishganlar bir-biri bilan yarashishadi.

C) Xalqni qo'rqitgan emas, balki xalq dardiga sherik bo'lgan odam marddir.

D) Barcha gaplarda qaratqich aniqlovchi qatnashgan.

481. *Bu yolg'onchi va bevafo dunyoda yaxshilikka yaxshilik qiladiganlardan ko'ra yaxshilikka yomonlik qiladiganlar ko'pdir.* Ushbu gapda so'zga yangi ma'no beruvchi qo'shimcha qatnashgan so'zlarning sintaktik vazifasini aniqlang.

A) sifatlovchi aniqlovchi, vositali to'ldiruvchi

B) sifatlovchi aniqlovchi, vositali to'ldiruvchi, ega

C) sifatlovchi aniqlovchi, vositali to'ldiruvchi, ega, ravish holi

D) ravish holi, vositali to'ldiruvchi

482. Qaysi gapda uch xil gap bo'lagi turdosh ot bilan ifodalangan?

A) Erkin yosh avlodlar senga zo'r qanot.

B) Samiyaxon kutubxonamizning faol kitobxonlaridan biridir.

C) O'lmasning onasi uyda do'ppi tikadi.

D) Shohim, Alisherga ozor bermang, u buyuk odam.

483. *Bu g'ayratli va ishbilarmon chorvador baquvvat qo'llari bilan dilkash suhbatdoshini beg'uborlik va iliqlik bilan quchib, samimiy ko'rishdi.*

Mazkur gap tarkibidagi sodda yasama o'lar qanday gap bo'lagi vazifasida kelgan?

- A) ega, to'ldiruvchi, hol
- B) ega, aniqlovchi
- C) ega, hol, kesim
- D) aniqlovchi, to'ldiruvchi

484. Qaysi gaplarda otlashgan sifatdosh bilan ifodalangan vositali to'ldiruvchining kesimga tobelanishi kuzatiladi?

1. Bilmagandan bilgan yaxshi, to'g'ri ishni qilgan yaxshi.

2. O'tirganlar otning baland ovozda kishnaganini eshitishti.

3. Yaxshiga yaxshi nom fe'lidan yetar, Sha'niga barcha el rahmatlar aytar.

4. Topganingdan yo'qotganing ortiqcha bo'lmasin, – dedi nabirasiga.

- A) 1, 3
- B) 1, 4
- C) 1, 2, 4
- D) 1, 3, 4

485. Vositasiz to'ldiruvchi yasama fe'l bilan ifodalangan vositasiz to'ldiruvchiga tobelangan gapni aniqlang.

- A) Dangasaning nonni yeyishini ko'r.
- B) Radiodan taralayotgan kuy qalblarga orom bag'ishlar edi.
- C) Nonni ta'riflashga har qanday so'z ojizlik qiladi.
- D) Bolalar ota-onani, ustozni hurmat qilishlari kerak.

486. *Sening mo'jaz yuraging mo'jizalarga to'la ekanligini birinchi bor uchratgandayoq anglagan, his qilgan edim.* Ushbu gapda fonetik o'zgarish asosida yozilgan so'zlarning gapdagi sintaktik vazifasini aniqlang.

- 1) ega; 2) kesim; 3) aniqlovchi; 4) to'ldiruvchi; 5) hol.
- A) 1, 2, 3, 4
- B) 1, 2, 4, 5
- C) 2, 3, 4
- D) 1, 3, 4

487. Taqlid so'z eganing aniqlovchisi vazifasini bajargan gapni aniqlang.

- A) Jigarim otashga tegardi jiz-jiz,

Sochlarim oqargan shunda, ehtimol

B) Yetti qaroqchi yulduzi tik ko'ngil qo'ng'ir-qo'ngir ovozdan uyg'onib kelgan.

C) Qirlarning g'ir-g'ir shahar o'pkalarga moydek tuyilgan totli ham hammamizning ruhimizni ko'tarib yulduz

D) Chiqib ketayotganida chol-kungur pichir-pichir qilayotganini sezdim.

488. *Hayot go'zal, yashash maroqli. Biroq inson uchun eng qadri narsa, ya'ni umr qisqa.*

Shundan bo'lsa kerak, inson borki, hamma vaqt bu dunyoning

go'zalliklaridan bahra olishga u in'om etgan ne'matlaridan

tatishga intilib yashaydi. Bu istak ba'zan insonni baxtli qilsa, ba'zan

uning umrini zavol qiladi. Ushbu matn tarkibida otdan yasalgan sodda

yasama so'zlar qanday sintaktik vazifa bajargan?

A) sifatlovchi aniqlovchi, vositali to'ldiruvchi, kesim

B) ega, sifatlovchi aniqlovchi, ravon holi, kesim

C) ega, kesim, sifatlovchi aniqlovchi

D) ega, sifatlovchi aniqlovchi, vositali to'ldiruvchi

489. Berilgan parchada uchta so'zning nisbatan bevosita hokim qism vazifasini bajargan?

Dunyodagi tinchliksevar va madaniy xalqlar o'zaro insoniy muloqotni salomdan boshlashadi. Har bir xalqning salomlashish bilan bog'liq urf-odatlar bor.

- A) faqat kesim
- B) to'ldiruvchi, kesim
- C) ega, kesim
- D) ega, to'ldiruvchi, kesim

490. *Muallim va ustoz shuurimizni ilm bezagi bilan ziynatlaydi, ularga chiroyli va yoqimli xislatlar bilan chiroy va oro kasb etadi, tushuntirish*

... bilan odamni foydasiz narsalardan qatnashgan gapni aniqlang. Insonni chin ma'noda sevad inson darajasiga yetkazish bilan bilim xazinasini ularning qatnashgan joylaydi. Ushbu gapda qatnashgan yasama so'zlarning sintaktik funksiyasini toping.

- A) to'ldiruvchi, aniqlovchi, kesim
 - B) aniqlovchi, kesim, hol
 - C) ega, hol, aniqlovchi, kesim
 - D) ega, to'ldiruvchi, aniqlovchi, kesim
491. Berilgan she'riy parchada holning qaysi ma'no turlari ishtirok etgan?

*Suboq olib diyonatdan,
Izgu ishdan, matonatdan,
Qochib mudom xiyonatdan,
Asragayrmiz biz Vatanni.*

- A) faqat payt holi
- B) sabab holi, payt holi
- C) o'rin holi, payt holi
- D) ravish holi, payt holi

492. Ham qaratqich aniqlovchini, ham sifatlovchi aniqlovchini tobelantirgan to'ldiruvchi qatnashgan gapni aniqlang.

- A) Shoimning yangi she'riy to'plami uning muxlislari tomonidan qizg'in kutib olindi.
- B) Yozning issiq kunlari g'animatlikligini esdan chiqarmanglar.
- C) O'sha kundan beri Nodiraning qop-qop ko'zlari xayolimdan ketmay qoldi.
- D) Kimki mehri daryolik da'vo qilsa, uning pok qalbi haqida izlab qo'ysin.

493. Qaysi javobda aniqlanmishlar bevosita kesimga bog'langan?

- A) Bunisi dimog'idan qor yog'adigan, burni ko'tarilgan boshliq edi.
- B) Shamol sovuqdan qaltirayotgan daraxtlarni, so'lib qolgan gullarni ayamay qamchilaydi.
- C) Olingan bilimlarni mustahkamlashga har doim intilmog'imiz kerak.
- D) Insonda hayotning mohiyatini tushunish qobiliyati tarixni anglash orqali shakllanadi.

494. Yasama fe'ldan yasalgan ot aniqlovchi vazifasini bajargan gapni belgilang.

- A) Qozonga solingan qaynatma sho'rvaning shirin hidi dimog'larni qitiqlab, ishtahani ochib yubordi.
- B) Bu tortiqlarning unga berilishi A'zamni behad xursand qildi, akasiga minnatdorlik bildirish uchun uning xonasiga kirdi.
- C) Bunday birikmalar tarkibida zararli moddalar ko'p bo'ladi va inson salomatligi uchun xavfli sanaladi.
- D) Katta qutiga solib olib kelingan narsa sovutkich ekan, birpasda uni ochib oshxona to'riga joylashdi.

495. Qaysi gapda uch xil gap bo'lagi fonetik o'zgarish asosida yozilgan?

- A) Tergovchilar bu qoidabuzarlik ayblanuvchining o'rnatilgan tartibni yaxshi anglamagani sababli yuzaga kelganini hisobga oldilar.
- B) Beshafqat shamol sovuqdan qaltirayotgan daraxtning so'ngini yoprog'ini ham uchirib ketdi.
- C) Atmosfera yo'qligi sababli Oy yuzasi yo haddan ziyod issiq, yo nihoyatda sovuq bo'ladi.
- D) Tovushlarning shirin-achchig'i, Bordir hatto yumshoq-qattig'i.

496. Qaysi gapda nomustaqil o'rin holi qatnashgan?

- A) Bizning ozod Vatanda qish ham qiladi xanda.
- B) Bizning litseyda o'tkazilgan tadbiri televizor orqali ko'rsatishdi.
- C) Bizning ko'chada yaxshi odamlar yashashadi.
- D) Sizning mahallangiz qaysi ko'chada joylashgan?

497. Qaysi gapda aniqlovchi vazifasini bajargan fe'l tarkibida nisbat qo'shimchasi qo'llangan?

- A) Poyonsiz dalalaringni, olamdagi bor go'zallikni o'z bag'ida yashirib yotgan bog'laringni sevamiz, jonajon Vatan!

B) Amu bilan Sirdan suv ichgan, Zarafshonni loylatib kechgan Chavandozlar bordir bu elda.

C) Yaqin borib qarasa, qoraygan yerda bolalar ko'ylagiga qadaladigan o'n-o'n beshta tugma sochilib yotibdi.

D) Yomg'irdan keyin paydo bo'ladigan kamalak jahondagi jamiki ranglarni yettita ipga tortib tuzganga o'xshaydi.

498. To'rt o'rinda yasama so'zlar bilan ifodalangan hollar ishtirok etgan gapni aniqlang.

A) Buxoroga omon-eson yetib borganlaridan so'ng uning tarhini yaxshilab qog'ozga chizishini aytdi.

B) Shu payt yotog'imizdan bolalar ham birin-ketin ko'zlarini ishqalab, har yoqqa qarab tushib kela boshlashdi.

C) Saharlab choyni naridan beri ichib, otxonaga yugurdim.

D) G'uvullab uchayotgan bo'ron ichida yigitlar naridan beri bedalarni arava tagiga olib kirishdi.

499. Qaysi gapda fe'ning fe'lga tobelanishidan hosil bo'lgan uchta hollari so'z birikmasi mavjud?

A) Shundagina u Shavkatning boshiga yuzini bosgancha o'ksib-o'ksib yig'lab yubordi.

B) Mashina peshanasiga o'rnatilgan oynaga chirsillab yomg'ir tomchilari urila boshladi.

C) Bolakay baqirib gapirayotgan bu notanish amakidan qo'rqqanidan yig'lab qochib ketdi.

D) Anchagacha qayerda yotganini bilolmay, ko'zlarini katta-katta ochganча shiftga tikilib qoldi.

500. Qaysi gapda tarkibida lug'aviy shakl yashovchi qo'shimcha mavjud sifatlanmish qatnashgan?

A) Sizsiz kelajak yo'q, siz axir xalqning Ming yilni ko'rajak qarog'larisiz.

B) Shahidlarning qirmiz qonidan, Alvon bo'ldi qora tunlarning.

C) Qo'chqor bo'laturgan qo'zichoq manglayi tug'ilgan chog'da do'ng bo'ldi.

D) Uzoqlarda zalvorli tog'lar xayolga keldilar bosib.

501. Yasama sifatdan yasalgan ot vazifasini bajargan gapni aniqlang.

A) U yo'lto'sar quruqlikda ham dengizda ham qaroqchilik qilishni hunun aylantirgandi.

B) Qani endi, yoshligingda keksilik kabi donishmand, keksayganda yoshlik singari baquvvat bo'lsang.

C) Mustaqillik yillarida O'zbekistonda milliy davlatchilik tizimi mukammal shakllandi.

D) Ota-onangga qilingan bemehtlik bir kun farzandlaringdan qaytishi abadiy qonunidir.

502. *Sariq rang ozodlikka va kuch-quvvatga intilish, ochiqlik, faollik, shuningdek, hayotga umidvorlik ramzidir.* Ushbu gapda yasalish asosida yasama sifatga mansub bo'lgan so'z(lar) qanday sintaktik vazifa(lar)ni bajargan?

A) ega, to'ldiruvchi

B) to'ldiruvchi, aniqllovchi

C) kesim

D) aniqllovchi

503. Holatga taqlid so'z hol vazifasini bajargan gapni toping.

A) Jannat xola nima bo'lganini bilolmay, devorga suyanganicha dag-dag titrab turardi.

B) Hozir qulfini daranglatib ochadigan kalitlarni yasaydigan ustalar qolmagan.

C) O'rdaklar karvoni pastlab uchib, qorayib yotgan yer ustida yana bir aylandi-yu, g'aqillab qumlik chetida sokin shovullagan qamishlar ustiga sho'ng'ib ketdi.

D) Chirs-chirs chaqmoq chaqar, temir shift dahshatli lopillar edi.

504. *Men sizga beg'ubor yaylov havosida chiniqqan, bir necha*

504. *Yirtqich hayvonlar hujumiga uchragan qo'rqmas va kamtar, kenggap va qaysar bir bola haqida hikoya qilmoqchiman.*

Bu ilgan gapdagi sodda yasama so'zlarning qanday gap bo'lak(lar)iga kelgan?

- A) sifatlovchi aniqlovchiga
- B) vositasiz to'ldiruvchiga va kesimga
- C) vositali to'ldiruvchiga
- D) holga va sifatlovchi aniqlovchiga

505. *O'qituvchi bolalarni namundan xabardor etish maqsadida "Guliston" va "Bo'ston" kitoblarini mustaqil mutolaa qilishga ruxsat berdi.*

Gapda ishtirok etgan to'ldiruvchilar soni qancha? Noto'g'ri fikrni toping.

- A) Aniqlovchilarning to'ldiruvchiga kelganligi kuzatiladi.
- B) Gapda nomustaqil to'ldiruvchilar ishtirok etgan.
- C) Vositali to'ldiruvchining vositasiz to'ldiruvchiga to'belanishi kuzatiladi.
- D) Vositasiz hamda vositali to'ldiruvchining holga to'belanishi kuzatiladi.

506. — *Bolajonim, o'z umrimni ilim sirlarini o'rganishga sarf qildim. Ilim nuri bilan mushkul tugunlarni yuchdim, ammo o'limga davo topolmadim.* Keltirilgan parchadagi aniqlovchilari birikmalar sonini toping.

- A) 4 B) 3 C) 2 D) 1

507. Qaysi gapda barcha aniqlovchilar yasama so'zlar bilan ifodalangan?

- A) Hindubek turli tillarni o'rgangan ilmi, ma'rifatli, dilkash kishi edi.
- B) Tiniq osmon tumanli nurga cho'mgan, to'lin oy hamma yoqni yoritay, yulduzlar siyrak ko'rinar edi.
- C) Bog'dagi yumshoq xushbo'y noklar va qip-qizil olmalar ko'zingizni quvontiradi.

D) Uning chaqnoq ko'zlari, o'ychan turishi, alami qarashi cheksiz bardoshini aks ettirib turardi.

508. *O'qishli kitob go'zallikdir, lekin go'zallikda ham go'zallik bor.*

Ushbu gapda tarkibida munosabat shakli qatnashgan yasama so'zlarning sintaktik vazifasi to'g'ri ko'rsatilgan javobni aniqlang.

- 1) ega; 2) aniqlovchi; 3) hol; 4) to'ldiruvchi; 5) kesim.

- A) 1, 2, 3, 5 B) 1, 2, 5
- C) 1, 2, 4, 5 D) 4, 5

509. Egaga nisbatan tobe, to'ldiruvchiga nisbatan hakim bo'lgan aniqlovchi ishtirok etgan gapni belgilang.

- A) Ota-onasini hurmat qilmaydigan odam bolasidan izzat ko'rmaydi.
- B) Qog'ozga yozib qolingan yaxshi nomni avlodlar, albatta, o'qiydi.
- C) Qalbi pok bo'lgan kishining ishlari ham toza, pok bo'ladi.
- D) Hayotda go'zallikning, quvvat va saodatning manbai — soddalikdir.

510. Quyida keltirilgan she'riy parchada olmoshning necha ma'no turi ikkinchi darajali gap bo'lagi vazifasini bajargan?

Hech kimdan kam emassan, kam bo'lmagaysan,

Yerda qolsang, oftob bo'lib kulmagaysan.

Qachon belni mahkam tortib bog'lagaysan?

Aytgil, do'stim, nima qildik Vatan uchun?

- A) 1 B) 3 C) 4 D) 2

511. *Ota-bobolar nomini doim esda tutish kerakligini o'g'liga nasihat qildi.*

Ushbu gapda to'ldiruvchi vazifasini bajargan birliklar soni nechta?

- A) 2 ta B) 5 ta
- C) 3 ta D) 4 ta

512. Quyida keltirilgan she'rdagi otlashgan sifatdoshlarning gapdagi vazifasini aniqlang.

O'z nafsini mag'lub etolgan marddir,

G'iybatlardan uzoq ketolgan marddir,

Nomard tepib o'tar yiqilganlarni, Ojizlar qo'lini tutolgan marddir.

- A) ega, to'ldiruvchi, aniqlovchi
- B) faqat to'ldiruvchi
- C) ega, to'ldiruvchi
- D) aniqlovchi, to'ldiruvchi

513. *Hamid Olimjon* – *buyuk shoir. U she'rlarida haxt va shodlikni kuylar, so'z imkoniyatlaridan tanbur torlaridek turli pardalarda foydalanar, uni o'ynata, jaranglata bilardi.* Ushbu gapda olmoshlar qaysi gap bo'laklarini bajargan so'zlarga ishora qilgan?

- A) ega, to'ldiruvchi
- B) ega, aniqlovchi
- C) aniqlovchi, to'ldiruvchi
- D) ega, ega

514. *Alla ayting, shunday aytingki, bolangiz ulg'ayib, dunyoni mehrga chulg'asin.*

Bu gapdagi otli so'z birikmalarida tobe qism qaysi gap bo'laklari vazifasini bajargan?

- A) qaratqich aniqlovchi, sifatlovchi aniqlovchi, hol
- B) bu gapda otli so'z birikmasi yo'q
- C) ega, qaratqich aniqlovchi, sifatlovchi aniqlovchi
- D) to'ldiruvchi, ega, qaratqich aniqlovchi, sifatlovchi aniqlovchi

515. *Quyoshing shundadir, oying shundadir,*

Zuvalang – qorilgan loying shundadir.

Shunda qolajaksan – joying shundadir.

Olmoshlar qanday sintaktik va bajargan?

- A) faqat kesim
- B) ega va kesim
- C) to'ldiruvchi va kesim
- D) kesim va hol

516. Qaysi gapning aniqlovchi otlashgan sifat bilan ifodalangan?

A) Yaxshining yaxshiligi tegar har yomonning yomonligi tegar tor yerda.

B) Berilgan gaplarda otlashgan sifat bilan ifodalangan aniqlovchi qatnashmagan.

C) So'raganning bir yuzi qora, bermaganning ikki yuzi qora.

D) Yaxshi bilan yursang yetarsan muredda.

517. *Olimlar haddan ziyod saodatga intilish saodatni qo'lga kiritishga to'sqinlik qilishni aytganlar.* Ushbu gapdagi kesimga bevosita bo'lgan gap bo'laklarini aniqlang.

- A) ega, daraja-miqdor holi
- B) ega, vositasiz to'ldiruvchi
- C) ega, aniqlovchi
- D) ega, vositali to'ldiruvchi

518. Ham mustaqil, ham nomustaqil to'ldiruvchi ishtirok etgan gapni toping.

A) Unisi o'ziga bergan azobdan qiynaladi, bunisi esa o'z qilg'idan dard chekadi.

B) Singlimdan so'radim: Bunchalar saralab, gul terding kimga?

C) Biz Xorazmda, Ma'mun ibn Ma'mun saroyida besh yil birga xizmat qilganmiz, begim.

D) Qurvonbibi bir ko'cha eshigiga, bir o'choqboshidagi qiziga qaradi.

519. *O'ziminiki emas bu umr, To'la menikimas, sezib yuribman.*

Bir vaqtlar meni deb halok bo'lgan kimdir,

Ushbu she'riy uchun ham yashab
qolgan.

Ushbu she'riy parchada nechta
tobe olmosh ikkinchi darajali bo'laklar
qanday kelgan?

- A) 3 B) 1 C) 2 D) 4

520. *Vatan ravnaqi uchun kuchini
sahm etadigan farzandlarni
yolg'onga) r'kazgan yurt buyukdir.*

Ushbu gapda ishtirok etgan ot
qismiga mansub so'zlar necha o'rinda
tobe bo'lak vazifasini bajargan?

- A) 3 o'rinda B) 5 o'rinda
C) 2 o'rinda D) 4 o'rinda

521. *Hammamizning onamizdir
Ushbu Vatan,*

*Yov qoldirgan siynasida ming
yillan,*

*Tirikmiz-ku, uni tozalash bizdan,
Yur, o'g'lonim, yurtni ko'tarish
bizning borlikimiz.*

Ushbu she'rda tarkibida faqat
bitta rangli til undosh(lar)i va unli tovush(lar)
qatnashgan so'zlar qanday sintaktik
vazifani bajargan?

- A) ega, kesim, undalma
B) ega, kesim
C) to'ldiruvchi, kesim
D) kesim

522. *Achchiq bilan chuchukni
tutgan bilar, uzoq bilan yaqinni
yurgan bilar.* Ushbu gapdagi yasama
so'zlar qaysi gap bo'lagiga tobelangan?

- A) kesimga B) egaga
C) aniqlovchiga D) holga

523. *Bolalar eng quvonchli
xabarni yurtdoshlariga yetkazish
uchun oshiqayotgan elchilar kabi
shohshib Usmonlarnikiga jo'nashdi.*

Ushbu gapda nisbat qo'shimchalarini
qanday vazifa shakllari qanday
sintaktik vazifani bajargan?

- 1) kesim; 2) ega; 3) to'ldiruvchi;
4) aniqlovchi; 5) hol.

- A) 2, 3 B) 1, 3
C) 1, 5 D) 1, 4, 5

524. Quyidagi misralarda yasama
so'zlar qanday gap bo'laklari vazifasida
kelgan?

*Aqlliga aytdim, angladi – bildi,
Aqsizga aytdim, shaqillab
kuldi.*

- A) vositali to'ldiruvchi, ravish holi,
kesim
B) vositasiz to'ldiruvchi, aniqlovchi
C) vositasiz to'ldiruvchi, ravish holi
D) vositali to'ldiruvchi, aniqlovchi

525. *Hayotdan ham qadrli'og
narsa bor bo'lsa, bu – sog'liq,
o'limdan ham qo'rqinchliroq narsa
bor bo'lsa, bu – kasallik, hayotga
teng narsa – boylik, o'lim bilan
barobar narsa – faqirlik.* Ushbu
gapda yasama otlar bajargan sintaktik
vazifani aniqlang.

- A) 2 o'rinda to'ldiruvchi, 2 o'rinda
kesim
B) 2 o'rinda to'ldiruvchi, 3 o'rinda
kesim
C) 2 o'rinda to'ldiruvchi, 4 o'rinda
kesim
D) 1 o'rinda to'ldiruvchi, 4 o'rinda
kesim

526. *Illat izlaganga illatdir dunyo,
G'urbat izlaganga g'urbatdir
dunyo.*

Ushbu she'riy parchadagi otlashgan
so'zlar bilan ifodalangan to'ldiruvchilar
sonini aniqlang.

- A) 2 ta B) 6 ta
C) 4 ta D) 3 ta

527. *Birovning narsasini
so'roqsiz olish kechirilmas gunoh
sanaladi.* Ushbu gapda yangi lug'aviy
ma'no beruvchi morfemalar qatnashgan
fonetik yozuv asosidagi so'z(lar) qaysi
bo'lakka nisbatan tobe bo'lak vazifasini
bajargan?

A) to'ldiruvchiga nisbatan
B) aniqlovchi, to'ldiruvchi va holga nisbatan

C) aniqlovchi va kesimga nisbatan
D) egaga nisbatan

528. Olmoshlar faqat aniqlovchi vazifasini bajargan gapni aniqlang.

A) Hindistonda neniki ko'rgan bo'lsangiz, shularning hammasini jam qilib kitob yozishingiz kerak,

B) Sizni bezovta qilmaslik uchun kecha kelmagan edik.

C) Men hech kimdan hech narsa talab qilayotganim yo'q, aksincha sizning talablaringizni bajarmoqchiman.

D) Do'sti bu voqeani bilmasdi, bunday ishga qo'l ham urmasdi.

529. *Bahorning ilk maysalari shahanshohlar saroyining oltin qubbalarida emas, g'arib kulbasining loysuvoq tomida ko'karadi.* Ushbu gapda nechta aniqlovchili so'z birikmasi mavjud?

A) 7 B) 5 C) 8 D) 6

530. *Olimlar haddan ziyod saodatga intilish saodatni qo'lga kiritishga to'sqinlik qilishini aytganlar.* Ushbu gapdagi fe'lning vazifa shakllari qaysi gap bo'lagi vazifasida kelgan?

A) ega, vositali to'ldiruvchi, vositasiz to'ldiruvchi, kesim

B) ega, vositali to'ldiruvchi, kesim

C) aniqlovchi, vositasiz to'ldiruvchi, kesim

D) aniqlovchi, vositali to'ldiruvchi, vositasiz to'ldiruvchi, kesim

531. Qaysi gapda vositasiz to'ldiruvchi vositali to'ldiruvchiga tobelangan?

A) O'zingni ilmga bag'ishlasang, noming doimo dillarda yashaydi.

B) Yaxshi niyat insonni hamisha haqiqatga boshlaydigan muhim dastur hisoblanadi.

C) Hayotda pokiza yashash istaganlar o'tganlardan ibrat olishi kerak.

D) Eng shodon kulgi seni ko'rgan qilganlardan kulishdir.

532. Qaysi gapda barcha aniqlovchilar sodda yasama so'zlar sifatida ifodalangan?

A) Yoqimli va ta'sirchan ilohiyat og'zaki nutqqa xosdir.

B) Sipohning tarqoqligi saltanatning kuchsizlanishiga olib keladi.

C) Shirinsuxan, oqko'ngil odinon mevali daraxtga o'xshaydi.

D) Bolaning ko'ngli o'ksimasin qalbi baland va yumshoq o'rindiqqa o'tqaziladi.

533. *Jozibador ohanglar ellarni birlashtiradi, tinch va osoyishni yashashga, Vatanni har tomondan yuksaltirishga va ko'ksini qalqon qilib himoya qilishga da'vat etadi.*

Gapdagi sodda yasama so'zlar qaysi gap bo'laklarini tobelantirgan?

A) aniqlovchi, to'ldiruvchi

B) ega, to'ldiruvchi, hol

C) ega, to'ldiruvchi, kesim

D) ega, kesim

534. *O'z tilini unutgan xalqning Bog'larida o'sgan gullarin Chirmab uxlar zaharli ilon.*

Ushbu parchada sifatlanmishlar qaysi gap bo'laklari vazifasida kelgan?

A) hol, aniqlovchi, kesim

B) aniqlovchi, to'ldiruvchi, kesim

C) aniqlovchi, to'ldiruvchi, ega

D) to'ldiruvchi, hol, ega

535. *Ota, meni kechirgin, Yo'q, men qabring buzmadim – Ammo sening yodingni Yo'qotganim sezmadim.*

Ushbu she'riy parchada kelishi bilan qo'shimchasi belgisiz qo'llangan so'zlar qaysi bo'lak(lar)ga tobelangan?

A) to'ldiruvchi B) ega

C) kesim D) to'ldiruvchi, ega

536. Quytar bo'lsam quruq qo'l
 bilan,

*Qora qozon qolsa qaynovdan,
 Ham ayrilib o'lja, ulovdan,
 Qarxqa botar bo'lsam birovdan,
 Tarkin berib onam yig'laydir,
 O'qunlari yolg'on yig'laydir.*

Ushbu she'riy parchada tarkibida
 unli tushishi kuzatilgan yasama
 so'zning sintaktik vazifasini belgilang.

- A) aniqlovchi, hol, kesim
 B) kesim
 C) hol, kesim
 D) ega, kesim

537. Qaysi gapda to'ldiruvchi
 so'zni bajargan so'z imloviy jihatdan
 to'g'ri yozilgan?

A) Chin do'st hasadgo'ylikka
 qaynashmaydi.
 B) Alisher Navoiy asarlarida tavoze
 taqdiri qimmatli fikrlar bildirilgan.

C) Shahrimiz qiyofasi mustaqillik yillarida
 kundan kunga go'zallashib bormoqda.

D) Dunyodagi barcha madaniy xalqlar
 o'zaro insoniy muloqatni salomdan
 boshlashadi.

538. Qaysi gapda sifat turkumiga
 mansub so'zlar aniqlovchi va hol vazifasini
 bajargan?

A) O'ziyam juda g'alati odam,
 kamgapmi, kamgapmi, bilib bo'lmaydi.

B) Daraxtlarning sariq barglari ko'zga
 shunday jozibali ko'rinadiki, bahri diling
 ochiladi.

C) Chodir eshigiga osilgan kimxob
 parda Humoyunning qo'lga salqin va
 mayin tegdi.

D) Oynning kumushsimon tumanli
 nuriga cho'mgan osmonda yulduzlar
 yirak edi.

539. Berilgan gapdagi aniqlovchilar
 sonini toping.

*O'zligini anglashga bel bog'lagan
 har bir xalq o'zining buyuk ajdodlari*

*xizmatlarini e'zozlashni o'miga
 qo'yadi, boshqalarga ham buni
 e'tirof ettiradi.*

- A) 3 ta B) 4 ta
 C) 5 ta D) 6 ta

540. Qaysi javobda sifatlovchi
 aniqlovchini o'ziga tobelantirgan qaratqich
 aniqlovchi qatnashgan?

A) Nomard tepib o'tar yiqilganlarni,
 Ojiz kishilar qo'lini tutolgan marddir.
 B) Jahon daryo erur, yaxshi
 ishingdan

Kema yasab o'tgil nari tomonga.

- C) O'z nafsini mag'lub etolgan marddir,
 G'iybatlardan uzoq ketolgan marddir.
 D) Shu oddiy ko'z bilan boqmagil, balki
 Bilim ko'zi bilan boqqil jahonga.

541. Berilgan she'rda tarkibida faqat
 jarangli til undosh(lar)i va unli tovush(lar)
 qatnashgan so'zlar qanday sintaktik
 vazifa bajargan?

*Hammamizning onamizdir shu
 Vatan,*

*Yov qoldirgan siynasida ming
 tikan.*

*Tirkimiz-ku, uni tozalash bizdan,
 Yur, o'g'lonim, yurtni ko'tarish
 uchun.*

- A) to'ldiruvchi, kesim
 B) ega, kesim
 C) kesim
 D) ega, kesim, undalma

542. Berilgan gapda olmoshlar necha
 o'rinda qaratqich aniqlovchi vazifasini
 bajargan?

*Yo'q, uni men yozganim
 yo'q. Uni siz yozgansiz. Men uni
 qog'ozga tushirib, odamlarga
 tarqatdim, xolos. Men uni
 dunyodagi hamma onalar o'qishini
 xohlayman. Bilaman, dunyodagi
 hamma onalar yaxshi, shunday
 bo'lsayam, ularning hammasinining
 sizga o'xshashini xohlayman.*

A) 2 ta B) 3 ta
C) 1 ta D) 4 ta
543. Qaysi gapda hollar uch xil so'z turkumi bilan ifodalangan?

- A) Hayot kitobini bexos varaqlab, Men o'tgan umrga achinmay qo'ydim.
B) Yonib ishq alangasida Oy qiladi unga tabassum.
C) Yana dalalarga boshlaydi havas, Bog'larda xazonlar yonadi lov-lov.
D) Yellar ham uyg'ondi ishqalab kiftin, Oftob ham yuksaldi – tik kelar quyosh.

544. Qaysi gapda qaratqich aniqlovchini belgili qo'llash maqsadga muvofiq?

A) Maktab bog'ida o'tgan yili ekilgan ko'chatlar bo'y cho'zib qolgan edi.

B) Insoniyat tarixi o'zligimizni anglatdigan, bizning oliy shajaramizni va insoniy qadriyatimizni belgilaydigan mo'tabar va muqaddas voqealardir.

C) Buyuk mutafakkir har bir asari bizni uzoq o'ylatadi.

D) Hovlini tutgan non hidiga bir zum mast bo'lib qoldi, olis yoshlik yillari esiga tushib, entikdi.

545. Yasama so'z bilan ifodalangan aniqlovchi egaga tobelangan gapni toping.

A) Qoraygan yerda bolalar ko'ylagiga qadaladigan o'n-o'n beshta tugma sochilib yotganini ko'rdi.

B) Ilm-u ma'rifat e'zozlangan mamlakatda hech kim urush haqida bosh qotirmaydi, chunki ilm-u ma'rifat insonni yuksaklikka ko'taradi.

C) Yomg'irdan keyin paydo bo'ladigan kamalak jami ranglarni yettita ipga tortib turganga o'xshaydi.

D) Tilagim shuki, hammangiz el xizmatiga kamarbasta, fidoyi, ilmli farzandlar bo'linglar.

546. *Tabiat ishlariga qo'pollik bilan aralashish tufayli paydo bo'lgan kasalliklarni farmatsevtika*

zavodlarida ishlangan dori tuzatib bo'lmaydi. Ushbu

yordamchi so'z turkum(lar)ga birliklar hamda ular bilan bog'liq bo'laklar haqida berilgan to'g'ri javobni tanlang.

A) Yordamchi so'zlar bilan shu gap bo'laklarining barchasi bog'liq bevosita tobelangan.

B) Yordamchi so'zlar 1 o'rinda ikki o'rinda to'ldiruvchini shakllantirish xizmat qilgan.

C) Yordamchi so'zlarning ikkita ko'makchi, bittasi vazifadosh bog'liq sanaladi.

D) Yordamchi so'zlar ikki o'rinda o'tni, bir o'rinda fe'lni hokim sifatida tobelantirgan.

547. Qaysi javobda tarkibiy qaralmish kesimga tobelangan gap noma'lum gap berilgan?

A) Ilmni mehnatsiz egallab bo'lmaydi.

B) Bu yerda serjant Akbarovning hushyorligiga tan berish kerak.

C) Har qanday so'zni o'ylab gapni yaratish kerak.

D) Bilmagan ishga urinma, urinmas tuzoqqa ilinma.

548. *Respublikamiz maktablarida o'quvchi hamda o'qituvchilarning darsliklar va o'quv qo'llanmalarini bilan ta'minlashni ko'ngildagidagidek yo'lga qo'yaylik.* Ushbu gapda ikkita munosabat shakliga ega bo'lgan so'zlar qaysi gap bo'laklari vazifasini bajargan?

A) 2 o'rinda vositasiz to'ldiruvchi

B) 2 o'rinda qaratqich aniqlovchi, 2 o'rinda vositasiz to'ldiruvchi

C) 1 o'rinda qaratqich aniqlovchi, 2 o'rinda vositasiz to'ldiruvchi

D) 2 o'rinda qaratqich aniqlovchi, 2 o'rinda kesim

549. Qaysi gapda yasama so'z bilan ifodalangan nomustaqil va mustaqil hol qatnashgan?

54. Chodir ehtiyojga osligan kimxob parda Humayning qoliga mayin va salimgi.

55. Daraxtning sariq barglari ko'zga shunday yozibali ko'rinadiki, bahrilning ochiladi.

56. Oltinsoy so'z to'ldiruvchi vazifasida qolmagan gapni toping.

A) Kuyga hamamda bo'li, kichikka

B) Yonma bilan yoldosh bo'lsang,

C) Yonma yil kushsa, hol-u quruq

D) Yonma bilan yursang, yetarsan

E) Yonma bilan yursang, qolarsan

57. Qaysi gapda yangi lug'aviy ma'no beruvchi morfemalar qatnashgan so'zlar qaysi tobeke nisbatan tobe bo'lak vazifasini bajarmagan?

A) to'ldiruvchi nisbatan

B) aniqlovchi nisbatan

C) kesimga nisbatan

D) hol va egaqa nisbatan

58. Ushbu gapda qaysi morfemalar qatnashgan so'zlar qaysi tobeke nisbatan tobe bo'lak vazifasini bajarmagan?

A) to'ldiruvchi nisbatan

B) aniqlovchi nisbatan

C) kesimga nisbatan

D) hol va egaqa nisbatan

59. Ushbu gapda qaysi morfemalar qatnashgan so'zlar qaysi tobeke nisbatan tobe bo'lak vazifasini bajarmagan?

A) to'ldiruvchi nisbatan

B) aniqlovchi nisbatan

C) kesimga nisbatan

D) hol va egaqa nisbatan

60. Elibo'lar bunda ko'chib boradi, Qoldi endi o'rinib o'sgan elm deb, Ayrilliq o'liga bag'ini dog'lab, Borayotgan qo'niq elni so'roqlab.

Keltirilgan parchada qaysi morfemalar qatnashgan so'zlar qaysi tobeke nisbatan tobe bo'lak vazifasini bajarmagan?

A) 1 o'rinda kesimga, 2 o'rinda holga, 1 o'rinda to'ldiruvchiga, 1 o'rinda aniqlovchiga

B) 1 o'rinda kesimga, 1 o'rinda holga, 1 o'rinda to'ldiruvchiga

C) 1 o'rinda holga, 1 o'rinda to'ldiruvchiga, 1 o'rinda aniqlovchiga

D) 1 o'rinda kesimga, 1 o'rinda to'ldiruvchiga, 1 o'rinda aniqlovchiga

61. Saboq olib diyonatdan, Ezgu ishdan, matonatdan, Qochib mudom xiyonatdan, Asragaymiz biz Vatanni.

Ushbu she'riy parchada necha morfemalar qatnashgan to'ldiruvchili birikma qatnashgan?

A) 5 B) 3 C) 4 D) 11

62. Qaysi gapda ko'rsatish olmosh to'ldiruvchi vazifasini bajarmagan?

A) Qayoqqa borsam, yonimda, shu bilan ovunaman-da.

B) Biz ham shu haqda so'zlashgan turgan edik.

C) Shunisi quvonarliki, barcha muammolarim o'z-o'zidan hal bo'lib ketadi.

D) Ko'zlam qalblarning tilmochi dedik. Qalblarning siriga shu bilan yetdik.

63. Qaysi gaplarda ibora hol vazifasida kelgan?

1. Men peshona terimga tayangan odamman.

2. Xalqning sabr kosasi to'lib borayotgani uni tashvishga sola boshladi.

3. Uning so'zlarini quloqqa olmaganiidan ko'pchilikning oldida xijolat bo'ldi.

4. Kechasi bilan mijja qoqmaganidan ko'zlarini arang ochib o'tirar edi.

A) 1, 2, 3 B) 3, 4

C) 1, 2, 3, 4 D) 2, 3

64. Birovning narsasini so'roqsiz olish kechrilmas gunoh sanalishini bilarding, ammo unga amal qilish

572. O'qishlar har xil bo'ladi: birov dam olish uchun, birov o'qiyotgan kitobini ilmiy tahlil qilish uchun, birov boshqa mashg'ulot bo'lmagani uchun, birov asardagi voqeaga, qahramonning taqdiriga qiziqib o'qiydi. Berilgan gapdagi to'ldiruvchili birikmalar sonini toping.

- A) 4 B) 2 C) 3 D) 5

573. *Manbada adabiyotimizning yorqin yulduzlari bu yorug' olamni bag'ri xun bo'lib o'tkazishgani yozilgan.* Ushbu gapda gap bo'laklari orasidagi grammatik munosabat to'g'ri izohlanmagan javobni aniqlang.

A) ega sifatlovchi aniqlovchini bevosita tobelantirgan

B) qaratqich aniqlovchini ergashtirgan bo'lak egaga tobelangan

C) qaratqich aniqlovchi qaratqich aniqlovchiga tobelangan

D) ravish holi egaga tobelangan

574. *Shoxlarda mezonlar yaltirar xira,*

*Poyida shivirlar mening kuylarim,
Do'stlarim, bular ham mezonmas sira,*

Bu – mening chuvalgan, so'ngsiz o'ylarim.

She'riy parcha tarkibida ishtirok etgan qaratqich aniqlovchilar qaysi bo'laklarga nisbatan tobe bo'lak vazifasini bajargan?

A) hol, ega, kesim

B) ega, kesim

C) kesim, ega, kesim

D) kesim, aniqlovchi

575. *Bu g'ayratli va ishbilarmon chorvador baquvvat qo'llari bilan dilkash suhbatdoshini beg'uborlik va iliqlik bilan quchib, samimiy ko'rishdi.*

Mazkur gap tarkibidagi sodda yasama otlar qanday gap bo'lagi vazifasida kelgan?

A) ega, to'ldiruvchi, hol

B) ega, aniqlovchi

C) ega, hol, kesim

D) aniqlovchi, to'ldiruvchi

576. Quyidagi qaysi gapda ko'makchi holni shakllantirgan?

A) Bola boshini qo'llari orasiga qo'yib Boysun tog'i uzra charx urayotgan bulutlarga qarab jim qoldi.

B) Peshanangiz devorga qaratilgan urilgandan keyin esingiz kiradi.

C) U soy yoqalab yotqizilgan omonat toshlardan sakrab-hakkalab, ohista yurib kelardi.

D) Mustafu Galatepaning chekkarog'ida Ubaydullo Maxsumning hovuzi tarafga turtib chiqqan qir tumshug'ida yashaydi.

577. Qaysi gapda vositali to'ldiruvchi vazifasini bajargan so'z imloviy jihatdan xato yozilgan?

A) Alisher Navoiy asarlarida tavozni haqida qimmatli fikrlar bildirilgan.

B) Shahrimiz qiyofasi mustaqillik yillarida kundan-kunga go'zallashib bormoqda.

C) Chin do'st hasadgo'ylikka yaqinlashmaydi.

D) Dunyodagi barcha madaniy xalqlar o'zaro insoniy muloqotni salomdan boshlashadi.

578. Berilgan she'riy parchadagi sifatlar qanday gap bo'laklari vazifasida kelgan?

Yaxshiga yaxshi nom fe'lidan yetar.

Sha'niga barcha el rahmatlar aytar,

Yomon bag'rini tosh aylasa, yaxshi –

Yurak qo'ri bilan toshni eritar.

A) vositasiz to'ldiruvchi, sifatlovchi aniqlovchi, ega

B) vositali to'ldiruvchi, sifatlovchi aniqlovchi, kesim

C) vositasiz to'ldiruvchi, sifatlovchi aniqlovchi, kesim

57. *Wattal* to'ldiruvchi, sifatlovchi
kesim, ega

58. *Kochagi g'amin o'ylasa*

59. *Chuyib qolardi bugun*

60. Ushbu gapda ravish turkumiga oid

61. Necha xil gap bo'lagi vazifasini

62. Qaysi gap tarkibida olmoshga

63. Nega hokim, harakat nomiga

64. Nega tobe munosabatda bo'lgan so'z

65. Nega sifatlovchi vazifasida kelgan?

66. Qaysi bu hol ularni oqlashiga

67. Nega asos bo'lmasa ham, ko'nglimga

68. Nega tavalli, o'z-o'zini aldash deysizmi –

69. Nega birini edi.

70. Darveshlarning zindonda yotishi

71. Nega yuragida dushmanlik olovini

72. Nega O'z Vatani sevgan kishi shu

73. Nega ravnaqi uchun kurashadi.

74. Bu masalalarni yechish kerak.

75. *To'kilmog'da tomchilab urar,*

76. *Malaklarning gul kosasidan.*

77. Berilgan she'riy parchadagi to'rtta

78. Nega orlemadan iborat so'z(lar)ning sintaktik

79. Nega vazifasini aniqlang.

80. A) kesim, hol

81. B) aniqlovchi, kesim

82. C) hol

83. D) kesim

84. 582. *Poyingda shu jannat tuproq*

85. *istiqloq,*

86. *Boshingda bulutsiz samo*

87. *hurlikdir.*

88. *Beshigingda chaq nab yotar*

89. *istiqbol,*

90. *Mustaqillik tili, dili birlikdir.*

91. She'riy parchadagi yasama otlar haqida

92. bildirilgan noto'g'ri hukmni belgilang.

93. A) Sodda yasama otlarning yasalish

94. asosi ikki xil so'z turkumiga oid.

95. B) Ikki o'rinda sifatdan yasalgan ot

96. ishtirok etgan.

97. C) Sifatdan yasalgan otlar bir xil

98. sintaktik vazifani bajargan.

99. D) Yasama otlar ikki o'rinda kesim

100. vazifasida kelgan.

101. 583. *Bu atama hodisalarning*

102. *ijtimoiy va madaniy ahamiyatini*

103. *ifodalash uchun ishlatiladi.*

104. Ushbu gapdagi yasalish asosi ot so'z

105. turkumiga mansub bo'lgan so'zlarning

106. sintaktik vazifalari to'liq ko'rsatilgan

107. javobni aniqlang.

108. A) ega, maqsad holi, kesim

109. B) maqsad holi, kesim

110. C) to'ldiruvchi, kesim

111. D) sifatlovchi aniqlovchi, kesim

112. 584. Fe'l kesimga bog'lanib uning

113. belgisini bildirgan bo'lak mavjud bo'lgan

114. gapni aniqlang.

115. A) Do'stona aloqalar umrboqiydir.

116. B) Do'stlar ko'maklashganda, har

117. qanday omadsizlik ham asta chekinadi.

118. C) Iroda, did va fikrlar uyg'unligi

119. do'stlik zaminini tashkil etadi.

120. D) Do'stlikdadir obro', kuchimiz, Shu

121. do'stlikni olqishlaylik biz.

TO'LIQSIZ GAP, GAP BO'LAKLARINING TARTIBI, UYUMI VA BO'LAKLAR MAVZUSIDAN SAVOLLAR

1. Berilgan fikrlardan nechtasi to'g'ri?

1) fikrimizni birgina kesim orqali ham ifodalay olamiz;

2) gapning eng kichik ko'rinishi faqat kesimdan iborat gaplardir;

3) gapning eng kichik ko'rinishi ega va kesimdan iborat gaplardir;

4) dialogik nutqda fikr ifodalash uchun zarur bo'lgan barcha gap bo'laklarining ishtirok etishi shart.

- A) bittasi B) ikkitasi
C) uchtasi D) to'rttasi

2. «*Qaldiroqlar ko'chdi lahzakor*» gapida inversiya gapning qaysi bo'laklariga oid?

- A) egaga B) ega, kesimga
C) kesimga D) holga

3. Gap bo'laklarining joylashish tartibi haqidagi to'g'ri fikr(lar) ni toping.

1) kesimning gap oxirida kelishi me'yoriy tartib hisoblanadi;

2) to'ldiruvchining egadan oldin kelishi me'yoriy tartib hisoblanadi;

3) aniqlovchining fe'l kesimdan oldin kelishi me'yoriy tartib hisoblanadi;

4) holning kesimdan oldin kelishi me'yoriy tartib hisoblanadi;

5) aniqlovchining egadan oldin kelishi me'yoriy tartib hisoblanmaydi.

- A) 1, 2, 3, 4, 5 B) 1, 3, 4, 5
C) 1, 4, 5 D) 1, 4

4. O'zbek tilida kesimdan oldin qaysi bo'laklarning joylashuvi me'yoriy tartib hisoblanadi?

- A) aniqlovchi, hol
B) aniqlovchi, hol, to'ldiruvchi
C) aniqlovchi, to'ldiruvchi
D) hol, to'ldiruvchi

5. «*Men nechun sevaman O'zbekistonni?*» gapida inversiya gap-

ning qaysi bo'lagiga oid?

- A) egaga B) to'ldiruvchi
C) kesimga D) holga

6. *Bulutlar haydar shamol*

Goh yog'ib o'tar yomg'ir

Barglar pokiza, zilol,

Goh quyosh to'kadi nur.

She'riy parchadagi nechta gapning bo'laklari tartibi almashgan?

- A) 3 ta B) 2 ta
C) 4 ta D) 1 ta

7. O'zgartgan tartib qaysi uslub uchun xos?

- A) ilmiy uslub uchun
B) badiiy uslub uchun
C) og'zaki so'zlashuv uslubi uchun
D) B va C

8. Gaplar o'z bo'laklarining bir-biriga ifodalangani yoki ifodalanmay qolgan bo'lak ko'ra qanday turlarga bo'linadi?

- A) to'liq va to'liqsiz gaplar
B) egali va egasiz gaplar
C) atov va so'z-gaplar

D) bir bosh bo'lakli va ikki bosh bo'lakli gaplar

9. Biror bo'lagining ifodalanmaganligi sezilmaydigan, fikr ifodalash uchun zarur bo'lgan hamma bo'laklari saqlanib qolgan gaplar qanday nomlanadi?

- A) to'liqsiz gap B) to'liq gap
C) atov gap D) so'z-gap

10. Suhbat nutqida, matn ichida qo'llanilib, biror bo'lagi tushirib qoldirilgan va nutq sharoitidan anglashilib turadigan gaplar qanday nomlanadi?

- A) to'liqsiz gap B) to'liq gap
C) atov gap D) so'z-gap

11. «*Birga boramizmi? – Bo'ptl... Qachon?*» Bu yerdagi to'liqsiz gaplarni toping.

A) bo'pti

B) qachon

C) bo'pti, qachon

D) to'liqsiz gap yo'q

12. «*Borganingizda Saidova bilan uchrashdingizmi? – Uchrashdim*». Ushbu gapda qaysi gap bo'laklari tushirilgan?

A) ega va to'ldiruvchi

B) hol va to'ldiruvchi

C) ega, hol va to'ldiruvchi

D) ega va to'ldiruvchi

13. «*Seni qurol ushlagga qaysi nomard majbur qildi! – Vijdonim, qimning amri*». Ushbu gapda qaysi gap bo'laklari tushirilgan?

A) ikkinchi darajali bo'laklar

B) ega

C) kesim va unga oid so'zlar

D) ega va kesim

14. «*Siz she'r ham yozyapsizmi, Oydin? – Yozyapman*». Ushbu gapda qaysi gap bo'laklari tushirilgan?

A) ikkinchi darajali bo'laklar

B) ega

C) kesim va unga oid so'zlar

D) ega va kesim

15. «*Ishni men kimdan qabul qilib olayotibman?.. – Byuro u'zosidan*». Ushbu gapda qaysi gap bo'laklari tushirilgan?

A) ikkinchi darajali bo'laklar

B) ega

C) kesim va unga oid so'zlar

D) ega va kesim

16. «*Kim muzeyga bormoqchi? – Hammamiz boramiz*». Ushbu gapda qaysi gap bo'laklari tushirilgan?

A) ikkinchi darajali bo'laklar

B) ega

C) kesim va unga oid so'zlar

D) ega va kesim

17. Inversiya haqidagi to'g'ri hukmni aniqlang.

1) gap bo'laklari tartibining buzilishiga inversiya deyiladi;

2) badiiy va qisman publitsistik uslubda inversiyaga yo'l qo'yiladi;

3) inversiya badiiylik, ifodalilik, ta'sirchanlikni ta'minlash maqsadida qo'llaniladi;

4) inversiya so'zlashuv va ilmiy uslubga ham xos.

A) 1, 2, 3

B) 1, 2, 3, 4

C) 1, 2

D) 1, 3, 4

18. Ega va kesimdan boshqa gap bo'laklari bilan kengaygan gap qanday nomlanadi?

A) sodda yoyiq gap

B) sodda yig'iq gap

C) uyushiq gap

D) so'z-gap

19. Quyida keltirilgan she'riy parchadagi nechta gapda gap bo'laklari tartibi o'zgargan?

Taqillaydi eshik nogahon,

«Kimsan?» – deyman tugab sabotim.

«Ochgil, – deydi. – Bu – men, qadrdon,

Bilmoq bo'lsang – Bardoshdir otim».

A) 2 ta

B) 4 ta

C) 5 ta

D) 3 ta

20. – *Men ko'rganman osmonlarning tinig'ini,*

Toshlar tegdi, terib oldim sinig'ini.

Beshikdagi go'daklarga tig' sanchdilar,

Shunda bildim mardlarningning qilig'ini.

She'riy parchadagi nechta gapda gap bo'laklari tartibi o'zgargan?

A) 1 ta

B) 4 ta

C) 2 ta

D) 3 ta

21. *O'z nafsini mag'lub etgan marddir,*

G'iybatdan uzoq ketolgan marddir.

Nomard tegib o'tar yiqilganlarga, Ojizlar qo'lini tutolgan marddir.

Ushbu she'ming nechanchi misrasida inversiya yuz bergan?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 1

22. To'liqsiz gaplarda qaysi bo'lak tushirilishi mumkin?

- A) ega va kesim
B) ikkinchi darajali bo'laklar
C) kesim

D) qaysi bo'lak tushirilishini nutq sharoiti belgilaydi, barcha bo'lak tushirilishi mumkin

23. Uyushiq bo'laklarga xos bo'lmagan xususiyatni toping.

- A) bir xil sintaktik vazifani bajaradi
B) bir xil so'roqqa javob bo'ladi
C) o'zaro teng aloqada bo'ladi
D) o'zaro ergashtiruvchi bog'lovchilar yordamida bog'lanadi

24. Uyushiq bo'laklarga xos bo'lmagan xususiyatni toping.

A) teng bog'lovchilar yoki tenglanish ohangi bilan birikadi

- B) bir-biridan pauza bilan ajratiladi
C) o'z ayrim urg'usiga ega bo'ladi
D) ergashtiruvchi bog'lovchilar bilan birikadi

25. Uyushiq kesimni toping.

- A) Siz a'lochisiz va jamoatchisiz.
B) Do'kondorlar molini maqtab va xaridorlarni chorlab turishardi.

C) Men bu masalani uqqanman va yechganman.

D) Biz harbiy uchuvchi bo'lamiz va Vatan posbonlari bo'lamiz.

26. Ega va aniqlovchi uyushgan gapni toping.

A) Shu payt hovliga Davron aka bilan Iskandarov kirib keldi.

B) Bog'chada yosh-yosh qizchalar va o'g'il bolalar davra qurib o'ynashmoqda.

C) Bir necha qo'sh ho'kiz, ot, omoch-bo'yinturuqlar ham shular nomiga yozdirildi.

D) Pulemyot, miltiqlarning xotin-xalaj, bola-chaqalarning voyi qo'shilib ketdi.

27. Qaysi gapda ravish hollari uchraydi?
A) Osmonda, daraxtlarda, chumchuqlar chirqillashadi.

B) Shu masalada sizni Moskvaga Kiyevga safarga yubordik.

C) Qush goh ko'tarilib, goh parda joyda uchib turdi.

D) Dadasi har kuni ishga ketadi ham, ishdan qaytishda ham uning o'lar, suyar va erkalar edi.

28. *U kecha ertalab biznikaga kelib ketdi.* Ushbu gapda holning qaysi turlari uyushgan?

- A) payt holi
B) o'rin holi
C) ravish holi
D) hollar uyushmagan

29. *O'n-o'n bir yoshli bosh dushmanlar keltirgan ochlik va boshqa kulfatlarni kattalar qatol boshidan kechirdi.* Ushbu gapda qaysi gap bo'lagi uyushgan?

- A) ega B) to'ldiruvchi
C) aniqlovchi D) hol

30. *Hulkar eshik oldida bir otasiga, bir Avazga, bir onasiga qarab qo'yardi.* Ushbu gapda to'ldiruvchilar qaysi bog'lovchilar yordamida bog'langan?

- A) biriktiruv bog'lovchilari bilan
B) zidlov bog'lovchilari bilan
C) ayiruv bog'lovchilari bilan
D) son bilan

31. Qaysi gapda ikkita turdagi aniqlovchi uyushgan?

A) Ichkaridagi va tashqaridagi gilos hamda o'rik daraxtlari qiyg'os gullagan.

B) Salomatning va Akramning singillari – 6-sinf a'lochilari.

C) Qirlardagi va tog' etaklaridagi lolalar hamda binafshalar kishiga huzur bag'ishlaydi.

32. *Shamol va Akramlarning singil va...*
...ning a'lochilari.

33. *...dagi lolalar va tog'*
...dagi binafshalar kishiga
... bog'lashlaydi. Ushbu gapda
... bo'lagi uyushgan?

- A) bog'lovchi
- B) qo'sma va aniqlovchi
- C) ulanuvchi

34. *...bu voqea sodir bo'lgan*
...tortishimiz kerak, hammasini
...ko'zimiz bilan ko'rishimiz
...va ishonch hosil qilishimiz

Ushbu gapda qaysi gap bo'laklari

- A) bog'
- B) isim
- C) bu gap qo'shma gap
- D) bu gap qismlari uyushgan sodda gap

35. Uyushmagan aniqlovchi qatnashgan

- A) Yoqimli, orombaxsh shamol esadi.
- B) Ko'p o'tmasdan sergo'sht, juda
- C) ... shavla tortildi.

36. Shu payt yonimizdan ikki muloyim

- A) ... chol o'tib qoldi.
- B) Quyosh yorug'ida ko'k, sariq,
- C) ... qum zarrachalari yaltirardi.

37. Umumlashtiruvchi so'z uyushiq

- A) bo'laklardan oldin kelsa, umumlashtiruvchi
- B) ...dan so'ng qanday tinish belgisi
- C) ishlatiladi?

38. Umumlashtiruvchi so'z uyushiq

- A) bo'laklardan keyin kelsa, umumlashtiruvchi
- B) ...dan oldin qanday tinish belgisi
- C) ishlatiladi?

39. *Bittangiz yo Shahobiddin*
yoki siz so'zga chiqasiz Ushbu

gapda qanday tinish belgilari ishlatiladi?

- A) ikki nuqta, vergul, nuqta
- B) ikki nuqta, nuqta
- C) ikki nuqta, vergul, vergul, nuqta
- D) ikki nuqta, vergul, ko'p nuqta

40. *Yaxshi xislati bor oppoq*
soqoli bilan farzandlarini ham,
nevaralarini ham, qo'shni o'g'il-
qizlarni ham, ko'cha-ko'ydagi
begona bolalarni ham xullas
barchani sizlab gapiradi. Ushbu
gapda kiritmadan oldin va keyin qanday
tinish belgilari ishlatiladi?

- A) kiritmadan oldin tire, keyin vergul
- B) kiritmadan oldin vergul, keyin tire
- C) kiritmadan oldin chiziqcha, keyin vergul
- D) kiritmadan oldin ham, keyin ham tire

41. Bog'lovchisiz bog'langan uyushiq

- A) bo'laklar birikib kelsa, qanday tinish bel-
- B) gi bilan ajratiladi?

- A) vergul
- B) ikki nuqta
- C) tire
- D) nuqtali vergul

42. *Derazaning ochiq tabaqasi-*
dan kirayotgan shamol darpardani
xomushgina silkitardi. Ushbu gapda-
gi faqat yetakchi morfemasigina omonim-
lik xususiyatiga ega aniqlovchi bo'lak qay-
si bo'lakka nisbatan tobe bo'lak vazifasini
bajargan?

- A) egaga
- B) holga
- C) to'ldiruvchiga
- D) kesimga

43. Otlashgan so'z aniqlovchi tarkibida

- A) Qarisi bor uynig parisi bor.
- B) Bo'ladigan bola boshidan ma'lum.
- C) Birovlarning gapini zimdan eshitish
- D) odobdan emas.

44. *Dono, aqllilar hech qachon yo'ldan*
adashmaydi.

45. Inkor bog'lovchisi yordamida birkan

- A) uyushiq bo'laklar orasida qaysi bog'lovchi
- B) bo'lsa, ular o'zaro vergul bilan ajratilmaydi?

- A) «va» bog'lovchisi
- B) «ham» bog'lovchisi

- C) «biroq» bog'lovchisi
D) «yoki» bog'lovchisi
43. Uyushiq bo'laklarda biriktiruv bog'lovchisi vazifasida qo'llangan -u(-yu) va -da bog'lovchilaridan keyin qanday tinish belgisi ishlatiladi?
A) -da bog'lovchisidan keyin vergul ishlatilmaydi, -u(-yu) bog'lovchisidan keyin vergul ishlatiladi
B) har ikkalasidan keyin ham vergul ishlatilmaydi
C) har ikkalasidan keyin ham vergul ishlatiladi
D) -u(-yu) bog'lovchisidan keyin vergul ishlatilmaydi, -da bog'lovchisidan keyin vergul ishlatiladi
44. Quyidagi vazifadosh bog'lovchilardan qaysilari biriktiruv bog'lovchisi vazifasida kelganda undan keyin vergul qo'yilmaydi?
A) -da yuklamasi
B) -u(-yu) yuklamasi
C) bilan ko'makchisi
D) hech birida vergul ishlatilmaydi
45. Qaysi bo'laklar doimo o'zi izohlayotgan bo'lakdan keyin keladi?
A) izohlovchilar
B) tobe bo'laklar
C) ajratilgan bo'laklar
D) uyushiq bo'laklar
46. Agar umumlashtiruvchi so'z uyushiq bo'laklardan oldin kelsa va undan keyin kiritma qo'llansa, kiritmadan oldin va keyin qanday tinish belgilari ishlatiladi?
A) kiritmadan oldin vergul, keyin ikki nuqta
B) kiritmadan oldin ham, keyin ham vergul
C) kiritmadan oldin ham, keyin ham ikki nuqta
D) kiritmadan oldin ikki nuqta, keyin vergul
47. Respublikamizdagi ko'plab pedagogika institutlari // masalan

// Farg'ona, Namangan, Sirdaryo institutlari – universitetga aylandi.

Ushbu gapda // belgisi o'rniga qanday tinish belgilari ishlatiladi?

- A) ikki nuqta, vergul
B) vergul, ikki nuqta
C) vergul, vergul
D) ikki nuqta, tire
48. Qaysi gapda ega uyushgan?
A) Jamilovning egida oq shohi kitob sariq koverkot shim, oyog'ida kavkazchi etik, boshida chust do'ppi edi.
B) Bola qoshida ota-onaning so'zi bilan ishi bir bo'lmasligi ularning o'z izzat-hurmatlari ildiziga o'z qo'llari bilan urilgan boltadir.
C) Munaqqash devorlarning oltin, kumush, ko'k, qizil, oq, pushti, sariq, qora gullari yulduzlardek yasanib, uyga bir hayotiylik berar edi.
D) Mana shu o'yin-kulgilar, qo'shiqlar va kuylar, yoshlar va keksalarning diligini orom va quvonch bag'ishlagan lola sayll yaqindagina bo'lgan edi.
49. Qaysi qatordagi gapda uyushiq hol ot va fe'l so'z turkumlari bilan ifodalangan?
A) U hayajon bilan, tez-tez va bo'g'ilib so'zlar edi.
B) Podsho goh kulib, goh jiddiy o'y bilan quloq soldi.
C) Saida goh afsuslanib, goh kuyib, goh kulib gapirib berdi.
D) Ufqqa tutashib ketgan polizlar va tokzorlar qizg'ish, qahrabo tusda tovlanadi.
50. *Shuni bilingki, kitob bolani ham aqlan, ham ma'nan boyitadi. Istiqloq davri bolalari g'ayratli va shijoatlidir. Biz mana shu shijoat va shiddatni to'g'ri yo'lga yo'naltira olishimiz kerak. Shundagina o'z maqsadimizga erishamiz va farovon hayot bizga muyassar bo'ladi.* Ushbu matnda sodda gaplar

54. Qaysi gap bo'laklari uyushib kelgan?

- A) hol va to'ldiruvchi
- B) hol va kesim
- C) hol, to'ldiruvchi va kesim
- D) to'ldiruvchi va kesim

55. Qaysi gapda uyushiq aniqlovchi bo'lgan?

A) Ba'zilari qayroqtoshday uzunchoq qalbliq edi.

B) Ko'lning atrofi o'siq tollar, qalin boshlar bilan o'ralgan.

C) Quyosh yorug'ida ko'k, sariq, qizil qum zarrachalari yaltirardi.

D) Hulkar kulib, qavnab o'yinga tushdi.

56. *Har bir odamning do'stlari orasida burch va mas'uliyatlari bor. Ularni ado etolmasa, do'stlari uning do'stligini e'tirof etmaydilar, ularni olmaydilar.* Ushbu gapda qaysi bo'laklar uyushib kelgan?

- A) ega va kesim
- B) faqat kesim
- C) to'ldiruvchi va kesim
- D) aniqlovchi va kesim

57. *Biz, vatan yoshlari, elimiz va yurtimiz uchun xizmat qilamiz.* Berilgan gapda qaysi bo'laklar uyushib kelgan?

- A) ega va to'ldiruvchi
- B) faqat ega
- C) to'ldiruvchi va aniqlovchi
- D) faqat to'ldiruvchi

58. Quyidagi gapda na so'zi qanday gap bo'laklarini bog'lashga xizmat qilgan?

Avvalo shuki, kovush tikishga na charm bor, na sirach, na mix, na lok.

- A) kesim
- B) ega
- C) to'ldiruvchi
- D) ega, to'ldiruvchi

59. Uyushiq kesimli gapni toping.

A) Odamga andisha kerak, lekin undan ham ilgariroq insof kerak.

B) Tomog'im qurib borar, suv ichгим kelar, lekin ko'nglim aynirdi.

C) Uning so'zlari sodda, samimiy, lekin aniq va ravshan edi.

D) Oygul bilan qul Tarton bo'ldilar yo'lga ravon.

56. Quyidagi she'rda qaysi gap bo'laklari uyushib kelgan?

Na uyquga to'ygan va na kulguga,

Ko'rsa ko'z kuygudek kelinchak edim. (S.Zunnunova)

- A) aniqlovchi
- B) to'ldiruvchi
- C) kesim
- D) uyushiq bo'laklar mavjud emas

57. *Bu she'r menga bag'ishlangani uchungina emas, balki unda ulug' shoirning buloq suvlaridek musaffo qalbi mavj urib turgani uchun ham sevaman.* Berilgan gapda *balki* bog'lovchisi qanday bo'laklarni bog'lab kelgan?

- A) sodda gaplarni
- B) uyushiq egani
- C) uyushiq to'ldiruvchini
- D) uyushiq kesimni

58. Qaysi gapda qaratqich aniqlovchi uyushib kelgan?

A) Yaxshi xislati bor: oppoq soqoli bilan farzandlarini ham, nevaralarini ham, qo'shni o'g'il-qizlarni ham – xullas, barchani sizlab gapirar edi.

B) Taram-taram olmalami, asl nashvatilami, po'sti yupqa shaftolilami, quyomoqqa o'xshash anjirlarni aytmaysizmi.

C) Saida kecha uning to'qimi teskari bo'lib yurgani va hozir qildan qiyiq topayotganining sababini fahmladi.

D) Barcha gaplarda vositasiz to'ldiruvchilar uyushib kelgan.

59. Qaysi gapda ikkita gap bo'lagi uyushib kelgan?

A) Olgan bilim va tajribangiz, odob-axloq, kasb-hunar bobidagi kamolingiz faqat yaxshilikka, bunyodkorlikka buyursin.

B) Bevaning, ayniqsa, tirnoqqa zor bevaning zori, g'amli ohlariga u qanday chidar ekan?

C) «Avesto»da yigitlar kurash tushishni, chavandoz bo'lishni, mol boqa olishni, chorvani yirtqichlardan muhofaza qila bilishni o'rganishlari shartligi aytilgan.

D) Ona Vatanga muhabbat, millat birligi, uning kelajak istiqboli, hayot farovonligi va tinchligini dildan jo'shib kuyladilar.

60. Ayiruv bog'lovchisi bilan birikkan uyushiq to'ldiruvchili gapni toping.

A) Goh oyim, goh buvim kelib turadi.

B) Ortiq ishongisi kelmay, avval Avazga, so'ng Turdiga qaradi.

C) Qizlar goh undan, goh bundan gaplashib hovli aylanishdi.

D) Dam t'ig'laydi, dam otasining bo'yniga osiladi.

61. To'liqsiz gap berilgan qatorni toping.

A) Bolali uyda sir yotmas.

B) Bolali uyda g'iybat yo'q.

C) Bol shirin, hola boldan shirin.

D) Qochoqqa shafqat yo'q, qo'rqqoqa hurmat.

62. Umumlashtiruvchi bo'lak qatnashgan qatorni toping.

A) Qobil bobo qo'l qovushtirib uning ketidan yurar va yig'lar edi.

B) Shoshilib, sabrsizlik bilan nari-beri choy ichaman.

C) Shoh Muslim dunyodagi eng dono, eng odil podsholardan edi.

D) Daraxtdagi barcha sayroqi qushlar: sa'va, bulbul, mayna va boshqalar unga jo'r bo'lishdi.

63. Uyushmagan sifatlovchi aniqlovchilar qaysi gapda berilgan?

A) G'o'za shoxlari oqish, pushti rang gullar bilan bezangan.

B) Yosh terak va tollarning yashil bargi shamolda tebranmoqda.

C) Bayram oldidan maktabning ichki va tashqi tomonlarini bezatdik.

D) Ko'l bilan qishloq o'rtasida boqay yashil maydon cho'zilib ketgan.

64. *Bog'da yetilgan olma, bog' uzumlar – hammasidan o'lik.*

Ushbu misoldagi uyushiq bo'laklar gapning qaysi bo'lagi hisoblanadi?

A) ega B) to'ldiruvchi

C) aniqlovchi D) hol

65. Uyushiq bo'lakli gapni toping.

A) Sabr-toqatga qodir odam ko'ngil narsasiga erishadi.

B) C'azab bilan boshlangan narsa uyat bilan tugaydi.

C) Vazmin va xushmuomalik qatnashgan hammaga yoqadi.

D) Xotirani kuchaytirishning eng muhim sharti asablarning muvofiqligi bo'lishidir.

66. *Yonimizda qizlar, o'g'ullar qo'shiq aytsin, yayrasin, kulsin*

Ushbu gapda qaysi gap bo'laklar uyushib kelgan?

A) faqat ega B) faqat kelim

C) to'ldiruvchi D) bosh bo'laklar

67. Yuklama yordamida birikkan uyushiq bo'lakli gapni toping.

A) Vatan va xalq – egizak.

B) Bulbul goh sayraydi, goh tinadi.

C) U davra o'rtasiga o'tirdi-da, o'zini so'zlay boshladi.

D) U she'rni, maqollarni chaqqonlik bilan o'qigan hamda yod olgan.

68. Qaysi gapda uyushiq bo'laklar ko'makchi yordamida bog'langan?

A) Aql, bilim va hikmat oltindir qimmat.

B) Siz bilan biz o'z e'tiqodimizga sodiqmiz.

C) Yoshlarga, yoshlikka havas bilan qarayman.

D) O'ktam dam cholg'a, dam tegirmonchiga qarab turaverdi.

69. *Ozoda bolalarning ruhlari toza, aqlari komil, badanlari sihatli.*

ingizlar chog', o'zlari qadri va qadri bo'lurlar. Ushbu gapda qaysi vositalari uyushgan?

- A) aniqlovchi B) to'ldiruvchi
C) hol D) kesim

75. Quyidagi vositalarning qaysilari bog'lovchi bo'laklarni o'zaro bog'lashda ishlatiladi? 1) kelishik qo'shimchalari; 2) kelishik qo'shimchalari; 3) shaxs-son qo'shimchalari; 4) yordamchi so'zlar;

- A) 4, 5 B) 1, 2, 3, 5
C) 2, 4, 5 D) 2, 3, 4, 5

76. *Onam, opam va singlim bilan mehmonga bordim.* Gapda qaysi vositalari uyushgan?

- A) ega B) to'ldiruvchi
C) hol D) aniqlovchi

77. Quyidagi tinish belgilaridan qaysilari bog'lovchi bo'laklarda ishlatiladi? 1) vergul; 2) nuqta; 3) nuqtali vergul; 4) tire.

- A) 1, 2, 3 B) 1, 2
C) 1, 2, 3, 4 D) 1, 2, 4

78. Ushbu gapda qaysi gap bog'lovchilari uyushib kelgan? *Shivirg'oni deysizmi, shakarangur deysizmi, shakomarmi – hammasi shu bog'lovchi o'sadi.*

- A) to'ldiruvchi B) ega
C) hol D) kesim

79. Ravish holi qaysi qatorda uyushib kelgan?

- A) Madaniyatli kishini tarbiyalashda madaniyat va fanning ahamiyati katta.
B) Kitob eng olis va zimiston umr yo'llarida insonga nur bag'ishlab turuvchi kishining chiroqdir.
C) Meh ishtiyoq va hayrat bilan juda ko'p o'qidim.
D) Goho bahs munosabatlarning yomonlashuviga va anglashilmovchiliklarga olib keladi.

75. Quyida berilgan gapdagi uyushiq bo'laklar qanday so'z hisoblanadi?

Muhayyo, Surayyo, Ra'no, Muqaddas, Ko'zimni yashnatib kiyibsiz atlas.

- A) aniqlovchi B) kirish so'z
C) ega D) undalma

76. Uyushiq so'z birikmalari hamda kelishik qo'shimchalari qo'llangan so'zlar bilan ifodalangan gapni belgilang.

A) Qirdagi va tog' etaklaridagi lolalar kishiga huzur bag'ishlaydi.

B) Stol ustida va javonda kitoblar tartibsiz yotardi.

C) O'quvchilar olmalarni va o'riklarni terdilar.

D) Bolalar sport maydonida va maktab bog'ida to'plandilar.

77. *Shu yerda, jiydazor yonidagi xilvat joyda, u menga o'z o'tmishim, to'g'rirog'i, shu yozda boshidan kechirgan va qalbida chuqur iz qoldirgan bir voqeani hikoya qilib beradi.* Ushbu gapda qaysi gap bog'lovchilari uyushgan?

- A) hol va to'ldiruvchi
B) hol va aniqlovchi
C) faqat aniqlovchi
D) faqat to'ldiruvchi

78. Uyushiq aniqlovchilar haqida berilgan qaysi hukm noto'g'ri?

A) aniqlovchilar shaxs va narsani bir tomondan aniqlasa, ular uyushgan aniqlovchi sanaladi

B) agar aniqlovchilar shaxs va narsani har tomondan aniqlasa uyushmaydi, har doim gapda uyushmagan aniqlovchi bo'lib keladi

C) uyushiq aniqlovchilar aniqlanishga barobar tobe bo'ladi

D) uyushiq aniqlovchilar o'zaro sanash ohangi va teng bog'lovchilar bilan bog'lanadi

79. Quyidagi gapda qaysi tinish belgisi qo'yiladi? *Sen aytaotgan qobiliyat uch jonivorning // kiyikning, baliqning, lochinning ishidir.*

- A) vergul B) tire
C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

80. Uyushiq kesimli gapni toping.

A) Mingbuloq o'zi yaxshi, suv serob, lekin u qarovsiz.

B) Men bu masalani uqqanman va yechganman.

C) Biz harbiy uchuvchi bo'lamiz va Vatan posbonlari bo'lamiz.

D) Tig' yarasi tuzaladi, lekin til yarasi tuzalmaydi.

81. Gapning uyushiq bo'laklari haqida berilgan to'g'ri hukmni toping.

A) Bir sodda gap tarkibida yonma-yon qator kelgan bir necha payt holi hamma vaqt ham uyushiq hol hisoblanadi.

B) Bir narsa-buyumning turli belgilarini bildiradigan birdan ortiq sifatlovchilar uyushiq aniqlovchi hisoblanmaydi.

C) gap tarkibida ikki va undan ortiq atov birliklari bilan ifodalangan kesim bo'lib, kesimni shakillantiruvchi vositalar faqat keyingi kesim tarkibida bo'lsa, bunday ko'p kesimli gap uyushiq kesimli gap sanaladi.

D) har xil ma'noni bildiradigan, turli shakllarda kelgan to'ldiruvchilar uyushiq to'ldiruvchi hisoblanadi.

82. Qaysi gapda har xil ma'noni bildirgan uyushmagan vositali va vositasiz to'ldiruvchilar qatnashgan?

A) Nargiza bilan kitob to'g'risida suhbatlashdim.

B) O'n-o'n bir yoshli bola dushmanlar keltirgan kulfatni kattalar qatori boshidan kechirdi.

C) Zebi onasining beradigan javobini ilgaridan bilar edi.

D) Bugun do'stlik haqida she'r o'qidim.

84. *Nasiba bilan do'stlik haqida she'r yodladim.* Ushbu gap haqida berilgan qaysi hukm to'g'ri emas?

A) ushbu gapda ikkita vositali, bitta vositasiz to'ldiruvchi bor

B) to'ldiruvchilar faqat ko'makchi orqali shakllangan

C) to'ldiruvchi ko'makchi va kelishim orqali shakllangan

D) to'ldiruvchilar gapda yonma-yon kelsa-da, uyushmagan

85. Uyushiq to'ldiruvchilar haqida qaysi hukm to'g'ri emas?

A) uyushiq to'ldiruvchilar o'zaro bog'lovchilar va sanash ohangi yordamida bog'lanadi

B) har xil ma'noni (shaxs va narsani) bildirgan to'ldiruvchi uyushiq hisoblanavermaydi

C) yonma-yon kelgan to'ldiruvchi uyushmasligi mumkin

D) uyushiq to'ldiruvchilar turli shakllarda bo'lishi mumkin

86. Qaysi qatorda ot, ravish, ravishdosh bilan ifodalangan uyushiq ravish holi qatnashgan?

A) Podshoh goh kulib, goh jiddiy o'y bilan quloq soldi.

B) U hayajon bilan, tez-tez, bo'g'ilib so'zlar edi.

C) Gunohkor aybini bo'yniga olib, indamay kirib keldi.

D) U dam hazil bilan, dam jiddiy so'rardi.

87. *Yig'ilishda hayotiy tajribasi va obro'-e'tibori bilan tanilgan keksalar ishtirok etishdi.* Ushbu gapda qaysi bo'lak uyushib kelgan?

A) hol B) vositasiz to'ldiruvchi

C) ega D) vositali to'ldiruvchi

88. Quyida berilgan gapda qaysi gap bo'laklari uyushgan? *Olgan bilim va tajribangiz, odob-axloq, kasb-hunar bobidagi kamolingiz faqat yaxshilikka, bunyodkorlikka buyursin, albatta.*

A) to'ldiruvchi, kesim

B) ega, aniqlovchi, to'ldiruvchi

C) ega, to'ldiruvchi, hol

1) ega, aniqlovchi, kesim

2) Ayiruv bog'lovchilari uyushiq bog'lovchi bo'lgan javobni toping.

A) Qurilishga dam g'isht, dam sement kerak bo'lmas.

B) Savobdir jilg'aga soysan deb aytsang Yo xunuk ayolga oysan deb aytsang.

C) Usmonali militsiyaga dam telefon qilar, dam o'zi borib kelar, yana kechasi telefon yonida o'tirib chiqar edi.

D) Yolg'on yo farzandga urar, yo davlatga urar.

90. *Rangi o'chgan, umri kechgan kuz guli... egil.* (Cho'lpon)

Ushbu gapdagi uyushiq bo'laklar haqida to'g'ri hukmni toping.

1) gapda *rangi o'chgan, umri kechgan* bo'laklarining har ikkisi qanday? so'rog'iga javob bo'lib, *kuz guli* bo'lagiga tobe bog'langan;

2) *rangi o'chgan, umri kechgan* bo'laklari o'zaro sanash ohangi yordamida teng bog'langan eganing aniqlovchilari alifatida bo'lakning uyushgan bo'laklari sanaladi;

3) gapda murakkab aniqlovchilar uyushib kelgan.

A) 1, 2, 3 B) 1, 2

C) 2, 3 D) 1, 3

91. *O'roqda yo'q, mashoqda yo'q, xirmonda hozir.* Ushbu gapda qaysi gap bo'laklari uyushib kelgan?

A) to'ldiruvchi

B) hol

C) ega

D) uyushiq bo'laklar qatnashmagan

92. *1. Dunyoning tinchligi va farovonligi, insoniyat butunligi haqiqatan ham dono va oqil, pok niyatli odamlar faoliyatiga bog'liq.*

2. Ilohiy poklik va nafosat, e'tiqod va tafakkur bizni baloqazolardan asraydi.

3. *Tasavvuf ahli sig'ingan ideal – komil inson, aslida, xalq ideali, adabiyot ideali edi.*

4. *Har bir pok axloqli, ilohsevar shaxs komillikka intilishi va bu yo'lda nasiba olishi mumkin.*

Berilgan gaplardagi uyushiq bo'laklar haqida to'g'ri fikrlarni toping.

1) 1-, 4-gaplarda ikkita gap bo'laklari uyushib kelgan;

2) 3-gapda bosh bo'laklar, ya'ni ega va kesim uyushgan;

3) 3-, 4-gaplarda faqat kesimlar uyushib kelgan;

4) 1-, 2-gaplarda faqat egalar uyushib kelgan;

5) 1-gapda ega va aniqlovchi uyushgan.

A) 1, 2, 3, 5 B) 1, 5

C) 1, 2, 4 D) 1, 3, 5

93. Qaysi qatoridagi gapda sanalayotgan bo'laklarning har qaysisi ta'kidlanmasdan, balki sanab ko'rsatiladigan uyushiq bo'laklar qo'llangan?

A) Yam-yashil vohalarga, Badiiy lavhalarga, She'riy sarlavhalarga Boy ekansan, Farg'ona.

B) Dars beraman diniy haqdan, Qur'ondan.

C) U goh Toshkentga, goh Andijonga ketib, uzoq-uzoq turib qolar edi.

D) Toshkent, Samarqand, Buxoroda bo'lishdi.

94. *Sen ham, u ham farishta emas.* Ushbu gapda uyushiq bo'laklarni bog'lovchi vosita haqidagi to'g'ri fikrlarni toping.

1) teng bog'lovchi vositasida;

2) birlashtiruv bog'lovchisi vazifasidagi yuklama vositasida;

3) sanash ohangi vositasida.

A) 3 B) 1, 2 C) 2 D) 2, 3

95. Qaysi bog'lovchilar uyushgan bo'laklardan birini tasdiqlab, ikkinchisini esa inkor etib bog'laydi?

- A) na..., na B) goh..., goh
C) ammo, lekin D) yo, yoki

96. Uyushiq bo'laklarni bog'lashda qatnashuvchi *na..., na* vositasi haqidagi to'g'ri fikrlarni toping.

1) *na..., na* uyushgan bo'lakli gapning kesimi tasdiq shaklida bo'lganda ham, inkor shaklida bo'lganda ham qo'llana beradi;

2) agar uyushiq bo'lakli gap kesimi tasdiq shaklida bo'lsa, *na..., na* uyushgan bo'laklarni o'zaro bog'lash va gapni inkor gapga aylantirish vazifasini bajaradi;

3) agar gapning kesimi inkor shaklida bo'lsa, *na..., na* uyushgan bo'laklarni o'zaro bog'lash va ularning ma'nosini ta'kidlash vazifasini bajaradi.

- A) 1, 2, 3 B) 1, 2
C) 2, 3 D) 1, 3

97. Berilgan gaplardan qaysilarda egalar uyushgan?

1. *Bular orasida muloyimlari ham, bezbetlari ham, shirinso'zlari ham, to'nkamijozlari ham bo'lardi.*

2. *Mardonaga nisbatan uyg'on-gan nafrat va zulm o'ti azob otashidan ustun keldi.*

3. *Dard xurujidan xoli bo'lganida Mahmud akasining ko'ziga qaraboq noxushlik hamda ko'ngilsizlik yuz berganini anglarmidi...*

4. *Hozirgi har ikki davlatning qizil bayroqlari musulmonlarning qoni va joni ila qizarmishdir.*

5. *O'choqqa chiqishga ijozat berilgani haqidagi xabar aytilganiga qadar ham Orzubek va Chuvrindi shu xildagi gaplarni gapirib o'tirishdi.*

- A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 2, 4, 5
C) 1, 2, 5 D) 1, 2, 3, 5

98. *Insonlar ongida ona tabiiy mehr, yer, suv, olovni e'zozlash ustuvor bo'lgan.* Ushbu gapni qo'llangan uyushiq bo'laklar haqidagi to'g'ri fikrlarni toping.

1) gapda ikki xil gap bo'linib uyushib kelgan;

2) gapda faqat to'ldiruvchilar uyushib kelgan;

3) gapda bitta gap bo'linib uyushib kelgan;

4) gapda ega va to'ldiruvchilar uyushib kelgan.

- A) 1, 4 B) 2, 3
C) 1 D) 4

99. *Olgan bilim va tajribangiz, odob-axloq, kasb-hunar bobidagi kamolingiz faqat yaxshilikka, bunyodkorlikka buyursin, avvalo. O'zingizga, butun el-yurtimizga baxt-u saodat keltirsin.* Ushbu matnda qaysi gap bo'laklari uyushib kelgan?

- A) ega, to'ldiruvchi
B) ega, to'ldiruvchi, aniqlovchi
C) aniqlovchi, to'ldiruvchi
D) ega, hol, to'ldiruvchi

100. Teng bog'lanish qismlarini bog'lovchi vositalarni aniqlang.

1) *biriktiruv bog'lovchilari;* 2) *zidlov bog'lovchilari;* 3) *bog'lovchi vazifasidagi inkor yuklamasi;* 4) *bog'lovchi vazifasidagi kuchaytiruv va ta'kid yuklamasi;* 5) *sabab bog'lovchilari;* 6) *ayiruv bog'lovchilari.*

- A) 1, 2, 3, 4, 6 B) 1, 2, 3, 4, 5, 6
C) 1, 3, 4, 6 D) 1, 2, 4, 6

101. Uyushiq bo'laklar qaysi so'z turkumi bilan ifodalanganda va bog'lovchisining o'rniga bilan ni qo'yib bo'lmaydi?

- A) son B) fe'l
C) ravish D) sifat

102. *Xalil ota halol va mahnutsevar kishiga xos izzat- obro'sini va qadr-qimmatini chuqur bahuntirdi.* Ushbu gap qaysi javobda berilgan? Qaysi qism qurilishi bo'yicha to'g'ri tahlil qilingan?

A) darak gap, sodda yoyiq gap, egalik gap, gap bo'laklarining joylashuvi bo'yoriy

B) darak gap, his-hayajonsiz gap, sodda yoyiq gap, to'liq gap, egalik gap

C) darak gap, uyushiq bo'lak ishtirok etgan, undalma yo'q, sodda yoyiq gap

D) darak gap, tobe va teng bog'lanishli, egalik gap, gap bo'laklari me'yoriy tartibda joylashgan

103. Bo'lishli, bo'lishsiz shakldagi ravishdosh uyushib kelgan gapni toping.

A) Og'zidan ko'pik chiqib, bosarlarni bilmay, yo'lida duch kelganni bosib, yanchib, urib-yiqitib, ayamay, qulatib boravergan ekan.

B) Sharsharadan tushgan suv o'jar, bosh bezori bo'lgan ekan.

C) Kalit solib eshikni ochib, ikkivlon ikkinchi qavatga ko'tarilishdi.

D) Oqibat shunday bo'ldiki, bir kuni Ibn Sino mutolaaga berilib ketib kech bo'lganini ham bilmay qolibdi.

104. Noto'g'ri fikrni toping.

A) uyushgan bo'lak umumlashtiruvchi so'z ma'nosini izohlab, aniqlab keladi

B) undalmali gaplarning kesimi ko'pincha I va II shaxs shakllarida bo'ladi

C) sodda kiritmalar so'zlar va so'z-gaplar bilan ifodalanadi

D) o'ziga qarashli aniqlovchisi, izohlovchisi va to'ldiruvchisi bor undalmalar yoyiq undalmalardir

105. Qaysi javobda keltirilgan gapda qismlari juft so'z bilan ifodalangan uyushiq to'ldiruvchi qatnashgan?

A) Ahmad Yassaviy ko'ngil va til birligini qadrlagan.

B) Hamdardlik – bir odamning qayg'u-hasaratlariga achinib, o'zida ham qayg'u-hosil qildirish.

C) Vaqt o'tgan sari odam yaxshilik, ezgulik kabi umr ishlariga tashna bo'lib yashaydi.

D) Mol-u davlatingiz bilan emas, balki ilm-hunaringiz, go'zal xulq-atvoringiz bilan faxrlaning.

106. Qaysi gapda qo'shma fe'llar bilan ifodalangan ravish holi uyushib kelgan?

A) Hayotdan saboq olib, yaxshilardan ibrat olib yasha, qizim!

B) Kabob uchun shahardan zira-piralarni ham olib kelib, saralab turishni rejalashtirdik.

C) Keyin ularning ham chandilgan iplarini yechib, ayirib oia boshladik.

D) Saida shovqin solib, hayajonlanib kirib keldi.

107. *Mehnat yoshlarga ham, keksalarga ham daromad va obro' keltirishini biling.* Ushbu gapda qaysi gap bo'laklari uyushgan?

A) vositali to'ldiruvchi, ega

B) faqat vositali to'ldiruvchi

C) vositali to'ldiruvchi, kesim

D) vositali va vositasiz to'ldiruvchi

108. *Qush goh pastlab, goh ko'tarilib uchadi.* Ushbu gap haqidagi noto'g'ri hukmni toping.

A) Uyushiq hol ishtirok etgan

B) Uyushiq bo'laklar ayiruv bog'lovchilari yordamida bog'langan

C) Uyushiq kesim ishtirok etgan

D) Ravishdosh shakllari uyushib kelgan

109. *Vatanning kun sayin obod bo'layotgani, yangi yo'llar, muhtasham imoratlar barpo etilayotgani yurt-doshlarimiz qalbiga faxr-iftixor tuyg'usini baxsh etmoqda.* Ushbu gapda qaysi gap bo'laklari uyushgan?

A) ega, qaratqich-aniloqlovchi

B) to'ldiruvchi, qaratqich-aniqlovchi

C) ega, to'ldiruvchi

D) ega, to'ldiruvchi, qaratqich-aniqlovchi

110. *Vatanning kun sayin obod bo'layotgani, yangi yo'llar, muhtasham imoratlar barpo etilayotgani yurtdoshlarimiz qalbiga faxr-iftixor tuyg'usini baxsh etmoqda.* Ushbu gapdagi uyushiq bo'laklar qaysi gap bo'lagiga ergashib kelgan?

A) egaga B) kesimga C) ega va kesimga D) ega va to'ldiruvchiga

111. *Dars beraman diniy haqdan, Qur'ondan,*

Qasos, iymon, insof bilan vijdondan.

Tahoratdan, arosatdan, ilmdan,

Saxovatdan, tãhorat, bilimdan.

Ushbu parchada uyushiq bo'laklar qaysi bo'lakka tobelangan?

A) egaga B) kesimga

C) to'ldiruvchiga D) holga

112. *Yaxshi xislati bor oppoq soqoli bilan farzandlarini ham nevaralarini ham qo'ni-qo'shni o'g'il-qizlarni ham ko'cha-ko'ydagi begona bolalarni ham xullas barchani sizlab gapiradi.* Tinish belgilarini to'g'ri qo'ying.

A) ikki nuqta, vergul, vergul, vergul, tire, vergul

B) ikki nuqta, vergul, vergul, vergul, tire, vergul

C) ikki nuqta, vergul, vergul, vergul

D) tire, vergul, vergul, ikki nuqta, vergul

113. *Firdavs, Jalol va Ahmad biz bilan birga kelishdi.* Ushbu gapda «va» bog'lovchisi haqida berilgan to'g'ri hukmni toping.

A) shaxs va narsalarning guruh-guruh ekanligini bildiradi

B) shaxslardan har birtining ma'nosi ta'kidlanganini bildiradi

C) uyushgan bo'laklarning navbat ma-navbatligi ifodalangan

D) sanashning tugallanganligini bildiradi

114. *Bolalarning yurish turishi, o'zini tutishi mahallada ko'cha-ko'ydagi mavqeyi bilan davlat mo'qimotiga qiziqib turish kerak.* Ushbu gapda qaysi gap bo'laklari uyushib kelgan?

A) to'ldiruvchi va o'rin holi

B) to'ldiruvchi va aniqlovchi

C) ega va aniqlovchi

D) ega va hol

115. Qaysi gapda orttirma darajadagi sifat bilan ifodalangan narsaning turli belgilarini bildirgan uyushiq aniqlovchi qatnashgan?

A) Serchang, sershovqin ko'chalarda odamlar daryoday oqib borar edi.

B) Bog'imizda sap-sariq va qip-qizil atirgullar qiyg'os ochildi.

C) Biz dum-dumaloq, sap-sariq olmalarni terib oldik.

D) Tadbirda maktab haqida, ustozlarning haqida iliq va samimiy fikrlar aytildi.

116. Uyushiq bo'laklarning har biri ta'kidlangan gap qaysi javobda berilgan?

A) U goh Andijonga, goh Toshkentga ketib qolardi.

B) «Avesto»da yigitlar kurash tushish, chavandoz bo'lish, mol boqar olish, chorvani yirtqich hayvon va qaroqchilardan himoya qila bilishni o'rganishlari shartligi aytiladi.

C) U to'qayzorda sassiq alafar, qamishlar, gulni payhon qiluvchi to'ng'izlarning ko'pligidan ajablanmadi.

D) Sizga, atlas ko'ylakli qizga, havasim keladi.

117. *Qofiya she'riy asarning musiqiyligi, ohangdorligi va ta'sirchanligini kuchaytiradi.* Ushbu gapda uyushgan bo'lakning nechtasini yasama so'z hisoblanadi?

A) 1 B) 4 C) 2 D) 3

B) Bilimdonlikning sir-u asrori g'ayrat hamda matonat bilan o'qish va o'rganishdadir.

C) Inson lim-u hunari va aql-idroki bilan har qanday qushdan baland parvoz qiladi.

D) Fors shoirlari yuksak tuyg'ular, teran fikrlar ila to'la ajib she'rilar yaratmishlar.

125. Quyidagi gaplarning qaysi birida uch marta uyushish hodisasi mavjud emas?

A) Siz bilan biz bu baxt va toleni asrashimiz, avlodlarga yetkazishimiz kerak.

B) Pulemyot, multiqlarning ovoziga xotin-xalaj, bola-chaqalarning yig'isi, dod-voyi qo'shilib ketdi.

C) Kitoblarni, daftarlarni, qalam-ruchkalarni ukam va singlim uchun sotib oldim.

D) Dadasi har kuni ishga ketishda ham, ishdan qaytishda ham uni qo'lga olar, suyar va gaplariga, qiliqlariga zavq bilan kular edi.

126. Qaysi gapda kesim uyushib kelgan?

A) Onam mehribon-u jafokash edi.

B) Biz hamisha izlanamiz, doimo fikrlarimizni xulosalab boramiz.

C) Alisher Hirotda, Mashhadda ko'p yil tahsil oldi.

D) Chashmalar, buloqlar, maftunman sizlarga.

127. Qaysi gaplarda vositali va vositasiz nomustaqil to'ldiruvchilar uyushgan?

1. Respublikamiz o'quvchi va o'qituvchilarini darsliklar va o'quv qo'llanmalari bilan ta'minlashni ko'ngildagidek yo'lga qo'yaylik.

2. «Avesto»da yigittar kurash tushishni, chavandoz bo'lishni, mol boqa olishni, chorvani yirtqich hayvon va qaroqchilardan muhofaza qila bilishni o'rganishlari shartligi aytiladi.

3. Men kitoblarni va daftarlarni ukam va singlim uchun oldim.

4. Siz va bizga bunday baxt va to'lgan bergan istiqoldan o'rgilay.

A) 1, 3, 4 B) 1, 2, 3

C) 1, 2, 4 D) 1, 2, 3, 4

128. Berilganlardan uyushiq bo'lak va umumlashtiruvchi so'z haqidagi to'g'ri ma'lumotlarni aniqlang.

1) uyushgan bo'laklar narsa va hodisalarni, belgi-xususiyatlarni alohida alohida ifodalaydi;

2) umumlashtiruvchi so'z uyushgan bo'laklarning hammasini jamlagan holni ifodalaydi;

3) uyushiq bo'laklar qaysi bo'lak bilan tobe munosabatda bo'lsa, umumlashtiruvchi so'z ham shu bo'lak bilan tobe aioqada bo'ladi;

4) ma'nosi umumiyroq bo'lgan so'zning ma'nosini aniqlashtirish uchun uning yonida keltirilgan konkretrroq, aniqroq ma'no bildiruvchi so'z umumlashtiruvchi so'zdir.

A) 1, 3, 4 B) 1, 2, 3

C) 1, 2, 4 D) 1, 2, 3, 4

129. Uyushiq bo'laklar kengayib vergullar bilan ajratilsa, ular orasiga qanday tinish belgisi qo'yiladi?

A) vergul B) nuqtali vergul

C) ikki nuqta D) tire

130. *Yer yuzidagi hayotni, tiriklikni shu saltanat-u shu janglar o'z izidan chiqargan.* Gapda qaysi bo'lak uyushgan?

A) ega va aniqlovchi

B) to'ldiruvchi va hol

C) ega va to'ldiruvchi

D) hol va kesim

131. *O'g'lim, sendan boshqa umidimiz, dil quvonchimiz yo'q.* Gapdagi uyushiq bo'lakni toping.

A) ega

B) kesim

C) aniqlovchi

D) uyushiq bo'lak qatnashmagan

132. *Hattoki tuyg'usiz, chirik xasht ham*

Yashil po'panakdan bog'labdi gapni

Ushbu gapda uyushib kelgan bo'laklar qaysi noto'g'ri fikrni toping.

A) Uyushiq bo'laklar yasama so'z bilan ibodatlangan.

B) Uyushgan bo'laklarning yasaliş fe'l nuqat fe'l turkumiga oid so'zlardir.

C) Uyushgan bo'laklar tobelangan bo'lak ega vazifasida kelgan.

D) Uyushiq bo'laklar kesimga bilvosita ibodatlangan.

133. Kesimi uyushgan gapni belgilang.

A) Hamma chuqur xo'rsindi, Anorxon piyoz yig'ladi.

B) Mingbuloq o'zi yaxshi, suvi serob, lekin u qarovsiz.

C) Biz voqea sodir bo'lgan joyga boribmiz, hammasini o'z ko'zimiz bilan ko'rishimiz va ishonch hosil qilishimiz kerak.

D) Bular orasida muloyimlari ham, to'rtbetlari ham, to'nkamijozlari ham bo'lardi.

134. Qaysi sodda gapda uyushiq aniqlovchi mavjud?

A) Umidjon deyarli har kuni bitta yangi ibratli ertak o'ylab toparkan, buvisiga qizlab berarkan.

B) Hamma nopok, hamma egri, yolg'iz qiz to'g'ri.

C) Menga to'yib-to'yib kuladigan, yig'laganda esa to'yib-to'yib yig'laydigan qalb ato etdingiz.

D) Birovlardan qolgan-qutgan baxt bilan kifoyalana beradiganlar qatorida hech qachon turmadim.

135. Uyushiq bo'lakli gaplardagi umumlashtiruvchi so'zlar haqidagi noto'g'ri fikrni aniqlang.

A) Uyushgan bo'laklar bilan umumlashtiruvchi so'z o'rtasida jism-tur munosabati mavjud bo'ladi.

B) Uyushgan bo'laklar xususiylikni va turni, umumlashtiruvchi so'z esa umumiylikni va jinsni bildiradi.

C) Uyushgan bo'laklar bilan umumlashtiruvchi so'z o'rtasida xususiy-umumiylik munosabati mavjud bo'ladi.

D) Uyushgan bo'laklar qaysi gap bo'lagi bilan tobe munosabatda bo'lsa, umumlashtiruvchi so'z ham shu bo'lak bilan tobe aloqada bo'ladi.

136. Gapda qaysi bo'lak uyushganini toping. *Uning goh yig'lagisi, goh kulgisi, goh butun kechani ostin-ustun qilib qo'shiq aytgisi keladi.*

A) uyushiq hol

B) uyushiq kesim

C) uyushiq bo'lak mavjud emas

D) uyushiq ega

137. Ikkidan ortiq uyushiq bo'laklar tarkibida va, hamda, bilan bog'lovchilari bir marta qo'llansa, qanday ma'no anglashiladi?

A) uyushgan bo'laklar orqali ifodalangan shaxs yoki predmetlarning ta'kidi ma'nosi

B) uyushgan bo'laklar ikki a'zodan iborat bo'lsagina va, hamda, bilan bog'lovchilari bir marta qo'llaniladi

C) uyushgan bo'laklar orqali ifodalangan shaxs, narsalarning guruh-guruh ekanligi

D) sanashning tugallanganligi

138. *To'ng'ich bilan o'rtancha Shovqin solib, mushtlashib, Yetishibdi mozorga, Ketmon-u bel ushlashib.*

Ushbu she'riy parchada gapning qaysi bo'laklari uyushgan?

A) ega, hol, to'ldiruvchi

B) ega, hol, kesim

C) ega, kesim

D) ega, aniqlovchi, hol

139. *O'zbeklar orasida qadim-qadimdan chinakam in-*

soniy fazilatlar // axloqiy teranlik, mehr-oqibat ulug'lanib kelgan.

Gapda // belgisi o'rniga qaysi tinish belgisi qo'llaniladi? Tinish belgisining qo'yilish sababini toping.

A) bog'lovchisiz qo'shma gap mazmunan keyingisi birinchisining uzviy davomi sanalgani uchun nuqtali vergul qo'yiladi

B) umumlashtiruvchi so'z uyushiq bo'laklardan oldin kelgani uchun ikki nuqta qo'yiladi

C) ajratilgan izoh bo'lak mavjud bo'lganligi uchun tire qo'yiladi

D) bog'lovchisiz qo'shma gap qismlari mazmunan bir-biriga yaqin bo'lgani uchun ikki nuqta qo'yiladi

140. Inkor kesimli uyushiq bo'laklar orasida qo'llangan na... yuklamasi qanday vazifani bajaradi?

A) uyushiq bo'laklarni bog'lash va gapni inkor gapga aylantirish

B) uyushgan bo'laklarni bog'lash va ularning ma'nosini ta'kidlash

C) uyushgan bo'laklarni bog'lash

D) uyushgan bo'laklarning ma'nosini ta'kidlash

141. Quyida berilgan gaplarning qaysinisi uyushiq bo'lakli gap emas?

A) U kunlarni tiklar xayolim, Yodga kelar barcha, barchasi.

B) Boy va ajoyib tilimizni buzilishdan saqlaylik.

C) Safsatabozlik va vaysaqilikdan hazar qil.

D) Tilning go'zalligi uning aniqligi va mazmundorligidandir.

142. *Issiq bilan sovuq, qor bilan yomg'ir, suv bilan havo, o'simliklar bilan hayvonlar – bularning bari tabiatning kuchlari hisoblanadi.* Ushbu gapda qo'llangan uyushiq bo'laklar va umumlashtiruvchi bo'lak qaysi gap bo'lagi hisoblanadi?

A) kesim B) ega

C) aniqlovchi D) hol

143. Qaysi qatordagi gapda uyushiq bo'laklar mavjud?

A) Ma'ruzachiga qiziq, kishini hayratga soladigan savollar berishdi.

B) Mashina katta tekis yo'lga chiqib oldi.

C) Bunda hamma, hamma narsa bo'ldi.

D) Labing bag'rimni qon qildi,

Bag'irdin qon ravon qildi.

144. *Birinchi bor bahonda tanigan, ilk bor varrak uchirgan, birinchi marta hayitlik olgan joying, birinchi o'qituvchi, birinchi muhabbatningni tanitgan makami – Vatandir!* Ushbu gapda qaysi gap bo'laklari uyushib kelgan?

1) ega; 2) kesim; 3) hol; 4) to'ldiruvchi; 5) aniqlovchi.

A) 1, 5

B) 1, 4, 5

C) 4, 5

D) 1, 3, 4, 5

145. 1. *Osmoni ko'rpani, maysasi dimog'ingni bosib yotadigan muattar bolishingdir!*

2. *Vatan mung'aygan tandirli, pastakkina tomli kulbangdan boshlanadi.*

Berilgan gaplarda vergulning ishlatilishi haqidagi to'g'ri hukmni toping.

A) 1-gapda uyushiq bo'laklar orasiga, 2-gapda sodda gaplar orasiga qo'yilgan

B) 1-gapda sodda gaplar orasiga, 2-gapda uyushiq bo'laklar orasiga qo'yilgan

C) har ikkala gapda uyushiq bo'laklar orasiga qo'yilgan

D) har ikkala gapda sodda gaplar orasiga qo'yilgan

146. O'zbek tilida gap bo'laklarining me'yoriy tartibi haqidagi to'g'ri hukmlarni toping.

1) hol hollanmishdan oldin yoki keyin keladi;

146. Unga ko'pincha gapning boshida ke-

ladi. U aniqlovchi aniqqlanmishdan oldin
keyin keladi;

147. U to'ldiruvchi to'ldirilmishdan oldin
keladi.

148. U kesim gapning oxirida keladi.

A) 1, 2, 3, 4, 5 B) 1, 2, 4, 5

C) 1, 2, 4, 5 D) 2, 3, 4, 5

147. *Quloq soling menga, yaxshiligi qiz, biroz*

(Dilimni ochmoqchi bo'laman)
Ushbu she'riy qanchada qaysi gap

Ushbu she'riy parchada qaysi gap
Ushbu gap inversiyaga uchragan?

A) ega

B) kesim

C) vositali to'ldiruvchi

D) vositasiz to'ldiruvchi

148. Quyidagi gaplarning qaysi birida
aniqlovchi va to'ldiruvchi uyushgan?

A) U hamma vaqtdagidek did va faro-
qat bilan kiyingan, avvalgidek chiroyli,
muammoila edi.

B) Inim, dunyoda kitob o'qimoqdan,
lakkurdan, she'r aytmogdan zavqbxsh
mushg'ulot yuqdir.

C) Shoir o'z hayotida yaratgan ilmiy,
madaniy muassasalarning yashashini,
keyinli ishlarining o'zidan keyin ham kat-
taroq miqyosda davom etishini orzu qildi.

D) Shu yerga kelganda, mingboshining
qovog'i solina boshlagan edi, qisq ko'zla-
rining tez-tez yumilib pipirayotgandek
bo'lganini Miryoqub ham payqadi.

149. – *Otam qayoqdalar?* –
Bog'da. Ushbu to'liqsiz gapda qaysi gap
bo'lagi tushib qolgan, qaysi gap bo'lagi
tushirilmagan?

A) ega tushib qolgan, kesim tushiril-
magan

B) ega tushib qolgan, hol tushirilmagan

C) ega tushib qolgan, to'ldiruvchi
tushirilmagan

D) kesim tushib qolgan, ega tushiril-
magan

150. *Keldi bahor, gul bahor.* (Z.Di-
yor) Ushbu gap ...

A) yig'iq gap B) yoyiq gap

C) egasiz gap D) so'z-gap

151. *Qadim zamonda kosho-
niylar davlatida pahlavon Shuku-
rulloh nomli sarkarda yashagan va
uning dovrug'i ellarda doston ekan.*

*Sarkarda jangga sovut-dubulg'asiz
kirar hamda bu jangda uning qo'shi-
ni hamisha g'alaba qilar ekan. Bir
kuni temirchi sarkardaning iltimosiga*

*ko'ra unga qalqon, sovut yasab
beribdi va navbatdagi jangga
hammani hayron qoldirib, qalqon,
sovut kiygan holda qilich bilan*

*paydo bo'libdi. Shunda atrofdagi-
lar ajablanib: "Ey sarkarda, hech
bu holda jang qilmas edingiz", -
deyishibdi. Sarkarda bir xo'rsinib*

*javob beribdi: "Meni duo qilib tur-
guvchi onaizorim olamdan o'tdilar.
U kishining duolari menga qalqon,
sovut, dubulg'a edi. Endi u kishi*

*yo'qlar". Berilgan matnda qaysi gap
bo'lak(lar)i uyushmagan?*

A) kesim B) ega, kesim

C) ega, hol D) ega

152. *Daraxtni undiradigan, o'sti-
radigan va mevasini laziz qiladi-
gan quyosh, yer va suv bo'lsa,
badiiy mahoratni undiradigan va*

*o'stiradigan, samarasini jozibali
qiladigan xalq hayotidan olingan
ilhomdir.* Ushbu gapda qaysi gap bo'lak-
lari uyushgan?

A) aniqlovchi

B) aniqlovchi, kesim

C) ega, kesim

D) ega, aniqlovchi, kesim

153. *Ovga kirishadigan sohib-
changa qushlardan qarchig'ay*

miqqiy qirg'iy urishadigan qushlardan dakan xo'roz oddiy xo'roz amirxon xo'roz kaklik bedana (bu so'nggi sayrash uchun ham boqilib, cho'pqaqasda, to'rqafasda saqlanadi) sayraydiganlardan qumri sa'va bulbul mayna va boshqalar.

Ushbu gapda qanday tinish belgilari qo'llanadi?

- A) 2 ta ikki nuqta, 2 ta nuqtali vergul, 12 ta vergul
- B) 3 ta ikki nuqta, 2 ta nuqtali vergul, 10 ta vergul
- C) 3 ta ikki nuqta, 1 ta nuqtali vergul, 10 ta vergul
- D) 3 ta ikki nuqta, 2 ta nuqtali vergul, 11 ta vergul

154. *Siz bilan bizga Alloh O'zbekiston deb atalgan, tuprog'ida oltin gullaydigan, qishlarida bahor shivirlaydigan, tog' desa tog'i bor, bog' desa bog'i bor, har tongda bulbullar madhini o'qib tamom qilolmaydigan bir yurtni Vatan qilib bergan ekan, buning uchun o'zimizni baxtli deb bilmog'imiz kerak.* Gapda qaysi bo'laklar uyushgan?

- A) kesim
- B) aniqlovchi
- C) to'ldiruvchi
- D) hol

155. Har xil so'z turkumi bilan ifoda qilingan payt holi uyushgan gapni aniqlang.

A) Dadasi har kuni ishga ketishda ham, ishdan qaytishda ham uni qo'liga olar, gaplariga, qiliqlariga zavqlanar edi.

B) Siz ertalab, tushlikdan so'ng bu dorini iste'mol qiling.

C) Oradan ikki yil o'tgandan keyin, oltin yoshga yetgandan keyin, eski kasali yana qo'zg'adi.

D) Salima kecha ertalab biznikiga kelib ketdi.

156. *"Avesto"da yigitlar kurash tushishni, chavandoz bo'lishni,*

mol boqa olishni, chorvani yirtqich hayvon va qaroqchilardan muhojir faza qila bilishni o'rganishlari shartlari haqida aytiladi. Ushbu gapdagi to'ldiruvchilar haqidagi noto'g'ri hukmni toping.

A) vositasiz to'ldiruvchilar uyushgan kelgan

B) vositasiz to'ldiruvchilar nomustakil to'ldiruvchilar sifatida shakllangan

C) uyushiq to'ldiruvchilar ega boqib bog'lanib kelgan

D) vositasiz to'ldiruvchilar qaratqich aniqlovchiga bog'lanib kelgan

157. Qaysi gapda uyushiq kesimlar sinonim so'zlar bilan ifodalangan?

A) Lekin general unga parvo qilmay ochiq yuz, tabassum bilan kapitanni chaqirdi.

B) Unganman qip-qizil bahor qo'ynida g'am-alam, qayg'uga ulfat emasman.

C) G'azal ham bo'lurmi buncha dilrabo, Bunchalar serishva, bunchalar sernoz.

D) Tovushlarning kichik-ulug'i, Tovushlarning hidi-bo'yi bor.

158. Qaysi gapda qo'shma ot kesim uyushgan?

A) Bu o'lkada iqlim o'rtacha, suv mo'l.

B) Endi bu so'zlarni topish va devon tiliga kiritish kerak.

C) Kabob uchun shahardan zirapiralarni olib kelishni rejalashtirdik.

D) Keyin ularning ham chandilgan iplarini yechib, ayirib ola boshladik.

159. Faqat aniqlovchilar uyushgan gap(lar)ni toping.

1. Men sizga O'zbekistonning uzoq qishloqlaridan birida o'sgan, beg'ubor yaylov havosida chiniqqan, bir necha bor yirtqich hayvonlar hujumiga yo'liqqa qo'rqmas va kamtar, karnagap bir bola haqida hikoya qilmoqchiman.

2. Bola qoshida ota-onaning so'zi bilan ishi bir bo'lmasligi ularning o'z izzat va

himmatlari ildiziga o'z qo'llari bilan urilgan
 bo'lib boladi.

159. Pulemyot, miltiqlarning ovozigina
 xalaj, bola-chaqalarning yig'isi, dod-
 uyil qo'shilib ketdi.

- A) 1, 2, 3 B) 1, 2
 C) 2, 3 D) 1

160. *Shaxsning muayyan
 ish yuzasidan layoqati va uni
 muvaffaqiyatli bajarishdagi o'ziga
 xos imkoniyatlarini belgilovchi
 yolg'iz o'ziga xos xususiyatlariga
 qobiliyat deyiladi.* Ushbu gapda qaysi
 bo'lak uyushgan?

- A) kesim B) to'ldiruvchi
 C) aniqlovchi D) ega

161. *Navoiy kuzning solg'in
 mufosati bilan nafas olgan
 xiyobonlarni oralab, tabiat va
 hayotdagi o'zgarishlar ustida fikr
 qilib, kechinmalar, hislarga to'lib
 yurarkan, navkar kelib, safar
 uchun otni tayyorlab qo'yganini
 bildirdi.* Ushbu gapda qaysi bo'lak(lar)
 uyushgan?

- A) kesim
 B) ega, to'ldiruvchi
 C) aniqlovchi, to'ldiruvchi, hol
 D) hol

162. *O'zbekistonni o'zbek
 xalqi o'z mehnati, aql-idroki bilan
 yaratgan!* Ushbu gapda qaysi bo'lak
 uyushgan?

- A) kesim B) to'ldiruvchi
 C) aniqlovchi D) ega

163. Qaysi javobda uyushgan
 to'ldiruvchi berilgan?

A) Adir va qirlarda shamoidek uchdi.
 B) U tartib, intizom va a'lo o'qish
 haqida gapirdi.

C) Yaxshi, yomon gaplarga e'tibor
 bermadi.

D) Uchinchi, to'rtinchi kunlari ko'nikib
 qoldi.

164. Quyidagi gapda uyushiq bo'laklar
 qanday so'z turkumlari bilan ifodalangan?
*Mevani gullata bilishgina emas,
 balki undan mo'l va shirin hosil
 yetkaza bilish san'atidir.*

- A) fe'l, ot B) ravish, olmosh
 C) son, ot D) fe'l, sifat, ravish

165. *Madaniy axloq kishining
 yurishida, so'zlashishida,
 ovqat-olanishida, odamlar bilan
 xayrlashishida, hamrohini raqsga
 taklif etishida namoyon bo'ladi.*
 Gapdagi uyushgan bo'laklarning nechitasi
 yasama so'z ekanligini aniqlang.

- A) 5 B) 3 C) 4 D) 2

166. *To'rt narsani berdi menga
 oqillaracha o'ylamoq:*

*Tansihatlik, yaxshi odat, yaxshi
 nom, yaxshi fikr.*

Ushbu she'riy parchada qaysi bo'lak
 uyushgan?

- A) to'ldiruvchi B) aniqlovchi
 C) kesim D) ega

167. Quyidagi gapda teng munosa-
 batdagi bo'laklar qaysi gap bo'lagi
 vazifasini bajargan?

*Navoiy, Bedil, Fuzuliy baytlarini
 tahlil qilish kerak.*

- A) to'ldiruvchi B) ega, aniqlovchi
 C) aniqlovchi D) ega

168. *Siz bilan biz bir yillik oilaviy
 faoliyatimiz natijasida qanday
 yutuqlarga erishdik? . . . shuni
 ta'kidlab o'tish kerakki, biz u yoki bu
 masalada yuz beradigan prinsipial
 kelishmovchiliklarni chetdan kuch
 jalb qilmasdan o'z kuchimiz bilan,
 o'zaro keng muhokama qilish
 yo'li bilan bartaraf qiladigan bo'lib
 qoldik.* (Abdulla Qahhor)

Berilgan parchada teng bog'lovchilar
 qaysi uyushiq bo'laklarni bog'lashga
 xizmat qilgan?

- A) ega, aniqlovchi B) to'ldiruvchi, hol

C) aniqlovchi, to'ldiruvchi

D) ega, to'ldiruvchi

169. Qaysi gapda uyushiq bo'laklar yasama so'zlar bilan ifodalangan?

A) Odamlarni ma'naviy, madaniy, siyosiy fikr maydonlariga tortish, har bir fuqaroni uning yoshidan qat'i nazar, shu maydonning qatnashchisiga aylantirish bizning eng samarali yo'limizdir.

B) Xalqparvar va insofi, diyonatli, baquvvat kishilarning moddiy yordamisiz ma'rifatchilar faoliyat ko'rsata olmas edilar.

C) Ma'rifatchilar elimizga ma'rifatning urug'ini sochishda fidoyilik va jasorat ko'rsatdilar.

D) Tushuntirishning hozirgi ilm-fan uchun, ayniqsa, tarix hamda falsafa, mafkura uchun qanchalar muhim ekanligini hayot ko'rsatmoqda.

170. *Ovga kirishadigan qushlardan qarchig'ay miqqiy qirg'iy urishadigan qushlardan dakan xo'roz kaklik bedana (bu so'nggi ikkisi sayrash uchun ham boqilib cho'pqqafasda to'rqafasda saqlanadi) sayraydiganlardan sa'va bulbul mayna va boshqalar bor edi.* Ushbu parchada necha o'rinda ikki nuqta ishlatilishi lozim?

A) 2 B) 1 C) 4 D) 3

171. *O'g'il ham qiz ham kim bo'lishidan qat'i nazar o'qishda mehnatda safarda o'ziga fe'li muomalasi bilan yoqib qolgan kishi bilan do'stlashadi.* Ushbu gapda necha o'rinda tinish belgisi tushirib qoldirilgan?

A) 7 ta B) 5 ta

C) 6 ta D) 4 ta

172. *Topshirdim o'zimni muhit erkiga,*

Muhit girdobida bir somon parcha,

Bir poxol cho'pqa boraman.

Har amal, har ishni har boraman,

Vazminim qolmadl bo'q qilcha.

Ushbu she'riy parchada qaysi bo'laklar uyushgan?

A) faqat vositasiz to'ldiruvchi

B) sifatlovchi aniqlovchi, vositasiz to'ldiruvchi

C) ravish holi, vositasiz to'ldiruvchi

D) sifatlovchi aniqlovchi, vositasiz to'ldiruvchi

173. Qaysi qatorda qo'shma o'qilmish uyushgan?

A) Bu o'lkada iqlim o'rtacha, suv ham

B) Kabob uchun shahardan zira qirindani ham olib kelib qo'yishni rejalashtirdik.

C) Endi bu so'zlarni topish va davlat tiliga kiritish kerak.

D) Keyin ularning ham chandigan iplarini yechib, ayirib ola boshladik.

174. Har xil so'z turkumi bilan ifodalangan qilingan payt holi uyushgan gapni aniqlovchi.

A) Oradan ikki yil o'tgandan keyin, oltmish yoshga yetgandan keyin, endi kasali yana qo'zg'adi.

B) Dadasi har kuni ishga ketishda ham, ishdan qaytishda ham uni qo'lg'ini olar, suyar va yuzlarini, sochlarini silab qo'yar edi.

C) Siz ertalab, tushlikdan so'ng bu dorini iste'mol qiling.

D) Salima kecha ertalab biznikiga kelib ketdi.

175. *Dunyoning tinchligi, farovonligi, insoniyat butunligi, haqiqatan ham, dono va oqil, pok niyatli odamlar faoliyatiga bog'liq.*

Berilgan gapdagi uyushiq bo'laklar qaysi gap bo'laklariga ergashib kelgan?

A) kesim, aniqlovchi

B) ega, kesim

16. Ushbu to'ldiruvchi
 bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol

17. Ushbu bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol

18. Ushbu bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol

19. Ushbu bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol

20. Ushbu bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol

21. Ushbu bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol

22. Ushbu bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol

23. Ushbu bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol
 bog'lovchi, hol

ko'rdi, tirmoqlarini ohista ezdi, so'ng bilak
 tomirini ushlab, boshini quyi egganicha,
 nimanidir ziyraklik bilan tinglayotganday
 jim qoldi.

D) Bevaning, ayniqsa, tirmoqqa zor
 bevaning zorli, g'amli ohlariga zamin
 qanday chidar ekan, samo qanday chidar
 ekan?

180. *Ma'naviyat – insonni ruhan
 poklanish, qalban ulg'ayishga
 chorlaydigan, odamning ichki
 dunyosi va irodasini baquvvat
 qiladigan, imon-e'tiqodini butun
 qiladigan, vijdonini uyg'otadigan
 beqiyos kuchdir.* Ushbu gapdagi
 uyushiq bo'laklar qaysi gap bo'laklariga
 tobelangan?

A) sifatlovchi aniqlovchi va vositasiz
 to'ldiruvchiga

B) sifatlovchi aniqlovchi va vositali
 to'ldiruvchiga

C) sifatlovchi aniqlovchi va kesimga

D) sifatlovchi aniqlovchi va maqsad
 holiga

181. Tarkibida gap bo'laklarining
 barcha turi ishtirok etgan sodda uyushiq
 bo'lakli gapni toping.

A) "Avesto"da yigitlar kurash tushishni,
 chavandoz bo'lishni, mol boqa olishni,
 chorvani hayvon va qarochilardan
 muhofaza qila bilishni o'rganishlari
 shartligi aytiladi.

B) Barchamiz milliy qadriyatlarimizning
 mazmuni va mohiyatini chuqur, batafsil
 o'rganishga harakat qilaylik.

C) Uning kulgisi ham o'ziga o'xshash
 shiringina edi, qonib, yoyilib kuldi.

D) Qalbingizga toshqinlarning g'uborlari
 hech qachon qo'nmasin, gard yuqmasin.

182. *Barcha jabr-u sitamlardan
 o'tgan, endigina qo'lingdan tutgan,
 seni avaytab-asarsh maqsadida
 butun vujudi bilan yashayotganlarning
 orzusisan.*

Ushbu sodda gap tarkibidagi gap bo'laklari haqida berilgan to'g'ri hukm(lar) ni aniqlang.

- 1) qaratqich aniqlovchi uyushib kelgan;
- 2) sifatlovchi aniqlovchi otlashgan so'z bilan ifodalangan;
- 3) to'ldiruvchi va qaratqich aniqlovchi fonetik o'zgarish asosida yozilgan;
- 4) qaratqich aniqlovchi otlashgan so'z bilan ifodalangan;

- A) 2 B) 1, 3, 4
C) 1, 2, 3 D) 2, 4

183. *Har bir inson o'z muallimi va ustozini e'zozlashi, shogirdlik burchi va sadoqatini ado qilishi shartdir.* Ushbu gapda uyushgan bo'laklar qaysi gap bo'laklariga nisbatan hokim qism vazifasini bajargan?

- A) ega, aniqlovchi, to'ldiruvchi
B) aniqlovchi, to'ldiruvchi
C) ega, aniqlovchi
D) ega, to'ldiruvchi

184. *Ozod va obod yurtda yashaydigan, yangicha fikrlaydigan odamlarning uylari ham, hayoti, tumushi ham go'zal va farovon bo'lishi kerak.* Ushbu gapdagi uyushiq bo'laklarning tobelanishi haqida noto'g'ri izoh berilgan javobni aniqlang.

- A) gapda uyushiq bo'laklarning qaratqich aniqlovchiga tobelanishi kuzatiladi
B) gapda uyushiq bo'laklarning mustaqil holga tobelanishi kuzatiladi
C) tobe va hokim qismlari uyushiq bo'lak bilan ifodalangan moslashuvli tobe bog'lanish qatnashgan
D) gapdagi barcha uyushiq bo'laklar uyushiq kesimga bilvosita tobelangan

185. *Ovga kirishadigan qushlardan qarchig'ay miqqiy qirg'iy urishadigan qushlardan dakan xo'roz kaklik bedana (bu so'nggi ikkisi sayrash uchun ham boqilib cho'pqa fasda to'raqafasda*

saqlanadi) sayraydiganlardan bulbul mayna va boshqalar (bu bo'laklar)

Ushbu parchada qaysi tinish tushirib qoldirilgan?

- 1) vergul; 2) nuqtali vergul; 3) nuqta; 4) tire
A) 1, 2, 4 B) 1, 2, 3
C) 1, 3, 4 D) 1, 2, 3, 4

186. *Odamlarni ma'naviy, madaniy, siyosiy fikr maydonlariga tutib har bir fuqaroni uning yoshlar qat'i nazar, shu maydonning qatnashchisiga aylantirish bizning eng samarali yo'limizdir.* Gapda qaysi bo'lak uyushganligini aniqlang.

- A) faqat aniqlovchi
B) to'ldiruvchi, aniqlovchi, ega
C) aniqlovchi va ega
D) faqat ega

187. *Siz bilan bizga Allah O'zbekiston deb atalgan, tuprog'ida oltin gullaydigan qishlarida bahor shivirlaydigan, tog' desa tog'i bor, bog' desa bog'i bor, har tongda bulbullar madhini o'qib tamom qilolmaydigan bir yurtni Vatan qilib bergan ekan, buning uchun o'zimizni baxtli deb bilmog'imiz kerak.* (O.Sharafiddinov)

Ushbu gapdagi uyushgan bo'laklarning sintaktik vazifasini aniqlang.

- A) to'ldiruvchi B) aniqlovchi
C) hol D) kesim

188. Berilgan gapda qaysi gap bo'lak(lar)i uyushgan?

Inson tarixning yaratuvchisi, ishtirokchisi va uni dunyoga keltiruvchi eng oliy xilqat ekanligi rad etib bo'lmas haqiqatdir.

- A) ega
B) qaratqich aniqlovchi, sifatlovchi aniqlovchi
C) sifatlovchi aniqlovchi
D) ega, sifatlovchi aniqlovchi

190. O'g'il ham qiz ham kim
 ...dan qat'i nazar o'qishda
 ... safarda o'ziga fe'li
 ... bilan yoqib qolgan kishi
 ... do'stlashadi. Ushbu gapda necha
 ... tinish belgisi tushirib qoldirilgan?

- A) 5 ta B) 6 ta
 C) 7 ta D) 4 ta

191. Berilgan gapdagi aniqlovchilar haqida
 ... hukm ... etirilgan javobni toping.

*Undavlat va baquvvat
 ... mandan emas, ochko'z va
 ... nafs, ichi qora odamga sherik
 ... lib qolishdan qo'rq.*

- A) ibora bilan ifodalangan aniqlovchi
 ... nashgan
 B) barcha aniqlovchilar sodda yasamadir
 C) sifatlovchi aniqlovchi uyushib kelgan
 D) gapda qaratqich aniqlovchi ishtirok
 ... lamagan

191. *Osmonning chekkasi
 ... qir-kir uvadaga o'xshaydi. Bu
 uylar shu'la qo'ynida past-u baland
 uylar, shamolda egilayotgan,
 tobranayotgan daraxtlar qop-
 qora ko'rinadi. Pishqirayotgan
 shamol har xuruj qilganda Unsinni
 tentiratar, talay joyga surib tashlar
 edi. Berilgan parchada qaysi gap
 bo'laklari uyushib kelgan?*

- A) kesim, to'ldiruvchi, aniqlovchi
 B) ega, aniqlovchi, kesim
 C) kesim, hol, aniqlovchi
 D) ega, to'ldiruvchi, aniqlovchi

192. *O'z uyining qabristonlar
 qadar jimjit, xonaqohlar qadar
 unsiz, o'z ko'ngli qadar tund va
 xo'mraygan bo'lishini istagan
 Razzoq so'fi xuddi shu ola-
 to'polon ustiga kirib keldi!* Ushbu
 gapdagi yordamchi so'zlar haqidagi
 keltirilgan fikrlardan nechtasi to'g'ri?

- 1) 6 o'rinda sof va vazifadosh
 yordamchi so'zlar qo'llangan;

2) barcha yordamchi so'zlar tobe
 bo'lakni hokim bo'lakka bog'lagan;

3) bir o'rinda vazifadosh ko'makchi
 qo'llangan;

4) birlashtiruv bog'lovchisi uyushtiq
 bo'laklarni bog'lab kelgan.

193. *Qorabotir yurtning erkasi,
 jo'ralarning serkasi edi.* Ushbu
 gapdagi qaralmishlar haqida barcha to'g'ri
 hukmlarni begilang.

- 1) aniqlovchi vazifasini bajargan;
 2) egani tobelantirib kelgan kelgan;
 3) uyushtiq murakkab kesim vazifasini
 bajargan;
 4) aniqlovchini tobelantirib kelgan;
 5) qo'shma gap tarkibidagi sodda
 gaplarning kesimi vazifasini bajargan
 A) 2, 4, 5 B) 1, 5
 C) 2, 3, 4 D) 3, 4

194. *Ma'naviyat – insonni ruhan
 poklanish, qalban ulg'ayishga
 chorlaydigan, odamning ichki
 dunyosi va irodasini baquvvat
 qiladigan, iymon-e'tiqodini butun
 qiladigan, vijdonini uyg'otadigan
 beqiyos kuchdir.* Ushbu gapda uyushtiq
 bo'laklar qaysi gap bo'laklariga tobelangan?

- A) sifatlovchi aniqlovchi va vositali
 to'ldiruvchiga
 B) sifatlovchi aniqlovchi va vositasiz
 to'ldiruvchiga
 C) sifatlovchi aniqlovchi va maqsad
 holiga
 D) sifatlovchi aniqlovchi va kesimga

195. Inkor bog'lovchisi uyushtiq egalami
 bog'lamagan gapni toping.

A) Go'ringda o't yongur amirlar xudbin,
 Bilganlar na nomus, na vijdon, na din.

B) Cho'lquvarlarni na suvsizlik,
 na issiq yenga oladi, balki ular o'z
 jasoratlari bilan qiyinchiliklarni mardona
 yengadi.

C) Na faryoding, na dodning bor,
 Nechun sen buncha sustlashding?

D) Bu qo'shiqda na noliq bor, na azob, unda yashash ishtiyoqi, pok muhabbat, buyuk va yuksak qudrat bor.

196. *Auditoriyaga qomatini tik tutgan, xushbichim o'ziga yarashgan kastum-shim, ustidan yupqa qavilgan beqasam to'n kiygan, oyog'ida zamonaviy tufli, bo'ynida chiroyli galstugi, ko'zida tilla gardishli ko'zoynagi bor, kalta mo'ylov qo'ygan, moshrang do'ppili kishi viqor bilan kirib keldi.*

Ushbu gapdagi uyushgan bo'laklar qaysi bo'laklarga tobelangan?

- A) aniqlovchi, kesim
- B) aniqlovchi, to'ldiruvchi
- C) ega, to'ldiruvchi
- D) ega va aniqlovchi

197. *Chumoli bu gapdan kuldi va shunday dedi: – Mardlar yukni jussasi va qudrati bilan emas, balki g'ayrat hamda shijoati bilan tortadilar.* Ushbu gapda qaysi gap bo'laklari uyushgan?

- A) ega
- B) hol
- C) to'ldiruvchi
- D) kesim

198. *Turg'unoy yovvoyi quyunday har bir so'z, har bir harakatdan hurkib o'tirar va to Maston olib bermaguncha qo'l uzatib bir narsa olmas edi.* Ushbu gapda qaysi gap bo'laklari uyushgan?

- A) to'ldiruvchi, hol
- B) hol, kesim
- C) to'ldiruvchi, kesim
- D) aniqlovchi, to'ldiruvchi, kesim

199. *Mudir xalatining tugmalarini yechib yuborgan, ingichka bo'ynidagi guldor galstugining bog'ichini bo'shatib qo'ygan, tez yurib kelganidan bo'lsa kerak, yonoqlari turtib chiqqan, yuzi qizarib ketgan edi.* Ushbu gapda qaysi gap bo'laklari uyushgan?

- A) aniqlovchi
- B) to'ldiruvchi
- C) ega
- D) kesim

200. *Zo'rni ko'rib tan berish o'rganing. Chirkin fikrlarni, fan va fasodlarni, ig'vo-g'iybalar, eng yomon hasad xaltalar, tilsiz shamollarga topshirgan yellar hech kimga aytmay uzatish, uzoqlarga olib ketsinlar.* Ushbu gapda qaysi gap bo'laklari uyushgan?

- A) aniqlovchi
- B) to'ldiruvchi
- C) ega
- D) kesim

201. Qaysi gapda teng bog'lovchi uyushiq to'ldiruvchini bog'lamagan?

A) Fan – qayiq va kemalar uchun ochiq okeandir: biri unda oltin xirmonlarni to'plasa yig'sa, biri unda mayda baliqlar ovlash bilan band.

B) Dunyoda turmoq uchun dunyoviy fan va ilmni o'rganish lozimdur, zamona ilmi va fanidan bebahra millat boshqalarga poymol bo'lur.

C) Bo'xtinchilar, chindan ham, baxtsiz maxluqlarki, o'z g'alabalari natijasida yuzlari battarroq qorayganini va ichlari yana battarroq chirkinlashganini sezmaydilar.

D) Kuchli va oliyanob tabiatlilar hamma asrashga qodir bo'lgan haqiqat yordamida yolg'onni zangidek oyoqostli qilib tashlaydilar.

202. *Amu bilan Sirdan suv ichgan,*

Zarafshonni loylatib kechgan
Chavandozlar bordir bu elda.

Parchadagi uyushgan bo'laklar haqidagi noto'g'ri fikrni aniqlang.

A) Uyushgan aniqlovchilar holga tobelangan.

B) Uyushiq sifatlovchi aniqlovchi qatnashgan.

C) Uyushiq o'rin holi qatnashgan.

D) Uyushgan hollar aniqlovchiga tobelangan.

203. *Yum-yashil vohalarga, hadiylar lavhalarga, shahriy sarlavhalarga, ularni ukansan, Farg'ona.*

Ushbu parcha haqidagi to'g'ri hukmni

tanlang.

- A) qaysi umumlashgan sodda gap
- B) murakkab fe'l kesim ishtirok etgan sodda gap
- C) vositali to'ldiruvchi uyushgan sodda gap

D) to'rt o'rinda sifatovchi aniqlovchi ishtirok etgan

204. *Sizning bu hayotda qilgan ishlariniz ko'zlagan maqsadingiz bo'lgan ishlariniz ko'p lekin hech qachon unutmangki sizning eng katta eng muqaddas vazifangiz yurtimiz istiqololini xalqimiz ozodligini ko'z qorachig'iday asrashdir.* Ushbu gapda tushirilgan vergullarning nechitasi faqat uyushgan bo'laklar o'rtasida ishlatiladi?

- A) 5 B) 3 C) 4 D) 2

205. *Daraxtni undiradigan, o'stiradigan, mevasini laziz qiladigan quyosh, yer va suv bo'lsa, hadiylar mahoratni undiradigan va o'stiradigan, samarasini jozibali qiladigan xalq hayotidan olingan ilhomdir.* Ushbu gap haqida berilgan qaysi fikr to'g'ri emas?

- A) ega, kesim, ega uyushgan
- B) barcha aniqlanishlar uyushiq bo'laklarga tobelangan
- C) tobe va hokim qismlari uyushgan bo'lak bilan ifodalangan moslashuvli tobe bog'lanish hosil bo'lgan

D) vositasiz to'ldiruvchi uyushiq kesimga bilvosita bog'langan

206. *Odam uchta narsaning qadrini doim kechikib biladi: yoshlik, sog'lik, tinchlik.* Ushbu gapdagi ikki nuqtaning qo'yilish sababi to'g'ri izohlangan javobni aniqlang.

A) gap bo'laklari bilan aloqaga kirishmaydigan bo'laklarni ajratish uchun

B) umumlashtiruvchi bo'lak uyushiq bo'laklardan oldin kelgani uchun

C) izoh munosabati bog'lovchisiz qo'shma gap bo'lgani uchun

D) ajratilgan bo'lak qatnashgani uchun

207. *Ma'lumki, o'zlikni anglash, milliy ong va tafakkurning ifodasi, avlodlar o'rtasidagi ruhiy-ma'naviy bog'liqlik til orqali namoyon bo'ladi.*

Ushbu gap haqida berilgan noto'g'ri fikrni aniqlang.

A) to'ldiruvchiga tobelangan bo'lak uyushgan

B) uyushiq ega va uyushiq aniqlovchi qatnashgan

C) aniqlovchiga nisbatan hokim, egaga nisbatan tobe bo'lgan aniqlovchi uyushgan

D) kesimga bevosita tobelangan bo'lakning uyushishi kuzatiladi

208. Ushbu gaplarning qaysi birida teng bog'lovchilar uyushiq bo'laklarni bog'lagan?

A) Dasturxon ustida dam o'zbek kuylari yangraydi, dam hind qo'shiqlari ijro etiladi.

B) Bo'taboy tin olmay, goh bosh chayqab, goh qoshini kerib, goh "Ana! O'h, o'h-o'h!" deb quloq soladi.

C) Yerga tushgan chiroq bir-ikki lopilladi-yu, avval ko'k, keyin qizg'ish alanga ko'tarildi.

D) Nuri goh sevinib shirin xayollarga botadi, goh butun vujudini titroq bosadi.

209. Berilgan gap turini aniqlang.

Inson hayoti shaxmat taxtasidagi piyodaning yurishiga o'xshaydi: goh qora katakdan, goh oq katakdan o'tadi.

A) uyushiq bo'lakli sodda gap

B) ayiruv munosabatti bog'langan qo'shma gap

C) aralash murakkab qo'shma gap

D) bog'lovchisiz qo'shma gap

210. Berilgan gapda qaysi gap bo'laklari uyushib kelgan?

Hatto namanganliklarning olis yo'l bosib charchab kelgan, og'iz-bumidan olov sohadigan "otash arava"ni o'ylash uchun, qirq bog' beda, yuz paqir suv olib chiqqanlari haqida hangomalar ham bor.

A) sifatlovchi aniqlovchi, vositali to'ldiruvchi

B) vositali to'ldiruvchi, kesim

C) sifatlovchi aniqlovchi, vositasiz to'ldiruvchi

D) vositasiz to'ldiruvchi, vositali to'ldiruvchi

211. *Tilning — mana shu yetukligi uning go'zalligini va foydalanuvchining, ya'ni so'zlovchi yoki yozuvchining nutqiy mahoratini ta'minlaydi.* Ushbu gapdagi bog'lovchilar haqida bildirilgan to'g'ri hukmlarni belgilang.

1) birlitiruv bog'lovchisi uyushiq vositasiz to'ldiruvchilarni bog'lash uchun qo'llangan;

2) aniqlov bog'lovchisi uyushiq aniqlovchilarni bog'lash uchun qo'llangan;

3) ergashtiruvchi bog'lovchi ajratilgan uyushiq aniqlovchini ajratish uchun qo'llangan.

A) 1, 2, 3 B) 1, 2

C) 1, 3 D) 2, 3

212. Uyushiq bo'laklar kesimga bevosita tobelangan gapni aniqlang.

A) Labda tabassum-u ko'zda yosh bilan Senga talpinaman, buyuk nabiram...

B) Hattoki tuyg'usiz, chirik xazon ham Yashil po'panakdan bog'labdi qanot.

C) Xira tuman orasida cho'g'day milltirar, Jayron quvib, jayron yanglig' o'tgan kunlarim.

D) Amu bilan Sirdan suv ichgan, Zarafshonni loylatib kechgan Chavandozlar bordir bu elda.

213. Qaysi gap nomustaqil to'ldiruvchi qo'shma gap?

A) Farzandlarimizga o'rgatishning payida bo'laydi

B) O'zidan yaxshi nom qo'llagan izzat-ikromga, xotirlab tushiga...

C) Umurzoq konverti ham mayda qilib yozilgan ox cheti qora hoshiyali mushki ham ko'rdi.

D) Ular o'zlarining eng do'stlikni, mehr-muhabbatni ulug'laganlar.

214. Berilgan gap haqida qaysi fikr to'g'ri emas?

Mustaqil fikrlaydigan, ilm fan va kasb-hunarini egallagan, o'z yurti, o'z fidoyi, biz boshlagan davom ettirishga qodir bo'lgan tomonlarni sog'lom avlodni bo'ladimi?

A) uyushiq bo'laklar bitishuv boshqaruv usulida hokim tobelangan

B) gapdagi uyushiq bo'laklar ohang yordamida bog'langan

C) uyushiq aniqlovchi to'ldiruvchi tobelangan

D) juft so'zlar bilan ifodalangan uyushiq bo'lak aniqlovchiga tobelangan kelgan

215. *Ma'naviyat — insonni ruh-poklanish, qalban ulg'ayish chorlaydigan, odamning ichki dunyosi va irodasini baquvvat qiladigan, imon-e'tiqodini butun qiladigan, vijdonini uyg'otadigan beqiyos kuchdir.* Ushbu gapda uyushiq bo'laklar qaysi gap bo'lagiga tobelangan?

A) sifatlovchi aniqlovchi va vositali to'ldiruvchiga

B) sifatlovchi aniqlovchi va vositasiz to'ldiruvchiga

217. Ushbu gapda aniqlovchi va maqsad

218. Ushbu gapda aniqlovchi va kesimga

219. Ushbu gapda *ichishni odat*

220. Ushbu gapda *behushlik va g'ofillikka*

221. Ushbu gap yuzasidan

222. Ushbu gapda hukm noto'g'ri?

223. Ushbu gapda nomustaqil to'ldiruvchi

224. Ushbu gapda nomustaqil kesim ishtirok etgan

225. Ushbu gapda uyushgan bo'lak mavjud

226. Ushbu gapda ikkita yasama fe'l mavjud

227. Qaysi gapda harakat nomi

228. Ushbu gapda aniqlovchi vazifasida kelgan?

229. Ushbu gapda ikkita bahorda daraxt ekish, yerlarni

230. Ushbu gapda aniqlovchi eng yaxshi odatimizdir.

231. Ushbu gapda turmushni har tomonlama

232. Ushbu gapda aniqlovchi, buning uchun uning hamma

233. Ushbu gapda aniqlovchi xabarador bo'lishi kerak.

234. Ushbu gapda aniqlovchi bilim o'qish va takrorlash mevasidir.

235. Ushbu gapda aniqlovchi murovlatlarning gapini zimdan tinglash

236. Ushbu gapda aniqlovchi masalalar ommas.

237. Ushbu gapda aniqlovchi *To'rt narsani berdi menga*

238. Ushbu gapda aniqlovchi *Yaxshilikni o'ylamoq:*

239. Ushbu gapda aniqlovchi *Tansihatlik, yaxshi odat, yaxshi*

240. Ushbu gapda aniqlovchi *Yaxshi fikr.*

241. Ushbu gapda aniqlovchi *Ushbu she'riy parchada ikki nuqtaning*

242. Ushbu gapda aniqlovchi *ayyilish sababini aniqlang.*

243. Ushbu gapda aniqlovchi *A) bog'lovchisiz qo'shma gap*

244. Ushbu gapda aniqlovchi *asoslari orasida qiyoslash munosabati*

245. Ushbu gapda aniqlovchi *ifodalangani uchun*

246. Ushbu gapda aniqlovchi *B) ko'chirma gapli qo'shma gap*

247. Ushbu gapda aniqlovchi *berilgani uchun*

248. Ushbu gapda aniqlovchi *C) uyushiq bo'laklarning ma'nosini*

249. Ushbu gapda aniqlovchi *umumlashtiruvchi so'z qatnashgani uchun*

250. Ushbu gapda aniqlovchi *D) bog'lovchisiz qo'shma gap qismlari*

251. Ushbu gapda aniqlovchi *orasida izohlash munosabati ifodalangani*

252. Ushbu gapda aniqlovchi *uchun*

253. Ushbu gapda aniqlovchi *219. Qaysi gapda uyushiq bo'laklar*

254. Ushbu gapda aniqlovchi *tobelangan hokim bo'lak yasama so'z*

255. Ushbu gapda aniqlovchi *bilan ifodalangan?*

256. Ushbu gapda aniqlovchi *A) Ular o'zlarining eng nodir asarlarida*

257. Ushbu gapda aniqlovchi *do'stlikni, insonparvarlikni, meh-*

258. Ushbu gapda aniqlovchi *muhabbatni utug'laganlar.*

B) Navoiy, Bobur, Mashrab singari jahonga mashhur shoirlar ruhi hamisha bizni insoniy kamolot sari chorlab turadi.

C) O'zidan yaxshi xotiroq qoldirgan inson o'lgandan keyin ham izzat-ikromga, hurmatga loyiq.

D) Yigit-qizlarimiz O'zbekistonning, insoniyatning ravnaqi uchun hissa qo'shsa, hamma faxrlanadi.

220. *Dadam bozordan qaytishda uzummi, handalakmi – xullas, tansiqroq narsa xarid qilardi.*

Ushbu gapdagi vergullarning qo'yilish sababi to'g'ri ko'rsatilgan javobni toping.

1) uyushiq bo'lak ishtirok etgani uchun; 2) ajratilgan bo'lak ishtirok etgani uchun; 3) kirish so'z ishtirok etgani uchun; 4) umumlashtiruvchi bo'lak ishtirok etgani uchun.

A) 2, 4 B) 1, 3

C) 2, 3 D) 1, 2, 4

221. *O'zbekistonni o'zbek xalqi o'z mehnati, aql-idroki bilan yaratgan!* Ushbu gapda qaysi bo'lak uyushgan?

A) kesim B) to'ldiruvchi

C) aniqlovchi D) ega

222. Qaysi javobda uyushgan to'ldiruvchi berilgan?

A) Adir va qirlarda shamoldek uchdi.

B) U tartib, intizom va a'lo o'qish haqida gapirdi.

C) Yaxshi, yomon gaplarga e'tibor bermadi.

D) Uchinchi, to'rtinchi kunlari ko'nikib qoldi.

223. *Tafakkur zohiriy olamning inson miyasida umumlashgan, til bilan ifodalanadigan in'ikosi. Til esa fikrni ifodalash usuli, uni qayd etib boshqa kishilarga, avlodlarga yetkazish vositasi.* Ushbu parchadagi uyushgan bo'laklarning sintaktik vazifasini aniqlang.

- A) ega, hol
 B) aniqlovchi, kesim
 C) aniqlovchi
 D) to'ldiruvchi

224. *Hamma narsa uylar devorlar daraxtlar qorong'ulikka jimgina cho'kdi.* Ushbu gapda qanday tinish belgilari qo'llanadi?

- A) ikki nuqta, vergul, tire
 B) tire, vergul, tire
 C) ikki nuqta, vergul, vergul
 D) vergul, vergul, tire

225. *O'g'il ham qiz ham albatta uyda ko'chada o'z fe'li muomalasi bilan boshqalarga o'rnak bo'lishi kerak.* Ushbu gapda tushurib qoldirilgan tinish belgilari haqida to'g'ri fikrni aniqlang.

- A) 5 o'rinda vergul, 1 o'rinda tire tushurib qoldirilgan
 B) 4 o'rinda vergul, 1 o'rinda tire tushurib qoldirilgan
 C) 6 o'rinda vergul tushurib qoldirilgan
 D) 4 o'rinda vergul tushurib qoldirilgan

226. Qaysi gapda faqat yasama so'zlar bilan ifodalangan ravish hollari uyushgan?

A) Saidaga goh afsuslanib, goh kulib gapirardi.

B) Savollarga o'ylanib, batafsil javob berardi.

C) Siz ertalab, tushlikdan so'ng bu dorini iste'mol qiling.

D) Tanlovga jamoatchi, o'ziga ishongan o'quvchilar tanlab olindi.

227. Qaysi gaplarda teng bog'lovchilar uyushiq bo'laklarni bog'lamagan?

1. Yerga tushgan chiroq bir-ikki lopilladi-yu, avval ko'k, keyin qizg'ish alanga ko'tarildi.

2. Bo'taboy tin olmay, goh bosh chayqab, goh qoshini kerib, goh "Ana, o'ho, ho" deya quloq soldi.

3. Daraxtni gullata bilishgina emas, balki undan mo'l hosil olishni bilish ham san'atdir.

4. Yorning o'zi kelmadi, balki gull keldi.
 A) 2, 3 B) 1, 2
 C) 1, 4 D) 3, 4

228. *Hatto namanganliklar o'z yo'l bosib charchab kelgan, oq yulduz burnidan olov sochadigan "otash arava"ni siylash uchun qirq bog' beda, yuz paqir suv olib chiqqanlar haqida hangomalar ham tushurib.* Ushbu gapdagi uyushiq bo'laklar qaysi gap bo'laklariga tobelangan?

- A) vositali to'ldiruvchi, sifatlovchi, aniqlovchi
 B) vositasiz to'ldiruvchi, vositali to'ldiruvchi
 C) vositasiz to'ldiruvchi, sifatlovchi, aniqlovchi
 D) vositali to'ldiruvchi, ega

229. *Pufpufflab, avaylab, oq yuvib, oq tarab o'stirayotgan farzandlarining orzu-havasini ko'rishdan, ularning kelajakda baxtli bo'lishidan, dunyodan, hayotdan, kelajakdan umidvor bo'lgan odamlar, yigit va qizlar bu haqda chuqur o'ylab, mushohada qilib ko'rishlari lozim.* Ushbu gapda qaysi gap bo'laklari uyushib kelganligini aniqlang.

- 1) ega; 2) kesim; 3) to'ldiruvchi; 4) aniqlovchi; 5) hol

- A) 2, 3, 5 B) 1, 2, 3, 5
 C) 3, 5 D) 1, 3, 4, 5

230. *Ma'lumki, o'zlikni ang'lash, milliy ong va tafakkurning ifodasi, avlodlar o'rtasidagi milliy-ma'naviy bog'liqlik til orqali namoyon bo'ladi.*

Ushbu gap haqida berilgan quyidagi fikrlarning qaysilari to'g'ri etnas?

1) uyushiq ega va uyushiq aniqlovchi qatnashgan;

2) aniqlovchiga nisbatan hokim, egaga nisbatan tobe bo'lgan aniqlovchi uyushgan;

2) to'ldiruvchiga tobelangan bo'lak bo'lgan;

3) kesimga bevosita tobelangan bo'lakning uyushishi kuzatiladi;

4) uyushiq bo'laklar faqat yasama bo'lak bilan ifodalangan.

A) 1, 3, 5 B) 3, 4, 5

C) 2, 3 D) 3, 5

211. Gapning faqat bir xil bo'lagi bo'lgan javobni toping.

A) O'qishlar har xil bo'ladi: biroq dam olish uchun, biroq asarda qaynab qilingan voqeaga, qahramonning harakatlariga qiziqib o'qiydi.

B) Topishmoqda yashirin ma'no ko'pincha majoziy shaklda keltiriladi, shuning uchun, narsa nomi biror hayvon, buyum, o'limlikka qiyoslangan holda beriladi.

C) Bahor kelsa, boshlanadi bog'da bulbul xonishi,

Sa'va, bulbul nag'masi, quralay bulbulanishi.

D) To'ng'ich bilan o'rtancha

Shovqin solib, mushtlashib,

Yetishibdi marraga

Ketmon-u bel ushlab.

232. *Istiqlol yillarida o'zbek tilining qo'llanish doirasi amalda nihoyatda kengaygani, uni ilmiy asosda rivojlantirishga qaratilgan tadqiqotlar, tilimizning o'ziga xos xususiyatlariga bag'ishlangan ilmiy va ommabop kitoblar, o'quv*

qo'llanmalari, yangi-yangi lug'atlar ko'plab chop etilayotgani jamiyat tafakkurini yuksaltirishga o'z hissasini qo'shmoqda.

Mazkur gapda qaysi gap bo'laklari uyushib kelgan?

A) ega, kesim, aniqlovchi, to'ldiruvchi

B) ega, aniqlovchi, aniqlovchi

C) ega, aniqlovchi, aniqlovchi, hol

D) ega, to'ldiruvchi, aniqlovchi

233. Quyidagi gapda uyushiq bo'laklar qanday so'z turkumlari bilan ifodalangan?

Mevani gullata bilishgina emas, balki undan mo'l va shirin hosil yetkaza bilish san'atdir.

A) fel, ot

B) ravish, olmosh

C) fel, sifat, ravish

D) son, ot

234. Uyushiq aniqlovchi mavhum otlar bilan ifodalangan gapni belgilang.

A) Bolajon o'zbek xalqi voqea tagida haqiqat va o'zbekona fe'l-atvor borligiga ishonadi.

B) Iste'dod egasi o'zi yaratgan ma'naviy va moddiy boylikdan o'zi ham bahramand bo'lishga haqli.

C) Insonning yoshlikda yo'l qo'rgan xatosi, bilib-bilmay qilgan gunohi yoshi ulg'ayganida o'z natijasini beradi.

D) Qattiq qo'rqish va vahimaning zo'ridan oyoq-qo'lim bo'shshib, tilim kalimaga kelmay qoldi.

AJRATILGAN GAP BO'LAKLARI VA UNDALMA, KIRITMA MAVZUSIDAN SAVOLLAR

1. Ajratilgan bo'lak haqidagi noto'g'ri hukmni toping.

A) ajratilgan bo'lak ishtirok etgan gaplar mazmunan murakkablashadi

B) gapning asosiy qismi ifodalagan axborotga ajratilgan bo'lakdan anglashilgan qo'shimcha axborot qo'shiladi

C) bunday gaplarda ikki xil axborot beriladi: asosiy axborot gapning boshqa bo'laklari orqali, qo'shimcha axborot ajratilgan bo'lak orqali ifodalanadi

D) bunday gaplarda ikki xil axborot beriladi: asosiy axborot ajratilgan bo'lak orqali, qo'shimcha axborot gapning boshqa bo'laklari orqali ifodalanadi

2. Qaysi qatorda bir nomni boshqacha nomlash orqali ajratilgan bo'lak qatnashgan?

A) Kuz guli – rangi o'chgan, umri kechgan.

B) Manzura dasturxon yozib mezbonni, ukasini, yana o'n daqiqa kutdi.

C) Bu o'zbek yigiti – tanti, mehribon.

D) Hamma javoblar to'g'ri.

3. Ajratilgan bo'laklar haqidagi qaysi hukm noto'g'ri?

A) Ajratilgan bo'lak o'zi izohlayotgan bo'lakdan oldin yoki keyin keladi

B) Ajratilgan bo'lak mantiqiy urg'u oladi

C) Ajratilgan bo'laklar yozuvda vergul, tire yoki qavs bilan ajratiladi

D) Barcha hukmlar to'g'ri

4. Ajratilgan bo'laklar qaysi yo'llar orqali ajratiladi?

1) so'z takrori orqali; 2) gap bo'laklari tartibini o'zgartirish orqali; 3) bir nomni boshqacha nomlash orqali.

A) 1, 2, 3

B) 1, 2

C) 2, 3

D) 1, 3

5. Uyushiq bo'laklar va ajratilgan bo'laklarning o'xshash jihatlarni tanib

1) bir xil so'roqqa javob bo'lishi;

2) bir xil grammatik shaklga ega bo'lishi;

3) turi tushunchalami ifodalashi

4) sanash ohangi bilan kelib qilinishi.

A) 1, 2

B) 1, 2, 3, 4

C) 1, 4

D) 1, 2, 3

6. O'zi ifodalagan mazmunning ma'nosini ajratib, diqqatni shu bo'lakga qaratuvchi bo'laklar qaysi?

A) ajratilgan ega va ajratilgan kesim

B) ajratilgan to'ldiruvchi va ajratilgan sifatlovchi-aniqllovchi

C) ajratilgan sifatlovchi-aniqllovchi va ajratilgan ravishdosh qurilmali hol

D) ajratilgan to'ldiruvchi va ajratilgan ravishdosh qurilmali hol

7. Ajratilgan hol vazifasida ko'rsatuvchi holning qaysi ma'no turlari keladi?

A) payt holi va o'rin holi

B) ravish holi va daraja-miqdor holi

C) sabab holi va maqsad holi

D) o'rin holi va sabab holi

8. *Bugun kun bo'ladi* – *ravshan va bedog'*. Ushbu gapda ajratilgan bo'lakning qaysi turi qatnashgan?

A) ajratilgan hol

B) ajratilgan aniqllovchi

C) ajratilgan to'ldiruvchi

D) ajratilgan kesim

9. Ajratilgan bo'lak ya'ni, masalan kuni so'zlar bilan bog'lansa, vergul qayerga qo'yiladi?

A) bu so'zlardan keyin

B) bu so'zlardan oldin

C) bu so'zlardan oldin va keyin

D) vergul qo'yilmaydi

Sakkiz-to'qqizda butun-sonlarni – ilmiy, falsafiy, ravqqa berilib mutolaa

gapda ajratilgan bo'lakning qaysi turi qatnashgan?

- A) ajratilgan hol
- B) ajratilgan aniqlovchi
- C) ajratilgan to'ldiruvchi
- D) ajratilgan ega

Ushbu gapda ajratilgan bo'lakning

15. *Zero, mustaqil hayot ostonasiga qadam qo'yuvchilar uchun, yosh avlod uchun, eng birinchi galda, onalarning ma'naviy dunyosi, muloqot madaniyati, axloqiy olami namuna maktabidir.*

Ushbu gapda qaysi gap bo'lagi uyushgan?

- A) ega va to'ldiruvchi
- B) ega
- C) to'ldiruvchi
- D) uyushiq bo'lak qatnashmagan

ajratilgan hol

ajratilgan aniqlovchi

ajratilgan to'ldiruvchi

ajratilgan kesim

11. Qaysi bo'laklar yordamida shaxs

met belgisi odatdagidan biroq

li bo'ttiriladi, alohida ta'kidlanadi,

inglovchi-o'quvchining e'tibori

?

uyushiq bo'laklar

undalmalar

ajratilgan bo'laklar

kiritmalar

12. *O'g'lim, qo'zichog'im, orom*

oxlayapti. Ushbu gapda ajratilgan

ning qaysi turi qatnashgan?

16. *Seryoja – oddiy, navqiron, mard yigit – o'rtoqlari uchun jonini fido qildi.* Ushbu gapda ajratilgan bo'lakning qaysi turi qatnashgan?

- A) ajratilgan hol
- B) ajratilgan aniqlovchi
- C) ajratilgan to'ldiruvchi
- D) ajratilgan kesim

A) ajratilgan hol

B) ajratilgan aniqlovchi

C) ajratilgan ega

D) ajratilgan izohlovchi

13. *Zero, mustaqil hayot*

ostonasiga qadam qo'yuvchilar

uchun, yosh avlod uchun, eng

birinchi galda, onalarning ma'naviy

dunyosi, muloqot madaniyati,

axloqiy olami namuna maktabidir.

Ushbu gapda vergullarning ishlatilishi

haqidagi noto'g'ri hukmni toping.

17. *Yo'lim boshladi to'kezdim dala-tog',*

Kezdim ne yurtlarni – chiroyi tengsiz. (A.Oripov)

Ushbu gapda tirening qo'llanilish sababi to'g'ri izohlangan javobni toping.

- A) ajratilgan bo'lakdan oldin tire qo'yilgan
- B) ega va ot-kesim orasiga tire qo'yilgan
- C) umumlashtiruvchi so'zdan oldin tire qo'yilgan
- D) kiritma gapdan oldin tire qo'yilgan

A) kiritma qatnashganligi uchun vergul qo'yilgan

B) ajratilgan bo'lak qatnashganligi uchun vergul qo'yilgan

C) uyushiq bo'laklar qatnashgani uchun vergul qo'yilgan

D) qo'shma gap tarkibidagi sodda gaplar orasiga vergul qo'yilgan

14. *Orqada tikka turgan yoshgina yigit, Mamadali, o'zini odamlarning orasiga oldi.* Ushbu

18. *Bu fonyi dunyoda inson doimo orzular, umidlar olamida yashaydi. Tabiat insoniyatning dunyoga kelgan kunidan to hayotining so'nggi kuniga qadar mana shu buyuk ikki hisni –*

orzular va umidlar dunyosini oshufta qilgan. Ushbu parchada qaysi gap bo'lagi ajratilgan?

- A) hol
B) to'ldiruvchi
C) aniqlovchi
D) ega

19. *Lingvistika – tilshunoslik, mening sevgan fanim bo'ladi.* Ushbu gapda qo'llangan tilshunoslik birligi haqidagi to'g'ri hukmni toping.

- A) kiritma
B) umumlashtiruvchi bo'lak
C) ajratilgan bo'lak
D) izohlovchi

20. *Sizga gullar olib keldim – xushbo'y, muattar.* Ushbu gapda qaysi bo'lak ajratilgan?

- A) hol
B) aniqlovchi
C) ega
D) kesim

21. *1. Unda, Halimning ukasida qiziqarli kitoblar ko'p.*

2. Unda, Halimning ukasida, qiziqarli kitoblar ko'p.

3. Unda, ya'ni Halimning ukasida qiziqarli kitoblar ko'p.

Ushbu gaplar qaysi javobda to'g'ri izohlangan?

- A) 1- va 2-gaplarda uyushiq bo'laklar, 3-gapda ajratilgan bo'lak qatnashgan
B) 1-gapda uyushiq bo'laklar, 2- va 3-gaplarda ajratilgan bo'lak qatnashgan
C) har uchala gapda ajratilgan bo'lak qatnashgan
D) 1- va 3-gaplarda uyushiq bo'laklar, 2-gapda ajratilgan bo'lak qatnashgan

22. Qaysi qatordagi gapda bosh bo'lak ajratilmagan?

A) Men, G'ulomova Shohida, hozir 8-sinfda o'qiyman.

B) Biz – er-xotin yog' zavc... shlaymiz.

C) Bular orasida muloyinlari ham, bezbettari ham, shirinso'zlari ham, to'nkamijozlari ham bo'lardi.

D) hammasida ajratilgan bosh bo'lak qatnashgan

23. *Biz, insonlar, ona (duy) ulug'laymiz shu qalbni.* Ushbu gapda ajratilgan bo'lakning qaysi bo'lagi qatnashgan?

- A) ajratilgan ega
B) ajratilgan aniqlovchi
C) ajratilgan izohlovchi
D) ajratilgan kesim

24. Qaysi qatordagi gapda ma'lum bir narsani boshqa narsaga o'xshatib, ularning nomini yonma-yon ishlatish orqali hosil qilingan ajratilgan bo'lak mavjud?

A) Bog'chadagi do'stimni – Qodim ko'rib qoldim.

B) Shu farzandimni – ko'zim qorasini elning ardog'ida bo'lishini xohlayman.

C) Bu ishning Said Qodirov qo'lga tushib qolganidan ajablandi hamda unga, tergovchiga qaradi.

D) bunday gap qo'llanmagan

25. *Qo'llar ishlar tez mo'jizakor.* Ushbu parchada qaysi gap bo'lagi ajratilgan?

- A) hol
B) to'ldiruvchi
C) aniqlovchi
D) ega

26. *Qo'msab yoshligimni lolaga chiqdim – boshyalang, ko'yakchan va yalangoyoq.* Ushbu gapda ajratilgan bo'lakning qaysi turi qatnashgan?

- A) ajratilgan hol
B) ajratilgan aniqlovchi
C) ajratilgan to'ldiruvchi
D) ajratilgan kesim

27. *Biz, sizning do'stlaringiz, yo'l qo'yilgan xato halokatga olib borguncha indamay turarmidik.* Ushbu parchada qaysi gap bo'lagi ajratilgan?

- A) hol
B) to'ldiruvchi
C) aniqlovchi
D) ega

28. Qaysi bo'laklar har doim mantiqiy urg'u bilan aytiladi?

- A) uyushiq bo'laklar

- B) kiritmalar
 C) ajratilgan bo'laklar
 D) bosh bo'laklar
29. *Biri aks etadi gullarda, Biri olim – yoqimli, xushfe'l.* Ushbu gapda qaysi gap bo'lagi ajratilgan?
 A) aniqlovchi B) hol
 C) kesim D) ega
30. Agar ajratilgan bo'lak kengayib, uyushib, gap oxirida kelsa, undan oldin qanday tinish belgisi qo'yiladi?
 A) vergul B) tire
 C) ikki nuqta D) qavs
31. *Uyda ko'p ish qildi – supurdi, kir yuvdi, tozaladi.* Ushbu gapda ajratilgan bo'lakning qaysi turi qatnashgan?
 A) ajratilgan hol
 B) ajratilgan aniqlovchi
 C) ajratilgan to'ldiruvchi
 D) ajratilgan kesim
32. Ajratilgan bo'laklarda qaysi tinish belgisi ishlatilmaydi?
 A) vergul B) ikki nuqta
 C) tire D) qavs
33. Qaysi gap bo'laklari o'zlari inloqador bo'lgan bo'laklarning ma'nosini izohlab, bo'rttirib, aniqlashtirib yoki ta'kidlab keladi?
 A) uyushiq bo'laklar
 B) kiritmalar
 C) ajratilgan bo'laklar
 D) bosh bo'laklar
34. Qaysi gapda ajratilgan bo'lak qo'llangan?
 A) Bosh turmushim to'ri, ko'nglimning jo'ri – bulaming hammasi sensan, Vatanim.
 B) Uyda ko'p ish qildi – supurdi, kir yuvdi, tozaladi.
 C) Gulzorning narigi tomonida daroyi, husayni, yakdona, charos, kishmish – turli uzum ishkamlari bor edi.
 D) Berilgan gaplarda ajratilgan bo'lak qo'llanmagan

35. *Soraxon shuncha kundan beri yetolmagan niyatga – Roziyani avvalgiday go'zal, shod ko'rish niyatiga – Sattor bir lahzada yetdi.* Ushbu gap haqidagi qaysi hukm to'g'ri?
 A) uyushiq bo'lakli gap
 B) uyushiq va ajratilgan bo'lakli gap
 C) ajratilgan bo'lakli gap
 D) bir necha ergash gapli qo'shma gap
36. *U hech kim bilan gaplashmadi – to'nini teskari kiyib oldi.* Ushbu gapdagi «to'nini teskari kiyib oldi» birikmasi qaysi qatorda to'g'ri tavsiflangan?
 A) gapning kesimi
 B) ajratilgan bo'lak
 C) qo'shma gapning qismi
 D) uyushiq bo'lak
37. *Seni, hur va ozod, seni kuylayman.* Ushbu gapda ajratilgan bo'lakning qaysi turi qatnashgan?
 A) ajratilgan hol
 B) ajratilgan aniqlovchi
 C) ajratilgan to'ldiruvchi
 D) ajratilgan kesim
38. Ajratilgan izohlovchili gapni toping.
 A) Bizning, o'quvchi yoshlarning, o'zimizga yarasha or-nomusimiz bor.
 B) Unsin uchun, bechora qiz uchun, bu qanday mudhish motam!
 C) O'g'lim, qo'zichog'im, orom olib uxlayapti.
 D) Fabrikada qizlar ijodkor, ozod mehnat zavqin suradi.
39. Ajratilgan hol ishtirok etgan gapni toping.
 A) Navbatchi hamshira, sochi oq semiz xotin, Sadbarning kecha ham kelganini esladi.
 B) Osmonning bir burchagida, ufqqa yaqin yerda, oq bulut parchasi turardi.
 C) Keling, do'stlar, qadrdonlar, aziz o'rtoqlar.
 D) Biri olim – yoqimli, xushfe'l.

40. Gapning ma'lum bir bo'lagiga alohida e'tibor berilib, uning boshqa bo'laklardan ovoz kuchi bilan ajratilishi ...
- A) undalma deyiladi
 B) ajratilgan bo'lak deyiladi
 C) so'z urg'usi deyiladi
 D) ma'no urg'usi deyiladi
41. *Jarda, anhorni to'latib oqqan suv yo'lida, tegirmonning chirillashi ham bahor nash'asiga yana bir go'zallikni qo'shgan edi.* Ushbu gapda qaysi gap bo'lagi ajratilgan?
- A) to'ldiruvchi B) hol
 C) ega D) kesim
42. Ajratilgan to'ldiruvchi qaysi gapda qo'llangan?
- A) Qator uch uyning hammasi qimmatbaho narsalar bilan, ya'ni qo'sh-qo'sh gilam, taxmon-taxmon atlas, baxmal ko'rpachalar bilan to'lgan.
 B) Odamlar shiypon orqasiga, anhor bo'yiga ketdi.
 C) Ko'zlarini yerdan olmay, sekin-sekin odimlab borar edi.
 D) Odamlar, ayniqsa, bolalar guvillab ma'qul lashdi.
43. *Ikki ovsin – Tursunoy bilan Sharofat – birga o'tirib hasratlashar edi.* Ushbu gapda ajratilgan bo'lakning qaysi turi qatnashgan?
- A) ajratilgan ega
 B) ajratilgan aniqlovchi
 C) ajratilgan to'ldiruvchi
 D) ajratilgan kesim
44. Ajratilgan to'ldiruvchi qaysi qatorda berilgan?
- A) Bu ulug'vor anjumanga, bayramga, xalq shoirlari taklif etilgan.
 B) Bu dugonamning, Halimaning, ro'moli.
 C) U birpas tinmaydi – supuradi-sidiradi, idish-tovoqlarni artadi.
 D) Ikki ovsin – Feruza bilan Adolat – birga o'tirib hasratlashar edi.
45. *Bu xabar ko'plami, shu jumladan, Rustamni ham quvontinib* Ushbu gapda qaysi gap bo'lagi ajratilgan?
- A) aniqlovchi B) to'ldiruvchi
 C) hol D) kesim
46. Qaysi qatorda bir nom bilan boshqacha nomlash bilan ajratilgan bo'lak berilmagan?
- A) Komil buvaning uyi shu yong'oqzorning ichida – Bo'rijaming qo'li ustida emish.
 B) Dadam harsillab nafas olib, narig'ol tomonga – pastga tushdi.
 C) Endi u rosmana raisga – Umur zakunchiga aylangan edi.
 D) Suvori ekansan – zahmating ezgu. Zamona Barchini – mehnatkash, dildor.
47. *Navbatchi, xushmuomalagina, uyqusiragan bir kampir, choy damlash uchun objo'shni qayerdan olishni ham ko'rsatib qo'ydi.* Berilgan gap haqidagi qaysi hukm to'g'ri?
- A) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap
 B) bog'lovchisiz qo'shma gap
 C) kirish so'zli gap
 D) ajratilgan bo'lakli gap
48. To'ldiruvchi ajratilgan gapni belgilang.
- A) Biz, yoshlar, yurtimizning qanotimiz.
 B) Bolani cholning, soch-soqolidan iborat basharaning, ko'zlari qo'rqitib yubordi.
 C) Mashina yo'l chetida, shundoq choyxona oldida, to'xtadi.
 D) U kitoblar orasidan taxlanib yotgan varaqni, bir paytlar yozgan qaydlarini, topib oldi.
49. *Ayol – tig', toshlarni mumdek tilguvchi, Ayol – nur, qalblarni yoqib ketguvchi, Quyoshga bas kelar bitta kulgichi, Ayol omon bo'lsa, dunyo go'zaldir.*

- Ushbu parchada qo'llanilganinish shartining ishlatilish sabablari to'g'ri javobni aniqlang.
- 1) bog'lamasiz ot-kesim va ega orasi- bo'lak qo'llangan;
 2) ajratilgan aniqlovchi qatnashgani uchun vergul qo'llangan;
 3) sodda gaplar orasida vergul qo'llangan;
 4) ajratilgan bo'lak qatnashgani uchun vergul qo'llangan.
- A) 1, 2, 3 B) 1, 2, 3, 5
 C) 2, 3, 4, 5 D) 1, 3, 4, 5
50. Qaysi bo'lak ajratilgan bo'lak bo'limi uchun o'z o'rmini o'zgartiradi?
- A) to'ldiruvchi B) aniqlovchi
 C) ega D) kesim
51. Qaysi gapda to'ldiruvchini aniqlab kelgan ajratilgan sifatlovchi aniqlovchi mavjud?
- A) Yo'lim boshladi to'kezdim dala-tog', Kezdim ne yurtlarni – chiroyda tengsiz.
 B) Qozoq sahrosi – bu beadam sahro, Xayolday bepoyon, cheksiz va yiroq
 C) Ko'kdagi oy tanhodir, yakka-yu yolg'iz.
 D) Biri olim – xusnfe'l, yoqimil.
52. Quyida keltirilgan gapning qaysi bo'lagi ajratilgan?
- Borlig'im-la farzandingman, sodiq, mehribon, Ozarbayjon, Ozarbayjon!*
- A) hol
 B) ega
 C) to'ldiruvchi
 D) sifatlovchi-anqiqlovchi
53. Ajratilgan ikkinchi darajali bo'lak mavjud bo'lmagan gapni belgilang.
- A) Bu ariqlarning suvlari allaqachon, aniqrog'i, bundan to'rt yillarcha oldin qurib qolgandi.
 B) O'z hollariga qo'yib berishganda, bu yerlarga majburan ko'chirib kelishmaganda, qanday soz bo'lardi-ya!
- C) To'g'ri, endi uni – o'ng qo'limni oz-oz ishlatyapman-u, ammo tuzukroq ishga yaramaydi.
 D) Ayniqsa, hech narsa o'qimaydigan, johil kimsalar faqat bugunini o'ylab, hayotdan orqada qoladilar.
54. *Kanal bo'yidagi soya-salqin choyxonada, avtobus bekatida, A'zamjon uchrab qoldi.* Ushbu gapda qaysi gap bo'lagi ajratilgan?
- A) to'ldiruvchi B) ega
 C) aniqlovchi D) hol
55. *Biz sizning do'stlaringiz yo'l qo'yilgan xato halokatga olib borguncha qarab turarmidik.* Gapda qaysi so'zlardan keyin vergul qo'yilishi lozim?
- A) biz
 B) biz, do'stlaringiz
 C) biz, borguncha
 D) do'stlaringiz, xato
56. Ajratilgan bo'lak qatnashgan gapni toping.
- A) Bosh tumushim to'ri, ko'nglimning jo'ri – bulaming hammasi sensan, Vatanim.
 B) Bu o'zbek yigiti – tanti, mehribon.
 C) Gulzorning narigi tomonida charos, yakdona, husayni, kishmish – turli uzum ishkamlari bor edi.
 D) Qor yog'di – don yog'di.
57. Tarkibida ajratilgan bo'lak, kirish bo'lak va undalma mavjud bo'lgan gapni belgilang.
- A) Biz Xorazmda, Ma'mun ibn Ma'mun saroyida, besh yil birga xizmat qilganmiz, begim.
 B) Qani, ayt, maqsading nimadir sening, nega tilkalaysan bag'rimni, ohang?
 C) Xojam, yaxshiyamki, Sulton Mahmud yoshlik chog'larida, yuragida insof va adolat tuyg'usi tamoman so'nib bitmagan mahallarda, bu adolati farmonni bergan ekan.

2. Shoiming kulbayi vayronasi shaharning eng chekkasida, Bog'i Firuz va Bog'i Mahmud kabi ko'rkam bog'lar atrofida joylashgan edi.

3. Biz Xorazmda, Ma'mun ibn Ma'mun saroyida besh yil birga xizmat qilganmiz, begim.

4. Albatta, siz aytgan boyagi yigitning, Avazning, qo'li gul ekan.

- A) 1, 2 B) 2
C) 1, 2, 3 D) 1, 3

71. Tarkibida ajratilgan bo'lak va undalma qatnashgan gapni toping.

A) Men bor joyda senga, chaqimchi bir insonga, nima bor?

B) Gar shul eshitganim bo'lmasa ro'yo – Sen beshik emassan, dorsan, tabiat!

C) Ayting-chi, Oyoqiz, barcha ishlar qo'l mehnati bilan qilinadimi?

D) Biz Xorazmda, Ma'mun ibn Ma'mun saroyida besh yil birga xizmat qilganmiz, begim

72. Ajratilgan sifatlovchi aniqlovchi haqidagi noto'g'ri hukmni toping.

A) ajratilgan sifatlovchi aniqlovchi hokim bo'lak bilan bir xil grammatik shaklda bo'ladi

B) tartibni o'zgartirish orqali hosil qilinadi

C) aniqlanishdan keyin keladi

D) tinglovchining diqqatini sifatlovchiga tortib, belgi bo'rttiriladi

73. Murakkab kiritmaning ifodalanishi haqidagi noto'g'ri hukmni toping.

A) so'z birikmalari bilan

B) kengaygan birikmalar bilan

C) so'z-gaplar bilan

D) gaplar bilan

74. *Afsuski, hali o'zlashtirilmagan yertar juda ko'p.* Tagiga chizilgan so'z haqidagi noto'g'ri hukmni toping.

A) sodda kiritma

B) gap bo'laklari bilan aloqaga kirishmaydigan bo'lak

C) murakkab kiritma

D) achinish munosabatini ifodalagan

75. *Aytishlaricha, bugun kelishlari kerak.* Ushbu gapning kiritmaning ma'nosini toping.

A) so'zlovchining gumon munosabati

B) fikrning birovga nisbatlanishi

C) o'z fikri tarkibiy qismlarining ahamiyatlilik darajasi

D) fikriga doir bayon etadigan qo'shimcha axboroti

76. Murakkab kiritma qatnashgan gapni toping.

A) Menimcha, oqil va sodiq eron rafiqasi uchun bebaho bezakdir.

B) Chindan ham, mashina dehqonning og'irini yengil qiladigan zabardasti kuchdir.

C) Dunyoda hech bir xalq to'g'ri kelmas, mening bilishimcha, sening elingga

D) Xayriyat, vaqtda yetib keldik.

77. So'zlovchi bir fikrni ifodalayotgan paytda shu fikrga oid izoh, qo'shimcha axborot berish ehtiyoji bilan qo'llanadigan birlik ...

A) ajratilgan bo'lak

B) undalma

C) kiritma gap

D) uyushiq bo'lak

78. Kiritma gaplarda qo'llanilmaydigan tinish belgisi qaysi?

A) qavs B) tire

C) vergul D) hammasi qo'llanadi

79. Kiritma gaplar eng ko'p qo'llaniladigan soha ...

A) she'riy nutq

B) dramatik nutq

C) monologik nutq

D) ilmiy uslub

80. *Shokir sartarosh (tumanduni hamma taniydi, siz ham tanisangiz kerak) o'g'lini uylantirmoqchi bo'libdi.* Ushbu gap haqidagi to'g'ri hukmni toping.

- A) ajratilgan bo'lak
- B) undalma
- C) kiritma gap
- D) uyushiq bo'lak

81. Yolg'iz borishga, to'g'risini
avtom. qo'rqaman. Tagiga chizilgan
lik haqidagi to'g'ri hukmi toping.

- A) ajratilgan bo'lak
- B) undalma
- C) kiritma
- D) uyushiq bo'lak

82. Qurbon ota uning suhbatini
avtom. ham — odamning vuzi
ham — hamsafar bo'lish to'g'risida-
avtom. nazasini o'ldirmadi. Tagiga chizil-
gan birlik haqidagi to'g'ri hukmi toping.

- A) ajratilgan bo'lak
- B) undalma
- C) kiritma gap
- D) uyushiq bo'lak

83. Bir kuni ninachilarning na-
harmon, yashil, malla tuslarini
uyiga keltirib, otamga maqtandim.
Berilgan gapda egalik qo'shimchlari
qaysi bo'laklar tarkibida qo'llangan?

- A) vositasiz to'ldiruvchi, vositali to'ldiruvchi
- B) hol, vositasiz to'ldiruvchi, kesim
- C) hol, vositali to'ldiruvchi, vositasiz to'ldiruvchi
- D) hol, vositali to'ldiruvchi

84. Qabulxona — bu ver ilgari
katta bo'vning mehmonxonasi
bo'lgan bo'lsa kerak — qorong'i
bo'ldi. Tagiga chizilgan birlik haqidagi to'g'ri
hukmi toping.

- A) ajratilgan bo'lak
- B) undalma
- C) kiritma gap
- D) uyushiq bo'lak

85. Kiritma gaplar haqidagi to'g'ri
ma'lumotlarni aniqlang.

- 1) kiritma gaplar asosan kitobiy
unlubga xos;

2) kiritma gaplar asosan gap o'rtasida
keladi;

3) kiritma gaplar orqali ifodalangan
qo'shimcha ma'lumot gapning umumiy
mazmuniga bog'liq bo'lmaydi;

4) kiritma gaplar gap tarkibidan
tushirib qoldirilsa ham, gapning asosiy
mazmuniga ziyon yetmaydi.

- A) 1, 3, 4
- B) 1, 2, 4
- C) faqat 1
- D) 1, 2, 3, 4

86. Turli katta-kichik marosimlar
// bayramlar, tug'ilgan kunlar,
to'ylar bilan bir qatorda do'stona
yig'inlar ham bu munosabatlarni
tobora mustahkamlab turuvchi
vositalardir. Ushbu gapda // belgisi
o'nida qaysi tinish belgisi qo'yiladi?

- A) vergul
- B) ikki nuqta
- C) nuqtali vergul
- D) tire

87. So'zlovchining o'z fikriga munosabati
qanday bo'laklar orqali ifodalanadi?

- A) kiritma orqali
- B) undalma orqali
- C) ajratilgan bo'lak orqali
- D) uyushiq bo'lak orqali

88. To'g'ri, qishloq tomonga bir-
ikki qadam bosdim. Lekin, chamasi,
kursdoshlar orasida yolg'izlanib
qolish, ming bir ta'nalami
eshitishdan ham qo'rqdim, shekilli.
Berilgan gapda vergulning ishlatilishi
nimalar bilan bog'liq?

1) ajratilgan bo'lak; 2) uyushiq bo'lak;
3) kirish so'z.

- A) 1, 2, 3
- B) 1, 2
- C) 2, 3
- D) 1, 3

89. Qaysi qatorda menimcha,
fikrimcha, avtishlaricha kirish so'zlarining
ifodasi to'g'ri berilgan?

- A) fikrning tartibini ko'rsatadi
- B) fikrning kimga qarashligini ko'rsatadi
- C) fikrni shakllantirishga xizmat qiladi
- D) his-hayajonni ifodalaydi

90. *O'zbeklar orasida qadim-qadimdan chinakam insoniy fazilatlar // axloqiy teranlik, mehr-oqibat ulug'lanib kelgan.* Gapda // belgisi o'rniga qaysi finish belgisi qo'llanadi? Tinish belgisining qo'yilish sababini toping.

A) bog'lovchisiz qo'shma gap mazmunan keyingisi birinchisining uzviy davomi sanalgani uchun nuqtali vergul qo'yiladi

B) umumlashtiruvchi so'z uyushiq bo'laklardan oldin kelgani uchun ikki nuqta qo'yiladi

C) ajratilgan izoh bo'lak mavjud bo'lganligi uchun tire qo'yiladi

D) bog'lovchisiz qo'shma gap qismlari mazmunan bir-biriga yaqin bo'lgani uchun ikki nuqta qo'yiladi

91. *Eng muhimi, mustaqillik tufayli odamlarimizning dunyoqarashi va tafakkuri, ma'naviy qiyofasi o'zgardi, jamiyatimizda ahillik, muruvvat, mehr-oqibat, tinchlik, osoyishtalik hukm surdi.* Ushbu gapda vergulning qo'yilish sabablari qaysi javobda to'g'ri berilgan?

1) gapda kirish so'z ishtirok etganligi uchun;

2) gapda ajratilgan bo'lak ishtirok etganligi uchun;

3) so'z-gapdan keyin kelgan bo'laklar bo'lgani uchun;

4) uyushiq bo'laklar ishtirok etgani uchun;

5) sodda gaplar bog'lovchisiz bog'langani uchun;

6) bog'langan qo'shma gap bo'lganligi uchun.

A) 1, 4, 5 B) 1, 3, 6

C) 1, 3, 5 D) 2, 4, 6

92. Kiritma qo'llangan gapni toping.

A) Uning boshida do'ppi, Marg'ilon nusxa do'ppi bor edi.

B) Chindan ham, mashina dehqonning og'irini yengil qiladigan zabardast kuchga aylandi.

C) Biz, yoshlar, xalqqa xizmat qilamiz.

D) Muhimi shuki, siz o'quvchilarga keraksiz.

93. *Beva ayol farzandlarini mashaqqat bilan – uning olt frontda halok bo'lgan edi – qattiq qiyinchiliklarni ko'rib voyaga yetkazdi.* Ushbu gapga qaysi qatorda to'g'ri tavsif berilgan?

A) tarkibida kiritma gap mavjud bo'lgan gap

B) tarkibida ajratilgan bo'lak va murakkab kiritma mavjud bo'lgan gap

C) tarkibida vositasiz to'ldiruvchi, ravish holi va murakkab kiritma mavjud bo'lgan gap

D) tarkibida murakkab kiritma va uyushiq hollar mavjud bo'lgan gap

94. Kiritma gaplar nutqning qaysi ko'rinishida ko'proq qo'llanadi?

A) she'riy nutqda

B) nasriy nutqda

C) dramatik nutqda

D) barcha javoblar to'g'ri

95. *Bugun soat 2 da – buni sizga aytish yodimdan chiqayozibdi – tushlikdan keyin yozuvchilar bilan uchrashuv bo'lar ekan.* Berilgan gap qaysi qatorda to'g'ri tavsiflangan?

A) tarkibida kiritma mavjud bo'lgan sodda gap

B) tarkibida ajratilgan bo'lak va murakkab kiritma mavjud bo'lgan gap

C) tarkibida murakkab kiritma va uyushiq bo'laklar mavjud bo'lgan gap

D) tarkibida sodda kiritma va uyushiq bo'laklar mavjud bo'lgan gap

96. So'zlovchining o'z fikri tarkibiy qismlari ahamiyatli darajasini bildiruvchi kiritma qaysi gapda mavjud?

A) Demak, ertalab uchrashamiz.

B) Yaxshi hamki, vaqtda yetib keldik.

C) Birinchidan, bu borada siz nohaqsiz.
D) Yaxshi kunlarga yetib keldik, muhoollah.

97. *Ertaga qishloqqa – buni bizga aytish yodimdan ko'tarilibdi do'stlaringiz huzuriga ketyapmiz.* Berilgan gap qaysi javobda to'g'ri tavsiflangan?

A) tarkibida kiritma gap mavjud bo'lgan gap

B) tarkibida ajratilgan bo'lak va murakkab kiritma mavjud bo'lgan gap

C) tarkibida murakkab kiritma va uyushiq hol mavjud bo'lgan gap

D) tarkibida ajratilgan bo'lak mavjud bo'lgan gap

98. *Majlis ishtirokchilaridan biri – ularning soni uncha ko'p emas edi – ko'zoynakli kishi qo'l ko'tarib so'z so'radi.* Berilgan gap qaysi javobda to'g'ri izohlangan?

A) tarkibida murakkab kiritma bo'lgan sodda gap

B) tarkibida ajratilgan bo'lak va murakkab kiritma bo'lgan sodda gap

C) tarkibida ajratilgan bo'lak va uyushiq bo'lak mavjud bo'lgan sodda gap

D) tarkibida ajratilgan bo'lak mavjud bo'lgan gap

99. *Qiziq, anavi kim?* Ushbu gapda qo'llangan qiziq so'zining sintaktik vazifasini toping.

A) undalma

B) sifatlovchi aniqlovchi

C) ega

D) kirish so'z

100. Badiiy uslubga xos bo'lgan kirish so'zlarni toping. 1) shaksiz; 2) shubhasiz; 3) demak; 4) fikri o'qimcha; 5) bayon qilinishicha.

A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 4

C) 1, 2, 4 D) 1, 4, 5

101. Qaysi qatordagi gapda kitobiy uslubga xoslangan kirish so'z ishtirok etgan?

A) Albatta, baxillik qon yo jon bilan o'tadigan fiziologik hodisa emas.

B) Tavba, shunchalik bag'ritosh, bemehr, bemuruvvat bola bo'ladimi!

C) Demak, yashash ma'nosining zamirida xalq xizmatini qilish, Vatanni sharaflash burchi ham bor.

D) Oyim, chamamda, bu gapni dadamga aytmedi.

102. Qaysi gapda gap bo'laklari bilan aloqaga kirishmagan bo'lak mavjud?

A) Shu bilan, qarabsizki, shinamgina kutubxona paydo bo'ldi.

B) Bilingki, o'z vaqtida tuzatilmagan xato fojiga olib keladi.

C) Dadam bosmaxonadanmi, magazinmi, juda ko'p afishalar keltirib berdi.

D) Ko'chadan kiraverishda, ariq bo'yida, kattagina bo'sh bir o'tinxona bo'lar edi.

103. Qaysi gapdagi kirish so'z alohida olinganda moslashuvli birikma bo'la oladi?

A) Baxtga qarshi, Saida uning xohishini payqamadi.

B) Dunyoda hech bir xalq to'g'ri kelolmas, mening bilishimcha, sening elingga.

C) Yaxshi hamki, yomg'ir yog'madi.

D) Nasihatimni, otangning so'zini, yodda tut.

104. Kiritmalar haqidagi noto'g'ri hukmni aniqlang.

A) kiritmalar gapning umumiy mazmuniga aloqador bo'ladi

B) gapdagi biror bo'lak bilan hokim-tobelik aloqasiga kirmaydi

C) talaffuzda kichik to'xtamlar bilan ajratiladi

D) boshqa gap bo'laklari kabi sodda va murakkab bo'ladi

105. Qaysi qatorda ishonch munosabatini ifodalovchi kiritma qatnashgan?

A) Bu ishingizni, albatta, bajaraman.
B) To'g'ri, qora kunga asrab qo'ygan bug'doyimiz ham, jo'xori ham ko'p edi.

C) Darhaqiqat, inson mehnat bilan qadrlanadi.

D) hammasida qatnashgan

106. *Qolaversa, kasal onasiga madad bo'ladi.*

Ushbu gapda tagiga chizilgan birlik haqidagi to'g'ri fikrni toping.

A) ajratilgan bo'lak

B) sodda gap

C) kiritma

D) undalma

107. *Fikri oqimicha, bayon qilinishicha* kiritmalari haqidagi to'g'ri fikrni aniqlang.

A) fikri oqimicha – badiiy uslubga xos, bayon qilinishicha – publitsistik uslubga xos

B) fikri oqimicha – publitsistik uslubga xos, bayon qilinishicha – badiiy uslubga xos

C) fikri oqimicha – ilmiy uslubga xos, bayon qilinishicha – publitsistik uslubga xos

D) fikri oqimicha – ilmiy uslubga xos, bayon qilinishicha – badiiy uslubga xos

108. Qaysi qatorda kiritma sof modal so'z bilan ifodalangan?

A) To'g'ri, bu – litsey binosi.

B) Balki, uning o'zi ham kelib qolar.

C) Albatta, baxillik qon bilan o'tadigan fiziologik hodisa emas.

D) Aftidan, G'ulomjon bu g'alvalarni atayin boshlagan.

109. Qaysi qatorda undov so'z bilan ifodalangan kiritma mavjud?

A) Avvalo, insonning qalbi go'zal bo'lmog'i kerak.

B) Xo'sh, qulog'imda sizda, azizlar.

C) Xayriyat, odamlarimizga insof va diyonat qaytib kelmoqda.

D) Ehtimol, bu ishni o'zing bajararsan.

110. Vazifadosh modal so'zning kiritma vazifasida kelishi qaysi javobda keltirilgan?

A) Bizning g'olib chiqishimiz shubhasiz.

B) Siz emas, balki u haqdir.

C) Afsuski, besh qo'l barobar o'min

D) Aftidan, u yolg'on gapiryapti.

111. Qaysi qatorda tinish belgisi bilan bog'liq xato kiritmaga doir?

A) Rais ham Ra'noxonning ahvoli sezdi shekilli, haytovur yo'q demadi.

B) Jalil og'ayni, otamga o'z qo'ling bilan bir palov damlab bergin.

C) Endi u rosmana raisga Umm zakunchiga aylangan edi.

D) Insonda hamma narsa – kiyim ham odob ham, qalb ham go'zal bo'lishi kerak.

112. *Aytgancha, biznikiga siz ham borar ekansiz.* Ushbu gapdagi taqdim chizilgan birlik haqidagi to'g'ri fikrni aniqlang.

A) kiritma B) ajratilgan bo'lak

C) to'liqsiz gap D) hol

113. Qaysi qatordagi gapda kiritma va uyushiq bo'laklar qatnashgan?

A) Demak, yashash ma'nosining zamirida xalq xizmatini qilish, Vatanni sharaflash burchi ham bor.

B) Tavba, shunchalik bag'ritosh, bemehr, bemuruvvat bola bo'ladimi?

C) Ajabo, armonga yo'l qo'ymaslik mumkin bo'lgan holda bu azobni, bu gumrohlikni nechun o'zingizga ravo ko'rdingiz?

D) hamma javoblar to'g'ri

114. *Hayotning eng og'ir, eng shafqatsiz kunlarida ham yiqilmadi, aksincha, qaddini tik tutib, o'zini mehnatga urdi.* Ushbu gap haqidagi to'g'ri fikrni toping.

A) uyushiq bo'lak qatnashgan

B) uyushiq bo'lak va kiritma qatnashgan

C) uyushiq bo'lak va ajratilgan bo'lak qatnashgan

D) ajratilgan bo'lak va kiritma qatnashgan

115. *Xo'p bugungi gapim tamom qizim.* Ushbu gapda qaysi bo'lak(lar) bilan bog'liq tinish belgisiga doir xatolik mavjud?

- A) kiritma bilan
 B) undalma bilan
 C) kiritma va ajratilgan bo'lak bilan
 D) kiritma va undalma bilan
116. Kiritmaning qaysi turi asosan gap o'rtasida kelib, gapning boshqa qismlaridan qavs bilan ajratiladi?
 A) sodda kiritma
 B) kiritma gap
 C) barcha kiritmalar gapning istalgan o'rnida kelishi mumkin
 D) kiritmalarda qavs ishlatilmaydi
117. Gap bo'laklari bilan grammatik aloqaga kirishmaydigan birliklar nomi noto'g'ri sanalgan qatorni toping.
 A) undalma
 B) kirish so'z, kirish gaplar
 C) ajratilgan bo'lak
 D) hammasi to'g'ri
118. Undalmalar gapning qaysi o'rinlarida keladi?
 A) boshida
 B) o'rtasida
 C) oxirida
 D) istalgan o'rinda kela oladi
119. Undalmalar shaklini qaysi gap bo'lagiga o'xshaydi?
 A) egaga B) kesimga
 C) holga D) to'ldiruvchiga
120. Undalmali gapning kesimi ko'pincha qaysi shaxs shaklida bo'ladi?
 A) I shaxs B) II shaxs
 C) III shaxs D) I va II shaxs
121. Yoyiq undalmalar haqidagi to'g'ri fikrlarni aniqlang.
 1) o'ziga qarashli aniqlovchisi bo'ladi;
 2) o'ziga qarashli izohlovchisi bo'ladi;
 3) o'ziga qarashli to'ldiruvchisi bo'ladi;
 4) tarkibida undov so'z qatnashadi.
 A) 1, 2, 4 B) 1, 2, 3, 4
 C) 1, 2, 3 D) 1, 2
122. Ega qatnashgan gapni toping.
 A) Muhtaram Umidaxon, sizni tug'ilgan kuningiz bilan tabriklayman.

- B) Kitob, mening doimiy do'stimsan.
 C) Kitob, sen bo'lmasang, balki, kun yorishmasdi.
 D) Inim, kitoblarni sandiqlarga joylayvering.
123. Yoyiq undalma qatnashgan gapni toping.
 A) Muhtaram Umidaxon, sizni tug'ilgan kuningiz bilan tabriklayman.
 B) Kitob, mening doimiy do'stimsan.
 C) Kitob, sen bo'lmasang, balki, kun yorishmasdi.
 D) Inim, kitoblarni sandiqlarga joylayvering.
124. Undalma alohida ohang bilan ajratib aytilsa, undan keyin qaysi tinish belgisi ishlatiladi?
 A) vergul B) undov belgisi
 C) ko'p nuqta D) A va B
125. *Kelajagimiz porloq, o'rtog' Ergashev.* Ushbu gapda undalmaning qaysi turi qatnashgan?
 A) sodda undalma
 B) aniqlovchiga ega bo'lgan yoyiq undalma
 C) izohlovchiga ega bo'lgan yoyiq undalma
 D) to'g'ri javob berilmagan
126. Undalmalardan oldin ey, hoy undovlari kelsa, tinish belgisi qay tarzda qo'yiladi?
 A) faqat undalmadan keyin qo'yiladi
 B) undov so'z va undalmadan keyin qo'yiladi
 C) undalma har ikki tomondan vergul bilan ajratiladi
 D) undov so'z va undalma o'rtasiga chiziqcha qo'yiladi
127. Undalmalar ko'pincha nechanchi shaxsdagi egalik qo'shimchasi bilan qo'llanadi?
 A) I shaxs B) II shaxs
 C) I va II shaxs D) III shaxs
128. Undalma orqali shaxs yoki predmetning uzoq masofada ekanligini

bidiruvchi hollarda qo'llanadigan so'zlar berilgan qatorni belgilang.

1) undalma oldidan ey, ov so'zlarini keltirish orqali;

2) undalmadan keyin ho, voy, ov so'zlarini keltirish orqali;

3) undalmadan keyin ey, ho undovlarini keltirish orqali;

4) undalmadan oldin hoy, ho undovlarini keltirish orqali;

5) undalmadan keyin -u(yu), ov undovlarini keltirish orqali.

A) 3, 5 B) 3, 4, 5

C) 2, 4, 5 D) 2, 3, 4, 5

129. Undalma haqidagi barcha to'g'ri fikrlar ko'rsatilgan javobni belgilang.

1) undalma egalik qo'shimchalarini olmaydi;

2) undalmada I shaxs birtikdagi egalik-qo'shimchasi bo'lishi mumkin;

3) ba'zan undalma III shaxs birtikdagi egalik qo'shimchalarini olishi mumkin;

4) undalma bosh kelishik shaklida bo'ladi.

A) 2, 3, 4 B) 1, 2, 3, 4

C) 1, 3, 4 D) 1, 4

130. Qaysi gapda vergul yoyiq undalmadan so'ng ishlatilgan?

A) Men bor joyda senga, chaqimchi bir insonga, nima bor?

B) G'azab, jaholat, g'iybat, tuhmat – yomon xulqlar kishini tubanlik qariga tashlaydi.

C) Quyosh, nuring sochaver mo'l-mo'l.

D) Qo'ng'ir sochli singillarim, sizlar ham yaxshi qoling.

131. Qaysi gapda ham ega, ham undalma qatnashgan?

A) Oh, bu o'lka naqadar jozibali!

B) O'zbekiston! Sen bizning faxrimizsan!

C) Do'stlar! Tabiatni asraylik.

D) Qushlar – bizning do'stimiz.

132. Qanday undalmalar yoyiq undalmalar hisoblanadi?

A) o'ziga qarashli aniqlovchilar va izohlovchisi bor undalmalar

B) birdan ortiq uyushib kelgan undalmalar

C) undalma qo'llangan gapda ega ham mavjud bo'lsa

D) alohida ohang bilan ajratib aytilgan undalmalar

133. Qaysi qatorda undalmalari berilgan?

A) Sharofat, aftidan, bunaqa gaplar bilan Siddiqjonning g'ashiga tegmoqchi edi.

B) Voy, bolam, bir o'zing qiynilib qolmagin.

C) Inson ezgulikni va ulug'likni ozi qilishi kerak.

D) Oh, umr o'tdi-ketdi oqar suvdek!

134. Qaysi qatordagi gapda yoyiq undalmalar uyushiq holda kelgan?

A) Muhtaram otalar, munim onaxonlarimiz bizni duo qilib o'tiribdi.

B) Qadri ustozlar, aziz talabalarni bayram bilan muborakkod etaman!

C) Seni unutmamas yuragim aslo, Ey O'rta Osiyo, O'rta Osiyo.

D) Salom, yashil vodiylar, ko'm-ko'k o'rmonlar!

135. Sodda gapning to'liq sintaktik tahlilida quyidagi vazifalardan qaysilarini amalga oshirish kerak?

1) gapda so'zlarning o'zaro bog'lanishi bo'yicha tahlil;

2) gap bo'laklarini aniqlash;

3) gapda qaysi so'z turkumiga oid so'zlar borligini aniqlash;

4) gap qurilishi bo'yicha tahlil;

5) gapda nechta tinish belgisi borligini aniqlash.

A) 2, 3, 4 B) 1, 2, 4

C) 1, 2, 3, 4 D) 1, 2, 3, 5

136. Gap bo'laklarini aniqlash bo'yicha tahlilni amalga oshirishda quyidagi vazifalardan qaysilarini bajarish kerak?

1) gapning tuzilishiga ko'ra turini aniqlash;

2) gapda uyushiq bo'laklar bor yoki yo'qligini aniqlash;

3) gap bo'laklari bilan munosabatga kirishmagan bo'laklar bor yoki yo'qligini izohlash;

4) gap bo'laklari qanday hissoz birlikmalari tarkibida kelganini izohlash;

5) gap bo'laklarini belgilash;

6) gap bo'laklarining joylashuv tartibini izohlash.

A) 1, 2, 3, 5, 6 B) 2, 3, 5, 6

C) 1, 2, 3, 5 D) 1, 2, 3, 4, 5, 6

137. Undalmali gapni toping.

A) Inson ezgulikni va ulug'likni orzu qilishi kerak.

B) Oh, umr o'tdi-ketdi oqar suvday!

C) Sharofat, aftidan, bunaqa gaplar bilan Siddiqionning g'ashiga tegmoqchi edi.

D) Hoy, quyoncha, yakka o'zing qayoqqa ketyapsan?

138. Gap bo'laklari bilan grammatik jihatdan bog'lanmaydigan so'z qaysi gapda qo'llangan?

A) To'g'ri, o'zbek adabiyotining tarixi ming yillar bilan belgilanadi.

B) Qirlar bag'rini hali ko'm-ko'k, saf-saf pistalar, do'lanalar bezab turibdi.

C) Asar ta'sirida yuzida qizillik, bilakda kuch, ko'zda nur yetarlicha bo'ladi.

D) Ba'zi vaqtda, sug'orish paytlarida, kechalari ham tinim bo'lmas edi.

139. Yig'iq undalmali gapni toping.

A) Aziz birodarlar, mehnatkash do'stlar, hammamiz ham xalqimiz boyligi bo'lgan paxtadan manfaatdormiz.

B) Duradgor amakim kecha mukofot oldi.

C) Oh, mayin allalarga boy ekansan, Farg'ona.

D) Xayr, yiroqqa qochgan so'qmoqlar.

140. Sifat bilan ifodalangan undalma qaysi qatorda berilgan?

A) Aziz Vatan, mehirim, ishqim bilan to'liq ovozim.

B) Sevan ko'li, ruxsoringga g'ubor qo'nmasin.

C) Dunyoni qizg'anma mendan, azizim.

D) Beshinchi, beshinchi, uchinchiga quloq sol.

141. Yoyiq undalmali gap qaysi qatorda?

A) Mana, taqdir, olib keldim, tekshirib ko'ring!

B) Bahor keldi, gul ochildi, nur sochildi borliqqa.

C) Lekin seni yo'qotdim, birinchi muhabbatim.

D) Otajon, bas endi, bugun dam oling.

142. So'zlovchining undalma orqali o'z-o'ziga undashi qaysi qatorda berilgan?

A) Shovqin solimgan, Arslon aka, atrofda odamlar bor.

B) Yashna, ozod diyorum, o'zingnan mehrinonim.

C) Xayr senga, qadrdonim majnunto!

D) So'zda, Navoiy, ne desang chin degil, Rost navo nag'maga tahsin degil.

143. Undalmalarda tinish belgilarining ishlatilishi haqidagi qaysi hukm noto'g'ri?

A) undalmalar oldidan undov so'zlar ishlatilganda yozuvda undalma bilan undov so'zlar orasiga hech qanday tinish belgi qo'yilmaydi

B) undov so'zlar undalmadan so'ng kelganda undov bilan undalma chiziqcha bilan ajratib yoziladi

C) undalmalar oldidan undov so'zlar ishlatilganda yozuvda undalma bilan undov so'zlar orasiga vergul qo'yiladi

D) undalmalar gap o'rtasida kelganda har ikki tomondan vergul bilan ajratib yoziladi

144. Undalma gapda qanday holda tinglovchiga nisbatan hurmatsizlik, mensimaslik ma'nosini ifodalaydi?

A) undalma o'mida undov so'z ishlatilisa

D) Aytgil, do'stim, nima qildik Vatan uchun?

154. *Issiq bilan sovuq, qor bilan yomg'ir, suv bilan havo, o'simliklar bilan hayvonlar – bularning bari tabiatning kuchlari hisoblanadi.* Ushbu gapda qo'llangan uyushiq va umumlashtiruvchi bo'laklar gapning qaysi bo'lagi hisoblanadi?

- A) hol B) ega
C) kesim D) aniqlovchi

155. Qaysi gapda vergul yoyiq undalmadan keyin ishlatilgan?

A) Quyosh, nuring sochaver mo'l-mo'l.
B) Men bor joyda senga, chaqimchi bir insonga, nima bor?!

C) G'azab, jaholat, adovat, g'iybat, tama, zulm – yomon xulqlar kishini tubanlik qa'riga tashlaydi.

D) Qo'ng'ir sochli singillarim, sizlar ham yaxshi qoling.

156. Kirishlar haqidagi barcha to'g'ri fikrlar ko'rsatilgan javobni belgilang.

1) kirishlar orqali so'zlovchining o'zi bayon etayotgan fikriga ishonch, gumon, achinish kabi munosabatlari ifodalanadi;

2) kirishlar so'z va birikma holida bo'ladi;

3) kirishlar uslubiy xoslanish xususiyatiga ega emas;

4) kirishlar gapning boshqa bo'laklari bilan grammatik aloqaga kirishmaydi.

- A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 2, 4
C) 3, 4 D) 2, 3

157. Qaysi qatordagi gapda so'zlovchining tinglovchiga shaxsiy munosabatini ifodalovchi undalma qatnashgan?

- A) Opa, urma qalbingma tikan.
B) Xalqim, bir vaqtlar sen otashga sig'ingan eding.
C) Dadasi, choyingiz sovib qoldi.
D) hamma javoblar to'g'ri

158. So'zlovchi tinglovchining diqqatini nutq jarayoniga jalb etishni maqsad qilib olsa ...

- A) undalma gap boshida keladi
B) undalma gap o'rtasi va oxirida keladi
C) undalma l shaxs birlik sondagi egalik qo'shimchasini olib keladi
D) undalma o'rni undovlar qo'llaniladi

159. Qanday holatda undalma vazifasida kelayotgan tinglovchi so'zlovchiga yaqin ekanligini, erkalash, suyish ma'nolarini ifodalaydi?

- A) undalma gap boshida kelsa
B) undalma gap o'rtasi va oxirida kelsa
C) undalma l shaxs birlik sondagi egalik qo'shimchasini olib kelsa

D) undalma o'rni undovlar qo'llanilsa

160. Undalma nutqda tushib qolib, uning o'rni undovlar qo'llansa ...

A) so'zlovchi tinglovchiga subyektiv munosabatini ifodalashni maqsad qilib oladi

B) so'zlovchi tinglovchining diqqatini nutq jarayoniga jalb etishni maqsad qilib oladi

C) tinglovchining so'zlovchiga yaqin ekanligi, suyish, erkalash ma'nolari ifodalanadi

D) tinglovchiga hurmatsizlik, mensimaslik ma'nosi ifodalanadi

161. Undalma qatnashgan gaplar agar sodda gap bo'lsa, ko'pincha sodda gapning qaysi turi hisoblanadi?

- A) shaxsi ma'lum gap
B) shaxsi umumlashgan gap
C) shaxsi noma'lum gap
D) egali gap

162. *Undalmali gaplarda ko'pincha ega qatnashmaydi.* Qaysi gapda bu qoidaga rioya qilinmagan?

- A) Do'ndig'im, o'ynoqlab yura tur.
B) So'zla, ko'zgujon, haqiqatni et bayon.

C) Paxtakorlar, g'ozaga ishlov berishni kuchaytiringiz!

D) Aziz sinfdoshlar, bu sharafli ishga barchamiz mas'ulmiz.

163. Er-xotin bir-biriga murojaat etganda ...

A) undalmadan oldin undov so'zlar qo'llaniladi

B) undalmadan keyin undov so'zlar qo'llaniladi

C) undalma tarkibida I shaxs egalik qo'shimchasi keladi

D) undalma tarkibida III shaxs egalik qo'shimchasi keladi

164. Undov so'zlar undalmadan keyin kelsa ...

1) undov bilan undalma chiziqcha bilan ajratib yoziladi;

2) undov bilan undalma orasiga hech qanday tinish belgisi qo'yilmaydi;

3) undalma orqali ifodalangan shaxs yoki predmet so'zlovchidan uzoq masofada ekanligi ifodalanadi;

4) undalma tinglovchining diqqatini kuchliroq jalb etish, emotsionallikni ta'minlash, hayron qolish ma'nosini ifodalashga xizmat qiladi;

5) undalma vazifasida kelayotgan tinglovchi so'zlovchiga yaqin ekanligini, erkalash, suyish ma'nolarini ifodalaydi.

A) 1, 3 B) 2, 4

C) 1, 5 D) 2, 5

165. Qanday holatda undalma gap o'rtasi va oxirida qo'llaniladi?

A) so'zlovchi tinglovchiga murojaat etish orqali unga alohida e'tiborni qaratsa

B) so'zlovchi tinglovchiga murojaat etish orqali unga subyektiv munosabatini ifodalashni maqsad qilib olsa

C) so'zlovchi tinglovchini nutqiy muloqotga chorlashni maqsad qilib olsa

D) so'zlovchi tinglovchining diqqatini nutq jarayoniga jalb etishni maqsad qilib olsa

166. *Shivirlading yonini xushhol:*

«Mangu birmiz, do'stim, ikkinchi Qaysi javobda she'riy misralarda vergullarning qo'llanilish sababi tuzatilib izohlangan?»

A) ajratilgan bo'laklar ishtirok etgan

B) undalma ishtirok etgan

C) uyushiq bo'laklar ishtirok etgan

D) kiritma ishtirok etgan

167. *Yo'lim boshladi to'kezdim dala-tog'.*

Kezdim ne yurtlarni – chiroyi tengsiz.

Ushbu parchada tirening ishlatilish sababini ko'rsating.

A) taqqoslash ma'nosini bildiruvchi so'zlar orasida ishlatilgan

B) tartibni o'zgartirish orqali ajratilgan gap bo'laklari orasida ishlatilgan

C) qo'shma gap tarkibidagi sodda gaplar orasida ishlatilgan

D) ega va kesim orasida bog'lamasiz ot-kesim bo'lgani uchun ishlatilgan

168. *O'g'lim, bizning sendan boshqa umid nishonimiz, hayot quvonchimiz yo'q.*

Gapda qaysi bo'lak uyushgan?

A) aniqlovchi B) ega

C) kesim D) to'ldiruvchi

169. *Kechagi, ya'ni urushdan oldingi hayotning naqadar maroqli ekanini bilgandir.*

Gapda qaysi gap bo'lagi ajratilgan?

A) kesim

B) to'ldiruvchi

C) payt holi

D) sifatlovchi aniqlovchi

170. Qaysi gapda olmoshlar faqat to'ldiruvchi va qaratqich aniqlovchi vazifasini bajargan?

A) Hindistonda neniki ko'rgan bo'lsangiz, shularning barini jam qilib kitob yozmog'ingiz darkor.

B) Sizni bezovta qilmaslik uchun o'sha kelmagani uchun buni sizga aytib bermaganimiz uchun uzr so'raymiz.

C) Men hech kimdan hech narsa qilayotganim yo'q, aksincha, sizning vazifangizni bajarmoqchiman.

D) Shuni o'ziga aytasangiz ham bo'lar edi.

171. *Islom baros* – **sodda**, **uloq** – *ov va qush ilmining piri*dir.

Gapdagi tagiga chizilgan birliklar jumladagi to'g'ri fikrni toping.

A) so'z birikmasi

B) undalma

C) kiritma

D) ajratilgan bo'lak

172. Qaysi javobda ega qatnashmagan undalmali gap berilgan?

A) O Qashqar tuprog'i, qashshoqmidan qashshoq?

B) Yetar, ey cholg'uchi, bas qil sozingni.

C) O'sha damgi iqbolim ham, onajonim, sengadir.

D) Nechun kerak, rubob, senga shuncha g'am?

173. Qaysi gapda metonimiya usulida ma'nosi ko'chgan so'z ega vazifasini bajargan?

A) Lermontovni tashlamadim hech, So'ngra qo'lga oldim Hofizni.

B) Yanvarning boshlarida butun qishloq to'g'on qurishga otlandi.

C) Bir kosa ichdim.

D) Chorva desam, deguday, tuyog'imiz ko'paysa ko'paydiki, kamaygani yo'q.

174. Qaysi javobda o'z va ko'chma ma'noda qo'llangan so'zlar bir xil gap bo'lagi vazifasini bajargan?

A) Bo'sh o'ringa o'tiring. – Uning ko'ngli bo'sh.

B) Eshik ochiq. – Mehmonni ochiq chehra bilan kutib ol.

C) Usta o'tkir asbob bilan simni qirqdi. – Salim o'tkir zehni boladir.

D) So'zni to'g'ri yozishni o'rgan. – U to'g'ri odam.

175. *Cho'pon*: «*Ey xoja, men senga sutga suv qo'shmagin degan edim, mening so'zimni aslo eshitmading. O'tgan kechasi sutga qo'shgan suvlaring hammasi yig'ilib, sel bo'lib oqdi va qo'ylarni oqizib ketdi*», – *deb javob berdi*. Ushbu matnda vergul qo'yilishi noto'g'ri izohlangan javobni belgilang.

A) ko'chirma gap darak gap bo'lgani uchun qo'shtimoqdan so'ng vergul qo'llangan

B) bog'lovchisiz qo'shma gap qismlarini bog'lash uchun vergul ishlatilgan

C) undov so'z qo'llangani uchun vergul ishlatilgan

D) undalma qo'llangani uchun vergul ishlatilgan

176. *Shaxsning muayyan ish yuzasidan layoqati va uni muvaffaqiyatli bajarishdagi o'ziga xos imkoniyatlarini belgilovchi yolg'iz o'ziga xos xususiyatlariga qobiliyat deyiladi*. Ushbu gapda qaysi bo'lak uyushgan?

A) kesim

B) to'ldiruvchi

C) aniqlovchi

D) ega

177. Qaysi javobda ega qatnashgan undalmali gap berilgan?

A) Yurak, sensan mening sozim.

B) Kitob, sen bo'lmasang, balki kun yorishmasdi?

C) Yetar, ey cholg'uvchi, bas qil sozingni.

D) Zafar! Oyimlar keldilar.

178. Berilgan gaplarning qaysi biri tarkibida yoyiq undalma mavjud?

1. Jahonga yuz tutgan O'zbekistonim, sening har bir yutuging mening yutug'imdir.

2. O'g'lim Yodgor! Aftidan, sen bu gaplarni eshitmagansan.

3. O'-o', do'stim. Buning hammasi xom xayol.

4. Sobir! Eski oshnalaringni topib keldim.

- A) 2, 3 B) 1, 2, 3
C) 1, 2 D) 3, 4

179. *Navoiy kuzning solg'in nafosati bilan nafas olgan xiyobonlarni oralab, tabiat va hayotdagi o'zgarishlar ustida fikr qilib, kechinmalar, hislarga to'lib yurarkan, navkar kelib, safar uchun otni tayyorlab qo'yganini bildirdi.* Ushbu gapda qaysi bo'lak(lar) uyushgan?

- A) kesim
B) ega, to'ldiruvchi
C) aniqlovchi, to'ldiruvchi, hol
D) hol

180. 1. Ona ham bolasining, baxti qaro jigargo'shasining, ko'zlarida shu zor-u mushtoqlik olovini ko'rdi.

2. Uning tug'ilgan joyi Turkistondagi Qoratog' etaklari - ko'klam toshqinlaridagina lablarini ho'llab olguvchi soylar, qizg'ish qirlar va cheksiz sayhonlar, onda-sonda bir uchraydigan muzbuloqlar, toshqinlardan paydo bo'lgan ko'llar yurtidir.

3. Men hovlimga bordim, bolaligimda ko'rganlarimdan yolg'iz shu jiyda qolibdi - tarvaqay, g'adir.

4. Komil buvaning uyi shu yong'oqzorning ichida - Bo'rijarning qoq ustida emish.

Berilgan gaplarda qaysi gap bo'lagi ajratilgan?

- A) 4-aniqlovchi; 1, 2, 3-kesim
B) 1, 3-aniqlovchi; 2, 4-kesim
C) 1, 4-aniqlovchi; 2, 3-kesim
D) 1-aniqlovchi; 2, 3, 4-kesim

181. *Biz - yoshlar - yurtimiz kelajagimiz.*

Ushbu gap haqida berilgan to'g'ri hukmlarni toping.

1) gapda ajratilgan bo'lak qatnashgan.

2) gapda uyushiq bo'lak qatnashgan.

3) qaratqich aniqlovchi kesimga tobelangan;

4) aniqlovchi va kesim tarkibida o'zaro shakldosh

qo'shimchalar ishtirok etgan;

5) aniqlovchi va kesim tarkibida egnilik qo'shimchasi qatnashgan

A) 2, 3, 4 B) 1, 3, 4, 5

C) 1, 3, 4 D) 1, 3, 5

182. Vergul ajratilgan bo'laklarni ajratish uchun qo'llanmagan gapni toping

A) Sizlar, yosh-yalang, o'ynab ko'ngillarning chigalini yozinglar.

B) Illat izlaganga illatdir dunyo, G'urbat izlaganga g'urbatdir dunyo.

C) Onaga, eng ulug' zotga, ehtiram chinakam insoniylikdir.

D) O'zbekistonda, jahonga yuz tutgan ozod va obod yurtida, azizdir inson.

183. *Qo'llar ishlar - muloyim.*

Ushbu gapda qaysi gap bo'lagi ajratilgan?

- A) aniqlovchi B) hol
C) kesim D) ega

184. Quyidagi nechta gapda boshqa bo'laklar bilan grammatik aloqaga kirishmaydigan bo'laklar soni ikkita?

1) Darhaqiqat, tepa ustidan diqqat bilan qaralsa, hali ham odamzod qo'li bilan qurilgan kanalning izlari ko'rinadi.

2) Og'aynilar, biz bu yerda qancha tortishmaylik, oramizda har qancha gap qochmasin, bu mehnat sarf qilsa arziydigan ish ekanligi ravshan ko'rinib turibdi.

3) Darhaqiqat, o'g'lim, bizdan ko'nglingiz to'q bo'lsin, xalqimiz inoq va serg'ayrat, yuzlaringizni shuvut qilmaydigan xalq.

4) Avvalo, rosmana ilmiy loyiha kerak, shuni tushunasizmi?

5) Yaxshi hamki, Jalolov bilan birga xatoning oldini oldik, uka.

- A) 2 ta B) 3 ta
C) 4 ta D) 5 ta

185. *To'g'ri, u aravani quruq olib qochadigan maqtanchoqlardan* *almas.*

Berilgan gap qaysi qatorda to'g'ri tahlil qilingan?

A) kiritma, ega, to'ldiruvchi, aniqlovchi, aniqlovchi, kesim

B) kiritma, ega, aniqlovchi, to'ldiruvchi, kesim

C) kiritma, ega, to'ldiruvchi, aniqlovchi, hol, to'ldiruvchi, kesim

D) kiritma, ega, aniqlovchi, kesim

186. *Ota // quyosh // ona // oy // Bu // men // oyijon //*

Tushib qolgan tinish belgilarning mosini qo'ying.

A) vergul, tire, vergul, nuqta, tire, vergul, nuqta

B) tire, vergul, tire, nuqta, tire, vergul, nuqta

C) vergul, nuqtali vergul, vergul, nuqtali vergul, tire, vergul, nuqta

D) tire, nuqtali vergul, vergul, nuqta, tire, vergul, nuqta

187. Berilgan parcha haqidagi noto'g'ri hukm(lar)ni belgilang.

Bobom hassasiga suyanib, o'pkasini tutolmay, ho'ng-ho'ng yig'laydi. Men bo'zarib. bo'ynimni egib qolaman. Menga hamma yoq bo'm-bo'sh, sovuq tuyuladi...

1) tovush o'zgarishining ikki turi qatashgan;

2) sodda yasama so'zlar soni ikkita;

3) berilgan barcha gaplarda uyushgan hol mavjud;

4) hol vazifasida kelgan takrony so'zlar tarkibida hisoblash o'miga ko'ra undoshlarning barcha turi ishtirok etgan;

5) bir o'rinda ko'makchi fe'li so'z qo'shilmasining yetakchi qismi ibora bilan ifodalangan;

6) barcha bo'laklar kesimga bilvosita bog'langan; 7) shakldoshlik xususiyatiga ega bo'lgan 2 ta fe'l yasovchi qo'shimcha mavjud.

A) 2, 4, 5, 6 B) 1, 3, 7

C) 2, 4, 5, 6, 7 D) 1, 3, 4

188. *Darhaqiqat, o'g'lim, bizdan ko'nglingiz to'q bo'lsin, xalqimiz inoq va serg'ayrat, yuzlaringizni shuvut qilmaydi.* Ushbu gap haqida berilgan to'g'ri hukm(lar)ni toping.

1) ikkita so'z boshqa bo'laklar bilan grammatik aloqaga kirishmaydi;

2) gapda uyushgan sifatlovchi aniqlovchilar mavjud;

3) vositasiz to'ldiruvchi tarkibida uchta ko'makchi morfema qatnashgan;

4) ikkita yasama sifat ishtirok etgan;

5) ikkita so'z fonetik yozuv asosida yozilgan;

6) old qo'shimcha shakldoshlik xususiyatiga ega.

A) 2, 4, 5 B) 1, 3, 4, 5, 6

C) 1, 3, 5 D) 1, 2, 3, 4, 5

189. *Mehnati bilan baholansa, yerning sohibi – dehqonning hech kimdan kami bo'lmaydi.*

Berilgan gap haqidagi to'g'ri hukmlarni aniqlang.

1) nomustaqil kesim qatnashgan;

2) 1 ta sifatlovchi aniqlovchi qatnashgan;

3) otlashgan ravish kesim vazifasida kelgan;

4) 2 ta turlangan so'z ega vazifasida kelgan;

5) qaratqich aniqlovchilar uyushib kelgan;

6) ajratilgan bo'lak qatnashgan;

7) ushbu gap hol ergash gapli qo'shma gap hisoblanadi;

8) ichi bo'sh so'zlarga mansub 1 ta sodda so'z vositali to'ldiruvchi vazifasida kelgan;

9) narsa va hodisalarning ikkinchi nomi hisoblangan so'zlar qo'shilmasi ishtirok etgan;

- C) Demak, o'ylab aytilgan va o'z
la bayon qilingan fikr samarali natija
asall.
- D) Menimcha, oqil va sodiq er o'z
qoni uchun eng bebaho bezakdir.
196. Qaysi qatorda o'rin holi
tiligi?
- A) Sizga, o'rta bo'yli qizga, atlas juda
shahidbi.
- B) Soraxon shuncha kundan beri
olmagan niyatga – Roziyani avvalgiday
x, go'zal ko'rish niyatiga – Sattor bir
hrada yetdi.
- C) Maktabda, ko'chada boshqalar
lan xushmuomala bo'llishga harakat qil.
- D) Dadam harsillab nafas olib, narigi
lamonga – pastga tushdi.
197. Qaysi gaplarda boshqa bo'laklar
lan grammatik aloqaga kirishmaydigan
bo'laklar soni ikkita?
1. Shubhasiz, o'lasiz debmi yoki,
shoolloh, tuzalib ketasiz debmi?
2. Insonni ehtiros emas, uning buyuk
hiloti – aqli, tafakkuri boshqarishi kerak.
3. Yaxshi hamki, siz aytgan gaplar
yolg'on chiqdi, uka.
4. Ona tilim, sen borsan, shaksiz,
bulbul kuyin she'rga solaman.
5. Komila, nihoyat, tavakkaliga bir
qovunni uzdi-da, hidlab olib chiqdi.
- A) 1, 2, 3, 4, 5 B) 1, 3, 4, 5
C) 1, 2, 3, 4 D) 1, 3, 4
198. Berilgan fikrdan nechitasi to'g'ri?
- 1) undov so'z undalmadan keyin
kelganda chiziqcha bilan yoziladi;
- 2) undov so'z undalmadan oldin
kelganda ular orasiga vergul qo'yilmaydi;
- 3) ba'zan nutqda undalmalar tushib
qolib, ular o'rniga undovlar qo'llanadi;
- 4) undalma egalik qo'shimchasini
olmaydi;
- 5) undalma o'mida hoy undovi kelganda
tinglovchiga nisbatan humatsizlik,
mensimaslik ma'nosi ifodalanadi;

- 6) undalma qatnashgan gapda ega
qo'llanmaydi.
- A) 4 tasi B) 5 tasi
C) 3 tasi D) 6 tasi
199. Qaysi gapda ajratilgan to'ldiruvchi
uyushgan?
- A) O'zbek oyim o'zi bilmagan holda
bu qahramonlarni – Otobek, Kumush,
Zaynabni – baxtiqaro qilib qo'ydi.
- B) Shohjahon dunyodagi yetti
mo'jizaning biri – Toj mahal maqbarasini –
barpo etib, tarixda nom qoldirdi.
- C) Shu tariqa jamiyat bitta Iste'dodni,
adabiyot o'nlab asarlarni yo'qotadi.
- D) Ikkita xolis hakam – Kitobxon va
Vaqf – sinovidan o'tgan asar haqiqiy asardir.
200. Ega qatnashgan ajratilgan
bo'lakli gapni toping.
- A) Bog'imizda turli mevalar: o'rik,
olma, nok gulladi.
- B) Zero, mustaqil hayot ostonasiga
qadam qo'yuvchilar uchun eng birinchi
galda onalarning ma'naviy qiyofasi,
muloqot madaniyati, axloqiy olami
namuna maktabidir.
- C) Bu dam quyosh kuladi – shodon va
quvnoq.
- D) Paxtakor o'zbekman – zabardast,
mag'rur.
201. Berilgan gaplarning qaysi birida
ajratilgan to'ldiruvchi izohlovchili birikma
tarzida kelgan?
- A) Anjumanda unga, direktor
Xoliqovga so'z berildi.
- B) Manzura dasturxon yozib mehmonni,
ukasini, yana o'n daqiqqa kutdi.
- C) Go'shtni belbog'iga tugib, eski
oshnasi – usta Shonazarning do'koniga
bosh suqdi, o'tgan hafta buyurib ketgan
cholg'i-o'ro'g'ini surishtirdi.
- D) Oldin mutaxassis olimlar: geologlar,
gidrogeologlar, geodezistlar kelishdi.
202. Berilgan gaplarning qaysilarida
ajratilgan bo'lak ishtirok etgan?

1. Siyrak daraxtli ikkinchi bir tepalikda bir necha kishilarning, ayol va erkaklarning, qorasi ko'rindi.

2. Zorqishloq ko'chalarida, qir va adirlarida, serdaraxt bog'larida ko'klam namoyishi kezadi.

3. Manzura dasturxon yozib mehmonni, ukasini, yana o'n daqiqa kutdi.

4. Mana, hozir ham Akromning yolg'iz unga, Sayyoraga, tanish bo'lgan bo'lakcha bir samimiyat to'la xatini o'qiyotganda tomog'iga bir nima kelib tiqildi.

A) 1, 2, 3 B) 2, 3, 4

C) 1, 3, 4 D) 1, 2, 3, 4

203. Qaysi gapda ham yig'iq, ham yoyiq undalma qo'llangan?

A) Chin uyingda sen qolursan, Qo'sh qanotim, yaxshi qol!

B) Yellar, bir daqiqa to'xtang esishdan, Semavo bulbullar, sayramang biroz.

C) Sen beshik emassan, dorsan, tabiat, Sen ona emassan, jailodsan, dunyo!

D) Nechun kerak, rubob, senga shuncha g'am?

204. *Yer uzra qo'ndi oqshom, oy shu'lasini bir mayin,*

Kel, oppog'im, kel, erkam, men seni allalayin.

Dudog'ing guldani xushbo'y, yuzlaring undan xushro'y,

Kel oppog'im, bag'rimga jajji boshginangni qo'y.

She'riy parchadagi vergullarning qo'llanishi haqidagi hukmlardan qaysilari to'g'ri?

1. Vergul undalmalarni ajratish uchun qo'llangan.

2. Uyushiq ega qatnashganligi uchun vergul qo'llangan.

3. Ajratilgan bo'laklar mavjudligi uchun vergul qo'llangan.

4. Vergul qo'shma gap qismlarini ajratish uchun qo'llangan

A) 1, 4

B) 1, 2, 4

C) 1, 3, 4 D) 2, 3

205. Quyida keltirilgan qaysi parchada gap bo'laklari bilan grammatik aloqaga kirishmaydigan bo'lakning fonetik o'zgarishga uchrashi kuzatiladi?

A) Tarixingdir ming asrlar ichra pinhon, o'zbekim.

B) Ey mungli xotin, sen kimsan! Ey g'amli ona, nechun mungdan ayrilmaysan!

C) Mustaqillik! Asrayman seni Kerak bo'lsa hayotim bilan Ulug'layman vasilni toabad She'r-u g'azal, bayotim bilan!

D) Yurtim, Turonim, sendan ayrilmoq mening o'limim Sening uchun o'lmoq mening tirikligimdur.

206. Berilgan gaplarning qaysi biri tarkibida yoyiq undalma mavjud?

1. Jahonga yuz tutgan O'zbekistonim, sening har bir yutug'ing mening yutug'imdir.

2. O'g'lim Yodgor! Aftidan sen bu gaplarni eshitmagansan.

3. O'-o', do'stim. Buning hammasi xom xayol.

4. Sobir! Eski oshnalaringni topib keldim.

A) 2, 3 B) 1, 2, 3

C) 1, 2 D) 3, 4

207. Qaysi gapda yoyiq undalma ishtirok etmagan?

A) Yurtim, O'zbekistonim, qutlug' qadaming muborak!

B) Ko'chada katta bayram, siz nega o'tiribsiz, usta Olim?

C) Aziz kitobxon, katta oilaning qissalari tugamadi.

D) Keljagimiz porloq, professor Farmonov.

208. Qaysi javobda fikrning kimga qarashligini bildiruvchi kirish so'z ishtirok etgan shaxsi noma'lum gap berilgan?

A) Fikri ojizimcha, bugun bu devon tartibini oxirigacha yetkaza olmaymiz.

B) Aytishlaricha, kutubxonaga kelgan kitoblarni javonlarga joylash kerak ekan.

C) Uning tuzalish haqidagi umidli javobiga, sizningcha, Umida qanday javob berishi kerak?

D) Lekin o'rinsiz haq so'zdan, nazarimda, hukut yoki bezarar yolg'on yaxshiroq.

209. 1. Zorqishloq ko'chalarida, adir va qirlarida, serdaraxt bog'larida ko'klam namoyishi kezaadi.

2. Siyak daraxtli ikkinchi bir topalikda bitta necha kishilarning, ayol va erkaklarning, qorasi ko'rindi.

3. Bu kampir Toshkentda ishaydigan o'g'linikida bir oy turib yana qishloqqa, boshqa bolalari, nevaralari huzuriga qaytayotgan edi.

4. Mera, hamma narsani tayyorlab ham qo'ydik, ammo o'zlaridan hanuz darak yo'q.

Ushbu gaplarning nechtasida gap bo'laklari bilan aloqaga kirishmaydigan bo'lak ishtirok etmagan?

- A) 3 tasida B) 2 tasida
C) 4 tasida D) 1 tasida

SODDA VA QO'SHMA GAPLAR MAVZUSIDAN SAVOLLAR

1. Berilganlardan to'g'ri fikrlarni toping.

1) kesimlik belgisiga ega bo'lish gap uchun eng muhim belgi sanaladi;

2) gaplar kesimlar miqdoriga ko'ra sodda va qo'shma gaplarga ajratiladi;

3) kesimlik belgisining miqdoriga ko'ra gaplar sodda va qo'shma gaplarga ajratiladi;

4) bosh bo'laklar gapning markazi hisoblanadi.

- A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 3, 4
C) 1, 2, 4 D) 1, 3

2. Sodda gap berilgan javobni aniqlang.

A) Choyxona bayramgacha ochilishi va ish boshlashi kerak edi.

B) Olim bo'lsang, olam seniki.

C) Oldiga kelganini yemoq – hayvonning ishi, og'ziga kelganini demoq – nodonning ishi.

D) Barcha gaplarda qo'shma gap berilgan.

3. Bitta kesimlik belgisiga, mazmuniy va ohang tugalligiga ega bo'lgan gapni toping.

A) Quvonarlisi shundaki, Fitratning kitobi yangi milliy musiqashunosligimizga asos soldi.

B) Jaloliddin Manguberdi mo'g'ul bosqinchilariga qarshi kurashda jasorati tufayli buyuk vatanparvar va milliy qahramon sifatida Sharq-u G'arbda dong taratdi.

C) Odam borki, fikr yuritish qobiliyatiga ega.

D) Odamlar siz bilan dardini yoki quvonchini o'rtoqlashsa, diqqat bilan tinglang.

4. Qo'shma gap qismlarini bog'lovchi vositalar to'g'ri sanalgan qatorni toping.

1) bog'lovchilar; 2) yuklamalar; 3) ko'makchili qurilmalar; 4) ohang.

- A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 3, 4
C) 1, 2, 3 D) 1, 2, 4

5. Qo'shma gap qismlarini bog'lashda ishtirok etmaydigan yuklamani toping.

- A) -u(-yu) B) -da
C) ham D) -ki

6. Bog'langan qo'shma gaplarni bog'lashda quyidagi vositalardan qaysi biri ishtirok etadi?

1) teng bog'lovchilar; 2) ko'makchili qurilmalar; 3) bo'lsa, esa so'zlari; 4) -u(-yu), -da yuklamalari; 5) -ki yuklamasi; 6) bog'lovchi vazifasida keluvchi bilan ko'makchisi.

- A) 1, 3, 4, 6 B) 1, 2, 3, 4
 C) 1, 3, 4 D) 1, 3, 4, 5
7. Ergashgan qo'shma gaplarni bog'lashda quyidagi vositalardan qaysi biri ishtirok etmaydi?

1) ergashtiruvchi bog'lovchilar; 2) teng bog'lovchilar; 3) ko'makchili qurilmalar; 4) nisbiy so'zlar; 5) deb so'zi; 6) bo'lsa, esa so'zlari; 7) -ki yuklamasi.

- A) 1, 3, 4, 5, 7 B) 1, 3, 4, 7
 C) 2, 3, 6 D) 2, 6

8. Ergashgan qo'shma gaplarni bog'lashda quyidagi yuklamalardan nech-tasi ishtirok etadi?

-ki, -u, -yu, -da.

- A) bittasi B) ikkitasi
 C) uchta D) to'rtta

9. Bog'langan qo'shma gaplar haqida-gi to'g'ri fikrlarni toping.

1) bog'langan qo'shma gap qismlari teng munosabatli gaplar hisoblanadi;

2) bog'langan qo'shma gap qismlari bo'lsa, esa so'zlari yordamida bog'lan-ganda sodda gaplar o'rtasida zidlik yoki qiyoslash munosabatlari mavjud bo'ladi;

3) -u, -yu yuklamasi biriktiruv va zid-lash munosabatiga ega bo'lgan qo'shma gap qismlarini bog'laydi;

4) bog'langan qo'shma gap qismlari teng va ergashtiruvchi bog'lovchilar yor-damida bog'lanadi;

5) bog'langan qo'shma gap qismlari ba'zan ohang yordamida ham bog'lanadi.

- A) 1, 2, 3 B) 1, 2, 3, 4
 C) 1, 2, 3, 4, 5 D) 1, 2, 4

10. *Baraka top, jivan. (1) Sen borsan, ko'nglim to'q. (2) Mashina haydashni o'rganib olsang, juda soz bo'lardi. (3) Qatorda noring bo'lsa, yuking yerda qolmaydi. (4)*

Berilgan parchadagi gaplar haqidagi to'g'ri fikr(lar)ni aniqlang.

1) 1-gap sodda gap; 2) 1- va 2-gaplar sodda gaplar;

3) 2-gap bog'lovchisiz qo'shma gap;
 4) 3-, 4-gaplar ergashgan qo'shma gap;

5) 2-, 3-, 4-gaplar ergashgan qo'shma gap;

6) 1-, 2-gaplar bog'lovchisiz qo'shma gap.

- A) 2, 4 B) 1, 3, 4
 C) 4, 6 D) 1, 5

11. *Yaxshi fikr tiniq uslubni talub qiladi, uslub esa fikr libosidir.* Ushbu gapda qaysi vosita qo'shma gap qismlarini bog'lagan?

- A) teng bog'lovchi
 B) ko'makchili qurilma
 C) esa so'zi
 D) -sa shart mayli qo'shimchasi

12. *Kimning qalbi pok bo'lsa, u to'g'ri va baxtli hayot kechirishga haqli.* Ushbu gapda qaysi vosita qo'shma gap qismlarini bog'lagan?

- A) ergashtiruvchi bog'lovchi
 B) ko'makchili qurilma
 C) nisbiy so'zlar
 D) -sa shart mayli qo'shimchasi

13. Qaysi javobda bog'lovchisiz qo'shma gap berilgan?

A) Aytilgan so'z – otilgan o'q.
 B) Badanning quvvati – ovqat, aqlning kaliti – hikmat.

C) Dono o'zini ayblar, nodon esa – do'stini.

D) Do'stlarni ehtiyot qil, shunki hayot qisqa.

14. *Kitob bir bog'. Yozuvlar uning mevasidir.*

Ushbu sodda gaplarni qo'shma gaplarga aylantirish uchun ular orasiga qaysi vosita(lar)ni qo'yish mumkin?

- 1) teng bog'lovchi;
 2) ko'makchili qurilma;
 3) bo'lsa, esa so'zlari;
 4) -sa shart mayli qo'shimchasi.
 A) 3 B) 4 C) 1 D) 3, 4

15. *Kitob insondan hech narsani olmaydi. U odob-axloqning koni, bilimning bulog'idir.* Ushbu sodda gaplarni qo'shma gaplarga aylantirish uchun ular orasiga qaysi vosita(lar)ni qo'yish mumkin?

- 1) ergashtiruvchi bog'lovchi;
 - 2) ko'makchili qurilma;
 - 3) nisbiy so'zlar;
 - 4) -sa shart mayli qo'shimchasi.
- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

16. *Kuz keldi, yig'im-terim boshlandi.* Ushbu gap qo'shma gapning qaysi turiga mansub?

- A) bog'lovchisiz qo'shma gap
- B) bog'langan qo'shma gap
- C) ergashgan qo'shma gap
- D) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

17. *Dunyo ko'rgan odam bilan suhbat qursang, bahri-diling ochiladi.* Ushbu gapda qaysi vosita qo'shma gap qismlarini bog'lagan?

- A) ergashtiruvchi bog'lovchi
- B) ko'makchili qurilma
- C) nisbiy so'zlar
- D) -sa shart mayli qo'shimchasi

18. Qaysi qatorda bog'langan qo'shma gap ishtirok etgan?

- A) Qatorda no'ring bo'lsa, yuking yerda qolmaydi.
- B) Yurakda orzum qat-qat, ko'nglim etadi parvoz.
- C) Og'ziga kelganini demoq – nodon ishi va oldiga kelganini yemoq – hayvon ishi.
- D) Hunar o'rgan, chunki hunarda ko'p sir, Yopiq eshiklarni ochar birma-bir.

19. *Oqil agar so'z bila so'zni yopar, orif o'shal so'zda o'zini topar.* Ushbu gap qo'shma gapning qaysi turiga mansub?

- A) bog'lovchisiz qo'shma gap
- B) bog'langan qo'shma gap

C) ergashgan qo'shma gap
D) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

20. *O'z tilingni hurmat qil, u senga keng imkoniyatlar ochib beradi.* Ushbu gap qo'shma gapning qaysi turiga mansub?

- A) bog'lovchisiz qo'shma gap
- B) bog'langan qo'shma gap
- C) ergashgan qo'shma gap
- D) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

21. Qismlari teng bog'lovchilar, bo'lsa, esa so'zlari, -u(-yu), -da yuklamalari yordamida bog'langan gaplar qanday gaplar hisoblanadi?

- A) bog'lovchisiz qo'shma gap
- B) bog'langan qo'shma gap
- C) ergashgan qo'shma gap
- D) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

22. Bog'langan qo'shma gaplarning qaysi turida payt munosabati ifodalanadi?

- A) biriktiruv bog'lovchilari yordamida bog'langan qo'shma gaplarda
- B) zidlov bog'lovchilari yordamida bog'langan qo'shma gaplarda
- C) bo'lsa, esa so'zlari yordamida bog'langan qo'shma gaplarda
- D) ayiruv bog'lovchilari yordamida bog'langan qo'shma gaplarda

23. Sabab-natija munosabatiga ega bo'lgan bog'langan qo'shma gapni toping.

- A) U har uch qadamda bir to'xtab, nafasini rostlay-rostlay tepaga zo'rg'a yetdi, qopni ag'dardi-yu, muvozanatni saqlay olmay o'tirib oldi.
- B) Gulchehra «piq» etib kuldi-da, cho'zilib tugunni oldi.

C) Inobat qizishib ketib pisanadaga o'tganini endi payqadi va uyalib yerga qaradi.

D) Mashhur qora qashqa ayg'irining chilvirini xirmondagi bolalarga tutqazdi-da,

dabdurustdan chollar bilan gaplashib turgan Komilaga yuzlandi.

24. Payt munosabatiga ega bo'lgan bog'langan qo'shma gapni toping.

A) Anor so'zlar va Zaynab qalbi tol bargiday dir-dir qaltirar.

B) To'satdan eshik sharaqlab ochildi va ostonada Erto'ev paydo bo'ldi.

C) Ro'paradagi g'orming bag'ridan qora tutun ko'tarildi va u yerdan yo'tal tovushi eshitildi.

D) hammasida payt munosabati mavjud

25. Sabab-natija munosabati bog'langan qo'shma gaplarning qaysi turida ifodalanadi?

A) biriktiruv bog'lovchilari yordamida bog'langan qo'shma gaplarda

B) zidlov bog'lovchilari yordamida bog'langan qo'shma gaplarda

C) bo'lsa, esa so'zlari yordamida bog'langan qo'shma gaplarda

D) ayiruv bog'lovchilari yordamida bog'langan qo'shma gaplarda

26. Bog'langan qo'shma gaplarning qaysi tur(lar)ida zidlash munosabati ifodalanadi?

1) biriktiruv bog'lovchilari yordamida bog'langan qo'shma gaplarda;

2) zidlov bog'lovchilari yordamida bog'langan qo'shma gaplarda;

3) bo'lsa, esa so'zlari yordamida bog'langan qo'shma gaplarda;

4) ayiruv bog'lovchilari yordamida bog'langan qo'shma gaplarda.

A) 2 B) 3

C) 2, 3 D) 2, 4

27. Qaysi bog'lovchi vositalar bog'langan qo'shma gap qismlarini bog'lash bilan birga ular o'rtasida zidlash, ketma-ketlik munosabati mavjudligini bildiradi?

A) va, hamda bog'lovchilari

B) ammo, lekin, biroq bog'lovchilari

C) bo'lsa, esa so'zlari

D) -u(-yu), -da yuklamalari

28. Zidlov bog'lovchisi qo'shma gaplarni bog'lamagan qatorni toping

A) Xonagaimiz, ammo chaqqon oshpaz ayol kirib keldi.

B) Dilimizda orzu balandroq edi, lekin ko'klam biroq noqulay keldi.

C) Gul to'g'risida yozganini ko'rganim yo'q, lekin paxta haqida ko'p yozadi

D) Yo'lning ikki chetidagi g'alla toylanardi, ammo ular o'tgan yillardagi kabi baland emas edi.

29. Qaysi bog'lovchilar qo'shma gap qismlarini bog'lash bilan birga ulardan ifodalangan voqea-hodisaning galmu-gal ro'y berishini bildiradi?

1) ammo; 2) yoki; 3) bir..., bir; 4) yoki...

ud; 5) hamda; 6) goh..., goh; 7) dam..., dam

A) 2, 3, 4, 6, 7 B) 2, 4

C) 3, 6, 7 D) 2, 3, 6, 7

30. Qaysi bog'lovchilar qo'shma gap qismlarini bog'lash bilan birga ulardan faqat bittasining yuzaga chiqishini ta'kidlaydi?

1) va; 2) goh..., goh; 3) lekin; 4) yo...

yo; 5) dam..., dam; 6) yoki..., yoki.

A) 2, 4, 5, 6 B) 2, 3, 4, 5, 6

C) 2, 3, 4, 6 D) 4, 6

31. Ayiruv bog'lovchilari bilan bog'lliq tinish belgilari haqidagi to'g'ri fikr(lar)ni aniqlang.

1) ayiruv bog'lovchilari yakka qo'llanganda ulardan oldin ham, keyin ham vergul qo'yilmaydi;

2) ayiruv bog'lovchilari takror qo'llanganda vergul takror qo'llangan bog'lovchidan keyin qo'yiladi;

3) ikki xil ayiruv bog'lovchisi qo'llanganda ulardan oldin ham, keyin ham vergul qo'yilmaydi.

A) 1, 2, 3 B) 1, 3

C) 1 D) 1, 2

32. Galma-gal ro'y berayotgan voqea-hodisalarni bildirgan qo'shma gapni toping.

- A) Yo niz keeling, yo men boray.
 B) Dam jahlim chiqadi, dam kulgim bo'ladi.
 C) Mashinaning nuqsoni bo'lsa, mashinani yo yana yaxshirog'i yasaladi.
 D) Ba'zan hech narsani eshitgim kelmay qoladi, qizim.
 E) Voqea-hodisalardan faqat biri yuziga chiqadigan qo'shma gapni toping.
 A) Goh osmonni tutib ashula yung'aydi, goh allaqayerdan garmon tovushli eshitiladi.
 B) Ba'zan qurbaqalarning qurillashi buloqqa chalinib, kishiga rohat beradi, ba'zan iltarning vovullashi bu ovozlarni tarqatib ketadi.
 C) Tansiq goh shap-shup suv kechib yuradi, goh uning oyoqlari yelimday suvga botadi.
 D) Yo zardo'zi to'ning to'zibmi qoldi, Yoki so'kildimi suvsar telpaging?

34. Qaysi vositalar qo'shma gap qismlarini bog'lash bilan birga ular o'rtasida qiyoslash va zidlash munosabati mavjudligini ifodalaydi?

- 1) ammo; 2) lekin; 3) bo'lsa so'zi;
 4) biroq; 5) esa so'zi; 6) balki.
 A) 3, 5 B) 1, 2, 3, 4, 5
 C) 1, 2, 4 D) 1, 2, 4, 6

35. Bo'lsa, esa so'zlari qo'shma gaplarning qaysi qismida keladi?

- A) qiyoslanuvchi bo'lakdan so'ng
 B) qiyoslanuvchi bo'lakdan oldin
 C) istalgan joyda
 D) birinchi sodda gap tarkibida

36. *Egrilik insonni qabohatga yetaklaydi, to'g'rilik bo'lsa uni saodatga boshlaydi.* Ushbu gap qo'shma gapning qaysi turiga mansub?

- A) bog'lovchisiz qo'shma gap
 B) bog'langan qo'shma gap
 C) ergashgan qo'shma gap
 D) bu gap qo'shma gap emas, sodda gap

37. Qaysi gapda qiyoslash ma'nosi ifodalangan?

- A) Jahl – dushman, aql esa do'stdir.
 B) Aql ko'pga yetkazadi, hunar bo'lsa insonni ko'kka ko'taradi.
 C) Yaxshilik qilmoqlik ulug' fazilatdir, buning qadriga yetmaslik esa illatdir.
 D) Dono aybni o'zidan axtaradi, ahmoq bo'lsa do'stini ayblaydi.

38. Qaysi gapda zidlash ma'nosi mavjud?

- A) Tovus o'zining chiroyli patlarini ehtiyot qiladi, vijdonli odam esa o'zining sharaf-u shonini asraydi.
 B) Oy tunda kerak, aql esa kunda kerak.
 C) Aql – eskirmas kiyim, bilim esa tunganmas buloqdir.
 D) Rostgo'ylik odamni kamolotga yetkazadi, yolg'onchilik esa uni halokatga olib boradi.

39. Berilgan nechta gaplarda qo'shma gap qismlari orasida zidlash ma'nosi mavjud?

1. Aql ko'pga yetkazadi, hunar esa insonni ko'kka ko'taradi.
 2. Dunyoda gullar ko'p, ammo menga rayhon yoqadi.
 3. Donolarning aqli – yuragida, ahmoqlarning aqli esa tilidadir.
 4. Gap ko'p-u, ko'mir oz.
 A) bittasida B) ikkitasida
 C) uchtasida D) to'rttasida

40. Berilgan qo'shma gaplardan nechtasining qismlari o'zaro tobe munosabatda bog'langan?

1. Fikr tiniq bo'lsa, nutq ham ravon bo'ladi.
 2. Olim bo'lsang, olam seniki.
 3. Qaniydi, hamma ham sizga o'xshasa.
 4. Arava bo'lsa almiqsoqdan qolgan, yana sinibdi.
 5. Chiroyli kiyim insonning ko'rki, chiroyli nutq bo'lsa uning ziynatidir.

A) bittasida B) ikkitasida
C) uchtasida D) to'rttasida
41. Ergashgan qo'shma gaplar haqidagi to'g'ri fikrlarni toping.

1) ergash gaplar tuzilishiga ko'ra so'z birikmasiga o'xshaydi;

2) ergashgan qo'shma gaplarda mazmuni izohlanayotgan gap ergash gap hisoblanadi;

3) so'z birikmasida tobe va hokim qismning tartibi qat'iy;

4) ergashgan qo'shma gaplarda tobe qism va hokim qismning tartibi qat'iy emas;

5) ergashgan qo'shma gaplar tobe va hokim qismdan tuziladi.

A) 1, 3, 4, 5 B) 1, 2, 3, 4, 5

C) 1, 2, 3, 5 D) 1, 4, 5

42. Ergash gap qismi bosh gap qismidan oldin kelgan ergashtiruvchi bog'lovchi yordamida ergashgan qo'shma gapni aniqlang.

A) Uyda hamma mening aytganimni qilishadi, chunki men oilamizning erkatoymian.

B) Ilm insonni yuksaklikka yetaklaydi, shu sababli ilm olish payida bo'l.

C) Agar qaldirgo'ch yer yuzasi yoqalab uchsa, yomg'ir yog'adi.

D) Dutor chalib o'tirsam, tori uzilib ketdi.

43. Bosh gap qismi ergash gap qismidan oldin kelgan havola bo'lakli ergashgan qo'shma gap qaysi javobda berilgan?

A) Bu she'mi yozib olaman, toki esdan chiqib ketmasin.

B) Hammamiz ham umid bilan mehnat qildik, shu sababli mehnatimizning rohatini ko'rishdan umidvormiz.

C) Kimning libosi hayo bo'lsa, uning ishlari doimo o'ngidan keladi.

D) Shuni sezdimki, oila a'zolari juda ahil ekan.

44. Qismlari nisbiy so'z yordamida ergashgan qo'shma gap qaysi javobda keltirilgan?

A) Bamo qarasa, yonida mushugl yoqib ketdi.
B) Mehmon kelsa eshikdan, rizqlar tushib teshikdan.

C) Agar men bormasam, siz o'zingizning konsert dasturini olib borasiz.

D) Siz Hindistonda neniki ko'rgan bo'lsangiz, shularning hammasini yozing.

45. Ergash gap qismlari o'rtasidagi ma'no munosabatining ifodalanishi haqidagi to'g'ri fikrlarni toping.

1) ergash gap qismlari ergashtiruvchi bog'lovchilar yordamida bog'lansa, ular o'rtasida sabab, maqsad, shart, o'xshatish chog'ishtirish ma'nolari mavjud bo'ladi;

2) ergash gap qismlari ko'makchil qurilmalar yordamida bog'lansa, ular o'rtasida sabab mazmuni mavjud bo'ladi;

3) ergash gap qismlari deb so'zi yordamida bog'lansa, ular o'rtasida faqat maqsad mazmuni ifodalanadi;

4) ergash gap qismlari -sa shart mayli vositasida bog'lansa, ular o'rtasida shart va payt munosabati mavjud bo'ladi.

A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 2, 4

C) 1, 2, 3 D) 1, 2

46. «Mabodo» bog'lovchining qaysi turiga mansub?

A) sabab bog'lovchisi

B) maqsad bog'lovchisi

C) shart bog'lovchisi

D) qiyoslash-chog'ishtiruv bog'lovchisi

47. «Toki» bog'lovchining qaysi turiga mansub?

A) sabab bog'lovchisi

B) maqsad bog'lovchisi

C) shart bog'lovchisi

D) qiyoslash-chog'ishtiruv bog'lovchisi

48. «Basharti» bog'lovchining qaysi turiga mansub?

A) sabab bog'lovchisi

B) maqsad bog'lovchisi

48. Shart bog'lovchisi
49. Qiyoslash-chog'ishtiruv bog'lovchisi
50. Qaysi bog'lovchilar ergash gap bosh gapdan oldin keladi?
51. Qaysi bog'lovchilar bilan bog'langan ergash gap bosh gapdan oldin keladi?
52. Qaysi bog'lovchilar bilan bog'langan ergash gap bosh gapdan oldin keladi?
53. *Vijdonni asrangiz har nedan ortiq, Bobolardan qolgan bu noyob tortiq*
Toki avlodlarga yetolsin omon.
Ushbu parchada ergashgan qo'shma gap qismlarini bog'lagan vositani toping.
54. *Misralarda so'zlar gavhar kabi yonadi, go'yo yangi ranglar, yangi jilvalar bilan portlaydi.* Ushbu gapda ergashgan qo'shma gap qismlarini bog'lagan vositani toping.

- A) ergashtiruvchi bog'lovchi
- B) ko'makchili qurilma
- C) yuklama
- D) shart mayli shakli
55. Sabab bog'lovchisi qatnashmagan gapni toping.
- A) Ozgina hovliqib turishsa ham, cho'chishsa ham mayliga, negaki keyin yelkalaridan yuk arigan mahali tuyadigan shodliklari ham shunga yarasha bo'ladi.
- B) Soliqni bermang demayman, chunki sizning itoatingiz menga bundog' to'nlar berur.
- C) Yozi bilan tinimsiz mehnat qildik, shu sababli mo'l hosil oldik.
- D) hammasida sabab bog'lovchisi qatnashgan
56. Qaysi gapda maqsad bog'lovchisi qatnashgan?
- A) Bu masalani sinfda keng muhokama qilamiz, toki boshqa qaytarilmasin.
- B) Gul barglari uchishadi, tushmayin deb qo'lingga.
- C) Tuzumlar o'zgarsa ham, Inson o'zgarmas ekan, Shul boisdan payg'ambar Ummat g'amin yeganlar.
- D) hammasida qatnashgan.
57. Bosh gapda ifodalangan mazmunning sababini bildiruvchi ergash gaplar bosh gapga qanday vositalar yordamida bog'lanadi?
- 1) sabab bog'lovchilari; 2) ko'makchili qurilmalar; 3) deb so'zi; 4) yuklama.
- A) 1, 2 B) 1, 4
- C) 1, 2, 3, 4 D) 1, 3
58. Bosh gap tarkibida keluvchi bog'lovchi vositalarni toping.
- 1) ergashtiruvchi bog'lovchilar; 2) ko'makchili qurilmalar; 3) deb so'zi; 4) -ki yuklamasi.
- A) 1, 2 B) 2, 4
- C) 1, 2, 3, 4 D) 2, 3, 4
59. Bosh gapning oxirida bog'lovchi vositalarni toping.

1) ergashtiruvchi bog'lovchilar; 2) ko'makchili qurilmalar; 3) deb so'zi; 4) -ki yuklamasi.

- A) 1, 3 B) 2, 4
C) faqat 2 D) faqat 4

60. *Kamtarin bo'l, hatto bir qadam O'tma g'urur ostonasidan, Piyolani shuning-chun inson O'par doim peshonasidan.*

Ushbu parchada ergashgan qo'shma gap qismlarini bog'lagan vositani toping.

- A) ergashtiruvchi bog'lovchi
B) ko'makchili qurilma
C) yuklama
D) shart mayli shakli

61. Ergashgan qo'shma gap qismlarini bog'lovchi «deb» so'zini qaysi ko'makchi bilan erkin almashtirish mumkin?

- A) uchun ko'makchisi bilan
B) sababli ko'makchisi bilan
C) tufayli ko'makchisi bilan
D) bois ko'makchisi bilan

62. Qaysi bog'lovchi vositadan keyin vergul ishlatiladi?

1) -ki yuklamasi; 2) deb so'zi; 3) ko'makchili qurilmalar; 4) -u(-yu) yuklamasi.

- A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 2
C) 1, 2, 4 D) 1, 4

63. Qaysi bog'lovchi vositadan oldin vergul ishlatiladi?

1) sabab bog'lovchilari; 2) ko'makchili qurilmalar; 3) deb so'zi; 4) -ki yuklamasi;

5) maqsad bog'lovchisi; 6) shart bog'lovchilari; 7) zidlov bog'lovchilari.

- A) 1, 2, 5, 7
B) 1, 2, 4, 5, 7
C) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
D) 1, 2, 4, 7

64. Ergash gapning oxirida keluvchi vositani toping.

- A) -ki yuklamasi
B) deb so'zi
C) nisbiy so'z tarkibidagi so'roq olmoshi
D) sabab bog'lovchilari

65. Shart mayli vositasida bog'lovchi ergash gapning payt ma'nosini bildiradi qaysi qatorda aks etgan?

- A) Seni hurmat qilishlarini istasang, o'zingni hurmat qil.
B) Ichlari achimasa, menga o'sha gapni gapirmas edilar.
C) Hurmat qilsang, hurmat ko'rasan.
D) Mehmon kelsa eshikdan, rizqi kirat teshikdan.

66. *Kasalni yashirsang, isitma oshkor qiladi.* Ushbu gapda qanday ma'no munosabati mavjud?

- A) shart B) to'siqsizlik
C) payt D) zidlik

67. Bosh gap tarkibidagi ko'rsatish olmoshi ma'nosini izohlash uchun qo'llangan ergash gaplar bosh gapga qaysi vosita yordamida bog'lanadi?

- A) -ki yuklamasi
B) -sa shart mayli
C) nisbiy so'zlar
D) nisbiy so'zlar va -ki yuklamasi

68. *Odam borki, odamlarning naqshidir, odam borki, hayvon undan yaxshidir.* Ushbu gap ergash gapning qaysi turiga mansub?

- A) ega ergash gap
B) kesim ergash gap
C) aniqlovchi ergash gap
D) hol ergash gap

69. Qaysi bog'lovchi vosita bosh gap kesimi tarkibida bo'ladi va ergash gap bosh gapdan vergul bilan ajratiladi?

- A) -ki yuklamasi
B) -sa shart mayli
C) deb so'zi
D) nisbiy so'zlar

70. *Aybingiz shuki, juda ko'ngilchansiz.* Ushbu gap ergash gapning qaysi turiga mansub?

- A) ega ergash gap
B) kesim ergash gap
C) aniqlovchi ergash gap

D) hol ergash gap

71. *Kim chaqqon va tez harakat*

qilsa, yutuq o'shaniki bo'ladi. Ushbu

gap ergash gapning qaysi turiga mansub?

A) ega ergash gap

B) kesim ergash gap

C) aniqlovchi ergash gap

D) hol ergash gap

72. *Siz Hindistonda neniki*

ko'rgan bo'lsangiz, shularning

hammasini jam etib, bir kitob

yozmog'ingiz darkor. Ushbu gap

ergash gapning qaysi turiga mansub?

A) ega ergash gap

B) kesim ergash gap

C) aniqlovchi ergash gap

D) hol ergash gap

73. Qaysi ergash gapli qo'shma gap

turida ergash gaplar tarkibida «kim» so'roq

olmoshi ishtirok etadi? 1) ega ergash gap;

2) kesim ergash gap; 3) aniqlovchi ergash

gap; 4) hol ergash gap; 5) to'ldiruvchi

ergash gap.

A) 1, 2, 3, 4, 5

B) 1, 3, 5

C) 1, 3, 4, 5

D) 1, 2, 3, 5

74. Nisbiy so'zlar yordamida

bog'langan hol ergash gap qaysi qatorda?

A) Qalandarov yugurdagini «Eshon,

hoy!» deb chaqirganda Saida qanchalik

xursand bo'lgan bo'lsa, hujrani ko'rib

shunchalik ta'bi tirriq bo'ldi.

B) Hurmat qilsang, hurmat ko'rasan.

C) Yovlar yakson bo'lsin deb, Yigitlar

jang boshladi.

D) Ilmsiz – inson mevasiz daraxt,

shuning uchun har doim ilmlilar safida

bo'lishga intil.

75. To'ldiruvchi ergash gapli qo'shma

gap qaysi qatorda keltirilgan?

A) Kim harakat qilsa, u baraka topadi.

B) Kimning ko'ngli ochiq bo'lsa, uning

el o'rtasidagi martabasi ulug' bo'ladi.

C) Qayerda ahillik bo'lsa, o'sha yerda

yutuq bo'ladi.

D) Nima ro'zg'orga kerak bo'lsa, dadam o'shani bozordan keltiraverar edi.

76. Qanday ergashgan qo'shma gaplar tegishli sodda gaplar bilan ma'nodosh bo'la oladi?

A) tarkibida ko'rsatish olmoshi mavjud bo'lgan gaplar

B) tarkibida -ki yuklamasi, «deb» so'zi mavjud bo'lgan gaplar

C) tarkibida ergashtiruvchi bog'lovchilar mavjud bo'lgan gaplar

D) tarkibida ko'makchili qurilma mavjud bo'lgan gaplar

77. Qaysi qatorda ergash gap bilan sodda gapning ma'nodoshligi noto'g'ri berilgan?

A) Kim ko'p o'qisa, u ko'p biladi – Ko'p o'qigan ko'p biladi.

B) Shuni bilingki, kengga keng, torga tor dunyo – Dunyoning kengga keng, torga torligini biling.

C) Eshitdimki, kecha kelibsiz – Kecha kelganingizni eshiddim.

D) Yaxshi odatingiz shuki, barvaqt turasiz – Barvaqt turish yaxshi odatingizdir.

78. Qaysi qatorda ergash gap bilan sodda gapning ma'nodoshligi noto'g'ri berilgan?

A) Qachon so'rasangiz, darrov javob beradi – So'ragan narsangizga darrov javob beradi.

B) Kim testni bir daqiqada yechsa, 5 ball oladi – Testni bir daqiqada yechganlar 5 ball oladi.

C) Shunday ish qilingki, pushaymonlik keltirmasin – Pushaymonlik keltirmaydigan ish qiling.

D) Sizni sezdimki, oila a'zolari bir-biri bilan juda ittifoq ekan – Oila a'zolari bir-biri bilan ittifoq ekanligini sezdim.

79. Qaysi qatorda ergash gap bilan sodda gapning ma'nodoshligi noto'g'ri berilgan?

A) Siz kimga ishonch bildirsangiz, men uni sherik qilib olishim mumkin – Men siz ishonch bildirgan kishini sherik qilib olishim mumkin.

B) Shunga xursandmizki, bolalar o'z yo'lini topib ketishdi – Bolalar o'z yo'lini topib ketishganiga xursandmiz.

C) Kim ko'p bilsa, u kamgap bo'ladi – Ko'p bilgan kamgap bo'ladi.

D) Tilagimiz shuki, hammangiz el xizmatiga kamarbasta farzandlar bo'linglar – Hammangiz el xizmatiga kamarbasta farzandlar bo'lishingiz tilagimizdir.

80. *Donolarning o'giti shundayki, so'zning lazzati uni gapirishda emas, balki eshitishdadir.* Ushbu gap ergash gapning qaysi turiga mansub?

- A) ega ergash gap
- B) kesim ergash gap
- C) aniqlovchi ergash gap
- D) hol ergash gap

81. *G'uncha guldun ham go'zal-roq, chunki uning bag'rida ikki hayot // o'z hayoti va yana gul hayoti ham bor.* Ushbu gapda // belgisi o'rniga qaysi tinish belgisi ishlatiladi?

- A) vergul
- B) ikki nuqta
- C) tire
- D) nuqtali vergul

82. Qaysi gaplarda esa, bo'lsa bog'lovchilari yordamida bog'langan qo'shma gap qismlarini zidlov bog'lovchilari vositasida bog'lash mumkin?

A) Tovus o'zining chiroyli patlarini ehtiyot qiladi, vijdonli odam esa o'zining sharaf-u shonini saqlaydi.

B) Ahmoqning yuragi og'zida, aqlining tili esa yuragida bo'ladi.

C) Sabrning boshi achchiq, xiri esa shirindir.

- D) B va C

83. *Bo'lsa, esa* bog'lovchilarini qaysi bog'lovchilar bilan almashtirish mumkin?

- A) biriktiruv bog'lovchilari
- B) ayiruv bog'lovchilari

C) zidlov bog'lovchilari

D) hech bir bog'lovchi bilan almashtirish bo'lmaydi

84. Qaysi bog'lovchilar vositasida bog'langan qo'shma gaplar ma'nodosh?

1) *bo'lsa, esa so'zlari*; 2) *ammo, lekin, biroq*; 3) *goh..., goh; dam..., dam; yoki..., yoki*; 4) *-u(-yu), -di yuklamalari*.

- A) 2, 4
- B) 1, 2, 3, 4

- C) 1, 2, 4
- D) 1, 4

85. *Kimda aql oz bo'lsa, undagi shuhratparastlik shunchalik kuchayur.* Ushbu gap qo'shma gapning qaysi turiga mansub?

- A) ega ergash gap
- B) kesim ergash gap
- C) to'ldiruvchi ergash gap
- D) aniqlovchi ergash gap

86. *Agar sen siringni saqlasang, u sening asiringdir // agar oshkor bo'lsa, sen siringning asiri bo'lasan.* Ushbu gapda // belgisi o'rniga qaysi tinish belgisi ishlatiladi?

- A) vergul
- B) ikki nuqta
- C) tire
- D) nuqtali vergul

87. *Vatanimizning kelajagi shuning uchun ham buyukki, unda yashayotgan aholining katta qismini yoshlar tashkil etadi.* Ushbu gap qo'shma gapning qaysi turiga mansub?

- A) hol ergash gap
- B) kesim ergash gap
- C) to'ldiruvchi ergash gap
- D) aniqlovchi ergash gap

88. *Birinchi qaldirg'och parvozini ko'rgan kishi qanday sevinsa, Avaz ham bundan shunday quvonadi.* Ushbu gap qo'shma gapning qaysi turiga mansub?

- A) hol ergash gap
- B) kesim ergash gap
- C) to'ldiruvchi ergash gap
- D) aniqlovchi ergash gap

89. Ergashgan qo'shma gaplar qaysi vositalar orqali bog'langanda ergash gapning kesimi nomustaqil kesimlik shakllari bo'ladi?

- 1) ergashtiruvchi bog'lovchilar;
2) ko'makchili qurilmalar; 3) yuklamalar;
4) nisbiy so'zlar; 5) deb so'zi.

A) faqat 1 B) 1, 4
C) 1, 4, 5 D) 1, 2, 3, 4, 5

90. Ergashgan qo'shma gaplar qaysi bog'lovchi vositalar orqali bog'lansa, ergash gapning kesimi buyruq-istak maylida bo'ladi?

- 1) *deb so'zi*; 2) *nisbiy so'zlar*;
3) *maqsad bog'lovchisi*; 4) *shart bog'lovchilari*; 5) *sabab bog'lovchilari*.

A) faqat 1 B) 1, 2, 4
C) 1, 3 D) 1, 2, 3, 5

91. Ergashgan qo'shma gaplar qaysi bog'lovchi vositalar orqali bog'lansa, ergash gapning kesimi buyruq-istak maylida bo'ladi?

- 1) *deb so'zi*; 2) *nisbiy so'zlar*;
3) *maqsad bog'lovchisi*; 4) *shart bog'lovchilari*; 5) *sabab bog'lovchilari*.

A) faqat 1 B) 1, 2, 4
C) 1, 3 D) 1, 2, 3, 4

92. Nisbiy so'z yordamida birikkan to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap berilgan qatorni aniqlang.

A) Shuni bilingki, hech bir yangilik bexosiyat bo'lmaydi.

B) Unga kim yaxshi gapirsa, o'sha yaxshi odam bo'lib ko'rindi.

C) Kim odamlarga yaxshilik qilsa, yaxshi inson deyishadi.

D) Kimning ko'ngli tog' bo'lsa, uning yo'li ham to'g'ri bo'ladi.

93. Ergashgan qo'shma gaplarning qaysi turida shart mayli qo'shimchasi gaplarni bog'lovchi vosita sifatida ishtirok etishi mumkin?

1) kesim ergash gapli qo'shma gap;
2) ega ergash gapli qo'shma gap;
3) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap;

4) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap;

5) hol ergash gapli qo'shma gap.

A) 1, 2, 3, 4, 5 B) 2, 3, 4, 5

C) 3, 4, 5 D) 1, 3, 4, 5

94. Ergashgan qo'shma gaplarning qaysi turida ergash gapning kesimi shart mayli shaklidagi fe'llar bilan ifodalanadi?

A) ko'makchili qurilmalar yordamida ergashgan qo'shma gaplarda

B) deb so'zi yordamida ergashgan qo'shma gaplarda

C) ko'rsatish olmoshili ergashgan qo'shma gaplarda

D) nisbiy so'zli ergashgan qo'shma gaplarda

95. Qaysi bog'lovchilar bilan bog'langan qo'shma gap qismlarida ifodalangan voqea-hodisalarning faqat bittasi yuzaga chiqishi ta'kidlanishi mumkin?

A) zidlov bog'lovchilari yordamida bog'langan qo'shma gaplarda

B) ayiruv bog'lovchilari yordamida bog'langan qo'shma gaplarda

C) bo'lsa, esa so'zlari yordamida bog'langan qo'shma gaplarda

D) ergashtiruvchi bog'lovchilar yordamida bog'langan qo'shma gaplarda

96. *Mabodo* bog'lovchisi yordamida bog'langan ergashgan qo'shma gap qanday ma'no ifodalaydi?

A) sabab

B) shart

C) maqsad

D) qiyoslash-chog'ishtiruv

97. Bog'langan qo'shma gapning sabab-natija munosabatlarida bo'lgan qismlarini qaysi bog'lovchilar bog'lab keladi?

A) biriktiruv bog'lovchilari

B) zidlov bog'lovchilari

C) ayiruv bog'lovchilari
 D) ergashtiruvchi bog'lovchilar
 98. Bog'langan qo'shma gapning payt munosabatida bo'lgan qismlarini qaysi bog'lovchilar bog'lab keladi?

- A) biriktiruv bog'lovchilari
 B) zidlov bog'lovchilari
 C) ayiruv bog'lovchilari
 D) ergashtiruvchi bog'lovchilar

99. *Mashhur qora qashqa ayg'irining chilvirini xirmondagi bolalarga tutqazdi-da, dabdurustdan chollar bilan gaplashib turgan Komilaga yuzlandi.* Mazkur qo'shma gap qismlari orasida qanday munosabat ifodalangan?

- A) sabab-natija munosabati
 B) payt munosabati
 C) zidlik munosabati
 D) qiyoslash munosabati

100. Bog'lovchi vositalardan qaysi biri qo'shma gap qismlarini bog'lash bilan birga ular orasida qiyoslash munosabati mavjudligini ifodalaydi?

- A) bo'lsa, esa so'zlari
 B) nisbiy so'zlar
 C) biriktiruv bog'lovchilari
 D) ayiruv bog'lovchilari

101. *Do'stlikdan o'tadigan hech narsa yo'q, shuning uchun do'st orttirish imkoniyatlarini sira qo'ldan boy berma.* Ushbu qo'shma gap qismlari o'zaro qaysi bog'lovchi vositasida bog'langan?

- A) ergashtiruvchi bog'lovchi
 B) nisbiy so'zlar
 C) ko'makchili qurilma
 D) ohang

102. Qaysi ergashtiruvchi bog'lovchilar yordamida bog'langan ergashgan qo'shma gap(lar)da ergash gaplar bosh gapdan oldin keladi?

- A) sabab ergashtiruvchi bog'lovchilari bilan bog'langanda;

2) maqsad ergashtiruvchi bog'lovchilar bilan bog'langanda;

3) shart ergashtiruvchi bog'lovchilar bilan bog'langanda;

4) qiyoslash-chog'ishtiruv ergashtiruvchi bog'lovchilari bilan bog'langanda.

- A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 2
 C) 3, 4 D) 3

103. Qaysi ergashtiruvchi bog'lovchilar yordamida bog'langan ergashgan qo'shma gaplarda ergash gaplar bosh gapdan oldin keladi?

- A) chunki, negaki
 B) toki
 C) go'yoki, xuddi
 D) basharti, mabodo

104. Qaysi ergashtiruvchi bog'lovchilar yordamida bog'langan ergashgan qo'shma gaplarda ergash gaplar bosh gapdan so'ng keladi?

- 1) sabab ergashtiruvchi bog'lovchilari bilan bog'langanda;
 2) maqsad ergashtiruvchi bog'lovchilar bilan bog'langanda;
 3) shart ergashtiruvchi bog'lovchilari bilan bog'langanda;
 4) qiyoslash-chog'ishtiruv ergashtiruvchi bog'lovchilari bilan bog'langanda.

- A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 2, 4
 C) 2, 3 D) 3, 4

105. Qaysi ergashtiruvchi bog'lovchilar yordamida bog'langan ergashgan qo'shma gaplarda ergash gaplar bosh gapdan so'ng keladi?

- A) toki B) agarda
 C) basharti D) mabodo

106. Qismlari bog'lovchi vazifasidagi bo'lsa so'zi yordamida bog'langan qo'shma gapni aniqlang.

A) Ilm bir daraxt bo'lsa, odob uning mevasidir.

B) Kitob bir bog' bo'lsa, yozuvlar uning gullaridir.

C) Aql o'skirmas kiyim, bilim bo'lsa ko'pincha buloqdir.

D) barcha javoblar to'g'ri

107. 1. Aql qancha oz bo'lsa, shahvatparastlik shuncha kuchayadi.

2. Kimda aql oz bo'lsa, undagi shahvatparastlik shunchalik kuchayadi.

3. Kimda aql oz bo'lsa, unda shahvatparastlik shuncha kuchayadi.

berilgan gaplar ergashgan qo'shma gaplarning qaysi turga mansub?

A) 1, 2, 3 – miqdor-daraja ergash gapli qo'shma gaplar

B) 1 – miqdor-daraja, 2, 3 – to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gaplar

C) 1 – miqdor-daraja, 2 – aniqlovchi, 3 – to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap

D) 1, 2 – miqdor-daraja, 3 – to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap

108. *Polvonlar epchillikda bir-biridan o'tadi, kurashda goh unisi, goh bunisi yutadi.* Ushbu gapdagi ayiruv bog'lovchisi nimaga xizmat qilgan?

A) qo'shma gap qismlarini bog'lash uchun

B) uyushgan bo'laklarni bog'lash uchun

C) qo'shma gap qismlari va uyushiq bo'laklarni bog'lash uchun

D) o'zaro tobe bo'laklarni bog'lash uchun

109. Nisbiy so'zlar ishtirokida qanday qo'shma gaplar hosil bo'ladi?

1) bog'langan qo'shma gaplar;

2) ergashgan qo'shma gaplar;

3) bog'lovchisiz qo'shma gaplar.

A) 1, 3

B) 2

C) 3

D) 1, 2

110. Quyidagi vositalardan qaysi biri ergash gapni bosh gappga bog'lovchi vosita hisoblanmaydi?

A) ergashtiruvchi bog'lovchilar

B) nisbiy so'zlar

C) yuklamalar

D) teng bog'lovchilar

111. Bosh gap tarkibidagi ko'rsatish olmoshi ma'nosini izohlash uchun qo'llangan ergash gaplar bosh gappga qanday vosita yordamida bog'lanadi?

A) -ki yuklamasi

B) shart mayli qo'shimchasi

C) teng bog'lovchilar

D) ko'makchili qurilma

112. *Sevgi shunday navbahorki, u tikondan gul qilur.*

Bosh gap tarkibidagi aniqlovchi qaysi bo'lakka tobelangan?

A) egaga

B) fe'l-kesimga

C) ot-kesimga

D) to'ldiruvchiga

113. Qaysi qatorda uyushiq bo'lakli gap va qo'shma gap juftligi berilgan?

A) Tig' yarasi tuzaladi, lekin til yarasi tuzalmaydi. Hamma chuqur xo'rsindi, Anorxon piq-piq yig'ladi.

B) Pulemyot, miltiqlarning ovoziga xotin-xalaj, bola chaqalarning yig'isi, dod-voyi qo'shilib ketdi. Turg'unoy birinchi tovushni eshitganda seskandi, so'nggilari esa uni vahimaga soldi.

C) Bu yerning ob-havosi, iqlimi va sharoiti yaxshi edi. Biz harbiy uchuvchi va Vatan posbonlari bo'lamiz.

D) Bog'chada yosh-yosh qizchalar va o'g'il bolalar davra qurib o'ynashmoqda. Daryo goh shovqin solib, goh tinch oqar edi.

114. Qo'shma gap berilgan qatomi toping.

A) Bahrom kanizagiga ko'z tashlaydi, ammo uning hayratlanmaganligi Bahromni darg'azab etadi.

B) Bir kuni sarkarda ovdan qaytayotib Bahromni o'z oromgohiga taklif qiladi.

C) Haqiqatan, bu kelajakka dadil intilayotgan qalbning o'z hayotidan mamnunligi, xolos.

D) Har bir inson fikr yuritish qobiliyatiga ega.

115. Qaysi gapda ham bog'lovchisi uyushiq kesimlarni bog'lagan?

- A) Qalam ham daftar bo'lsin yo'ldoshing.
- B) Husayn Boyqaro hazratlari ham shoir, ham ilmparvar emishlar.
- C) Haftalar o'tdi ham tugadi savdo.
- D) Ishim to'g'rilanib ketdi ham yerim o'zimga qoldi.

116. *Hosilimiz mo'l bo'lsa, uyimiz donga to'lsa, turmush bo'lar farovon.* Berilgan gapdagi birinchi va ikkinchi gaplar qanday gaplar hisoblanadi?

- A) aniqlovchi ergash gap
- B) to'ldiruvchi ergash gap
- C) hol ergash gap
- D) bosh gap

117. *Shu payt boshimiz ustida chaqmoq yarq etdi va momaqaldiroq gumburladi.* Ushbu qo'shma gap qismlari qanday munosabatni ifodalayapti?

- A) payt munosabatini
- B) sabab-natija munosabatini
- C) zidlik munosabatini
- D) birinchi gap mazmuni ikkinchi gap orqali izohlanmoqda

118. Ergash gapning qaysi turi bosh gapga ko'makchili qurilmalar vositasida bog'lanadi?

- A) to'ldiruvchi ergash gap
- B) sabab ergash gap
- C) maqsad ergash gap
- D) miqdor-daraja ergash gap

119. Ayiruv bog'lovchilari yordamida bog'langan qo'shma gap berilgan qatorni toping.

1. Ba'zan qurbaqalarning qurillashi quloqqa chalinib, kishiga rohat beradi.
2. Kurashda goh unisi, goh bunisi yutadi.
3. Dasturxon ustida dam o'zbek kuylari, dam hind qo'shiqlari ijro qilinardi.
4. Mahsulot aynigan yoki agrotexnika qoidalari buzilgan.

- A) 3 va 4
- B) faqat 4
- C) 1 va 3
- D) 1, 2, 3, 4

120. *Rejadagi zarur ishlarni amalga oshirishga vaqt yetkazu olmayapman, sen bo'lsa faqat dam olaylik deysan.* Ushbu gap qo'shma gapning qaysi turiga mansub?

- A) bog'langan qo'shma gap
- B) ergashgan qo'shma gap
- C) bog'lovchisiz qo'shma gap
- D) murakkab qo'shma gap

121. Qaysi qatorda bog'langan qo'shma gap berilgan?

- A) Dono aybni o'zidan axtaradi, ahmoq bo'lsa do'stini ayblaydi.
- B) G'ayratlining yuragi qaynar, G'ayratsizning yuragi o'ynar.
- C) So'zning yumshog'i g'azabni so'ndiradi, So'zning qattig'i odamni o'ldiradi.

D) Berilgan barcha gaplar bog'lovchisiz qo'shma gap hisoblanadi.

122. Ergash gapni bosh gapga bog'lash uchun xizmat qiladigan vositalarning qaysilari bosh gap tarkibida bo'ladi?

- 1) chunki; 2) shuning uchun; 3) go'yo; 4) negaki; 5) -ki; 6) toki.
- A) 1, 2
- B) 4, 5, 6
- C) 3, 5, 6
- D) 2, 5

123. Ergash gapni bosh gapga bog'lash uchun xizmat qiladigan quyidagi vositalarning qaysilari bosh gap boshida keladi?

- A) chunki, negaki
- B) shuning uchun, shu bois
- C) go'yo, bamisoli
- D) -ki, toki

124. Quyidagi vositalarning qaysi biri bilan bog'langanda qo'shma gap «ergash gap + bosh gap» shaklida bo'ladi?

- 1) chunki; 2) shuning uchun; 3) negaki; 4) deb; 5) mabodo; 6) -ki.
- A) 2, 4, 5
- B) 1, 2, 3
- C) 4, 5, 6
- D) 4, 6

125. Quyidagi vositalarning qaysi biri bilan bog'langanda qo'shma gap «bosh gap + ergash gap» shaklida bo'ladi?

1) maqsad bog'lovchilari; 2) sabab bog'lovchilari; 3) ko'makchili qurilmalar; 4) deb yordamchi so'zi; 5) nisbiy so'zlar; 6) -ki yuklamasi.

A) 1, 2, 6 B) 3, 4, 5

C) faqat 6 D) 1, 2, 3, 4

126. Ergashtiruvchi bog'lovchili ergashgan qo'shma gap qaysi qatorda berilgan?

1. Vijdonni asrangiz har ne'dan ortiq, Bobolardan qolgan noyob bu tortiq Toki avlodlarga yetolsin o'mon.

2. Misralarda so'zlar gavhar kabi yonadi, go'yo yangi ranglar, yangi jilvalar bilan porlaydi.

3. Mabodo boshingga qilich kelsa ham, to'g'ri gapir.

4. Siz Hindistonda neniki ko'rgan bo'lsangiz, shularning hammasini jam etib bir kitob yozmoq darkor.

A) 1, 2 B) 2, 3, 4

C) 1, 2, 3 D) 1, 2, 3, 4

127. Ko'makchili qurilmalar yordamida ergashgan qo'shma gap qaysi javobda berilgan?

A) Shu mo'jaz uyimda yonsin deb chiroq, Ne aziz zotlarga yondashdim gohi.

B) Odobli odam tabibga o'xshaydi, chunki u bilan suhbatlashish ko'ngildagi g'amni quvadi.

C) Imsiz inson – mevasiz daraxt, shuning uchun har vaqt ilm olish ilinjida bo'l.

D) Ishonchim komilki, qasd qilganlar, albatta, past bo'ladi.

128. Qaysi vositalar bilan bog'langanda ergash gap bosh gapda ifodalangan mazmunning maqsadi yoki sababini bildiradi?

A) shuning uchun, shu sababli ko'makchili qurilmalari yordamida

B) chunki, negaki sabab bog'lovchilari yordamida

C) deb bog'lovchi vazifasidagi so'z yordamida

D) toki maqsad bog'lovchisi yordamida

129. Qaysi vosita bilan bog'langanda ergash gap bosh gap tarkibidagi ko'rsatish olmoshi ma'nosini izohlab keladi?

A) -sa shart mayli qo'shimchasi yordamida

B) -ki yuklamasi yordamida

C) deb bog'lovchi vazifasidagi so'z yordamida

D) shu bois ko'makchili qurilma yordamida

130. Nisbiy so'zli ergashgan qo'shma gap qaysi qatorda berilgan?

A) Shunday odamlar borki, ular bilan gaplashib bahra olasan.

B) Shuni angladimki, inson qobiliyati cheksiz ekan.

C) Kimning ko'ngli ochiq bo'lsa, uning el o'rtasidagi martabasi ulug' bo'ladi.

D) Berilgan gaplarning barchasi nisbiy so'zli ergashgan qo'shma gap sanaladi.

131. Ega ergash gapli qo'shma gap berilgan qatorni aniqlang.

1. Kim ko'p o'qisa, dunyoqarashi keng bo'ladi.

2. Kim alam chekmaydi umrida bir bor, U meni anglamas, anglamas aslo.

3. Kimki bo'lsa dilozor, undan el-u yurt bezor.

4. Kimki qasd etsa anga, kiysin pushaymondin kafan.

A) faqat 2 B) 2, 4

C) 1, 2, 4 D) 1, 2, 3, 4

132. O'rin ergash gapli qo'shma gap berilgan qatorni aniqlang.

1. Katta arava qaysi yo'ldan yursa, kichik arava ham xuddi shu yo'ldan yuradi.

2. Qayerda ish to'g'ri yo'lga qo'yilgan bo'lsa, o'sha yerda rivojlanish bo'ladi.

3. Qayerda ahillik bo'lsa, o'sha yerda qut-baraka bo'ladi.

4. Ahillik bor yerda temir suvga cho'kmaydi.

- A) 2, 3 B) 2, 3, 4
C) 1, 2, 3 D) 1, 2, 3, 4

133. Kesim ergash gapli qo'shma gap berilgan qatorni aniqlang.

1. Buning natijasi shu bo'ldiki, To'laganning qanshariga musht tushdi.

2. Donolarning o'giti shundayki, so'zning lazzati gapirishda emas, balki eshitishdadir.

3. Qizig'i shundaki, shu ko'rinishiga ovozi muloyim edi.

4. Umidim uldurkim, so'zim martabasi avjdan quyi inmagay.

- A) 3, 4 B) 1, 2, 3
C) 1, 3, 4 D) 1, 2, 3, 4

134. Aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap berilgan qatorni aniqlang.

1. Saxiylikni odat qilgan bo'lsa kim, Qo'lidan davlati ketmasin uning.

2. Bu suvni ichgandan so'ng kim yolg'on gapirsa, qulog'i o'sib ketarmish.

3. Haqiqat shunday jonki, pardoz uning husnini buzadi.

4. Vaziyat shundayki, hamma og'irlik bizga tushgan.

- A) 1, 2, 3 B) 1, 3, 4
C) 2, 3, 4 D) 1, 2, 3, 4

135. -sa shart mayli qo'shimchasi yordamida bosh gapga bog'langan ergash gapli qo'shma gaplar qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?

1. O'simlikni qancha parvarish qilsang, shuncha mo'l hosil olasan.

2. Oqsoqol qayerda bo'lsa, o'sha joyda ish bir tartibda boradi.

3. Boshingga tashvish tushmasa, qaytib kelmasding.

4. Kechqurun osh suzsak, bir nasiba kam.
A) 1 va 2 B) 3 va 4
C) 1, 2, 3 D) 1, 2, 3, 4

136. Saxiylikni odat qilgan bo'lsa kim, Qo'lidan davlati ketmasin

uning. Ushbu qo'shma gap qismlarini bog'lash uchun xizmat qilayotgan vositani ko'rsating.

A) bog'lovchi vazifasidagi bo'lsa so'zi yordamida

B) nisbiy so'zlar yordamida

C) -sa shart mayli qo'shimchasi yordamida

D) grammatik vositalarsiz, ohang yordamida

137. Qiyoslash-zidlash munosabatlari bog'langan qo'shma gap berilgan qatorni toping.

A) Yigitning so'zi singuncha, ho'kizning shoxi sinsin.

B) Yaxshilik qilmoqlik ulug' fazilatdir, buning qadriga yetmaslik esa illatdir.

C) Kasalning kelishi oson, lekin ketishi ancha qiyindir.

D) Yaxshidan bog' qolar, yomondan dog' qolar.

138. Bog'langan qo'shma gap berilgan qatorni toping.

A) Aql – eskirmas kiyim, bilim bo'lsa tuganmas buloqdir.

B) Manzuraning yuziga dam issiq, dam oqshom shabadasi uriladi.

C) Dugonalar ish bilan band bo'lishdi, suhbat negadir qovushmadi.

D) Vali yana ertasiga saharlab uyg'onganda, G'ulomjon hujrasida yo'q edi.

139. Qaysi qatordagi ergashgan qo'shma gap tarkibida bosh gap ergash gapdan oldin qo'llangan?

A) Kamtar bo'l, chunki kamtarlik insonni kamolotga boshlaydi.

B) Men bilgan yovuz kishilar u yerda bor, shuning uchun men bormayman.

C) Olim bo'lsang, olam seniki.

D) Qo'rroq keta turib maqtansa, jasur qaytib kelib maqtanadi.

140. Ergashtiruvchi bog'lovchili ergashgan qo'shma gap berilgan qatorni toping.

A) Shunday yaxshi odatlarimiz borki, ularga hurmat bilan qarash lozim.

B) Shamol qay tarafga essa, maysalar him o'sha tomonga egiladi.

C) Misralarda so'zlar gavhar kabi yonadi, go'yo yangi ranglar, yangi jilvalar bilan porlaydi.

D) Kimda aql oz bo'lsa; undagi shuhratparastlik shunchalar kuchayar.

141. Maqsad bog'lovchisi qo'llangan ergashgan qo'shma gapni toping.

A) Odamlar yaxshi yashasin deb, mahallamizni obod qildik.

B) Ona yerimizni asrang, toki bu meros avlodlarga sog'-omon yeta olsin.

C) Hosil mo'l bo'lishi uchun bahordan ter to'kdik.

D) Ular mening aytganimni qilishadi, chunki men oilamizning kenjatoyiman.

142. Ergash gap bosh gapga deb so'zi yordamida birikkanda qanday qo'shma gap hosil bo'ladi?

A) maqsad ergash gapli qo'shma gap

B) sabab ergash gapli qo'shma gap

C) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap

D) barcha javoblar to'g'ri

143. Ko'rsatish olmoshili ergashgan qo'shma gap berilgan qatorni toping.

A) Shuni doimo yodingda tutki, biz hammamiz seni yaxshi ko'ramiz.

B) Kim harakat qilsa, u baraka topadi.

C) Nima ro'zg'orga kerak bo'lsa, dadam o'shani bozordan keltiraverar edi.

D) Odamlarga qanchalik yaxshilik qilsang, el seni shunchalik e'zozlaydi.

144. Qaysi qatorda ergashgan qo'shma gapning sodda gap bilan ma'nodoshligi noto'g'ri berilgan?

A) Shuni bilingki, kengga keng dunyo, torga tor dunyo – Dunyoning kengga keng, torga torligini bilib oling.

B) Kimki mustaqil fikr yuritmasa, uni boshqalar oson egib oladi – Mustaqil

fikrlamagan odamning egilishi oson bo'ladi.

C) Saxiylikni odat qilgan bo'lsa, qo'ldan davlati ketmasin uning – Saxiylikni odat qilgan odamning qo'ldan davlati ketmasin.

D) Shunday oilalar borki, tarbiyaga e'tibor berishmaydi – Tarbiyaga e'tibor bermaydigan oilalar bor.

145. *Qizig'i shundaki, shu ko'rinishiga ovozi muloyim edi.* Ushbu gap ...

A) kesim ergash gapli qo'shma gap

B) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap

C) ega ergash gapli qo'shma gap

D) kiritma gapli sodda gap

146. Nisbiy so'z yordamida birikkan ega ergash gapli qo'shma gapni toping.

A) Shunisi qiziqki, uyquda ham miya o'z faoliyatini to'xtatmaydi.

B) Kimki ilm urug'ini sepsa, u ulug'lik mevasini teradi.

C) Bu savollardan ma'lum bo'ldiki, aybnoma uydirma emas.

D) Eng yaxshi yo'l shuki, yaxshi do'st yor-diyordan ayrilishni ixtiyor etmaydi.

147. *Kim* nisbiy so'zi qaysi ergashgan qo'shma gap tarkibida qo'llanishi mumkin?

A) ega ergash gapli qo'shma gap

B) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap

C) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap

D) barcha javoblar to'g'ri

148. Qismlari o'rtasida qiyoslash va zidlash munosabati bo'lgan qo'shma gap qaysi javobda keltirilgan?

A) Agar qiz bo'lsang, otingni Kimsanoy qo'yaman, agar o'g'il bo'lsang, Kimsanboy qo'yaman.

B) Aql ko'pga yetkazadi, hunar bo'lsa insonni ko'kka ko'taradi.

C) To'g'ri so'z tosh yoradi, egri so'z bosh yoradi.

D) Oy tunda kerak, aql esa kunda kerak.
149. Qismlari o'rtasida zidlash munosabati bo'lmagan qo'shma gap qaysi javobda berilgan?

A) Yaxshidan bog' qoladi, yomondan esa dog' qoladi.

B) Oy tunda kerak, aql esa kunda kerak.

C) Jahl – dushman, aql esa do'stdir.

D) Egrilik insonni qabohatga yetaklaydi, to'g'rilik bo'lsa insonni saodatga boshlaydi.

150. *Odam borki, odamlarning naqshidir.* (A.Navoiy)

Ushbu gap qo'shma gapning qaysi turiga kiradi?

A) kesim ergash gapli qo'shma gap

B) shart ergash gapli qo'shma gap

C) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap

D) o'xshatish ergash gapli qo'shma gap

151. Bog'langan qo'shma gapning payt, sabab-natija munosabati ifodalangan qismlarini qaysi bog'lovchilar bog'lab keladi?

A) biriktiruv bog'lovchilari

B) zidlov bog'lovchilari

C) ayiruv bog'lovchilari

D) inkor bog'lovchilari

152. Bosh gapda ifodalangan mazmunning qaysi belgisini bildiruvchi ergash gaplar bosh gapga ko'makchili qurilmalar vositasida bog'lanadi?

A) maqsadini B) shartini

C) natijasini D) sababini

153. Qaysi gapda ergash gap bosh gapdan oldin kelgan?

A) Shuni doimo yodda tutish kerakki, nodon kishining gapi ko'p bo'ladi.

B) Saxiylikni odat qilgan bo'lsa kim, Qo'ldan davlati ketmasin uning.

C) Bobolardan qolgan noyob bu tortiq Toki avlodlarga yetolsin omon.

D) Kitob mening do'stim, chunki u – bilim manbai.

154. Qaysi ergashgan qo'shma gapdagi bosh gap ergash gapga ergashtiruvchi bog'lovchi bilan bog'lanmagan?

A) Misralarda so'zlar gavhar kabi yonadi, go'yo yangi ranglar, yangi jilvalar bilan porlaydi.

B) Bu masalani sinfda keng muhokama qilamiz, toki boshqa qaytarilmasin.

C) Soliqni bermangiz demayman, chunki sizning itoatingiz menga bundog' to'nlar berar.

D) Ikkovi ham men bilan qadrdonlardek so'rashdi, shuning uchun darrov suhbatimizga jon kirdi.

155. Teng bog'lovchi qaysi gapda qo'shma gaplarni bog'lamagan?

A) Sobir nafaqat o'qishda, balki sportda ham eng faol o'quvchi.

B) U rostini gapirib bergani uchun onasi urishmadi, balki yolg'on gapirish odobli bolaning ishi emasligini aytdi.

C) Oy goh eshik tirqishidan mo'ralar, goh bulutlar orasida g'oyib bo'lardi.

D) U chiroqni o'chirib sandal chetiga yotdi-yu, ko'nglidagi g'ulg'ula kuchayib ketaverdi.

156. Qoshma gaplarning qaysi turida shart mayli qo'shimchasi bog'lovchi vosita sifatida ishtirok etmaydi?

1) ergashgan qo'shma gap;

2) bog'langan qo'shma gap;

3) aralash murakkab qo'shma gap;

4) bog'lovchisiz qo'shma gap.

A) 1, 2 B) 1, 3, 4

C) 1, 3 D) 2, 4

157. Qaysi javobda nisbiy so'zlar bilan bog'langan qo'shma gap bor?

A) Mana, bahor nishonasi, hidla, sog'ingansan.

B) Yo siz keling, yo men boray.

C) Kimki ajdodlar yaratgan boyliklarni bilmasa, demak, u nafosatdan yiroq yashagan.

D) Binafsha qo'ldan qo'lga o'tdi.

158. Ergashgan qo'shma gaplarda hokim gap boshida keladigan vositani toping.

- A) mabodo B) agar
C) shu sababli D) negaki

159. Ergashgan qo'shma gapda ergash gap bosh gappa nisbatan o'rmini almashtirgan qatorni toping.

A) Yovlar yakson bo'lsin deb, yigitlar jang boshladi.

B) Kamalakdek rango-rang bo'lsin deb san'at, tillar, asrlarcha qildim jang.

C) Shu mo'jaz uyingda yonsin deb chiroq, ne aziz zotlarga yondashdim gohi.

D) Sen otash ichida urasan javlon, dushman qolmasin deb sevgan elingda.

160. Qaysi qatorda berilgan ergashgan qo'shma gapning sodda gap bilan ma'nodoshligi noto'g'ri berilgan?

A) Kimki mustaqil fikr yuritmasa, uni boshqalar oson yengib oladi – Mustaqil fikrlamagan odamning egilishi oson bo'ladi.

B) Shuni bilingki, kengga keng dunyo, torga tor dunyo – Dunyoning kengga keng, torga torligini bilib oling.

C) Saxiylikni odat qilgan bo'lsa kim, qo'ldan davlati ketmasin uning – Saxiylikni odat qilgan odamning qo'ldan davlati ketmasin.

D) Shunday oilalar borki, tarbiyaga e'tibor berishmaydi – Tarbiyaga e'tibor bermaydigan oilalar bor.

161. Qaysi qatorda ega ergash gapli qo'shma gap berilgan?

A) Hayot qaysi biriga qattiq tegib ketsa, o'shanisi kuchliroq tovush beradi.

B) Unga tomon qancha yursang, u sendan shuncha uzoqlashadi.

C) Qalb salomat bo'lsa, aql ham, fikr ham salomat bo'ladi.

D) Yutug'imiz shundaki, har bir xodim o'z vazifasini biladi va uni vijdonan bajaradi.

162. Qaysi vosita orqali birikkan ergash gapli qo'shma gaplarda ergash gapning kesimi buyruq-istak maylidagi fe'llar bilan ifodalanadi?

- A) deb so'zi
B) bo'lsa, esa so'zlari
C) -sa shart mayli
D) nisbiy so'zlar

163. Nisbiy so'zli ergashgan qo'shma gap haqidagi noto'g'ri hukmni aniqlang.

A) shu, o'sha, shuncha, shunday kabi olmoshlar bosh gap tarkibida bo'ladi

B) nisbiy so'zli ergashgan qo'shma gaplar tegishli sodda gaplar bilan ma'nodosh bo'la oladi

C) kim, nima, qancha, qanday kabi so'roq olmoshlari ergash gap tarkibida bo'ladi

D) nisbiy so'zli ergashgan qo'shma gaplarda ergash gap bosh gapdan keyin keladi

164. Hokim gap oxirida keladigan bog'lovchini toping.

- A) agar B) deb
C) shuning uchun D) -ki

165. Bog'langan qo'shma gap qaysi qatorda berilgan?

A) G'ayratlining yuragi qaynar, g'ayratsizning yuragi o'ynar.

B) So'zning yumshog'i g'azabni so'ndiradi, so'zning qattig'i odamni o'ldiradi.

C) Aql eskirmas kiyim, bilim tuganmas buloqdir.

D) Dono aybni o'zidan axtaradi, ahmoq bo'lsa do'stini ayblaydi.

166. Ergash gapli qo'shma gaplarning qaysi turida ergash gap bosh gapdan oldin yoki keyin kelishi mumkin?

- 1) kesim ergash gap;
2) ega ergash gap;
3) to'ldiruvchi ergash gap;
4) aniqlovchi ergash gap.

- A) 1, 3, 4 B) 1, 2
C) 2, 3, 4 D) 1, 2, 3, 4

167. Ergashgan qo'shma gaplarda ergash gap boshida keluvchi bog'lovchilarni toping.

- A) chunki, agar
 B) shuning uchun, shu tufayli
 C) deb, -ki
 D) shu sababli, toki

168. *Balki* so'zi o'zaro gaplarni bog'lasa, qanday gap hosil bo'ladi?

- A) ergashgan qo'shma gap
 B) bog'lovchisiz qo'shma gap
 C) bog'langan qo'shma gap
 D) bir necha bosh gapli qo'shma gap

169. Qaysi qatordagi gapda sabab-natija munosabati mavjud?

A) Dalasida o'smas tikonlar, cho'llarida chopmas ilonlar.

B) Ko'priknini biz qurdik, dushmanlar o'tdi.

C) Anor so'ylar, Zaynab qalbi tol bargiday dir-dir qaltirar.

D) Paxtalar qiyg'os ochildi, terim avjiga chiqdi.

170. *Jahonda hammadan to'g'rilik a'lo, Egrilikdan ortiq yo'qdir hech balo.* Ushbu qo'shma gap tarkibidagi kesimlarni toping.

- A) a'lo, hech balo
 B) to'g'rilik, yo'qdir
 C) a'lo, yo'qdir
 D) a'lo, ortiq

171. 1. *Rejadagi zarur ishlarni amalga oshirishga vaqt yetkaza olmayapman, sen bo'lsang faqat dam olaylik deysan.*

2. *U kim bo'lsa bo'lsin, men esa arxitektori bo'laman.*

Berilgan gaplar uchun umumiy bo'lgan belgilarni aniqlang.

1) *zidlik munosabati mavjud bo'lgan bog'langan qo'shma gap;*

2) *zidlik munosabati mavjud bo'lgan bog'lovchisiz qo'shma gap;*

3) *zidlik munosabati mavjud bo'lgan ergashgan qo'shma gap;*

4) *ohang yordamida bog'langan;*

5) *-sa shart mayli qo'shimchasi yordamida bog'langan.*

- A) 1 B) 2, 4
 C) 3, 5 D) 3

172. *To'g'ri so'z qilichdan o'tkir, shuning uchun hamisha rost so'zlashga odatlan.* Ushbu gap haqidagi to'g'ri hukmlarni toping.

1) *hol ergash gapli qo'shma gap;*
 2) *ko'makchili qurilma vositasida bog'langan;*

3) *ergashtiruvchi bog'lovchi vositasida bog'langan;*

4) *sodda gap kesimlari yasama so'zlar bilan ifodalangan;*

5) *bosh gap kesimi ot-kesim, ergash gap kesimi fe'l-kesimdan iborat;*

6) *ergash gap + bosh gap qolipida tuzilgan.*

- A) 1, 3, 4, 6 B) 1, 2, 4, 5, 6
 C) 1, 2, 4, 6 D) 1, 2, 4, 5

173. 1. *Hunar ado bo'lmas boylikdir, shu sababli yoshlik chog'ingdan boshlab biron-bir hunarni o'rganish payida bo'l.*

2. *To'g'ri so'z qilichdan o'tkir, shuning uchun hamisha rost so'zlashga odatlan.*

Berilgan gaplar uchun umumiy bo'lgan belgilarni ko'rsating.

1) *hol ergash gapli qo'shma gap;*
 2) *ko'makchili qurilma vositasida bog'langan;*

3) *ergash gap kesimi ot-kesimdan iborat;*

4) *ergash gap kesimi yasama so'zdan iborat;*

5) *bosh gap + ergash gap qolipidan tuzilgan;*

6) *ergash gap bosh gapdan oldin kelgan.*

- A) 1, 3, 4, 6 B) 1, 2, 4, 5, 6
 C) 1, 2, 4, 6 D) 1, 2, 4, 5

174. Qismlari faqat bosh bo'laklardan iborat bo'lgan hol ergash gaplarni aniqlang.

1. *Jahl – dushman, aql esa do'stdir.*

2. *Ot xo'rsinsa, falokat yuz beradi.*

3. *Fikr tiniq bo'lsa, nutq ravon va chiroyli bo'ladi.*

4. *E'tiqod susaysa, imon ham unutilgay.*

- A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 2, 3
C) 2, 3, 4 D) 2, 4

175. *Til tinch bo'lsa, bosh salomat bo'ladi.* Ushbu gap haqidagi to'g'ri hukm(lar)ni toping.

1) *hol ergash gapli qo'shma gap;*
2) *qismlari faqat bosh bo'laklardan tuzilgan;*

3) *qismlari ega + hol + kesim bo'laklaridan iborat;*

4) *qismlari ega + aniqlovchi + kesim bo'laklaridan iborat.*

- A) 1, 3 B) 1, 4
C) 1 D) 1, 2

176. *Kim yaxshilikni o'ylasa, u baxt topadi.* Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub?

- A) kesim ergash gapli qo'shma gap
B) ega ergash gapli qo'shma gap
C) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap
D) hol ergash gapli qo'shma gap

177. Quyidagi berilganlardan aniqlovchi ergash gapli qo'shma gaplarni aniqlang.

1. Saxiylikni odat qilgan bo'lsa kim, Qo'lidan ketmasin davlati uning.

2. Bu suvni ichgandan so'ng kim yolg'on gapirsa, qulog'i o'sib ketarmish.

3. Haqiqat shunday jonki, pardoz uning husnini buzadi.

4. Vaziyat shundayki, hamma og'irlik bizga tushgan.

- A) 2, 3, 4 B) 1, 2, 3
C) 1, 2, 4 D) 1, 2, 3, 4

178. Ergashgan qo'shma gaplarda hokim gap tarkibida keladigan bog'lovchi vositani toping.

- A) negaki B) deb
C) -ki D) toki

179. Balki so'zi o'zaro gaplarni bog'lasa, qanday gap hosil bo'ladi?

- A) bog'lovchisiz qo'shma gap
B) bog'langan qo'shma gap
C) ergashgan qo'shma gap
D) bir necha bosh gapli qo'shma gap

180. *Aziz do'stlar oltin va kumushi bo'lmagan odam kambag'al emas balki es-hushi va hunari bo'lmagan kishi kambag'aldir.* Gapda qaysi so'zlardan so'ng vergul qo'yilishi kerak?

- A) do'stlar, emas
B) do'stlar, emas, balki
C) do'stlar, emas, bo'lmagan
D) aziz, do'stlar, balki

181. Qaysi qatorda ega ergash gapli qo'shma gap berilgan?

A) Shoirning tovushi shunday qahrli ediki, navkarlar qo'rqqanidan duduqlanib qoldilar.

B) U qarshilik ko'rsatgan edi, Xolidni ko'makka chaqirdim.

C) Foydasi shuki, odamlar adolat borligiga ishonishadi.

D) Shunisi ayonki, kitobsiz inson hayoti bo'm-bo'sh.

182. Hol ergash gapli qo'shma gapni toping.

A) Shunday odamlar borki, kelajakni oldindan bashorat qila oladilar.

B) Men senga shunday narsalar keltirayki, sen ularni tushingda ham ko'rmagansan.

C) Shunday yashaylikki, hamma havas qilsin.

D) Barchasi aniqlovchi ergash gap hisoblanadi.

183. Ega ergash gapli qo'shma gapni toping.

- A) Kim mehnat qilsa, u rohat ko'radi.
 B) O'qish davrida Mavlonqulov qayerda bo'lsa, Mutalov ham shu yerda bo'lar edi.
 C) Yo siz keling, yo men boray.
 D) Bu bo'stonda do'stlar bermasa ko'mak, Nasib bo'lmas maqsad gulini temak.

184. *Kimda-kim uni ko'rishga jur'at qilar ekan, uning kallasini oldiraman.* Berilgan qo'shma gap turini aniqlang.

- A) kesim ergash gapli qo'shma gap
 B) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
 C) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap
 D) hol ergash gapli qo'shma gap

185. Ergashgan qo'shma gaplarda hokim gap boshida keluvchi vositani toping.

- A) negaki B) mabodo
 C) agar D) shu sababli

186. *Kim insoniylikni o'zida sinab ko'rmagan bo'lsa, hech qachon odamlarni chuqur bilmaydi.* Ushbu qo'shma gap tarkibidagi ergash gap bosh gap tarkibidagi qaysi bo'lakni izohlab kelgan?

- A) to'ldiruvchi B) ega
 C) aniqlovchi D) hol

187. *Bilingki, jim bo'lib salomat bo'lish gapirib malomatga qolishdan afzal.* Ushbu gap turini aniqlang.

- A) kesim ergash gapli qo'shma gap
 B) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
 C) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap
 D) hol ergash gapli qo'shma gap

188. Qaysi gapda vergul bog'lovchisiz qo'shma gap qismlari orasiga qo'yilmagan?

- A) Yaxshiga yondash, yomondan qoch.
 B) Ilm – yorug'lik, jaholat – zulmat.
 C) Yo siz keling, yo men boray.
 D) Bilim – kuchda, kuch – bilimda.

189. *Yomg'ir tindi-yu, shamol to'xtamadi.*

Bu gap haqidagi qaysi hukm to'g'ri?

A) payt munosabati ifodalangan qo'shma gap

B) sabab-natija munosabati ifodalangan qo'shma gap

C) zidlash munosabati ifodalangan qo'shma gap

D) qiyoslash munosabati ifodalangan qo'shma gap

190. *Inson nimagaki erisholmasa, o'sha aziz tuyuladi.* Ushbu gap turini aniqlang.

A) sodda gap

B) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap

C) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap

D) hol ergash gapli qo'shma gap

191. Qaysi javobda to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap berilgan?

A) Sizga ma'lumki, istibdod zulmida ezilib yotgan xalq hamisha ozodlikka intiladi.

B) Ko'chatlarning bir tekis ko'karib turishidan sezdikki, bog'bon ko'p mehnat qilgan.

C) Hammadan muhimi shundaki, Po'lat orzusiga erishdi.

D) Odam borki, olam guliston.

192. *Sabr bilan bog'liq ish ochilur // Ishga oshiqqan ko'p toyilur.*

Ushbu gapda // belgisi o'rniga qaysi tinish belgisi qo'yiladi?

A) vergul B) ikki nuqta

C) nuqtali vergul D) tire

193. Qaysi javobda ayiruv bog'lovchili bog'langan qo'shma gap berilgan?

A) Qizaloq dam onasiga, dam otasiga umid bilan termildi.

B) Bema'ni fikrlar har kimda bo'ladi, faqat aqlli kishigina ularni ishlatmaydi.

C) Ba'zan sho'x musiqa yangraydi, ba'zan zo'r qahqaha olamni buzadi.

D) Narsalarga qiziqishning yo'qolsa, xotirangni ham yo'qotasan.

194. Quyidagi gapda ifodalangan qolgan olmoshning sintaktik vazifasi qaysi qatorda to'g'ri izohlangan?

Kimki o'z nafsiga banda bo'lsa, taqdiri xurjun bo'ladi.

- A) vositali to'ldiruvchi
- B) ega
- C) aniqlovchi
- D) vositasiz to'ldiruvchi

195. *Kim so'zning narigi tomonida bo'lsa, u omon qoldi.*

Ushbu gap turini aniqlang.

- A) kesim ergash gapli qo'shma gap
- B) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
- C) ega ergash gapli qo'shma gap
- D) hol ergash gapli qo'shma gap

196. *Bor so'zni so'z sanab tebranmasin til*

Ko'rib o'ylab so'zla keragini bil.

(So'fi Olloyor)

Ushbu gapda nechta vergul qo'llanadi?

- A) 1 B) 3 C) 2 D) 4

197. Biriktiruv bog'lovchili bog'langan qo'shma gap qaysi qatorda?

- A) Havo sovidi hamda yerlar muzladi.
- B) Masofa yoriq, ko'ngil yaqin.
- C) Dunyoda biz bormiz – tinchlik buzilmas.

D) Mahkam salomlashib bo'lib o'tib ketmoqchi edi, biroq Mirsaid to'xtatdi.

198. Qaysi qatorda bog'langan qo'shma gap berilgan?

A) Shamol qay tarafga essa, maysalar ham o'sha tarafga egiladi.

B) Daryo shovullab oqar, uning muzdek shamoli menga zavq bag'ishlardi.

C) Yaxshilik qilmoqlik ulug' fazilatdir, uning qadriga yetmaslik esa illatdir.

D) Kim birovga yaxshilik qilsa, uning obro'yi baland bo'ladi.

199. Nisbiy so'zli ergashgan qo'shma gap haqidagi noto'g'ri hukmni toping.

A) nisbiy so'zli ergashgan qo'shma gaplarda ergash gap bosh gapdan keyin keladi

B) shu, o'sha, shuncha, shunday kabi olmoshlar bosh gap tarkibida bo'ladi

C) kim, nima, qancha, qanday kabi so'roq olmoshleri ergash gap tarkibida bo'ladi

D) nisbiy so'zli ergashgan qo'shma gaplar tegishli sodda gaplar bilan ma'nodosh bo'la oladi

200. *Majlisning oqibat shu bo'ldiki, Qalandarov tumanga qaytdi.*

Ushbu gap turini aniqlang.

- A) kesim ergash gapli qo'shma gap
- B) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
- C) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap
- D) hol ergash gapli qo'shma gap

201. *Maktab va oila shunday pokiza bir gulshan bo'lishi kerakki, unda birorta ham begona o't-o'lan bo'lmasin.* Ushbu gap turi ...

- A) to'ldiruvchi ergash gap
- B) ega ergash gap
- C) aniqlovchi ergash gap
- D) hol ergash gap

202. Ergash gapli qo'shma gaplarning qaysilarida ergash gap bosh gapdan oldin yoki keyin kelishi mumkin?

1) kesim ergash gap; 2) ega ergash gap; 3) to'ldiruvchi ergash gap; 4) aniqlovchi ergash gap.

- A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 2

- C) 1, 3, 4 D) 2, 3, 4

203. Ergashgan qo'shma gaplarda ergash gapni bosh gapga bog'lash uchun xizmat qiladigan vositalarning qaysilari bosh gap tarkibida bo'ladi?

1) chunki; 2) shuning uchun; 3) go'yo; 4) negaki; 5) -ki; 6) toki.

- A) 2, 5 B) 3, 5, 6

- C) 1, 2 D) 4, 5, 6

204. Berilgan qaysi ergashgan qo'shma gap tarkibida bosh gap ergash gapdan oldin kelgan?

A) Olim bo'lsang, olam seniki.

B) Men bilgan yovuz kishilar u yerda bor, shuning uchun men u yerga bormayman.

C) Qo'rqoq keta turib maqtansa, jasur qaytib kelib maqtanadi.

D) Kamtar bo'l, chunki kamtarlik insonni kamolotga boshlaydi.

205. Bosh gapda qo'llanmagan to'ldiruvchini izohlab kelgan to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gapni toping.

A) Kun issiq edi, shuning uchun cho'milgani ketishdi.

B) Shuni bilingki, moshkichirining yaxshisi palovdan ham a'lo!

C) Gap shundaki, butun qishloq qahramonni kutib olayotgani bilinsin.

D) Abror bildiki, oson yo'l bilan mashaqqatga erishilmaydi.

206. Ergashgan qo'shma gaplarda ergash gapning oxirida keluvchi bog'lovchi vositani toping.

A) deb B) -ki

C) shuning uchun D) agar

207. Ergash gapni bosh gapga bog'lovchi quyidagi vositalarning qaysi biri bosh gap tarkibida keladi?

1) shart mayli shaklidagi fe'l; 2) ko'makchili qurilmalar; 3) nisbiy so'zlarga mansub bo'lgan so'roq olmoshlari; 4) nisbiy so'zlarga mansub ko'rsatish olmoshlari va -ki yuklamasi.

A) 1, 2, 3, 4 B) 2, 3, 4

C) 3, 4 D) 2, 4

208. Ko'makchili qurilmalar bosh gapda ifodalangan qanday mazmuni bildiruvchi ergash gaplarni bosh gapga bog'laydi?

A) mazmunning sababini

B) mazmunning sababini va shartini

C) mazmunning sababini, shartini va maqsadini

D) mazmunning sababini, shartini, maqsadini yoki qiyosini

209. Qaysi ergashtiruvchi bog'lovchilar yordamida bog'langan ergashgan qo'shma gaplar «*bosh gap + ergash gap*» qolipida bo'ladi?

1) sabab ergashtiruvchi bog'lovchilar

2) maqsad ergashtiruvchi bog'lovchilar

3) shart ergashtiruvchi bog'lovchilar

4) qiyoslash-chog'ishtiruv ergashtiruvchi bog'lovchilar.

A) 1, 2, 3, 4 B) 2, 3, 4

C) 1, 2, 4 D) 1, 2

210. Qaysi ergashtiruvchi bog'lovchilar yordamida bog'langan ergashgan qo'shma gaplar «*ergash gap + bosh gap*» qolipida bo'ladi?

1) sabab ergashtiruvchi bog'lovchilar

2) maqsad ergashtiruvchi bog'lovchilar

3) shart ergashtiruvchi bog'lovchilar; 4)

qiyoslash-chog'ishtiruv ergashtiruvchi bog'lovchilar.

A) 1, 2 B) 3, 4

C) 3 D) 2

211. Ko'makchili qurilmalar haqidagi qaysi hukm to'g'ri?

A) Ko'makchili qurilma bosh gap tarkibida qo'llanadi

B) Ko'makchili qurilma ergash gap tarkibida qo'llanadi

C) Ko'makchili qurilma bosh gap tarkibida ham, ergash gap tarkibida ham qo'llanadi

D) Ko'makchili qurilma ergashgan qo'shma gap qismlarini bog'lovchi vosita emas

212. Qaysi gapda ergashgan qo'shma gap sodda gapga noto'g'ri aylantirilgan?

A) Kim ko'p bilsa, u kamgap bo'ladi – Ko'p bilgan kamgap bo'ladi.

B) Shunga xursandmizki, bolalar o'z yo'lini topib ketishdi – Bolalar o'z yo'lini topib ketishganiga xursandmiz.

C) Siz kimga ishonch bildirsangiz, men uni sherik qilib olishim mumkin – Men sherik qilib olishim uchun siz ishonch bildiring.

D) barcha qo'shma gaplar sodda gapga to'g'ri aylantirilgan.

213. *Vijdonni asrangiz har nedan ortiq, Bobolardan qolgan*

niyob bu tortiq Toki avlodlarga yetolsin omon. (A.Oripov)

Ushbu gapda ergash gapning qanday ma'no ifodalayotganini aniqlang.

- A) sabab
- B) maqsad
- C) shart
- D) qiyoslash-chog'ishtiruv

214. «bosh gap + ergash gap»

qolipli qo'shma gap qaysi qatorda berilgan?

- A) Kim harakat qilsa, u baraka topadi.
- B) Shunday odamlar borki, ular bilan

toplashib bahra olasan.

C) Yozi bilan mehnat qildik, shu sababli mo'l hosil oldik.

D) Agar boshingga qilich kelsa ham, to'g'ri gapir.

215. $\square \rightarrow \square$ qolipli qo'shma gap qaysi qatorda berilgan?

A) Egrilik insonni qabohatga yetaklaydi, to'g'rilik bo'lsa uni saodatga boshlaydi.

B) Bu masalani sinfda keng muhokama qilamiz, toki boshqa qaytarilmasin.

C) Olim kishilar har yerda aziz va hurmatlidir, shuning uchun har vaqt ilm olish ilinjida bo'l.

D) Shunday o'zgarishlar bo'lmoqdaki, aqling bovar qilmaydi.

216. $\square \leftarrow \square$ qolipli qo'shma gap qaysi qatorda berilgan?

A) Kim oldin musht ko'tarsa, u o'z bo'ladi.

B) Toleyim shulki, jahonda bir guliston tanladim.

C) O'zimiz juda cho'llab kelgan edik, shuning uchun kechirdik.

D) Mening bir jaydari falsafamdir shu: Hargiz iltimosga kuning qolmasin.

217. *Kimki qasd etsa anga, kiysin pushaymondin kafan.*

Berilgan gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub?

A) to'ldiruvchi ergash gapli ergashgan qo'shma gap

B) aniqlovchi ergash gapli ergashgan qo'shma gap

C) ega ergash gapli ergashgan qo'shma gap

D) kesim ergash gapli ergashgan qo'shma gap

218. Tarkibida gap bo'laklarining barcha turi ishtirok etgan sodda uyushiq bo'lakli gapni toping.

A) "Avesto"da yigittar kurash tushishni, chavandoz bo'lishni, mol boqa olishni, chorvani hayvon va qaroqchilardan muhofaza qila bilishni o'rganishlari shartligi aytiladi.

B) Barchamiz milliy qadriyatimizning mazmuni va mohiyatini chuqur, batafsil o'rganishga harakat qilaylik.

C) Uning kulgisi ham o'ziga o'xshash shiringina edi, qonib, yoyilib kuldi.

D) Qalbingizga toshqinlarning g'uborlari hech qachon qo'nmasin, gard yuqmasin.

ERGASHGAN VA BOG'LOVCHISIZ QO'SHMA GAPLAR MAVZUSIDAN SAVOLLAR

1. *Avvalo, shuni ta'kidlab o'tish kerakki, biz u yoki bu masalada yuz beradigan kelishmovchiliklarni o'zaro keng muhokama qilish yo'li bilan bartaraf qiladigan bo'lib qoldik. Ikkinchidan, o'rtoq rafiqam, oilamizni tashkiliy xo'jalik jihatdan misli ko'rilmagan darajada mustahkamladik.* (A.Qahhor)

Berilgan parchadagi vergullarning qo'llanishi haqidagi fikrlardan nechtasi to'g'ri?

1. Qo'shma gap qismlarini ajratish uchun vergul qo'llangan.

2. Kirish so'zlar qo'llangan uchun vergul qo'llangan.

3. Ajratilgan bo'lak mavjud bo'lgani uchun vergul qo'llangan.

4. Uyushiq bo'laklar mavjudligi uchun vergul qo'llangan.

5. Undalma mavjudligi uchun vergul qo'llangan.

A) uchtasi B) ikkitasi

C) beshtasi D) to'rttasi

2. Quyida berilgan fikrlarning nechtasi to'g'ri emas?

1. Ergashtiruvchi bog'lovchilar yordamida bog'langan qo'shma gaplarda har doim bosh gap oldin, ergash gap keyin keladi.

2. -ki yuklamasi yordamida bog'langan qo'shma gaplarda bosh gap tarkibida ergash gappga havola qiluvchi bo'lak bo'ladi.

3. Ergashgan va bog'langan qo'shma gaplar bog'lovchi vazifasidagi so'z bilan bog'lanishi mumkin.

4. Yuklama-bog'lovchilar yordamida bog'langan qo'shma gaplarda payt, zidlik, ketma-ketlik ma'nolari ifodalinishi mumkin.

A) ikkitasi B) uchtasi

C) to'rttasi D) bittasi

3. Qaysi javobda keltirilgan gapda yuklama-bog'lovchi qo'shma tarkibidagi teng munosabatli gaplarni bog'lagan?

A) Farzandlari gaima-galdan xivichlar ni bir yo'la sindirishga urinishibdi, binaq hech biri buning uddasidan chiqa olmabdi.

B) Mol-u puling ketsa-ketsin u g'ururing ketmasin ekan.

C) Ilm bir daryo – ichi to'lmish duru gavhar bilan.

D) Havaslarim tashlab ketdilar, Qalbin ila qoldim-ku tanho.

4. *Bilingki, jim turib salomat bo'lish gapirib malomatga qolishdan afzal.* Ushbu gap ergash gapning qaysi turiga mansub?

A) ega ergash gap

B) kesim ergash gap

C) to'ldiruvchi ergash gap

D) hol ergash gap

5. *Mehnatni sevmagan odam bir buzuvchilikni qilishga tayyordir.* Ushbu sodda gapni qaysi vosita yordamida havola bo'lakli qo'shma gappga aylantirish mumkin?

A) toki maqsad bog'lovchisi orqali

B) nisbiy so'zlar yordamida

C) deb so'zi yordamida

D) ko'makchili qurilmalar orqali

6. Qaysi qatorda aniqlovchi ergash gap nisbiy so'zlar yordamida bog'langan?

A) Sevgi shunday navbahorki, u tikondan gul qilar.

B) Men senga shunday narsalar keltirayki, ulami tushingda ham ko'magansan.

C) Kimning quroli bilim bo'lsa, uning kelajagi porloq.

D) Fan olamida shunday olimlar ijod qilib o'tganki, ular yaratgan ilmiy g'oya va

1. Qaysi gap yangi yo'nalishlarning vujudga kelishiga sababchi bo'lgan.

7. Qaysi javobda aniqlovchi ergash gap qo'shma gap berilmagan?

A) Kimki nuqul o'tmishidan nolisa, uning kulajagi ham barbod bo'ladi.

B) Kimning farzandlari undan yuz yigirma, uning taskin topishi amrimahol.

C) Kim ko'zguga ko'p qarasa, xotirasi tez o'chib ketarkan.

D) Kimki oilani muqaddas bilmasa, unga muqaddas narsaning o'zi yo'q.

8. Masalaning mohiyati shu bo'lganki, bosh vrach qabulxonasiga kelgankina telefonogramma tushibdi.

Ushbu gap ergash gapning qaysi turiga mansub?

A) ega ergash gap

B) kesim ergash gap

C) to'ldiruvchi ergash gap

D) hol ergash gap

9. Qaysi javobda aniqlovchi ergash gap qo'shma gap berilgan?

A) U she'rni shunday o'qidiki, zaldagilarning ko'ziga yosh keldi.

B) Qo'limdagi quticha shunday ishlanganki, har bir naqshida ustaning qalbi yashiringanga o'xshaydi.

C) Bola shunday fikrlaydiki, biz uning darajasiga tusha olmaymiz.

D) Uyingda shunday ko'zgu borki, sen unga har kuni qaraysan.

10. Qaysi qatorda hol ergash gap qismlari shart mayli shakli orqali bog'langan?

A) Kechqurun osh suzsak, bir nasiba kam.

B) Yana ikki ko'z ham berdim, yov kelganda ko'rsin deb.

C) Oyna opa xatni oxirigacha o'qiy olmadi, chunki hovlining eshigini kimdir taqillata boshladi.

D) Suv qanchalik tez oqsa, soy shunchalik sayoz bo'ladi.

11. Hali Onaxonning bilmaganlari shu qadar ko'p ediki, so'rab oxiriga yetolmasday ko'rindi. Ushbu gap ergash gapning qaysi turiga mansub?

A) aniqlovchi ergash gap

B) kesim ergash gap

C) to'ldiruvchi ergash gap

D) hol ergash gap

12. Sizni suvdan o'tkazib qo'ymasam, menga bergan noningiz harom bo'lg'ay. Ushbu gapning turi va bog'lovchi vositani toping.

A) hol ergash gap, nisbiy so'z

B) hol ergash gap, ergashtiruvchi bog'lovchi

C) hol ergash gap, shart mayli

D) bog'langan qo'shma gap

13. Shunday yaxshi odatlarimiz borki, ularga hurmat bilan qarash lozim... Ushbu gap haqida noto'g'ri fikrlarni aniqlang.

1) ergash gap tarkibidagi olmosh bosh gapga ishora qilgan;

2) ushbu gapdagi ergash gap egasi noma'lum gap;

3) bosh gap qismida ega va kesim qatnashgan;

4) ushbu gapda 2 ta to'ldiruvchili birikma qatnashgan.

A) 1, 3, 4

B) 1, 4

C) 2, 3

D) 2, 3, 4

14. Nisbiy so'z yordamida bog'langan hol ergash gapni toping.

A) Qayerda ahillik bo'lsa, o'sha yerda qut-baraka bo'ladi.

B) O'simlikni qancha parvarish qilsang, shuncha mo'l hosil olasan.

C) Boshingga tashvish tushmasa, qaytib kelmasding.

D) hammasi nisbiy so'z vositasida bog'langan.

15. Bu savollardan ma'lum bo'ldiki, aybnoma uydirma emas.

Ushbu gap ergash gapning qaysi turiga mansub?

- A) ega ergash gap
- B) kesim ergash gap
- C) to'ldiruvchi ergash gap
- D) hol ergash gap

16. Kesim ergash gapli qo'shma gaplarni aniqlang.

1) Buning natijasi shu bo'ldiki, u shaharga ko'chib ketdi.

2) Donolarning o'giti shundayki, so'zning lazzati gapirishda emas, balki eshitishdadir.

3) Shunisi qiziqki, shu ko'rinishida ham ovozi muloyim edi.

4) Qisqa gap shuki, odam so'zi bilan taniladi.

- A) 1, 2, 3 B) 3, 4
- C) 1, 2, 4 D) 1, 3, 4

17. *Qalbingiz nimani buyursa, siz menga shuni buyuring.* Ushbu gap ergash gapning qaysi turiga mansub?

- A) ega ergash gap
- B) kesim ergash gap
- C) to'ldiruvchi ergash gap
- D) hol ergash gap

18. Ergashgan qo'shma gapda ergash gap bosh gappa nisbatan o'rmini almashtirgan qatorni toping.

- A) Yovlar yakson bo'lsin deb, Yigitlar jang boshladi.
- B) Kamalakdek rango-rang Bo'lsin deb san'at, tillar, Asrlarcha qildim jang.
- C) Sen otash ichida urasan javlon, Dushman qolmasin deb sevgan elingda.

D) Shu mo'jaz' uyingda yonsin deb chiroq,

- Ne aziz zotlarga yondashdim gohi.

19. *Vatan – ruhimda uyg'ongan ism,*

Ruhim – Vatanda gullagan chechak.

Ushbu parchada qo'llangan tinish belgilari haqidagi to'g'ri fikrni toping.

A) Bog'lovchisiz qo'shma gapda zulo-lash munosabati bo'lgani uchun tire qo'yilgan

B) Sodda gapning yuyschiq kesimlari vergul bilan ajratilgan

C) Bog'lovchisiz qo'shma gap tarkibidagi ikkinchi gap birinchi gapni izohlagani uchun vergul qo'yilgan

D) Bog'lamasiz ot kesim qo'llangani uchun egadan keyin tire qo'llangan

20. *Buning natijasi shu bo'ldiki, To'laganning qanshariga mushk tushdi.* Ushbu gap ergash gapning qaysi turiga mansub?

- A) ega ergash gap
- B) kesim ergash gap
- C) to'ldiruvchi ergash gap
- D) aniqlovchi ergash gap

21. Qaysi qatorda to'ldiruvchi ergashgan qo'shma gap qismlari nisbiy so'z vositasida bog'langan?

A) Shuni esdan chiqarmangki, odam odam bilan uchrashadi, tog' tog' bilan uchrashmaydi.

B) Kimki bo'lsa dilozor, undan el-u yurt bezor.

C) Ahmadjon faqat shuni biladiki, dushman bu tepalikni haddan tashqari qattiq o'qqa tutgan.

D) Bu o'rinda shuni aytish kerakki, qalandarovlami o'sha davr yarata boshlagan edi.

22. Qaysi qatorda vositali to'ldiruvchili ergashgan qo'shma gap mavjud?

A) Shuni anglamoq kerakki, ota-ona uchun farzanddan ko'ra yaqinroq kimsa yo'q.

B) Shuni unutmangki, do'stlar bilan suhbat qurmoq gullar orasida sayr qilmoqdan xushdir.

C) Shuni hamisha yodingizda saqlangki, birovg'a yolg'on gapirish juda katta gunohdir.

1) Atundan ehtiyot bo'lingki, bironing ...
...ni haqorat qilgan odam o'zining ...
...ni ham haqoratlagan bo'ladi.

2) Nisbiy so'zlar yordamida qaysi ...
... qo'shma gapning qismlari ...
... bog'lanmaydi?

- A) o'ga ergash gap
- B) kosim ergash gap
- C) aniqlovchi ergash gap
- D) hol ergash gap

3) Na inkor boglovchisi qaysi gap ...
...da sodda gaplami o'zaro bog'lagan?

A) Bu qo'shiqda na nolish, na azob ...
...da yashash, ishtiyoqi, pok muhab-
...bat, bitmas-tuganmas orzu va qudrat bor ...
...li.

B) Na qo'shiq, na kulgi, na churq etgan ...
...ovozi eshtiladi.

- C) Sen na boy erursan va na kambag'al,
Yashaysan bir-biring aldab galma-gal.
- D) Na sen nazar qilding holimga bir bor,
Na men ayta bildim senga biror so'z.

25. Kesim ergash gapli qo'shma ...
...gaplami aniqlang.

1) Buning natijasi shu bo'ldiki, u sha-
...hurga ko'chib ketdi.

2) Donolarning o'giti shundayki,
...o'zining lazzati gapirishda emas, balki ...
...eshtilishdadir.

3) Shunisi qiziqki, shu ko'rinishida ...
...ham ovozi muloyim edi.

4) Qisqa gap shuki, odam so'zi bilan ...
...taniladi.

- A) 1, 2, 3 B) 3, 4
- C) 1, 2, 4 D) 1, 3, 4

26. *Go'zallik shundan iboratki, u insonda mehr-muhabbat, shodlik, erkinlik va shunga o'xshash tuyg'ularni uyg'ota olishi shart.* Ushbu qo'shma gap turini toping va so'zga yangi ma'no beruvchi nechta qo'shimcha qatnashgan?

A) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap, beshta ko'makchi morfema

B) kesim ergash gapli qo'shma gap, to'rtta ko'makchi morfema

C) kesim ergash gapli qo'shma gap, beshta ko'makchi morfema

D) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap, beshta ko'makchi morfema

27. 1. Borliq jim// har bitta darchada zangor shu'lalar porlaydi.

2. Hasharda hamma ishladi// yoshlar ariq tozaladi, qizlar maydonni supurdi, kattalar mashinaga yukni ortdi.

3. Ahror ovoz egasini tanidi// Hasan naychi ekan.

4. Qor yog'di// izlar bosildi.

5. Albatta, go'zallik ham har xil bo'la-
...di// kechasi qop-qora osmonda olovli iz qoldirib uchgan yulduz ham go'zal, kunduzi guldanda gulga qo'nib yurgan kapalak ham go'zal. . .

Shartli belgilar o'rnida ikki nuqta qo'yiladigan barcha gaplami aniqlang.

- A) 3, 5 B) 1, 2, 3, 4, 5
- C) 1, 2, 3, 5 D) 1, 2, 4, 5

28. Bog'lovchisiz qo'shma gaplarda tinish belgilarining qo'llanilishi nimaga asoslanadi?

- A) gapning mazmuniga
- B) gapning grammatik qurilishiga
- C) gapning ohangiga
- D) gapning uslubiy xususiyatiga

29. *Qo'shma gap qismlari bir paytda sodir bo'ladigan voqea-hodisalarni ifodalasa, ular orasiga vergul qo'yiladi.*

Qaysi javobda qo'shma gap qismlari orasiga vergul ushbu qoida asosida qo'yiladi?

A) Yigitlar daraxtlarning ostini yumshatdilar // qizlar maktab hovlisini supurdilar.

B) Ruboiyni ichida o'qidi // yuzini tabassum qopladi.

C) Ko'priknini biz qurdik // g'animlar o'tdi.

D) Sizdan yagona iltimosim shu // biz tomonga bir kelib keting.

30. *Olohgaga eng yomon ko'rinadigan odam, avvalo, gina va adovatni uzoq saqlovchi odamdir. Kimningki g'azabi kelsa, so'zsiz, jim bo'lsin. Birinchidan, olim (ilm beruvchi) bo'l, yoki ilm o'rganuvchi bo'l, yoki tinglovchi bo'l, yoki ilmga va ilm ahliga muhabbatli bo'l. Beshinchisi bo'lma, afsuski, unda halok bo'lasan.* Ushbu matn haqidagi qaysi fikrlar to'g'ri?

- 1) modal so'zlarning uch turi qo'llangan;
 - 2) vergulning qo'yilishi faqat kirish so'zlar hamda uyushiq bo'laklar bilan bog'liq;
 - 3) besh o'rinda kesim grammatik shaklga ega;
 - 4) ergashgan qo'shma gapning ikki turi qo'llangan;
 - 5) bog'lovchilarning qo'llanilishiga ko'ra ikki turi mavjud.
- A) 1, 2, 3, 4, 5 B) 1, 3, 4, 5
C) 1, 4, 5 D) 3, 4, 5

31. Berilgan qaysi ergash gapli qo'shma gapning har ikkala qismida ham ega qatnashgan?

- A) Maktab uchun quridik bino, hamma ilm olsin deb.
- B) Bug'doy ekkkan bug'doy, arpa ekkkan arpa oladi.
- C) Shamol bo'lmasa, daraxtning uchi qimirlamaydi.
- D) Yaxshi bilan yursang, yaxshilik bilan unasan.

32. Qaysi gapda ikki xil gap bo'lagi fonetik o'zgarishga uchragan?

A) Jamiyatning eng kichik negizi bo'lgan oila boshlig'ining zimmasiga katta mas'uliyat yuklatilgan.

B) Yaxshi niyat seni haqiqatga boshlaydigan muhim dastur ekanligini bilishingni istayman.

C) Quruq nasihat o'z nafsini yanada maydigan oqiz kishiga kor qilmaydi.

D) Hayotda pokiza yashashni istagaylar ibrat olishi, bunday yomon yo'llarda saqlanishi lozim.

33. *Obro' misqollab keiadi // qanday doqlab ketadi.* Ushbu gapdagi // belgisi o'rnida qanday tinish belgisi ishlatiladi?

- A) nuqtali vergul B) tire
C) vergul D) ikki nuqta

34. *Bag'rim yoniq yuzim qora ko'nglim siniq bo'yim bukik sening ziyoratingga keldim sul-tonim.* Ushbu gapda nechta vergul ishlatilishi kerak?

- A) 3 ta B) 4 ta
C) 5 ta D) 6 ta

35. *Avval ular bizga yetib olishsin // keyin birga jo'namiz.*

Ushbu gapda «//» belgisi o'rniga qanday tinish belgisi qo'yilishi kerak?

- A) tire B) ikki nuqta
C) vergul D) nuqtali vergul

36. *Kampirning katalakday hovlisi misoli tandir quyosh lovullab qizdiradi-yu atrof uylar bilan o'ralgani uchun qilt etgan shabada yurmaydi.*

Ushbu gap tarkibida qanday tinish belgilari ishlatiladi?

- A) ikki nuqta, vergul
B) tire, vergul
C) ikki nuqta, vergul, vergul
D) tire, vergul, vergul

37. *Yana uvlar dahshat shamoli // Ko'kni qora bulut quchadi.* Ushbu gapda «//» belgisi o'rniga qanday tinish belgisi qo'yilishi kerak?

- A) tire B) ikki nuqta
C) vergul D) nuqtali vergul

38. Uyushgan to'ldiruvchi mavjud bo'lgan to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gapni toping.

A) Bilmaysizki, mehr-muhabbat, sadoqat qon bilan kiradi inson qalbiga.

39. Nimaki chidamli, sabr-toqatli unga ona irodasi timsol.
 A) Kimki sadoqat, mehr-muhabbat unga ona qalbi timsol.
 B) Jahonda nimaiki oq va pokiza unga ona suti timsol.
 40. *She'r shuning uchun unqaddaski uning bir vazni ilohiy bir vazni insoniydir uning bir satri hamoniy bir satri zaminidir.* Ushbu gapda qanday tinish belgilari qo'llaniladi?
 A) vergul, vergul, vergul, vergul
 B) vergul, ikki nuqta, vergul, vergul
 C) vergul, nuqtali vergul, vergul, vergul
 D) vergul, vergul, nuqtali vergul, vergul
 41. *Ishning ko'zini bil // dala ham obod, choyxona ham.* Ushbu gapda «//» belgisi o'rniga qanday tinish belgisi qo'yilishi kerak?
 A) tire B) vergul
 C) ikki nuqta D) nuqtali vergul
 42. «*G'animlar duch kelar // jang bo'lar puxta.*» Ushbu gapda «//» belgisi o'rniga qanday tinish belgisi qo'yilishi kerak?
 A) tire B) vergul
 C) ikki nuqta D) nuqtali vergul
 43. «*Qiz uni ushlab olgani urindi // juda qiyalib ketdi // qo'llariga tikan kirdi // yuzi va bilaklari tirmalandi.*» Ushbu gapda «//» belgisi o'rniga qanday tinish belgilari ishlatiladi?
 A) ikki nuqta, vergul, vergul
 B) vergul, ikki nuqta, vergul

- C) vergul, vergul, vergul
 D) tire, vergul, vergul
 44. «*Mening bir jaydari falsafamdır shu // Hargiz iltimosga kuning qolmasin.*» Ushbu gapda «//» belgisi o'rniga qanday tinish belgisi qo'yilishi kerak?
 A) tire B) vergul
 C) ikki nuqta D) nuqtali vergul
 45. *Siz kimga ishonch bildirsangiz, men uni sherik qilib olishim mumkin.* Ushbu gap haqidagi to'g'ri fikr(lar)ni aniqlang.
 1. Ergash gapga havola qiluvchi bo'lak ega vazifani bajargan.
 2. Ushbu gap hol ergash gapli qo'shma gap.
 3. Ergash gapda ega ishtirok etmagan.
 4. Ushbu gap sodda gap bilan sinonim hisoblanadi.
 A) 3, 4 B) 2, 3, 4
 C) 4 D) 1, 2, 3, 4
 46. «*To'rt mashina o'g'it yubordik // fermerlarga vaqtida taqsimlansin.*» Ushbu gapda «//» belgisi o'rniga qanday tinish belgisi qo'yilishi kerak?
 A) tire B) vergul
 C) ikki nuqta D) nuqtali vergul
 47. «*Sidiqjon to'xtadi // orqasidan kimdir kelayotgan edi.*» Ushbu gapda «//» belgisi o'rniga qanday tinish belgisi qo'yilishi kerak?
 A) tire B) vergul
 C) ikki nuqta D) nuqtali vergul
 48. Qaysi javobda ergash gapli qo'shma gapning tobe gap qismida qo'llanadigan bog'lovchilar keltirilgan?
 A) deb, bilan, hamda, basharti
 B) chunki, negaki, goh...goh, balki
 C) -ki, shuning uchun, shu bois
 D) chunki, garchi, negaki, mabodo
 49. «*Borliq jim // har bitta darchada zangor shu'lalar porlaydi.*» Ushbu gapda «//» belgisi o'rniga qanday tinish belgisi qo'yilishi kerak?

- A) tire B) vergul
C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

50. Ergash gapda qaralmish vositasiz to'ldiruvchi bo'lib kelgan ega ergash gapli qo'shma gapni toping.

A) Kimki erta bahordan dalaga chiqib ter to'ksa, u kuzda mehnatining rohatini ko'radi.

B) Shunisi qiziqki, uyquda ham miya o'z faoliyatini to'xtatmaydi.

C) Kim birovlariga yaxshilik qilsa, yo'llarini ziyo yoritadi.

D) Ko'ziga nima ko'rinsa, shu uni qiziqitira boshladi.

51. *Keyin boshqa bir ta'burchini chaqirib, undan tushinib ma'nosini so'raydi. U bunday deydi: «Sening umring barcha qarindoshlaring umridan uzun bo'ladi». Shunda Xorun ar-Rashid: «Barcha aqlning yo'li birdir va ikkala ta'birning negizi bir yerga boradi, ammo bu ibora bilan u iboraning orasida farq bag'oyat ko'pdir», – deydi va unga yuz tillo berishni buyuradi. Ushbu matnda nechta sodda gap qatnashgan?*

- A) 7 B) 8 C) 6 D) 9

52. *«Sen abujahl tarvuzini ko'r, shirin tarvuzlar kabi chiroylidir, ammo achchiq bo'lgani uchun zarracha qiymati yo'q». Ushbu gapdagi «abujahl» so'zining ma'nosini toping.*

- A) achchiq B) nordon
C) zahar D) yovvoyi

53. *«Eshakni yaydoq minib bo'lmaydi // yiqiladi kishi». Ushbu gapda «//» belgisi o'miga qanday tinish belgisi qo'yilishi kerak?*

- A) tire B) vergul
C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

54. *«Xadicha xola bolalik chog'idagi singari uning beliga non tugib berdi peshonasidan*

o'pdi duo qildi irim qilib o'zi kuzatgani chiqmadi». Ushbu gapda ishlatiladigan tinish belgilarini toping.

- A) vergul, ikki nuqta
B) vergul, nuqtali vergul
C) vergul, tire
D) faqat vergul

55. Bog'langan qo'shma gap berilgan javobni toping.

A) Kechqurun osh suzsak, bir nasiba kam.

B) Misralarda so'zlar gavhar kabi yonadi, yangi ranglar, yangi jilvalar bilan porlaydi.

C) Suv keldi – nur keldi.

D) Tovus o'zining chiroyli patlarini ehtiyot qiladi, vijdonli odam esa o'zining sharaf-u shonini saqlaydi.

56. *Odob kichik yoshlarni kattalar duosiga sazovor etadi // yoshlar u duo barakasidan umrbod bahramand bo'ladilar. Ushbu gapda qanday tinish belgisi ishlatiladi?*

- A) vergul B) ikki nuqta
C) nuqtali vergul D) tire

57. *Kimda g'am ko'p bo'lsa, o'sha – mening onam. Berilgan gap haqidagi to'g'ri fikr(lar)ni toping.*

- 1) ega ergash gapli qo'shma gap;
2) kesim ergash gapli qo'shma gap;
3) nisbiy so'z yordamida bog'langan;
4) gapda ikkita shaxs oti ishirok etgan.
A) 2, 4, 5 B) 1
C) 3, 4, 5 D) 1, 3

58. *Qor yog'di// don yog'di. Ushbu gapdagi // belgisi o'mida qaysi tinish belgisi ishlatildi?*

- A) vergul B) tire
C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

59. *Quyidagi qaysi qo'shma gaplarda shartli belgilar o'miga ikki nuqta qo'yiladi? .. Ruboyni ichida o'qidi// yuzini tabasum qopladi.*

2. Bizning qarorimiz shu// hasharda barchamiz faol ishtirok etamiz.

3. Osmonda yoqutdek yirik yulduzlar jilaylaydi// yangi oyning o'rog'i daryoda qalqilib-qalqib suzadi.

4. Bir necha nafas shunday turgach, ko'zlarini ochdi// nur yog'ilibdi.

- A) 1, 2, 3, 4 B) 2, 4
C) 1, 2, 4 D) 1, 3, 4

60. Biz pokiza zotlarning naslidanmiz. Ota-bobolarimiz, momolamimiz mehnatkash toza qalbli imonli e'tiqodli odobli vijdonli bir-biriga oqibatli mehr-muruvvatli saxovatli insonlar bo'lishgan. Ushbu gapda nechta o'rinda vergul qo'llanishi kerak?

- A) 7 B) 10 C) 8 D) 9

61. Uyushgan to'ldiruvchi mavjud bo'lgan to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gapni toping.

A) Bilmaysizki, mehr-muhabbat, sadoqat qon bilan kiradi inson qalbiga.

B) Nimaiki chidamli, sabr-toqatti bo'lsa, unga ona irodasi timsol.

C) Kimki sadoqat, mehr-muhabbat da'vo qilsa, unga ona qaibi timsol.

D) Jahonda nimaiki oq va pokiza bo'lsa, unga ona suti timsol.

62. va bog'lovchisi qaysi gap tarkibida uyushiq bo'laklarinigina emas, sodda gaplarni ham bog'lagan?

A) Ona tiliga hurmat va uning bebaho so'z xazinasidan o'rinni foydalanish, til vositasida ravshan va ta'sirchan so'zlab, yoza olish, nutqiy savodxonlikka erishish shu til vakili bo'lgan har bir shaxsning burchidir.

B) Tildagi har bir so'z, uning har bir shakli inson tafakkuri va tuyg'usining natijasidir, o'sha tafakkur va tuyg'ular orqali so'z yordamida mamlakat tabiati va xalq tarixi ifoda etilgan.

C) Til milliy madaniyatning shakli sifatida tafakkurning mevalari va ma'naviy boyliklarini zamon va makonda abadiylashtiradi.

D) Odob va tavoze do'stlik oynasiga jilo beradi va u ikki oraga yorug'lik bag'ishlaydi.

63. Hasharda hamma ishladi// yoshlar ariq tozaladi, qizlar maydonni supurdi, kattalar mashinaga yukni ortdi. Ushbu gapda // belgisi o'rniga qaysi tinish belgisi qo'yiladi?

- A) tire B) vergul
C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

64. Donoga ishora // nodonga kaltak. «//» belgisi o'rniga qanday tinish belgisi qo'yiladi?

- A) vergul B) ikki nuqta
C) nuqtali vergul D) tire

65. Boshimizni bilim kuchi uyg'ot-sa, bo'lg'usidir bizning uchun bayram. Ushbu gap turini toping.

- A) ega ergash gap
B) aniqlovchi ergash gap
C) hol ergash gap
D) kesim ergash gap

66. «Elning bir so'zi bor // o'zingga ehtiyot bo'l, qo'shningni o'g'ri tutma». Ushbu gapda «//» belgisi o'rniga qanday tinish belgisi qo'yilishi kerak?

- A) tire B) vergul
C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

67. Quyida berilgan qaysi gaplarda tire(lar) tushirib qoldirilgan?

1. Bu qaromi amalga oshirishdagi birinchi qadam o'qish, o'qiganda ham a'lo o'qish.

2. Rasadxona zimiston bo'lsa ham, Ali Qushchining o'tkir ko'zlar darrov ko'rdi poygakda bir kimsa gadvasi bilan eshikni to'sib, qaqqayib turardi.

3. Oltita bolani bag'riga olgan Mahkam aka shu.

4. Mingbuloq o'zi yaxshi, suvi serob, lekin u qarovsiz.

- A) 3, 4 B) 1, 2, 3
C) 2, 3 D) 1, 3

68. Bu saltanat shunday odamga o'xsharki, uni ko'rgan kimsa nazarini olib qochadi.

Berilgan qo'shma gap turini aniqlang.
 A) shaxsi umumlashgan sodda yoyiq gap
 B) ega ergash gapli qo'shma gap
 C) kesim ergash gapli qo'shma gap
 D) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap
 69. Ikkala qismidagi eganing shakldoshi mavjud bo'lgan bog'langan qo'shma gapni aniqlang.

A) Tongga yaqin tuman tushdi va atrofdagi daraxtlar ko'rinmay qoldi.

B) Dekabr oyining boshida bir qor yog'di-yu, keyin havo ochildi.

C) Olma ikkinchi bor gullasa, bu kuzning iliq kelishidan nishondir.

D) Bu yil cho'llarda o't mo'l, chunki yomg'ir ko'p yog'di.

70. «*Kimki mehnatning zo'rini qidiripti // odamning sarasi ana shu*». Ushbu gapda «//» belgisi o'rniga qanday tinish belgisi qo'yilishi kerak?

A) tire B) vergul

C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

71. Tarkibidagi har bir sodda gapda fonetik o'zgarish asosida yozilgan so'z(lar) qatnashgan qo'shma gapni aniqlang.

A) Uni tanib olish qiyin edi, chunki yelkalari kengaygandi, qiyofasi ancha keskinlashgandi va katta ko'zlar dumaloq shakl olgan edi.

B) Oltin makre balig'ining go'zalligi uning ola-chipor, ko'kimtir suzgichlaridan tortib kemirchak tarog'igacha oltin singari tovlanib turishidadir.

C) Bag'rim yoniq, yuzim qora, ko'nglim siniq, bo'yim bukik, sening ziyoratingga keldim, sultonim.

D) Shunday bo'lmog'iga barcha asoslar bor edi, chunki ular bir qishloqda o'sib-ulg'aygan edilar, bunisining asrori unisiga ayon edi.

72. *Insonlar istaydiki, yer yuzi gulbog'ining musaffo havosidan hamma bo'lsin bahramand*. Ushbu gap haqida to'g'ri fikrni aniqlang.

A) Ergash gapning ham, bosh gapning ham egasi bir xil so'z turkumiga oid.

B) To'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap hisoblanadi.

C) Qaratqich aniqlovchilar faqat qaratqich aniqlovchiga tobelangan.

D) Ergash gap qismida barcha gap bo'laklari kesimga bevosita bog'langan.

73. «*Chol undan baland keldi // men brigadirlikdan tushmayman deb chiqib ketdi*». Ushbu gapda «//» belgisi o'rniga qanday tinish belgisi qo'yilishi kerak?

A) tire B) vergul

C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

74. *Yaxshidan bog' qolar // yomondan esa dog' qolar*. Ushbu gapdagi shartli belgi o'rnida qanday tinish belgisi qo'yiladi?

A) ikki nuqta B) tire

C) vergul D) nuqtali vergul

75. «*Sizning qilayotgan ishingiz yomg'irga o'xshaydi // har tomchisi don undiradi*». Ushbu gapda «//» belgisi o'rniga qanday tinish belgisi qo'yilishi kerak?

A) tire B) vergul

C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

76. «*Ariqlar chiqardik // yovlar quritdi*».

Ushbu gapda «//» belgisi o'rniga qanday tinish belgisi qo'yilishi kerak?

A) tire B) vergul

C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

77. Qo'shma gap berilgan javobni toping.

A) Odam bolasi elektr simi emaski, musbat yo manfiyga ajratsang.

B) Ish ko'pligi-yu, vaqt yo'qligidan no'limang.

C) Aytishlaricha, ko'zguda inson quvatini so'rib olish xususiyati bor ekan.

D) Insoniyat orol bo'lib emas, qit'a bo'lib yashashni o'rganmog'i lozim.

78. «*To'g'ri bo'ling // bexavotir bo'lasiz*». Ushbu gapda «//» belgisi o'rni-ga qanday tinish belgisi qo'yilishi kerak?

- A) tire B) vergul
C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

79. Qaysi gapda tinish belgilarining qo'llanilish qoidalariga rioya qilingan?

A) Sulton Abusaid otasining izidan quvmadi – uch kun Sherodua qolib ketdi.

B) Bog'imizda turli mevalar: olma, o'rik, giloslar pishdi.

C) O'zbek, qirg'iz, qozoq, turkman, tojik, barchamiz bitta yurtning farzandlarimiz.

D) Do'sting mingta bo'lsa ham oz: dushmaning bitta bo'lsa ham ko'p.

80. *Kim chaqqon va tez harakat qilsa, yutuq o'shaniki bo'ladi*. Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turi?

- A) ega ergash gapli qo'shma gap
B) kesim ergash gapli qo'shma gap
C) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
D) hol ergash gapli qo'shma gap

81. Berilgan gaplarning qaysi biri havola bo'lakli qo'shma gap sanaladi?

1. Shunday odamlar borki, odamlarning naqshidir.

2. Toleyim shulki, Vatanda bir guliston tanladim.

3. Kimning himmati baland bo'lsa, uning qadr-qimmat ham baland bo'ladi.

4. Har kimki hayotga xo'mrayib boqsa, hayot ham unga zarda bilan boqadi.

- A) 1 va 2 B) 3 va 4
C) 1, 2, 3 D) 1, 2, 3, 4

82. *Kishi dardiga kim hamdard emasdir, Kishi nazdida ul mard emasdir*. Ushbu gap ...

- A) bog'lovchisiz qo'shma gap
B) natija ergash gapli qo'shma gap
C) ega ergash gapli qo'shma gap
D) shart ergash gapli qo'shma gap

83. *Odami ersang, demagil odami Onikim, yo'q xalq g'amidin g'ami*.

Navoiyning ushbu mashhur bayti qo'shma gapning qaysi turi sanaladi?

- A) ega ergash gapli qo'shma gap
B) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
C) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap
D) kesim ergash gapli qo'shma gap

84. *Umidim uldurkim, so'zim martabasi avjdin quyi inmagay*. Navoiy qalamiga mansub ushbu satrlar qo'shma gapning qaysi turi sanaladi?

- A) ega ergash gapli qo'shma gap
B) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
C) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap
D) kesim ergash gapli qo'shma gap

85. *Kimki bir tovoq osh-chun qul ersa, kerakdir yuziga qozon qarosi*. Ushbu gap qo'shma gapning qaysi turi sanaladi?

- A) ega ergash gapli qo'shma gap
B) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
C) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap
D) hol ergash gapli qo'shma gap

86. 1. *Alam qiladigan joyi shundaki, uning yurak dardlarini hech kim tinglagisi kelmasdi*. 2. *Shunisi borki, biz mahallalarni obod qilishga o'z hissamizni qo'shishimiz kerak*. 3. *Kimki hayotga xo'mrayib boqsa, hayot ham unga zarda bilan qaraydi*. Ushbu gaplar qo'shma gapning qaysi turiga mansub?

- A) 1, 2, 3 – to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gaplar
B) 1, 3 – to'ldiruvchi, 2 – ega ergash gapli qo'shma gap
C) 1 – kesim, 2, 3 – ega ergash gapli qo'shma gap
D) 1 – kesim, 2 – ega, 3 – to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap

87. Berilgan gaplarning qaysi biri to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap emas?

A) Shunisi muhimki, biz kelajagi buyuk davlat farzandlarimiz.

B) Shuni bilingki, yalqovlik muhtojlik eshigidir.

C) Shuni unutmasingiz kerakki, Vatanning istiqboli sizning qo'lingizda.

D) barchasi to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap

88. *Bog'lovchisiz qo'shma gap qismlari orasida shart munosabati ifodalanganda, ular orasiga tire qo'yiladi.* Berilgan qoidaga quyidagi maqollardan qaysi biri mos keladi?

A) Nodonga ishora – donoga kaltak.

B) Vatanning tinch – sen tinch.

C) Suv keldi – nur keldi.

D) Aytilgan so'z – otilgan o'q.

89. *Qor yog'di izlar bosildi.*

Ushbu gapda qaysi tinish belgisi tushirib qoldirilgan?

A) nuqtali vergul B) tire

C) vergul D) ikki nuqta

90. Qaysi qatorda ergash gapdan oldin kelgan bosh gap egasi yasama so'z bilan ifodalangan?

A) Bu o'zgarishlar hammaga yoqdi, chunki barchaning ko'nglidagi ishlar bo'lgan edi.

B) Maktabimizda sport klubi faoliyat olib bormoqda, shuning uchun o'quvchilar musobaqalarda yaxshi natijalarni qo'lga kiritmoqdalar.

C) Kimki birovga qasd qilsa, o'sha pushaymonlik to'nini kiyadi.

D) Givohvandlik – insoniyat kushandasi, shuning uchun unga qarshi ommaviy kurash olib borilmoqda.

91. *Veksel // qimmatbaho qog'oz // pul qarz olganlik haqidagi tilxat // qarz hujjatidir.* Ushbu gapda //belgisi o'rniga qanday tinish belgilari qo'yiladi?

A) vergul, vergul, vergul

B) vergul, tire, nuqta

C) tire, vergul, vergul

D) ikki nuqta, vergul, tire

92. *Olimlarimiz adiblarimiz eng nufuzli xalqaro mukofotlar sohibi bo'lsalar sportchilarimiz shodashoda medallar olsalar Osiyo o'yinlari olimpiada o'yinlari bizning vatanimizda o'tsa – bu mening orzum.* Ushbu gapda necha o'rinda tinish belgisi tushirib qoldirilgan?

A) 7 ta B) 4 ta

C) 5 ta D) 6 ta

93. Tinish belgisini qo'llash bilan bog'liq qoidalarga rioya qilinmagan barcha gaplarni aniqlang.

1) Yaxshiyu-yomonni ko'rgan dunyosan.

2) Bu gaplar uning g'ashiga tegmadi balki, quvontirdi.

3) Kishidan kishiga qoladigan meros so'z.

4) Otam dehqon va chorvador, ona tomondan bobom mulla, maktabdor.

A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 3, 4

C) 2, 3 D) 2, 3, 4

94. Qaysi ergashgan qo'shma gapning bosh gapi tarkibida ham, ergash gapi tarkibida ham kesimga bilvosita bog'langan bitta gap bo'lagi mavjud?

A) Endi sizlarga muborak topshiriq shuki, har biringiz alohida-alohida ketasiz.

B) Dutor chalib o'tirsam, tori uzilib ketdi.

C) Shuni hamisha yodingizda saqlangki, birovga yolg'on gapirish eng katta gunohdir.

D) G'afur G'ulom etagini silkitsa, kulgi to'kilardi.

95. *O'zingga nima tilasang, birovga ham ravo ko'r.* Ushbu gap ergash gapning qaysi turiga mansub?

A) ega ergash gap

B) to'ldiruvchi ergash gap

C) aniqlovchi ergash gap

D) hol ergash gap

96. *Nastarin gullashi bilan qizlar undan "baxt" axtarishadi // tilagi amalga osharmish.* Ushbu gapda //

106. Qaysi o'miga qaysi tinish belgisi qo'yilishi to'g'ri?

- A) vergul B) tire
C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

107. Qaysi qatorda to'ldiruvchili havola to'g'ri bo'lgan gap berilgan?

A) Shunisi aniqki, inson mehnat bilan yukaladi.

B) Hayot nimaga tegib ketsa, o'shanisi qattiqroq jaranglaydi.

C) Shuni bilinki, mehnatni sevmagan odam bir buzuqlikni qilishga tayyordir.

D) Qachon so'rasangiz, shunda javob beraman.

108. *Shuni unutmanginki, g'alvirda qiyuv turmas.* Ushbu gap haqidagi to'g'ri hukmni toping.

A) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap, ergash gap bosh gapga ko'rsatish o'lmoshi vositasida bog'langan

B) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap, ergash gap bosh gapga yuklama yordamida bog'langan

C) bog'lovchisiz qo'shma gap, sodda gaplar ohang yordamida bog'langan

D) bog'langan qo'shma gap, sodda gaplar yuklama yordamida bog'langan

99. *Qizig'i shundaki, shu ko'rinishiga ovozi muloyim edi.* Ergash gapning kesimini aniqlang.

- A) shundaki B) muloyim
C) muloyim edi D) edi

100. Hol ergash gaplar bosh gapga qanday vositalar yordamida bog'lanadi?

1) nisbiy so'zlar; 2) shart mayli shakli; 3) sabab, maqsad, shart bog'lovchilari; 4) ohang; 5) deb so'zi.

- A) 1, 2, 3, 4, 5 B) 1, 2, 3, 5
C) 1, 3, 5 D) 1, 3, 4, 5

101. *Shunisi qiziqarli ediki, ko'm-ko'k bahor osmoni bolalar uchirgan anvoyi rang varraklarga to'lib ketardi.* Ushbu gap ...

A) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap

B) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
C) kesim ergash gapli qo'shma gap
D) ega ergash gapli qo'shma gap

102. Ergash gapli qo'shma gapning qaysi turida ergash gap bosh gapga nisbiy so'zlar, shart mayli shakli, sabab, maqsad, shart bog'lovchilari, deb so'zi yordamida bog'lanadi?

- A) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap
B) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
C) hol ergash gapli qo'shma gap
D) ega ergash gapli qo'shma gap

103. *Saxovatsiz kishi mevasiz daraxtdir, shuning uchun mevasiz daraxtni kesib yondirgin.*

Qo'shma gapning turini va bog'lovchi vositani aniqlang.

A) bog'langan qo'shma gap, teng bog'lovchi

B) bog'lovchisiz qo'shma gap, ohang

C) ergashgan qo'shma gap, ko'makchili qurilma

D) murakkab qo'shma gap, teng bog'lovchi

104. Qaysi qatorda aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap keltirilgan?

A) Aminmanki, loyihimiz barcha tomonidan yaxshi kutib olinadi.

B) Shuni bilinki, u bolani ham aqlan, ham ma'naviy jihatdan boyitadi

C) Kim birovlariga yaxshilik qilsa, obro'yi baland bo'ladi

D) Katta arava qayerdan yursa, kichik arava ham shu yerdan yuradi

105. Ko'makchi qurilmalar yordamida ergashgan qo'shma gaplar sodda gapga aylantirilsa, qanday o'zgarish ro'y beradi?

A) ko'makchili qurilma tushiriladi, ergashgan gap kengaygan birikmali sabab holiga aylantiriladi

B) ko'makchili qurilma saqlanadi va ergash gap bir bo'lak bo'lib qoladi

C) ko'makchi qurilmalar yordamida ergashgan qo'shma gaplarni sodda gapga aylantirib bo'lmaydi

D) ergash gapning egasi tushiriladi va bosh gap kengaygan birikmaga aylantiriladi

106. *Quyoshning uyg'onishi sen ta'rifi tagandan ham antiqa // tong nihoyatda go'zal bo'ladi.* Ushbu gapda «//» belgisi o'rnida qaysi tinish belgisi qo'llanadi?

- A) vergul B) tire
C) ikki nuqta D) ikki nuqta

107. *Yigitlar daraxtlarning ostini yumshatdilar // qizlar maktab hovlisini supurdilar.* Ushbu bog'lovchisiz qo'shma gap qismlari orasiga qanday tinish belgisi qo'yilishi kerak?

- A) vergul B) tire
C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

108. Qaysi bog'lovchisiz qo'shma gap tarkibida ikki nuqta noto'g'ri ishlatilgan?

A) Orzum shul: o'chmasin yongan chirog'ing

B) Mening bir jaydari falsafamdir shu: Hargiz iltimosga kuning qolmasin

C) Yana uvlar dahshat shamoli: Ko'kni qora bulut quchadi

D) Barcha gaplarda ikki nuqta to'g'ri ishlatilgan

109. Qaysi gapda qo'shma gapni tashkil etgan sodda gaplar orasiga tinish belgisi noto'g'ri qo'yilgan?

A) Shu fe'llari yaxshi: hech kimni biroving oldida behurmat qilmaydilar

B) Qirq to'rt so'mdan yigirma yetti so'mni olib tashlasak – o'n yetti so'm qoldi

C) Bora-bora ularning ham ko'zi ochiladi: past-balandni ajratib olishadi

D) Yoz oxirida Samarqandda kechalari salqin, kunduzlari issiq bo'ladi: kechalari shabada tog'dan salqin va rohatbaxsh havo keltiradi

110. *Saida bunga juda suyundi // demak, hisobot yuzasidan bo'ladigan muzokara qizg'in tus oladi.* Ushbu qo'shma gapni tashkil

etgan sodda gaplar orasiga qanday tinish belgisi qo'yiladi?

- A) vergul B) tire
C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

111. *Qiz uni ushlab olgani urindi // juda qiyalib ketdi // qo'llariga tikan kirdi // yuzi va bilaklari tirmalandi.* Qanday tinish belgilari qo'yiladi?

- A) chiziqcha, vergul, vergul
B) ikki nuqta, vergul, vergul
C) ikki nuqta, nuqtali vergul, vergul
D) vergul, ikki nuqta, vergul

112. Qaysi gapda tire noto'g'ri qo'yilgan?

A) Men – sakkizinchi sinf o'quvchilaridan biriman

B) Hosilning otasi – suv, onasi – yer

C) Yulduz – a'lochilarimizdan

D) Bu – siz uchun katta sinov

113. Qaysi gapda uchta o'rinda vergul qo'yilishi lozim?

A) Yo'q bo'lmaydi mashinada rejadagi paxtani terib olsak ham katta gap

B) Xo'sh mulla Mamasodiq sog'liq qalay tahsil nechuk?

C) Xo'p sanayapsizmi Jo'ra dedi Abdurahmon

D) Yo'q yo'q men boshqa narsa demoqchi edim

114. Qaysi gapda tinish belgisi noto'g'ri qo'llangan?

A) Bora-bora ularning ham ko'zi ochiladi, past-balandni ajratib olishadi

B) Maqtanchoq bo'lmang – xijolat tortmaysiz

C) Urilmoq ham foyda – pishiq bo'lasiz, tajriba hosil qilasiz

D) Kimki mehnatning zo'rini qidiribdi – odamning sarasi ana shu

115. *Ajratilgan bo'lak kengayib, uyushib gap oxirida kelsa, undan oldin qanday tinish belgisi qo'yiladi?*

- A) tire B) vergul
C) nuqtali vergul D) ikki nuqta

116. *U oppoq soqoli bilan tuzandlarini ham, nevaralarini ham, qo'shni o'g'il-qizlarni ham, ko'cha-ko'ydagi begona bolalarni ham xullas barchani sizlab gapirardi.* Ushbu gapda umumlashtiruvchi so'zdan oldin qanday tinish belgisi qo'yilishi kerak?

- A) tire
- B) ikki nuqta
- C) vergul
- D) hech qanday tinish belgisi qo'yilmaydi

117. Vergul, tire, ikki nuqta, nuqtali vergul kabi tinish belgilari qo'shma gapning qaysi turida qo'llanishi mumkin?

- A) bog'lovchisiz qo'shma gaplarda
- B) ergashgan qo'shma gaplarda
- C) bog'langan qo'shma gaplarda
- D) berilgan qo'shma gaplarning barchasida

118. Qo'shma gap qismlari orasida qanday munosabat ifodalanganda ular ora-siga tire qo'yilmaydi?

- A) o'xshatish munosabati
- B) zidlash munosabati
- C) shart munosabati
- D) izohlash munosabati

119. *Bizning qarorimiz shu majlisda hammamiz so'zga chiqamiz.* Ushbu qo'shma gap qismlari orasiga qaysi tinish belgisini qo'yish kerak?

- A) vergul
- B) tire
- C) ikki nuqta
- D) nuqtali vergul

120. *Xadicha xola bolalik chog'idagi singari uning beliga non tugib berdi, peshonasidan o'pdi, duo qildi // irim qilib o'zi kuzatgani chiqmadi.* Ushbu qo'shma gapda // belgisi o'rnida qanday tinish belgisi qo'yiladi?

- A) vergul
- B) tire
- C) ikki nuqta
- D) nuqtali vergul

121. *Borliq jim har bitta darchada zangori shu'lalar porlaydi.* Mazkur

qo'shma gap qismlari orasiga qanday tinish belgisi qo'yiladi?

- A) vergul
- B) tire
- C) ikki nuqta
- D) nuqtali vergul

122. Quyidagi gaplarning qaysi birida vergul ishlatiladi?

- A) Bizga shu narsa aniq mehnat insonni ulug'laydi
- B) O'zi yuzsiz so'zi tuzsiz
- C) Pazandasi yopadi shirmon Qarilari kutadi mehmon
- D) Shinel jiqqa ho'l Bektemirning yuzidan tomchilar quyilar edi

123. *Saodatxon darchani ochib yubordi uyga muzday kuz havosi kirdi.* Ushbu qo'shma gap qismlari orasida qanday tinish belgisi ishlatiladi?

- A) vergul
- B) tire
- C) ikki nuqta
- D) nuqtali vergul

124. *Ahmad va sen – ikkovingiz ertaga vaqtli kelingiz.* Ushbu gapda nima uchun tire qo'yilgan?

- A) qo'shma gap qismlari orasida shart munosabati ifodalangani uchun
- B) qo'shma gap qismlari orasida o'xshatish munosabati ifodalangani uchun
- C) uyushiq bo'laklardan so'ng umumlashtiruvchi so'z kelganligi uchun
- D) qo'shma gap qismlari orasida izohlash munosabati ifodalangani uchun

125. *El senga etsa nadomat dunyoda turolmassan salomat.* Ushbu qo'shma gap qismlari orasiga qanday tinish belgisi qo'yiladi?

- A) vergul
- B) tire
- C) ikki nuqta
- D) nuqtali vergul

126. Qaysi bog'lovchisiz qo'shma gap qismlari orasida tire ishlatilishi kerak?

- A) Chol aqlli odam // unga o'rgatish ham mumkin, undan o'rganish ham mumkin
- B) Men tirikman // o'lja bo'lmaydi otim
- C) Chol undan balandroq keldi // men brigadirlikdan tushmayman deb chiqib ketdi

D) Bir vaqt dasturxon yozildi // turli taomlar keltirildi

127. Qo'shma gap qismlari orasida izohlash munosabati bo'lganda ular orasida qanday tinish belgisi qo'yiladi?

- A) vergul B) tire
C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

128. Qo'shma gap qismlari mazmunan unchalik yaqin bo'lmagan voqealarni bildirsa, ular orasida qanday tinish belgisi qo'yiladi?

- A) vergul B) tire
C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

129. *G'animlar duch kelar // jang bo'lar puxta*. Ushbu qo'shma gap qismlari orasiga qanday tinish belgisi qo'yiladi?

- A) vergul B) tire
C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

130. Qaysi qatordagi bog'lovchisiz qo'shma gap qismlari orasida ikki nuqta qo'yiladi?

A) Eshakni yaydoq minib bo'lmaydi // yiqitadi kishini

B) To'rt mashina o'g'it yubordik // fermerlarga vaqtida taqsimlansin

C) Yuragida qanday dard bor // mana bu menga sir

D) Mening bir jaydari falsafamdir shu // hargiz iltimosga kuning qolmasin

130. Tinish belgilari qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?

A) nuqta, tire, uch nuqta, qavs
B) so'roq belgisi, undov belgisi, nuqta, tutuq belgisi

- C) nuqta, vergul, qavs, qo'shtirnoq
D) nuqta, ikki nuqta, uch nuqta, chiziqcha

131. *Qiz avval qo'rqdi uning Sidiqjon bilan so'zlashib turganini emas bog'ga tushganini bilsa ham terisiga somon tiqadi bu xususida otasining qamchisidan qon tomar edi keyin yangi olamga kirib otasining qamchisini ham jingul*

ostida pisib yotgan kurk tovuqni ham unutdi Berilgan gapda qo'yilishi kerak bo'lgan tinish belgilari va ularning tartibi qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?

A) vergul, ikki nuqta, vergul, ikki nuqta, nuqtali vergul, vergul, vergul, nuqta

B) vergul, vergul, vergul, tire, nuqtali vergul, vergul, vergul, nuqta

C) vergul, vergul, vergul, vergul, ikki nuqta, tire, vergul, nuqta

D) vergul, vergul, vergul, tire, ikki nuqta, vergul, nuqta

132. *Birov sening aybingni yuzingga aytsa so'zini qaytarma chunki u sening uchun ko'zgudir ko'zgu xira bo'lib qolsa boshqa aybingni ko'rsatadimi* Berilgan gapda qo'yilishi kerak bo'lgan tinish belgilari va ularning tartibi qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?

A) vergul, vergul, ikki nuqta, vergul, so'roq belgisi

B) vergul, vergul, tire, nuqtali vergul, vergul, so'roq va undov belgilari

C) vergul, vergul, nuqtali vergul, vergul, so'roq belgisi

D) vergul, vergul, nuqtali vergul, tire, so'roq belgisi

133. *She'r shuning uchun muqaddaski uning bir vazni ilohiy bir vazni insoniydir uning bir satri osmoniy bir satri zaminiydir.* (A.Oripov) Gapda qo'llash lozim bo'lgan vergullar miqdori nechta?

A) 2 ta B) 3 ta

C) 4 ta D) 1 ta

134. *Yaxshi xislatlari bor oppoq soqoli bilan farzandlarini ham nevaralarini ham qo'shni ko'chadagi begona bolalarni ham xullas barchani sizlab gapirardi* Berilgan gapda qo'yilishi kerak bo'lgan tinish belgilari qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?

A) ikki nuqta, vergul, vergul, vergul, ikki nuqta, tire, nuqta

B) tire, vergul, vergul, vergul, tire, vergul, nuqta

C) ikki nuqta, vergul, vergul, vergul, vergul, vergul, nuqta

D) ikki nuqta, vergul, vergul, vergul, tire, vergul, nuqta

135. Quyidagi hukmlarning qaysi biri to'g'ri?

A) Insho uchun yozilgan epigraf matnidan so'ng hech qanday tinish belgisi qo'yilmaydi, muallif qavs ichida yoziladi

B) Insho uchun yozilgan epigraf matnidan so'ng (so'roq yoki undov gap bo'lmasa) nuqta qo'yiladi, muallifi qavs ichida yoziladi

C) Insho uchun yozilgan epigraf matnidan so'ng (so'roq yoki undov gap bo'lmasa) nuqta qo'yiladi, muallif qavs ichida yozilmaydi

D) Insho uchun yozilgan epigraf matnidan so'ng nuqta, so'roq yoki undov belgilaridan biri qo'yiladi, muallifi qavs ichida yozilib, qavsdan keyin nuqta qo'yiladi

136. *Yosh do'stim o'qituvchi ham xuddi onadek mehribon ulug' otadek bog'bon mehnatkash ularni hurmat qil* Berilgan gapda qo'yilishi kerak bo'lgan tinish belgilari va ularning tartibi qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?

A) vergul, vergul, tire, ikki nuqta, vergul, ikki nuqta, undov belgisi

B) vergul, vergul, tire, vergul, tire, undov belgisi

C) vergul, vergul, nuqtali vergul, vergul, ikki nuqta, undov belgisi

D) vergul, ikki nuqta, nuqtali vergul, vergul, ikki nuqta, undov belgisi

137. *U ilonni aldagani uchun, ya'ni unga dunyodagi eng tansiq taom insonniki emas, qurbaqaning go'shti ekanligini aytgani uchun*

ta'qibga uchragan emish. Berilgan gapdagi vergullarning qo'yilishini quyidagi qaysi qoidalar bilan izohlash mumkin?

A) uyushiq bo'laklar ohang orqali bog'lansa, ular orasiga vergul qo'yiladi

B) aniqlov bog'lovchisidan oldin doimo vergul qo'yiladi; uyushiq bo'laklar sanash ohangi orqali bog'langanda ular orasiga vergul qo'yiladi

C) ajratilgan bo'lak o'zi izohlayotgan bo'lakdan vergul bilan ajratiladi; zidlash munosabati ifodalangan bog'lovchisiz qo'shma gaplar orasiga vergul qo'yiladi

D) ya'ni bog'lovchisi aniqlov bog'lovchisi sanaladi; inson va qurbaqa so'zlari uyushiq bo'lak hisoblanadi

138. Qaysi ergashgan qo'shma gapdagi bosh va ergash gap tarkibida ega qo'llangan?

A) Odamning shunday do'stlari bo'ladi, ularning har biri bilan fe'lga qarab gaplashishga to'g'ri keladi

B) Odamlar siz bilan odatdagidek gaplashishni xohlamasa, aybni o'zingizdan qidiring

C) Har kishi el uchun topsa agar ranj, Oqibat muyassar bo'lar unga ganj

D) Dushman oz deb g'ofil bo'lmaslik kerak, o'tinni ozgina o't kuydiradi

139. *Lekin me'moring avvalo ra'iyat qolaversa saltanat oldidagi mavqeyi Xuroson-u Movarounnahrdagi shuhrati unga qarshi keskin chora ko'rishga yo'l qo'ymas edi.* (Mirmuhsin) Berilgan gapda qo'yiladigan vergullar nima bilan bog'liq?

A) modal so'z, kiritma

B) kiritma, uyushiq bo'lak

C) kiritma, ajratilgan bo'lak

D) kiritma, qo'shma gap

140. *Lekin me'moring avvalo ra'iyat qolaversa saltanat oldidagi mavqeyi Xuroson-u*

*Movarounnahr*dagi shuhrati unga qarshi keskin chora ko'rishga yo'l qo'ymas edi. (Mirmuhsin) Berilgan gapda nechta vergul qo'yilishi kerak?

- A) 4 ta B) 6 ta
C) 5 ta D) 3 ta

141. Quyida berilgan qo'shma gaplar tarkibidagi sodda gaplar orasiga qo'yilishi lozim bo'lgan tinish belgilari qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?

1. Yuragida qanday dard bor mana bu menga sir.

2. Mening bir jaydari falsafam shu hargiz iltimosga kuning qolmasin.

3. To'rt mashina o'g'it yubordik fermerlarga vaqtida to'g'ri taqsimlansin.

- A) ikki nuqta, tire, ikki nuqta
B) vergul, ikki nuqta, tire
C) tire, ikki nuqta, vergul
D) tire, ikki nuqta, tire

142. *Yo'q faqat meni bilishmaydi lekin boshqalarni jumladan seni ham yaxshi bilishadi.* Gapda qaysi so'zlardan keyin vergul qo'yilishi kerak?

- A) yo'q, bilishmaydi, lekin, ham
B) yo'q, bilishmaydi, boshqalarni, jumladan
C) yo'q, bilishmaydi, boshqalarni, jumladan, ham
D) yo'q, meni, bilishmaydi, jumladan

143. Quyidagi gaplarning qaysinisida tinish belgilari to'g'ri qo'yilmagan?

- A) Nega yig'lanadi? A? Yig'lanmasin!
B) O'n yil! O'n yildan beri kasal ekanmi!?
C) Hamon yodimdadir: gul chog'i erdi
D) Assalomu alaykum, hormang, ota!

144. Qaysi bog'lovchilardan oldin yozuvda vergul qo'yiladi?

- A) biroq, chunki, agar, gar, toki, goh... goh
B) lekin, ya'ni, balki, chunki, negaki, takror qo'llanuvchi ayiruv bog'lovchilari
C) ammo, lekin, agar, gar, takror qo'llanuvchi ayiruv bog'lovchilari

D) ammo, lekin, biroq, agar, gar, toki, basharti

145. Qaysi gapda tinish belgilari bilan bog'liq xatoga yo'l qo'yilgan?

- A) – Yoz, – deydi, – azizam, ma, qalam, daftar!
B) Balki, kutar meni bir qiz, ko'z yoshlari oqizoq
C) Mevani gullata bilishgina emas, balki undan mo'l va shirin hosil yetkaza bilish san'atdir

D) Ishqilib, ilmli yo hunarti bo'lish payida bo'linglar

146. Qaysi so'z turkumiga kiruvchi so'zlardan keyin yozuvda vergul qo'yiladi?

- A) maqsad bog'lovchisi, modal so'zlar, yuklamalar
B) sabab bog'lovchisi, undov so'zlar, modal so'zlar
C) undov so'zlar, modal so'zlar, yuklama bog'lovchilar
D) undov so'zlar, modal so'zlar

147. Qaysi bog'lovchilardan oldin yozuvda vergul qo'yiladi?

- A) biriktiruv bog'lovchilari, inkor bog'lovchisi, sabab bog'lovchilari
B) sabab bog'lovchilari, takror qo'llanuvchi ayiruv bog'lovchilari, zidlov bog'lovchilari, aniqlov bog'lovchisi
C) sabab bog'lovchilari, biriktiruv bog'lovchilari, shart bog'lovchilari, inkor bog'lovchisi
D) biriktiruv bog'lovchilaridan tashqari hamma bog'lovchilar

148. *Yuragida qanday dard bor // mana bu menga sir.* Ushbu gapda «//» belgisi o'miga qanday tinish belgisi qo'yiladi?

- A) vergul B) tire
C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

149. *Kampirning jig'ibiyroni chiqdi // ombordan olib chiqqan bir savat paxtasi bilan chig'irig'ini ko'tarib // vaysaganicha // uyiga*

Kitob ketdi. Ushbu gapda // belgisi o'rniga qanday tinish belgilari qo'yiladi?

- A) ikki nuqta, tire, vergul
 B) tire, vergul, vergul
 C) ikki nuqta, vergul, vergul
 D) nuqtali vergul, vergul, vergul

150. *O'zbekiston Respublikasining davlat ramzlari // davlat bayrog'i, davlat gerbi va davlat madhiyasi milliy iftixorimiz, sharaftonimiz sanaladi.* Ushbu gapda // belgisi o'rnida qanday tinish belgisi ishlatilishi kerak?

- A) vergul B) tire
 C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

151. *Yaxshini yomon dema, olishing bo'lsa ham Yomonni yuxshi dema, yaqining bo'lsa ham.*

Qo'shma gap tarkibidagi sodda gaplar orasiga qanday tinish belgisi qo'yiladi?

- A) vergul B) tire
 C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

152. *Ish kuchini yelga berma yerga ber jamg'armani selga berma elga ber.* Ushbu gapda qo'llanishi kerak bo'lgan tinish belgilari nomi va tartibi qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?

- A) vergul, vergul, undov
 B) vergul, vergul, vergul, undov
 C) tire, vergul, tire, undov
 D) vergul, nuqtali vergul, vergul, undov

153. *Birov sening aybingni yuzingga aytsa so'zini qaytarma chunki u sening uchun ko'zgu dir ko'zgu xira bo'lib qolsa boshqa aybingni ko'rsatadimi.* Ushbu gapda ishlatilishi zarur bo'lgan tinish belgilarining nomi va tartibi qaysi qatorda to'g'ri ko'rsatilgan?

- A) vergul, vergul, vergul, vergul, so'roq belgisi
 B) vergul, nuqtali vergul, vergul, vergul, so'roq belgisi

C) vergul, vergul, nuqtali vergul, vergul, so'roq belgisi

D) vergul, vergul, ikki nuqta, vergul, so'roq belgisi

154. Berilgan gapda qaysi o'rinlarda vergul qo'yiladi?

Lekin (1) me'morning (2) avvalo (3) ra'iyat (4) qolaversa (5) saltanat oldidagi mavqeyi (6) Xuroson-u (7) Movarounnahrtdagi shuhrati (8) unga qarshi keskin chora ko'rishga (9) yo'l qo'ymas edi. (Mirmuhsin)

- A) 1, 2, 4, 6, 8, 9 B) 4, 6, 8
 C) 2, 3, 4, 5, 6 D) 2, 3, 6, 8

155. Yozuvda qaysi bog'lovchilardan oldin doim vergul qo'yiladi?

1) sabab bog'lovchilari; 2) aniqlov bog'lovchilari; 3) shart bog'lovchilari; 4) biriktiruv bog'lovchilari; 5) zidlov bog'lovchilari.

- A) 1, 2, 3, 4, 5 B) 1, 2, 3, 5
 C) 1, 2, 5 D) 2, 3, 5

156. *Istiqlol davri bolalari g'ayratli (1) shijoatli (2) ko'zida chaqini (3) ko'ksida yolqini bor.* Ushbu gapda qaysi raqamlar o'rnida vergul qo'yiladi?

- A) 1, 2, 3 B) 1, 3
 C) 2, 3 D) 1, 2

157. *Istiqlol davri bolalari g'ayratli shijoatli ko'zida chaqini ko'ksida yolqini bor.* Ushbu gapda shijoatli so'zidan so'ng qaysi tinish belgisi qo'yiladi?

- A) vergul
 B) tire
 C) nuqtali vergul
 D) tinish belgisi qo'yilmaydi

158. Quyidagi gaplarning qaysi birida ikki nuqta qo'yiladi?

- A) Saida bunga juda suyundi demak hisob yuzasidan bo'ladigan muzokara qizg'in tus oladi
 B) Bora-bora ularning ham ko'zi ochiladi past-balandni ajratib ohshadi

C) Kimki mehnatning zo'rini qidiribdi odamning sarasi ana shu

D) El senga etsa nadomat dunyoda turolmassan salomat

159. Qaysi gapda qo'shma gapni tashkil etgan sodda gaplar orasiga tire qo'yiladi?

A) El senga etsa nadomat dunyoda turolmassan salomat

B) Urilmoq ham foyda pishiq bo'lasiz tajriba hosil qilasiz

C) Shu fe'llari yaxshi hech kimni birovning oldida behurmat qilmaydilar

D) Maqtanchoq bo'lmang xijolat tortmaysiz

160. *Fe'l // atvorning o'zgarmas darajada qat'iyligi // ayol tabiatiga yotdir // Ushbu gapda «//» belgisi o'rnida qo'llanishi kerak bo'lgan tinish belgilari tartibi va ularning nomi qaysi qatorda to'g'ri berilgan?*

A) chiziqcha, tire, nuqta

B) chiziqcha, ikki nuqta, nuqta

C) chiziqcha, vergul, nuqta

D) tire, nuqta

161. *Vaqt xuftondan o'tgan; juvozxonada chirog' ko'rindi.* (Oybek) Ushbu bog'lovchisiz qo'shma gap qismlari orasiga nima uchun nuqtali vergul qo'yilgan?

A) Qo'shma gap qismlari bir paytda sodir bo'lgan voqea-hodisalarni ifodalaganligi uchun

B) Qo'shma gap qismlari orasida sabab munosabati ifodalanganligi uchun

C) Qo'shma gap qismlari orasida izohlash munosabati ifodalanganligi uchun

D) Qo'shma gap qismlari mazmunan unchalik yaqin bo'lmaganligi uchun

162. *Ruboiyni ichida o'qidi // yuzini tabassum qopladi.* Ushbu bog'lovchisiz qo'shma gap qismlari orasiga qanday tinish belgisi qo'yiladi?

A) vergul

B) tire

C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

163. *Mening bilishimcha, Qalandarov toshqin suv tegirmonni buzishi ham mumkin, yurgizishi ham mumkin.* (A.Qahhor) Ushbu qo'shma gap qismlari orasiga qanday tinish belgisi qo'yilishi kerak?

A) vergul B) tire

C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

164. *Hayotning poyonsiz ummoni ichra Bor shunday g'ariblar – temirlar hissiz.* (A.Oripov) Ushbu gapda nima uchun tire ishlatilgan?

A) bog'lovchisiz qo'shma gapdagi ikkinchi gapning kesimi tushirilgani uchun

B) bog'lamasiz qo'llangan ot-kesim bilan ega orasida

C) tenglik, taqqoslash ma'nolarini bildiruvchi so'zlar bo'lganligi uchun ular orasida

D) izohlovchi o'xshatish ma'nosini bildirgani uchun izohlovchi bilan izohlanmish o'rtasida

165. *Eyinson, har bir so'zni o'ylab gapir tiling seni yo saodatmand etadi, yoxud halokatga boshlaydi.* Ushbu bog'lovchisiz bog'langan qo'shma gap qismlari orasiga qanday tinish belgisi qo'yiladi?

A) vergul B) tire

C) ikki nuqta D) nuqtali vergul

166. Bog'lovchisiz qo'shma gap qismlari orasiga o'xshatish munosabati ifodalanganda tire qo'yiladi. Qaysi gaplarda ushbu qoida asosida tire qo'yilgan?

1) Yaxshi o'g'il – el obro'si, yaxshi qiz – uy obro'si; 2) Otalar so'zi – aqlning ko'zi; 3) Vaqting ketdi – baxting ketdi; 4) Rejasiz ish – qolipsiz g'isht; 5) Suv keldi – nur keldi.

A) 1, 2, 3, 4, 5 B) 3, 5

C) 2, 3, 4, 5 D) 2, 4, 5

167. *Turnalar arg'imchog'i g'ira-shira osmon ortiga // bulutlar*

haq'riga singiydi. Ushbu gapda «//» belgisi o'rnida qanday tinish belgisi qo'llinadi?

- A) vergul
- B) tire
- C) ikki nuqta
- D) hech qanday tinish belgisi qo'yilmaydi

168. *Odam bolasi borki u shu ranglardan birini o'ziniki qilib oladi butun taqdirini tarjimayi holini orzu-umidlarini va nihoyat olamni shu rang orqali ko'radi.* Ushbu gapda nechta vergul ishlatilishi lozim?

- A) 4 ta
- B) 5 ta
- C) 6 ta
- D) 7 ta

169. *Sekin unga yaqin bordim bu manzara ham bizning ko'ngilga yaqin-da qarddon* Gapda qanday tinish belgilari qo'yilishi kerak?

- A) tire, vergul, undov belgisi
- B) ikki nuqta, vergul, undov belgisi
- C) nuqtali vergul, vergul, nuqta
- D) tire, vergul, nuqta

170. *Halimaxonni ko'rdim sira o'zgartmabdi hamon o'sha-o'sha* Gapda qanday tinish belgilari qo'yilishi kerak?

- A) vergul, ikki nuqta, nuqta
- B) tire, ikki nuqta, undov belgisi
- C) tire, nuqtali vergul, nuqta
- D) vergul, vergul, nuqta

171. *Bog'dan chiqish uchun bir necha odim yurgach ishkom ichida suyanib turgan qizga ko'zi tushdi uyalganidan bir zumda qizarib-bo'zarib ketdi ketmonga tikilib qadamini tezlatdi.* Gapda nechta vergul qo'llanilishi kerak?

- A) 1 ta
- B) 3 ta
- C) 2 ta
- D) 4 ta

172. *Men u yil dehqonchilikdan hech narsa ololmadim // kuzgi bug'doyning boshloqlari shira olayotgan vaqtda ola bulut paydo*

bo'lib, boshloqlar kuyib, qovjirab ketdi. (S.Ahmad) Ushbu gapda «//» belgisi o'rniga qaysi tinish belgisi qo'yiladi?

- A) vergul
- B) tire
- C) ikki nuqta
- D) nuqtali vergul

173. *O'zim injenerman O'zbekistonning, sizning yurtingizning ta'rifini eshitganman.* Mazkur bog'lovchisiz qo'shma gap qismlari o'rtasida qanday tinish belgisi ishlatiladi, nima uchun?

A) ikki nuqta; izohlash munosabati bo'lgani uchun
B) nuqtali vergul; mazmunan unchalik yaqin bo'lmagani uchun

- C) tire; zidlik munosabati bo'lgani uchun
- D) vergul; bir paytda sodir bo'lgani uchun

174. *Orzum shul o'chmasin yongan chirog'ing.* Mazkur bog'lovchisiz qo'shma gap qismlari o'rtasida qanday tinish belgisi ishlatiladi, nima uchun?

A) nuqtali vergul; mazmunan uzoq bo'lgani uchun

- B) tire; sababini ifodalagani uchun
- C) ikki nuqta; izohlash munosabati ifodalangani uchun

D) vergul; voqea-hodisa ketma-ket ro'y bergani uchun

175. Bog'langan qo'shma gap qismlari zidlov bog'lovchisi yordamida bog'lansa, ular orasida qanday tinish belgisi ishlatiladi?

- A) hech qanday belgi ishlatilmaydi
- B) vergul
- C) ikki nuqta
- D) tire

176. Tinish belgilarining ishlatilishi bilan bog'liq quyidagi qaysi qoida noto'g'ri?

1) ot-kesim sifat turkumiga oid so'z bilan ifodalansa, ega va kesim o'rtasida tire ishlatiladi;

2) ot-kesim va ega o'rtasida ham yordamchisi bo'lsa, tire qo'yilmaydi;

3) ega ko'rsatish olmoshi bilan ifodalansa, tire qo'yiladi;

4) kesim tartib son bilan ifodalansa, tire qo'yiladi.

- A) 1, 2, 3 B) 2, 3
C) 2, 3, 4 D) 1, 4

177. Tinish belgilarining ishlatilishi bilan bog'liq quyidagi qaysi qoida noto'g'ri?

1) undalmalar gap bo'laklaridan vergul bilan ajratiladi;

2) kiritmalar ikki nuqta bilan ajratiladi;

3) ajratilgan bo'laklar ko'p nuqta bilan ajratiladi;

4) gapning kesimi harakat nomi bilan ifodalanib, bog'lamasiz qo'llanganda ega va kesim o'rtasiga tire qo'yiladi.

- A) 1, 2 B) 1, 2, 4
C) 2, 3 D) 2, 3, 4

178. Tinish belgilarining ishlatilishi bilan bog'liq quyidagi qaysi qoida to'g'ri?

1) ko'chirma gaplar qo'shtimoqqa olinadi;

2) istak gaplar oxirida undov belgisi qo'yiladi;

3) umumlashtiruvchi so'z uyushiq bo'laklardan oldin kelsa, undan keyin tire qo'yiladi;

4) undalma alohida ohang bilan aytilsa, undan keyin undov belgisi qo'yiladi.

- A) 1, 4 B) 2, 3, 4
C) 3, 4 D) 1, 2, 4

179. Tinish belgilarining ishlatilishi bilan bog'liq quyidagi qaysi qoida noto'g'ri?

1) undov gap so'roq gapdan hosil bo'lsa, oldin so'roq, keyin undov belgisi qo'yiladi;

2) buyruq gaplar oxiriga nuqta qo'yiladi;

3) kesim ergash gap va bosh gap o'rtasida ikki nuqta ishlatiladi;

4) kiritma gaplar qo'shtimoq bilan ajratiladi.

- A) 1, 2, 3 B) 2, 3, 4
C) 3, 4 D) 1, 4

180. *Shubha yo'qki inson qaysi millat dinga qaysi xalq – elatga*

mansub bo'lmasin u avvalambor tabiat farzandidir. (I.Karimov) Berilgan gapda nechta vergul qo'yilishi kerak?

- A) 4 ta B) 7 ta
C) 6 ta D) 5 ta

181. *Kimki tashlandiq yerni obod qilsa, bu yer o'shaniki bo'ladi.*

Berilgan gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga kiradi?

- A) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap
B) ega ergash gapli qo'shma gap
C) kesim ergash gapli qo'shma gap
D) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap

182. *Siz (1) o'z millatingizning ko'z qaroqlarisiz (2) ammo unutmang (3) tanbal (4) daqqi (5) bezori kishi ma'naviy nogiron (6) degan so'z.* Berilgan gapda qaysi o'rinlarda tinish belgilari ishlatiladi?

- A) 1, 2, 4, 5, 6 B) 2, 3, 4, 6
C) 1, 2, 3, 4, 5 D) 2, 3, 4, 5

183. *Kavushini to'g'rilab qo'yish kerak // qurilishni ham, kollektivni ham sariq chaqaga sotadi.* Berilgan gapda «//» belgisi o'rniga qaysi tinish belgisi qo'yiladi?

- A) nuqtali vergul B) ikki nuqta
C) tire D) vergul

184. *Xullas, o'zaro «muhokama» bir necha daqiqa davom etdida, keyin qaldirg'ochlar birpasda qayergadir g'oyib bo'lishdi, xonadonga jimlik cho'kib, hamma-yoq suv quygandek huvillab qoldi.* Ushbu gap turini aniqlang.

- A) bog'lovchisiz qo'shma gap
B) bog'langan qo'shma gap
C) ergashgan qo'shma gap
D) murakkab qo'shma gap

185. *Bugun xalqaro hayot, kishilik taraqqiyoti shunday bo'sqichga kirganki, endi unda harbiy qudrat o'rniga aql-idrok, fikr, ilgo'r texnologiyalar ahamiyat*

kasb etadi. Berilgan gap ergash gapli qo'shma gapning qaysi turiga mansub?

- A) hol ergash gapli qo'shma gap
- B) kesim ergash gapli qo'shma gap
- C) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap
- D) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap

186. *Sulton Abu Said otasining ketidan quvmadi // uch kun Sherozda qolib ketdi*. Berilgan gapda «//» belgisi o'miga qaysi tinish belgisi qo'yiladi?

- A) nuqtali vergul
- B) ikki nuqta
- C) tire
- D) vergul

187. Qaysi gaplarda kesimlari murakkab bo'lgan bog'lovchisiz qo'shma gap berilgan?

A) Yaxshi qand yedirar, yomon pand yedirar

B) Sharnol turdi, hammayoqni to'zon qopladi

C) Bugun tadbir bo'ladi, men qo'shiq aytishim kerak

D) O'zingga ehtiyot bo'l, qo'shningni o'g'ri tutma

188. *Bunday saltanat yalang'och odamga o'xsharki, uni ko'rgan kimsa nazarini olib qochadi*. Mazkur gap turini aniqlang.

A) shaxsi umumlashgan sodda yoyiq gap

B) ergashgan qo'shma gap

C) sodda yoyiq gap

D) egasi yashiringan sodda yoyiq gap

189. Qaysi murakkab qo'shma gap tarkibida ega va to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap qatnashgan?

A) Shu narsa esingizda bo'lsinki, shuni unutmangki, bilimli kishi hamisha boshqalardan oldinda yuradi

B) Kimning bilagida kuchi bo'lsa, kim ishning havosini olsa, kim qilayotgan ishidan bir nima chiqishiga ishonsa, o'sha zarbdor bo'ladi

C) Kim hayotga xo'mrayib boqsa, unga hayot zarda bilan qaraydi

D) Kim ko'p kitob o'qisa, o'sha ko'p biladi, el ichida obro'si bo'ladi

190. Qaysi gapda tinish belgisi noto'g'ri qo'llangan?

A) Ilm bir daryo – ichi to'lmish dur-u gavhar bilan

B) Bora-bora shunga odatlanib qoldim – hamma darsdan a'lochi bo'ldim

C) Bu – tanlovga taqdim etilgan yagona loyiha

D) Temur, Damir, Sardor – hammamiz darrov to'plandik

191. *Respublikamiz hayotida muhim bir voqea yuz bersa biz sabrsizlik bilan Abdulla Qahhor nima der ekan deb kutardik ustoz yozuvchi albatta hammani hayratga soladigan ko'pchilikka ma'qul bo'ladigan bir gapni aytardi*.

Berilgan gapda necha o'rinda vergul ishlatilishi kerak?

- A) 6
- B) 4
- C) 5
- D) 3

192. *Senga ola qarabdi kim, ko'r bo'lmay qolmas*. Ushbu gap ...

A) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap

B) kesim ergash gapli qo'shma gap

C) ega ergash gapli qo'shma gap

D) hol ergash gapli qo'shma gap

193. *Turkiston o'lkamiz vodiylari // sahrolari // keng // tog'fari buyuk // aholisi turk // o'zbekdir*.

«//» belgisi o'miga ishlatiladigan tinish belgilarini toping.

A) vergul, vergul, vergul, tire

B) vergul, vergul, nuqtali vergul, vergul

C) vergul, vergul, nuqtali vergul, tire

D) vergul, vergul, vergul, vergul

194. *Adovat kishiga uch kishidan yetar // avval kishiga mol-dunyo tama qilmoq bo'lsa, ikkinchi xaloyiqdan izzat va ikrom tama qilmoq, shuningdek, xalq o'rtasida ma'qul bo'lmoqni tama qilmoqdir*.

Berilgan gapda «//» belgisi o'rniga qaysi tinish belgisi qo'yiladi?

- A) nuqtali vergul B) ikki nuqta
C) tire D) vergul

195. *Uni tanib olish qiyin edi, chunki yelkaları kengaygandi, qiyofasi ancha keskinlashgandi va katta ko'zlari dumaloq shakl olgan edi.* Ushbu gapda qatnashgan sodda gaplar sonini aniqlang.

- A) 5 ta B) 4 ta
C) 2 ta D) 3 ta

196. *Yoshligidan tabiiy fanlarga shunday mehr qo'ydiki, bu fanlarning siri olami uning butun borlig'ini chulg'ab oldi.* Ergash gapning turini toping.

- A) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
B) kesim ergash gapli qo'shma gap
C) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap
D) hol ergash gapli qo'shma gap

197. Havola bo'lak ishtirok etgan hol ergash gapli qo'shma gap berilgan qatomi toping.

- A) Sevgi shunday navbahorki, u tikondan gul qilur
B) Hurmat qilsang, hurmat ko'rasan
C) Birinchi qaldirg'och parvozini ko'rgan kishi qanday sevinsa, Avaz ham bundan shunday quvondi
D) Sizni qo'rqib ketmasin deb, kechqurun bezovta qilmadik

198. *Ma'lumki, koinotdagi barcha narsa muayyan va ma'lum qonunga bo'ysunadi.* Ushbu gap ergash gapning qaysi turiga mansub?

- A) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
B) kesim ergash gapli qo'shma gap
C) ega ergash gapli qo'shma gap
D) hol ergash gapli qo'shma gap

199. *Kimki qisqa so'zda deydi ko'p ma'no, Ravonlik bobida ul kishi a'lo.* Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga kiradi?

- A) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
B) kesim ergash gapli qo'shma gap
C) ega ergash gapli qo'shma gap
D) hol ergash gapli qo'shma gap

200. *Hech o'ylaysanmi // qishloqda shuncha voqealar bo'lib o'tdi.* Berilgan gapda «//» belgisi o'rniga qaysi tinish belgisi qo'yiladi?

- A) nuqtali vergul B) ikki nuqta
C) tire D) vergul

201. *Eh, bu yerning nimasini aytasan // xayoldagi jannatning xuddi o'zi.* Berilgan gapda «//» belgisi o'rniga qaysi tinish belgisi qo'yiladi?

- A) nuqtali vergul B) ikki nuqta
C) tire D) vergul

202. *Uyda xizmatchi ovqat qilib qo'ygan ekan, san'atkorning tomog'idan hech narsa o'tmadi // ikki piyola choy ichdi, xolos.* Berilgan gapda «//» belgisi o'rniga qaysi tinish belgisi qo'yiladi?

- A) nuqtali vergul B) ikki nuqta
C) tire D) vergul

203. *Non shunday qizarib pishganki, ko'rgandayoq tamshani nadi kishi.* Ushbu gap ...

- A) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
B) kesim ergash gapli qo'shma gap
C) ega ergash gapli qo'shma gap
D) hol ergash gapli qo'shma gap

204. *Aziz do'stlar oltin va kumushi bo'lmagan odam kambag'al emas balki es-hushi va kasb-hunari bo'lmagan kishi kambag'aldir.* Gapda qaysi so'zlardan so'ng vergul qo'yilishi kerak?

- A) do'stlar, emas, balki
B) do'stlar, emas, bo'lmagan
C) aziz, do'stlar, balki
D) do'stlar, emas

205. Qo'shma gaplardagi sabab munosabati qanday gaplar bilan ifodalanishi mumkin?

A) bog'lovchisiz, bog'langan va bog'lanmagan qo'shma gaplar bilan
 B) faqat sabab bog'lovchisi bilan bog'langan ergash gapli qo'shma gaplar bilan

C) faqat bog'lovchisiz qo'shma gaplar bilan

D) faqat hol ergash gapli qo'shma gaplar bilan

206. *Kim insonlikni o'zida sinab ko'rmagan bo'lsa, hech qachon afamlarni chuqur bilmaydi.* Qo'shma gap tarkibidagi ergash gap bosh qismini qaysi gap bo'lagining ma'nosini tuzatib kelgan?

- A) egani B) kesimni
 C) holni D) to'ldiruvchini

207. Ega ergash gapli qo'shma gapni toping.

- A) Kim mehnat qilsa, u rohat ko'radi
 B) O'qish davrida Mavlonqulov qayerda bo'lsa, Motalov ham shu yerda bo'ladi
 C) Yo siz keling, yo men boray
 D) Bu bo'stonda do'stlar bermasa ko'mak, Nasib bo'lmas maqsad gulini temak

208. Qaysi qatorda menimcha, likrimcha, aytishlaricha kirish so'zlarining ifodasi to'g'ri berilgan?

- A) fikrning tartibini ko'rsatadi
 B) fikrning kimga qarashli ekanligini ko'rsatadi
 C) fikrni shakllantirishga xizmat qiladi
 D) his-hayajonni ifodalaydi

209. Berilgan qo'shma gaplarning qaysi birida ergash gapning kesimi qo'shma fe'ldan iborat?

- A) Agar shu ko'rganlarini hikoya qilib bersa, ular ishonmaydilar
 B) Aravalar bugun yetib borishsa, ular ertaga qaytib kelishlari mumkin
 C) Bolaga hech kim qaramagan, shuning uchun uni olib ketishdi
 D) Sen yig'lasang, men ham qo'shilib yig'lab yuboraman

210. Qaysi bog'lovchi tobe gap tarkibida keladi?

- A) agar B) shuning uchun
 C) shu sababli D) -ki (-kim)

211. Zidlik munosabati ifodalangan bog'langan qo'shma gapni toping.

- A) Burgut yalqovgina, lekin viqor bilan qanotlarini yoyib uchib ketdi
 B) Uydagilar xursand edi, ammo bu xursandchilik unga tatimadi
 C) Na hamdard kishisi, na ovuntiradigan mashg'uloti bor
 D) Kuz tushdi, tog' cho'qqilarini qor bosdi

212. *Navbahor (1) ochildi gullar (2) sabza bo'ldi bog'lar (3) Suhbat aylaylik (4) kelinglar (5) jo'ralar (6) o'rtog'lar (7)* (Muqimiy). Ushbu parchada qavs ichidagi raqamlar o'rniga qaysi tinish belgilari qo'llanishi lozim?

- A) 1 – ikki nuqta, 2 – vergul, 3 – vergul, 4 – vergul, 5 – vergul, 6 – vergul, 7 – nuqta
 B) 1 – tire, 2 – vergul, 3 – ikki nuqta, 4 – vergul, 5 – vergul, 6 – vergul, 7 – nuqta
 C) 1 – ko'p nuqta, 2 – vergul, 3 – ikki nuqta, 4 – vergul, 5 – vergul, 6 – vergul, 7 – nuqta
 D) 1 – ikki nuqta, 2 – vergul, 3 – tire, 4 – vergul, 5 – vergul, 6 – vergul, 7 – undov belgisi

213. Quyidagi gaplarning qaysi birida yasama sifat to'ldiruvchiga bog'lanib kelgan?

- A) Bilim, ma'rifat, albatta, yaxshi axloq bilan bezatilmog'i lozim
 B) Sening nigohlaringda ajdodlaringning keskin nigohlari jamuljam bo'lsin
 C) Dorilomon kunlarga qayt, onam, yumib ko'z, O'ksik dilda boshlanmasin desang qiyomat
 D) Qandoq bardosh berib yashayman keyin Baxtsiz kimsalarning nigohlariga

214. *Makrlar kitobin har kim qilsa fosh, uni olqishlaydi butun koinot.* Ushbu gap ...

- A) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
 B) kesim ergash gapli qo'shma gap
 C) ega ergash gapli qo'shma gap
 D) hol ergash gapli qo'shma gap

215. ... *havo quyosh botgandan keyin ham uning nurlarini aks ettirib turadi. Oyda esa butunlay boshqa manzarani ko'rish mumkin // bir-pasda qorong'ulik tushadi.* Ushbu gapda qanday tinish belgisi ishlatiladi?

- A) vergul B) ikki nuqta
 C) nuqtali vergul D) tire

216. *Bir necha nafas shunday turgach, ko'zlarini ochdi // nur yo'qolibdi.* Ushbu gapda «//» belgisi o'rniga qanday tinish belgisi qo'yilishi lozim?

- A) vergul B) ikki nuqta
 C) tire D) nuqtali vergul

217. *Har kimning turmush ke-masi bu ayb dengizining to'foni po'rtanasiga duchor bo'lsa, shubhasiz, g'arq bo'lib, yo'qlik dunyo-siga ketadi.* Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub?

- A) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
 B) kesim ergash gapli qo'shma gap
 C) ega ergash gapli qo'shma gap
 D) hol ergash gapli qo'shma gap

218. *Ilm ikki xil bo'ladi biri qalb-dagi ilm ikkinchisi tildagi ilm.* Ushbu gapda tushirib qoldirilgan tinish belgilarini aniqlang.

- A) 1 o'rinda ikki nuqta, 1 o'rinda ver-gul, 2 o'rinda tire
 B) 2 o'rinda vergul, 2 o'rinda tire
 C) 1 o'rinda ikki nuqta, 2 o'rinda vergul
 D) 2 o'rinda vergul

219. *Kimki o'zining ma'naviy quvvatidan foydalanmasa, bu quv-vat uni tark etadi.* Ushbu qo'shma gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub?

- A) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap

- B) kesim ergash gapli qo'shma gap
 C) ega ergash gapli qo'shma gap
 D) hol ergash gapli qo'shma gap

220. *Odami ersang, demagil odami Onikim, yo'q xalq g'amidan g'ami.* Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub?

- A) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
 B) kesim ergash gapli qo'shma gap
 C) ega ergash gapli qo'shma gap
 D) hol ergash gapli qo'shma gap

221. *Barchamizga ma'lumki, inson o'zligini anglagani, nasl-nasabini chuqurroq bilgani sari yuragida Vatanga muhabbat tuyg'usi ildiz otib, ulg'aya boradi.* Ushbu gap ergash gapning qaysi turiga mansub?

- A) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
 B) kesim ergash gapli qo'shma gap
 C) ega ergash gapli qo'shma gap
 D) hol ergash gapli qo'shma gap

222. *Bu ildiz qancha teran bo'lsa, tug'ilib o'sgan yurtga muhabbat ham shu qadar yuksak bo'ladi.* Ushbu gap ergash gapning qaysi turiga mansub?

- A) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap

- B) kesim ergash gapli qo'shma gap
 C) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap
 D) hol ergash gapli qo'shma gap

223. *Nimaiki ko'nglingda bo'lsa, tilga keltirma.* Ushbu gap ergash gapning qaysi turiga mansub?

- A) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
 B) kesim ergash gapli qo'shma gap
 C) ega ergash gapli qo'shma gap
 D) hol ergash gapli qo'shma gap

224. *Fikr ravshan bo'lsa, albatta, uning shakli ham ravshan bo'ladi.* Ushbu gap ergash gapning qaysi turiga mansub?

- A) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap

B) kesim ergash gapli qo'shma gap
C) bu gap bog'langan qo'shma gap hisoblanadi

D) hol ergash gapli qo'shma gap

225. *Ayol tig' toshlarini mumdek tilguvchi*

Ayol nur qalblarni yoqib ketguvchi

Quyoshga bas kelar bitta kulgichi

Ayol omon bo'lsa dunyo go'zaldir.

Ushbu parchada nechta vergul ishlatiladi?

A) 8 ta B) 5 ta

C) 6 ta D) 7 ta

226. *Ayol tig' toshlarini mumdek tilguvchi*

Ayol nur qalblarni yoqib ketguvchi

Quyoshga bas kelar bitta

kulgichi

Ayol omon bo'lsa dunyo go'zaldir.

Ushbu parchada qanday tinish belgilari ishlatiladi?

A) vergul, nuqta

B) vergul, tire, nuqta

C) vergul, ikki nuqta, nuqtali vergul, nuqta

D) vergul, tire, nuqtali vergul, nuqta

227. *Ot xo'rsinsa, bir falokat ro'y beradi.* Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub, qo'shma gap qismlari qaysi bog'lovchi vosita orqali bog'langan?

A) hol ergash gap, -sa shart mayli vositasida bog'langan

B) hol ergash gap, ergashtiruvchi bog'lovchi vositasida bog'langan

C) aniqlovchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

D) hol ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

228. *Piyoladan bug' chiqib turmasa, choy ichganday bo'lmayman.* Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub, qo'shma gap qismlari qaysi bog'lovchi vosita orqali

bog'langan?

A) hol ergash gap, -sa shart mayli vositasida bog'langan

B) hol ergash gap, ergashtiruvchi bog'lovchi vositasida bog'langan

C) aniqlovchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

D) hol ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

229. *Agar shu topshiriqni bajarmasa, obro'yi bir pul bo'ladi.*

Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub, qo'shma gap qismlari qaysi bog'lovchi vosita orqali bog'langan?

A) hol ergash gap, -sa shart mayli vositasida bog'langan

B) hol ergash gap, ergashtiruvchi bog'lovchi vositasida bog'langan

C) aniqlovchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

D) aniqlovchi ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

230. *Shunday o'zgarishlar bo'lmoqdaki, aqling bovar qilmaydi.*

Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub, qo'shma gap qismlari qaysi bog'lovchi vosita orqali bog'langan?

A) hol ergash gap, -sa shart mayli vositasida bog'langan

B) hol ergash gap, ergashtiruvchi bog'lovchi vositasida bog'langan

C) aniqlovchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

D) aniqlovchi ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

231. *Oraga shunday jimlik cho'kdiki, yuragi gupullab urayotgani aniq eshitila boshladi.*

Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub, qo'shma gap qismlari qaysi bog'lovchi vosita orqali bog'langan?

A) hol ergash gap, -sa shart mayli vositasida bog'langan

B) hol ergash gap, ergashtiruvchi bog'lovchi vositasida bog'langan

C) aniqlovchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

D) hol ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

232. Quyida berilgan gaplarning qaysilari qo'shma gap sanaladi?

1. Bularning bari tush bo'lsa kerak: nima bo'lganini anglay olmay qoldim.

2. Astoydil harakat qilinsa, yiroq yer ham yaqin bo'ladi.

3. Bir so'z bilan aytganimizda, O'zbekistonimiz jannatmakon o'lkaga aylanib bormoqda.

4. Farzandlarimiz shaharda o'qisin deb, Buxoroga ko'chib kelishibdi.

A) 1, 2, 3 B) 2, 3, 4

C) 2, 4 D) 1, 3, 4

233. Ergash gap qismida uyushgan to'ldiruvchi ishtirok etgan ergashgan qo'shma gapni toping.

A) Sa'diy Sheroziy xalq donishmandligining nodir namunalariga o'z iste'dodi bilan sayqal berib, "Guliston" va "Bo'ston"ni yaratdi.

B) Hammasi joyida, do'stlar, men hech kimdan, hech narsadan xafa emasman.

C) Xalqimiz o'tmishda ko'plab hokimliklar, xohlik va amirliklar tuzgan, shuning uchun uning ko'plab poytaxtlari bo'lishi tabiiydir.

D) Quyosh bosh ko'tarib chiqadi-yu, uxlab yotgan dov-daraxtlar, giyohlar, borliqni uyg'otib yuboradi.

234. *Inson qanchalik kamtar bo'lsa, u shunchalik maqtovga loyiqdir.* Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub, qo'shma gap qismlari qaysi bog'lovchi vosita orqali bog'langan?

A) hol ergash gap, -sa shart mayli vositasida bog'langan

B) hol ergash gap, ergashtiruvchi bog'lovchi vositasida bog'langan

C) aniqlovchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

D) hol ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

235. *Til tinch bo'lsa, bosh salomat bo'ladi.* Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub, qo'shma gap qismlari qaysi bog'lovchi vosita orqali bog'langan?

A) hol ergash gap, -sa shart mayli vositasida bog'langan

B) hol ergash gap, ergashtiruvchi bog'lovchi vositasida bog'langan

C) aniqlovchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

D) hol ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

236. *Siz Hindistonda neniki ko'rgan bo'lsangiz, shularning hammasini jam etib, bir kitob yozmog'ingiz darkor.* Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub, qo'shma gap qismlari qaysi bog'lovchi vosita orqali bog'langan?

A) hol ergash gap, -sa shart mayli vositasida bog'langan

B) to'ldiruvchi ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

C) aniqlovchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

D) ega ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

237. *Bu Vatanni jon bilan saqlashga, Cho'lpon, hozir o'l, Kimki qasd etsa anga, kiysin pushaymondin kafan!*

Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub, qo'shma gap qismlari qaysi bog'lovchi vosita orqali bog'langan?

A) hol ergash gap, -sa shart mayli vositasida bog'langan

B) to'ldiruvchi ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

C) aniqlovchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

D) ega ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

238. *Qaysi narsaga o'z mehnating bilan erishsang, o'sha narsa sen uchun qadrlidir.* Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub, qo'shma gap qismlari qaysi bog'lovchi vosita orqali bog'langan?

A) hol ergash gap, -sa shart mayli vositasida bog'langan

B) to'ldiruvchi ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

C) aniqlovchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

D) ega ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

239. *Kimki boshqalarga rahm-shafqat qilmasa, unga ham hech kim rahm-u shafqat qilmaydi.* Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub, qo'shma gap qismlari qaysi bog'lovchi vosita orqali bog'langan?

A) hol ergash gap, -sa shart mayli vositasida bog'langan

B) to'ldiruvchi ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

C) aniqlovchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

D) ega ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

240. *Farzandni kiydiradigan, yediradigan, voyaga yetkazadigan va kelajagini porloq qilish uchun qayg'uradiganlar ota-ona, opa-aka va yaqin qarindoshlaridir, yo'g'ini yashiradigan, borini oshiradigan va obro'-e'tiborli qiladigan insonlar mahalladoshlari, tengdoshlari va*

do'stlaridir. Ushbu qo'shma gapdagi gap bo'laklari haqida berilgan noto'g'ri hukmni toping.

A) qo'shma gap tarkibidagi ikkala sodda gapda ham uyushiq egalar otlashgan so'z bilan ifodalangan

B) qo'shma gap tarkibidagi ikkala sodda gapda ham sodda ot kesim uyushgan

C) qo'shma gap tarkibidagi birinchi sodda gapda otlashgan so'z bilan ifodalangan ega uyushgan

D) qo'shma gap tarkibidagi ikkinchi sodda gapda uyushiq aniqlovchi qatnashgan

241. *Kimning aqli ko'p bo'lsa, ayblari yashirin va do'stlari ko'p bo'ladi.* Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub, qo'shma gap qismlari qaysi bog'lovchi vosita orqali bog'langan?

A) hol ergash gap, -sa shart mayli vositasida bog'langan

B) to'ldiruvchi ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

C) aniqlovchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

D) ega ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

242. *Siz kimga ishonch bildirsangiz, men uni sherik qilib olishim mumkin.* Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub, qo'shma gap qismlari qaysi bog'lovchi vosita orqali bog'langan?

A) hol ergash gap, -sa shart mayli vositasida bog'langan

B) to'ldiruvchi ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

C) aniqlovchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

D) ega ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

243. *Kimki tinch yashashni istasa, pastkash odam bilan hech qachon do'stlashmaydi.*

Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub, qo'shma gap qismlari qaysi bog'lovchi vosita orqali bog'langan?

A) hol ergash gap, -sa shart mayli vositasida bog'langan

B) to'ldiruvchi ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

C) aniqlovchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

D) ega ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

244. *Shu narsa ayonki, tabiat ham ana shu ranglar ta'siriga tushib qoladi.* Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub, qo'shma gap qismlari qaysi bog'lovchi vosita orqali bog'langan?

A) hol ergash gap, -sa shart mayli vositasida bog'langan

B) to'ldiruvchi ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

C) aniqlovchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

D) ega ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

245. *Anvarga shunisi qiziq tuyuldiki, bu yerda hamma daraxtlar bir chiziq ustida saf turadi.* Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub, qo'shma gap qismlari qaysi bog'lovchi vosita orqali bog'langan?

A) ega ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

B) to'ldiruvchi ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

C) aniqlovchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

D) ega ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

246. *Kim mehnatni qadrlay olmasa, bu mehnat unga huzur bag'ishlay olmaydi.* Ushbu gap turini aniqlang.

A) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap

B) ega ergash gapli qo'shma gap

C) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap

D) hol ergash gapli qo'shma gap

247. Hol ergash gapli qo'shma gap haqidagi noto'g'ri hukmni aniqlang.

A) Har doim bosh gap oldin, ergash gap keyin keladi.

B) Hol ergash gapli qo'shma gaplar sabab va maqsad ma'nosini anglatganda ergashtiruvchi bog'lovchilar va deb so'zi yordamida bog'lanishi mumkin.

C) Hol ergash gapli qo'shma gap nisbiy so'zlar vositasida bog'lana oladi.

D) Hol ergash gapli qo'shma gap qismlari bog'lovchi vazifasidagi so'z bilan bog'lana oladi.

248. *Boshingga tashvish tushmasa, qaytib kelmasding.* Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub, qo'shma gap qismlari qaysi bog'lovchi vosita orqali bog'langan?

A) hol ergash gap, -sa shart mayli vositasida bog'langan

B) hol ergash gap, ergashtiruvchi bog'lovchi vositasida bog'langan

C) aniqlovchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

D) hol ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

249. *Sizni suvdan o'tkazib qo'ymasam, menga bergan noningiz harom bo'lg'ay.* Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub, qo'shma gap qismlari qaysi bog'lovchi vosita orqali bog'langan?

A) hol ergash gap, -sa shart mayli vositasida bog'langan

B) hol ergash gap, ergashtiruvchi bog'lovchi vositasida bog'langan

C) aniqlovchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

D) hol ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

250. *Eshitdimki, bir podshoh bir usirni o'ldirishga farmon beribdi.* Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub, qo'shma gap qismlari qaysi bog'lovchi vosita orqali bog'langan?

A) hol ergash gap, -sa shart mayli vositasida bog'langan

B) to'ldiruvchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

C) aniqlovchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

D) ega ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

251. *Masalaning mohiyati shu ekaniki, bosh vrach qabulxonasiga kichkina telefonogramma tushibdi.*

Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub, qo'shma gap qismlari qaysi bog'lovchi vosita orqali bog'langan?

A) kesim ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

B) to'ldiruvchi ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

C) aniqlovchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

D) ega ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

252. *Qumri qarasa, onasining qolgan qora sochlari ham bir kechada oqarib, ajinlari ko'payib ketibdi.* Ushbu gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga mansub, qo'shma gap qismlari qaysi bog'lovchi vosita orqali bog'langan?

A) hol ergash gap, -sa shart mayli vositasida bog'langan

B) hol ergash gap, ergashtiruvchi bog'lovchi vositasida bog'langan

C) aniqlovchi ergash gap, ko'rsatish olmoshi vositasida bog'langan

D) hol ergash gap, nisbiy so'z vositasida bog'langan

253. *Bu dunyoda uning qo'lidan kelmaydigan ish yo'q//duradgorlig-u suvoqchilik, chilangarlig-u ustachilik – hammasini eplaydi.* Ushbu gapda // belgisi o'miga qanday tinish belgisi qo'yiladi?

A) vergul B) ikki nuqta

C) nuqtali vergul D) tire

254. *Kel o'zbek qardoshim, kel mening aziz qo'nog'im bo'l, qalbing huzurli o'sun – dedi u o'rnidan turib.* Ushbu gapda nechta vergul qo'llaniladi?

A) 6 ta B) 7 ta

C) 5 ta D) 8 ta

255. Havola bo'lak ishtirok etgan aniqlovchi ergash gapni toping.

A) Ko'ziga nima ko'rinsa, o'sha uni qiziqтира boshladi

B) Sevgi shunday navbahorki, u tikondin gul qilur

C) Shunday yashaginki, hamma havas qilsin

D) Katta arava qayerdan yursa, kichik arava ham o'sha yerdan yuradi

256. *Yana ikki ko'z ham berdim, yov kelganda ko'rsin deb.* Ushbu gap hol ergash gapning qaysi turiga mansub?

A) sabab B) maqsad

C) shart D) to'siqsizlik

257. Havola bo'lakli qo'shma gaplar haqida berilgan noto'g'ri hukmni toping.

A) Havola bo'lakli gaplarni doimo sodda gaplarga aylantirish mumkin

B) Havola bo'lakli gapni sodda gapga aylantirganda ergash gap bosh gap tarkibidagi ko'rsatish olmoshi bajargan gap bo'lagi vazifasida keladi

C) Havola bo'lakli qo'shma gaplarda havola bo'lak ergash gap tarkibida bo'ladi

D) Havola bo'lakli qo'shma gaplar ko'proq kitobiy uslubga xos

258. Hol ergash gapli qo'shma gap haqida berilgan to'g'ri hukmni toping.

1. Hol ergash gaplardagi deb so'zi uchun ko'makchisi bilan erkin almasha oladi.

2. Hol ergash gapli qo'shma gaplarda har doim oldin ergash gap, keyin bosh gap keladi.

3. Hol ergash gaplar bosh gapga nisbiy so'zlar yordamida bog'lana oladi.

4. Hol ergash gapli qo'shma gaplar sodda gaplar bilan sinonim bo'la olmaydi.

- A) 1, 3 B) 1, 2
C) 1, 2, 4 D) 1, 2, 3

259. Havola bo'lakli qo'shma gaplarni belgilang.

1. Kimki o'z ma'naviy quvvatidan foydalana olmasa, bu quvvat unj tark etadi.

2. Hunar shunday o'tdirki, uni mingan kishini yuksakka olib chiqadi.

3. Seni hurmat qilishlarini istasang, o'zingni hurmat qil.

4. Yerga mehringni bersang, u senga rizq beradi.

- A) 1, 3 B) 1, 2
C) 1, 2, 4 D) 1, 2, 3

260. *Shunday odamlar borki, kelajakni oldindan bashorat qila oladi.* Ushbu gap haqidagi to'g'ri hukmni toping.

1) havola bo'lakli gap; 2) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap; 3) tobe-hokim munosabatli gap; 4) darak gap.

- A) 1, 2, 4 B) 1, 3, 4
C) 1, 2, 3, 4 D) 1, 2, 3

261. Ega ergash gapli qo'shma gaplarni toping.

1. Barchamizga shunisi ma'lumki, inson o'zligini anglagani sari, nasl-nasabini anglagani sari ona Vatanga muhabbat tuyg'usi ildiz otib boradi.

2. Kimning qalbi pok bo'lsa, baxtli va to'g'ri hayot kechiradi.

3. Kim chaqqon va tez harakat qilsa, yutuq o'shaniki bo'ladi.

4. Vatanni sevishimning boisi shuki, mening kindik qonim to'kilgan joydir.

- A) 1, 2, 3 B) 1, 2, 3, 4
C) 2, 3 D) 1, 2

262. *Kimki el uchun chekkay ranj,*

Oqibat muyassar o'lar unga ranj.

Ergash gapning turini aniqlang.

- A) Kesim ergash gapli qo'shma gap
B) Hol ergash gapli qo'shma gap
C) To'diruvchi ergash gapli qo'shma gap
D) Ega ergash gapli qo'shma gap

263. *Tilagim shu: hamma bilan yaxshi muomalada bo'ling.* Ushbu gap grammatik asoslar miqdoriga ko'ra qanday gap?

- A) darak gap
B) his-hayajonsiz gap
C) egali va egasi yashiringan gap
D) bog'lovchisiz qo'shma gap

264. Sodda va havola bo'lakli qo'shma gaplarning uslubiy jihatdan farqi ...

- A) Sodda va havola bo'lakli qo'shma gaplar uslubiy jihatdan farqlanmaydi
B) Havola bo'lakli gaplar uslubiy betaraf, sodda gaplar uslubiy xoslangan
C) Sodda gaplar ham, havola bo'lakli gaplar ham uslubiy xoslangan
D) Sodda gaplar uslubiy betaraf, havola bo'lakli gaplar uslubiy xoslangan

265. Ergash gapi egasi noma'lum gap bo'lgan qo'shma gapni aniqlang.

- A) Odamning shunday do'stlari bo'ladi, ularning har biri bilan fe'lga qarab gaplashishga to'g'ri keladi
B) Odamlar siz bilan odatdagidek gaplashishni xohlamasa, aybni o'zingizdan qidiring

C) Har kishi el uchun topsa agar ranj, Oqibat muyassar bo'lar unga ranj

D) Dushman oz deb g'ofil bo'lmaslik kerak, o'tinni ozgina o't kuydiradi

266. Tinish belgilarining ketma-ket qo'yilish holati har doim kuzatiladigan gap tur(lar)ini aniqlang.

- 1) ko'chirma gapli qo'shma gap;
 2) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap;
 3) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap;
 4) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap.

- A) 1, 2, 3, 4 B) 2, 3, 4
 C) 1, 3, 4 D) faqat 1

267. Qo'shma gapning ikkinchi qismida qo'llanilgan bog'lovchilar qatorini aniqlang.

- A) chunki, negaki, balki, ammo, lekin, shuning uchun, bilan, hamda, boshqartirish uchun, yu'ni
 B) chunki, negaki, goh ..., goh, balki, ammo, lekin, agar, chunki, negaki
 C) ammo, lekin, agar, chunki, negaki
 D) toki, shuning uchun, bilan, hamda, boshqartirish uchun

268. *San'atkor tajang edi // tanaffus vaqtida zalga chiqqan edi, bir traktorist uni savodsizlikda aybladi.* Ushbu gapda «//» belgisi o'miga qaysi tinish belgisi qo'yiladi?

- A) vergul B) ikki nuqta
 C) nuqtali vergul D) tire

269. *Kim birovga chuqur qazisa, unga o'zi tushadi.* Ushbu gap haqidagi to'g'ri fikrlarni aniqlang.

- 1) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap;
 2) ega ergash gapli qo'shma gap;
 3) unga olmoshi ergash gapga ishora qilgan;
 4) unga olmoshi ergash gapdagi to'ldiruvchiga ishora qilgan;
 5) havola bo'lak ega bo'lib kelgan.

- A) 2, 4, 5 B) 2, 3, 4
 C) 1, 4, 5 D) 1, 3

270. *Bir joyda turganimda doyarli fikr qilolmayman tanam hamma vaqt harakatda bo'lishi korak, ana o'shanda aqlim ham harakatga keladi.* Ushbu gapda qaysi tinish belgi tushirib qoldirilgan?

- A) vergul B) ikki nuqta

- C) nuqtali vergul D) tire

271. Qaysi gapda tinish belgilarining ishlatilishi bo'yicha qoidalarga rioya qilingan?

- A) Mard bir o'lar, nomard ming
 B) Do'sting mingta bo'lsa ham oz: dushmaning bitta bo'lsa ham ko'p
 C) O'zbek, qozoq, qirg'iz, turkman, tojik – barchamiz bitta yurtning farzandlarimiz
 D) Rang-tusni bildiruvchi sifatlar qanday, qanaqa, qaysi so'roqlariga javob bo'ladi

272. Maqsad ma'nosidagi qo'shma gap berilgan javobni aniqlang.

- A) Sizni gaplarimga tushundi deb o'ylabman
 B) Bu jasoratga sizni deb qo'l urdim
 C) Gul barglari uchishadi, tushmayin deb qo'lingga

D) «Barchangizga omad!» – deb tilak bildirishdi

273. *Bahor osmonida chaqnasa chaqin,*

Ko'ksingdan otilar olovli nafas.

Ushbu gap turini aniqlang.

A) Bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

B) Ega ergash gapli qo'shma gap

C) Hol ergash gapli qo'shma gap

D) Aralash murakkab qo'shma gap

274. *Falak ishiga boq: bir haftada gul*

Chiqdi, g'unchaladi, kuldi, to'kildi...

Ushbu she'riy parchada ikki nuqtaning qo'yilish sababini izohlang.

A) bog'lovchisiz qo'shma gap tarkibiga kirgan sodda gaplardagi voqealar bir-biriga qiyoslangani uchun

B) bog'lovchisiz qo'shma gap tarkibidagi sodda gaplar mazmun jihatidan tugal fikrni anglatib, bir-biriga yaqin bo'lmagani uchun

C) bog'lovchisiz qo'shma gap qismlari shaklan tugallangan, lekin mazmunan

keyingisi birinchisining uzviy davomi sanalganligi uchun

D) gapdagi uyushiq bo'laklardan oldin umumlashtiruvchi bo'lak qo'llanganligi uchun

275. *Otaga shunday o'g'il zaruki, u ikki girdob: olov va suv girdobidan ozodlik maydoniga chiqa olsin.* Ushbu gap ...

- A) kesim ergash gapli qo'shma gap
- B) hol ergash gapli qo'shma gap
- C) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap
- D) ega ergash gapli qo'shma gap

276. *Kim el uchun ranj cheksa, ganjga muyassar bo'ladi.* Ushbu gap haqidagi to'g'ri fikrni aniqlang.

- A) bog'lovchisiz qo'shma gap
- B) hol ergash gapli qo'shma gap
- C) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
- D) ega ergash gapli qo'shma gap

277. Qaysi javobdagi gapda tinish belgilarining ishlatilishi bo'yicha qoidalarga rioya qilinmagan?

- A) O'zbek, qirg'iz, qozoq, turkman, tojik, barchamiz bitta yurtning farzandlarimiz
- B) Quyoshning uyg'onishi sen ta'riflagandan ham antiqa: tong nihoyatda go'zal bo'ladi

C) Yana uvlar dahshat shamoli, Ko'kni qora bulut quchadi

D) Uning qo'lidan kelmaydigan ish yo'q: duradgorlig-u suvoqchilik, chilangarlig-u ustachilik – hammasini eplaydi

278. *Faqat bir narsani aytmoq joizki, savob ishlar, shu jumladan, Vatan ravnaqi yo'lidagi yumushlar hech qachon avvaldan tasdiqlangan ro'yxat bo'yicha qilinmaydi.* Keltirilgan gap qo'shma gapning qaysi turiga mansub?

- A) ergashgan qo'shma gap
- B) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap
- C) aralash murakkab qo'shma gap

D) qo'shma gap emas, kengaygan birikmali sodda gap

279. *Usta Turdining gapli o'rinli edi // modomiki hamma «qilko'prik»dan o'tar ekan, yo janatga o'tib ketadi, yo do'zaxga yiqiladi.* Ushbu gapda «//» belgisi o'rniga qaysi tinish belgisi qo'yiladi?

- A) vergul
- B) ikki nuqta
- C) nuqtali vergul
- D) tire

280. Qaysi gapda // belgisi o'rniga ikki nuqta ishlatilmaydi?

A) Abror qizni darrov tanidi // u qo'shni mahalladagi do'konda ishlar edi

B) Rasadxona zimiston bo'lsa ham, Ali Qushchining ko'zlari darrov ko'rdi // poygakda bir kishi eshikni gavdasi bilan to'sib, qaqqayib turar edi

C) Oltmishga kirib bildim // umrim bekorga o'tmabdi, odamlarga kerakli ekanman

D) Qor yog'di // izlar bosildi

281. Qo'shma gap berilmagan javobni aniqlang.

A) Bularning bari tushimmi, bilolmadim

B) Ota-onasi shaharda o'qisin deb, Buxoroga ko'chib kelishibdi

C) Bir so'z bilan aytganimizda, O'zbekiston Amir Temur orzu qilgan yurtga aylanib bormoqda

D) Tilak bilan yurilsa, yiroq yer ham yaqin bo'ladi

282. *Yulduzlarni xayolida har xil rangga bo'yab ko'rdi – yulduzlar o'z rangida xira miltilab turaverdi.* Ushbu gapda sodda gaplar orasiga nima sababdan tire ishlatilgan?

A) qo'shma gap qismlari orasida shart munosabati ifodalangani uchun

B) qo'shma gap qismlari orasida o'xshatish munosabati ifodalangani uchun

C) qo'shma gap qismlari orasida zidlash munosabati ifodalangani uchun

D) qo'shma gap qismlari orasida izoh munosabati ifodalangani uchun

283. *Ilm ikki xil bo'ladi // biri qalbdagi ilm, ikkinchisi tildagi ilm.* Ushbu gapdagi «//» belgisi o'miga qaysi tinish belgisi qo'yiladi?

- A) vergul B) ikki nuqta
C) nuqtali vergul D) tire

284. *Bahor osmonida chaqnasa chuqin,*

Ko'ksingdan otilar olovli nafas.

Ushbu gap turini aniqlang.

A) ega ergash gapli ergashgan qo'shma gap

B) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

C) aralash murakkab qo'shma gap

D) hol ergash gapli ergashgan qo'shma gap

285. Aniqlovchi ergash gapli ergashgan qo'shma gapni toping.

A) O'simlikni qancha ko'p parvarish qilsang, shuncha ko'p hosil olasan

B) Fikr tiniq bo'lsa, nutq ravon va chiroyli bo'ladi

C) Birinchi qaldirg'och parvozini ko'rgan odam qanday sevinsa, Avaz ham bundan shunday quvonadi

D) So'z shunday qurolki, u bilan eng yuksak cho'qqilarni zabt etish mumkin

286. *Qiz avval qo'rqdi, otasi uning Siddiqjon bilan so'zlashib turganini emas, bog'ga tushganini bilsa ham, terisiga somon tiqadi – bu xususda atasining qamchisidan qon tomar edi; keyin yangi bir olamga kirib, atasining qamchisini ham, kurk tovuqni ham unutdi.* Ushbu gapda vergul nimaning talabi bilan qo'yilgan?

A) sodda gaplar, uyushiq bo'laklar orasiga

B) kiritma, ajratilgan bo'lak orasiga

C) uyushiq bo'lak, ajratilgan bo'lak orasiga

D) faqat sodda gaplar orasiga

287. *Bunday saltanat yalang'och odamga o'xsharki, uni ko'rgan kimsa nazarini olib qochadi.*

Berilgan gap turini aniqlang.

A) ergashgan qo'shma gap

B) sodda yoyiq gap

C) egasi yashiringan sodda yoyiq gap

D) shaxsi umumlashgan sodda yoyiq gap

288. Kesimi yasama so'z bilan ifodalangan bog'langan qo'shma gapni aniqlang.

A) Mehnatni hurmatlasak, u bizni e'zozlaydi

B) Odam bahosizdir, ammo uni mehnat baholaydi

C) Mehnat orom berib uxlatadi, kamchilik esa chimchilab uyg'otadi

D) Ishlagan tishlaydi, ishlamagan kishnaydi

289. *Men hovlimga bordim, bolaligimda ko'rganlarimdan yolg'iz shu jiyda qolibdi.* Ushbu gap haqidagi to'g'ri hukmlarni toping.

1) uyushgan bo'lagi bor; 2) ajratilgan bo'lagi bor; 3) bog'lovchisiz qo'shma gap; 4) bitta yuklama bor; 5) gap tarkibida ot-kesim mavjud.

A) 2, 3 B) 1, 2, 3, 4

C) 2, 3, 4, 5 D) 3, 4

290. *Ona borki, olam bor // ona borki, odam bor.* Bu yerda qaysi tinish belgisi qo'yiladi?

A) vergul B) nuqtali vergul

C) ikki nuqta D) tire

291. Matn ichida alohida ta'kidlangan, ajratib ko'rsatilgan so'zlardan keyin qavs ichida qanday tinish belgisi qo'yiladi?

A) hech qanday tinish belgisi qo'yilmaydi

B) undov

C) so'roq

D) so'roq va undov

292. *Erkaklarning biri – markaziy gazetaning muxbiri, ikkinchisi –*

injeners; (Mavlonbekov uni Feodor Makarovich der edi) qiz esa Moskvada institutni bitirib, hozir shu injenerning qo'lida tajriba ko'rib yurgan ekan. Ushbu gapda qaysi tinish belgisi noto'g'ri qo'llangan?

- A) ikkinchi tire B) birinchi tire
C) nuqtali vergul D) birinchi vergul

293. Hol ergash gapli qo'shma gap berilgan qatorni aniqlang.

A) Shunday odamlar borki, kelajakni oldindan bashorat qila oladilar

B) Men senga shunday narsalar keltirayki, ulami tushingda ham ko'rmagansan

C) Berilgan gaplarning barchasi aniqlovchi ergash gapli qo'shma gaplar

D) Shunday yashaylikki, hamma havas qilsin

294. Aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap berilgan qatorni toping.

A) Ayrim shunday ishyoqmas odamlar bo'ladiki, ularning hech qachon biri ikki bo'lmaydi

B) Amir Temur aytganidek, qayerda qonun hukmronlik qilsa, shu yerda erkinlik bo'ladi

C) Iltimos qilamanki, pastga tushsangiz

D) Demokratik-huquqiy davlatni shakllantirish qonunning ustuvorligi, uning so'zsiz bajarilishini taqozo etadi

295. Qaysi gapda tire bog'lovchisiz qo'shma gap orasida qo'llangan?

- A) Vaqting ketdi – baxting ketdi
B) Mehnating – boyliging
C) Yurgan – daryo, o'tirgan – bo'yra
D) Ilm – yorug'lik, jaholat – zulmat

296. *Amr qildimki, vazirlar ushbu to'rt shartga ega bo'lgan kishilardan bo'lishi lozim.* Ushbu gap ergash gapning qaysi turiga mansub?

- A) kesim ergash gapli qo'shma gap
B) hol ergash gapli qo'shma gap
C) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
D) ega ergash gapli qo'shma gap

297. Qo'shma gaplarning qaysi turida shart mayli qo'shimchasi bog'lovchi sifatida ishtirok etmaydi?

1) ergashgan qo'shma gap; 2) bog'langan qo'shma gap; 3) aralash murakkab qo'shma gap; 4) bog'lovchisiz qo'shma gap.

- A) 1, 3, 4 B) 1, 2
C) 2, 4 D) 1, 3

298. Qaysi javobda kesim ergash gapli qo'shma gap berilgan?

A) Shunisi quvonarliki, sinfdagi o'quvchilarning hammasi bir-biri bilan juda ahil

B) Qizig'i shundaki, shu ko'rinishiga ovozi muloyim edi

C) Shuni bilingki, dunyoda tinchlikdan ulug'roq ne'mat yo'q

D) Shunga xursandmanki, bolalar o'z yo'lini topib ketishdi

299. Ergash gap bosh gapdan oldin kelgan javobni toping.

A) Kimning ichi nog'ora singari bo'sh bo'lsa, uning behuda so'zlari atrofda gilarining miyasini egovlaydi

B) Bilingki, jim turib salomat bo'lish gapirib malomatga qolishdan afzal

C) Biz shunday kutubxona bino qilaylikki, butun el qoshida manzur va mo'tabar bo'lsin

D) Soliqni bermangiz demayman, chunki sizning itoatingiz menga bundog' to'nlar berar

300. *Bora-bora shunga odatlanib qoldim // hamma darsdan a'lochi bo'ldim.* Ushbu gapda «//» belgisi o'rinda qanday tinish belgisi ishlatiladi?

- A) tire B) nuqtali vergul
C) vergul D) ikki nuqta

301. *Bugun xalqaro hayot, kishilik taraqqiyoti shunday bosqichga kirganki, endi unda harbiy qudrat o'rniga aql-idrok, fikr, ilg'or texnologiyalar ahamiyat kasb etadi.* Berilgan gap turini belgilang.

- A) kesim ergash gapli qo'shma gap
 B) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap

Usp

- C) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap

Usp

- D) hol ergash gapli qo'shma gap

302. *Siz (1) o'z millatingiznig ko'z qarog'larisiz (2) ammo unutmang (3) tanbal (4) daqqi (5) bezori kishi ma'naviy nogiron (6) degan so'z.* Berilgan gapda qaysi o'rinlarda tinish belgilari ishlatiladi?

- A) 2, 3, 4, 5 B) 1, 2, 3, 4, 5
 C) 1, 2, 4, 5, 6 D) 2, 3, 4, 6

303. Qaysi gapda yo..., yo qolipli qo'shma gap berilgan?

A) Yo siz, yo men bu ishni amalga oshirishimiz kerak

B) Yo mehmon kelganini bilmaydi, yo o'zini bilmaganlikka soladi

C) Urug' aynigan yo agrotexnika qoidalari buzilgan

D) Yo kitobni, yo gazetani qo'ltiqlab ketib qoladi

304. Ergashgan qo'shma gaplardagi ergash gap bosh gappga nisbatan o'rin almashgan qatorni toping.

A) Bilmaysizki, mehr, muhabbat, sadoqat qon bilan kiradi inson ruhiga

B) Sen otash ichida urasan javlon, dushman qolmasin deb sevgan elimga

C) Kimki pok muhabbat, mehri daryolik da'vo qilsa, onaning pok qalbi timsol

D) Jahonda nimaiki oq va pokiza bo'lsa, unga ona suti timsol

305. Qaysi javobda nisbiy so'zlar bilan bog'langan qo'shma gap bor?

A) Mana, bahor nishonasi, hidla, sog'ingandirsan

B) Yo siz keling, yo men boray

C) Kimki ajdodlar yaratgan boyliklarni bilmasa, demak, u nafasatdan bebahra yashagan

D) Binafsha qo'ldan qo'lga o'tdi

306. *Nodon aytur// g'olib chiqdim// dono aytur// yo'l berdim* Tinish belgilarini qo'ying.

A) ikki nuqta, vergul, ikki nuqta

B) tire, nuqtali vergul, nuqta

C) nuqtali vergul, tire, ko'p nuqta

D) vergul, ikki nuqta, nuqta

307. Qaysi vosita orqali birikkan ergash gapli qo'shma gapning kesimi buyruq-istak maylidagi fe'llar bilan ifodalanadi?

A) -sa shart mayli

B) deb so'zi

C) nisbiy so'zlar

D) bo'lsa, esa so'zlari

308. *Polvonlar epchillikda bir-biridan o'zadi, kurashda goh unisi, goh bunisi yutadi.* Ushbu gap turini aniqqlang.

A) bog'lovchisiz qo'shma gap

B) bog'langan qo'shma gap

C) ergashgan qo'shma gap

D) qo'shma gap emas, murakkablashgan sodda gap

309. Qaysi qatordagi to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gapda uyushgan to'ldiruvchi mavjud?

A) Bilmaysizki, mehr, muhabbat, sadoqat qon bilan kiradi inson ruhiga

B) Jahonda nimaiki oq va pokiza bo'lsa, unga ona suti timsol

C) Kimki pok muhabbat, mehri daryolik da'vo qilsa, onaning pok qalbi timsol

D) Nimaiki chidamli, sabr-toqati bo'lsa, ona irodasi timsol

310. *Kimki tashlandiq yerni obod qilsa, bu yer o'shaniki bo'ladi.* Berilgan gap ergashgan qo'shma gapning qaysi turiga kiradi?

A) kesim ergash gapli qo'shma gap

B) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap

C) ega ergash gapli qo'shma gap

D) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap

311. To'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gapni toping.

A) Naql qiladilarki, bir kishi sahroda borayotgan ekan

B) Kimki harakatchan bo'lsa, u maqsadiga erishadi

C) Kim o'zi harakat qilmasa, o'zidan ko'rsin

D) Hunar shunday otdirki, mingan kishini rohat va e'tibor manziliga yetkazadi

312. Qaysi javobda ega ergash gapli qo'shma gap berilgan?

A) Siz Hindistonda neniki ko'rgan bo'lsangiz, shularning hammasini jam etib, bir kitob yozmog'ingiz darkor

B) Kimning aqli ko'p bo'lsa, ayblari yashirin va do'stlari ko'p bo'ladi

C) Shunisi quvenarliligi, sinfdagi o'quvchilarning hammasi bir-biri bilan juda ahil

D) Shuri sezdimki, oila a'zolari bir-biri bilan juda ittifoq ekan

313. *Ikkinchi masala ancha jiddiy, shuning uchun u maxsus o'rganishni talab qiladi.* Berilgan gapda ergash gap bosh gapga qaysi grammatik vosita orqali bog'langan?

A) nisbiy so'z

B) yuklama

C) ohang

D) ko'makchiligi qurilma

314. Aniqllovchi ergash gapli qo'shma gap berilgan javobni aniqlang.

A) Demokratik-huquqiy davlatni shakllantirish qonunining ustuvorligi, uning so'zsiz bajarilishini taqozo etadi

B) Ayrim shunday ishyoqmas odamlar bo'ladiki, ularning hech qachon biri ikki bo'lmaydi

C) Iltimos qilamanki, pastga tushsangiz

D) Amir Temur aytgandek, qayerda qonun hukmronlik qilsa, shu yerda erkinlik bo'ladi

315. 1) *Bir necha hazilkash odamlar bir qizg'anchiq, xasis odamning uyiga mehmonga bormoqchi bo'libdi, ammo darvoza taqillatganlarida xasis odamning xizmatkori chiqdi.* 2) *Mehmonlarni ko'rib, ichkangiri kirib ketdi.* 3) *Chiqdi va aytdi.* 4) *Kechirasizlar, xojamiz kecha kechqurun o'lgan edilar.* 5) *Erta tongdu dafn etib kelgan edik.*

6) *Hazilkash mehmonlari bunga ishonmadilar va aytdilar.* 7) *Xojangiz rahmatli, biz uchun juda aziz, qadrli odam edilar.* 8) *Ularning janozasida bo'lish bizga nasib etmadi, endi uylariga kirib, fотиha o'qib ketmasak bo'lmas.* 9) *Boyagi xasis xoja mehmonlarni qabul qilishdan boshqa iloji qolmabdi.*

1, 4, 8-gaplarda vergul qo'yilishining uchala gap uchun umumiy bo'lgan sababini ko'rsating.

A) uyushiq bo'laklar sanash ohangi yordamida bog'langani uchun

B) ajratilgan bo'lak qatnashgani uchun

C) kiritma va uyushiq bo'laklar qatnashgani uchun

D) qo'shma gap qismlarini ajratish uchun

316. *Albatta, go'zallik ham har xil bo'ladi kechasi qop-qorong'u osmonda iz qoldirib uchgan yulduzlar ham go'zal kunduzi guldari gulag qo'nib yurgan kapalak ham go'zal.* Ushbu gapda ishlatiladigan tinish belgilarini toping. 1) tire; 2) ikki nuqta; 3) nuqtali vergul; 4) vergul.

A) 1, 3, 4

B) 2, 3, 4

C) 2, 4

D) 1, 2, 3, 4

317. *Qor yog'di // don yog'di.* Ushbu gapda // o'niga qanday tinish belgisi qo'yiladi?

A) vergul B) nuqtali vergul

C) ikki nuqta D) tire

118. *“Mim netib topgay menikim,*

Mim o'zimni topmasam.

Gap harfidagi to'g'ri fikrlarni aniqlang.

1) hol ergash gapli qo'shma gap;

2) gapda 3 ta kishilik olmoshi ishtirok etgan;

3) ergash gap va bosh gapning o'rnini almashgan;

4) to'ldiruvchi ergash gap;

5) gap faqat ega, kesim, to'ldiruvchidan tashkil topgan.

A) 2, 3, 4 B) 1, 2, 5

C) 1, 3 D) 3, 4

119. *Kimki so'zni qadrlasa har qanchon,*

O'z-o'zini qadrlagay begumon.

Ushbu gap ergash gapning qaysi turi hisoblanadi?

A) ega ergash gapli qo'shma gap

B) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap

C) kesim ergash gapli qo'shma gap

D) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap

120. Qaysi javobda quyida berilgan gapdagi tinish belgilarining qo'llanish sharoitlari to'g'ri ko'rsatilgan?

Shirinsuxan, oqko'ngil odamlar muvali daraxtga o'xshaydi: hamma ulardan bahra oladi.

1) uyushiq bo'laklarning oldidan umumlashtiruvchi so'z kelgani uchun ikki nuqta qo'yilgan;

2) uyushiq bo'laklar qo'llangani uchun vergul ishlatilgan;

3) sodda gaplarda mazmunan tinchlik yaqin bo'lmagan voqea-hodisalar ifodalanganligi uchun ikki nuqta qo'yilgan;

4) gapda ajratilgan bo'lak qo'llangani uchun vergul qo'llangan;

5) bog'lovchisiz qo'shma gap qismlari o'rtasida izohlash munosabati ifodalanganligi uchun ikki nuqta qo'yilgan.

A) 1, 2

B) 2, 3

C) 3, 4

D) 2, 5

321. *Akram qafasni ochdi // kaklik o'zicha “g'iyq” deb qo'ydi.*

Ushbu gapda // belgisi o'rniga qanday tinish belgi qo'yiladi?

A) ikki nuqta B) vergul

C) tire D) nuqtali vergul

322. *Nastarin gullashi bilan qizlar undan baxt qidirishadi // niyati amalga osharmish.* Ushbu gapda // belgisi o'rniga qanday tinish belgi qo'yiladi?

A) ikki nuqta B) vergul

C) tire D) nuqtali vergul

323. Hokim gapi shaxsi noma'lum gapdan iborat bo'lgan hol ergash gap(lar) ni toping.

1. Odamlar siz bilan dardini yoki quvonchini o'rtoqlashsa, diqqat bilan tinglang.

2. Dushman oz deb g'ofil bo'lmaslik kerak, chunki ko'p o'tinni ozgina o't kuydiradi.

3. Shuni esda tutish kerakki, haddan tashqari bo'rttirib yuborilgan mahalliy vatanparvarlik millatning, xalqning jipslashuviga xalaqit beradi.

4. Odob ulug'lik va yuksaklik qasrining narvonidir, shuning uchun u orqali barcha maqsad va manzillarga yetish mumkin.

A) 2, 3, 4

B) 1, 2, 4

C) 2, 4

D) 2

324. Qaysi hol ergash gapli qo'shma gap tarkibida ot va sifat yasovchi omonim qo'shimchalar qatnashgan so'zlar mavjud?

A) Imsiz inson – mevasiz daraxt, shuning uchun hamisha ilmiilar safida bo'lishga intil

B) Vijdonni asrangiz har nedan ortiq, Bobolardan qoigan noyob bu tortiq, Toki avlodlarga yetolsin omon

C) Shunga ishonch hosil qildimki, tinch yashashni istagan kishi pastkash odam bilan do'stlashmaydi

D) Ilm martabasi martabalarining zo'ridir, shu sababli yoshlikdan ilm olish payida bo'l

325. *Kim bировga chuqur qazisa, unga o'zi tushadi.*

Ushbu gap haqidagi to'g'ri fikrlarni aniqlang.

- 1) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap;
2) ega ergash gapli qo'shma gap;
3) **unga** olmoshi ergash gapga ishora qiladi;

4) **unga** olmoshi ergash gapdagi to'ldiruvchiga ishora qilgan;

5) havola bo'lak ega bo'lib kelgan.

A) 2, 4, 5 B) 1, 3

C) 1, 4, 5 D) 2, 3, 4

326. Qaysi gapda tinish belgisining qo'shma gap qismlari orasida qo'yilish qoidasiga rioya qilinmagan?

A) Jimlik tilaydi yurak,
Sizdan bugun birgina o'tinch,
Yolg'iz qo'ying meni, do'stlarim,
Charchaganman, orom olayin.

B) Hozir qishloqda yoz, bu yerga esa bahor endigina qadam qo'ygandek edi: qiyaliklarni qoplagan qoqigullar yulduz parchalariday yaltiraydi, cho'qqilar orasidan yugurib pastga tushib kelayotgan jilg'alarning bo'yida chuchmomolar yaproq yozmoqda.

C) Taqdirin qo'l bilan yaratatur inson,
G'oyibdan kelajak baxt – bir afsona.

D) Halimaxonni ko'rdim, sira o'z garmabdi: hamon o'sha-o'sha.

327. *Taqdirin qo'l bilan yaratatur inson,*

G'oyibdan kelajak baxt bir afsona.

Ushbu gapda yo'l qo'yilgan xatolik qaysi javobda to'g'ri izohlangan?

- A) so'z imlosi bilan bog'liq xatolik
B) kelishik qo'shimchalari bilan bog'liq xatolik
C) tinish belgilari bilan bog'liq xatolik

D) so'z qo'llash bilan bog'liq xatolik

328. *Dunyo shoirlari Vatan Sha'niga*

Sifat axtarmishlar qator va qator Nihoyat kelmishlar bitta ma'niga //

Ona Vatan deya bitmishlar ash'or.

Ushbu gapda // belgisi o'rniga qanday tinish belgi qo'yiladi?

- A) ikki nuqta B) vergul
C) tire D) nuqtali vergul

329. Qaysi gapda sodda gaplar orasiga tinish belgisi noto'g'ri qo'yilgan?

A) Hozir qishloqda yoz, bu yerga esa bahor endigina qadam qo'ygandek edi; qiyaliklarni qoplagan qoqigullar yulduz parchalariday yaltiraydi, cho'qqilar orasidan yugurib pastga tushib kelayotgan jilg'alarning bo'yida chuchmomolar yaproq yozmoqda.

B) Demak, gap bunday: o'ttizinchi yillar adabiyotini o'rganishni kechiktiramiz.

C) Siddiqjon to'xtadi, orqasidan kimdir kelayotgan edi.

D) Bir narsani solishtirib tagiga yetmoqchi bo'lsak, aslidan kelamiz: asli nima edi? asli qanday edi? va hokazo.

330. Hol ergash gapli qo'shma gapning bosh gapi shaxsi noma'lum gapdan tuzilgan qo'shma gapni toping.

A) Shuni mamnuniyat bilan ta'kidlaymanki, mening kasb tanlashimga otamning do'mbirasi sababchi bo'lgan.

B) Shuni bilingki, vaqtning qadriga etish uni behuda o'tkazmaslik lozim.

C) Topgan obro'ni yo'qotmaslik shart, chunki obro' ko'ylak emaski, yangisini bozordan olsang.

D) Shundan ehtiyot bolish lozimki, hamirchingiz aslo nodon bo'lmasin.

331. Tinish belgisining qo'yilish qoidalariga rioya qilingan bog'lovchisiz qo'shma gapni aniqlang.

A) Oyim endi o'rnidan turayotgan edi, **shahar** shaxt bilan ochildi.

B) Ilmsiz inson – mevasiz daraxt, **shuning** uchun bilganlarini kelajak **avlodga** yozib qoldir.

C) Qor yog'di, go'yo don yog'di.

D) Hamma ishlaringizda to'g'ri bo'ling **odamlarga** muomalada xulqingiz chiroyli **ko'lsin**.

332. *Yanglishasiz // men ko'klarga berkingan*

Yer qizidan xayolimni olmaymen. (Cho'lpon)

Ushbu gapda // belgisi o'rniga qanday **inish** belgi qo'yiladi?

A) ikki nuqta B) vergul

C) tire D) nuqtali vergul

333. *Bog'lovchisiz qo'shma gap qismlari orasida o'xshatish munosabati ifodalanganda, ular orasiga tire qo'yiladi.*

Qaysi maqolda qo'llangan tire mazkur qoidaga muvofiq keladi?

A) Vatanning tinch – sen tinch.

B) Suv keldi – nur keldi.

C) Bulbul chamanni sevar, odam – Vatanni.

D) Aytilgan so'z – otilgan o'q.

334. Qaysi qo'shma gap qismlari orasiga tinish belgisi to'g'ri qo'yilgan?

A) Ruboiyni ichida o'qidi: yuzini tabassum qopladi.

B) Bu dunyoda uning qo'lidan kelmaydigan ish yo'q; duradgorlig-u suvoqchilik, chilangarlig-u ustachilik – hammasini eplaydi.

C) Yozgan xatiga qarab bexato aytish mumkin: bu odam sermuohaza, latif, dono, ishonuvchan, dilgir, kuyunchak, mehribon y obo'lmasa, shoshqaloq, ziqna, asabiy, daga'l, dali-g'uli va hokazo.

D) Kavushini to'g'rilab qo'yish kerak – qurilishni ham, jamoani ham sariq chaqaga sotadi.

335. *O'zimcha hayronman // bu kishilar nega taraddudlanib o'tiribdi?*

Ushbu gapda // belgisi o'rniga qanday **inish** belgi qo'yiladi?

A) ikki nuqta B) vergul

C) tire D) nuqtali vergul

336. *O'ttizinchi yillarning o'rtalarida, bolaligimni o'ylaganimda chalakamchatti tush ko'rganday bo'lar edim // dumli yulduz chiqqan edi // Babar (Bobur bo'lsa kerak) degan yigitni otqorovul miltiq bilan otganda o'lmagan edi.* Ushbu gapda // belgisi o'rniga qanday tinish belgilari qo'yiladi?

A) ikki nuqta, nuqtali vergul

B) nuqta, vergul

C) nuqtali vergul, tire

D) ikki nuqta, vergul

337. Berilgan maqollardan qaysi biri qo'shma gap emas?

A) Vaqting ketdi – baxting ketdi.

B) Aytilgan so'z – otilgan o'q.

C) Yurgan – daryo, o'tirgan – bo'yra.

D) Yurt tinch – sen tinch.

338. Quyidagi qaysi qo'shma gaplarda shartli belgi o'rniga ikki nuqta qo'yiladi?

A) Ruboiyni ichida o'qidi // yuzini tabassum qopladi.

B) Bizning qarorimiz shu // hasharda barchamiz faol ishtirok etamiz.

C) Osmonda yoqutdek yirik yulduzlar porlaydi // yangi oyning o'rog'i daryoda qalqib-qalqib suzadi.

D) Bir nafas shunday turgach, ko'zlarini ochdi // nur yog'ilibdi.

339. Bosh gapda qaralmish vositasiz to'ldiruvchi bo'lib kelgan ega ergash gapli qo'shma gapni toping.

A) Kim birovlarga yaxshilik tilasa, yo'llarini ziyo yoritadi.

B) Kimki erta bahordan dalaga chiqib ter to'ksa, u kuzda mehnatining rohatini ko'radi.

C) Ko'ziga nima ko'rinsa, shu uni qiziqitira boshladi.

D) Shu narsa qiziqi, uyquda ham miya o'z faoliyatini to'xtatmaydi.

340. *Dunyo shoirlari Vatan sha'niga*

Sifat axtarmishlar qator va qator.

Nihoyat kelmishlar bitta ma'niga //

Ona Vatan deya bitmishlar ash'or.

Ushbu gapda // belgisi o'rniga qanday tinish belgi qo'yiladi?

A) ikki nuqta B) vergul

C) tire D) nuqtali vergul

341. Qaysi gapda bog'lovchisiz qo'shma gap qismlar orasida tinish belgisi to'g'ri qo'llangan?

A) Birdan tush kabi uzuq-yuluq xotiralar yopiriladi: yuragim gursullagancha o'rimdan turib ketaman.

B) Hamma ishlaringizda to'g'ri bo'ling – odamlarga muomalada xulqingiz chiroyli bo'lsin!

C) Kuz keldi: yig'im-terim ishlari boshlandi.

D) Ehtimol, sizda ham shunday hollar bo'lgandir: tun yarimdan og'ganda birdan uyg'onib ketasiz.

342. Qaysi javobdagi hol ergash gapli qo'shma gap qismlari egali gaplar bo'lib, kesimlari fe'l kesimdan iborat?

A) Boqsa gar har molga zamona zayli, Unga oshib borar xaridor mayli.

B) Muyassar bo'lmasa gar yor visoli, Balodan tottidir visolning boli.

C) Baxting gar kulsa-yu, topsang koni ganj, Pinhona tutmasang ganj keltirar ranj.

D) Bir oqil aytarmish: tingla, qarindosh, siringni fosh etma, kerak bo'lsa bosh.

343. *Bo'lmasa ishq ikki jahon bo'lmasin // ikki jahon demaki jon bo'lmasin.* (Navoiy) Ushbu gapdagi

// belgisi o'rnida qanday tinish belgisi ishlatiladi?

A) nuqtali vergul B) tire

C) vergul D) ikki nuqta

344. *Sir ko'p olam qa'rida Mo'jizaga kon olam.*

Ushbu gapda qaysi tinish belgisi tushirib qoldirilgan?

A) nuqtali vergul B) tire

C) vergul D) ikki nuqta

345. Bosh gapda qaralmish vositasiz to'ldiruvchi bo'lib kelgan ega ergash gapli qo'shma gapni toping.

A) Shu narsa qiziqi, uyquda ham miya o'z faoliyatini to'xtatmaydi.

B) Ko'ziga nima ko'rinsa, shu uni qiziqitira boshladi.

C) Kimki erta bahordan dalaga chiqib ter to'ksa, u kuzda mehnatining rohatini ko'radi.

D) Kim birovlariga yaxshilik tilasa, yo'llarini ziyo yoritadi.

346. *O'zimcha hayronman// bu kishilar nega taraddudlanib o'tiribdi?* Berilgan gapda qo'yilishi lozim bo'lgan tinish belgisini toping.

A) nuqtali vergul B) vergul

C) ikki nuqta D) tire

347. Bog'lovchisiz qo'shma gap qismlari orasida tinish belgisini qo'llash bilan bog'liq qoidalarga rioya qilinmagan gapni aniqlang.

A) Bolalik – hayotning asl pallasi, undan ko'proq bahramand bo'lishga intiling.

B) Borliq jim – har bitta darchada zangor shu'lalar porlaydi.

C) Demak, gap bunday: o'ttizinchi yillar adabiyotini o'rganishni kechiktiramiz.

D) Yuragida qanday dard bor – mana bu menga sir.

348. *E'tibor bering// shoir she'riyat olamiga kirishi bilanoq asarlarini o'z ona tilida yoza*

boshlagan. Gapdagi // belgisi o'rnida qo'llanishi lozim bo'lgan tinish belgisini aniqlang.

- A) ikki nuqta B) tire
C) nuqtali vergul D) vergul

349. Tarkibida tinish belgisini qo'llash bilan bog'liq qoidalarga rioya qilinmagan qo'shma gaplarni aniqlang.

1. Yo'qolgan modir, boylikning o'rnini to'ldirish mumkin, lekin ma'naviy boylikdan judo bo'lish fojia.

2. Yupanch topdingmi yo dunyoga kelib,

Ustoz yo shodirdan yoki tengdoshdan?

3. Ba'zan uloqni to'dadan olib chiquvchi ham ko'rinish qoladi biroq, uning ketidan uloqchilar chug'urchuqday yopirilishib, o'n-o'n besh qadamda tutib oladi.

4. Bizning oliy maqsadimiz shu – o'z kelajagimiz, baxtimizni o'z qo'limiz bilan quramiz.

- A) 1, 3, 4 B) 1, 2, 3
C) 2, 3, 4 D) 1, 2, 3, 4

350. *Ma'nan boy, ruhan komil insonlar ozod ham obod Vatanni qurishga qodirdirlar.* Ushbu gapda qo'llangan yordamchi so'z qanday grammatik vazifani bajargan?

- A) teng munosabatlil bo'laklarni bog'lagan
B) teng munosabatlil gaplarni bog'lagan
C) tobe-hokim munosabatlil bo'laklarni bog'lagan
D) qo'shimcha ma'no yuklagan

351. Ega ergash gapli qo'shma gaplar berilgan javobni toping.

1. Kim birinchi bo'lib kelsa, biz mukofot topshiramiz.

2. Har kimki vafo qilsa, vafo topqusidir.

3. Kimki bu uzumni yemabdi, dunyoga kelmabdi.

4. Shunisi ajablanarlilki, hech kim e'tiroz bildirmadi.

- A) 1, 2, 4 B) 2, 3, 4

- C) 1, 2 D) 1, 2, 3, 4

352. *O'zingga nima tilasang, birovga ham ravo ko'r.* Ushbu gap ergash gapning qaysi turiga mansub?

- A) ega ergash gap
B) to'ldiruvchi ergash gap
C) aniqlovchi ergash gap
D) hol ergash gap

353. *Kimga mehr bermoqchi bo'lsam, mendan o'zini olib qochadi.* Ushbu gap ergash gapning qaysi turiga mansub?

- A) ega ergash gap
B) to'ldiruvchi ergash gap
C) aniqlovchi ergash gap
D) hol ergash gap

354. Qaysi qatorda berilgan qo'shma gapda bosh gap tarkibidagi barcha gap bo'laklari kesimga bevosita bog'langan?

A) Qisqa gap shuki, odam so'zi bilan taniladi, axloq bilan maqталadi.

B) Mehnati halol baholansa, yerning sohibi – dehqonning hech kimdan kami bo'lmaydi.

C) Shuni anglamoq kerakki, ota-ona uchun farzandan ko'ra yaqinroq kimsa yo'q.

D) Birinchi qaldirg'och parvozini ko'rgan kishi qanday sevinsa, Avaz ham bundan shunday quvonadi.

355. Qaysi ergashgan qo'shma gap(lar)ning ergash va bosh gapi tarkibidagi barcha gap bo'laklari kesimga to'g'ridan to'g'ri bog'langan?

1) Qayerda ahillik bo'lsa, o'sha yerda yutuq bor.

2) Kim birovga choh qazisa, o'zi yiqiladi.

3) Ular mening aytganimni qilishadi, chunki men oilamizning kenjatoyiman.

4) Til tinch bo'lsa, bosh salomat bo'ladi.

5) Mol-u puling ketsa-ketsin, ammo vaqtingni zoye ketkizma.

- A) 1, 2, 4, 5 B) 1, 2, 3, 4

C) 1, 2, 4 D) 2, 4

356. Qaysi ergashgan qo'shma gapning bosh gapi tarkibida ham, ergash gapi tarkibida ham kesimga bilvosita bog'langan bitta gap bo'lagi mavjud?

A) Endi sizlarga muborak topshiriq shuki, har biringiz alohida-alohida ketasiz.

B) Dutor chalib o'tirsim, tori uzilib ketdi.

C) Shuni hamisha yodingizda saqlangki, birovga yolg'on gapirish eng katta gunohdir.

D) G'afur G'ulom etagini silkitsa, kulgi to'kildirdi.

357. Qaysi ergashgan qo'shma gapning faqat ergash gapi tarkibidagi barcha gap bo'laklari kesimga bevosita bog'langan?

A) Qalbingiz nimani buyursa, siz menga shuni buyuring.

B) Agar yurakda quvvat bo'lmasa, qo'lda ham quvvat bo'lmaydi.

C) Saxiylikni odat qilgan bo'lsa kim, Qo'ldan davlati ketmasin uning.

D) Xalqning xulosasi shuki, xudbin odam hech qachon elga qayishmaydi.

358. Qaysi qatorda berilgan gapda ergash gap bosh gapga ko'makchili qurilma yordamida bog'langan?

A) Yurtim, seni faqat boyliklaring-chun Sevgan farzand bo'lsa, kechirma aslo!

B) Olim kishilar har yerda aziz va hurmatlidir, shuning uchun har vaqt ilm olish ilinjida bo'l.

C) Aybingiz shuki, juda ko'ngilchansiz.

D) Kim alam chekmabdi umrida bir bor, U meni anglamas, anglamas aslo.

359. Qaysi javobda berilgan ergashgan qo'shma gap sodda gap bilan ma'nodosh bo'la oladi?

A) Agar arqondan qo'llari chiqib ketsa, to tuman tarqalguncha yo'l topolmay sarson bo'lib yuraveradilar.

B) Yaxshilik obro' keltiradi, yomonlik esa zulmatga olib boradi.

C) Kim ko'p bilsa, u kamgap bo'ladi.

D) Misralarda so'zlar gavhar kabi yonadi, go'yo yangi ranglar, yangi jilvalar bilan porlaydi.

360. *Avvalo, shuni ta'kidlab o'tish kerakki, biz u yoki bu masalada yuz beradigan kelishmovchiliklarni o'zaro keng muhokama qilish yo'li bilan bartaraf qiladigan bo'lib qoldik. Ikkinchidan, o'rtoq rafiqam, oilamizni tashkiliy xo'jalik jihatdan misli ko'rilmagan darajada mustahkamladik.* Berilgan parchadagi vergullarning qo'llanishi haqidagi fikrlardan nechtasi to'g'ri?

1) Qo'shma gap qismlarini ajratish uchun vergul qo'yilgan.

2) Kirish so'zlar qo'llangani uchun vergul qo'yilgan.

3) Ajratilgan bo'lak bo'lgani uchun vergul qo'yilgan.

4) Uyushiq bo'laklar mavjud bo'lgani uchun vergul qo'yilgan.

5) Undalma mavjudligi uchun vergul qo'yilgan.

A) 2 tasi B) 3 tasi

C) 4 tasi D) 5 tasi

361. Quidagi gaplarning qaysi birida nuqtali vergul ishlatiladi?

A) Obidjon borib pechkaning ichiga qo'l tiqadi nimanidir mahkam ushlaydi.

B) Oxirgi asrlardagina Shosh Toshga aylanadi Toshkent atala boshlandi.

C) Qanoat qorin to'ydiradi beqanoat o'zini o'ldiradi.

D) Noo'rin aytilgan so'z boshga kulfat keltiradi.

362. Bog'langan qo'shma gaplarda qaysi bog'lovchilardan oldin nuqta qo'yilishi mumkin?

A) biriktiruvchi bog'lovchilardan

B) zidlov bog'lovchilaridan

C) ayiruv bog'lovchilaridan

D) inkor bog'lovchilaridan

363. *Ening bir so'zi bor: o'zingga*

ahliyyot bo'l, qo'shningni o'g'ri tutma. Ushbu gapda ikki nuqtaning qo'llanish sababini aniqlang.

A) 2-qism 1-qismdan anglashilgan mazmunning ro'y berish sababini ko'rsatgani uchun

B) 2-qism 1-qismdan anglashilgan mazmunning ro'y berish paytini bildirgani uchun

C) 2-qism 1-qism tarkibidagi otning ma'nosini izohlagani uchun

D) 2-qism 1-qismdan anglashilgan mazmunning ro'y berish natijasini ko'rsatgani uchun

364. Aniqlovchi ergash gapli qo'shma gapni toping.

A) Agar inson biror kasbni mukammal o'qilasa, mehnat unga huzur bag'ishlaydi, baxt keltiradi.

B) U shunday qobiliyatga ega ediki, bir marta eshitgan narsani hech o'zgartirishsiz qayta hikoya qilib beraverardi.

C) Oltin va kumushi bo'lmagan odam kambag'al emas, balki kasb-hunari bo'lmagan odam kambag'aldir.

D) Jahl kelsa, aql qochadi.

365. *Ro'paramda esa kamida qirqni qoralab qolgan, chakka bochlariga oq oralagan, ko'zlarida biror ma'no yo'q, lablari po'rsildoq kimsa o'tirardi.* Ushbu gap turini aniqlang.

A) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

B) uyushiq bo'lakli sodda gap

C) aralash murakkab qo'shma gap

D) bog'lovchisiz qo'shma gap

366. Bog'lovchisiz qo'shma gap qismlari orasida vergulning qo'yilishiga old qaysi fikr noto'g'ri?

A) bir paytda ro'y beruvchi hodisalarni ifodalovchi bog'lovchisiz qo'shma gaplarda

B) ketma-ket ro'y beruvchi hodisalarni

ifodalovchi bog'lovchisiz qo'shma gaplarda

C) o'xshatish ma'nosini ifodalovchi bog'lovchisiz qo'shma gaplarda

D) tuzilish jihatidan bir xil bo'lib, sanash ohangi bilan talaffuz etiluvchi bog'lovchisiz qo'shma gaplarda

367. Qaysi javobda keltirilgan ergashgan qo'shma gapning ergash gap qismida ega qatnashgan?

A) Shuni bilingki, vaqtning qadriga yetish, uni behuda o'tkazmaslik lozim.

B) Agar shu topshiriqni bajarmasa, obro'yi bir pul bo'ladi.

C) Shunday yaxshi odattarimiz borki, ularga hurmat bilan qarash lozim.

D) Shuni bilingki, bitta so'zning tig'i yuzta shamshirdan o'tkirroqdir.

368. Uyushiq aniqlovchining to'ldiruvchiga tobelanishi kuzatilgan to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gapni ko'rsating.

A) Aniqlik, ota-ona, opa-singillar diliga xiralik solish o'z diliga jabr keltiradi.

B) Biroq esda tutish kerakki, haddan tashqari bo'rttirib yuborilgan mahalliy vatanparvarlik millatning, xalqning jipslashuviga xalaqit beradi.

C) Tarixiy haqiqat shuni ko'rsatadiki, tomirida Vatan, yurt ishq jo'sh urgan odamgina buyuk ishlarga qodir bo'ladi.

369. *Siz Hindistonda neniki ko'rgan bo'lsangiz, ularni jam etgan holda bir kitob yozmog'ingiz darkor.* Ushbu ergashgan qo'shma gap haqidagi fikrlarning nechtasi to'g'ri?

1) bosh va ergash gap nisbiy so'z orqali bog'langan;

2) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma;

3) bosh gap qismi egasi yashiringan gap;

4) ergashgan qo'shma gap qismlarini bog'lovchi nisbiy so'zlar hokim qismga bitishuv va boshqaruv usulida bog'langan;

A) ikkitasi B) bittasi

C) uchtasi D) to'rttasi

370. *Ba'zi kishilar borki, tanqidni yoqtirmaydilar.*

Qo'shma gapning turini aniqlang.

- A) ega ergash gapli qo'shma gap
- B) kesim ergash gapli qo'shma gap
- C) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
- D) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap

371. Quyidagi gaplarning qaysi birida nuqtali vergul ishlatiladi?

- A) Obidjon borob pechkaning ichiga qo'l tiqadi nimanidir mahkam ushlaydi.
- B) Oxirgi asrlardagina Shosh Toshga aylanadi Toshkent atala boshlandi.
- C) Qanoat qorin to'ydiradi beqanoat o'zini o'ldiradi
- D) Noo'rin aytilgan so'z boshga kulfat keltiradi.

372. *Unsin ostonadan hatlashi bilan paranjisini yig'ishtirib oldi, qarshisiga yugurib chiqqan Zumrad bilan quchoqlashib ko'risha ketishdi.* Ushbu gap haqida berilgan to'g'ri hukm(lar)ni toping.

- 1) ikkita yasama fe'l qo'llangan;
- 2) ikkita ko'makchi fe'li so'z qo'shilmasi qo'llangan;
- 3) bitta fe'lning yasalish asosi ot soz turkumi;
- 4) fe'lning ravishdosh shakli bilan ifodalangan uchta ravish holi qo'llangan;
- 5) bog'lovchisiz bog'langan qo'shma gap;
- 6) sodda yoyiq gap;
- 7) ikki o'rinda nisbat qo'shimchasi qo'llangan.

A) 1, 4, 5, 7 B) 1, 2, 3, 4, 5, 7

C) 2, 4, 6 D) 1, 2, 3, 5, 7

373. *Birinchi qaldirg'och parvozini ko'rgan kishi qanday sevinsa, Avaz ham bundan shunday quvonadi.* Ushbu gap haqida noto'g'ri fikrlarni aniqlang.

- 1) ergash gapga havola qiluvchi bo'lak tarkibida jarangli til va lab undoshlari qatnashgan;

2) bir-birini taqozo qilgan bo'laklar (nisbiy so'zlar) bir xil gap bo'lagi vazifasida kelgan;

3) bir-birini taqozo qilgan bo'laklar har xil gap bo'lagi vazifasida kelgan;

4) ergash gapga havola qilgan bo'lak nomustaqil kesimga ergashgan.

A) 2, 4 B) 1, 3, 4

C) 1, 2 D) 1, 4

374. Bog'lovchisiz qo'shma gap qismlari orasiga nuqtali vergul qo'yilish holati qaysi javobda noto'g'ri berilgan?

A) qo'shma gap qismlarining o'z ichida verguli bo'lsa

B) qo'shma gap qismlari biri ikkinchisini izohlasa

C) qo'shma gap qismlari ancha mustaqil bo'lsa

D) qo'shma gap qismlarining o'z ichida tiresi bo'lsa

375. *Ba'zi kishilar borki, tanqidni yoqtirmaydilar.*

Ushbu gap turini aniqlang.

- A) ega ergash gapli qo'shma gap
- B) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
- C) kesim ergash gapli qo'shma gap
- D) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap

376. Qaysi ergash gapdagi nisbiy so'zlar bir xil sintaktik vazifani bajargan?

A) Kim chiroyli so'zlasa. uning so'zlari quloqqa yoqimli bo'ladi.

B) Kimki bo'lsa dilozor, undan el-u yurt bezor.

C) Uyda nima yo'q bo'lsa, dadam o'shani bozordan keltirar edilar.

D) Kim oilasini, ota-onasini sevsa, u Vatanini ham sevadi.

377. Qaysi javobda nisbiy so'zlari bir xil sintaktik vazifani bajargan hol ergash gapli ergashgan qo'shma gap keltirilgan?

A) Kun shu qadar isidiki, hatto qushlar ham o'zlarini soya-salqinga urishdi.

B) Dutor chalib o'tirsam, tori uzilib ketdi.

C) Birinchi qaldirg'och parvozini ko'rgan kishi qanday sevinsa, Avaz ham shunday sevindi.

D) Katta arava qaysi yo'ldan yursa, kichik arava ham xuddi shu yo'ldan yuradi.

378. Qaysi javobda keltirilgan gapning ergash gap qismi bosh gap tarkibida ifodalanmay qolgan eganing ma'nosini izohlab kelgan?

A) Hayot nimaga qattiqroq tegib ketsa, o'shanisi qattiqroq jaranglaydi.

B) Kimning yuragida yaxshilik bo'lsa, u o'lmo boshqalarga ham yaxshilikni ravo ko'radi.

C) Bu Vatanni jon bilan saqlashga, Cho'lpon, hozir o'l, Kimki qasd etsa anga, kiysin pushaymondin kafan!

D) Kim birovga choh qazisa, o'zi yiqiladi.

379. Bosh gap tarkibida ifodalanmay qolgan aniqlovchining ma'nosini izohlab kelgan ergash gap qaysi ergashgan qo'shma gap tarkibida mavjud?

A) Kimki tinch yashashni istasa, pastkash odam bilan hech qachon do'stlashmaydi.

B) Odamlarga qanchalik yaxshilik qilsang, el seni shunchalik e'zozlaydi.

C) Kimning ichi nog'ora singari bo'sh bo'lsa, uning behuda so'zlari atrofdagilarning miyasini egovlaydi.

D) Kimning aqli ko'p bo'lsa, ayblari yashirin va do'stlari ko'p bo'ladi.

380. Qaysi javobda qo'shma gapning ikkinchi qismida qo'llanadigan bog'lovchilar keltirilgan?

A) chunki, negaki, balki, ammo, lekin, biroq, ya'ni

B) toki, shuning uchun, bilan, hamda, basharti

C) chunki, negaki, goh. . . goh, balki, mabodo

D) ammo, lekin, agar, chunki, negaki

381. Qaysi maqol ergash gapli qo'shma gapdan iborat?

A) Vaqting ketdi – naqding ketdi.

B) Avval o'yla, keyin so'yla!

C) Sariyog' sasimas, asal aynimas.

D) Qoqilsang, toshdan o'pkalama!

382. *Do'stlik yaqinlik ikki xil bo'ladi biri ezgu niyatlar tufayli yuzaga kelsa boshqa bir do'stlik shaxsiy manfaatlarni deb bo'ladi.*

Ushbu gapda tushirib qoldirilgan tinish belgilarini aniqlang.

A) vergul, vergul, vergul

B) vergul, ikki nuqta, vergul

C) vergul, ikki nuqta

D) vergul, nuqtali vergul

383. Qo'shma gap berilgan javobni aniqlang.

A) Bolalar xushchaqchaq qo'shiq aytgan, ayrimlar sho'x-sho'x raqsga tushgan.

B) Hamma chuqur o'ylagan, har kim o'z xayoli bilan band.

C) Har kim o'z yumushini bajarsa, e'tirozga o'rin qolmaydi.

D) Insoniyat orol bo'lib emas, qit'a bo'lib yashashni o'rganmog'i lozim.

384. *Kim mehnat qilsa, rohatini ham ko'radi.* Ushbu gap haqidagi to'g'ri fikrni aniqlang.

A) ushbu qo'shma gap sodda gap bilan sinonim bo'la olmaydi.

B) ega ergash gapli qo'shma gap

C) hol ergash gapli qo'shma gap

D) ushbu qo'shma gapdagi ergash gapga havola qiluvchi bo'lak so'roq olmoshi bilan ifodalangan.

385. Qaysi bog'lovchilar ergashgan qo'shma gap qismlarini bog'laydi?

A) ham, na...na, bilan, -u(-yu), -da

B) -u(-yu), -da, balki, na...na

C) basharti, agar, chunki, -ki, negaki

D) mabodo, na...na, bilan, balki, hamda

386. Kesimlari sodda tub so'zlar bilan ifodalangan bog'lovchisiz qo'shma gapni aniqlang.

A) Har qanday donolikning cheki bor, nodonlik esa chegara bilmaydi.

B) Rostgo'y odamning bitta oqizligi bo'ladi: uni aldash oson.

C) Suv keldi – nur keldi.

D) Otalar so'zi – aqlning ko'zi.

387. Qaysi gapda aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap berilgan?

A) Qo'limdagi quticha shunday ishlanganki, har bir naqshida ustaning qalbi yashiringa o'xshaydi.

B) Bola shunday fikrlaydiki, biz uning darajasiga tush olmaymiz.

C) U she'rini shunday o'qidiki, zaldagilarning ko'ziga yosh keldi.

D) Uyingda shunday ko'zgu borki, sen unga har kuni qaraysan.

388. *Ozod va obod yurtda yashaydigan yangicha fikrlaydigan odamlarning uylari ham, ularning hayoti, turmushi ham go'zal va farovon bo'lishi kerak.* Ushbu gapdagi uyushiq bo'laklarning tobelanishi haqida noto'g'ri izoh berilgan javobni aniqlang.

A) tobe va hokim qismlari uyushiq bo'laklar bilan ifodalangan moslashuv munosabatli tobe bog'lanish qatnashgan.

B) gapda uyushiq bo'laklarning nomustaqil holga tobelanishi kuzatiladi.

C) gapda uyushiq bo'laklarning qaratqich aniqlovchiga tobelanishi kuzatiladi.

D) gapdagi barcha uyushiq bo'laklar uyushiq kesimga bilvosita tobelangan.

389. Qaralmish bosh gapning egasi bo'lib kelgan kesim ergash gapli qo'shma gapni aniqlang.

A) Bolalik inson hayotining shunday poydevoriki, umr binosining keng bo'y-basti, salobati unga bog'liq bo'ladi.

B) Vatanni sevishning boisi shuki, u menga onamdek mehribondir.

C) Xulosa shuki, bilimli insonning kelajagi porloq bo'ladi.

D) Kimning ko'ngli yorug' bo'lsa, uning tanlagan yo'li ham yorug' bo'ladi.

390. Hol ergash gapli qo'shma gap haqida to'g'ri hukmlar to'liq ko'rsatilgan javobni aniqlang.

1. Har doim bosh gap oldin, ergash gap keyin keladi.

2. Hol ergash gapli qo'shma gap oldin, ergash gap keyin keladi.

3. Hol ergash gapli qo'shma gap nisbiy so'zlar vositasida bog'lana oladi.

4. Hol ergash gapli qo'shma gaplar sabab va maqsad ma'nosini anglatganda ergashtiruvchi bog'lovchilar va deb so'zi yordamida bog'lanishi mumkin.

A) 1,2,3,4 B) 3,4

C) 1,3,4 D) 2,3,4

391. Kesim ergash gapli qo'shma gapning ergash gap qismida qaralmish ega vazifasini bajargan gapni toping.

A) Kim tez va chaqqon harakat qilsa, yutuq o'shaniki bo'ladi.

B) Mening kamtarin o'tinchim shuki, hargiz iltimosga kuning qolmasin.

C) Kimning ko'ngli toza bo'lsa, uning rizqi ulug' bo'ladi.

D) Xulosa shuki, o'qigan insonning iqboli baland bo'ladi.

392. Havola bo'lakli hol ergash gapli qo'shma gaplarni toping.

1) Saida shunday hayajonlandiki, qo'lidan piyolasi tushib ketdi.

2) Agar piyola bexosdan sinsa, bu baxtdan nishona.

3) Sizni qo'rqib ketmasin deb, kech-qurun bezovta qilmadik.

4) Birinchi qaidirg'och parvozini ko'rgan kishi qanday sevinlsa, Avaz ham bundan shunday quvonadi.

A) faqat 4 B) 1, 2, 4

C) 1, 4 D) 2, 4

393. Hol ergash gap haqidagi hukmlarning nechtasi to'g'ri?

1) Ergashtiruvchi bog'lovchilar yordamida ergashgan hol ergash gaplarda doim bosh gap ergash gapdan oldin keladi;

2) Hol ergash gaplar bosh gapga bog'lovchi vazifasidagi so'zlar yordamida ham bog'lanadi;

3) Hol ergash gaplar bosh gapga nisbiy so'z yordamida ham bog'lanadi;

4) Sabab va maqsad ma'nosini ifodalash uchun ergash gaplar sabab, maqsad bog'lovchilari hamda deb so'zi yordamida bog'lanadi.

A) 1 tasi B) 2 tasi

C) 3 tasi D) 4 tasi

394. Hol ergash gap haqidagi hukmlarning nechtasi noto'g'ri?

1) Ergashtiruvchi bog'lovchilar yordamida ergashgan hol ergash gaplarda doim bosh gap ergash gapdan oldin keladi;

2) Hol ergash gaplar bosh gapga bog'lovchi vazifasidagi so'zlar yordamida ham bog'lanadi;

3) Hol ergash gaplar bosh gapga nisbiy so'z yordamida ham bog'lanadi;

4) Sabab va maqsad ma'nosini ifodalash uchun ergash gaplar sabab, maqsad bog'lovchilari hamda deb so'zi yordamida bog'lanadi.

A) 1 tasi B) 2 tasi

C) 3 tasi D) 4 tasi

395. Berilgan fikrlardan nechtasi to'g'ri?

1. Havola bo'lakli gaplarni doimo sodda gaplarga aylantirish mumkin.

2. Havola bo'lakli qo'shma gaplar ko'proq kitobiy uslubga xos.

3. Havola bo'lakli qo'shma gaplarni sodda gaplarga aylantirish uchun bosh gapni ergash gap tarkibidagi ko'rsatish olmoshi o'rniga qo'yish mumkin.

4. Ergash gap bosh gap tarkibidagi ko'rsatish olmoshi bajargan gap bo'lagi vazifasini bajaradi.

A) 1 tasi B) 2 tasi

C) 3 tasi D) 4 tasi

396. Berilgan fikrlardan nechtasi noto'g'ri?

1. Havola bo'lakli gaplarni doimo sodda gaplarga aylantirish mumkin.

2. Havola bo'lakli qo'shma gaplar ko'proq kitobiy uslubga xos.

3. Havola bo'lakli qo'shma gaplarni sodda gaplarga aylantirish uchun bosh gapni ergash gap tarkibidagi ko'rsatish olmoshi o'rniga qo'yish mumkin.

4. Ergash gap bosh gap tarkibidagi ko'rsatish olmoshi bajargan gap bo'lagi vazifasini bajaradi.

A) 1 tasi B) 2 tasi

C) 3 tasi D) 4 tasi

397. Qaysi javobda qo'shma gapning ergash gap qismida qo'llanadigan bog'lovchilar keltirilgan?

A) shuning uchun, bilan, hamda, basharti

B) chunki, negaki, goh...goh, balki

C) ammo, -ki, agar, chunki, negaki

D) agar, chunki, negaki, mabodo

398. Aniqlovchi ergash gapli ergashgan qo'shma gaplarni toping.

1. Inson fazilati shunday katta bir dunyoki, uni odam hayotini boyitadigan xazina desa bo'ladi.

2. Kimning himmati baland bo'lsa, qadr-qimmat ham baland bo'ladi.

3. Shunday o'qiginki, hamma qoyil qolsin.

4. Inson borki, insonlarning naqshidir.

A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 2, 4

C) 1, 2 D) 2, 3

399. *Kimki odob o'rgatsa, uni o'rganmagan kishi hayvon, uzr so'rsa, qabul qilmagan kishi shaytondir.*

Ushbu gap haqidagi to'g'ri hukmni toping.

A) aralash murakkab qo'shma gap
B) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

C) bir necha ergash gapli qo'shma gap
D) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

400. Qaysi qatorda aniqlovchi ergash gap berilmagan?

A) Shunday o'zgarishlar bo'lmoqdaki, aqling bovar qilmaydi.

B) Har kim o'z og'zining qorovuli bo'lsa, uning nafasi hech qachon bo'g'ilmaydi.

C) Kim odamlarga yaxshilik qilmasa, uning uchun yaxshilik eshigi yopiladi.

D) Barcha gaplarda aniqlovchi ergash gap berilgan

401. Qaysi nisbiy so'z yordamida ergashgan qo'shma gaplarda bosh gap va ergash gap tarkibidagi nisbiy so'zlar bir xil sintaktik vazifani bajargan?

1. Siz Hindistonda neniki ko'rgan bo'lsangiz, hammasini jam etib, kitob yozmog'ingiz darkor.

2. Kim birovga choh qazisa, unga o'zi yiqiladi.

3. Birinchi qaldirg'och parvozini ko'rgan kishi qanday sevinsa, Avaz ham bundan shunday quvonadi.

4. Har kimki hayotga xo'mrayib boqsa, hayot ham unga zarda bilan qaraydi.

5. Kimki boshqalarga rahm-shafqat qilmasa, unga ham hech kim rahm-shafqat qilmaydi.

A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 2, 3

C) 1, 2, 3, 4, 5 D) 1, 3

402. Qaysi nisbiy so'z yordamida ergashgan qo'shma gaplarda bosh gap va ergash gap tarkibidagi nisbiy so'zlar har xil sintaktik vazifani bajargan?

1. Siz Hindistonda neniki ko'rgan bo'lsangiz, hammasini jam etib, kitob yozmog'ingiz darkor.

2. Kim birovga choh qazisa, unga o'zi yiqiladi.

3. Birinchi qaldirg'och parvozini ko'rgan kishi qanday sevinsa, Avaz ham bundan shunday quvonadi.

4. Har kimki hayotga xo'mrayib boqsa, hayot ham unga zarda bilan qaraydi.

5. Kimki boshqalarga rahm-shafqat qilmasa, unga ham hech kim rahm-shafqat qilmaydi.

A) 4, 5 B) 1, 4, 5

C) 2, 4, 5 D) 1, 2, 4, 5

403. Qaysi javobda nisbiy so'z yordamida ergashgan to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gapning barcha bo'laklari kesimga bevosita bog'langan?

A) Nimaiki senga zarar keltirsa, o'sha narsani boshqalarga ham ravo ko'rma.

B) Shuni sezdimki, oila a'zolari bir-biri bilan juda ittifoq ekan.

C) Shunga xursandmizki, bolalar o'z yo'lini topib ketishdi.

D) Nima ro'zg'orga kerak bo'lsa, dadam o'shani bozordan keltiraverar edi.

404. *Tilimiz boy, chiroyli, unda ifoda etib bo'lmaydigan fikrni topish qiyin.* Ushbu gapda nechta so'z birikmasi mavjud?

A) 5 ta B) 3 ta

C) 6 ta D) 4 ta

69. *Aytish joizki, farzandlarimizning har qanday illatlarga ruju qo'yishlarida, avvalo, otana, mahalla-ko'y, bir so'z bilan aytganda, o'zimizning bilib-bilmay qilgan xatti-harakatlarimiz bosh omil bo'lib xizmat qiladi.* Ushbu gapda vergullarning qo'yilish sababi noto'g'ri izohlangan javobni toping.

A) gapda kirish so'z mavjudligi uchun vergul qo'yilgan

B) qo'shma gapning bosh va ergash gap qismi vergul bilan ajratilgan

C) bog'lovchisiz qo'shma gap qismlarini ajratish uchun vergul qo'llangan

D) gapda uyushiq bo'laklar mavjudligi uchun vergul qo'yilgan

206. Tinish belgilari bilan bog'liq xatolik mavjud bo'lgan gapni aniqlang.

A) Insonning nima ish qilayotganiga qarab, uning kimligini aytib bersa bo'ladi.

B) Yurgan – daryo, o'tirgan – bo'ya.

C) Onaga eng ulug' zotga ehtirom binakam insoniylik sanaladi.

D) Biz – yoshlar — millatning tayanchi, Vatanning ishongan toglarimiz.

207. *Do'stlik ikki xil bo'ladi biri ezgu niyatlar tufayli yuzaga kolsa boshqa bir do'stlik shaxsiy munfaatlarni deb bo'ladi.* Ushbu gapdagi tushirib qoldirilgan tinish belgilarini aniqlang.

A) vergul, vergul, vergul

B) nuqtali vergul, vergul

C) ikki nuqta, vergul

D) vergul, nuqtali vergul

208. *Sen – Navoiy, sen – Furqat,*

sen – ruhlar armonisan,

Sen buyuk munajjimning yulduzga narvonisan,

Bobuming Andijonga yetmagan karvonisan,

Bosh qo'yib sig'inganim – Makkamsan o'zing, elim,

Izlab-izlab topganim, yakkamsan o'zing, elim.

Ushbu she'riy parcha haqidagi to'g'ri hukmlarni toping.

1) ushbu parcha qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap sanaladi;

2) ushbu parcha tarkibida undalma ishtirok etgan;

3) ushbu parchada ajratilgan bo'lak qatnashgan;

4) ushbu parchada uyushiq egalari ishtirok etgan.

A) 1, 2, 3, 4 B) 2, 3, 4

C) 1, 2, 4 D) 1, 2, 3

209. *Sherbachba qilig'i sherday*

cho'ng bo'fur. Ushbu gapdagi gap bolaklari tartibi to'g'ri berilgan qatomi toping.

A) hol, aniqlovchi, ega, kesim

B) aniqlovchi, ega, hol, kesim

C) kesim, aniqlovchi, ega

D) to'ldiruvchi, kesim, aniqlovchi, ega

210. *Obro' misqollab keladi // qadoqlab ketadi.*

Ushbu gapdagi // belgisi o'rnida qanday tinish belgisi ishlatiladi?

A) nuqtali vergul B) tire

C) vergul D) ikki nuqta

211. Bog'lovchisiz qo'shma gap qismlari orasida tinish belgisini qo'llash bilan bog'liq qoidalarda rioya qilinmagan gapni toping.

A) Demak, gap bunday: o'ttizinchi yillar adabiyotini o'rganishni kechiktiramiz.

B) Bolalik – hayotning asl pallasini, undan kop'roq bahramand bo'lishga intiling.

C) Yuragida qanday dard bor – mana bu menga sir.

D) Yaxshisi shu – har kuni savob qilishga odatlan.

212. *Qo'shning tinch // sen tinch.*

Ushbu gapda // belgisi o'rniga qanday tinish belgisi ishlatiladi?

A) vergul B) ikki nuqta

C) nuqtali vergul D) tire

213. *Hayotda kim shunday tadbirkorlik bilan shug'ullansa, sog'lom, boy-badavlat yashaydi, xor-zor bo'lmaydi.* Ushbu gapda necha o'rinda tinish belgisi tushirib qoldirilgan?

A) 3 o'rinda B) 5 o'rinda

C) 2 o'rinda D) 4 o'rinda

214. *O'zbeklar orasida qadim-qadimdan chinakam insoniy fazilatlar: do'stlik, mehr-oqibat, odamgarchilik, axloqiy-teranlik ulug'lanib kelgan.* Ushbu gapdagi ikki nuqtaning qo'yilish sababi to'g'ri izohlangan javobni belgilang.

A) bog'lovchisiz qoshma gap tarkibida kirgan sodda gaplardagi voqealar bir-biriga qiyoslanganligi uchun

B) Uslubiy ravonlikni, muxtasarlikni ta'minlash maqsadida

C) bog'lovchisiz qo'shma gap qismlari shaklan tugallangan, lekin mazmunan keyingi birinchisining uzviy davomi sanalganligi uchun

D) umumlashtiruvchi so'z uyushiq bo'laklardan oldin kelganligi uchun undan so'ng

215. *Olimlarimiz adiblarimiz eng nufuzli xalqaro mukofotlar sohibi bo'lsalar sportchilarimiz shoda-shoda medallar olsalar Osiyo o'yinlari olimpiada o'yinlari bizning vatanimizda o'tsa bu mening orzum.* Ushbu gapda necha o'rinda tinish belgisi tushirib qoldirilgan?

A) 7 ta B) 4 ta

C) 5 ta D) 6 ta

216. *Haqiqat ko'p ulug' narsayu (1) bitta kamchiligi bor (2) har doim ham shirin bo'lavermaydi.*

Ushbu gapda raqamlar o'rniga qanday tinish belgilari qo'yilishi kerak?

A) 1-vergul, 2-vergul

B) 1-vergul, 2-tire

C) 1-vergul, 2-ikki nuqta

D) 1-tire, 2-ikki nuqta

217. *Aytish joizki, farzandlarimizning har qanday illatga ruju qo'yishlarida avvalo ota-ona mahalla-ko'y bir so'z bilan aytganda o'zimizning bilib-bilmay qilgan xatti-harakatlarimiz bosh omil bo'lib xizmat qiladi.* Ushbu gapda necha o'rinda vergul tushirib qoldirilgan?

A) 5 o'rinda B) 6 o'rinda

C) 7 o'rinda D) 4 o'rinda

218. Tinish belgilarini qo'llash bilan bog'liq xatolik mavjud bo'lmagan gapni aniqlang.

A) Soraxon shuncha kundan beri yetolmagan niyatga – Roziyani avvalgiday go'zal, shod ko'rish niyatiga – Sattor bir lahzada yetdi.

B) Me'moring avvalo ra'iyat, qolaversa saltanat oldidagi, mavqeyi, Xuroson-u Movarounnahrtdagi shuhrati unga qarshi keskin chora ko'rishga yo'l bermas edi.

C) Sekin unga yaqin bordim: bu manzara ham bizga yaqin-da qadrdon!

D) U otasi Muzaffar Farmonovning batamom aksi: dadasi yum-yumaloq, baqaloq bo'lsa bu xushqad, xushsurat.

219. *Alam qiladigan joyi shundaki, mening qavmlarim – tarjimonlar ham tilni bulg'ash uchun tobora xuruj qilmoqdalar.* Ushbu gap haqidagi noto'g'ri fikrlarni toping.

1) kesim ergash gapli qo'shma gap;

2) ajratilgan to'ldiruvchi ishtirok etgan ergashgan qo'shma gap;

3) ergash gap tarkibida ajratilgan bo'lak;

4) bosh gapi kesimi ot kesim bo'lgan to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap.

A) 1, 2 B) 1, 2, 3

C) 2, 4 D) 1, 3, 4

220. Tarkibida omonimlik xususiyatiga ega bo'lgan 2 ta yetakchi morfema qatnashgan havola bo'lakli qo'shma gapni toping.

A) Shuni bilingki, bu nizolar hech qaysi xalqqa foyda keltirmaydi.

B) Yerga mehringni bersang, u senga rizq beradi, seni to'ydiradi.

C) Shuni bilginki, sen o'z maqsadingni aniq qo'yib, har bir mashg'ulotga astoydil tayyorlanishing kerak.

D) Yomon bo'lar, agar ko'z yoshing tugab qolsa, kulgunicha baxt.

221. *Kimning tili shakardek shirin bo'lsa, kichik ham, katta ham bo'yin egadi.* Ushbu ergash gap turini toping.

- A) o'nga ergash gapli qo'shma gap
 B) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap
 C) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
 D) hol ergash gapli qo'shma gap

222. Qaysi javobdagi aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap tarkibida ikki o'z ichida fonetik o'zgarish yuz bergan?

- A) Odam qancha ko'p bilsa, yashashi shuncha qiyinlashadi.
 B) Kimki oilani muqaddas bilmasa, uning dunyosini muqaddas narsaning o'zi yo'q.
 C) Kim ko'zguna ko'p qarasa, xotirasi tez o'zgarib ketarkan.
 D) Kimki buqul o'tmishidan nolisa uning kelajagi ham barbod bo'ladi.

223. Quyidagilardan qaysilari aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap sanaladi?

1) Inson fazilati shunday dunyoki, uni odam hayotini boyitadigan ma'naviy xazina desa bo'ladi.

2) Yana shu ham sir emaski, mana shunday ko'p bolali oilalarda otaonalar barcha farzandlariga bir xilda qaramaydi.

3) Avazga shunday kulib qaradiki, nazarida atrof yorishib ketganday bo'ldi.

4) Siz qaysi kitoblarni o'qigan bo'lsangiz, men ham o'sha kitoblarni o'qiganman.

- A) 1, 2, 4 B) 2, 3
 C) 1, 4 D) 2, 4

MURAKKAB QO'SHMA GAPLAR MAVZUSIDAN SAVOLLAR

1. Ergash gaplar murakkab qo'shma gaplarning qaysi turida uchramaydi?

- A) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gaplarda
 B) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gaplarda
 C) aralash murakkab qo'shma gaplarda
 D) qismlari uyushgan qo'shma gaplarda

2. *Kimki ko'p o'qisa, u bilimli bo'ladi, dunyoqarashi kengayadi, mustaqil fikrlashga odatlanadi.*

Ushbu gap turini aniqlang.

- A) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap
 B) bog'langan qo'shma gap
 C) aralash murakkab qo'shma gap
 D) bog'lovchisiz qo'shma gap

3. *«Dam qushlar ovozi yangraydi, dam daryoning shovullashi eshitiladi, dam musiqa sadosi yangraydi».* Ushbu gap turini belgilang.

A) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

B) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

C) aralash murakkab qo'shma gap

D) qismlari uyushgan qo'shma gap

4. *«Feruza uning jovdirashiga ko'pda e'tibor bermaydi, biroq kampir shu qadar sezgirki, suhbatdoshi ne ko'ydaligini darrov bilib oladi».* Ushbu gap turini belgilang.

A) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

B) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

C) aralash murakkab qo'shma gap

D) qismlari uyushgan qo'shma gap

5. *Agar sen go'daklik zamonida onang sen bilan qanday hayot kechirganini, o'zingning esa osmon bilan yerning farqini bilmaydigan bir chaqaloq bo'lganingni bilishni istasang, atrofingdagi onalarga qara, ularning qo'llaridagi*

Allasi oromdir – hayot qo'shig'i, Ayol omon bo'lsa, dunyo go'zaldin».

Bu yerda nechta sodda gap mavjud?

- A) 4 ta B) 5 ta
C) 6 ta D) 7 ta

22. «*Ko'kqamish ko'lidan suqsur uchirdim,*

Suqsumi izlagan lochin bo'laman.

Bog'larim zumraddan, changalim po'lat,

Qo'ng'irotdan kelgan shunqor bo'laman».

Ushbu murakkab qo'shma gapda nechta sodda gap bor?

- A) 4 ta B) 5 ta
C) 6 ta D) 3 ta

23. Qaysi aralash murakkab qo'shma gap tarkibida ergash gap ishtirok etmagan?

A) Uni tanib olish qiyin edi, chunki yelkalari kengaygandi, qiyofasi ancha keskinlashgandi va katta ko'zlari dumaloq shakl olgan edi

B) Agar kishi o'z hirslaridan ustun tura olsa, u o'zidagi bor nuqsonlarni yo'q qiladi va ular yaxshi sifatlarga aylanadi

C) Hovlida qarindosh-u qo'ni-qo'shnilar ham yurishadi, nariroqda esa doshqozon to'la sumalak qaynaydi, ayollardan kimdir uni kovlab turadi, atrofida ikki-uch kampir choy ichishib o'tirishadi, bolalarning qo'llarida esa yog'och qoshiq, galma-gal qozon girdiga yopishardilar

D) Insonlik mohiyati baxt-saodatga erishuvdir, inson bu maqsadni o'zining oliy g'oyasi va istagiga aylantirsa, u baxt-saodatga erishadi

24. «*Kimdir mendan zulm emas, mehr topa olsa, bu – mening eng katta yutug'imdir, insonlarga tekkan eng katta foydamdir.*

Ushbu gap turini belgilang.

A) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

B) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

C) aralash murakkab qo'shma gap

D) qismlari uyushgan qo'shma gap

25. «*To'g'risi shuki, kekxa professor unga yoqib qolgan edi, uning samimiy maslahatlaridan qoniqdi, doim bu oqil odamga munosib bo'lishga tirishar edi*». Ushbu gap turini belgilang.

A) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

B) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

C) aralash murakkab qo'shma gap

D) qismlari uyushgan qo'shma gap

26. «*Ayol – tig', toshlarni mumdek tilguvchi,*

Ayol – nur, qalblarni yoqib ketguvchi,

Quyoshga bas kelar bitta kulgichi,

Ayol omon bo'lsa, dunyo go'zaldin».

Ushbu murakkab qo'shma gapda nechta sodda gap mavjud?

- A) 4 ta B) 5 ta
C) 6 ta D) 7 ta

27. «*Har kimning zari bo'lmasada, ammo hunari bo'lsa, dunyoda xavf-u xatar bo'lmaydi, shuning uchun kishi hunar ziynati bilan bezanmog'i lozim*». Ushbu murakkab qo'shma gap qismlarini bog'lovchi vositalarni toping.

A) yuklama, teng bog'lovchi, ko'makchili qurilma

B) yuklama, zidlov bog'lovchisi

C) yuklama, teng bog'lovchi, shart mayli, ko'makchili qurilma

D) yuklama, zidlov bog'lovchisi, nisbiy so'zlar, ko'makchili qurilma

28. «*Birov sening aybingni yuzingga aytsa, so'zini qaytarma,*

chunki u sening uchun ko'zgodir; ko'zgu xira bo'lib qolsa, boshqa oyibingni ko'rsatadimi?» Ushbu murakkab qo'shma gapda sodda gapning qanday turlari ishtirok etgan?

- A) ergashgan qo'shma gap turlari
- B) ergashgan qo'shma gap va bog'langan qo'shma gap
- C) ergashgan, bog'langan va bog'lovchisiz qo'shma gap
- D) ergashgan va bog'lovchisiz qo'shma gap

29. *«Qo'shnilaring ko'nsa, hammalaring yeflariningni qo'shib yaxlit qilinglar, bir kunda haydatib beraman».* Ushbu gap turini belgilang.

- A) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap
- B) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap
- C) aralash murakkab qo'shma gap
- D) qismlari uyushgan qo'shma gap

30. *«Kimning bilagida kuchi bo'lsa, kim ishning havosini olsa, kim qilayotgan ishidan bir nima chiqishiga ishonsa, o'sha zarbdor bo'ladi».* Ushbu gap turini belgilang.

- A) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap
- B) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap
- C) aralash murakkab qo'shma gap
- D) qismlari uyushgan qo'shma gap

31. Zidlik munosabati qanday gaplar bilan ifodalanishi mumkin?

- A) bog'lovchisiz va bog'langan qo'shma gaplar bilan
- B) bog'lovchisiz, bog'langan va ergash gapli qo'shma gaplar bilan
- C) faqat zidlov bog'lovchisi bilan bog'langan qo'shma gaplar bilan
- D) faqat bog'langan qo'shma gaplar bilan

32. Sabab munosabati qanday gaplar bilan ifodalanishi mumkin?

A) bog'lovchisiz va bog'langan qo'shma gaplar bilan

B) bog'lovchisiz, bog'langan va ergash gapli qo'shma gaplar bilan

C) faqat sabab bog'lovchisi bilan bog'langan ergash gapli qo'shma gaplar bilan

D) faqat sabab ergash gapli qo'shma gaplar bilan

33. Shart munosabati qanday gaplar bilan ifodalanishi mumkin?

A) bog'lovchisiz va bog'langan qo'shma gaplar bilan

B) bog'lovchisiz, bog'langan va ergash gapli qo'shma gaplar bilan

C) faqat shart ergash gapli qo'shma gaplar bilan

D) faqat kesimi -sa shaklli ergash gapli qo'shma gaplar bilan

34. Payt munosabati qanday gaplar bilan ifodalanishi mumkin?

A) bog'lovchisiz va ergash gapli qo'shma gaplar bilan

B) bog'lovchisiz, bog'langan va ergash gapli qo'shma gaplar bilan

C) faqat payt ergash gapli qo'shma gaplar bilan

D) kesimi payt ravishdoshi shaklini olgan ergash gapli qo'shma gaplar bilan

35. Qaysi vosita yordamida bosh gapga bog'langan ergash gapning kesimi III shaxs buyruq mayli shaklidagi fe'llar bilan ifodalanadi?

A) deb so'zi yordamida ergashgan qo'shma gaplarda

B) ko'makchili qurilmalar yordamida ergashgan qo'shma gaplarda

C) nisbiy so'zli ergashgan qo'shma gaplarda

D) shart mayli vositasida ergashgan qo'shma gaplarda

36. *Bu ayyomda gina-kuduratlar va araz unutiladi, xalqlar, insonlar murosaga keladi, ahillik, birdamlik,*

mehribonlik qaror topadi. (I.Karimov)
Ushbu gap ...

A) uyushiq bo'lakli sodda gap
B) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

C) uyushiq kesimli sodda gap

D) yoyiq sodda gap

37. *Bilingki, jim turib salomat bo'lish gapirib malomatga qolishdan afzal.* Ushbu gapning turini aniqlang.

A) kirish so'zli sodda gap

B) ega ergash gapli qo'shma gap

C) kesim ergash gapli qo'shma gap

D) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap

38. Ergash gapli qo'shma gaplarning qaysi turida ergash gap bosh gapdan oldin yoki keyin kelishi mumkin?

1) kesim ergash gap;

2) ega ergash gap;

3) to'ldiruvchi ergash gap;

4) aniqlovchi ergash gap.

A) 1, 2, 3, 4 B) 2, 3, 4

C) 3, 4 D) 1, 2

39. Bog'langan qo'shma gap berilgan qatomi toping.

A) Yaxshilik qilmoqlik ulug' fazilatdir, uning qadriga yetmaslik esa illatdir

B) Shamol qay tarafga essa, maysa ham o'sha tomonga egiladi

C) Daryo shovullab oqar, uning muzdek shamoli menga zavq bag'ishlardi

D) Kim birovlariga yaxshilik qilsa, uning obro'yi baland bo'ladi

40. Aralash murakkab qo'shma gap berilgan qatomi toping.

A) Yigitlar daraxtlarning ostini yumshatdilar, qizlar maktab hovlisini va uning atrofini supurdilar, o'qituvchilar barcha ishlarga bosh-qosh bo'ldilar

B) Kun shu qadar isidiki, chumchuqlarning ham ovozi chiqmay qoldi, hamma o'zini salqinga oldi

C) Kimki umid bilan daraxt o'tqazsa, bir kun kelib bu daraxt shig'il meva bera-

di, uni ekan egasiga olqish-u rahmatlar yog'diradi

D) Akang armiyadan kelsa, issiqxonani ishga solamiz, sen esa akangga yordamchilik qilasan

41. *Shuni bilingki, ezgulikda xosiyat katta va u sizning fazilatingizni bezaydi.* Berilgan gap murakkab qo'shma gapning qaysi turiga kiradi?

A) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

B) aralash murakkab qo'shma gap

C) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

D) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

61. *Kim birovga yaxshilik qilsa, ...*

Ushbu ergash gapga bosh gapni qo'shish orqali ergash gapli qo'shma gapning qaysi turini hosil qilish mumkin?

1) ega ergash gapli qo'shma gap;

2) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap;

3) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap.

A) faqat 1 B) 1, 2

C) 2, 3 D) 1, 2, 3

62. Nisbiy so'zlar yordamida bog'langan hol ergash gapli qo'shma gap berilgan javobni toping.

A) Har kim o'z og'zining qorovuli bo'lsa, uning nafasi hech qachon bo'g'ilmaydi

B) Soy qanchalik tez oqsa, u shunchalik sayoz bo'ladi

C) Odamlar ishdan qolmasin deb, marosimni soat 5 ga tayin qilganmiz

D) Nima ro'zg'orga kerak bo'lsa, dadam o'shani bozordan keltiraverar edi

63. Qaysi javobda faqat hol ergash gapli qo'shma gaplar berilgan?

A) Yodingizda saqlangki, birovga yolg'on gapirish eng katta gunohdir. Kechqurun osh suzsak, bir nasiba kam

B) Hali Onaxonning bilmaganlari shu qadar ko'p ediki, so'rab oxiriga yetolmasday ko'rindi. Anvarga shunisi

qiziq tuyuldi, bu yerda hamma daraxtlar bir chiziq ustida saf turganday ko'rinardi

C) Boshingga tashvish tushmasa, qaytib kelmasding. Oyna opa xatni oxirigacha o'qiy olmadi, chunki hovlining bahigini kimdir taqillata boshladi

D) Qayerda ahillik bo'lsa, o'sha yerda qut-baraka bo'ladi. Qalbingiz nimani buyursa, siz menga shuni buyuring

64. *Bu suvni ichgandan so'ng kim yolg'on gapirsa, qulog'i o'sib ketarmish.* Ushbu qo'shma gap turi qaysi qatorda to'g'ri izohlangan?

- A) payt ergash gapli qo'shma gap
B) hol ergash gapli qo'shma gap
C) ega ergash gapli qo'shma gap
D) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap

65. Bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gaplar to'g'ri ko'rsatilgan javobni belgilang.

1. Xalqimiz shuni istaydiki, yurtimiz linc bo'lsin, turmushimiz farovon bo'lsin, mustaqilligimiz barqaror bo'lsin.

2. Tol ekdik suv bo'yiga, Soya-salqin bo'lsin deb, G'ayrat qilgan botirlar Yotib damin olsin deb.

3. G'anim kelsa, xonumoni kul bo'lur, O'z yurtida pachaqlash ma'qul bo'lur.

- A) faqat 1 B) 1, 2
C) 2, 3 D) 1, 2, 3

66. *Odam yurakdan qaynab kulsa, sog'ligi yaxshilanadi, ruhi totiklashadi, ishtahasi ochiladi, umri uzayadi.* Ushbu murakkab qo'shma gap turini aniqlang.

- A) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap
B) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap
C) aralash murakkab qo'shma gap
D) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

68. *O'zbekning kurashi hamisha halol,*

Unda yo'qdir g'irrom, yo'qdir yomonlik,

Doimo do'stlarga tilaydi kamol, Tilaydi barchaga do'stlik, omonlik.

Ushbu she'riy parcha nechta sodda gapdan tashkil topgan?

- A) 3 ta B) 4 ta
C) 5 ta D) 6 ta

69. *Avliyolar bosgan tuproq aziz derlar,*

Qat-qatidan chiqaverar ekan sirlar, Har tuproqdan har kun o'tmas axir pirlar,

Ko'kragimni hayrat tiklar, Temur bobo.

Ushbu she'riy parcha murakkab qo'shma gapning qaysi turiga mansub?

A) bir necha ergash gapli qo'shma gap

- B) bir necha bosh gapli qo'shma gap
C) aralash murakkab qo'shma gap
D) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

70. Murakkab qo'shma gaplar necha guruhga bo'linadi?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

71. *Kuz quruq keldi, hosil butun yig'ildi, yerlar shudgor qilindi.*

Berilgan gap murakkab qo'shma gapning qaysi turiga mansub?

A) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

B) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

C) aralash murakkab qo'shma gap

D) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

72. Bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap berilgan qatorni toping.

A) Tovus o'zining chiroyli patlarini ehtiyot qiladi, vijdonli odam esa o'zining sharaf-u shonini saqlaydi va o'ziga hech qachon gard yuqtirmaydi

B) Donolaming o'giti shundaki, so'zning lazzati gapirishda emas, balki eshitishdadir

C) Har kimning zari bo'lmasa-da, ammo hunari bo'lsa, dunyoda hech bir xavf-u xatar bo'lmaydi, shuning uchun kishi hunar ziynati bilan bezanmog'i lozim

D) Kimning bilagida kuchi bo'lsa, kim ishning havosini olsa, kim qilayotgan ishidan bir nima chiqishiga ishonsa, o'sha zarbdor bo'ladi

73. «*Oltin makre – kamyob baliqlarning biri, – dedi Edigey, – u dengiz tubida yashaydi, jussasi xiylagina katta, lekin uning xosiyati go'zalligida: boshidan to dumining uchigacha oltin singari tovlanib turadi, shuning uchun ham uni oltin makre deb aytishadi*». Ushbu murakkab qo'shma gap tarkibida nechta sodda gap bor?

- A) 5 ta B) 6 ta
C) 7 ta D) 8 ta

74. Berilgan ko'chirma gapli qo'shma gaplarning qaysi birida ko'chirma gap qismi ergashgan qo'shma gap shaklida berilgan?

A) «Kitob – bir bog', yozuvlar esa uning gullaridir», – deb yozadi Qayum Nozimiy

B) «So'z san'atining qudrati shundaki, – deydi Asqad Muxtor, – u hayotda aynan bo'lmagan narsalarga, hodisalarga jon kiritib yuboradi»

C) «Tilingni o'z ixtiyoringda asra, so'zingni ehtiyot bilan so'zla», – deydi Alisher Navoiy

D) «Bizyagona daraxtning butoqlaridek butun bo'lgan taqdirimizdagina kuch-qudrat kasb etamiz», – deydi O'zbekiston xalq shoirasi Halima Xudoyberdiyeva

75. Qaysi qatorda qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap keltirilgan?

A) O'sha yillar ... mashoq terar edik, mol boqardik, g'o'za jo'yakka kultivatsiya yurgizardik

B) Hosilimiz mo'l bo'lsa, uyimiz donga to'lsa, turmush bo'lar farovon

C) Uni tanib olish qiyin edi, chunki yelkalari kengaygandi, qiyofasi anchu keskinlashgandi va ko'zlari dumaloq shakl olgandi

D) Birov sening aybingni yuzingga aytsa, so'zini qaytarma, chunki u sening uchun ko'zgudir

76. *Shubha yo'qki, inson qaysi millat, dinga, qaysi xalq-u elatga mansub bo'lmasin, u, avvalambor, tabiat farzandidir.* (I.Karimov) Ushbu gap haqidagi qaysi hukm to'g'ri?

- A) kiritma qatnashgan sodda gap
B) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap
C) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
D) aralash murakkab qo'shma gap

77. Bir necha bosh gapli qo'shma gap berilgan qatorni toping.

A) Kimning qalbi pok bo'lsa, uning ishlari o'z-o'zidan yurishib ketaveradi, hamma unga madadkor bo'ladi

B) Shuni unutmangki, siz kelajagimizsiz va butun umidimiz sizlardan

C) Shunday bo'lmog'iga barcha asoslar bor edi, chunki ular bir qishloqda o'sib-ulg'aygan edilar, bunisining asrori unisiga besh qo'lday ayon edi

D) barcha javoblar to'g'ri

78. *Shunday bo'lmog'iga barcha asoslar bor edi, chunki ular bir qishloqda o'sib-ulg'aygan edilar, bunisining asrori unisiga besh qo'lday ayon edi.* Berilgan gap qaysi javobda to'g'ri izohlangan?

A) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

B) natija ergash gapli qo'shma gap

C) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

D) bir necha ergash gapli aralash murakkab qo'shma gap

79. *Har kimning zari bo'lmasada, ammo hunari bo'lsa, dunyoda hech bir xavf-u xatar bo'lmaydi, shuning uchun kishi hunar ziynati bilan bezanmog'i lozim.* Berilgan gapda qanday bog'lovchi vositalardan foydalanilgan?

A) ohang, fe'ning shart mayli shakli, bo'lsa bog'lovchisi, teng bog'lovchi, ko'makchili qurilma

B) ohang, yuklama, bo'lsa bog'lovchisi, ko'makchili qurilma, teng bog'lovchi

C) ohang, fe'ning shart mayli shakli, yuklama, ko'makchili qurilma, teng bog'lovchi

D) yuklama, ohang, zidlov bog'lovchisi, ko'makchili qurilma, bo'lsa bog'lovchisi

80. *Odamlarimizning huquqiy ongi yuksak bo'lsa, har kim o'z haqini tanisa va o'z-o'zini himoya qilishni bilsa, demokratik jamiyatga erishgan bo'lamiz.* Ushbu gap murakkab qo'shma gapning qaysi turi?

A) bir necha bosh gapli qo'shma gap

B) bir necha ergash gapli qo'shma gap

C) qismlari uyushgan qo'shma gap

D) aralash murakkab qo'shma gap

81. Aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap berilgan qatorni toping.

1. Kimning quroli bilim bo'lsa, uni porloq kelajak kutadi.

2. Kimning ko'ngli to'g'ri bo'lsa, yo'li ham to'g'ri bo'ladi.

3. Hayot shundayki, uning sinovlaridan hamma ham muvaffaqiyatli o'tolmaydi.

4. Sevgi shunday navbahorki, u tikandan gul qilur.

A) 1, 2 B) 2, 4

C) 2, 3, 4 D) 1, 2, 3, 4

82. *Sarparaning chap tomonida, baland qilib to'shalgan oq kigizlar ustida, egniga uzun qora chakmon kiygan bir odam (Yo Rab! – Bu odam G'aznaviy edi!)*

uzala tushib yotar edi. Ushbu gap haqida berilgan to'g'ri hukmni aniqlang.

1) qo'shma gap; 2) murakkab qo'shma gap; 3) ajratilgan bo'lak qatnashgan sodda gap; 4) kiritma gap qatnashgan sodda gap.

A) 1 va 2 B) 1 va 4

C) 3 va 4 D) faqat 1

83. *Agar siringni saqlasang, u sening asiringdir, agar oshkor bo'lsa, sen siringning asiri bo'lib qolasan.* Ushbu gap murakkab qo'shma gapning qaysi turi hisoblanadi?

A) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

B) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

C) aralash murakkab qo'shma gap

D) berilgan gap murakkab qo'shma gap hisoblanmaydi

84. *Istiqlol davri bolalari // g'ayratli // shijoatli // ko'zida chaqini // ko'ksida yolqini bor.* Ushbu gapda «//» belgisi o'miga qaysi tinish belgilari ishlatiladi?

A) vergul, nuqtali vergul, vergul

B) vergul, vergul, vergul

C) vergul, tire, vergul

D) vergul, tire, nuqtali vergul

85. *Kampirning katalakday hovlisi misoli tandir // quyosh lovullab qizdiradi-yu, atrof uylar bilan o'ralgani uchun qilt etgan shabada yurmaydi.* Ushbu gapda «//» belgisi o'miga qaysi tinish belgisi ishlatiladi?

A) ikki nuqta B) nuqtali vergul

C) vergul D) tire

86. *Esida bor // otasi bilan mana shu o'rindiqqa o'tirsa, mototsikl degani qattiq ovoz chiqarib yurib ketadi-yu, nevara qo'rqqanidan otasini mahkam quchoqlab, ko'zlarini yumib oladi.* Ushbu gapda

«//» belgisi o'miga qaysi tinish belgisi ishlatiladi?

- A) ikki nuqta B) nuqtali vergul
C) vergul D) tire

87. *Birov sening aybingni yuzingga aytsa, so'zini qaytarma, chunki u sening uchun ko'zgudir // ko'zgu xira bo'lib qolsa, boshqa aybingni ko'rsatadimi?* Ushbu gapda «//» belgisi o'miga qaysi tinish belgisi ishlatiladi?

- A) ikki nuqta B) nuqtali vergul
C) vergul D) tire

88. *Dehqonlar yerdagi namlikdan, tog'dagi qor zaxirasidan xursand // bu yil obihayot mo'l bo'lishidan umidvor.* Ushbu gapda «//» o'miga qaysi tinish belgisi ishlatiladi?

- A) ikki nuqta B) nuqtali vergul
C) vergul D) tire

89. *Qiz avval qo'rqdi // otasi uning Sidiqjon bilan so'zlashib turganini emas // bog'ga tushganini bilsa ham // terisiga somon tiqadi // bu xususda otasining qamchisidan qon tomar edi // keyin yangi bir olamga kirib // otasining qamchisini ham // jingul ostida pisib yotgan kurk tovuqni ham unutdi.* Ushbu gapda «//» belgisi o'miga qanday tinish belgilari qo'yladi?

A) vergul, vergul, vergul, tire, nuqtali vergul, vergul, vergul

B) vergul, vergul, vergul, nuqtali vergul, tire, vergul, vergul

C) vergul, vergul, vergul, vergul, nuqtali vergul, vergul, vergul

D) vergul, vergul, vergul, tire, vergul, vergul

90. *Qiz avval qo'rqdi // otasi uning Sidiqjon bilan so'zlashib turganini emas // bog'ga tushganini bilsa ham // terisiga somon tiqadi // bu xususda*

otasining qamchisidan qon tomar edi // keyin yangi bir olamga kirib // otasining qamchisini ham // jingul ostida pisib yotgan kurk tovuqni ham unutdi. Ushbu gapda qaysi so'zlardan so'ng vergul qo'yiladi?

A) qo'rqdi, emas, bilsa ham, tiqadi, kirib, qamchisini ham

B) qo'rqdi, emas, bilsa ham, kirib, qamchisini ham

C) qo'rqdi, emas, tiqadi, kirib, qamchisini ham

D) emas, bilsa ham, tiqadi, kirib, qamchisini ham

91. *Qiz avval qo'rqdi // otasi uning Sidiqjon bilan so'zlashib turganini emas // bog'ga tushganini bilsa ham // terisiga somon tiqadi // bu xususda otasining qamchisidan qon tomar edi // keyin yangi bir olamga kirib // otasining qamchisini ham // jingul ostida pisib yotgan kurk tovuqni ham unutdi.* Ushbu gapda qaysi so'zdan keyin nuqtali vergul qo'yiladi?

A) qo'rqdi B) emas

C) tiqadi D) edi

92. *Qiz avval qo'rqdi // otasi uning Sidiqjon bilan so'zlashib turganini emas // bog'ga tushganini bilsa ham // terisiga somon tiqadi // bu xususda otasining qamchisidan qon tomar edi // keyin yangi bir olamga kirib // otasining qamchisini ham // jingul ostida pisib yotgan kurk tovuqni ham unutdi.* Ushbu gapda qaysi so'zdan keyin tire qo'yiladi?

A) qo'rqdi B) emas

C) tiqadi D) edi

93. *She'r shuning uchun muqaddaski // uning bir vazni ilohiy // bir vazni insoniydir // uning bir*

«*satri osmoniy* // *bir satri zaminiydir.*

Ushbu gapda «//» belgisi o'miga qanday

belgilari qo'yiladi?

- A) vergul, vergul, vergul, vergul
- B) vergul, nuqtali vergul, vergul, vergul
- C) vergul, vergul, nuqtali vergul, vergul
- D) vergul, vergul, tire, vergul

114. *She'r shuning uchun muqaddaski // uning bir vazni ilohiy // bir vazni insoniydir // uning bir satri osmoniy // bir satri zaminiydir.* Ushbu gapda qaysi so'zdan uning nuqtali vergul qo'yiladi?

- A) muqaddaski B) ilohiy
- C) insoniydir D) osmoniy

95. 1. *Tog' va osmon shunday tiniq, nafas olish shunday yengilki, kaksada odam ham bu yerda musaffo bolalik paytlarini eslaydi.*

2. *Agar ahil bo'lsak, o'zimizdan notqin chiqmasa, o'zbek xalqini hech kim yenga olmaydi.*

3. *Hayot qaysi biriga qattiq tog'ib ketsa, o'shanisi kuchliroq tovush beradi.*

4. *Umr o'tar, vaqt o'tar, Omad o'tar, taxt o'tar...*

5. *Yaxshi fikr tiniq uslubni talab qiladi, uslub esa fikr libosidir.*

Berilgan gaplar haqidagi qaysi fikr noto'g'ri?

1) *1-gap bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap;*

2) *2-gap bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap;*

3) *3-gap to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap;*

4) *4-, 5-gaplar bog'lovchisiz qo'shma gap.*

- A) 2, 4 B) 1, 2, 3
- C) 3, 4 D) 1, 2

96. *Odam borki, fikr yuritish qobiliyatiga ega.* Ushbu gap ergash gapning qaysi turiga mansub?

A) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap

B) kesim ergash gapli qo'shma gap

C) ega ergash gapli qo'shma gap

D) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap

97. 1. *Agar kishi o'z hirslaridan ustun tura olsa, u o'zidagi bor nuqsonlarni yo'q qila oladi va ular yaxshi sifatlarga aylanadi.*

2. *Boshimda o'ynar qamchilar, Qon ko'zlarimdan tomchilar, Bir benavo gul yanchilar, ozodkorim kelmasa.*

3. *Shunday odamlar borki, ular qisqa umr ko'radilar, lekin qisqa umrlari asrga tatigulikdir.*

4. *Yong'oqlarimiz qanchalik ko'paysa, tabiat shuncha ko'rkam, beqiyos bo'ladi.*

Berilgan gaplar haqidagi qaysi fikr(lar) noto'g'ri?

1) *1-, 3-gaplar aralash turdagi murakkab qo'shma gap;*

2) *2-gap qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap;*

3) *4-gap hol ergash gapli qo'shma gap.*

- A) 2, 4 B) 2
- C) 2, 3 D) 1, 3, 4

98. Qaysi qatorda berilgan bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap tarkibi aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap sanaladi?

A) Odam borki, odamlarning naqshidir, odam borki, hayvon undan yaxshidir

B) Kim ko'p kitob o'qisa, uning el ichida obro'si baland bo'ladi, o'sha ko'p biladi

C) Shunday odamlar borki, kelajakni oldindan bashorat qiladilar, odamlar ularga ishonadilar

D) Bu ishni kim birinchi amalga oshirsa, uning omadi keladi, ishlari yurishib ketadi

99. Aralash murakkab qo'shma gap tarkibida qo'shma gapning qaysi turi bo'lmaydi?

- A) bog'langan
- B) bog'lovchisiz
- C) ergashgan
- D) barcha turi bo'lishi mumkin

100. Qaysi qatorda qatnashgan bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap hisoblanadi?

A) Kimki tez-tez dalalarga chiqib tursa, bahri-dili ochiladi, tanasiga quvvat yuguradi

B) Shunday odamlar borki, kelajakni oldindan bashorat qiladilar, odamlar ularga ishonadilar

C) Kimning bilagida kuchi bo'lsa, kim ishning havosini olsa, kim qilayotgan ishidan bir nima chiqarishiga ishonsa, o'sha zarbdor bo'ladi

D) Kun shu qadar isidiki, chumchuqlarning ham ovozi chiqmay qoldi, hamma o'zini salqinga oldi

101. *Odamlarning naqshidir, odamlarning naqshidir, odamlarning naqshidir, odamlarning naqshidir.* Ushbu gap murakkab qo'shma gapning qaysi turiga mansub?

A) Bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

B) Bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

C) Qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

D) Aralash murakkab qo'shma gap

102. Qaysi murakkab qo'shma gap tarkibida ega va to'ldiruvchi ergash gap qatnashgan?

A) Shuni unutmangki, siz kelajagimizsiz va butun umidimiz sizlardan

B) O'zbek yoshlarining peshonasi shuning uchun ham yorug', iqboli balandki, ulaming O'zbekistondak jannatmakon yurti bor

C) Shu narsa esingizda bo'lsin, shuni unutmangki, bilimli kishi hamisha boshqalardan oldinda yuradi

D) Xalqimiz shuni istaydiki, yurtimiz tosh bo'lsin, mustaqilligimiz bardavom bo'lsin

103. Qaysi qatordagi bir necha ergash gapli qo'shma gap ega ergash gapli qo'shma gap sanaladi?

A) Kimning bilagida kuchi bo'lsa, kim ishning havosini olsa, kim qilayotgan ishidan bir nima chiqishiga ishonsa, o'sha zarbdor bo'ladi

B) Chindan ham, odam yurakdan kulib sog'lig'i yaxshilanadi, yengil tortadi, ruhi tetiklashadi, ishtahasi ochiladi, umri uzayradi

C) Butun dunyoga ma'lumki, biz ham unutmangki, Orolni saqlab qolish barchamizning burchimizdir

D) Boshimda tegirmon toshi yurgizsinlar, etimni nishtar bilan tilsinlar, men sizdan ajralmayman

104. Quyidagi gaplar haqidagi to'g'ri hukmlarni toping.

1. Agar kishi o'z hirslaridan ustun tura olsa, u o'zidagi bor nuqsonlarni yo'q qiladi va ular yaxshi sifatlarga aylanadi.

2. Boshimda o'ynar qamchilar, Qon ko'zlarimdan tomchilar, Bir benavo gul yanchilar, ozodkorim kelmasa.

3. Shunday odamlar borki, ular qisqa umr ko'radilar, lekin umrlari asrga tatigulik bo'ladi.

4. Yong'oqlar qanchalik ko'paysa, tabiat shuncha ko'rkam, beqiyos bo'ladi.

5. Tog' osmoni shunday tiniq, nafas olish shunday yengilki, keksa odam ham bu yerda bolalik paytini eslaydi.

6. Agar ahil bo'lsak, ichimizdan sotqin chiqmasa, o'zbek xalqini hech kim yenga olmaydi.

7. Hayot qay biriga qattiq tegib ketsa, o'shanisi kuchliroq bo'ladi.

a) 1-, 3- gaplar aralash turdagi qo'shma gap;

10. 4 gap qismlari uyushgan gap;
 11. 4 gap hol ergash gapli qo'shma gap;
 12. 4 gap bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap;
 13. 4 gap bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap;
 14. 4 gap to'ldiruvchi ergash gap;
 15. 4 gaplar bog'lovchisiz qo'shma gap.

16. a, b, l, j B) b, d, f, g

17. a, b, d, f D) b, c, f

18. O'qishlar har xil bo'ladi: bironi amak uchun o'qiydi birovdan chiqarish uchun birovdan ayotqan kitobini ilmiy tahlil qilish uchun birovlar bo'lak mashg'ulot bo'lmaganidan vaqt o'tkazish uchun birovdan asardagi voqea va taramonlarning taqdiriga qiziqib o'qiydi. Ushbu gapda vergullar soni nechta?

A) 6 ta B) 4 ta

C) 8 ta D) 3 ta

19. O'z ishiga usta shunday odamlar borki, ularning ishini ko'rib kishi beixtiyor havasi keladi, shu kabi ularday bo'lishni xohlaydi. Ushbu gap haqidagi to'g'ri hukmni toping.

A) Bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

B) Bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

C) Qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

D) Aralash murakkab qo'shma gap

107. Mehnatni sevmagan kishi har qanday buzuvchilikni qilishga tayyordir, chunki yomon fikrlar kishi bekor bo'lganda paydo bo'ladi va kishini yomon yo'lga boshlaydi. Ushbu gap turini aniqlang.

A) Bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

B) Bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

C) Qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

D) Aralash murakkab qo'shma gap

108. Qo'shning yomon bo'lsa, yomonlik kelar,

Qo'shning omon bo'lsa, omonlik kelar.

Ushbu gap turini aniqlang.

A) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

B) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

C) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

D) aralash murakkab qo'shma gap

109. Kimlar uchun bizlar edik badaviylar,

O'zbekni qon qaqshatganni o'zbek siylar,

Holimizni qon kuzatdi yassaviylar,

Topganimiz handalakday tilim-tilim,

Ona tilim, kechir meni, ona tilim.

Ushbu misralar murakkab qo'shma gapning qaysi turiga kiradi?

A) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

B) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

C) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

D) aralash murakkab qo'shma gap

110. Qaysi javobda aralash turdagi murakkab qo'shma gap keltirilgan?

A) Xalq qaynaydi, derazalar orqali ichkariga bosib kirishni ko'zlaydi, lekin qurol yo'qligidan ikkilanib qoladi

B) Xalq ertangi kuni yaxshiroq bo'lishini istasa, birlashmog'i, uyushmog'i va haqiqat uchun kurashmog'i kerak

C) Juda yaxshi, qalbi va ijodi Bobur ruhiga yaqin ijodkorlar ko'p

D) U qo'l yuvdi, qiyig'ini stolga yozdi, non sindirdi

111. Tinish belgilarining ketma-ket qo'yilish holati har doim kuzatiladigan gap tur(lar)ini aniqlang.

- 1) ko'chirma gapli qo'shma gap;
2) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap;
3) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap;
4) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap.

A) 1, 2, 3, 4 B) 2, 3, 4
C) 1, 3, 4 D) faqat 1

112. *Uni tanib olish qiyin edi, chunki yelkalari kengaygandi, qiyofasi ancha keskinlashgandi va katta ko'zleri dumaloq shakl olgan edi.* Ushbu murakkab qo'shma gap qismlarini bog'lagan vositalarni toping.

A) ergashtiruvchi bog'lovchi, teng bog'lovchi

B) ergashtiruvchi bog'lovchi, teng bog'lovchi, bog'lovchi vazifasidagi vosita

C) ergashtiruvchi bog'lovchi, ohang, teng bog'lovchi

D) ergashtiruvchi bog'lovchi, ohang, bog'lovchi vazifasidagi vosita

113. *U yig'lamsirab turarmidi yoki ko'rinishi shundaymi, hech kim bilolmadi.* Qaysi qatorda ushbu gap turi to'g'ri ko'rsatilgan?

A) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

B) bog'langan qo'shma gap

C) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

D) aralash murakkab qo'shma gap

114. *Xullas, o'zaro «muhokama» bir necha daqiqa davom etdi-da, keyin qaldirg'ochlar bir-pasda qayergadir g'oyib bo'lishdi, xonadonga jimlik cho'kib, ham-*

mayoq suv quygandek huvitlab qoldi. Qaysi qatorda ushbu gap turi to'g'ri ko'rsatilgan?

A) ergashgan qo'shma gap

B) bog'lovchisiz qo'shma gap

C) bog'langan qo'shma gap

D) murakkab qo'shma gap

115. Bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gaplarni aniqlang.

1. Agar yerlar traktor bilan haydalanib, menhat unumli bo'ladi va hosil mo'l bo'ladi.

2. Bilim shundayki, u yalang'och bo'lganingda ham o'zing bilan qoladi, u suv bilan ham yo'qota olmayсан.

3. Reja bajarilsa, dasturxon mo'l bo'lsa, yor-u do'st, birodarlar qalin bo'ladi, tantanalar qishgacha davom etaveradi.

4. Shuni ta'kidlash lozimki, miyada jismoniy harakat yuzaga keladi, mushakchalar bilan boyitib boradi.

5. Kishilarning huquqiy ongi yuksaladi, har kim o'z haq-huquqini bilsa va himoya qila olsa, jamiyatda demokratiya rivojlanadi.

A) 1, 5 B) 1, 2, 3, 4, 5

C) 2, 3, 4, 5 D) 1, 2, 3, 5

116. *Bilgilki, bolalarim uch kundan buyon hech bir taom yemas edilar va men hech iloj topmay yurdim.* Mazkur qo'shma gapning turini aniqlang.

A) bog'lovchisiz qo'shma gap

B) murakkab qo'shma gap

C) ergashgan qo'shma gap

D) bog'langan qo'shma gap

117. *Faqat bir narsani aytmoq joizki, savob ishlar, shu jumladan, Vatan ravnaqi yo'lidagi yumushlar hech qachon avvaldan tasdiqlangan ro'yxat bo'yicha qilinmaydi.* Keltirilgan gap qo'shma gapning qaysi turiga mansub?

A) ergashgan qo'shma gap

B) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

C) aralash murakkab qo'shma gap

D) qo'shma gap emas, kengaygan tarkibli sodda gap

118. Qo'shma gaplarning qaysi turida shart mayli qo'shimchasi bog'lovchi sifatida ishtirok etmaydi?

1) ergashgan qo'shma gap;

2) bog'langan qo'shma gap;

3) aralash murakkab qo'shma gap;

4) bog'lovchisiz qo'shma gap.

A) 1, 3, 4

B) 1, 2

C) 2, 4

D) 1, 3

119. Murakkab qo'shma gaplarning qaysi turida nisbiy so'zlar bog'lovchi sifatida ishtirok etmaydi?

A) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

B) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

C) aralash murakkab qo'shma gap

D) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

120. Qaysi qatorda tarkibida ega va aniqlovchi ergash gap qatnashgan bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap borilgan?

A) Kimning bilagida kuchi bo'lsa, kim ishning havosini olsa, o'sha zarbdor bo'ladi

B) Kimki dalalarga chiqib tursa, bahridili ochiladi, tanasiga quvvat yuguradi

C) Chindan ham, odam yurakdan yayrab kulsa, sog'lig'i yaxshilanadi, yengil tortadi, ruhi teitklashadi

D) Keyinroq ham ko'zimiz tushib turardi, biroq endi u shunday bir yuksalikda va qamrovi shu qadar ediki, bu kengliklar bizga o'xshagan jo'n odamlarning shuuriga sig'masdi

121. *Boshimda o'ynar qamchilar, qon ko'zlarimdan tomchilar, bir benavo gul yanchilar, ozodkorim*

kelmasa. Ushbu murakkab qo'shma gap haqidagi to'g'ri hukmlarni toping.

1) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap;

2) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap;

3) sodda gaplarning hammasi egali gap hisoblanadi;

4) ikkita sodda gapda gap bo'laklarining odatdagi tartibi o'zgartgan;

5) bitta sodda gapda gap bo'laklarining odatdagi tartibi o'zgartgan;

6) sodda gaplarning hammasi fe'l-kesimli gap hisoblanadi;

7) sodda gaplarning bittasi ot-kesimli gap hisoblanadi.

A) 2, 3, 4, 7

B) 2, 3, 4, 6

C) 1, 3, 5, 6

D) 1, 3, 5, 7

122. Tarkibidagi ergash gapi hol ergash gap bo'lgan bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap(lar)ni toping.

1. O'zbek yoshlarining peshonasi shuning uchun ham yorug', iqboli balandki, ularning O'zbekistondek jannatmonand yurti bor.

2. Kun shu qadar isidiki, chumchuqlarning ham ovozi chiqmay qoldi, hamma o'zini salqinga oldi.

3. Uni tanib olish qiyin edi, chunki yelkari kengaygan, qiyofasi ancha keskinlashgandi va katta ko'zlari dumaloq shakl olgan edi.

4. Qo'shnilaring ko'nasa, hammalaring yerlaringni qo'shib yaxlit qilinglar, bir kunda haydab beraman.

A) 1, 3, 4

B) 2, 3, 4

C) 1

D) 1, 4

123. Tarkibidagi gapi hol ergash gap bo'lgan aralash murakkab gap(lar)ni toping.

1. Agar kishi o'z hirsalaridan ustun tura olsa, u o'zidagi bor nuqsonlarni yo'q qila oladi va ular yaxshi sifatlariga aylanadi.

2. Bu gap kutilmagan bo'lsa ham, Mirhamidxo'janing yoshiga munosib

ravishda tarang va tiniq yuzi oqarishdi, oq oralagan cho'qqi soqoli xiyol titradi.

3. Shuni unutmangki, siz kelajagimizsiz va butun umidimiz sizlardan.

4. Shunday bo'lmog'iga barcha asoslar bor edi, chunki ular bir qishloqda o'sib-ulg'aygan edilar, birining asrori unisiga besh qo'lday ayon edi.

- A) 1, 2, 4 B) 1
C) 1, 3 D) 1, 2, 3, 4

124. Aralash murakkab qo'shma gaplar yozuvda qanday tinish belgisi bilan ajratiladi?

- A) vergul, tire, ikki nuqta, nuqta
B) nuqtali vergul, tire, vergul, nuqta
C) vergul, nuqtali vergul, ikki nuqta, tire
D) tire, ikki nuqta, vergul, ko'p nuqta

125. *Sen – Navoiy, sen Furqat, sen – ruhlar armonisan,*

Sen buyuk munajjimning yulduzga narvonisan.

Boburning Andijonga yetmagan karvonisan,

Bosh qo'yib sig'inganim Makkamsan – o'zing, elim,

Izlab-izlab topganim, yakkamsan o'zing, elim.

Gapning turini aniqlang.

- A) aralash murakkab qo'shma gap
B) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap
C) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap
D) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

126. *Tol ekdik suv bo'yiga, soya-salqin bo'lsin deb, g'ayrat qilgan botirtlar yotib damin olsin deb.* Ushbu murakkab gapda o'zaro bog'langan gaplar va bog'lovchi vositalarning sonini toping.

- A) 2 ta gap, 2 ta bog'lovchi vosita
B) 3 ta gap, 3 ta bog'lovchi vosita
C) 3 ta gap, 2 ta bog'lovchi vosita

D) 2 ta gap, 3 ta bog'lovchi vosita
127. Aralash murakkab qo'shma gap tarkibida qo'shma gapning qaysi turi bo'lmaydi?

- A) ergashgan
B) bog'langan
C) bog'lovchisiz
D) barcha turi bo'lishi mumkin

128. Tarkibidagi ergash gapi aniqlovchi ergash gap bo'lgan bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap(lar)ni toping.

1. Kimki dalalarga tez-tez chiqib tursa, bahri-dili ochiladi, tanasiga quvvat yuguradi.

2. Ona shunday muqaddas zotki, u bir qo'lida beshik, bir qo'lida dunyoni tebratadi.

3. Kim yurakdan yayrab kulsa, sog'lig'i mustahkamlanadi, umri uzayadi.

4. Shunday niyat qilginki, niyatlaring o'zingga yo'ldosh bo'lsin, boshqalarga ham baxt-saodat keltirsin.

- A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 2, 3
C) 1, 3 D) 1, 3, 4

129. Tarkibidagi ergash gapi to'ldiruvchi ergash gap bo'lgan bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap(lar)ni toping.

1. Xalqimiz shuni istaydiki, turmushimiz farovon bo'lsin, yurtimiz tinch bo'lsin.

2. Butun dunyoga ma'lumki, siz ham unutmangki, Orolni saqlab qolish hammamizning burchimizdir.

3. Bilmaydiki, ishning chatog'i chiqqan, bundan keyin hushyor bo'lmoq kerak.

4. Shuni bilingki, shunga ishoningki, niyatlarimiz kelajagimizni boshqaradi.

- A) 1, 2, 3 B) 1, 2, 3, 4
C) 1, 3 D) 2, 4

130. Tarkibidagi ergash gapi to'ldiruvchi ergash gap bo'lgan aralash murakkab qo'shma gap(lar)ni toping.

1. Xalqimiz shuni istaydiki, yurtimiz tinch bo'lsin, mustaqilligimiz bardavom bo'lsin.

7. Shuni unutmangki, siz kelajagimiz-
ga va butun umidimiz sizlardan.

8. Shuni unutmaki, sen yer farzandisan
ni yerni ardoqlash, uni obod qilish sening
vazifangdir.

- A) 1, 2, 3 B) 2
C) 2, 3 D) 3

131. Tarkibidagi ergash gapi ega er-
gash gap bo'lgan bir necha ergash gapli
murakkab qo'shma gap(lar)ni toping.

1. Butun dunyoga ma'lumki, siz ham
unutmangki, Orolni saqlab qolish ham-
mimizning burchimizdir. 2. Kimning bi-
lagida kuchi bo'lsa, kim ishning havosini
olsa, kim qalayotgan ishidan bir nima
chiqarishiga ishonsa, o'sha zarbdor bo'la-
di. 3. Shunisi aniqki, ilm insonni yuksalti-
radi, mehnat esa saodatga yetaklaydi.

- A) 2 B) 2, 3
C) 1, 2 D) 1, 2, 3

132. Qaysi javobdagi gap tarkibida
to'ldiruvchi ergash gap qatnashgan
murakkab gap hisoblanadi?

A) Shuni bilingki, shunga intilingki,
dunyoni mehr-oqibat qutqaradi

B) O'zbek xalqi shuni istaydiki, yur-
timiz obod bo'lsin, farzandlarimiz bizdan-
da baxtli bo'lsin

C) Shuni unutmangki, siz kelajagimiz-
ga va butun umidimiz sizlardan

D) She'r shuning uchun muqaddaski,
uning bir satri osmoniy, bir satri zaminiydir

133. Qaysi aralash murakkab gap qism-
lari nisbiy so'z vositasida bog'langan?

A) G'anim kelsa, xonumoni kul bo'lur,
o'z yurtida pachaqlash ma'qul bo'lur

B) Kimning bilagida kuchi bo'lsa, kim
ishning havosini olsa, o'sha zarbdor bo'ladi

C) Agar siz yoqtirgan odam sizga
muhr-muhabbatini ayamasa, e'tibor bilan
qarasa, bu olam-olam quvonch bag'ish-
laydi

D) Kim o'z hirsalaridan ustun tura olsa,
u o'zidagi bor nuqsonlarini yo'q qila oladi

va ular yaxshi sifatlarga ay'lanadi

134. Qaysi javobda kesim ergash
gapli qo'shma gapning ergash gap qismi-
da vositali to'ldiruvchilar uyushgan?

A) Donolarning o'giti shundayki,
so'zning lazzati uni gapirishda emas, balki
eshitishdadir.

B) Xalqning xulosasi shuki, haqiqiy
inson yaxshilik qilishni, yomonlikdan
qochish kerakligini unutmaydi.

C) So'z san'atining qudrati shundaki,
u hayotda aynan bo'lmagan narsalarga,
hodisalarga jon kiritib yuboradi.

D) Biz tinchlik daraxtini ekdik, endi uni
do'llardan, bo'ronlardan asrashimiz kerak.

135. *Shuni bilingki, tog'lar ham
yemiriladi, ammo yoshlikda inson
qalbiga ekilgan ezgulik urug'lari
toabad zavol bilmaydi.* Ushbu gap
murakkab qo'shma gapning qaysi turiga
kiradi?

A) aralash murakkab qo'shma gap

B) bir necha bosh gapli murakkab
qo'shma gap

C) bir necha ergash gapli murakkab
qo'shma gap

D) qismlari uyushgan murakkab
qo'shma gap

136. *Bu o'kada iqlim o'rtacha,
suv mo'l, yer unumdor, quyosh
nuri yetarli.*

Gap haqidagi to'g'ri fikrni aniqlang.

A) kesim ishtirok etmagan to'liqsiz gap

B) sodda ot kesimli murakkab qo'shma
gap

C) kesimi kengaygan birikma

D) kesimi uyushgan sodda gap

137. *Bir oqil aytarmish tingla
qarindosh*

*Siringni fosh etma kerak bo'lsa
bosh!*

She'riy parchada necha o'rinda vergul
tushib qolgan?

- A) 2 B) 4 C) 1 D) 3

138. Tinish belgilari haqida barcha to'g'ri fikrlarni aniqlang.

1) uyushiq bo'laklardan keyin kelgan umumlashtiruvchi so'zdan oldin tire qo'yiladi; 2) ko'chirma gapdan keyin kelgan muallif gapidan so'ng nuqta qo'yiladi; 3) uyushiq bo'laklardan keyin kelgan umumlashtiruvchi so'zdan keyin tire qo'yiladi; 4) muallif gapi ko'chirma gapning ichida kelsa, undan keyin vergul, tire (yoki nuqta, tire) qo'yiladi va ko'chirma gap davom etadi.

- A) 1, 3, 4 B) 1, 2
C) 1, 2, 4 D) 1, 2, 3, 4

139. *Sabr – achitib gapiradigan nasihatgo'y, kishi tabiati undan ozor chekadi, lekin unga amal qilgan oxirida, so'zsiz, murodiga yetadi.* Ushbu gap turini belgilang.

- A) bog'lovchisiz qo'shma gap
B) bog'langan qo'shma gap
C) aralash murakkab qo'shma gap
D) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

140. Aralash murakkab qo'shma gaplarni aniqlang.

1. Agar traktor berilsa, yerlar traktor bilan haydalsa, mehnat unumli bo'ladi va hosil mo'l bo'ladi.

2. Bilim shundayki, u yalang'och bo'lganingda ham o'zing bilan qoladi, uni suv bilan ham yo'qota olmaysan.

3. Reja bajarilsa, dasturxon mo'l bo'lsa, yor-u do'st, birodarlar qalin bo'lsa, tantanalar qichgacha davom etaveradi.

4. Shuni ta'kidlash lozimki, miyada jismoniy harakat yuzaga keladi, mushakchalar bilan boyib boradi.

5. O'ziga aytgisi keladi-yu, singlisidan iymnadi, xafa qilib qo'ysa-chi.

- A) 1, 2, 3, 5 B) 1, 2, 3, 4, 5
C) 1, 2, 5 D) 1, 5

141. Tarkibida o'zaro shakldosh so'z yasovchi qo'shimcha qatnashgan bir

necha ergash gapli murakkab qo'shma gapni aniqlang.

A) Xalqimiz shuni istaydiki, yurtimiz tinch bo'lsin, xalqimiz o'kinch nimaligini bilmasin

B) Sen nimani istasang, nimani so'rasang, o'shani muhayyo qilamiz

C) Istagimiz shuki, hayot farovon bo'lsin, hech kim yomonlik ko'rmasin

D) Suv ko'p bo'lsa, ekinlar ko'p o'sadi, dasturxon to'kin bo'ladi

142. *Turkiston o'lkamiz vodiylari, sahrolari keng, tog'lari buyuk, aholisi turk – o'zbekdir.*

Gap haqidagi to'g'ri fikrni aniqlang.

A) 2 ta sodda gapdan iborat bog'lovchisiz qo'shma gap

B) uyushiq va ajratilgan bo'laklar ishtirok etgan sodda gap

C) 3 ta sodda gapdan tashkil topgan, ajratilgan bo'lak qatnashgan murakkab qo'shma gap

D) uyushiq bo'lakli sodda gap

143. *Shuni bilingki, ezgulikda xosiyat katta va u sizning fazilatingizni bezaydi.* Berilgan gap murakkab qo'shma gapning qaysi turiga kiradi?

A) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

B) aralash murakkab qo'shma gap

C) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

D) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

144. Bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gaplarni aniqlang.

1. Agar yerlar traktor bilan haydalsa, menhat unumli boladi va hosil mo'l boladi.

2. Bilim shundayki, u yalang'och bo'lganingda ham o'zing bilan qoladi, uni suv bilan ham yo'qota olmaysan.

3. Reja bajarilsa, dasturxon mo'l bo'lsa, yor-u do'st, birodarlar qalin bo'lsa, tantanalar qichgacha davom etaveradi.

4. Shuni

shakl lozimki, miyada jismoniy harakat yuzaga keladi, mushakchalar bilan boyilib boradi. 5. Kishilarning huquqiy va yukalsa, har kim o'z haq-huquqini bilsa va binoyn qila olsa, jamiyatda demokratiya bo'lanadi.

- A) 1, 5 B) 1, 2, 3, 4, 5
C) 2, 3, 4, 5 D) 1, 2, 3, 5

145. *Do'stlaringning mehrini qotonay desang, ular senga yaxshi munosabat qilishini axtlasang, sen ham ularga yaxshi munosilada bo'lishing lozim.* Berilgan gap murakkab qo'shma gapning qaysi turiga kiradi?

- A) Aralash murakkab qo'shma gap
B) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap
C) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap
D) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

146. *Ota – xazina, aka-uka – tayanch, do'st esa har ikkovidir.* Berilgan gap murakkab qo'shma gapning qaysi turiga kiradi?

- A) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap
B) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap
C) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap
D) aralash murakkab qo'shma gap

147. *Shuni bilingki, tog'lar ham yomiriladi, ammo yoshlikda inson qulbiga ekillgan ezgulik urug'lari to'nbad zavol bilmaydi.*

Berilgan gap murakkab qo'shma gapning qaysi turiga kiradi?

- A) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap
B) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

C) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

D) aralash murakkab qo'shma gap

148. *O'zbek xalqi o'tgan asrda chorizm istilosi tufayli siyosiy tutqunlikka tushdi, biroq milliy qiyofasini yo'qotmadi, ana shu milliy qiyofamizdan butungi siyosiy mustaqilligimiz o'sib chiqdi, chunki Ma'naviyat siyosiy ozodlikka chortayveradi.* Ushbu gap murakkab qo'shma gapning qaysi turi hisoblanadi?

- A) Bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap
B) Bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap
C) Aralash murakkab qo'shma gap
D) Qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

149. 1. Butun dunyoga ma'lumki, siz ham unutmangki, Orolni saqlab qolish hammamizning burchimizdir.

2. Kimning qalbi pok bo'lsa, uning ishlari o'z-o'zidan yurishib ketaveradi, hamma unga madadkor bo'ladi.

3. Kimki umid bilan daraxt o'tqazsa, olqish-u rahmatlarga sazovor o'ladi, bir kuni kelib bu daraxt unga shig'il meva beradi.

4. Kimki ota-onasini hurmat qilsa, u boshqalardan izzat topadi, el orasida yaxshi deb nom qozonadi.

- A) 1 tasida B) 2 tasida
C) 3 tasida D) 4 tasida

150. Ushbu gap haqida berilgan hukmlarning qaysi biri noto'g'ri hukm sanaladi?

Odamlar kasal bo'laveribdidi, ulardan qanchasi o'laveribdidi-yu, sen bu dorilarni bosib yotaveribsanda, noinsof!

- A) tarkibida vazifadosh yuklama qatnashgan bog'langan qo'shma gap
B) tarkibida yuklama qatnashgan aralash murakkab qo'shma gap

C) tarkibida vazifadosh bog'lovchi qatnashgan aralash murakkab qo'shma gap

D) tarkibida undalma qatnashgan aralash murakkab qo'shma gap

151. *Inson sirliligacha qolaveradi, ammo odamzod bir-birini anglab yetsagina, olam tinch, dunyo farovon bo'ladi.* Ushbu gap?

A) aralash murakkab qo'shma gap

B) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

C) bir necha ergash gapli qo'shma gap

D) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

152. *Sen – Navoiy, Sen – Furqat, sen – ruhlar armqoqisan,*

Sen buyuk munajjimning yulduzga narvonisan.

Boburning Andijonga yetmagan karvonisan,

Bosh qoyib sig'inganim – Makkamsan o'zing, elim, Izlab-izlab topganim, yakkamsan, o'zing, elim.

Ushbu she'riy parcha haqida berilgan to'g'ri hukmlarni aniqlang.

1) ushbu parcha qismari uyushgan murakkab qo'shma gap sanaladi;

2) ushbu parcha tarkibida undalma ishtirok etgan;

3) ushbu parchada ajratilgan bo'lak qatnashgan;

4) ushbu parchada uyushiq egalar ishtirok etgan;

A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 2, 3

C) 2, 3, 4 D) 1, 2, 4

153. *Kimki menga zulm emas, mehr ko'rsata olsa, unga ham mehrim baland bo'ladi, u insonlar orasida eng yaqin do'stim bo'ladi.*

Ushbu gap murakkab qo'shma gaplarning qaysi turiga mansub?

A) aralash murakkab qo'shma gap

B) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

C) bir necha ergash gapli qo'shma gap

D) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

154. *O'ylaymanki, farandalarimizning har qanday illatga ruju qo'yishlarida, avvalo, otana, mahalla-ko'y, bir so'z bilan aytganda, o'zimizning bilib-bilmay qilgan xatti-harakatimiz bosh omil bo'lib xizmat qiladi.* Ushbu gap?

A) aralash murakkab qo'shma gap

B) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

C) bir necha ergash gapli qo'shma gap

D) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

155. Ham ergash gap, ham bosh gaplar tarkibida yasama so'z(lar) qatnashgan bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gapni aniqlang.

A) Shuni hamisha yodingizda saqlangki, birovgga yolg'on gapirish eng katta gunohdir, insonlar orasini buzuvchi dushmandir.

B) Boshimda o'ynar qanchilar, qon ko'zlarimdan tomchilar,

Bir benavo gul yanchilar, ozodkorim kelmasa.

C) Kishilarning huquqiy ongi yuksalsa, har kim o'z haq-huquqini bilsa va himoya qila olsa, jamiyatda demokratiya rivojlanadi.

D) Kim ko'p o'qisa, u bilimli bo'ladi, dunyo arashi kengayadi, mustaqil fikrlashga odatlanadi.

156. Qaysi bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap(lar)da bosh gap tarkibida qatnashmagan, ammo o'ni bildiruvchi ko'rsatish olmoshlari har xil vazifada kelgan?

1. Kimki ko'p o'qisa, bilimli bo'ladi, dunyo qarashi kengayadi, mustaqil

fikrlashga odatlanadi.

2. Kimki ota-onasini hurmat qilsa, boshqalardan izzat topadi, el orasida yaxshi deb nom qozonadi.

3. Kimki dalalarga tez-tez chiqib tursa, bahri-dili ochiladi, tanasiga quvvat yuguradi.

4. Kimning qalbi pok bo'lsa, ishlari o'z-o'zidan yurishib ketaveradi, hamma madadkor bo'ladi.

- A) 1, 4 B) 1, 3, 4
C) 1, 2, 4 D) faqat 1

157. Qaysi bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gaplarda bosh gap tarkibida qatnashmagan, ammo o'zni bilinib turgan ko'rsatish olmoshlari bir xil vazifada kelgan?

1. Kimki ko'p o'qisa, bilimli bo'ladi, dunyoqarashi kengayadi, mustaqil fikrlashga odatlanadi.

2. Kimki ota-onasini hurmat qilsa, boshqalardan izzat topadi, el orasida yaxshi deb nom qozonadi.

3. Kimki dalalarga tez-tez chiqib tursa, bahri-dili ochiladi, tanasiga quvvat yuguradi.

4. Kimning qalbi pok bo'lsa, ishlari o'z-o'zidan yurishib ketaveradi, hamma madadkor bo'ladi.

- A) 2, 3, 4 B) 1, 2, 3
C) 2, 3 D) 2, 4

158. Kimki ko'p o'qisa, u bilimli bo'ladi, dunyoqarashi kengayadi, mustaqil fikrlashga odatlanadi.

Ushbu gap...

- A) aralash murakkab qo'shma gap
B) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap
C) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap
D) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

159. *Insonni so'z ayladi judo hayvondin,*

Bilkim, guhari sharifroq yo'q ondin.

Ushbu qo'shma gap turini aniqlang.

- A) bog'langan qo'shma gap
B) bog'lovchisiz qo'shma gap
C) murakkab qo'shma gap
D) uyushiq bo'lakli sodda gap

160. – *Agarda u yurak hech narsa kor qilmas bir ma'dandan iborat bo'lmasa, agarda jinoyatga ko'nikish orqasida har qanday hisdan mahrum bir misga aylangan esa, men unga achitib-achitib bir alam berayin deymen.* (Cholpon)

Berilgan gap murakkab qo'shma gapning qaysi turiga kiradi?

- A) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap
B) aralash murakkab qo'shma gap
C) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap
D) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

161. *Gurkiragan olov – dilim yo'ldoshi,*

To'qin urgan daryo – ko'zlarim yoshi,

Ko'zagarlar yasayotgan har ko'za –

Ko'hna do'stlar xoki – qo'li yo boshi.

Ushbu gap...

- A) aralash murakkab qo'shma gap
B) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap
C) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap
D) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

162. Berilgan gap qo'shma gapning qaysi turiga kiradi?

Ayolning kayfiyati yaxshi bo'lsa, ayol hayotdan rozi bo'lsa, oila hayotdan rozi bo'ladi.

A) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

B) aralash murakkab qo'shma gap

C) bog'langan qo'shma gap

D) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

163. *Agar bir yoqadan bosh chiqarsak, hammamiz bir maqsad sari intilsak, biz, albatta, ko'zlagan maqsadga erishamiz.* Ushbu gap haqida to'g'ri hukmni toping.

A) aralash murakkab qo'shma gap

B) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

C) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

D) tarkibida uyushiq bo'laklar qatnashgan sodda gap

164. *Podsholik istasang, bo'l el gadosi,*

O'zingni unut-u, bo'l el oshnosi, El toj kabi boshga ko'tarsin desang,

El qo'lin tutgin-u, bo'l xoki-posi.

Ushbu gap...

A) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

B) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

C) aralash murakkab qo'shma gap

D) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

165. *Qaysi yurtda g'arib xo'rlansa, o'sha mamlakat tezda vayron bo'ladi.*

Ushbu gap haqidagi to'g'ri hukmlarni belgilang.

1) hol ergash gapli qo'shma gap;

2) havola bo'lakli qo'shma gap;

3) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap;

4) bosh gap tarkibida yasama ravish qo'llangan.

A) 2, 3, 4

B) 1, 4

C) 1, 3

D) 2, 3

166. Egalari yasama so'zlar bilan ifodalangan bog'langan qo'shma gapni aniqlang.

A) Til shirinligi ko'ngilga yoqimli, shuning uchun madaniyatli odam qo'pul gapirmaydi.

B) Bilim bilan kishining martabasi oshadi, ilmsizlik kishini tubanlashtiradi.

C) So'zning yumshog'i g'azabni so'ndiradi, so'zning achchig'i esa odamni o'ldiradi.

D) Bolalarning eng yaxshi tarbiyachisi kitobdir, shuning uchun bolani yoshlik chog'idan boshlab kitobga oshno qiling.

167. Quyidagi qaysi gaplar murakkab qo'shma gap hisoblanadi?

1. Endi ochiq ma'lum bo'ldiki, tarbiyani tug'ilgan kundan boshlamak, vujudimizni quvvatlantirmak, fikrimizni nurlantirmak, axloqimizni go'zallantirmak, zehnimizni ravshanlashtirmak lozim ekan.

2. Tili bo'lsa uning shakardin shirin,

Ulug' ham, kichik ham beradi bo'yin.

3. Insonni so'z ayladi judo hayvondin,

Bilki, guhari sharifroq narsa yo'q ondin.

A) 2, 3

B) 1, 2, 3

C) 3

D) 1, 2

168. *Havo ochiq, quyosh tuzukkina ko'tarilgan, ammo uning ham bugun uncha ta'siri yo'q, chunki bu kungi qora sovuq quyosh kuchini-da kesgan edi.*

Ushbu gap...

A) qismlari uyushga murakkab qo'shma gap

B) aralash murakkab qo'shma gap

C) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

D) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

169. Berilgan murakkab qo'shma gap tarkibidagi sodda gaplarning kesimlarida fe'ning munosabat shakli orqali ifodalangan qaysi grammatik ma'nolar

barcha kesimlarda bir xil?

Agar *sen go'daklik zamoningda onang sen bilan qanday hayot kechirganini, o'zingning esa osmon bilan yorning farqini bilmaydigan bir chaqaloq bo'lganingni bilishni istasang, atrofingdagi onalarda qara, ularning qo'llaridagi chaqaloqlarga nazar sol, shunda sen o'z go'dakligingni yorqin tasavvur qilasan va o'zing bundan xulosa chiqarib olasan.*

- A) zamon va shaxs-son ma'nosi
- B) zamon va mayl ma'nosi
- C) mayl va shaxs-son ma'nosi
- D) mayl, shaxs-son va zamon ma'nosi

170. Aralash murakkab qo'shma gap belirlilmagan javobni belgilang.

A) Ergash unga shunday qaradiki, bu nazarni hamma payqadi, ammo shov-shuv tinmadi.

B) Qayerda mehnat yaxshi tashkil qilingan bo'lsa, jamoa a'zolari o'rtasida ahillik va hamjihatlik bo'lsa, u yerda yashash ham zavqli bo'ladi.

C) Agar so'z qalbdan chiqib kelsa, o'qituvchining qalbiga darrov ta'sir qiladi, ammo tildan sodir bo'lsa, quloqdan nariga o'tmaydi.

D) Bilingki, kim olg'a yurmasa, keyingi sayohatga bormaydi, shuning uchun tez-tez harakat qiling.

171. *Bundan anglagan tushuncham shu bo'ldiki, ba'zi insonlar faqatgina yeyish uchun yashaydilar, ba'zilari yashash uchungina yeydilar.* Ushbu gap haqida berilgan to'g'ri hukmni aniqlang.

A) bosh gap tarkibida bitta yasama so'z qatnashgan

B) ergash gap(lar) tarkibida yasama so'zning yasama so'zga tobelanishi kuzatiladi

C) ushbu gap bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

D) ushbu murakkab qo'shma gapdagi barcha yasama so'zlarning yasalish asosi ot turkumiga mansub

172. *Agar sen go'daklik zamoningda onang sen bilan qanday his kechirganini, o'zingning esa osmon bilan yorning farqini bilmaydigan bir chaqaloq bo'lganingni bilishni istasang, atrofingdagi onalarga qara, ularning qo'llaridagi chaqaloqlarga nazar sol, shunda sen o'z go'dakligingni yorqin tasavvur qilasan va o'zing bundan xulosa chiqarib olasan.* Ushbu murakkab qo'shma gap tarkibidagi sodda gaplarning kesimlari haqida berilgan qaysi hukm to'g'ri emas?

A) barcha kesimlar sof fe'l bilan ifodalangan

B) shart, buyruq-istak, xabar mayli fe'llari bilan ifodalangan

C) kesimlari mustaqil va nomustaqil kesimlarga mansub

D) kesimlar har xil shaxs-son ma'nosidagi fe'llar bilan ifodalangan

173. *Aytish joizki, farzandlarimizning har qanday illatga ruju qo'yishlarida avvalo ota-ona mahalla-ko'y bir so'z bilan aytganda o'zimizning bilib-bilmay qilgan xatti-harakatlarimiz bosh omil bo'lib xizmat qiladi.* Ushbu gapda necha o'rinda vergul tushirib qoldirilgan?

A) 5 o'rinda

B) 6 o'rinda

C) 7 o'rinda

D) 4 o'rinda

174. Qaysi javobda to'rtta sodda gap ishtirok etgan?

A) Osti ham bir, usti ham bir tuproqning, Yur, o'g'lonim, elni ko'tarish uchun.

B) Qilichbozlar, otliqlarning yurti bu, Moziyga boq, kimsan, aytar bu ko'zgu.

C) Bahor keldi, endi ortiq qish emas, Yur, o'g'lonim, elni ko'tarish uchun.

D) Hamon suqli ko'zlar ila boqar yov,
O'z yeringni o'zing asra bo'lib dov.

175. Har bir gapi tarkibida yasama
so'z(lar) qatnashgan qismlari uyushgan
murakkab qo'shma gapni aniqlang.

A) Yer shivirlaydi, yulduz jivirlaydi,
o'lkamizga bahor keladi.

B) Sharros yomg'irlar havoni tozalaydi,
gulduros momaqaldiroq yurakka jo'shqinlik
beradi, qushlar navosi insonga kuch-quvvat
ato etadi.

C) Xomushlik salomatlik sababidir,
chunki ko'p so'zlaguvchi oqil kishi bo'lsa
ham, avom uni nodon der.

D) Qayerda mehnat yaxshi tashkil
qilingan bo'lsa, jamoa a'zolari o'rtasida
ahillik va hamjihatlik bo'lsa, u yerda
yashash ham zavqli bo'ladi.

176. Quyida berilgan gaplarning
qaysilari aralash murakkab qo'shma gap
sanaladi?

1. Inson siriligicha qolaveradi, ammo
odamzod bir-birini anglab yetsagina, olam
tinch, dunyo farovon bo'ladi.

2. Tabiatga bunday mehmi mening
qalbiga onam solib qo'ydi va menda
go'zallikni sevish, xushfe'l, xushtabiati
bo'lish, ozoda yurish kabi xislatlar uyg'ondi.

3. Havo ochiq, quyosh tuzukkina
ko'tarilgan, ammo uning ham bu kun
uncha ta'siri yo'q, bu kungi qora sovuq
quyosh kuchini-da kesgan edi.

A) 1, 2 B) 1, 2, 3

C) 1, 3 D) 2, 3

177. *Buvimning har qissasi,*

Har bir qilgan hissasi

Fikrimni tortar edi,

Havasim ortar edi.

Ushbu parcha haqida bildirilgan to'g'ri
fikrni toping.

A) bog'lovchisiz qo'shma gap

B) ergashgan qo'shma gap

C) bog'langan qo'shma gap

D) murakkab qo'shma gap

178. *Safar qilsang, uydun*

ko'ngling to'q qilgin,

Lekin g'iybat bor joylarda yo'q

bo'lgin,

Shoir bo'lsang, yomonlikka o'q

bo'lgin,

Dardlilarning dillarini yorg'il,

bolam.

Ushbu gap...

A) bir necha ergash gapli murakkab
qo'shma gap

B) qismlari uyushgan murakkab
qo'shma gap

C) bir necha bosh gapli murakkab
qo'shma gap

D) aralash murakkab qo'shma gap

179. Qaysi javobda keltirilgan
gap aralash murakkab qo'shma gap
hisoblanmaydi?

A) To'g'ri bo'lsang, o'sib borib gul bo'lasan,
egri bo'lsang o'sib borib kul bo'lasan.

B) Akang armiyadan kelsa, issiqxonani
ishga solamiz, lekin sen akangga yordam
berasan.

C) Tol ekdik suv bo'yiga, soya-salqin
bo'lsin deb, g'ayrat qilgan botirlar yotib
damin olsin deb.

D) Miltiq o'qi insonning turli joyiga
tegishi mumkin, lekin tildan otilgan
o'qning nishoni bitta: u faqat inson
qalbiga tegadi.

180. *Shuni bilingki, tog'lar ham*
yemiriladi, ammo yoshlikda inson
qalbiga ekilgan ezgulik urug'lari
toabad zavol bilmaydi.

Berilgan gap qo'shma gapning qaysi
turiga kiradi?

A) ergash gapli qo'shma gap

B) bog'langan qo'shma gap

C) bog'lovchisiz qo'shma gap

D) murakkab qo'shma gap

181. Aralash murakkab qo'shma
gaplarni belgilang.

1) Agar traktor berilsa, yerlar traktor

bilan haydalsa, mehnat unumli bo'ladi va ma'lumotli bo'ladi.

7) Bilim shundayki, u yalang'och bilimningda ham o'zing bilan qoladi, uni o'zing bilan ham yo'qota olmasan.

8) Roja bajarilsa, dasturxon mo'l bo'ladi, yor-u do'st, birodarlar qalin bo'ladi, mehmonlar qishgacha davom etaveradi.

9) Kimki ko'p o'qisa, u bilimli bo'ladi va uning dunyoqarashi kengayadi.

10) O'ziga aytgisi keladi, lekin u yomonadi, xafa qilib qo'ysa-chi.

A) 1, 4, 5 B) 1, 2, 3, 4, 5

C) 1, 2, 5 D) 1, 2, 3, 5

102. *Shuni bilinki, ezgulikda yashayot katta va u sizning fazilatingizni ko'rsatadi.* Berilgan gap murakkab qo'shma gapning qaysi turiga kiradi?

A) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

B) aralash murakkab qo'shma gap

C) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

D) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

103. *Yurtimizda yashayotgan har qaysi inson o'zini, eng avvalo, O'zbekiston fuqarosi deb shundan keyingina muayyan bir ma'lumot vakili, aytaylik, xorazmlik, baxshlik, samarqandlik yoki Parg'ona vodiysi farzandi deb his qilishi lozim.* Ushbu gapda nechta qism tushirib qoldirilgan?

A) 7 ta B) 5 ta

C) 6 ta D) 4 ta

104. *Badiiy asar shunday daraxti, uning shoxida umumbashariy mevalar yetiladi, ildizi esa milliy zaminda yotadi.* Ushbu gap turini aniqlang.

A) aralash murakkab qo'shma gap

B) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

C) aniqlovchi ergash gapli qo'shma gap

D) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma

185. Berilgan bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gaplarning qaysilarida ergash gap bosh gaplar tarkibidagi har xil gap bo'lagi vazifasida kelgan olmoshning ma'nosini izohlab kelgan?

1. Bizga shu ma'lumki, siz ham shuni bilasizki, g'alabaga erishish oson emas.

2. Kim ertalab vaqtli uyg'onsa, uning ishlari samarali bo'ladi, kun davomida kayfiyati yaxshi bo'ladi.

3. Kimning qalbi pok bo'lsa, uning ishlari o'z-o'zidan yurishib ketaveradi, hamma unga madadkor bo'ladi.

4. Kimki ko'p o'qisa, uning dunyoqarashi kengayadi, fikrlarini hamma hurmat qiladi.

A) 2, 4 B) 1, 2, 4

C) 1, 3 D) 1, 2, 3, 4

186. Tarkibida o'zaro shakldosh so'z yasovchi qo'shimchalar ishtirok etgan bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gapni aniqlang.

A) Istagimiz shuki, hayot farovon bo'lsan, hech kim yomonlik ko'rmasin.

B) Suv ko'p bo'lsa, ekinlar yaxshi o'sadi, dasturxon to'kin bo'ladi.

C) Sen nimani istasang, sen nimani so'rasang, o'shani muhayyo qilamiz.

D) Xalqimiz shuni istaydiki, yutimiz tinch bo'lsin, farzadlarimiz o'kinch nimaligini bilmasin.

187. Ham bosh gaplar, ham ergash gaplar tarkibida yasama so'z(lar) qatnashgan bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gapni toping.

A) Kimki ko'p o'qisa, u bilimli bo'ladi, dunyoqarashi kengayadi, mustaqil fikrlashga odatlanadi.

B) Boshimda o'ynar qamchilar, qon ko'zlarimdan tomchilar, bir benavo gul yanchilar, ozodkorim kelmasa.

C) Xalqimiz shunga ishonadiki, yurtimiz tinch bo'ladi, mustaqilligimiz bardavom bo'ladi.

D) Kishilarning huquqiy bilimi yuksalsa, har kim o'z haq-huquqini ongli ravishda bilsa, himoya qila olsa, jamiyatda demokratiya rivojlanadi.

188. *Kimki menga zulm emas, mehr ko'rsata olsa, unga ham, mehrim baland bo'ladi, u insonlar orasidagi eng yaqin do'stim bo'ladi.* Ushbu gap murakkab qo'shma gaplarning qaysi turiga mansub?

A) aralash murakkab qo'shma gap
B) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

C) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

D) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

189. *Do'stlaringning mehrimi qozonay desang, alar senga yaxshi munosabat qilishini xohlasang, sen ham ularga yaxshi muomalada bo'lishing lozim.* Berilgan gap murakkab qo'shma gapning qaysi turiga kiradi?

A) aralash murakkab qo'shma gap
B) bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap

C) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

D) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

190. *Unutmangki, farzandlarimizning har qanday illatlarga ruju qo'yishlarida, avvalo, otana, mahalla-ko'y, bir so'z bilan aytganda, o'zimizning bilib-bilmay qilgan xatti-harakatlarimiz bosh omil bo'lib xizmat qiladi.*

Ushbu gap...

A) bog'langan qo'shma gap

B) bog'lovchisiz qo'shma gap

C) murakkab qo'shma gap

D) ergashgan qo'shma gap

191. 1. Kimki o'rganishni or bildi, Har qadamda o'zini xor bildi.

2. Kimki bировga choх qazisa, unga o'zi tushadi.

3. Kimki o'zining ma'naviy quvvatidan foydalanmasa, bu quvvat tark etadi.

4. Agar piyola, bexosdan sinsa, qayg'urmang, bu – baxtdan nishona.

5. Uni tanib olish qiyin edi, chunki yelkalari kengaygan edi, katta ko'zlari dumaloq shakl olgan edi.

Ushbu gaplar haqidagi to'g'ri ma'lumotlarni aniqlang.

1) 1-gap to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap;

2) 2-gap ega ergash gapli qo'shma gap;

3) 3-gap ega ergash gapli qo'shma gap;

4) 4-gap murakkab qo'shma gap;

5) 5-gap bir necha ergash gapli murakkab qo'shma gap.

A) 2, 3, 4, 5 B) 2, 3, 4

C) 1, 2, 4, 5 D) 2, 4, 5

KO'CHIRMA VA O'ZLASHTIRMA GAP HAMDA MATNLAR YUZASIDAN SAVOLLAR

1. Birovning aynan keltirilgan gapi qanday nomlanadi?
 A) ko'chirma gap
 B) muallif gapi
 C) o'zlashtirma gap
 D) qo'shma gap
2. So'zlovchining gapi qanday nomlanadi?
 A) ko'chirma gap
 B) muallif gapi
 C) o'zlashtirma gap
 D) qo'shma gap
3. O'zgalaming hech o'zgarishsiz nutqqa olib kirilgan gapi qanday nomlanadi?
 A) ko'chirma gap
 B) muallif gapi
 C) o'zlashtirma gap
 D) qo'shma gap
4. O'zgalaming mazmuni saqlanib, shakli o'zgartirilgan gapi qanday nomlanadi?
 A) ko'chirma gap
 B) muallif gapi
 C) o'zlashtirma gap
 D) qo'shma gap
5. Ko'chirma gap darak gap bo'lsa, nuqta qayerga qo'yiladi?
 A) qo'shtimoq ichiga
 B) qo'shtimoqdan so'ng
 C) qo'shtimoq ichi va qo'shtimoqdan so'ng
 D) tinish belgisi qo'yilmaydi
6. Ko'chirma gap qanday gap bo'lsa, tinish belgisi qo'shtimoq ichiga yoziladi?
 A) so'roq gap B) undov gap
 C) darak gap D) A va B
7. Ko'chirma gap darak gap bo'lsa, muallif gapi ko'chirma gapning orasida kelsa, muallif gapidan keyin qanday tinish belgisi ishlatiladi?
 A) nuqta
 B) vergul
 C) vergul yoki nuqta
 D) hech qanday tinish belgisi qo'yilmaydi
8. «Husayn Voiz Koshifiy Sharqda ma'lum va mashhur shaxs // – deb yozadi Najmiddin Komilov «Tafakkur karvonlari» asarida // – U Navoiyga bag'ishlab kitob yozgan, uning mehrini qozongan yaqin kishisi, muxlisi, do'sti edi». Ushbu gapda «//» belgisi o'rniga qanday tinish belgilari qo'yiladi?
 A) nuqta, nuqta B) vergul, nuqta
 C) vergul, vergul D) nuqta, vergul
9. Darak gap shaklidagi ko'chirma gap kesimi o'zlashtirma gapga aylantirilganda qanday gap bo'ladi bo'lib keladi?
 A) qaratuvchi aniqlovchi
 B) tushum kelishigidagi harakat nomi yoki sifatdosh bilan ifodalangan to'ldiruvchi
 C) kesim
 D) ega
10. Darak gap shaklidagi ko'chirma gap egasi o'zlashtirma gapga aylantirilganda qanday gap bo'ladi bo'lib keladi?
 A) qaratuvchi aniqlovchi
 B) tushum kelishigidagi harakat nomi yoki sifatdosh bilan ifodalangan to'ldiruvchi
 C) kesim
 D) ega
11. Ko'chirma gapli qo'shma gaplarda qaysi gap bo'ladi o'zlashtirma gapning egasi bo'lib gap boshida keladi?
 A) ko'chirma gapning egasi
 B) muallif gapining egasi
 C) ko'chirma gapning kesimi
 D) muallif gapining kesimi
12. Qanday shakldagi gaplar ko'chirma gapga aylantirilsa, ifoda maqsadiga ko'ra o'z shaklini o'zgartiradi?
 A) so'roq gaplar

- B) buyruq gaplar
B) darak gaplar
D) so'roq va buyruq gaplar
13. Ko'chirma gap tarkibidagi qaysi bo'laklar tushirib qoldiriladi?
A) undovlar
B) kiritmalar
C) undalmalar
D) undov va kiritmalar
14. Undalmalar o'zlashtirma gapning qaysi bo'lagiga aylantiriladi?
A) chiqish kelishigidagi to'ldiruvchiga
B) jo'nalish kelishigidagi to'ldiruvchiga
C) tushum kelishigini olgan to'ldiruvchiga
D) ko'makchili to'ldiruvchiga
15. O'zganing gapidan necha xil yo'l bilan foydalaniladi?
A) 3 xil B) 2 xil C) 4 xil
D) o'zgalaming gapidan foydalanilmaydi
16. Ko'chirma gap o'zlashtirma gapga aylantirilganda yuzaga keladigan shakliiy o'zgarishlar qaysi javobda noto'g'ri izohlangan?
A) ko'chirma gapning egasi qaratqich aniqlovchiga aylantiriladi
B) muallif gapining egasi o'zlashtirma gapning egasiga aylanadi
C) ko'chirma gapning kesimi o'zlashtirma gapning kesimi bo'lib keladi
D) undalma chiqish kelishigidagi to'ldiruvchiga aylantiriladi
17. Ko'chirma gapli qo'shma gaplarda tinish belgilari to'g'ri qo'llangan shartli belgili javobni toping.
A) M: «K». M: «K»? M: «K»!
B) «K – M, – K».
C) «K», – M. «K?» – M. «K!» – M.
D) barcha javoblardagi modellar to'g'ri
18. Ko'chirma gaplarni o'zlashtirma gapga aylantirishda ko'chirma gap tarkibidagi undalma qay shaklda bo'ladi?
A) undalma tushirib qoldiriladi
B) chiqish kelishigidagi to'ldiruvchiga aylantiriladi
C) qaratuvchi aniqlovchiga aylantiriladi
D) tushum kelishigidagi sifatlovchi yoki harakat nomi bilan ifodalangan to'ldiruvchiga aylantiriladi
19. «Qizim, umring uzoq bo'lsin», – dedi yo'lovchi. Qaysi qatorda mazkur ko'chirma gapli qo'shma gap o'zlashtirma gapga to'g'ri aylantirilgan?
A) Yo'lovchi qizga umri uzoq bo'lishini tiladi
B) Yo'lovchi qizga umri uzoq bo'lishini aytdi
C) Yo'lovchi: «Umring uzoq bo'lsin, qizim», – dedi
D) Yo'lovchi qizga umrining uzoq ekanini uqtirdi
20. Ko'chirma gapli qo'shma gaplar o'zlashtirma gapga aylantirilganda ko'chirma gap tarkibidagi undov so'zlar qanday bo'lakka aylanadi?
A) chiqish kelishigidagi to'ldiruvchiga
B) undov so'zlar tushirib qoldiriladi
C) o'zlashtirma gapning egasiga
D) tushum kelishigidagi to'ldiruvchiga
21. Darak gap shaklidagi ko'chirma gaplar o'zlashtirma gapga aylantirilganda darak gap egasi qanday shaklda bo'ladi?
A) ega tushirib qoldiriladi
B) qaratuvchi aniqlovchiga aylantiriladi
C) o'zlashtirma gap egasi bo'lib gap boshida keladi
D) sifatdosh yoki harakat nomi bilan ifodalangan to'ldiruvchiga aylantiriladi
22. Ko'chirma gap o'zlashtirma gapga aylantirilganda ko'chirma gap egasi qanday bo'lak vazifasida keladi?
A) ega
B) to'ldiruvchi
C) qaratqich-anqiqlovchi
D) kesim
23. Berilgan ko'chirma gapli qo'shma gaplarning qaysi birida ko'chirma gap qismi ega ergash gapli qo'shma gapga teng?

A) Shunda podshoh jah! bilan dedi: «Sen aytgan rost gapdan ko'ra uning yolg'oni menga ko'proq ma'qul tushdi, chunki uning yolg'oni xayrixohlik yuzasidan aytilgan edi»

B) Sofdil vazirlardan biri: «Ey podshohi olam, har kim g'azabini ichiga yutsa, u gunohkorning gunohidan o'tadi», – debdi

C) Ikkinchi vazir: «Bu asir podshohni haqorat qildi va Sha'niga yomon gaplar aytdi», – debdi

D) Kimki ilm urug'ini sepsa, u ulug'lik mevasini teradi

24. Berilgan ko'chirma gapli qo'shma gaplarning qaysi birida ko'chirma gap qismi bog'langan qo'shma gapga teng?

A) Shunda podshoh jah! bilan dedi: «Sen aytgan rost gapdan ko'ra uning yolg'oni menga ko'proq ma'qul tushdi, chunki uning yolg'oni xayrixohlik yuzasidan aytilgan edi»

B) Sofdil vazirlardan biri: «Ey podshohi olam, har kim g'azabini ichiga yutsa, u gunohkorning gunohidan o'tadi», – debdi

C) Ikkinchi vazir: «Bu asir podshohni haqorat qildi va Sha'niga yomon gaplar aytdi», – debdi

D) Ro'paradagi tog'ning qora bag'ridan tutun ko'tarildi va u yerdan yo'tal tovushi eshitildi

25. Berilgan ko'chirma gapli qo'shma gaplarning qaysi birida ko'chirma gap qismi sabab ergash gapli qo'shma gapga teng?

A) Shunda podshoh jah! bilan dedi: «Sen aytgan rost gapdan ko'ra uning yolg'oni menga ko'proq ma'qul tushdi, chunki uning yolg'oni xayrixohlik yuzasidan aytilgan edi»

B) Sofdil vazirlardan biri: «Ey podshohi olam, har kim g'azabini ichiga yutsa, u gunohkorning gunohidan o'tadi», – debdi

C) Ikkinchi vazir: «Bu asir podshohni haqorat qildi va Sha'niga yomon gaplar aytdi», – debdi

D) Soliqni bermangiz demayman, chunki sizning itoatingiz menga bunday rohatlar bergay

26. Darak gap shaklidagi ko'chirma gap o'zlashtirma gapga aylantirilganda ko'chirma gapning egasi qanday bo'lakka aylantiriladi?

A) to'ldiruvchiga

B) qaratqich aniqlovchiga

C) o'zlashtirma gap egasiga

D) o'zlashtirma gap kesimiga

27. *Gavharshodbegim shunday dedi: «Sirdaryoning suvi Zarafshonnikidan ham ko'p, amirzodam. Agar undan shohariq chiqarilsa, qancha suvsiz joylar obod bo'lardi».* Ushbu ko'chirma gapli qo'shma gap o'zlashtirma gapga aylantirilganda *amirzodam* so'zi qaysi gap bo'lagi shaklida keladi?

A) undalma

B) ega

C) vositali to'ldiruvchi

D) vositasiz to'ldiruvchi

28. *Gavharshodbegim shunday dedi: «Sirdaryoning suvi Zarafshonnikidan ham ko'p, amirzodam. Agar undan shohariq chiqarilsa, qancha suvsiz joylar obod bo'lardi».* Ushbu ko'chirma gapli qo'shma gap o'zlashtirma gapga aylantirilganda *ko'p* so'zi qaysi gap bo'lagiga aylanadi?

A) daraja-miqdor holi

B) kesim

C) aniqlovchi

D) to'ldiruvchi

29. *Gavharshodbegim shunday dedi: «Sirdaryoning suvi Zarafshonnikidan ham ko'p, amirzodam. Agar undan shohariq chiqarilsa, qancha suvsiz joylar obod bo'lardi».* Ushbu ko'chirma gapli qo'shma gapda *joylar* so'zi qaysi

gap bo'lagi vazifasida kelgan, bu gap o'zlashtirma gapga aylantirilgan, bu gap gap bo'lagi shaklini oladi?

- A) o'rin holi; o'rin holi sifatida qoladi
 B) ega; ega sifatida qoladi
 C) ega; qaratqich aniqlovchiga aylanadi
 D) o'rin holi; belgisiz qaratqich aniqlovchiga aylanadi

30. Qaysi vositalar matndagi gaplarni bir-biriga bog'lovchi vositalar hisoblanadi?

- 1) bog'lovchilar; 2) bog'lovchi vazifasidagi ayrim so'zlar; 3) takroriy bo'laklar; 4) olmoshlar; 5) sinonimlar.

- A) 1, 2, 3, 4, 5 B) 1, 2, 3, 4
 C) 1, 2, 3 D) 1, 2

31. Makromatn haqidagi to'g'ri hukmni toping.

- 1) bir necha gaplarning o'zaro mazmuniy bog'lanishidan tashkil topadi;
 2) bir necha gaplarning grammatik bog'lanishidan tashkil topadi;
 3) qo'shma gaplarga nisbatan yirikroq bo'ladi;
 4) qo'shma gaplar bilan teng shaklda bo'ladi;

5) bir umumiy maznu ostida birlashgan bir necha mikromatnlardan tashkil topadi.

- A) 1, 2, 3, 4, 5 B) 1, 3, 4, 5
 C) 1, 4, 5 D) 1, 2, 3, 5

32. «KG + MG + KG» ko'rinishiga ega bo'lgan ko'chirma gapli qo'shma gaplarda tinish belgilarining qo'larashi haqidagi to'g'ri hukmni toping.

- A) muallif gap bilan ko'chirma gapning uzilgan joyi vergul va tire bilan ajratiladi
 B) muallif gapdan so'ng ko'chirma gapning qo'larashi nuqta va tire yoki vergul va tire bilan ajratiladi
 C) muallif gapdan so'ng ko'chirma gapning qo'larashi nuqta va tire bilan ajratiladi
 D) har ikki hol ham to'g'ri

33. Qaysi qatoridagi gapda ko'chirma gapli qo'shma gaplarda tinish belgilari noto'g'ri qo'llangan?

- A) «Yur, bolam, senga bitta muzqaymoq olib beray!» – dedi to'satdan
 B) Erto'ev: «Mayli, mayli, buni keyin gaplashamiz» – dedi kulib
 C) Mashrab esa: «Bo'lmasa, nima qilaylik?» – dedi titrab

D) Inobat go'yo Erto'evning gapini eshitmaganday, birinchi unga yuzlanib: «Nega bunday deysiz, Umarov aka, – dedi sekin, – unisiyam kerak, bunisiyam»

34. Karimjon a'lo o'qish va odobi bilan litseyda katta hurmatga ega. U jamoat ishlarida ham faol qatnashadi. Ushbu matnda birinchi gap ikkinchi gap bilan qanday vosita orqali bog'langan?

- A) faqat mazmunan
 B) olmosh vositasida
 C) bog'lovchi vositasida
 D) takroriy bo'lak vositasida

35. Mikromatnni hosil qilishda qatnashuvchi takrorlar haqidagi to'g'ri hukmni toping.

- A) takrorlar mikromatnni bog'lovchi eng muhim bog'lovchi vosita
 B) takrorlar uslubiy bo'yqordorlik hosil qiladi
 C) takrorlar gap boshida yoki gap oxirida qo'llaniladi
 D) takrorlar mikromatnni bog'lovchi vosita hisoblanmaydi

36. Quyidagi gapda nima uchun ko'chirilgan gapdan so'ng qo'shtirnoq yopilib, vergul va tire qo'yilgan? «Yer – xazina, suv – gavhar», – deydi xalqimiz.

- A) ko'chirilgan gap so'roq gap bo'lgani uchun
 B) ko'chirilgan gap darak gap bo'lgani uchun

3) muallif gapi koʻchirilgan gap bilan kelgani uchun

4) koʻchirilgan gap his-hayajon gap kelgani uchun

5) Koʻchirma gap egasi II shaxs boʻlmish bilan ifodalangan boʻlsa, oʻzlashtirma gapda ega nechanchi shaxs boʻlishlik olmoshi shaklida boʻladi?

- A) I shaxs B) II shaxs
C) III shaxs D) I va II shaxs

6) Mikromatni hosil qilishda eng muhim vosita boʻlib xizmat qiluvchi, ham bogʻlovchi, ham uslubiy boʻyoqdorlik hosil qiluvchi vosita qaysi?

- A) bogʻlovchilar B) takrorlar
C) olmoshlar D) sinonimlar

7) – Oʻgʻlim, umringni bekorga oʻtkazma, – dedi yoʻlovchi. Ushbu koʻchirma gapni oʻzlashtirma gapga aylantirganda boʻladigan oʻzgarishlarni aniqlang.

A) koʻchirma gapning ifoda maqsadiga koʻra turi oʻzgarmaydi

B) muallif gapining kesimi oʻzgarmaydi

C) qoʻshma gap sodda gapga aylanadi

D) gap boʻlaklari bilan aloqaga tushmaydigan boʻlak tushib qoladi

8) Muallif gapi koʻchirma gapning ichida kelsa, muallif gapidan soʻng koʻchirma gapning qolgan qismi qanday tinish belgilari bilan davom etadi?

- A) nuqta va tire
B) vergul va tire
C) tire
D) vergul va tire yoki nuqta va tire

9) *Endi senlar oʻqib oq-qorani taninglar deydi Xoliyor amaki Hozir dunyo ilmli odamlarniki.* Ushbu gapda tire qaysi soʻz(lar)dan keyin qoʻyiladi?

- A) taninglar, Xoliyor amaki
B) Xoliyor amaki
C) deydi, Xoliyor amaki
D) taninglar

10) *Endi senlar oʻqib oq-qorani taninglar deydi Xoliyor amaki Hozir dunyo ilmli odamlarniki.* Ushbu gapda qaysi soʻzlardan oldin vergul qoʻyiladi?

- A) taninglar, Xoliyor amaki
B) deydi, hozir
C) deydi, Xoliyor amaki
D) deydi, taninglar

11) *Kel oʻzbek qardoshim kel mening aziz qoʻnogʻim boʻl qalbing huzurli oʻlsun dedi u oʻrnidan turib.* Ushbu gapda nechta vergul qoʻllaniladi?

- A) 6 ta B) 7 ta
C) 5 ta D) 8 ta

12) Koʻchirma gapli qoʻshma gapning qoʻshma gap qismida payt maʼnoli gapni toping.

A) «Qalinroq kiyintirsam, isib ketmay-sanmi?» – soʻradilar onam

B) «Kim koʻp oʻqisa, u koʻp biladi», – deydilar ustozimiz

C) Kechqurun osh suzsak, bir nasiba kam

D) Nasiba ukasiga dedi: «Dutor chalib oʻtirsam, tori uzilib ketdi»

13) Quyidagi koʻchirma gapda ishlatiladigan tinish belgilari tartibi qaysi javobda toʻgʻri koʻrsatilgan?

Xalqimiz deydi Sabr tagi sariq oltin

A) ikki nuqta, qoʻshtirnoq, qoʻshtirnoq, nuqta

B) ikki nuqta, qoʻshtirnoq, tire, qoʻshtirnoq

C) ikki nuqta, qoʻshtirnoq, tire, qoʻshtirnoq, nuqta

D) ikki nuqta, qoʻshtirnoq, tire, nuqta, qoʻshtirnoq

14) Koʻchirma gap oʻzlashtirma gapga aylantirilganda koʻchirma gap tarkibidagi qaysi boʻlak -lik, ekanlik kabi shakllarni olib oʻz vazifasini oʻzgartiradi?

- A) ega B) kesim
C) toʻldiruvchi D) aniqlovchi

47. Qaysi javobda ko'chirma gapli qo'shma gapda finish belgilarining ishlatilishi bilan bog'liq qoidalarga to'la rioya qilingan?

A) «To'xtang endi – dedi u. – Siz mendan ham fidoyi chiqib qoldingiz»

B) Donolar deydi – «Bolaga mehrni buyruq bilan singdirib bo'lmaydi»

C) «Esli odam so'z boshlamas «men» bilan...» – degan edi turkman shoiri Maxtumquli

D) – Sag'al katta-ku! Deyman sevinganimdan entikib

48. Agar ko'chirma gap o'zlashtirma gapga aylantirilsa, ko'chirma gapdagi undalma o'zlashtirma gapda qanday sintaktik vazifa bajaradi?

A) to'ldiruvchi B) aniqlovchi

C) hol D) ega

49. *Shunda Xorun ar-Rashid: «Barcha aqlning yo'li birdir va ikkala ta'birning negizi bir yerga boradi, ammo bu ibora bilan u iboraning orasida farq bago'yat ko'pdir», – deydi.* Ushbu ko'chirma gapli qo'shma gapning ko'chirma gap qismi haqidagi to'g'ri fikrni aniqlang.

A) bog'langan qo'shma gap

B) qismlari uyushgan murakkab qo'shma gap

C) aralash murakkab qo'shma gap

D) bir necha bosh gapli murakkab qo'shma gap

50. Ko'chirma gaplardan qaysi biri o'zlashtirma gapga aylantirilganda to'ldiruvchi uyushadi?

A) «Aql, – deb yozadi Jaloliddin Rumiy, – alqdan quvvat oladi»

B) Binoiy shunday deydi: «Kishi yaxshiligi ishidan ma'lum»

C) Oybek deydi: «Yurt uchun xizmat qilish muqaddas burch»

D) Navoiy yozadi: «Ustoz otangdan ulug' va muqaddas»

51. Muallif gapining kesimini aniqlang: «Yur, bo'tam, senga bitta muzqaymoq olib beray!» – dedi to'satdan.

A) to'satdan B) dedi

C) olib beray D) yur, olib beray

52. Qaysi javobda ko'chirma gap o'zlashtirma gapga aylantirilganda yur beradigan shakli o'zgarishlar noto'g'ri izohlangan?

A) ko'chirma gapning egasi qaratqich aniqlovchiga aylantiriladi

B) muallif gapining egasi o'zlashtirma gapning egasiga aylanadi

C) undalma chiqish kelishigldan to'ldiruvchiga aylantiriladi

D) ko'chirma gapning kesimi o'zlashtirma gapning kesimi bo'lib keladi

53. Ko'chirma gapli qo'shma gap o'zlashtirma gapga aylantirilganda ko'chirma gap tarkibidagi qaysi gap bo'lagi vositali to'ldiruvchiga aylanadi?

A) kesim

B) undalma

C) ega

D) hech biri vositali to'ldiruvchiga aylanmaydi

54. Ko'chirma gapli qo'shma gap tarkibidagi qaysi gap bo'laklari o'zlashtirma gapga aylantirilganda o'z shaklini o'zgartirmaydi?

1) ega; 2) aniqlovchi; 3) hol; 4) kesim; 5) to'ldiruvchi.

A) 1, 4, 5

B) 1, 3, 4

C) 2, 3, 5

D) 2, 3, 4, 5

55. Ko'chirma gapli qo'shma gap tarkibidagi qaysi gap bo'laklari o'zlashtirma gapga aylantirilganda o'z shaklini o'zgartiradi?

1) ega; 2) aniqlovchi; 3) hol; 4) kesim; 5) to'ldiruvchi.

A) 1, 4

B) 1, 2, 4

C) 2, 3, 5

D) 1, 4, 5

66. Ko'chirma gapli qo'shma gaplar o'zlashtirma gapga aylantirilganda gapning ifoda maqsadiga ko'ra qaysi tarkibdagi o'z shaklini o'zgartiradi?

1) darak gap; 2) so'roq gap; 3) istak gap; 4) buyruq gap.

- A) faqat 1 B) 2, 4
C) 2, 3, 4 D) faqat 2

67. Ko'chirma gapli qo'shma gaplar o'zlashtirma gapga aylantirilganda gapning ifoda maqsadiga ko'ra qaysi tarkibdagi o'z shaklini o'zgartirmaydi?

1) darak gap; 2) so'roq gap; 3) istak gap; 4) buyruq gap.

- A) faqat 1 B) 2, 4
C) 2, 3, 4 D) faqat 2

68. Berilgan qaysi gaplardagi ko'chirma gaplar o'zlashtirma gapga aylantirilganda ifoda maqsadiga ko'ra o'z shaklini o'zgartiradi?

1. «Bor, dadangga chop!» – dedi shoshib.
2. «Yur, bolam, senga bitta qiziqayriq olib beray!» – dedi to'satdan.
3. «Nega xat-pat, telegramma yubormadingiz?» – dedi Jo'ra.
4. Xalqimiz deydi: «Sabr tagi – sariq gilina».

- A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 2, 3
C) faqat 3 D) 1, 2

69. «To'g'ri, qoloqdan cho'loq yaxshisi», – dedi Dilshod. Ushbu ko'chirma gapli qo'shma gap o'zlashtirma gapga aylantirilganda ko'chirma gap tarkibidagi nechta bo'lak tushib qoladi?

- A) 1 B) 2 C) 3
D) hech bir gap bo'lagi tushib qoimaydi

70. «Sizlar bir oilaning farzandisizlar», – dedi rais. Ushbu ko'chirma gapli qo'shma gap o'zlashtirma gapga aylantirilganda ko'chirma gap tarkibidagi nechta bo'lak o'z shaklini o'zgartirmaydi?

- A) 1 B) 2 C) 3
D) barcha gap bo'lagi o'z shaklini o'zgartiradi

71. O'qituvchi talabalarga odobning yuqori bosqichi go'zal xulqligini tushuntirdi. Ushbu o'zlashtirma gap ko'chirma gapga aylantirilganda qaysi gap bo'lagi ko'chirma gapning egasi bo'lib keladi?

- A) odobning B) xulqligini
C) talabalarga D) bosqichi

72. Opasi insonning eng zo'r yordamchisi o'zining aqli ekanligini uqtirdi. Ushbu o'zlashtirma gap ko'chirma gapga aylantirilganda qaysi gap bo'lagi ko'chirma gapning egasi bo'lib keladi?

- A) insonning B) o'zining
C) yordamchisi D) aqli ekanligini

73. Donishmandlar yalqovlik muhtojlik eshigi ekanligini uqtirganlar. Ushbu o'zlashtirma gap ko'chirma gapga aylantirilganda qaysi gap bo'lagi ko'chirma gapning egasi bo'lib keladi?

- A) donishmandlar B) yalqovlik
C) muhtojlik D) eshigi

74. Nodiraxon sukut salomatlikni, yaxshilik izzat va obro'ni keltirishini aytdi. Ushbu o'zlashtirma gap ko'chirma gapga aylantirilganda qaysi gap bo'lagi ko'chirma gapning kesimi bo'lib keladi?

- A) salomatlikni B) izzat va obro'ni
C) keltirishini D) aytdi

75. «Ko'ngil ko'ngildan suv ichadi», – deydilar. Ushbu ko'chirma gapli qo'shma gap o'zlashtirma gapga aylantirilganda ko'chirma gap tarkibidagi nechta bo'lak o'z shaklini o'zgartirmaydi?

- A) 1 B) 2 C) 3
D) barcha gap bo'lagi o'z shaklini o'zgartiradi

76. «Ko'ngil ko'ngildan suv ichadi», – deydilar. Ushbu ko'chirma gapli qo'shma gap o'zlashtirma gapga aylantirilganda ko'chirma gap tarkibidagi qaysi bo'lak(lar) o'z shaklini o'zgartirmaydi?

- A) ega va to'diruvchi

- B) hol va to'ldiruvchi
C) aniqlovchi va to'ldiruvchi
D) to'ldiruvchi
67. «So'z san'atining qudrati shundaki, – deydi Asqad Muxtor, – u hayotda aynan bo'lmagan narsalarga, hodisalarga jon kirgizib yuboradi». Ushbu gapda ko'chirma gap qanday gap hisoblanadi?
A) ega ergash gapli qo'shma gap
B) kesim ergash gapli qo'shma gap
C) to'ldiruvchi ergash gapli qo'shma gap
D) bog'langan qo'shma gap
68. «Husayn Voiz Koshifiy Sharqda ma'lum va mashhur shaxs, – deb yozadi N.Komilov. – U Navoiyga bag'ishlab kitob yozgan, uning mehrini qozongan yaqin kishisi, muxlisi, do'sti edi». Ushbu gap o'zlashtirma gapga aylantirilganda o'zlashtirma gap tarkibidagi qaysi gap bo'ladi uyushiq bo'lak bo'ladi?
A) ega B) kesim
C) aniqlovchi D) to'ldiruvchi
69. Qadimgilar demishki O'z uyim o'lan to'shagim. Ushbu gapda qo'yilishi kerak bo'lgan tinish belgilari tartibi qaysi javobda berilgan?
A) ikki nuqta, qo'shtirnoq, qo'shtirnoq, nuqta
B) ikki nuqta, qo'shtirnoq, tire, qo'shtirnoq, nuqta
C) tire, qo'shtirnoq, qo'shtirnoq, nuqta
D) ikki nuqta, qo'shtirnoq, vergul, qo'shtirnoq, nuqta
70. Ko'chirma gap qismi bog'lovchisiz qo'shma gapdan iborat bo'lgan gapni toping.
A) "Qorinni ovqat to'ydiradi, aqlni esa hikmat to'ldiradi", – deydi xalqimiz.
B) "Tilga ixtiyorsiz – elga e'tiborsiz", – deydi Alisher Navoiy.
C) Donolar deydi: "Vaqtning ketdi – baxting ketdi".

- D) "Kamgaplik, – deydi Hamid Olimjon, – donolik yo'lining boshlanishi".
71. Oydin Hojiyeva xalqni og'li sinovlar, mashaqqatlar, ulug' o'zgarishlar jipslashtirishini, uning kuch-qudratini imtihon qilishini yozadi. Ushbu gap ko'chirma gapga aylantirilganda ko'chirma gap tarkibida qaysi gap bo'laklari uyushib keladi?
A) ega va kesim
B) ega va aniqlovchi
C) ega va to'ldiruvchi
D) aniqlovchi va to'ldiruvchi
72. G'afur G'ulom Erkin Vohidovning mudragan aruzni uyg'otib yuborganini, uni arabiy so'zlardan tozalab, sof o'zbek g'azalini yaratayotganini gapirdi. Ushbu gap ko'chirma gapga aylantirilganda ko'chirma gapning qaysi bo'lagi uyushib keladi?
A) ega B) to'ldiruvchi
C) kesim D) aniqlovchi
73. "Husayn Voiz Koshifiy Sharqda ma'lum va mashhur shaxs deb yozadi Najmiddin Komilov "Tafakkur karvonlari" asarida U Navoiyga bag'ishlab kitob yozgan, uning mehrini qozongan yaqin kishisi, muxlisi, do'sti edi". Berilgan ko'chirma gapli qo'shma gapda muallif gapidan keyin qaysi tinish belgilari qo'llanadi?
A) vergul, tire B) ikki nuqta
C) tire D) nuqta, tire
74. Agar ko'chirma gap o'zlashtirma gapga aylantirilsa, ko'chirma gapdagi qaysi sintaktik birlik qaratqich aniqlovchi vazifasini bajaradi?
A) to'ldiruvchi B) aniqlovchi
C) undalma D) ega
75. Qaysi qatorda o'zlashtirma gap mavjud?
A) "Kitob – beminnat do'st", – dedi bobom.

B) Yaxshilikning belgisi saxiylikdir.

C) Deydilarki, oyda ham dog' bor.

D) Dugonasi uning maktabda o'qiganligini aytdi.

75. *Bir kishi bir hakim huzurida mufofda so'zlarni haddan ortiq ko'p gapirdi va so'z orasida:*

"Ko'p so'zladim. Endi so'zlashni bosh qilay", - dedi. Hakim unga tiroz bildirdi: "Yo'q, sen hali so'z so'zlaganing yo'q!" Berilgan parchaning ko'chirma gap qismida nechta yasama so'z mavjud?

A) 5 B) 2 C) 3 D) 4

76. *"O'g'lim, umringni behuda o'tkazma", - dedi yo'lovchi.* Ushbu gapni o'zlashtirma gapga aylantirilganda hosil bo'ladigan o'zgarishlar to'g'ri berilgan javobni aniqlang.

A) Qo'shma gap sodda gapga aylanadi.

B) Ko'chirma gapning ifoda maqsadiga ko'ra turi o'zgaraydi.

C) Muallif gapining kesimi o'zgaraydi.

D) Gap bo'laklari bilan aloqaga kirishmaydigan bo'lak tushib qoladi.

77. *Hali ko'nglingiz g'unchaday yosh ota dedi Sayramov*

Tushirib qoldirilgan tinish belgilarini aniqlang.

A) qo'shtimoq, qo'shtimoq, vergul, tire, nuqta

B) qo'shtimoq, vergul, qo'shtimoq, vergul, tire, nuqta

C) qo'shtimoq, vergul, qo'shtimoq, tire, nuqta

D) qo'shtimoq, vergul, qo'shtimoq, nuqta

78. Ko'chirma gapni o'zlashtirma gapga aylantirilganda, darak gap shaklidagi ko'chirma gap kesimi qaysi gap shaklida va qaysi gap bo'lagi vazifasida keladi?

A) Gapning kesimi tushum kelishigidagi sifatosh yoki harakat nomi bilan ifodalangan to'ldiruvchiga o'zgartiriladi.

B) Gapning kesimi qaratqich kelishigidagi sifatosh bilan ifodalangan to'ldiruvchiga o'zgartiriladi.

C) Gapning kesimi jo'nalish kelishigidagi sifatosh bilan ifodalangan to'ldiruvchiga o'zgartiriladi.

D) Gapning kesimi chiqish kelishigidagi harakat nomi bilan ifodalangan to'ldiruvchiga o'zgartiriladi.

79. *Kamgapiik deydi H.Olimjon donolik yo'lining boshlanishi* Ushbu gapda ishlatilgan tinish belgilarini to'g'ri qo'ying?

A) qo'shtimoq, tire, vergul, tire, qo'shtimoq, nuqta

B) qo'shtimoq, vergul, tire, nuqta, tire, qo'shtimoq, nuqta

C) qo'shtimoq, vergul, tire, vergul, tire, qo'shtimoq, nuqta

D) qo'shtimoq, tire, nuqta, tire, qo'shtimoq, nuqta

80. Qaysi fikr noto'g'ri?

A) Ko'chirma gapni o'zlashtirma gapga aylantirganda, muallif gapining egasi o'zlashtirma gap egasi bo'lib gap boshida keladi.

B) Ko'chirma gapni o'zlashtirma gapga aylantirganda, so'roq, buyruq, shaklidagi ko'chirma gaplar darak gap shakliga aylantiriladi.

C) Muallif gapining kesimi vazifasidagi aytdi so'zi dedi so'zi bilan almashadi.

D) Ko'chirma gap tarkibidagi undov, kirish so'zlar tushirib qoldiriladi.

81. *Dadamlar: - Xo'sh qalay bu yerlar yoqdimi Hamma yoq sokin Qushlar baliqlar - bizniki - dedilar.* Ushbu gapda necha o'rinda vergul qo'llaniladi?

A) 5 o'rinda B) 4 o'rinda

C) 3 o'rinda D) 6 o'rinda

82. Quyida berilgan ko'chirma gapli qo'shma gaplarning qaysi birida tinish

belgilarining qo'llanish qoidasiga rioya qilinmagan?

A) "Endi hamisha xonadon sohibining gapiga quloq solgaysiz, – dedi Bibixonim keliniga, – aytganlarini so'zsiz bajargaysiz".

B) Guli dedi: "G'azaldan bahr topmag'an kim?"

C) Erto'yevning gapini eshitmagan Inobat birinchi unga yuzlanib: "Umarov uka, – dedi sekin, – unisiyam kerak, bunisiyam kerak".

D) Qaynonasi Bibixonim: "Biz in'omning teran an'anasi bor, – dedi sirg'alarini kelinining qulog'iga taqib qo'yar ekan".

83. Ko'chirma gapli, qo'shma gap haqida berilgan noto'g'ri hukmni toping.

A) ko'chirma gap ichida muallif gapi kelsa, muallif gapidan keyin ko'chirma gapning uzilgan qismi nuqta va tire yoki vergul va tire bilan davom etadi.

B) muallif gapi ko'chirma gapning ichida kelsa, ko'chirma gapning ikkinchi qismi bosh harf bilan davom etishi mumkin.

C) ko'chirma gap muallif gapi ichida kelsa, ko'chirma gap kichik harf bilan boshlanadi va muallif gapi bosh harf bilan davom etadi.

D) ko'chirma gap oxiriga qo'yiladigan tinish belgilari qo'shtirmoqdan keyin qo'yilish holati uchraydi.

84. – *Koyima, qizim, – dedi ona, – o'rtog'ingni quruq jo'natmaymiz.*

Quyidagi qaysi kesimlik ma'nolari ushbu ko'chirma gap qismidagi kesimlarda bir xil ifodalangan?

A) zamon va tasdiq-inkor ma'nosi

B) zamon va shaxs-son ma'nosi

C) mayl va zamon ma'nosi

D) shaxs-son va tasdiq-inkor ma'nosi

85. *"To'xtang endi – dedi u. – Siz mendan ham fidoyi chiqib*

qoldingiz. Birinchi safarimizda bir-ikki gaplashdik, lekin, mening nazarimda, o'zingiz uncha qiziqmadingiz. Ikkinchidan, bizda ham tajriba yo'q, shuning uchun bu gal o'zingiz bira bo'lsangiz".

Berilgan parchadagi muallif gapidan keyin kelgan ko'chirma gap tarkibida necha o'rinda vergul qo'yilishi lozim?

A) 7 B) 4 C) 5 D) 6

86. *Husayin Voiz Koshifiy Sharqda ma'lum va mashhur shaxs deb yozadi Najmiddin Komilov "Tafakkur karvonlari" asarida U Navoiyga bag'ishlab kitob yozgan uning mehrini qozongan yaqin kishisi muxlis do'sti edi.* Berilgan ko'chirma gapli qo'shma gapda muallif gapidan keyin qaysi tinish belgilari qo'llanadi?

A) nuqta, tire B) ikki nuqta

C) vergul, tire D) tire

87. Qaysi qatorda ko'chirma gap mavjud?

A) "Kitob – aqlning kaliti", – dedi bobom.

B) Tabassum yaxshilikning belgisidir.

C) Deydilarki, oyda ham dog' bor.

D) Akam maqtanchoq bo'lmaslikni uqtirdi.

88. Agar ko'chirma gap o'zlashtirma gapga aylantirilsa, ko'chirma gapdagi qaysi sintaktik birlik qaratqich aniqlovchi vazifasini bajaradi?

A) to'ldiruvchi B) aniqlovchi

C) undalma D) ega

89. Qaysi javobdagi ko'chirma gapli qo'shma gapda tinish belgilarining qo'llanish qoidalariga to'la rioya etilgan?

A) "Sen mehribon Onamsan, Vatan!" – dedi sahnadagi qiz zavq bilan.

B) "To'xtang endi – dedi u. – Siz mendan ham fidoyi chiqib qoldingiz"

C) Donolar deydi – "Bolaga mehmi buyruq bilan singdirib bo'lmaydi".

1) "Aql, – deb yozadi Jaloliddin Rumiy
 ... qur'ldan quvvat oladi".

2) Ko'chirma gapli qo'shma gap
 ... berilgan to'g'ri hukmlarni toping.

1) ko'chirma gap ichida muallif gapi
 bilan, muallif gapidan keyin ko'chirma
 gapning uzilgan qismi nuqta va tire yoki
 ... va tire bilan davom etadi;

2) ko'chirma gap muallif gapi ichida
 bilan, ko'chirma gap kichik harf bilan

boshlanadi va muallif gapi bosh harf bilan
 davom etadi;

3) muallif gapi ko'chirma gapning
 ichida kelsa, ko'chirma gapning ikkinchi
 qismi bosh harf bilan davom etishi
 mumkin;

4) ko'chirma gap oxiriga qo'yiladigan
 tinish belgilari qo'shtirnoqdan keyin
 qo'yilish holati uchramaydi.

A) 1, 3, 4

B) 1, 3

C) 2, 4

D) 1, 2, 3

ADABIYOTDAN SAVOLLAR

VARIANT №1 (6-sinf adabiyoti)

1. Ko'sa Maddoh nomli hikoyanavis qaysi asarda uchraydi?
 - A) "Shum bola"
 - B) "Sariq devni minib"
 - C) "Yulduzli tunlar"
 - D) "Yulduzlar mangu yonadi"
2. «Muqimiy bayozi» deb nomlangan to'plam kim tomonidan tuzilgan?
 - A) Oybek
 - B) Hamid Olimjon
 - C) G'afur G'ulom
 - D) Maqsud Shayxzoda
3. Savol-javob tarzida aytiladigan xalq qo'shig'i nomini toping.
 - A) «Boshginam og'riydi»
 - B) «Chittigul»
 - C) «Yor-yor»
 - D) «Boychechak»
4. Qaysi qatorda Abdulla Qahhor asarlari ko'rsatilgan?
 - A) «O'tmishdan ertaklar», «Bemor», «Bolalik»
 - B) «O'g'ri», «Bemor», «Shum bola»
 - C) «O'tmishdan ertaklar», «Tirilgan murda», «O'g'ri»
 - D) «O'tmishdan ertaklar», «O'g'ri», «Bemor»
5. Abay bastalagan nechta o'lan kuyi hozirgacha oqinlar tomonidan sevib ijro etilmoqda?
 - A) 15 ta
 - B) 12 ta
 - C) 17 ta
 - D) 20 ta
6. P.Qodirovning «Meros» asarida qaysi kasb egalarning hayoti aks ettirilgan?
 - A) chorvadorlarning
 - B) ziyolilarning
 - C) neftchilarning
 - D) paxtakorlarning
7. «*Otang bolasi bo'lma, odam bolasi bo'!*», «*Odam bolasi – elning lolasi*», «*Ishning omadi – o'z vaqti*» kabi o'g'itlar muallifini aniqlang.
 - A) Abay
 - B) Firdavsiy
 - C) Sheroziy
 - D) Navoiy
8. G'afur G'ulomning nasriy asarlari qayd etilgan javobni belgilang.
 - A) «Netay», «Tirilgan murda», «Yodgor»
 - B) «Mening o'g'rigina bolam», «Ko'kan», «Vaqt»
 - C) «Sog'inish», «Oltin medal», «Shum bola»
 - D) «Turksib yo'llarida», «Ko'kan», «Shum bola»
9. Qaysi qatorda Zulfiyaning Hamid Olimjon xotirasiga bag'ishlangan she'ri to'g'ri berilgan?
 - A) «O'rik gullaganda»
 - B) «Monolog»
 - C) «Vaqt»
 - D) «Bahor keldi seni so'roqlab»
10. Chuqur ma'noli va quyma shaklda kelgan hikmatli so'zlar, ibratli hikoyalar asosida qurilgan asarlar nomi keltirilgan javobni belgilang.
 - A) «Guliston», «Sadoqatnoma», «Nazm ul-javohir»
 - B) «Mahbub ul-qulub», «Saddi Iskandariy»
 - C) «Bo'ston», «Guliston», «Qutadg'u bilig»
 - D) «Sadoqatnoma», «Zarbulmasal»
11. Alisher Navoiy «Mahbub ul-qulub» asarida nimani: «*Issiq-sovuqda jonga orom beruvchi, achchiq-chuchukdan ko'ngilni ogohlantiruvchi*», – deya ta'riflagan?

- A) saxovat B) himl
C) safar D) so'z
12. T.To'laning «Yetti zog'ora qissa» asari qahramonlari to'g'ri ko'rsatilgan javobni belgilang.
- A) Qoravoy, Omon
B) Toshtemir, Baxshilla maxsum
C) Akbar, Toshpo'lat ota
D) Hoshimjon, Orif
13. «Maslahatli to'n tor kelmas» muqolisi qaysi asarda uchraydi va kim tomonidan aytilgan?
- A) «Sariq devni minib». Polvon tog'a
B) «Shum bola», Qoravoy
C) «Yulduzli tunlar», Qosimbek
D) «Sobiq», Qurbonboy
14. «Sariq devni minib» asarida Hoshimjon o'rtog'i Qosimga nechta fandan «besh» baho qo'yadi?
- A) 6 ta B) 7 ta
C) 8 ta D) 10 ta
15. Hoshimjon nechanchi bo'limga agronom etib tayinlanadi?
- A) to'rtinchi B) oltinchi
C) o'ninchi D) beshinchi
16. «*Boychechakni tutdilar, ... yog'ochga osdilar*». Nuqtalar o'rniga qo'yilishi kerak bo'lgan so'zni toping.
- A) tol B) terak
C) ho'l D) tut
17. Xudoyberdi To'xtaboyev haqidagi to'g'ri ma'lumotni aniqlang.
- A) Qo'qonning Bekvachcha mahallasida tug'ilgan.
B) Rahbaroy ismli qizga uylangan.
C) Bobosi Erkaboy va buvisi Robiyabuvilarning tarbiyasini olgan.
D) O'tmish hodisalarini xayolida qayta jonlantirib, bolalik xotiralari haqida qissa yozgan.
18. G'afur G'ulom haqidagi to'g'ri ma'lumotni aniqlang.
- A) Muharram ismli qizga uylangan.
B) «Gulxan», «Yosh kuch» jumallarida

- faoliyat yuritgan.
C) Norin shilpiq taxallusi bilan hajviy hikoyalar yozgan.
D) Onasi Oyshabibi ta'sirida adabiyotga mehri uyg'ongan.
19. Qariyb 30 yil davomida yozuvchining o'tmish xotiralarini xayolida qayta jonlantirish natijasida yaratilgan asar qaysi?
- A) «O'tmishdan ertaklar»
B) «Yulduzlar mangu yonadi»
C) «Muzqaymoq»
D) «Shum bola»
20. Boburning sohib ixtiyor eshik og'asi kim?
- A) Qosimbek B) Ali Do'stбек
C) Uzun Hasan D) Tilba Sulton
21. Bo'ri polvon hammadan zo'ri o'zimman deb o'ylab o'zidan ancha yosh bo'lgan qaysi polvondan yengilib qoladi?
- A) Nasim polvondan
B) Abray polvondan
C) Ismoil polvondan
D) Maksim polvondan
22. «Muzdini chiqarib ketsak bo'lar edi». «Shum bola» qissasidan olingan ushbu parchada qo'llangan «muzd» so'zining ma'nosi qaysi javobda to'g'ri izohlangan?
- A) hissasi, kuchi
B) uchi
C) xizmat haqi, to'lov
D) sababi, natijasi
23. «*Erta bahorda ularning tug'ay deb turgan sigirini o'g'irlab ketishdi*». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?
- A) «O'g'ri»
B) «Muzqaymoq»
C) «Urushning so'nggi qurboni»
D) «Mening o'g'rigina bolam»
24. Odil Yoqubovning dastlabki yirik asari qaysi?
- A) «Tengdoshlar»
B) «Muqaddas»
C) «Izlayman»

- D) «Er boshiga ish tushsa»
 25. «Egasi yo'q mol afandiniki» fikri qaysi asarda kim tomonidan aytilgan?
 A) «Sariq devni minib», Polvon tog'a
 B) «Shum bola», Qoravoy
 C) «Yulduzli tunlar», Qosimbek
 D) «Sobiq», Qurbonboy
 26. Musa Jalilning 1929-yili nashr etilgan kitobi ...
 A) «Ordenli millionerlar»
 B) «O'rtoqqa»
 C) «Biz boramiz!»
 D) «Xat tashuvchi»
 27. «Shum bola» qissasida Shum bola olmalami qaysi bozorga pullash uchun olib chiqadi?
 A) Sariq'och bozoriga
 B) Chorsu bozoriga
 C) Kalas bozoriga
 D) Ko'kterak bozoriga
 28. «Sariq devni minib» asari necha tilga tarjima qilingan?
 A) 24 tilga B) 54 tilga
 C) 64 tilga D) 55 tilga
 29. I.Yusupovning qaysi kitobi tarjimalardan iborat?
 A) «Mening yigit vaqtim»
 B) «Ajiniyoz»
 C) «Oltin qirg'oq»
 D) «Mangu buloqlar»
 30. «*Qorong'i qanday yaxshi, odamlar ko'rmaydi*». «Yulduzlar mangu yonadi» qissasidan olingan ushbu parcha qaysi polvonlarning kurashishidan keyin aytilgan?
 A) Bo'ri polvon va Ismoil polvon
 B) Sadir polvon va Ro'zi polvon
 C) Tilovberdi polvon va Abray polvon
 D) Maksim polvon va Tilovberdi polvon
 31. «Galatepaga qaytish» asari muallifi kim?
 A) M.M.Do'st B) X.Sultonov

- C) E.A'zam D) O.Muxtor
 32. «Mahbub ul-qulub»da kim kumushga oltin qoplab sotuvchi zarg'mga o'xshatilgan?
 A) yolg'onni chindek gapiruvchi ustomoni
 B) odamlarni aldash bilan shug'ullanuvchi folbin
 C) zohiri va botini har xil bo'lgan soxta shayx
 D) turli giyohlar bilan vaqtinchu da'volovchi tabib
 33. «*O'lim deyish mumkinmi axir Yengib o'lgan bunday o'limni?*» Bu misralar Musa Jalilning qaysi she'ridan olingan?
 A) «Ishonma»
 B) «Qushcha»
 C) «Kechir, yurtim!»
 D) «Okopdan xatlar»
 34. «O'zbekim» qasidasida qaysi allomalar nomi faxr bilan tilga olingan?
 A) Al-Beruniy, Al-Xorazmiy, Al-Forobiy
 B) Al-Beruniy, Al-Xorazmiy
 C) Al-Beruniy, Al-Forobiy
 D) Al-Beruniy, Al-Xorazmiy, Al-Forobiy, Al-Farg'oniy
 35. Said Ahmadning «Sobiq» hikoyasida ilg'or mexanizatorning chakkasiga paxta qistirib kulib tushgan surati gazetaning betida necha kundan keyin chiqdi?
 A) 1 B) 2
 C) 3 D) 4
 36. «Ko'nglingdagi ko'rkam o'y og'zingdan chiqqach, xiralashadi». Ushbu fikr qaysi asardan olingan?
 A) «Mahbub ul-qulub»
 B) «Zarbulmasal»
 C) «Nasihattlar»
 D) «Yulduzlar mangu yonadi»

VARIANT № 2 (6-sinf adabiyoti)

1. G'afur G'ulom haqidagi to'g'ri ma'lumotni aniqlang.

A) Shoir G'ayraty tomonidan tashkil etilgan ijodkorlar to'garagida ijod sirlarini o'rgangan.

B) Jo'raxon ismli o'g'li frontda halok bo'lgan.

C) O'zi istagan kasbni egallay olmagan.

D) Muhammad Yusuf Xattotdan chiqqan xat yozish san'atini o'rgangan.

2. Alisher Navoiyning qaysi asari uchun har xil odamlarning fe'l-atvori va xislati, turli foydali kuzatishlar va misollar haqida?

A) «Saddi Iskandariy»

B) «Mezon ul-avzon»

C) «Hayrat ul-abror»

D) «Mahbub ul-qulub»

3. «Boshginam og'riydi» xalq qo'shig'ida qizning bo'yin og'rig'iga nima ilmo sifatida ko'rsatiladi?

A) zebigardon B) tilla zanjir

C) shoyi ro'mol D) bo'yintumor

4. «Shum bola» qissasida shum bolaning Sariboy bo'lis eshigidagi yumushlari nimalaridan iborat edi?

1) olmalarga tirgovich qo'yish; 2) to'kilgan olmalarni terib qoqi qilish; 3) bog' qo'rish; 4) boyning nabiralarini bog'da o'ynatish; 5) bug'doykor qishloqlarga olma olib borib sotish; 6) mollar uchun xashak o'rish.

A) 1, 2, 3, 4, 5, 6 B) 1, 2, 3

C) 1, 2, 3, 5 D) 1, 2, 4

5. «Kishiga bilimiga qarab yaxshilik qil, yomonga qilgan yaxshiliging boshingga balo bo'lib tushadi». Ushbu fikr qaysi asardan olingan?

A) «Mahbub ul-qulub»

B) «Zarbulmasal»

C) «Nasihatlar»

D) «Yulduzlar mangu yonadi»

6. «Ko'ngil ozodadun» asari muallifi kim?

A) M.M.Do'st B) X.Sultonov

C) E.A'zam D) O.Muxtor

7. «*Faqat, faqat g'alaba uchun kurashilsa, g'alabaga yetish juda mushkul bo'ladi! Ba'zan yetib bo'lmaydi!*» Ushbu parcha T.Murodning «Yulduzlar mangu yonadi» qissasida qaysi polvonlar kurashidan oldin aytilgan?

A) Bo'ri polvon va Ismoli polvon

B) Sadir polvon va Ro'zi polvon

C) Tilovberdi polvon va Abray polvon

D) Maksim polvon va Tilovberdi polvon

8. «Shum bola» qissasida shum bolani xizmatkorlar qo'shxonasiga kim kuzatib boradi?

A) uzumchi B) bog'bor

C) molboqar D) dehqon

9. Chorpo'lat, Turbat kabi qishloqlar qaysi asarda tilga olinadi?

A) «Shum bola»

B) «Yetti zog'ora qissasi»

C) «Sariq devni minib»

D) «Sehrli nog'ora»

10. «Shahzoda Plombir» ertagida sinyor Molteni kredit qarzini necha oy to'lay olmagandi?

A) bir oy B) ikki oy

C) uch oy D) to'rt oy

11. «Yulduzli tunlar» romanida Boburga o'shliklarning sadoqati haqidagi xabarni olib kelgan qahramon kim?

A) Qambarbek B) Ali Do'stbek

C) Uzun Hasan D) Nosirbek

12. «Shum bola» qissasida bularning barchasi yolg'onligini eshitgandan so'ng boy shum bolani qanday jazolaydi?

- A) 20 qamchi urdiradi
 B) 25 darra urdiradi
 C) 10 qamchi urdiradi
 D) 15 darra urdiradi
13. Musa Jalilning qaysi asari bastakor Jiganov bilan hamkorlikda yaratilgan?
 A) «Xat tashuvchi»
 B) «Oltin soch»
 C) «Moabit daftari»
 D) «Ordenli millionerlar»
14. "Qizlar qo'shig'i" she'riy to'plami muallifi kim?
 A) Turob To'la
 B) Zulfiya
 C) G'afur G'ulom
 D) Saida Zunnunova
15. «*Na yaxshi o'ylakim, ma'qul -u manzur, Avaz, xalqim uchun to'kulsa qonim*».
 Bu misralar Avazning qaysi she'ridan olingan?
 A) «Til»
 B) «Maktab»
 C) «Fidoi xalqim»
 D) «Istar»
16. «...*har qanday yalqov kishi qo'rqqoq va g'ayratsiz bo'ladi; har qanday g'ayratsiz, qo'rqqoq kishi maqtanchoq bo'ladi*». Ushbu parcha kimning qaysi asaridan olingan?
 A) Navoiyning «Mahbub ul-qulub» asaridan
 B) Sa'diyning «Guliston» asaridan
 C) Abayning «Nasihatlar» kitobidan
 D) Sa'diyning «Bo'ston» asaridan
17. "Erk", "Meros" qissalari muallifi kim?
 A) Odil Yoqubov B) Turob To'la
 C) Tog'ay Murod D) Pirimqul Qodirov
18. «Zarbulmasal»da qancha maqol, matal, naql mavjud?
 A) 300 ga yaqin B) 400 ga yaqin
 C) 500 ga yaqin D) 1000 ga yaqin

19. Qo'ldan kelmagan ishni qilishga uringanning sharmanda bo'lishi qayal masalda uchraydi?

- A) «Maymun bilan najjor»
 B) «Tuya bilan bo'taloq»
 C) «Toshbaqa va chayon»
 D) «Kabutar bilan zog'»

20. Qaysi asardagi qishloq mehnatkashlarining og'ir mehnati, katta-kichik rahbarlarning ularga bepisand munosabati, odamlardagi pokiza his-tuyg'ularning toptalishi, kuppa-kunduz bo'layotgan adolatsizliklar tasvir va talqini o'quvchilarning tahsiniga sazovor bo'ldi?

- A) «Qo'shiq»
 B) «Oydinda yurgan odamlar»
 C) «Ot kishnagan oqshom»
 D) «Yulduzlar mangu yonadi»

21. "Shum bola" asariga doir keltirilgan ma'lumotlarning nechitasi to'g'ri?

- 1) Asar qissa janrida yozilgan;
 2) G'afur G'ulom qissa ustida salkam 25 yil ishlagan;
 3) Qissaning birinchi qismi 1936-yilda yozib tugatilgan;
 4) Qissaning ikkinchi qismi 1940-yillarning oxirida yozib tugatilgan;
 5) Qissaning uchinchi qismi 1950-yillarning boshlarida yozib tugatilgan;
 6) Qissa 1960-yillarning boshlarida qayta tahrir qilingan.

- A) uchtasi B) oltitasi
 C) beshitasi D) to'rtitasi

22. Qaysi javobda Xudoyberdi To'xtaboyevning hujjatli qissasi nomi berilgan?

- A) "Tagob qishloq ertaklari"
 B) "Qiz bolaga tosh otmang"
 C) "Qasoskoming oltin boshi"
 D) "Yangi ohangda kuylayotgan viloyat"

23. Biron muhim voqeani aytish uchun uni bu voqeaga mutlaqo aloqasi yo'q tafsilotlar orqali bayon qilish usuli qaysi asarda uchraydi?

- A) «Shum bola»
 B) «Uch yolg'onda qirq yolg'on»
 C) «Sariq devni minib»
 D) «Yetti zog'ora qissasi»
24. Turob To'laning «Yetti zog'ora qissasi» asari qachon yaratilgan?
 A) 1981-yili B) 1982-yili
 C) 1980-yili D) 1983-yili
25. Turob To'laning qaysi kitobi adabiy ma'lumot va xotiralardan iborat?
 A) «Zulmatdan ziyo»
 B) «Kamalak»
 C) «Nafosat»
 D) «Shodligim»
26. Qaysi yozuvchi «bola va o'smir adabiyatidagi go'zallikni himoyalash» asarida «libos» berib kelyapti?
 A) P.Qodirov B) O.Yoqubov
 C) S.Ahmad D) X.To'xtaboyev
27. «Doimo shunday xushbo'y turti taratib turish uchun butun bir mehriborxonaga ega bo'lish kerak. Uning muz tagida, qayerdadir, buyinchoy, ombori bo'lsa kerak». «Qutbdagi gunafsha» ertagida gunafsha hikoyasidagi ushbu fikrlar kimniki?
 A) chayka B) katta ayiq
 C) tyulen D) ona ayiq
28. «Sariq devni minib» asarida kim oq xalat kiymasdan savdo qilayotgani uchun 15 so'm shtraf solishgan?
 A) Shavkatga B) Hayitboyga
 C) Salimaga D) Sanobarga
29. «Yulduzli tunlar» romanida kimga Ahmad Tanbalning katta akasi, Toshkent xoni Mahmudxonning qiziq saroyida so'zi o'tadigan eshik oq'as?» deya ta'rif berilgan?
 A) Qosimbek B) Ali Do'stбек
 C) Uzun Hasan D) Tilba Sulton
30. Burung'ilar masalidurki: «Yaxshilik qil, suvg'a sol, baliq bilur, baliq

bilmasa, Xoliq bilur». Ushbu maqol «Zarbulmasal»dagi qaysi hikoyatdan olingan?

- A) «Kabutar bilan zog'»
 B) «Tuya bilan bo'taloq»
 C) «Tosnabaqa bilan chayon»
 D) «Maymun bilan najjor»
31. G'afur G'ulomning «Shum bola» qissasi bilan bir xil janrda yozilgan asar qaysi javobda berilgan?
 A) «Quyونlar saltanati»
 B) «Do'nan»
 C) «Adolat manzili»
 D) «Qishloq hukm ostida»
32. O'tkir Hoshimov qalamiga mansub «Shamollar esaveradi», «Odamlar nima derkin» asarlari janrini toping.
 A) qissa B) roman
 C) komediya D) hikoya
33. *Derki: Ko'zingga hali kal jo'jaman,*
Maxdumi a'zamlik o'zim xo'jaman.
 Ushbu baytda qaysi badiiy san'atdan foydalanilgan?
 A) mubolag'a B) o'xshatish
 C) tajnis D) sifatlash
34. Qaysi qatorda o'zbek adabiyotida yaratilgan hajviy roman nomi to'g'ri berilgan?
 A) «Oltin buzoqcha»
 B) «O'n ikki stul»
 C) «Chiqdi»
 D) «Yelvizak»
35. A.Qahorning «Sinchalak» asari qaysi janrda yozilgan?
 A) qissa B) roman
 C) komediya D) hikoya
36. «Bemor» hikoyasida qo'llangan Sim shahri qaysi shaharning avvalgi nomi hisoblanadi?
 A) Marg'ilon B) Quva
 C) Qo'qon D) Farg'ona

VARIANT № 3 (6-sinf adabiyoti)

1. Xalqimizning qadimiy yirik eposi hisoblangan «Alpomish» dostonini atoqli baxshi Fozil Yo'ldosh o'g'li ijrosida yozib olib, izohlar bilan nashr ettirgan ijodkor kim?

- A) Oybek
- B) Hamid Olimjon
- C) G'afur G'ulom
- D) Maqsud Shayxzoda

2. Buyuk donishmand adib A.Na-voiyning oltmish yilki umri davomida ko'rgan-kuzatganlarini teran tahlildan o'tkazib, kelgusi avlodga qoldirgan ma'naviy merosi nomini belgilang.

- A) «Mahbub ul-qulub»
- B) «Maxzan ul-asror»
- C) «Majolis un-nafois»
- D) «Miftoh ul-adl»

3. Ikkinchi jahon urushi yillarida e'lon qilingan «Shodligim», «Tabassum» nomli to'plamlar muallifini aniqlang.

- A) T.To'la
- B) X.To'xtaboyev
- C) G'.G'ulom
- D) Shukrullo

4. «Shum bola» qissasida Sariboy shum bolaning qaysi gapidan keyin og'zi-da chaynab turgan yaxna tilni yutishga ham darmoni qolmaydi?

- A) dandon sopli pichog'ingiz sinib qoldi
- B) tozi it harom o'lgan ot go'shtini ko'p yeb qo'ygan ekan
- C) to'riq qashqa suv tashiganida xom-lik qilib o'ldi
- D) o't tushganida otning uloqchiligiga qarab o'tiradimi?

5. «Yolg'iz boshing uchun mehnat qilsang, o'z qorni uchun o'tlagan hayvonning biri bo'lasan. Insoniy burching uchun mehnat qilsang, O'lah taoloning suygan bandasi bo'lasan». Ushbu fikr qaysi asardan olingan?

- A) «Mahbub ul-qulub»
- B) «Zarbulmasal»
- C) «Nasihatlar»
- D) «Yulduzlar mangu yonadi»

6. «Otoyining tug'ilgan yili» asari muallifi kim?

- A) M.M.Do'st
- B) X.Sultonov
- C) E.A'zam
- D) O.Muxtor

7. T.Murodning «Yulduzlar mangu yonadi» qissasida Bo'ri polvon Nasim polvonning o'g'li Abray polvonning qaysi jihatini Momoqizga o'xshatadi?

- A) qoshining yoysimonligini
- B) ovozini
- C) ko'zini
- D) bumining puchquqligini

8. P.Qodirovning qaysi asarida fe't konini izlovchilar hayoti qalamga olingan?

- A) «Meros»
- B) «Uch ildiz»
- C) «Olmos kamar»
- D) «Qadrim»

9. «Yulduzli tunlar» romanida Ahmad Tanbalga sadoqat saqlab turgan Axsi dorug'asi kim?

- A) Qambarbek
- B) Ali Do'stбек
- C) Uzun Hasan
- D) Nosirbek

10. Avaz O'tarning ota kasbi ...

- A) sartaroshlik
- B) miroblik
- C) zargarlik
- D) baqqollik

10. «*Insonga, avvalo, yaxshi us-toz darkor*» degan xulosa qaysi ertak-dan kelib chiqadi?

- A) «Qutbdagi gunafsha»
- B) «Shahzoda Plombir»
- C) «Hech qayoqqa olib bormaydigan yo'l»
- D) «Hurishni eplolmagan kuchukcha»

11. Qaysi asar bobosining qishlog'iga yo'l olgan bolaning bobosidan tinglagan hikoya, afsona, rivoyat va ertaklarini o'z ichiga oladi?

- A) «Yetti zog'ora qissasi»
- B) «Shum bola»

- C) «Sariq devni minib»
 D) «Sehrlı nog'ora»
12. Pirimqul Qodirovning "Qora ko'zlar" asari bilan bir xil janrda bo'lgan asar nomi qaysi javobda keltirilgan?
 A) "Yulduzlar mangu yonadi"
 B) "Qadrdon dalalar"
 C) "Er boshiga ish tushsa"
 D) "Oydingda yurgan odamlar"
13. Bitta janrdagi asarlarni toping.
 A) «Maysaraning ishi», «Saylov», «O'n ikki stul»
 B) «Dodxohim», «Revizor», «Yelvizak»
 C) «Moskovich boy ta'rifida», «Chiqildi», «Maysaraning ishi»
 D) «Qiyshiq oyna», «Yovuz niyatli kishi», «Adabiyot muallimi»
14. A.Qahorning qaysi asari matnida bildirilgan noo'rin tanqidiy gaplar lufayli qayta ishlangan?
 A) «Qishloq hukm ostida»
 B) «Qo'shchinor chiroqlari»
 C) «Sinchalak»
 D) «Muhabbat»
15. «El tamizidin hazar et, alamon» misrasidagi «alomon» so'zining ma'nosini toping.
 A) minnat, hasad
 B) xonavayron, xarob
 C) toza, ulug', asl
 D) olomon, xalq
16. «Bemor» hikoyasida Sotiboldi xo'jayinining ismi ...
 A) Abdullatifboy B) Abdug'aniboy
 C) Abdukarimboy D) Abdunabiboy
17. «Qadrdon dalalar», «Hukm» nomli qissalar muallifini toping.
 A) O'tkir Hoshimov
 B) Pirimqul Qodirov
 C) Odil Yoqubov
 D) Said Ahmad
18. «Tanobchilar» satirasida Sulton Ali tog'asining ismini kim deydi?
 A) Nurato B) Shohlig' ato

- C) Erhubbi D) Chirmlig' ato
19. Abdulla Qahorning dastlabki qisvasi qaysi?
 A) «Qishloq hukm ostida»
 B) «Sinchalak»
 C) «Muhabbat»
 D) «Zilzila»
20. Qaysi masalda do'st tanlashda adashmaslik kerakligi ta'kidlanadi?
 A) «Maymun bilan najjor»
 B) «Tuya bilan bo'taloq»
 C) «Toshbaqa va chayon»
 D) «Kabutar bilan zog'»
21. "Yulduzli tunlar" romanida Ahmad Tanbal Andijonga kimni dorug'a qilib tayinlagan edi?
 A) Qambarbek B) Ali Do'stbek
 C) Uzun Hasan D) Nosirbek
22. O'tgan asming 70-yillarida yaratilgan asarlar qaysi javobda ko'rsatilgan?
 A) X.To'xtaboyev, «Sariq devni minib», E.Vohidov, «Tong nafasi», A.Oripov, «Mitti yulduz»
 B) A.Suyun, «Mening osmonim», T. Murod, «Yulduzlar mangu yonadi», S.Ahmad, «Kelinlar qo'zg'oloni»
 C) M.Shayxzoda, «Ko'ngil deydiki», G'.G'ulom, «Sharqdan kelayotirman», Oybek, «Navoiy»
 D) A.Qahhor, «Sarob», M.Shayxzoda, «Uchinchi kitob», G'.G'ulom, «Shum bola»
23. 1994-yili «Do'stlik», 1998-yili «El-yurt hurmati» ordenlari bilan taqdirlangan yozuvchi kim?
 A) P.Qodirov B) O.Yoqubov
 C) S.Ahmad D) X.To'xtaboyev
24. "Ilmni ko'proq o'rganish uchun odamda yana ikki narsa bo'lishi lozim: biri – mulohaza yuritish, ikkinchisi esa muhofaza qilishlikdir".Ushbu fikr qaysi asardan olingan?
 A) "Mahub ul-qulub"
 B) "Zarbulmasal"

- C) "Nasihatlar"
 D) "Yulduzlar mangu yonadi"
25. A.Qahhorning «Bemor» hikoyasi-da Sotiboldi to'qigan savatchalarini ulgurji oladigan baqqoldan 20 tanga qarz ko'tardi. Bu qarz qaysi chiqim uchun edi?
 A) tabibga qaratisht uchun
 B) «Chilyosin» o'qitish uchun
 C) kasalxonaga olib borish uchun
 D) baxshiga o'qitish uchun
26. A.Qahhor qalamiga mansub «Aya-jonlarim» asari janrini belgilang.
 A) qissa B) roman
 C) komediya D) hikoya
27. Hajviy romanlarni aniqlang.
 1) «O'n ikki stul»; 2) «Oltin buzoqcha»;
 3) «Og'riq tishlar»; 4) «Yelvizak».
 A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 2, 3
 C) 1, 2, 4 D) 1, 2
28. «Sulton Alixo'ja, Hakimjon ikav, Biri xotun, birisi bo'ldi kuyav». Ushbu baytda qaysi badiiy san'atdan foydalanilgan?
 A) mubolag'a B) o'xshatish
 C) tajnis D) sifatlash
29. «Sariq devni minib» asarining 2-bobi qanday nomlanadi?
 A) «Shaytonning yelkasiga igna sanchdim»
 B) «Baxtim kulib boqqan edi»
 C) «Hasharotni kaltaklashga buyurdim»
 D) «O'zim va oilam haqida»
30. "Ha, shunaqa, bolam. Ota-ona dunyoga mo'rt keladi. Endi bitta ona topsang bo'ldi. Ota o'z oyog'i bilan keladi..." Ushbu parcha qaysi asardan olingan?
 A) "Yo'qotganlarim va topganlarim"
 B) "Shum bola"
 C) "Sariq devni minib"
 D) "Hurishni eplolmagan kuchukcha"
31. Odil Yoqubov qalamiga mansub «Dastlabki qadam» asari janri ...
 A) qissa
 B) roman
 C) hikoyalar to'plami
 D) she'riy to'plam
32. «Shum bola» qissasida Omon qo'ychi bo'ya yiliga qancha haq evaziga cho'ponlikka yollanadi?
 A) ikki to'qli-yu bir echki
 B) bir to'qli-yu bir echki
 C) bir to'qli-yu ikki echki
 D) uch to'qli-yu bir echki
33. Tutob To'laning «Nodirabegim» asari janri ...
 A) qissa B) pyesa
 C) opera libretto D) balet libretto
34. «Bo'z ko'rpa ustidan yopilgan, shinni dog'i tekkan quroq dasturxon ham, hozirgina go'jadan bo'shagan sopol tovoq, bandi kuygan yog'och qoshiq ham uning ko'ziga xunuk ko'rinib ketdi». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?
 A) «Sariq devni minib»
 B) «Shum bola»
 C) «Bemor»
 D) «Urushning so'nggi qurboni»
35. «Inson sadoqati», «Qatag'on» dramalari muallifi kim?
 A) O.Yoqubov B) P.Qodirov
 C) A.Qahhor D) O'.Hoshimov
36. A.Qahhor qalamiga mansub «Shohi so'zana» asari janri?
 A) qissa B) roman
 C) komediya D) hikoya

VARIANT № 4 (6-sinf adabiyoti)

1. A.Qahorning «Qo'shchinor chiroqlari» asari haqidagi to'g'ri hukmlarni toping.

1) roman janrida yozilgan; 2) 1949-yili e'lon qilingan; 3) qishloq xo'jaligini jamoalashtirish mavzusida yozilgan; 4) dastlab «Qo'shchinor» deb nomlangan; 5) yozuvchilar uyushmasida va boshqa joylarda bildirilgan noo'rin tanqidiy gaplar tufayli bu asar jiddiy qayta ishlangan; 6) qayta nashri 1951-yili boshqatdan chop olingan; 7) bu asar asosida badiiy film suratga olingan.

- A) 1, 2, 3, 4, 5, 6
- B) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
- C) 1, 3, 4, 5, 6
- D) 1, 3, 5, 6, 7

2. «Do'nan» hikoyasida kelayotgan mehmonning ko'zi yomonligi haqida kim o'qohlantiradi?

- A) Bashor kelin
- B) Orif maxsum
- C) Karim samovarchi
- D) Fayzi dasturxonchi

3. «Shum bola» qissasida boy omborga o't tushganini eshitgandan so'ng ajablanib, u yerda o't chiqadigan narsa yo'qligini aytib bir necha narsalarni sanaydi. Ular nimalar edi?

- A) bug'doy, guruch, yog', gazmol
- B) bug'doy, un, gazmol
- C) bug'doy, makkajo'xori, guruch
- D) bug'doy, yog', gazmol

4. "Bahs – bu ham aslida ilm o'rganishning bir yo'li. Biroq unga ortiqcha hirs qo'yish yaramaydi. Chunki bahsga ortiq-cha hirs qo'yishdan mag'rurlik, maqtanchoqlik, xusumat, yolg'on-chilik, hatto arzimagan narsadan janjal chiqarish

va bировga musht ko'tarish kabi yomon fazilatlar tug'iladi". Ushbu fikr qaysi asardan olingan?

- A) "Mahbub ul-qulub"
- B) "Zarbulmasal"
- C) "Nasihatlar"
- D) "Yulduzlar mangu yonadi"

5. «Mahbub ul-qulub»da «er sonida emas; jonsiz badanni hech kim tirik demas» deb qanday odam ta'riflanadi?

- A) himmatsiz kishi
- B) yolg'onchi kishi
- C) zolim kishi
- D) bevafo kishi

6. «Yozning yolg'iz yodgori» asari muallifi kim?

- A) M.M.Do'st
- B) X.Sultonov
- C) E.A'zam
- D) O.Muxtor

7. "Ahmad Tanbal uning uyiga bostirib kelib, yaxshi ko'rgan qizlarini zo'ravonlik bilan haramiga olib ketibdilar. Mol-mulkini talatibdilar". "Yulduzli tunlar" romanidagi ushbu fikrlar kim haqida?

- A) Qosimbek
- B) Ali Do'stbek
- C) Uzun Hasan
- D) Tilba Sulton

8. «Eshak o'yini qirq yilda va yana it o'yini bor anda». Ushbu maqol «Zarbulmasal»dagi qaysi hikoyatdan olingan?

- A) «Kabutar bilan zog'»
- B) «Tuya bilan bo'taloq»
- C) «Maymun bilan najjor»
- D) «Toshbaqa bilan chayon»

9. «Tushda kechgan umrlar» asari janrini toping.

- A) qissa
- B) roman
- C) komediya
- D) hikoya

10. "Shum bola" qissasida qo'llangan "g'ulom gardish" so'zining ma'nosini toping.

A) xizmatkorlar yashashi uchun qurilgan boshpana

B) mehmonlar yashashi uchun qurilgan mehmonxona

C) uydagi ayollar yashashi uchun qurilgan ichki hovli

D) kir yuvib, quritiladigan xona

11. Turob To'laning qaysi kitobi zamondosh o'zbek adabiyoti va san'ati namoyandaligiga bag'ishlangan?

A) «Zulmatdan ziyo»

B) «Kamalak»

C) «Nafosat»

D) «Shodligim»

12. «Do'nan» hikoyasida bola toyni cho'miltirganda suvga qaysi giyohni qo'shib yuvardi?

A) rayhon B) yalpiz

C) kashnich D) jambil

13. «Sariq devni minib» romanida Hoshimjon sehri qalpoqchani kiyib uyiga kelganda onasi qanday ish bilan mashg'ul edi?

A) tepki mashinada Oyshaga kiyim tikib o'tirar edi

B) tepki mashinada Donoga ko'ylak tikib o'tirar edi

C) bozorga olib chiqish uchun ko'ylak tikib o'tirar edi

D) tongda pishirish uchun xamir qorayotgan edi

14. "Yulduzli tunlar" romanida "Marg'ilon dorug'asi, Boburning tog'asi" deb ta'riflangan kim?

A) Qosimbek B) Ali Do'stбек

C) Uzun Hasan D) Qambarbek

15. Qaysi asarda buyuk bobomiz Amir Temur, diniy ma'rifatning ulug' namoyandalari: Ismoil ota, Avliyo ota hayoti va faoliyati chuqur ehtirom bilan tilga olinadi?

A) «Avlodlar dovoni»

B) «Kamalak»

C) «Nafosat»

D) «Yetti zog'ora qissasi»

16. Dastlab Qo'qondagi «Hokimoyim» madrasasida, so'ng Buxorodagi «Mehtar anbar» madrasasida ta'lim olgan ijodkor kim?

A) Furqat B) Zavqiy

C) Maxmur D) Muqimiy

17. Hajviy hikoyalarni toping.

1) «Yovuz niyatli kishi»; 2) «Chiqdi»; 3) «Revizor»; 4) «Qiyshiq oyna»; 5) «Oltin buzoqcha»; 6) «Adabiyot muallimi».

A) 1, 2, 3, 4, 5, 6 B) 1, 2, 4, 6

C) 1, 2, 6 D) 1, 2, 4

18. «Osh yesalar, o'rtada sarson ilik, Xo'ja – chirog' yog'i, Hakimjon – pilik».

Ushbu baytda qaysi badiiy san'atdan foydalanilgan?

A) mubolag'a B) o'xshatish

C) tajnis D) sifatlash

19. A.Qahorning dastlabki yirik qissasi nechanchi yili chop etilgan?

A) 1931-yili B) 1932-yili

C) 1934-yili D) 1935-yili

20. «Kuyov» pyesasida muallifi kim?

A) X.Sultonov B) S.Ahmad

C) O.Yoqubov D) P.Qodirov

21. "Shum bola" qissasida "It quvlagan tulkiday holdan toygan edim" deb qaysi voqeaga nisbatan aytilgan?

A) Shum bolaning xo'jayinning sigirini boqqani olib chiqib, kun bo'yi uni quvlash bilan ovora bo'lganiga nisbatan

B) Omonning xo'jayinning sigirini boqqani olib chiqib, kun bo'yi uni quvlash bilan ovora bo'lganiga nisbatan

C) Sum bolaning Sariboy bog'idagi olmalarni sotolmay cho'l va qishloqlarda tentirashiga nisbatan

D) Shum bolaning aldangan Sariboydan qochib, shoxdan shoxga o'tishiga nisbatan

22. Zulfiyaning qaysi she'rlari bir xil misra bilan, ya'ni «O'zi kashf etardi kashf etganday baxt» misralari bilan yakunlanadi?

1. «Nevara». 2. «Bog'lar qiyg'os gulda».
3. «Men o'tgan umrga». 4. «O'g'lim, sira bo'lmaydi urush».

- A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 2, 3
C) 1, 4 D) 1, 2

23. Avaz O'tarning qaysi she'rlari g'azal janrida?

1. «Til». 2. «Maktab». 3. «Fidoyi xalqim». 4. «Chora istar».

- A) 1, 2, 3 B) 1, 2
C) 1, 2, 4 D) 1, 2, 3, 4

24. «Bo'ri polvon Nasim polvon to'g'risiga oyoq ildi». «Yulduzlar mangu yonadi» qissasidan olingan ushbu parchada qo'llangan «oyoq ildi» iborasining ma'nosini toping.

- A) o'tdi B) bordi
C) yiqildi D) to'xtadi

25. Abayning «Naqliya so'zlar» asari necha bo'limdan iborat?

- A) 44 B) 40 C) 42 D) 45

26. Qaysi qatorda O.Yoqubovning roman janridagi asari nomi berilmagan?

- A) «Oq qushlar, oppoq qushlar»
B) «Qanot juft bo'ladi»
C) «Er boshiga ish tushsa»
D) «Diyonat»

27. «Qoplon» hikoyasida: «*Qurbonboy bir so'zli kishi ekan, aytganini qildi*», – deya Qurbonboyning qaysi ishiga nisbatan aytilgan?

A) itga uycha yasab berganiga
B) Tillayevnikiga it olib kelib berganiga

C) Tillayevning yuklarini yangi hovliga olib kelib berganiga

D) har kuni itga kabobpaz do'stidan suyak olib kelib berganiga

28. «Qullar» romani muallifi kim?

- A) Oybek
B) Said Ahmad
C) Sadridin Ayniy
D) Odil Yoqubov

29. «*Ey bolalarim-ey, ishni qidirib yurmaydilar, ish deganning o'zi oyoqning tagidan o'rmalab chiqadi. Bu yerdagi cho'pni u yerga olib qo'ysang ham ish-da...*»

Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Sariq devni minib»
B) «Shum bola»
C) «Muzqaymoq»
D) «Do'nan»

30. «*Ibrohimbek bog'ida tab'i tund, lavand bir bog'boni bor edi*». «Zarbulmasal»dan olingan ushbu parchada qo'llangan «*lavand*» so'zining ma'nodoshini toping.

- A) epchil B) dono
C) dangasa D) qallob

31. Abay she'rlarini o'zbek tiliga qaysi shoirlar tarjima qilgan?

- A) Mirtemir, Uyg'un
B) Mirtemir, Oybek
C) Mirtemir, H.Olimjon
D) Mirtemir, Zulfiya

32. Odil Yoqubov qalamiga mansub «Dastlabki qadam» kitobi ...

- A) qissa va hikoyalar to'plami
B) hikoyalar to'plami
C) qissa
D) pyesa

33. I.Yusupov dostoni nomi qaysi qatorda berilgan?

- A) «Akatsiya gullagan joyda»
B) «Qora tol»
C) «Tumalar»
D) «Kun chiqish yo'lovchisiga»

34. «*Har qanday yalqov kishi qo'rqoq va g'ayratsiz bo'ladi*». Ushbu parcha «Naqliya so'zlar» kitobining nechanchi so'zidan olingan?

- A) 3 B) 7
C) 32 D) 37

35. Qaysi qatorda P.Qodirovning qissa janridagi asari nomi keltirilmagan?

- A) «Qadrim»

- B) «Yayra institutga kirmoqchi»
 C) «Avlodlar dovoni»
 D) «Erk»

36. Odil Yoqubovning dastlabki qisssasi qachon yaratilgan?

- A) 1950-yili B) 1951-yili
 C) 1953-yili D) 1954-yili

VARIANT № 5 (6-sinf adabiyoti)

1. Hamid Olimjonning «O'zbekiston» she'ri qachon yaratilgan?

- A) 1926-yili B) 1936-yili
 C) 1929-yili D) 1939-yili

2. «Shum bola» qissasida shum bola boyning eshigida qancha vaqt ishlagandi?

- A) ikki oy-u o'n to'qqiz kun
 B) bir oy-u o'n to'qqiz kun
 C) yigirma to'qqiz kun
 D) o'n to'qqiz kun

3. Qaysi hikoyada kulgining mublag'a, lof kabi badiiy tasvir vositalari qo'llangan?

- A) «Qoq'lon»
 B) «Sobiq»
 C) «Urushning so'nggi qurboni»
 D) «Do'nan»

4. Mavsum va o'yin qo'shig'i hisoblanuvchi qo'shiq qaysi?

- A) «Boychechak»
 B) «Kelinsalom»
 C) «Boshginam og'riydi»
 D) «Chittigul»

5. «Mahbub ul-qulub»ning bugungi adabiy tilimizdagi matni (tabdil matni) kim tomonidan tayyorlangan?

- A) Abduqodir Hayitmetov
 B) Suyima G'aniyeva
 C) Porso Shamsiyev
 D) Aziz Qayumov

6. «Javob» asari muallifi kim?

- A) M.M.Do'st B) X.Sultonov
 C) E.A'zam D) O.Muxtor

7. Tog'ay Murodning iste'dodli yozuvchi sifatida ko'rsatgan dastlabki yirik asari qaysi?

- A) «Qo'shiq»

B) «Oydinda yurgan odamlar»

C) «Ot kishnagan oqshomlar»

D) «Yulduzlar mangu yonadi»

8. I.Yusupovning «Mangu buloq» asari janri toping.

- A) libretto B) drama
 C) she'riy to'plam D) doston

9. Qaysi asar asosida nabirasini o'qishlog'iga olib ketayotgan buvaning o'z hayotida ko'rgan-kechirganlari, kattalardan eshitgan rivoyatlarni so'zlab berishi yotadi?

- A) «Sariq devni minib»
 B) «Dunyoning ishlari»
 C) «Oq kema»
 D) «Yetti zog'ora qissasi»

10. *Shuning uchun tinchdir ul ko'ngil,*

Shuning uchun osoyishdir ul.

Shuning uchun somonda yotmas,

Shuning uchun sovuqda gotmas. (H.Olimjon)

Ushbu parchada qanday badiiy san'atdan foydalanilgan?

- A) tashbeh B) tazod
 C) tashxis D) talmeh

11. *II jahon urushi yillarida adib fashist gazandalarini la'natlagan qator felyetonlar, urushda mardlik namunalari ko'rsatayotgan o'zbek jangchilarini madh etgan maqolalar, urush ortida zahmatli mehnat qilayotgan qariyalar, ayollar to'g'risidagi o'nlab hikoyalarni bitdi.*

Ushbu ta'rif qaysi ijodkor haqida?

- A) Abdulla Qahhor

- B) Hamid Olimjon
 C) Maqsud Shayxzoda
 D) Said Ahmad
12. Turob To'la qalamiga mansub «*Qubuloq*» asari janri ...
 A) pyesa B) roman
 C) qissa D) hikoya
13. «Yetti zog'ora qissasi»da qaysi asariga nisbatan: «*Navoiyni mahliyo qilgan donishmand*», – deya ta'rif berilgan?
 A) Lutfiy B) Jomiy
 C) Oloyi D) Yassaviy
14. «Sariq devni minib» asarida qaysi qahramonga 7 ta fandan choragiga «besh» ta'rif chiqarilganini kim sezib qoladi?
 A) fizika o'qituvchisi
 B) matematika o'qituvchisi
 C) tarix o'qituvchisi
 D) ona tili o'qituvchisi
15. «Sariq devni minib» asarining qahramon kulib boqqan edi» bobida Mochimjonning qayerdagi sarguzashti tasvirlanadi?
 A) Soraxon folbinning uyidagi
 B) a'lo baholar olib yurgan paytda maktabdagi
 C) Krupskaya nomli maktab-intematdagi
 D) agronom bo'lgan vaqtida Mirzacho'l-ning
16. *Derki: Ko'zingga hali kal jor'aman, Maxdumi a'zamlik o'zim ko'rgan.*
 «Tanobchilar» satirasidan olingan ushbu parchada qo'llangan «*Maxdumi a'zam*» qaysi mashhur avliyoning unvoni?
 A) Abdulqodir G'iloniy
 B) Ahmad Yassaviy
 C) Najmiddin Kubro
 D) Abduxoliq G'ijduvoniy
17. «Tanobchilar» satirasida Sultonxo'ja *Itubbin*ni o'ziga kim bo'ladi deb maqtanadi?
 A) ammamizning erlari

- B) uka
 C) tog'a
 D) amaki
18. Hajviy pyesalarni toping.
 1) «Dodxohim»; 2) «Maysaraning ishi»; 3) «O'n ikki stul»; 4) «Og'riq tishlar»; 5) «Tuhmatchilar jazosi»; 6) «Revizor».
 A) 1, 2, 3, 5 B) 2, 4, 5, 6
 C) 2, 3, 4, 6 D) 2, 3, 4, 5, 6
19. «*Sallari boshlarida oq savat, Ko'rpacha tagda hama vaqt uch qavat*».
 Ushbu baytda qaysi badiiy san'atdan foydalanilgan?
 A) mubolag'a B) o'xshatish
 C) tajnis D) sifatlash
20. A.Qahhorning «*Tobutdan tovush*» asari janrini toping.
 A) qissa B) roman
 C) komediya D) hikoya
21. 2000-yili e'lon qilingan «*Bir kosho-na sirlari*» pyesasi muallifi kim?
 A) Pirimqul Qodirov
 B) Said Ahmad
 C) O'tkir Hoshimov
 D) Odil Yoqubov
22. «*Er yurak*», «*Farg'ona hikoyalari*», «*Muhabbat*» nomli hikoyalar to'plamlari muallifini toping.
 A) Pirimqul Qodirov
 B) Said Ahmad
 C) O'tkir Hoshimov
 D) Odil Yoqubov
23. «*Shum bola*» qissasida qaysi ovqat-ga nisbatan «...biz uchun juda ham tansiq edi» deya ta'rif beriladi?
 A) ustiga suzma surtilgan yarimta non
 B) moshkichiri
 C) shirqovoq
 D) moshxo'rda
24. «*Men ne qilsa ham eshak so'yib korافت bo'lib qolgan sallox*».
 «*Shum bola*» qissasidan olingan ushbu parchada qo'llangan «*korافت*»

so'zining ma'nosi qaysi javobda to'g'ri izohlangan?

- A) pishiq, puxta
- B) usta, mohir
- C) tajribali, ko'pni ko'rgan
- D) ayyor, dog'uli

25. «Doxunda» romani muallifi kim?

- A) Pirimqul Qodirov
- B) Said Ahmad
- C) Sadridin Ayniy
- D) Odil Yoqubov

26. «Qoplon» hikoyasida Qurbonboy necha yildan beri uyini bitirolmayotganini aytadi?

- A) 4 B) 5 C) 6 D) 7

27. "Yulduzli tunlar" romanida Andijonni yashirincha Ahmad Tanbalga topshirgan. so'ngra undan zulm ko'rib, Boburga chopar jo'natgan shaxs kim edi?

- A) Qosimbek B) Ali Do'stbek
- C) Uzun Hasan D) Tilba Sulton

28. «Yulduzlar mangu yonadi» qissasida Bo'ri polvonning ko'ngliga Suluv ismli qizning qaysi odati ma'qul bo'ladi?

- A) boshqalarga gap qaytarmasligi
- B) kamgap va kamsuqumliligi
- C) erkak zoti ko'ziga tik qaramasligi
- D) hammani sizlab gapirishi

29. «Bola tug'ilganda ikki odat bilan tug'iladi. Biri — yesam, ichsam, uxlasam demoqlikdir. Ikkinchisi — ko'rsam, bilsam demoqlikdir». Ushbu parcha «Naqliya so'zlar» kitobining nechanchi so'zidan olingan?

- A) 3 B) 7 C) 32 D) 37

30. Qaysi qatorda P.Qodirovning roman janridagi asari nomi berilmagan?

- A) «Meros»

B) «Uch ildiz»

C) «Qora ko'zlar»

D) «Olmos kamar»

31. Zulfiyaning poemalarini toping.

1. «Quyoshli qalam». 2. «Tong qo'shig'i». 3. «Mushoira». 4. «Kuylarim sizga». 5. «Dalada bir kun». 6. «Xotiram siniqlari».

- A) 1, 2, 3, 5, 6 B) 1, 2, 3, 4, 6
- C) 1, 3, 6 D) 1, 3, 5, 6

32. O.Yoqubov qalamiga mansub «Ikki muhabbat» kitobi ...

- A) qissa va hikoyalar to'plami
- B) hikoyalar to'plami
- C) qissa
- D) pyesa

33. «Bemor» hikoyasida Sotiboldning qizchasi necha yoshda edi?

- A) 4 yosh B) 4,5 yosh
- C) 5 yosh D) 3 yosh

34. E.Vohidovning qaysi asari jahonning qator tillariga tarjima qilinib, teatrlarda sahnalashtirildi?

- A) «Oltin devor»
- B) «Istanbul fojiasi»
- C) «Ruhlar isyoni»
- D) «Quyosh maskani»

35. «Sariq devni minib» asaridagi Hoshimjonning singillari ismi ...

- A) Oysha, Dono
- B) Oysha, Shahlo
- C) Dono, Shoir
- D) Oysha, Salima

36. O.Yoqubovning «Aytсам tilim, aytmasam dilim kuyadi» kitobi ...

- A) qissa va hikoyalar to'plami
- B) hikoyalar to'plami
- C) qissa
- D) pyesa

VARIANT № 6 (6-sinf adabiyoti)

1. *Bunda bulbul kitob o'qiydi, Bunda qurtlar ipak to'qiydi.*
(H Olimjon)
Ushbu baytda qanday badiiy san'atdan foydalanilgan?
A) tazod B) alliteratsiya
C) tashbeh D) tanosub
2. «Sobiq» hikoyasida ilg'or mexanizatorning vistavkaga qo'yiladigan suratini rassom necha kunda chizib tugatadi?
A) 5 B) 7 C) 8 D) 9
3. «O'zbekim» qasidasida qaysi o'zbek shoirasiga: «...*she'riyatning gulshanida so'ldi mahzun*», – deya ta'rif berilgan?
A) Mahzuna B) Nodira
C) Uvaysiy D) Anbar Otin
4. Tog'ay Murodning qaysi asari «Yoshlik» jurnalida chop qilinishi bilan butun xalqimiz orasida juda tez dovrug' qozondi?
A) «Qo'shiq»
B) «Oydinda yurgan odamlar»
C) «Ot kishnagan oqshomlar»
D) «Yulduzlar mangu yonadi»
5. «Mahbub ul-qulub»ning 18-tanbehi nima haqida?
A) saxovat
B) hilm
C) shirinso'zlik
D) safarning foydalari
6. I.Yusupovning «Ajiniyoz» asari janrini toping.
A) libretto B) drama
C) she'riy to'plam D) doston
7. Qaysi qatorda P.Qodirovning qissasi berilmagan?
A) «Erk» B) «Najot»
C) «Qadrim» D) «Qora ko'zlar»
8. A.Qahorning «O'tmishdan ertaklar» asari janrini toping.
A) qissa B) roman
C) komediya D) hikoya
9. «Bemor» hikoyasida Sotiboldi kasal xotinini davolashni nimadan boshlaydi?
A) kasalxonaga olib borishdan
B) tabibga qon oldirtirishdan
C) o'qitishdan
D) tovuq so'yib qonlashdan
10. «*Birlari mo'ltoninamo, hiylagar, Birlaridur kunda pix-u gavda xar*».
Ushbu baytda qaysi badiiy san'atdan foydalanilgan?
A) mubolag'a B) o'xshatish
C) tajnis D) sifatlash
11. «Tanobchilar» satirasi qaysi janrda yozilgan?
A) g'azal B) musamman
C) murabba D) masnaviy
12. «*Musofir bo'lmasang musulmon bo'lmayсан*». Ushbu maqol qaysi asardan olingan?
A) «Sariq devni minib»
B) «Dunyoning ishlari»
C) «Oq kema»
D) «Yetti zog'ora qissasi»
13. Qaysi asarda boshqa otlardek ariqdan suv ichib ketavermay, faqat buloq suvini ichadigan, xuddi odamlarga o'xshab yo'lning o'ng tomonidan yuradigan toy obrazi mavjud?
A) «Sariq devni minib»
B) «Dunyoning ishlari»
C) «Oq kema»
D) «Yetti zog'ora qissasi»
14. «Sariq devni minib» romanining 3-bobi qanday nomlanadi?

- A) «Shaytonning yelkasiga igna sanchdim»
 B) «Baxtim kulib boqqan edi»
 C) «Hasharotni kaltaklashga buyurdim»
 D) «O'zim va oilam haqida»
15. «Naqliya so'zlar» asarida g'ayrat, aql, yurak aytishib, tortishib qoladi. Ularga kim hakamlik qiladi?
 A) vijdon B) mehnat
 C) adolat D) ilm
16. Buvasi Azimbobo qo'lida tarbiya ko'rgan, bobosining yaqin do'stlaridan bo'lgan mashhur baxshi shoir Fozil Yo'ldosh o'g'lining kuylagan doston va xalq qo'shiqlari ta'sirida ulg'aygan ijodkor kim?
 A) Oybek
 B) Hamid Olimjon
 C) G'afur G'ulom
 D) Maqsud Shayxzoda
17. «Mahbub ul-qulub»da qaysi xislat: «...inson vujudining xushmanzara mevalik bog'idir va odamiylik olamining javohirga boy tog'idir», – deya ta'riflanadi?
 A) saxovat B) hilm
 C) vafo D) hayo
18. «Zarbulmasal»da kim boyo'g'lining qizini o'g'liga olib bermoqchi bo'ladi?
 A) Ko'rqush B) Kordon
 C) Malikshohin D) Yapaloqqush
19. Odil Yoqubov qaysi asarida adolatsizlik va haqsizlik avjiga chiqqan davrni tasvirlash bilan birga bugungi kunning qadriga yetishni ta'kidlaydi?
 A) «Muzqaymoq»
 B) «Muqaddas»
 C) «Izlayman»
 D) «Billur qandillar»
20. «Na yaxshi o'ylakim, ma'qul -u manzur, Avaz, xalqim uchun to'kulsa qonim».
 Bu misralar Avazning qaysi she'ridan olingan?
- A) «Til»
 B) «Maktab»
 C) «Fidoyi xalqim»
 D) «Chora istar»
21. «Mahbub ul-qulub»ning qaysi qismi nima haqida?
 A) yaxshi fe'l xosiyati va yomon fe'l kasofati haqida
 B) har xil odamlarning ta'lim va ahvoli haqida
 C) turi foydali kuzatishlar va inson haqida
 D) har xil toifadagi kishilarning hali kori haqida
22. «Taqdir kuldi, qayd tegmasdan
 O'tib ketdi, qilmadi jur'at
 Netay, axir so'nggi minutda
 Pistoletim qildi xiyonat...
 Netay, axir, do'st, pistoletim
 So'nggi so'zdan to'sat bosh
 Kishan soldi dushman qo'limga
 Va erksizlik qa'riga otdi».
 Bu misralar Musa Jalilning qaysi she'ridan olingan?
 A) «Kechir, yurtim» she'ri
 B) «Ishonma» she'ri
 C) «Erk» she'ri
 D) «Qushcha» she'ri
23. «Shum bola» qissasida shum bolaning qaysi gapidan keyin «*boyning chaynab turgan yaxna tilni yutishga ham majoli qolmaydi?*»
 A) tozi itning terisi shilinganini eshitgandan so'ng
 B) to'riq qashqaning harom o'lganini eshitgandan so'ng
 C) o'g'li Bo'riboyvachchaning terakdan yiqilib o'lganini eshitgandan so'ng
 D) o't tushganini eshitgandan so'ng
24. Turob To'laning bir xil janrda yozilgan asarlari qaysi javobda berilgan?
 A) «Kamalak», «Qizbuloq»
 B) «Samarqand afsonasi», «Muborakbod»

VARIANT № 7 (6-sinf adabiyoti)

1. Said Ahmadning «Sobiq» hikoyasida kinochilar ilg'or mexanizatori u haqida kino olish uchun necha kun ovora qilishadi?

- A) 3 B) 4 C) 5 D) 2

2. «Uning ilk she'ri Turkiston fronti nashri hisoblangan «Qizil yulduz» gazetasida 1919-yili bosilib chiqqan». Ushbu ma'lumot qaysi ijodkor haqida?

- A) Usmon Nosir B) Cho'lpon
C) Behbudiy D) Musa Jalil

3. Kimning qaysi she'rida ona Vatanning go'zalligi bilan birga uni go'zal qilishga bel bog'lagan e'lining dalalardagi mehnati, zahmati, ijodi, yaratuvchanlik g'ayrati madh etilgan?

- A) E.Vohidov «O'zbekim»
B) A.Oripov «O'zbekiston»
C) M.Yusuf «Vatanim»
D) H.Olimjon «O'zbekiston»

4. T.Murodning «Yulduzlar mangu yonadi» qissasida qaysi polvonga nisbatan «Laylakning yurishini qilaman deb chumchuqning puti yirtilgan ekan» maqoli ishlatiladi?

- A) Sadir polvon B) Amir polvon
C) Ro'zi polvon D) Ismoil polvon

5. I.Yusupovning o'zbek tiliga tarjima qilingan asarlarini toping.

1. «Buloqlar qaynaydi». 2. «Oltin qirg'oq». 3. «Dala armonlari». 4. «Qirg' qiz». 5. «Cho'l to'rg'ayi». 6. «Qora tol».

- A) 1, 2, 3, 4, 5, 6 B) 1, 2, 3, 5, 6
C) 1, 2, 3, 6 D) 1, 3, 5, 6

6. «Mahbub ul-qulub»ning 108-tanbehi nima haqida?

- A) saxovat
B) himl
C) shirinso'zlik

D) safarning foydalari

7. «Sariq devni minib» asarining 4-bobi qanday nomlanadi?

- A) «Shaytonning yelkasiga igna sanchdim»
B) «Baxtim kulib boqqan edi»
C) «Hasharotni kaltaklashga buyurdim»
D) «O'zim va oilam haqida»

8. «Yetti zog'ora qissasi»da kimga: «Sharq adabiyotining vallamatlaridan biri, butun Osiyoni aql-idroki bilan tebratgan», – deya ta'rif beriladi?

- A) Yassaviy B) Najmiddin Kubro
C) Rumiyy D) Navoiy

9. Turob To'la qalamiga mansub «Zulmatdan ziyo» asari janrini toping.

- A) balet libretto B) opera libretto
C) pyesa D) she'riy to'plam

10. A.Qahhorning dastlabki yirik romani qachon yozilgan?

- A) 1932-yili B) 1931-yili
C) 1934-yili D) 1937-yili

11. Tovushlar uyg'unligini anglatuvchi badiiy san'at nomini toping.

- A) tazod B) alliteratsiya
C) tashbeh D) tanosub

12. «Boshginam og'riydi» qo'shig'ida qizning boshi nima uchun og'riydi?

- A) zar do'ppi uchun
B) shoyi ro'mol uchun
C) kumush taroq uchun
D) tillaqosh uchun

13. «Mahbub ul-qulub»da qanday kishilar yog'insiz bahor bulutiga va hidi yo'q mushk-u anbarga o'xshatiladi?

- A) himmatsiz kishilar
B) yolg'onchi kishilar
C) zolim kishilar
D) bevafo kishilar

14. T.Murodning «Yulduzlar mangu yonadi» qissasida sport masteri Maksim polvon kurashda yengilgan qaysi polvonning ori uchun maydonga chiqadi?
 A) Sadir polvon
 B) Normurod polvon
 C) Ro'zi polvon
 D) Abray polvon
15. I.Yusupov qalamiga mansub «Dah armonlari» asari janrini toping.
 A) libretto B) drama
 C) she'riy to'plam D) doston
16. «Sariq devni minib» asarida 10^{«B»}-mirda o'qiydigan, budkada sut-qatiq sotib olingan qizning ismi ...
 A) Oysha B) Saodat
 C) Salima D) Sanobar
17. Turob To'laning «Samarqand afsonasi» asari janrini toping.
 A) balet libretto B) opera libretto
 C) pyesa D) she'riy to'plam
18. «Chimlig' azizlar menga dudar erun» misrasida qo'llangan «dudar» so'zining ma'nosini toping.
 A) aka, og'a B) ini, uka
 C) amaki D) tog'a
19. *Og'izlari maqtanib o'n besh qarish,*
Maydasuxan, ezmachuruk,
unchalish.
 Ushbu baytda qaysi badiiy san'atdan foydalanilgan?
 A) mubolag'a B) o'xshatish
 C) tajnis D) sifatlash
20. A.Qahhorning dastlabki yirik qissasi nomini toping.
 A) «Qishloq hukm ostida»
 B) «Sarob»
 C) «Sinchalak»
 D) «Muhabbat»
21. Musa Jalilning dastlabki she'r va dostonlardan iborat to'plami qanday nomlangan?
 A) «Xat tashuvchi»
 B) «Oltin soch»
 C) «Moabit daftari»
 D) «Biz boramiz»
22. Qaysi javobda Turob To'laning balet librettosi nomi berilgan?
 A) «Momo yer»
 B) «Zulmatdan ziyo»
 C) «Baxt tongotari»
 D) «Samarqand afsonasi»
23. T.Murodning «Yulduzlar mangu yonadi» qissasida sport masteri Maksim polvon bilan kurashishdan cho'chigani uchun qo'lining lat yeganini bahona qilib kurashga chiqmagan polvon kim?
 A) Sadir polvon
 B) Normurod polvon
 C) Ro'zi polvon
 D) Abray polvon
24. «Mahbub ul-qulub»da qaysi xislatga: «...axloqli odamning qimmatbaho libosi va u kiyim turlarining eng chidamli matosi», – deb ta'rif berilgan?
 A) saxovat B) hilm
 C) vafo D) hayo
25. I.Yusupov dramalarini toping.
 1. «Qirq qiz». 2. «Mening yigit vaqtim».
3. «Aktrisaning iqboli». 4. «Tumalar». 5. «Umirbek laqqi».
 A) 1, 2, 3, 4, 5 B) 1, 2, 3, 5
 C) 1, 3, 4, 5 D) 1, 3, 5
26. «Sariq devni minib» asaridagi maktab-internet direktorining ism-familiyasini toping.
 A) Xursanali Sharafiddinovich
 B) Otajon Azizovich
 C) Xursanali Salohiddinovich
 D) Otajon Alimovich
27. «Do'nan» hikoyasidagi Bashor kelin kim?
 A) dasturxonchi
 B) qo'shni ayol
 C) Baxshilla maxsumning onasi
 D) Toshtemirning onasi

28. Muqimiy ijodida qanday janrdagi lirik asarlar uchraydi?

1) g'azal; 2) muxammas; 3) murabba; 4) musamman; 5) musaddas; 6) masnaviy; 7) ruboiy; 8) tuyuq; 9) chiston; 10) fard.

A) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10

B) 1, 2, 3, 4, 5, 6

C) 1, 2, 3, 6, 7, 8, 10

D) 1, 2, 3, 5, 6, 8, 10

29. «Tanobchilar» satirasida Sultonxo'ja «otamlarga birodar erun» deb kimni aytadi?

A) Chimlig' aziz

B) Maxdunii a'zam

C) Xizr

D) Erhubbi

30. A.Qahhorning dastlabki yirik romani ...

A) «Sarob» B) «Qo'shchinor»

C) «Sinchalak» D) «Zilzila»

31. T.Murodning «Yulduzlar mangu yonadi» qissasida sport masteri Maksim polvon qaysi polvon bilan «uning vazni menikidan og'ir» deb kurashga tushishdan bosh tortadi?

A) Sadir polvon

B) Normurod polvon

C) Tilovberdi polvon

D) Abray polvon

32. «Xandon pista», «Bir o'pichning bahosi» hajviy hikoyalari to'plamlari muallifi kim?

A) Pirimqul Qodirov

B) Said Ahmad

C) O'tkir Hoshimov

D) Odil Yoqubov

33. Abayning dostonlarini toping

1. «Iskandar». 2. «Sho'rlik qozog'»

3. «Boy bilan kambag'al bolasi». 4. «M...

5. «Azim rivoyati».

A) 1, 2, 4, 5

B) 1, 4, 5

C) 1, 3, 4, 5

D) 1, 4

34. «Naqliya so'zlar» asarining 31 so'z bobidan Abayning nechta nuqta o'rin olgan?

A) 15

B) 16

C) 17

D) 20

35. «Qayda qolding, bolaligim» asarining muallifi kim?

A) Odil Yoqubov

B) Xudoyberdi To'xtaboyev

C) Pirimqul Qodirov

D) O'tkir Hoshimov

36. «Shu-shu bo'ldi-yu

Tillayevning unga ixlosi oshib ketdi». Bu fikr «Qoplon» hikoyasida Qurbonboyning qaysi xatti-harakatidan keyin aytilgan?

A) Qurbonboydan Tillayev uyingizga qancha shifer kerak deb so'raganida u menga hech narsa kerak emas, men shu bilan shu maqsadda oshno bo'lmaganman deganida

B) kabobchi oshnamga suyakni begona qilma deb aytib qo'ygan edim, itning nasibasini olib keting, xo'jayin, deganida

C) men gilam qoqayin-u, siz tomosha qiling deya ayollarga qarashganda

D) Tillayevning xotini: «Qurbonboyingiz yaxshi odam ekan, bechora jonini fido qivoraman deydi-ya», – deganida

VARIANT № 8 (6-sinf adabiyoti)

1. «Adabiyot yashasa – millat uchraydi». Bu fikr muallifi kim?

- A) Fitrat
- B) Avloniy
- C) Cho'lpon
- D) Abdulla Qahhor

2. «Shum bola» asarining qaysi o'rnida Gulomning Sharq xalqlari og'zaki ijodidan foydalanganligi ko'rinadi?

A) shum bolaning qushlarga qatiq, berib o'ldirib qo'yishi syujetida

B) shum bolaning Sariboy bilan bo'lgan suhbatida

C) shum bolaning o'sal bo'lib qolgan tarkiz o'rniga soppa-sog' eshakni so'yib qo'yishi epizodida

D) Sulton o'g'ri va kissavurlar bilan bo'lgan uchrashuvida

3. Bolalikdagi o'tmish xotiralarini 33 yoshida xayolida qayta jonlantirib asar yozgan va bu asarini yana umrining oxiriga qadar sayqallantirib, boyitib bo'lgan ijodkor kim va mazkur ta'rif uning qaysi asari haqida?

- A) G'.G'ulom, «Shum bola»
- B) Oybek, «Bolalik»
- C) Said Ahmad, «Yo'qotganlarim va topganlarim»

D) X.To'xtaboyev, «Sariq devni minib»

4. X.To'xtaboyevning «Sariq devni minib» asarida Soraxon folbinning hovlisida uni necha kishi kutib turar edi?

- A) 3 ta xotin, 7 ta chol, 5 ta bola
- B) 5 ta xotin, 7 ta chol, 3 ta bola
- C) 5 ta xotin, 5 ta chol, 3 ta bola
- D) 7 ta xotin, 5 ta chol, 3 ta bola

5. «Bobolarning hikmati Hayotga yorug' yo'ldir. Otang bolasi bo'lma, Odam bolasi bo'l der».

Bu misralar «Nido» dostonida uchraydi. Shunga o'xshagan fikr yana qaysi asarda bor?

- A) «Naqliya so'zlar»
- B) «Xotiram siniqlari»
- C) «Quyosh maskani»
- D) «Otamdan qolgan dalalar»

6. «E, bormisan. Juda uzoq yotib olding-ku. Bu yoqda shuncha ish, shuncha joydan taklif. Sen bo'lsang arzimagan kasalni bahona qilib yotibsan». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Sobiq»
- B) «Muzqaymoq»
- C) «Qoplon»
- D) «Bemor»

7. Bir xil adabiy turga mansub asarlarni toping.

A) «Bir felyeton qissasi», «Yurak yonmog'i kerak»

B) «Yulduzlar mangu yonadi», «To'ylar muborak»

C) «Nido», «Qoplon»

D) «Shum bola», «Urushning so'nggi qurboni»

8. «O'zini, jamiki olamni unutdi... Qo'ynidan tasbehini oldi. Donalab-donalab tasbeh ag'dardi. Shiq!» Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Ot kishnagan oqshomlar»
- B) «Urushning so'nggi qurboni»
- C) «Yulduzlar mangu yonadi»
- D) «Sariq devni minib»

9. Suluv ismli qiz qaysi asar qahramoni?

- A) «Ot kishnagan oqshomlar»
- B) «Otamdan qolgan dalalar»
- C) «Yulduzlar mangu yonadi»
- D) «Muzqaymoq»

10. «Cholga salom bersam o'sha so'qmoqda,

«Kimsan?» – deb tanimay menga qaradi.

Bir bola uchrasa sal nariroqda, «Kimning o'g'lisan?» – deb men ham so'radim».

Bu misralar nimani anglatadi?

A) shoiming o'zi tug'ilib o'sgan joylardan ketganiga juda uzoq yillar bo'lganini

B) oradan ko'p yillar o'tganini

C) umrning oqar suv ekanini

D) bolalik xotiralari bilan yashay olmaslikni

11. Erkin Vohidovning "O'zbekim" qasidasida Navoiy bilan birga qaysi jahonning mashhur shoirlari ismi keltiriladi?

A) Pushkin, Bayron

B) Pushkin, Balzak

C) Pushkin, Gyote

D) Pushkin, Lermontov

12. "Sariq devni minib" asarida Hoshimjon Hayitvoyga maktabdagi do'sti Shokirning nima tikib berganini aytib maqtanadi?

A) tufi B) shim

C) ko'ylak D) etik

13. "Besh bolali yigitcha", "Omonboy va Davronboy sarguzashti", "Shirin qovunlar mamlakati", "Qiz talashgan o'smirlar".

Berilgan asarlardan nechtasi Xudoyberdi To'xtaboyevning roman janridagi asari hisoblanadi?

A) bittasi B) ikkitasi

C) uchtasi D) to'rttasi

14. Tog'ay Murodning qaysi qissasi muxlislar orasida «Muhabbat qo'shig'i» deb atalib, u 1980-yili yaratilgan?

A) «Qo'shiq»

B) «Oydinda yurgan odamlar»

C) «Ot kishnagan oqshomlar»

D) «Yulduzlar mangu yonadi»

15. «Biling: ushbu zamon g'amnokidirman,

Kuyub o'rtanmish elning xokidirman».

Misralar muallifi kim?

A) Zavqiy B) Avaz O'tar

C) Muqimiy D) Abay

16. Xalq qo'shiqlari qanday paydo bo'lgan?

A) urf-odatlar ta'sirida

B) o'yin jarayonida

C) turmush tashvishlari natijasida

D) mehnat jarayonida

17. «Uch, qushcha, hur qo'shig'im bo'lib!» –

Shudir sendan so'nggi tilagim.

Tanim qolsin bunda (Tan nima?)

Ona yurtga borsin yuragim».

Misralar muallifi kim?

A) Musa Jalil B) Usmon Nosir

C) Abay D) Furqat

18. «Qiyshiq oyna», «Yovuz niyatli kishi», «Chiqdi» nomli hajviy asarlar muallifini toping.

A) Abdulla Qahhor

B) Chexov

C) Ne'mat Aminov

D) Ilf va Petrov

19. «Yelvizak» romani muallifini toping.

A) Abdulla Qahhor

B) Chexov

C) Ne'mat Aminov

D) Ilf va Petrov

20. Pirimqul Qodirov qissalarini toping.

1. «Uch ildiz». 2. «Qora ko'zlar».

3. «Yayra institutga kirmoqchi». 4. «Olmos kamar». 5. «Qadrim». 6. «Yulduzli tunlar».

7. «Avlodlar dovoni». 8. «Meros». 9. «Erk».

10. «Najot». 11. «Akramning sarguzashtlari».

A) 1, 3, 5, 8, 9, 10, 11

B) 3, 5, 8, 9, 10, 11

C) 5, 8, 10, 11

D) 1, 2, 4, 6, 7

21. «Sariq devni minib» romanida Hoshimjonning qishlog'idagi agronomning ismi ...

A) Murodxon B) Anorboy

C) Rahimboy D) Hamidboy

22. Qaysi masalda do'st tanlashda «lashmaslik kerakligi ta'kidlanadi?»

- A) «Maymun bilan najjor»
- B) «Tuya bilan bo'taloq»
- C) «Kabutar bilan zog'»
- D) «Toshbaqa va chayon»

23. Musa Jalilning qaysi asarida xat tushuvchi yigit Temurbulat bilan dehqon qiz Fayro'zaning sof muhabbati aks etgan?

- A) «Xat tashuvchi»
- B) «Oltin soch»
- C) «Moabit daftari»
- D) «Biz boramiz»

24. «Qutbdagi gunafsha» ertagida gunafshaning xushbo'y hididan hayratga tushgan shimolliklarga uning gul ekanligini, bunday gullar janubda millionlab o'sishini kim tushuntiradi?

- A) qarg'a
- B) chayka
- C) ayiq
- D) tyulen

25. Xudoyberdi To'xtaboyevning qaysi asari Janni Rodarining tahsiniga sazovor bo'lgan?

A) «Omonboy va Davronboyning sarguzashti»

B) «Sehrgarlar jangi yoki shirin qovunlar mamlakatida»

- C) «Jannati odamlar»
- D) «Sariq devni minib»

26. Sulton Alixo'ja va Hakimjon qaysi asarida qahramonlari?

- A) «Tanobchilar»
- B) «Saylov»
- C) «Dodxohim»
- D) «Veksel»

27. Avaz O'tarning «Til» she'ri qaysi janrda?

- A) qit'a
- B) masnaviy
- C) ruboiy
- D) g'azal

28. J. Rodarining qaysi ertaklari uchtadan oxiri bor ertaklar turkumiga kiradi?

1. «Hurishni eplolmagan kuchukcha». 2. «Rinaldoning sarguzashtlari». 3. «Ayyor Buratino». 4. «Sahrodagi uy». 5. «Milanda yog'gan shlyapa yomg'iri». 6. «Sehrii nog'ora».

A) 1, 2, 3, 4, 5, 6 B) 1, 2, 5

C) 1, 3, 5, 6 D) 1, 2, 4, 6

29. «Yetti zog'ora qissasi»da asar voqealari kimning tilidan hikoya qilinadi?

- A) Toshtemirning
- B) Baxshilla maxsumning
- C) Mirfayozning
- D) muallifning

30. Birinchi hikoyalar to'plamini «Tortiq» nomi ostida kitobxonlarga tortiq qilgan ijodkor kim?

- A) Oybek
- B) Turob To'la
- C) Abdulla Qahhor
- D) Said Ahmad

31. Qaysi asar qahramonlari o'z nutqlarida vaziyatga mos maqollarni keltiradilar, masal va hikoyatlarni so'zlab beradilar?

- A) «Zarbulmasal»da
- B) Navoiyning «Mahbub ul-qulub»

asarida

- C) Sa'diyning «Guliston» asarida
- D) Abayning «Nasihatlar» kitobida

32. «Sirlangan xumchaga tushgan sichqonday to'rt tomonga alanglab o'zimga bir najot yo'li qidirar edim». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Yetti zog'ora qissasi»dan
- B) «Shum bola»dan
- C) «Sariq devni minib»dan
- D) «Sehrii nog'ora»dan

33. «Hurishni biladigan kuchuklar faqat o'g'rilarga qo'l keladi, cho'chitib o'g'rini qochirib yuboradi. Sening ovozingni esa eshitmaydi, yaqinroq keladi, shunda sen ularni shappa tutib olib talab tashlaysan, ular qilmishiga yarasha jazosini oladi». Ushbu parcha «Hurishni eplolmagan kuchukcha» ertagining nechanchi tugashidan olingan?

- A) birinchi tugashi

- B) ikkinchi tugashi
 C) uchinchi tugashi
 D) birinchi va ikkinchi tugashi
34. Abayning «Nasihatlar» kitobini kim o'zbek tiliga tarjima qilgan?
 A) Usmon Nosir B) Mirtemir
 C) Erkin Vohidov D) Nosir Fozilov

35. Abayning «Nasihatlar» kitobida necha bo'limdan iborat?
 A) 24 bo'limdan B) 40 bo'limdan
 C) 42 bo'limdan D) 44 bo'limdan
36. Said Ahmadning «Sobiq» nomidagi hikoyasidagi raisning ismini toping.
 A) Turdiali aka B) Berdiali aka
 C) Tursunali aka D) ismi aytilmagan

VARIANT № 9 (6-sinf adabiyoti)

1. «Adabiyot atomdan kuchli, lekin uning kuchini o'tin yorishga sarflamaslik kerak». Fikr muallifi kim?
 A) Fitrat B) Avloniy
 C) Cho'lpon D) Abdulla Qahhor
2. Qaysi adib qaysi hikoyasida o'z otasi misolida qatag'on davrining dahshatlarini badiiy talqin etgan?
 A) P.Qodirov, «Jon shirin»
 B) Shukrullo, «Tirik ruhlar»
 C) O.Yoqubov, «Muzqaymoq»
 D) T.Sulaymon, «Iltijo»
3. «Ko'zi yomon, tikilganini yiqitadigan mehmon» obrazi qaysi asarda berilgan?
 A) «Yetti zog'ora qissasi»
 B) «Shum bola»
 C) «Sariq devni minib»
 D) «Sehrii nog'ora»
4. Qaysi ijodkor bolaligida qo'g'irchoq yasovchi usta yoki rassom bo'lishni orzu qilgan?
 A) X.To'xtaboyev B) Mirtemir
 C) Erkin Vohidov D) Janni Rodari
5. Turob To'laning balet librettosi ...
 1. «Zulmatdan ziyo». 2. «Malikayi ayyor». 3. «Qizbuloq». 4. «Nodirabegim». 5. «Momo yer». 6. «Samarqand afsonasi».
 A) 1, 2 B) 3, 4, 5
 C) 1, 4, 5, 6 D) 6
6. Qaysi qissa qahramoni – yoshi o'tib keksayib qolgan Oymomo farzand sog'in-

- chi shu qadar kuchliligidan qo'shni kelinining beshikdagi bolasini ovutib o'tirganida qup-quruq ko'ksiga birdan sut keladi U so'nggi nafasidagina onalik baxtidan bir lahza totinadi-yu, dunyodan ko'z yumadi»
 A) «Qo'shiq»
 B) «Oydinda yurgan odamlar»
 C) «Ot kishnagan oqshomlar»
 D) «Yulduzlar mangu yonadi»
7. «Shum bola» qissasida Sariboy nomiga qaysi nom qo'shib aytilar edi?
 A) kontor so'zi B) noib so'zi
 C) boy so'zi D) bo'lis so'zi
8. Turob To'laning ilk she'riy to'plami ...
 A) «Shuur» B) «Shoir»
 C) «She'rlar» D) «Shodligim»
9. Bashor kelin obrazi qaysi asarda uchraydi?
 A) «Shum bola»
 B) «Yetti zog'ora qissasi»
 C) «Sariq devni minib»
 D) «Muzqaymoq»
10. «Ular meni qimron bilan mehmon qildilar». Ushbu gapdagi «qimron» so'zining ma'nosini toping.
 A) echki suti B) tuya suti
 C) sigir suti D) ot suti
11. Qaysi asar qahramonlari og'ir vaziyatlarga tushib qolganda, chigal muammolarga duch kelib qolganlarida ularga qayerdandir madad yetib keladi?
 A) «Hurishni eplolmagan kuchukcha»

- 8) «Nuhzoda Plombir»
- 9) «Rinaldoning sarguzastlari»
- 10) A va B
- 11) «Fayzi dasturxonchi» obrazi qaysi asarda bor?
- A) «Shum bola»
B) «Yolti zog'ora qissasi»
C) «Sariq devni minib»
D) «Muzqaymoq»
- 12) «Men ne qilsa ham eshak korafda korafda bo'lib qolgan sallox».
- «Shum bola» qissasidan olingan ushbu asar uchun qo'llangan «korafda» so'zining ma'nosi qaysi javobda to'g'ri izohlangan?
- A) pishiq, puxta
B) usta, mohir
C) tajribali, ko'pni ko'rgan
D) tayyor, dog'uli
- 14) «Hurishni eplolmagan kuchukcha» asarida kuchukcha kimlardan hurishni so'ragan?
- A) xo'roz, sigir, bulbuldan
B) xo'roz, mushuk, kakkudan
C) xo'roz, ho'kiz, bulbuldan
D) xo'roz, sigir, kakkudan
- 15) «Sariq devni minib» asarida Mominjon g'ozaga tushgan shirani eplolish uchun nechta ishchini jalb qiladi?
- A) 50 ta B) 45 ta
C) 43 ta D) 55 ta
- 16) «Umri xola Shoikromning yulboshiga, shaparak ko'rpachaga o'turdi». Ushbu gapdagi «shaparak ko'rpacha»ning ma'nosini toping.
- A) qavilmagan ko'rpacha
B) chigitlangan paxta solingan ko'rpacha
C) par solingan ko'rpacha
D) yog'och qipig'i solingan ko'rpacha
- 17) «...bahs qiluvchilar ko'proq har qatni aniqlash uchun emas, balki birbirini yengmoq uchun harakat qilishadi. Unday bahs xusumatni kuchaytirib, odamgarchilikni yo'qotishgacha olib boradi».

- Ushbu fikr qaysi asardan olingan?
- A) «Mahbub ul-qulub»
B) «Zarbulmasal»
C) «Nasihatlar»
D) «Yulduzlar mangu yonadi»
18. «Gul yaxshi-yu gul yaxshi, Gulning ... yaxshi».
- Nuqtalar o'rniga qo'yilishi kerak bo'lgan so'zni toping.
- A) qizili B) popugi
C) gulbargi D) g'unchasi
19. «Mahbub ul-qulub»ning uchinchi qismi nima haqida?
- A) yaxshi fe'l xosiyati va yomon illat kasofati haqida
B) har xil odamlarning fe'l-atvori va ahvoli haqida
C) turli foydali kuzatishlar va misollar haqida
D) yaxshilik va yomonlikning farqi haqida
20. Qaysi xalq qo'shig'ining 4, 6 va 8 qatorli ko'rinishlari mavjud?
- A) «Chittigul»
B) «Boshginam og'riydi-ya»
C) «Maydagul»
D) «Boychechak»
21. «Saxovatsiz kishi – yog'insiz abr-u bahor», «Ko'p degan ko'p yengilur, ko'p yegan ko'p yiqilur». Ushbu hikmatli so'zlar qaysi asardan olingan?
- A) «Guliston»dan
B) «Bo'ston»dan
C) «Sadoqatnoma»dan
D) «Mahbub ul-qulub»dan
22. Muqimiy qaysi yillarda Buxorodagi «Mehtar anbar» madrasasida ta'lim ola boshladi?
- A) 1870 – 1871-yillarda
B) 1871 – 1872-yillarda
C) 1872 – 1873-yillarda
D) 1870 – 1873-yillarda
23. Abdulla Qahhorning dastlabki qissasi qaysi?

- A) «Qishloq hukm ostida»
 B) «Sinchalak»
 C) «Muhabbat»
 D) «Zilzila»
24. Tilni «vositayi robitayi olamiyon» – kishilarning aloqa vositasi deb atagan shoir kim?
 A) Furqat B) Muqimiy
 C) Avaz O'tar D) Navoiy
25. Qaysi qatorda Odil Yoqubovning qissasi berilmagan?
 A) «Qanot juft bo'ladi», «Izlayman»
 B) «Billur qandillar», «Tengdoshlar»
 C) «Bir felyeton qissasi», «Muqaddas»
 D) «Chin muhabbat», «Bir koshona sirlari»
26. Kim dastlabki yirik asari uchun Abdulla Qahhordan «Sof, samimiy, tabiiy, iliq, rohat qilib o'qiladigan asar» degan maqto'v olgan?
 A) O'lmas Umarbekov
 B) Erkin Vohidov
 C) O'tkir Hoshimov
 D) Odil Yoqubov
27. Muharram opa qaysi o'zbek adibining turmush o'rtog'i?
 A) Xudoyberdi To'xtaboyevning
 B) Pirimqul Qodirovning
 C) G'afur G'ulomning
 D) Odil Yoqubovning
28. «*Bu itni taniyman*», – deya achchiq istehzo bilan aytilgan fikr qaysi hikoyada uchraydi?
 A) «Qoplon»
 B) «Qorako'z majnun»
 C) «Sobiq»
 D) «Muzqaymoq»
29. «*Dunyo kattakon ko'l. Zamona esa esib turgan yel. Oldindagi to'lqin og'alar bo'lsa, ketingdagi to'lqin inilardir.*». Ushbu parcha kimning qaysi asaridan olingan?
 A) Navoiyning «Mahbub ul-qulub» asaridan
 B) Sa'diyning «Guliston» asaridan
 C) Abayning «Nasihatlar» kitobidan
 D) T.Murodning «Yulduzlar mangu yonadi» asaridan
30. Ehtiyotsizlik natijasida ovchining o'qiga uchragan jonzot qaysi hikoyada uchraydi?
 A) «Maymun bilan najjor»
 B) «Kabutar bilan zog'»
 C) «Toshbaqa va chayon»
 D) «Tuya bilan bo'taloq»
31. Tog'ay Murodning qaysi qissasi 1979-yili «Yoshlik» jurnalida chop qilindi?
 A) «Qo'shiq»
 B) «Oydinda yurgan odamlar»
 C) «Ot kishnagan oqshomlar»
 D) «Yulduzlar mangu yonadi»
32. Qaysi asar qahramonlari XIX asr oxiri – XX asr boshlaridagi xalq vakili, XX asrning 20-yillarida milliy istiqloq yo'lida shahid bo'lgan bobolarimiz timsoli, Moskvaning «paxta mustaqilligini ta'minlash» siyosati qurbonlari?
 A) «Otamdan qolgan dalalar» romani
 B) «Yulduzlar mangu yonadi» qissasi
 C) «Ot kishnagan oqshomlar» qissasi
 D) «Muzqaymoq» hikoyasi
33. Hayitvoy, Shavkat, Shokirjonlar qaysi asar qahramonlari?
 A) «Yeti zog'ora qissasi»
 B) «Shum bola»
 C) «Sariq devni minib»
 D) «Sehri nog'ora»
34. A.Qahorning qaysi asari matbuotda bildirilgan noo'rin tanqidiy gaplar tufayli qayta ishlangan?
 A) «Qishloq hukm ostida»
 B) «Bemor»
 C) «Qo'shchinor chiroqlari»
 D) «Sinchalak»
35. «*Ey bolalarim-ey, ishni qidirib yurmaydilar, ish deganning o'zi oyoqning tagidan o'rma-lab chiqadi. Bu yerdagi cho'pni*

u yerga olib qo'ysang ham ish-
da..." Ushbu parcha qaysi asardan
olingan?

- A) "Sariq devni minib"
- B) "Shum bola"
- C) "Muzqaymoq"
- D) "Do'nan"

36. Musa Jalilning qaysi asari butun
mamlakatda katta dovrug' qozongan,
davlat mukofoti bilan taqdirlangan?

- A) «Xat tashuvchi»
- B) «Oltin soch»
- C) «Moabit daftari»
- D) «Biz boramiz»

VARIANT № 10 (6-sinf adabiyoti)

1. Gulxaniyning «Zarbulmasal»
asari dagi aqrab obrazi qaysi asarda
haxs nomi bo'lib kelgan?

- A) P.Qodirov, «Avlodlar dovoni»
- B) G'.G'ulom, «Shum bola»
- C) X.To'xtaboyev, «Sariq devni minib»
- D) T.Murod, «Otamdan qolgan
dalalar»

2. Qaysi qatorda chorvachilik bilan
bog'liq mehnat qo'shiqlari nomi berilgan?

- A) «xo'sh-xo'sh»lar, «turey-turey»
qo'shiqlari, o'rim qo'shiqlari
- B) «xo'sh-xo'sh»lar, «turey-turey»
qo'shiqlari, churiyalar
- C) «turey-turey» qo'shiqlari, churiyalar,
yanchiq qo'shiqlari
- D) churiyalar, «Govmishim», «Xo'p
mayda»

3. «Hayo bilan», «Sumbula»,
«Ko'chalar», «Do'ppi tikdim», «Sartarosh
qo'shig'i» kabi she'rlari qo'shiqlarga
aylanib, mashhur bo'lgan shoir kim?

- A) To'ra Sulaymon
- B) Turob To'la
- C) Muhammad Yusuf
- D) Abdulla Oripov

4. «*Chunki shunday xazinalar
bormishki, ular hamma
mashaqqatlarni yengib o'tib,
o'sha yerga birinchi bo'lib borgan
odamgagina ochilar ekan.* Ushbu
parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Qutbdagi gunafsha»

B) «Shahzoda Plombir»
C) «Hech qayoqqa olib bormaydigan
yo'l»

- D) «Hurishni eplolmagan kuchukcha»
5. «Do'nan» hikoyasidagi soynig nomi ...
- A) Mallasoy B) Matansoy
 - C) Maqtansoy D) Oybuloq

6. Janni Rodarining ilk to'plami qaysi?

- A) «Chippolinoning sarguzashtlari»
- B) «Osmondagi tort»
- C) «Quvnoq she'rlar kitobi»
- D) «Televizorga kirib qolgan Jip»

7. «Sariq devni minib» asarida
Hoshimjonning Soraxon folbinni fosh
etishi asarning qaysi bobidan olingan?

- A) «Xudoning yelkasiga igna sanchdim»
- B) «Shaytonning yelkasiga igna
sanchdim»
- C) «Farishtaning yelkasiga igna
sanchdim»

D) «Baxtim kulib boqqan edi»

8. Xudoyberdi To'xtaboyevning qissasini
toping.

- A) «Yillar va yo'llar»
- B) «Sehrgarlar jangi yoki shirin
qovunlar mamlakatida»
- C) «Jannati odamlar»
- D) «Omonboy va
Davronboy sarguzashti»

9. Abayning "Nasihatlar" kitobida bir
kuni G'ayrat, Aql, Yurak uchalasi o'zining
hunarlarini aytib, maqtab, tortishib
qo'lishadi va ilmning oldiga kelib, undan

hakamlik qilishni so'raydi. Ilm ularning har birini diqqat bilan tinglab, mulohaza qiladi. Ulardan qaysi birini boshchi qilib tayinlaydi?

- A) Aqlni B) Yurakni
C) G'ayratni D) hech birini

10. «Tanobchilar» satirasidan olingan «*El tamizidin hazar et, alamon*» misrasidagi «*tamiz*» so'zining ma'nosini toping.

- A) toza, ulug', asl
B) xonavayron, xarob
C) minnat, hasad
D) yaxshilik, yaxshi nom

11. A.Qahoming qaysi qissasi tugallanmagan?

- A) «Sinchalak»
B) «O'tmishdan ertaklar»
C) «Muhabbat»
D) «Zilzila»

12. «Urushning so'nggi qurboni» hikoyasidagi tabib buvaning ismi ...

- A) Hoji buva B) Komil tabib
C) Usmon buva D) nomi aytilmagan

13. «*Baland bo'yli, yelkalar keng, polvonnamo bir kishi. Gapirganda ovozi xuddi xumning ichidan chiqqandek guldirab, jaranglab eshitiyadi. Kulganda tomni ko'tarib yuborgudek qattiq kuladi, yurganda uyning pollari lapanglab ketadi*». Ushbu ta'rif qaysi qahramon haqida?

- A) Hoshimjon haqida
B) Polvontog'a haqida
C) sovxoz direktori haqida
D) bo'lim boshlig'i haqida

14. Qaysi hikoyasi orqali yozuvchi go'yo yaqin do'st, qo'shni bo'lgan kishilarning dushmanga aylanishi, yaxshilik kutmagan odamlardan insoniy, samimiy munosabat ko'rganlarini tasvirlab, qaltis, sinovli holatlarda kishilarning asl mohiyati namoyon bo'lishi,

kishilarning sirtiga qarab emas, qilgan ishi, og'ir vaziyatlarda o'zini qanday tutganligiga qarab baho berish lozimligini uqtiradi?

- A) «Urushning so'nggi qurboni»
B) «Muzqaymoq»
C) «Sobiq»
D) «Qoplon»

15. Qaysi asar birinchi satrlaridan boshlab stenografiya usulida yozib olingan?

- A) «Sarob»
B) «Shum bola»
C) «Naqliya so'zlar»
D) «Yulduzli tunlar»

16. «Shum bola» qissasida shum bola Sariboyga nimalarni aytadi? Tartib bilan sanang.

- Tozi itning terisini shilishgan.
- To'riq qashqa aravaga qo'shilib harom o'lgan.
- Dandon pichoq sinib qolgan.
- It ko'p go'sht yeb o'lgan.
- Omborga, og'ilxonaga o't ketgan.
- Kenjatoy o'g'il Bo'riboyvachcha terakdan chumchug bolasini olaman deb yiqilib tushib o'lgan.
- Arvoh sham bilan o'ynashsin deb, sham yoqilgan.

- A) 1, 3, 5, 4, 6, 7
B) 3, 1, 4, 2, 5, 7, 6
C) 3, 2, 4, 1, 6, 5, 7
D) 3, 1, 2, 4, 5, 7, 6

17. Navoiy insondagi qaysi xislatlarni insoniyat bog'ining hosildor daraxti, u daraxtning foydali mevasi deb ataydi?

- A) saxovat va odamiylikni
B) saxovat va himmatni
C) adolat va tavozeni
D) hilm va tavozeni

18. Musa Jalil asirlikda va tutqunlikda yozgan «Moabit daftariga» nechta she'r kiritadi?

- A) 115 ta she'ridan 60 tasini
 B) 125 ta she'ridan 80 tasini
 C) 115 ta she'ridan 80 tasini
 D) 125 ta she'ridan 60 tasini
19. «Mahbub ul-qulub»da «o'zi xunuk, gapi bema'ni, ovozi yoqimsiz odam» nimaga o'xshatiladi?
 A) tovusga B) chigirtkaga
 C) eshakka D) qurbaqaga
20. "O'rinsiz, bo'lar-bo'lmas ishlarga ko'ngil qo'ydimay, insonni sof saqlaydigan, uni gunohkorlikdan, johillikdan, shaytonning gapiga kirib, nafs balosiga giriftor bo'lishlikdan saqlaydigan, adashgan bandalami to'g'ri yo'lga solib yuboradigan ham men emasmi, axir?"
 Abayning "Nasihatar" asaridan olingan ushbu parcha nimaning tilidan aytilgan?
 A) Aql B) Yurak
 C) G'ayrat D) Ilm
21. "Odam uchun doim harakatda bo'lish hayotlikdan asardir, jonsiz mavjudotlar tiriklik nishonasidan bexabardir..." Ushbu fikr muallifi kim?
 A) Abay B) Navoiy
 C) Muqimiy D) Abdulla Qahhor
22. «Bemor» hikoyasidan chiqadigan xulosa nima?
 A) bunday jamiyatda faqat Sotiboldining o'zi bemor emas, butun jamiyat bemor
 B) kambag'allarning og'ir hayotini o'zgartirib bo'lmaydi
 C) odamlarning o'zi emas, qalbi bemor
 D) hammasi to'g'ri
23. «Ochinglar, millati vayronani obod etgusi maktab, O'qusin yoshlarimiz, ko'nglini shod etgusi maktab». Misralar muallifi ...
 A) Furqat B) Muqimiy
 C) Hamza D) Avaz O'tar
24. "Shum bola" asarida Qoravoy (shum bola) qaysi joyda "rohat-rohat uyquga ketdim" deydi?
 A) Eshon boboning uyida
 B) qishloqdagi sabzi ekkan boyning uyida
 C) qimron bilan mehmon qilgan kishilarning uyida
 D) Sariboyning uyida
25. «Urushning so'nggi qurboni» hikoyasida kimning xotinini o'g'rilar pichoqlab ketishadi?
 A) Shoikrom
 B) Shone'mat
 C) Ilyos samovarchi
 D) Ilhom samovarchi
26. "Odamgarchilik kishining qalbida bo'ladi, qalbingni pok saqla".
 Ushbu fikr qaysi asardan olingan?
 A) "Mahbub ul-qulub"
 B) "Zarbulmasal"
 C) "Nasihatar"
 D) "Yulduzlar mangu yonadi"
27. Said Ahmadning «Qoplon» hikoyasida Tillayev nima sababdan ishdan ketadi?
 A) yaxshi ishlamagani uchun
 B) pensiya yoshiga yetgani uchun
 C) bod kasali qo'zg'agani uchun
 D) boshqa korxonaga o'tgani uchun
28. Qaysi hikoya qahramoni paxta terishda jonbozlik ko'rsatib hech kutilmaganda dabdababozlikning nishoniga aylanadi?
 A) «Qoplon»
 B) «Qorako'z majnun»
 C) «Sobiq»
 D) «Muzqaymoq»
29. Qaysi ijodkor o'zigacha og'zaki kuylab kelingan o'lanlarni yozma adabiyotga olib kirgan shoir sifatida e'tirof etiladi?
 A) Avaz O'tar B) Mashrab
 C) Abay D) Maxtumquli
30. Xalqaro «Nilufar», Javoharlal Neru nomidagi hamda Davlat mukofotlari sovrindori bo'lgan shoira kim?
 A) Zulfiya

- B) Halima Xudoyberdiyeva
C) Oydin Xojiyeva
D) Zebo Mirzo
31. «Zarbulmasal»da Boyo'g'linikiga kimlar sovchilikka boradi?
A) Ko'rqush, Kordon
B) Hudhud, Kordon
C) Malikshohin, Kordon
D) Sho'ranul, Ko'rqush
32. Zulfiya haqida kim: «*Nafaqat o'z she'rlari bilan, balki butun hayoti bilan o'zbek ayolining ma'naviy qiyofasini namoyon eta olgan atoqli, ...fidoyi inson bo'lib ... ma'naviy jasorat ko'rsatdi*», – deb aytgan?
A) Said Ahmad
B) Islom Karimov
C) Ozod Sharafiddinov
D) Abdulla Oriqov
33. «Zarbulmasal»da kim xon saroyida aqli, donishmand bo'lgan uch toifa kishiga xalos bo'lishlik yo'qligini aytadi. Bu uch toifa kishilar: olimi boamal – ilmiga amal qiladigan olim, vaziri sohibi ra'y – aql-u tadbir egasi bo'lgan vazir, munshiyi rostnavis – haqiqatni yozadigan kotib.

- A) Ko'rqush B) Kordon
C) Malikshohin D) Yapiltoqqan
34. Tog'ay Murodning qayal asari yozuvchining qon-qoniga singib ketgan ming yillar mobaynida unutilmay, ardoqlanib kelayotgan tarixiy qadriyat kurash, kurashchi polvonlar, ular orasidagi muomala-munosabatlar, ziddiyatli hayotiy muammolar qalamga olinmagan?
A) «Qo'shiq»
B) «Oydinda yurgan odamlar»
C) «Ot kishnagan oqshomlar»
D) «Yulduzlar mangu yonadi»
35. Bo'ri polvonning do'sti bo'lgan uning suygan qizini ilib ketgan qahramon kim?
A) Nasim polvon B) Abray polvon
C) Ismoil polvon D) Sadir polvon
36. Xudoyberdi To'xtaboyevning «Qizlar laga tosh otmang» va «Mungli ko'zlar» asarlar uchun umumiy bo'lgan xususiyatni toping
A) har ikkalasi roman janrida yozilgan
B) har ikkalasi qissa janrida yozilgan
C) bir yilda yozilgan
D) qizlar tarbiyasiga doir asar

VARIANT № 11 (6-sinf adabiyoti)

1. «*Polvonlar bir-birini ruhan arbadi*». T.Murodning «Yulduzlar mangu yonadi» qissasidan keltirilgan ushbu parchadagi «*arbadi*» so'zining ma'nosini toping.
A) yiqitdi B) mag'lub qildi
C) chorladi D) chalg'itdi
2. «Bir toychoqning xuni», «Galatepaga qaytish» asarlari muallifi kim?
A) Murod Muhammad Do'st
B) Erkin A'zamov
C) Xayriddin Sultonov
D) Tog'ay Murod

3. «Gulyor», «Oromijon» she'riy to'plamlari muallifi kim?
A) Zulfiya
B) Jumaniyoz Jabborov
C) Erkin Vohidov
D) Turob To'la
4. «*Men barcha hayvonlar tilini o'rganib olaman-da, sirkda tomosha ko'rsataman. Hamma meni o'qishlab qarsak chaladi, men boyib ketaman, shoh qiziga uylanib olaman*». «Hurishni eplolmaydigan kuchukcha» ertagida kuchukchanning bunday o'ylashiga qaysi

6. «Sariq devni minib» asarida Hoshimjon qaysi brigadaga agronom bo'ladi?

- A) 12-brigadaga B) sigir
C) 16-brigadaga D) mushuk

7. «Egnida qozoqi chakmon boshida teskari ag'darilgan» asarida qo'lida boshi cho'qmor bo'lgan Ushbu ta'rif qaysi personajga tegishli?

- A) Shum bolaga B) Omonga
C) Davronga D) Orifga

8. Qaysi asarda reklamaning ajabtovur xarakteridagi muammolar yechimiga asos bo'lgan?

- A) «Ayyor Buratino»
B) «Shahzoda Plombir»
C) «Sehrii nog'ora»
D) «Televizorga kirib qolgan jip»

9. Qaysi asarda o'zbekona dunyodan o'tib oqib qolgan sevimli toyidagi obrazni yaratgan?

- A) «Yetti zog'ora qissasi»
B) «Shum bolaga»
C) «Sariq devni minib»
D) «Muzqaymoq»

10. Sinyor Molteni qaysi asarda paydo bo'lgan?

- A) «Ayyor Buratino»
B) «Shahzoda Plombir»
C) «Sehrii nog'ora»
D) «Televizorga kirib qolgan jip»

11. «Qiz talashgan o'smirlar» asarining muallifi va muallifini toping.

- 1) Odil Yoqubov; 2) Said Ahmad;
3) Xudoyberdi To'xtaboyev; 4) hikoya;
5) qissa; 6) roman.

- A) 1, 6 B) 2, 5
C) 3, 6 D) 3, 5

12. «O'ziga to'q, tinch oilada katta bo'lgan yolg'iz o'g'il», – deb ta'riflangan personaj ...

- A) Baxshilla maxsum
B) Toshtemir

- C) Mirobbidinxo'ja
D) Qosim

13. «Sariq devni minib» asarida Hoshimjon qaysi brigadaga agronom bo'ladi?

- A) 12-brigadaga B) 13-brigadaga
C) 16-brigadaga D) 4-brigadaga

14. «Sariq devni minib» asarida Hoshimjon agronom bo'lgan sovxoz direktorining, bo'lim boshlig'i, brigada boshlig'ining ismi ...

- 1) sovxoz direktori; 2) bo'lim boshlig'i; 3) brigadir.

a) Rahimjon aka; b) O'rmon aka; c) Akbar aka Nosirov.

- A) 1-a, 2-b, 3-c B) 1-c, 2-b, 3-a
C) 1-c, 2-a, 3-b D) 1-b, 2-c, 3-a

15. «Bemor» hikoyasida Sotiboldi xo'jayinining ismi ...

- A) Abdug'anibov
B) Abdulatifboy
C) Abdukarimboy
D) nomi aytilmagan

16. «Qadrdon dalalar», «Hukm» nomli qissalar muallifini toping.

- A) O'tkir Hoshimov
B) Said Ahmad
C) Odil Yoqubov
D) Xayriddin Sultonov

17. Navoiy saxiy va axiyini qanday ta'riflaydi?

A) saxiy – bitta kulchani ikki bo'lib, yarmini och odamga bergan, axiy – o'zi yemay hammasini muhtoj odamga bergan kishi

B) axiy – bitta kulchani ikki bo'lib, yarmini och odamga bergan, saxiy – o'zi yemay hammasini muhtoj odamga bergan kishi

C) saxiy va axiy – o'zi yemay hammasini muhtoj odamga bergan kishi

D) saxiy – saxovatli kishi, axiy – baxil kishi

16. Ushbu parcha qaysi asardan olingan? «Suv qalqisa, loyqasi yuqoriga chiqqaniday, zamon qalqigandan buyon yomon ko'paydi».

- A) «Nido»
B) «Muzqaymoq»
C) «Urushning so'nggi qurboni»
D) «Qoplon»

17. Said Ahmadning «Qoplon» hikoyasida xo'jayinning uyida polini yuvib, gilamini ham qoqib bergan qahramon kim?

- A) Qurbonboy B) Ilhomboy
C) Qodirboy D) Tursunboy

18. «Zarbulmasal»da Boyo'g'li 600 vayronaga ko'nmagach, kim Boyo'g'lining yoniga kelib, Qo'qondan topilmasa ham, mingta vayronani Buxoro muzofotidan topib berishga va'da qiladi?

- A) Ko'rqush B) Kordon
C) Malikshohin D) Yapaloqqush

19. «Xalq nimasi bilan xalq? O'zining urf-odatlarini bilan xalq! Ko'p urf-odatlarimizni birovlar... birovlar o'ziniki qilib oldi. Biz qo'limizni burnimizga tiqib qoldik. Shunday keta bersak, hademay... o'zimizni-da boy berib qo'yamiz! Buyog'i kamday, ne-ne nimalarimizni eskilik sarqiti deb o'yladik. Xiyol bo'lmasa, xalqimiz o'zini-da... eskilik sarqitiga chiqarib yuborayin dedik! Bugun buni yo'qota bersak, ertaga uni yo'qota bersak... podadan nima farqimiz qoladi?» «Yulduzlar mangu yonadi» qissasida qaysi qahramon shunday o'ylaydi?

- A) Nasim polvon B) Bo'ri polvon
C) Ismoil polvon D) Normat polvon

20. «Yulduzlar mangu yonadi» qissasida qaysi polvon o'z qishlog'idan davraga boshqa polvon chiqmaganligi uchun oppoq soqoli bilan sport masteri Maksim polvonga qarshi davraga chiqadi?

- A) Ro'zi polvon B) Maksim polvon

C) Sadir polvon D) Normurod polvon
21. «Avlodlar dovoni» romanida Sherxon sulh tuzib, so'ng uni buzmoqchi bo'lganda unga kim qarshi chiqadi?

- A) Jalolxon B) Qutbxon
C) Havasxon D) Alvaro Pakaviro

22. "...yaxshining ham, yomonning ham tayangani sensan. Sen ikkalasiga ham birdek xizmat qilasan, istaganini topib berasan – mana shu odatning yomoni!"

Abayning "Nasihatlar" asaridan olingan ushbu parcha nima haqida?

- A) Aql haqida B) Yurak haqida
C) G'ayrat haqida D) Ilm haqida

23. "Shum bola" asariga doir keltirilgan ma'lumotlarning nechitasi to'g'ri?

- 1) Asar qissa janrida yozilgan;
2) G'afur G'ulom qissa ustida salkam 25 yil ishlagan;
3) Qissaning birinchi qismi 1936-yilda yozib tugatilgan;

4) Qissaning ikkinchi qismi 1940-yillarning oxirida yozib tugatilgan;
5) Qissaning uchinchi qismi 1950-yillarning boshlarida yozib tugatilgan;
6) Qissa 1960-yillarning boshlarida qayta tahrir qilingan.

- A) uchtasi B) oltitasi
C) beshtasi D) to'rttasi

24. Qaysi qatorida Ibroyim Yusupovning dostoni nomi berilmagan?

- A) «Akatsiya gullagan joyda»
B) «Gilamchi xotin haqida haqiqat»
C) «Dala armonlari»
D) «Qora tol»

25. Quyidagi asarlarni janri bo'yicha to'g'ri joylashtiring.

1. «Muzqaymoq». 2. «Nido». 3. «Olma gullaganda». 4. «Oydinga yurgan odamlar». 5. «Xotiram siniqlari». 6. «Ayajonlarim». 7. «Sinchalak». 8. «Bemor». 9. «Qora ko'zlar». 10. «Er boshiga ish tushsa».

a) doston; b) hikoya; c) qissa; d) drama; e) roman.

- A) 1, 8-b, 2, 7-a, 3, 6-d, 4, 5-c, 9, 10-e
 B) 1, 8-b, 2, 5-a, 3, 6-d, 4, 7-c, 9, 10-e
 C) 1, 8-b, 4, 5-a, 3, 9-d, 2, 7-c, 6, 10-e
 D) 1, 8-b, 4, 5-a, 3, 10-d, 2, 7-c, 6, 9-e
26. O'tgan asrning 80-yillarida yaratilgan asarlarni toping.

- A) «Jimjittik», «Oydinda yurgan odamlar»
 B) «Nido», «Qadrdon dalalar»
 C) «Shum bola», «Sariq devni minib»
 D) «Sohillar hikoyasi», «Otamdan qolgan dalalar»

27. Faqat hikoyalar nomi keltirilgan asarlarni toping.

- A) «Urushning so'nggi qurboni», «Hukim», «Muzqaymoq»
 B) «Qoplon», «Muzqaymoq», «Sinhalik»
 C) «Bemor», «Tobutdan tovush», «Jo'shiq»

D) «Sobiq», «Bemor», «Urushning so'nggi qurboni»

28. «Qadrdon so'qmoqlar» she'rida qizil kendr bilan qaysi daraxt shivirlashib yonma-yon o'sardi?

- A) terak B) tol
 C) eman D) kashtan

29. "Yulduzli tunlar" romanida kimga Ahmad Tanbalning katta akasi, Toshkent xoni Mahmudxonning xon saroyida so'zi o'tadigan eshik o'g'asi deya ta'rif berilgan?

- A) Qosimbek B) Ali Do'stбек
 C) Uzun Hasan D) Tilba Sulton

30. Tog'ay Murodning qaysi qissasi qahramonlari – Qoplonbek va Oymomo atrofidagilarga faqat yaxshilikni sog'inadigan, umrini ezgulikka baxshida etgan qiljanob odamlar?

- A) «Qo'shiq»
 B) «Oydinda yurgan odamlar»
 C) «Ot kishnagan oqshomlar»
 D) «Yulduzlar mangu yonadi»

31. «G'ayratsiz jahl – ..., qayg'usiz oshiq – ..., shogirdsiz olim – ...» Nuqtalar o'rniga qo'yilishi kerak bo'lgan so'zlarni toping.

- A) «yel» B) «kesak»
 C) «o'lim» D) «tut»

32. Dadaxo'ja duma kimning bobosi?

- A) O'tkir Hoshimovning
 B) Said Ahmadning
 C) Abdulla Oripovning
 D) Odil Yoqubovning

33. Gulxaniy yana qaysi taxallusni qo'llagan?

- A) Jur'at B) Furqat
 C) Mas'ud D) Mijmar

34. «*Insonga, avvalo, yaxshi ustoz darkon*» degan g'oya qaysi ertakdan kelib chiqadi?

- A) «Qutbdagi gunafsha»
 B) «Shahzoda Plombir»
 C) «Hech qayoqqa olib bormaydigan yo'l»
 D) «Hurishni eplolmagan kuchukcha»

35. «Shum bola» qissasida Adol opaning o'g'li quyib qo'ygandek o'xshaydigan aravakash ismi ...

- A) Badal B) Bayram
 C) Botir D) Nodir

36. Bitta janrdagi asarlarni toping.

- A) «Maysaraning ishi», «Saylov», «O'n ikki stul»
 B) «Dodxohim», «Revizor», «Yelvizak»
 C) «Qiyshiq oyna», «Yovuz niyatli kishi», «Adabiyot muallimi»
 D) «Tanobchilar», «Saylov», «Yelvizak»

VARIANT № 12 (6-sinf adabiyoti)

1. «Hurishni eplolmagan kuchukcha» ertagida kuchukcha itning ovozi birinchi marta eshitganda nimaning ovozi deb o'ylaydi?

- A) fil B) timsoh
C) sher D) jirafa

2. Qaysi javobda Xudoyberdi To'xtaboyevning hujjatli qissasi nomi berilgan?

- A) "Tagob qishloq ertaklari"
B) "Qiz bolaga tosh otmang"
C) "Qasoskorning oltin boshi"
D) "Yangi ohangda kuylayotgan viloyat"

3. "Shum bola" asariga doir keltirilgan ma'lumotlarning nechtasi to'g'ri?

1) Asar qissa janrida yozilgan;
2) G'afur G'ulom qissa ustida salkam 25 yil ishlagan;

3) Qissaning birinchi qismi 1936-yilda yozib tugatilgan;

4) Qissaning ikkinchi qismi 1940-yillarning oxirida yozib tugatilgan;

5) Qissaning uchinchi qismi 1950-yillarning boshlarida yozib tugatilgan;

6) Qissa 1960-yillarning boshlarida qayta tahrir qilingan.

- A) uchtasi B) oltitasi
C) beshtasi D) to'rttasi

4. Qaysi asar boshqa nasriy asarlardan bir necha nasriy janrlarda yaratilgan hikoyalarning bir ipga mahorat bilan terilganligi bilan farqlanadi?

- A) «Yetti zog'ora qissasi»
B) «Shum bola»
C) «Sariq devni minib»
D) «Sinchalak»

5. «Shahzoda Plombir» ertagi-da xolodilniklarni kreditga berish bilan shug'ullanuvchi firma nomi ...

- A) «Qo'shaloq qutb»

B) «Shimoliy qutb»

C) «Mangu muzlik»

D) «Pingvin»

6. Xudoyberdi To'xtaboyev qachondan o'z faoliyatini bolalar hayotiga yo'naltirgan?

- A) 60-yillar boshidan
B) 80-yillar boshidan
C) 70-yillar boshidan
D) 60-yillar oxiridan

7. «*Mana men o'lyapman. Lekin kimdir boshlashi kerak edi-da*».

Ushbu satrlar qaysi asardan olingan?

- A) «Qutbdagi gunafsha»
B) «Shahzoda Plombir»

C) «Hech qayoqqa olib bormaydigan yo'l»

D) «Hurishni eplolmagan kuchukcha»

8. «*Xotin qozonning qopqog'ini ochdi – baliqday bo'lib oppoq laganda moshkichiri chiqdi, o'rtaga qo'ydilar*». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Yetti zog'ora qissasi»dan
B) «Shum bola»dan
C) «Sariq devni minib»dan
D) «Sehrii nog'ora»dan

9. «Sariq devni minib» asarida g'o'za-ga shira tushganini Hoshimjonga kim aytadi?

- A) brigada boshlig'i Rahimxon aka
B) brigada boshlig'i Ma'rufxon aka
C) brigada boshlig'i Murodixon aka
D) bo'lim boshlig'i O'rmon aka

10. «Shum bola» qissasida shum bolaning qaysi gapidan keyin Sariboy choy ichib turgan piyolasini boshiga urib, chakkasini yorib, soqolini yulib, dodlab yig'lamoqqa tushadi?

A) omborga o't tushganini eshitganidan so'ng

B) kenjatoy o'g'li Bo'ribovyachchaning o'lganini eshitganidan so'ng

C) turmushga chiqmagan qizi Adolning o'g'il ko'rganini eshitganidan so'ng

D) uloqchi oti to'riq qashqaning harom o'lganini eshitganidan so'ng

11. *"Men ne qilsa ham eshak ko'yib korafda bo'lib qolgan sallox"*.

"Shum bola" qissasidan olingan ushbu parchada qo'llangan *"korafda"* so'zining ma'nosi qaysi javobda to'g'ri izohlangan?

A) pishiq, puxta

B) usta, mohir

C) tajribali, ko'pni ko'rgan

D) ayyor, dog'uli

12. «Tobutdan tovush», «Og'riq tishlar» nomli komediyalar muallifini toping.

A) O'.Hoshimov B) O.Yoqubov

C) A.Muxtor D) A.Qahhor

13. *«Hey do'st, shaydullo, ba nomi ollo, sadaqa raddi balo, haqavli rasuli xudo...»* Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

A) «Urushning so'nggi qurboni»

B) «Bemor»

C) «O'g'ri»

D) «Muzqaymoq»

14. Qaysi ijodkor millat *«tanasidan qon oldirgan bemor»* holiga tushganini aytib achinadi?

A) A.Qahhor B) Behbudiy

C) Hamza D) Fitrat

15. O.Yoqubovning mustaqillik yillarida yaratilgan asarlarini toping.

1. «Adolat manzili». 2. «Muzaffar Temur». 3. «Bir koshona sirlari». 4. «Ulug'bek xazinasi».

A) 2, 3 B) 1, 3, 4

C) 1, 2, 3, 4 D) 2, 4

16. *«Kambag'alning ekkani unmaydi, bolasi ko'payadi o'zi»*.

Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

A) «Urushning so'nggi qurboni»

B) «Muzqaymoq»

C) «Sobiq» D) «Bemor»

17. Musa Jalilning ilk to'plami qaysi?

A) «Ordenli millionerlar»

B) «O'rtoqqa»

C) «Biz boramiz!»

D) «Oltinsoch»

18. «Mahbub ul-qulub»ning ikkinchi qismi nima haqida?

A) yaxshi fe'l xosiyati va yomon illat kasofati haqida

B) har xil odamlarning fe'l-atvori va ahvoli haqida

C) turli foydali kuzatishlar va misollar haqida

D) yaxshilikning foydasi va yomonlikning zarari haqida

19. *«Yurtdan ketdim yurtni, seni deb, Men kurashdim qonli har damda. Yurtni, seni qo'limdan bersam, Nima qolar menga olamda?»*

Misralar muallifi kim?

A) Musa Jalil B) Usmon Nosir

C) Abay D) Hamza

20. Boychechak qanday odamning ramzi?

A) boy odamning

B) saxiy odamning

C) mehnatkash odamning

D) quvnoq odamning

21. «Chittigul» qo'shig'i haqidagi noto'g'ri hukmni toping.

A) mavsum qo'shig'i

B) o'yin qo'shig'i

C) xalq qo'shig'i

D) marosim qo'shig'i

22. Navoiy «Mahbub ul-qulub»da saxiy va baxilni nimaga o'xshatadi?

A) saxiy – bulut, baxil – qattiq yer

B) saxiy – bulut, baxil – chumoli

C) saxiy – yomg'ir, baxil – qattiq yer

D) saxiy – hosildor yer, baxil – qattiq yer

23. Avaz O'taming ota kasbi ...

A) sataroshlik B) miroblik

C) zargarlik D) baqqollik

24. «Yaxshilik qila olmasang, yomonlik ham qilma. Yaxshilikni yomonlikdan yaxshiroq deb bilmasang, yomonroq deb ham bilma». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Guliston»dan
- B) «Bo'ston»dan
- C) «Sadoqatnoma»dan
- D) «Mahbub ul-qulub»dan

25. Gulxaniy g'azali nomi noto'g'ri ko'rsatilgan qatorni toping.

- A) «Barmog'im»
- B) «Ey to'ti»
- C) «Lola ko'ksidek bag'rim»
- D) «Bu ko'ngul»

26. Navoiyning fikricha, bemahal hadya qilingan zarbof chopon nimaning belgisi?

- A) razillikning
- B) kibr-u havoning
- C) yaramaslikning
- D) aqldan benasiblikning

27. Navoiyning fikricha, «yomon nafsni daydi shamol uchirishidan asraguvchi va ikkiyuzlama munofiqlarning behuda harakatidan himoya qiluvchi» xislat qaysi?

- A) hilm – muloyim tabiatlilik
- B) saxiylik
- C) ochiqko'ngillilik
- D) ma'rifatlilik

28. Avaz O'tar devoni nomi ...

- A) «Ta'viz ul-oshiqin»
- B) «Saodat ul-iqbol»
- C) «Sadoqatnoma»
- D) «Munis ul-ushshoq»

29. Erkin Vohidov ellik yildan ko'proq davr mobaynida ijod etgan asarlarini to'plab necha jildlik saylanmasini kitobxonlarga taqdim etdi?

- A) 4 jildlik
- B) 2 jildlik
- C) 6 jildlik
- D) 20 jildlik

30. O'tkir Hoshimov bir xil janrdagi asarlari qatnashmagan qatorni toping.

A) «Urushning so'nggi qurboni», «Muhabbat»

B) «Nur borki, soya bor», «Ikki eshik orasi»

C) «Odamlar nima derkin», «Shamoli» esaveradi»

D) «Qatag'on», «Bahor qaytmaydi»

31. Qaysi qatordagi asar dramasi janrida emas?

A) «Inson sadoqati»

B) «Ikki karra ikki besh»

C) «To'ylar muborak»

D) «Birovning tashvishi»

32. «Nasihatlar» kitobining o'n yettinchi so'z bobida kimlar tortishib qoladi?

A) g'ayrat, aql, yurak

B) mehnat, aql, yurak

C) g'ayrat, vijdon, aql

D) g'ayrat, aql, ilm

33. «Muzqaymoq» hikoyasi qahramoni necha yoshda edi?

A) o'n yosh

B) o'n bir yosh

C) to'qqiz yosh

D) o'n ikki yosh

34. Bir xil janrdagi asarlarni toping.

A) «Birovning tashvishi», «Yurak yonmog'i kerak»

B) «Zilzila», «Sarob»

C) «Urushning so'nggi qurboni», «Sinchalak»

D) «Yulduzlar mangu yonadi», «Og'riq tishlar»

35. Faqat qissalar nomi keltirilgan qatorni toping.

A) «Shum bola», «Bahor qaytmaydi», «Muzaffar Temur»

B) «Qatag'on», «Muhabbat», «To'ylar muborak»

C) «Yulduzlar mangu yonadi», «Muzqaymoq», «Ikki eshik orasi»

D) «Shum bola», «Ot kishnagan oqshomlar», «Billur qandillar»

36. Shekspirning «Qiyiq qizning quyilishi» komediyasini qaysi ijodkor o'zbek tiliga tarjima qilgan?

- A) Odil Yoqubov
B) O'tkir Hoshimov

- C) Pirimqul Qodirov
D) Turob To'la

VARIANT № 13 (6-sinf adabiyoti)

1. Tarvuzni butun yutib o'yin ko'rsatgan qulvon obrazi qaysi asarda bor?
A) «Yulduzlar mangu yonadi»
B) «Sariq devni minib»
C) «Otamdan qolgan dalalar»
D) «Sobiq»
2. Duradgor uchun tog'ning Xusrav Dohlaviy kitobiga o'xshatilishi qaysi asarda uchraydi?
A) "Zarbulmasal"
B) "Mahbub ul-qulub"
C) "Nasihatlar"
D) "Yulduzli tunlar"
3. Abay she'rlarini o'zbek tiliga qaysi shoirlar tarjima qilgan?
A) Mirtemir, Nosir Fozilov
B) Mirtemir, Uyg'un
C) Mirtemir, E.Vohidov
D) Mirtemir, A.Oripov
4. Turob To'laning opera librettolari ...
1. «Zulmatdan ziyo». 2. «Malikayin yor». 3. «Qizbuloq». 4. «Nodirabegim». 5. «Momo yer». 6. «Samarqand afsonasi».
A) 1, 2 B) 3, 4, 5
C) 1, 4, 5, 6 D) 2, 3, 4, 6
5. Samoviy kelgindilar – marsliklar qaysi ertakda uchraydi?
A) «Qutbdagi gunafsha»
B) «Shahzoda Plombir»
C) «Hech qayoqqa olib bormaydigan yo'l»
D) «Hurishni eplolmagan kuchukcha»
6. «Sariq devni minib» asarida Hoshimjon doim kimdan yozma ishlarni ko'chirib yuradi?
A) Orifdan
B) Qosimdan
C) Shokirdan
D) Mirobiddinxo'jadan

7. Qaysi ijodkoming bolaligi «*olov jizillab turadigan tandir yonida, un va ko'mir solingan qoplar orasida*» o'tgan?
A) X.To'xtaboyev B) Janni Rodari
C) O.Yoqubov D) Turob To'la
8. Hoshimjon Mirzacho'ldagi bog'da uzumning necha xilini sanaydi?
A) 20 xilini B) 22 xilini
C) 24 xilini D) 23 xilini
9. Qaysi asardan har qanday zamonda ham insonning qadri oddiy ashyolardan baland turadi, har qanday davrda ham kimgadir yaxshilik qilish eng go'zal fazilat bo'lib qolaveradi degan xulosa chiqadi?
A) «Qutbdagi gunafsha»
B) «Shahzoda Plombir»
C) «Hech qayoqqa olib bormaydigan yo'l»
D) «Hurishni eplolmagan kuchukcha»
10. Qaysi adib o'z asarlariga Norin shilpiq, Sarimsoq singari taxalluslarni qo'ygan?
A) Abdulla Qodiriy
B) Abdulla Qahhor
C) Odil Yoqubov
D) Said Ahmad
11. «O'n ikki stul», «Oltin buzoqcha» romanlari muallifini toping.
A) Abdulla Qahhor
B) Chexov
C) Ne'mat Aminov
D) Ilf va Petrov
12. «Urushning so'nggi qurboni» hikoyasida Umri xola sil kasaliga yo'liqqan o'g'lining dardiga nahorda ichilgan qaysi jonivorning suti davo ekanligini Shoikromga aytadi?

- A) tuya suti B) echki suti
C) ot suti D) qo'y suti
13. A. Qahhoming 1-yirik romani qaysi?
A) «Sarob»
B) «Qo'shchinor chiroqlari»
C) «Sinchalak»
D) «Qishloq hukm ostida»
14. «Sariq devni minib» asarida Hoshimjonga ikki qo'yib charchamaydigan o'qituvchi ...
A) Odilov
B) Qobilov
C) Otajon Azizovich
D) Xursanali Sharafiddinov
15. «Muhabbat» nomli asar yozgan yozuvchilarni toping.
1. O'.Hoshimov. 2. O.Yoqubov.
3. S.Ahmad. 4. A.Qahhor.
A) 1, 2, 3, 4 B) 1, 3, 4
C) 1, 4 D) 1, 2, 4
16. «Sariq devni minib» asarida Hoshimjon nima uchun agronomlikdan haydaladi?
A) kompos bilan kompotning farqiga bormagani uchun
B) selitra bilan mahalliy o'g'itning farqiga bormagani uchun
C) g'o'zalarni qachon sug'orishni bilmagani uchun
D) shira tushgan g'o'zalarni kaltaklashni buyurgani uchun
17. Musa Jalilning she'rlarini kim o'zbek tiliga tarjima qilgan?
A) Nizom Komil
B) Xurshid Davron
C) Mamarasul Boboyev
D) Nosir Fozilov
18. «*Til shirinligi ko'ngilga yoqimlidir; muloyimligi esa foydali. Chuchuk til achchiqqa aylansa, ko'pchilikka zarari tegadi; qanddan may tayyorlansa, harom bo'ladi*». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?
A) «Guliston»dan
B) «Bo'ston»dan
C) «Sadoqatnoma»dan
D) «Mahbub ul-qulub»dan
19. «*Isrof qilish saxiylik emas; o'rinsiz sovrishni aqli odamlar saxiylik demas*». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?
A) «Guliston»dan
B) «Bo'ston»dan
C) «Sadoqatnoma»dan
D) «Mahbub ul-qulub»dan
20. Muqimiyning qaysi satirasida hiylakor amaldorlar tomonidan bechora dehqonlarning talanishi tasvirlanadi?
A) «Tanobchilar»
B) «Saylov»
C) «Dodxohim»
D) «Maskovchi boy»
21. Avazning «*Sipohi pora istar, Mulla ijora istar, Bechora chora istar, Bir chora zamon bormu?*» deb boshlanuvchi she'rining janri ...
A) qit'a B) masnaviy
C) g'azal D) ruboiy
22. «Bemor» hikoyasiga qaysi maqol epigraf qilib olingan?
A) Otning o'limi – itning bayrami
B) Osmon yiroq, yer qattiq
C) Yo'g'on cho'ziladi, ingichka uziladi
D) O'z uying – o'lan to'shaging
23. Qaysi ijodkor hukmdorlar tomonidan ko'plab tandid va tazyiqqa uchragan?
A) Furqat B) Muqimiy
C) Abay D) Avaz O'tar
24. Erkin Vohidovning ilk dostoni qaysi?
A) "Nido"
B) "Palatkada yozilgan doston"
C) "Quyosh maskani"
D) "Ruhtar isyoni"
25. «Qo'shiqlarim sizga», «Yurak va aql», «Mening yulduzim» nomli she'riy to'plamlar muallifi kim?
A) Turob To'la

B) Erkin Vohidov

C) Abdulla Oripov

D) Jumaniyoz Jabborov

26. Zulfiyaning «*Bu – qadim dunyoda yangi bir olam, Bunda qadimga tog'siz bir tirik jon yo'q*» she'rlarida «orqa tog'» – suyanch kim?

A) turmush o'rtog'i

B) ota-onasi

C) xalq

D) akasi

27. «*Insonni sof saqlaydigan, uning gunohkorlikdan, johillikdan, ahayotning gapiga kirib nafs talosiga giriftor bo'lishlikdan saqlaydigan, adashgan bandalarni ko'g'ri yo'lga solib yuboradigan*» nima?

A) g'ayrat B) vijdon

C) aql D) ilm

28. «Zarbulmasal»dagi Kordonning ma'nosi nima?

A) ishbilarmon B) maqtanchoq

C) ladbirkor D) ishyoqmas

29. Aydi: *Ulus ichra bu bir kasb* shunisi nima?

Kasbni kessang boshini, sab

Ushbu satrlar qaysi hikoyatdan olingan?

A) «Maymun bilan najjor»

B) «Tuya bilan bo'taloq»

C) «Toshbaqa va chayon»

D) «Kabutar bilan zog'»

30. «Yulduzlar mangu yonadi» qissasidagi xo'jasoatlik polvonning ismi ...

A) Ro'zi polvon

B) Maksim polvon

C) Sadir polvon

D) Normurod polvon

31. «Do'st shundayki, o'ziga ravo ko'rmagan narsani do'stiga ham ravo ko'rmaydi, o'zi do'sti uchun o'lmoqqa ham tayyor bo'lsa-da, lekin do'stiga alam yetishini sira xohlamaydi».

Ushbu fikr kim tomonidan aytilgan?

A) Abay B) Navoiy

C) Muqimiy D) Abdulla Qahhor

32. Qaysi qatorda Zulfiya qalamiga mansub poema nomi noto'g'ri keltirilgan?

A) «Quyoshli qalam»

B) «Mushoira»

C) «Shalola»

D) «Xotiram siniqlari»

33. Zulfiya qaysi daraxtga nisbatan «shoir xayoliday latif, serhasham» ta'rifini qo'llaydi?

A) olma B) sarv

C) o'rik D) majnuntol

34. Qaysi qatorda P.Qodirovning qis-salari berilmagan?

A) «Erk», «Qadrim»

B) «Najot», «Meros»

C) «Yayra institutga kirmoqchi», «Najot»

D) «Uch ildiz», «Qora ko'zlar»

35. «*Men ne qilsa ham eshak so'yib korافت bo'lib qolgan sallox*».

«Shum bola» qissasidan olingan ushbu parchada qo'llangan «korافت» so'zining ma'nosi qaysi javobda to'g'ri izohlangan?

A) pishiq, puxta

B) usta, mohir

C) tajribali, ko'pni ko'rgan

D) ayyor, dog'uli

36. Qaysi ijodkor so'zning qudrati haqida «nafasning joni bor» degan fikrni bildirgan?

A) Abay B) Navoiy

C) Muqimiy D) Abdulla Qahhor

VARIANT № 14 (6-sinf adabiyoti)

1. Qaysi qatorda S.Ahmadning «Qadrdon dalalar» asari bilan bir xil janrdagi asar nomi berilgan?

- A) «Jannati odamlar»
B) «Dala armonlari»
C) «Qora ko'zlar»
D) «Ot kishnagan oqshom»

2. «Gapni ham ammo-lekin bopladim. Kuniga nutq so'zlab turgandan keyin usta bo'lib ketarkansan. Rosa chapak bo'ldi». Ushbu ta'rif «Sobiq» hikoyasi qahramonining qayerdagi nutqi haqida?

A) oblast kengashida so'zlagan nutqi
B) o't o'chirish komandasida pensiyaga chiqayotgan kekxa xodimini tabriklash uchun so'zlagan nutqi

C) rayonda yangi qurilgan madaniyat uyining ochilish marosimidagi nutqi

D) polvonni kutib olishda so'zlagan nutqi

3. «Qushcha» she'ri A.Oripovning ilk ijodi namunasi hisoblanadi. Yana qaysi shoir ijodida «Qushcha» she'ri uchraydi?

- A) Mirtemir B) E.Vohidov
C) I.Yusupov D) Musa Jalil

4. «...kuy-qa'shiqqa, san'atga bo'lgan muhabbat, musiqa madaniyati xalqimizda bolalikdan boshlab, oila sharoitida shakllanadi. Uyida dutor, doira yoki boshqa cholg'u asbobi bo'lmagan, musiqaning hayotbaxsh ta'sirini o'z hayotida sezmasdan yashaydigan odamni bizning yurtimizda topish qiyin». Ushbu fikrlar muallifi kim?

- A) I.Karimov B) O.Sharafiddinov
C) T.Mirzayev D) A.Oripov

5. «Odam bir badan bo'lsa, ... uning jonidir. ...jonsiz badanni

hech kim tirik demas». «Mahbub ul-qulub»dan olingan ushbu parchada qaysi fazilat odamning joni sifatida ulug'langan?

- A) sabr B) himl
C) adolat D) himmat

6. «Mahbub ul-qulub»da Navoiy nimani «yomonlik keltiruvchi nahs yulduzining chiqar joyi» deb ataydi?

- A) zulm B) baxillik
C) dushmanlik D) til

7. O'zining navkarlik davridagi og'ir hayotini «Bideh» (bergil, ber menga) radifli g'azalida tasvirlagan shoir kim?

- A) Maxtumquli B) Zavqiy
C) Maxmur D) Gulxaniy

8. *Har kimi odati zamima bo'lur, Beirodat zuhr etar andin.*

Toshdin nish ayari yo'q aqrab, Garchi mundoq demak ajab

sandin. («Zarbulmasal») Ushbu she'rning janrini toping.

- A) g'azal B) ruboiy
C) qit'a D) fard

9. Otasi Polvonniyoz satarosh bo'lsa-da, uyida shoirlar, san'atkorlar, madaniyat ahli bilan suhbat uyushtirib turar edi, bu esa yosh shoiring she'riyatga erta havas qilishiga sabab bo'lgan. Gap kim haqida?

- A) Maxtumquli B) Avaz O'tar
C) Maxmur D) Gulxaniy

10. Masal janri haqidagi to'g'ri hukmlarni toping.

1) arabcha so'z bo'lib, «namuna, misol» ma'nolarini bildiradi;

2) masallar she'riy yoki nasriy shaklda, kichik hajmda bitiladi

3) masal majoziy, ko'chma ma'nodagi asar hisoblanib, unda jamiyat, insonlar hayotidagi munosabatlar hayvonlar,

qushlar, buyumlar, o'simliklar vositasida tasvirlanadi;

4) masallar tanqidiy ruhda yaratilgani uchun unda hajviy tasvir, mutoyiba, kinoya ustun bo'ladi;

5) masaldagi voqealar bayoni xuddi erlak, latifalarga o'xshasa-da, asar yakuni-da ta'limiy xulosa chiqariladi.

A) 1, 2, 3, 4, 5 B) 1, 3, 4

C) 1, 2, 4, 5 D) 1, 4, 5

11. «Nasihatlar» asarining nechanchi bobida aql kasali haqida so'z yuritiladi?

A) 31 B) 32

C) 19 D) 17

12. «Nasihatlar» asarida ilmni qanday o'rganish «ilmga mehriq go'yo o'gay onaga mehriq kabi bo'ladi» deyilgan?

A) ilmni faqat bilib qo'yish uchungina o'rganish

B) ko'nglingda boshqa narsa bo'lib, o'qib-o'rganayotgan ilmingni shunga sabab qilib ko'rsatish

C) birov bilan bahs boylashmoq, talashishmoq uchun o'rganish

D) ilmni yomon niyatda o'rganish

13. *Vatanim ko'zimda: qay burchi aziz,*

Bilmam, qayda tole serzavq, serjilo?

Yalpi to'lishadi bedaxl yurtimiz,

Naq har qarichi dil, jon tomir.

Ushbu satrlar qaysi ijodkor qalamiga mansub?

A) H.Olimjon B) A.Oripov

C) Zulfiya D) Avloniy

14. «Urushning so'nggi qurboni» asarida Ilhom samovarchi xotinining taqdiri haqidagi xabar kimning nutqida uchraydi?

A) Shoikrom B) Xadicha

C) Umri xola D) Shone'mat

15. Qaysi ijodkor 1954-yili ustози Abdulla Qahhor asarlarining til va uslubiy

jihatlari tadqiq etilgan nomzodlik dissertatsiyasini yoqladi?

A) O.Yoqubov B) Oybek

C) S.Ahmad D) P.Qodirov

16. "Qayda qolding, bolaligim" asarining muallifi kim?

A) Odil Yoqubov

B) Xudoyberdi To'xtaboyev

C) Pirimqul Qodirov

D) O'tkir Hoshimov

17. "Yulduzli tunlar" romanida Boburga o'shliklarning sadoqati haqidagi xabarni olib kelgan qahramon kim?

A) Qambarbek B) Ali Do'stбек

C) Uzun Hasan D) Nosirbek

18. G'afur G'ulomning "Shum bola" qissasi bilan bir xil janrda yozilgan asar qaysi javobda berilgan?

A) "Quyovlar saltanati"

B) "Do'nan"

C) "Adolat manzili"

D) "Qishloq hukm ostida"

19. O.Yoqubovning «Muzaffar Temur» asari haqidagi to'g'ri hukm(lar)ni toping.

1) tarixiy mavzuda yozilgan roman;

2) tarixiy mavzuda yozilgan pyesa;

3) mustaqillik yillarida yaratilgan;

4) qissa janrida yozilgan.

A) 1, 3 B) 2, 3

C) 3, 4 D) 3

20. «Shum bola» qissasida Sari-boy shum bolaning qaysi gapidan keyin alanglab qoldi?

A) Dandon sopli pichog'ingiz sinib qoldi

B) Tozi itning terisini shilayotgan edik, suyakka tegib sinib qoldi

C) Harom o'lgan otning go'shtini ko'p yeb qo'ygan ekan, bo'kib o'ldi

D) Ha, o'zimizning to'riq qashqaning go'shtini yeb o'ldi-da, begona ot emas

21. «Sariq devni minib» romanida Hoshimjon Mirzacho'ldagi maktab-inter-natda qaysi voqeadan keyin: «*Arzima-gan bir narsa uchun yuzim shuvit*

bo'lib qoldi, endi bu yerda qolishim mumkin emas edi, – deydi?

A) tikuvchilar artelida o'zi uchun ko'ylak o'g'irlagani uchun

B) tikuvchilar artelida singillari uchun 2 ta qalpoq o'g'irlagani uchun

C) bolalarni rosa aldagani uchun

D) Hayitvoyga yolg'on gapirgani uchun

22. «*Axir, ko'rib turibsan-ku, filga o'xshab dunyoni boshimga ko'tarayotganim yoki sherga o'xshab na'ra tortayotganim yo'q*». Ushbu so'zlarni «Hurishni eplolmagan kuchukcha» ertagida kim aytgan?

A) ovchining kuchugi

B) kakku

C) sigir

D) xo'roz

23. «*Choy rasmi (odati) qand bilan ichiladi*» degan ibora qaysi asar qahramoni tilidan aytilgan?

A) «Do'nan»

B) «Shum bola»

C) «Sariq devni minib»

D) «Muzqaymoq»

24. Qaysi javobda P.Qodirovning bir xil janrdagi asarlari berilmagan?

A) «Meros», «Erk»

B) «Uch ildiz», «Olmos kamar»

C) «Qadrim», «Najot»

D) «Qora ko'zlar», «Yayra institutga kirmoqchi»

25. «*Shahmi zindonidin ozod o'lib, Tog'ni Shiriniga Farhod o'lib*». Misralar qaysi asardan olingan?

A) «Guliston»

B) «Bo'ston»

C) «Gulistoni bit-turkiy»

D) «Zarbulmasal»

26. «Yulduzli tunlar» romanida «*Marg'ilon dorug'asi, Boburning tog'asi*» deb ta'riflangan kim?

A) Qosimbek B) Ali Do'stbek

C) Uzun Hasan D) Qambarbek

27. «*Baxtiyor bo'lguningchu baxtingni eling ham tilaydi, o'zing ham tilaysan. Baxtiyor bo'lganidan so'ng esa faqat o'zinggina tilaysan*». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

A) «Mahbub ul-qulub»

B) «Hibat ul-haqoyiq»

C) «Nasihattlar»

D) «Qutadg'u bilig»

28. Aydi: *Ulus ichra bu bir kasb erur,*

«Kasb»ni kessang boshini «sab» erur.

Ushbu baytda qo'llangan «*sab*» so'zining ma'nosi?

A) qiyin, og'ir B) chuqur, teran

C) mukammal, aniq D) yomon

29. «Mahbub ul-qulub»da: «*Qandand may tayyorlansa harom bo'ladi*», – deganda Navoiy nimani nazarda tutgan?

A) saxovatli kishining himmatsiz kishiga aylanishini

B) hilmli (muloyim tabiatli) kishining yengiltak kishiga aylanishini

C) do'stning dushmanga aylanishini

D) chuchuk tilning achchiqqa aylanishini

30. *Qilich, baxmal, tut daraxti* de-tallari qaysi qo'shiqda uchraydi?

A) «Boychechak»

B) «Chittigul»

C) «Boshginam og'riydi-ya»

D) «Yor-yor»

31. Qaysi asar: «*Bu itni taniyman*», – deya buqalamun, ablah kimsaga «it» si-fatida qaragan sobiq direktorning so'zlari bilan tugaydi?

A) «Sobiq»

B) «Qoplon»

C) «Yulduzlar mangu yonadi»

D) «Ot kishnagan oqshom»

32. Qaysi javobda bir xil janrga kiruvchi asarlar nomi berilgan?

- A) «Hukm», «Kuyov»
- B) «Qadrim», «Uch ildiz»
- C) «Qirq qiz», «Aktrisaning iqboli»
- D) «Yillar va yo'llar», «Omonboy va Davronboyning sarguzashtlari»

33. «Zanbur g'avg'osidin nish mutasavvardur va asal savdosidin no'sh muyassar». («Mahub ul-qulub») Ushbu parchada qo'llangan zanbur nima?

- A) pashsha B) chivin
- C) o'rgimchak D) ari

34. Ibroyim Mustopov qalamiga mansub «Qirq qiz» asari bilan bir xil janrda

yozilgan asar nomini toping.

- A) «Yurak yonmog'i kerak»
- B) «Ayajonlarim»
- C) «Kuyov»
- D) «Ot kishnagan oqshom»

35. "Urushning so'nggi qurboni" hikoyasi qahramoni Xadichaga mos bo'lgan ta'rif?

- A) qurumsoq B) g'iybatchi
- C) janjalkash D) saxiy

36. Qaysi javobda Said Ahmadning qissasi nomi berilgan?

- A) "Ishqiboz" B) "Kuyov"
- C) "Jimjittik" D) "Hukm"

VARIANT № 15 (6-sinf adabiyoti)

1. «Yana o'sha darbadarlik, yana o'sha makonsizlik balosi. Qo'ndoqdan ajragan kakku bolasiday qo'narga shox-butqsiz». Ushbu o'xshatish «Shum bola» qissasida qaysi voqeaga nisbatan qo'llangan?

- A) shum bolaning uyidan qochib chiqib ketganidan so'ng
- B) eshonning uyini tark etganidan so'ng
- C) o'g'rilarning uyidan qochib chiqqanidan so'ng
- D) Sariboyning uyidan haydalganidan so'ng

2. Dastlabki yirik asari 1951-yili «Tengdoshlar» nomi ostida bosilib chiqqan ijodkor kim?

- A) P.Qodirov B) X.To'xtaboyev
- C) O.Yoqubov D) O'.Hoshimov

3. O.Yoqubovning «Adolat manzili» asari haqidagi to'g'ri hukm(lar)ni toping.

- 1) tarixiy mavzuda yozilgan roman;
 - 2) tarixiy mavzuda yozilgan pyesa;
 - 3) mustaqillik yillarida yaratilgan;
 - 4) qissa janrida yozilgan.
- A) 1, 3 B) 2, 3

- C) 3, 4 D) 3

4. «Shum bola» qissasida Sariboy shum bolaning qaysi gapidan keyin unga «o'g'lim» deb murojaat qiladi?

- A) Ha, o'zimizning to'riq qashqaning go'shtini yeb o'ldi-da, begona ot emas
- B) Hech aravaga qo'shilmagan ekan, biz uni aravaga qo'shib suv tashigan edik, zo'riqib o'ldi
- C) Ot sho'rtliklaming hammasi nobud bo'lib ketdi-da, xo'jayin
- D) Shamdand tutashib ketibdi, shamdand

5. "Yulduzli tunlar" romanida Ahmad Tanbal Andijonga kimni dorug'a qilib tayinlagan edi?

- A) Qambarbek B) Ali Do'stbek
- C) Uzun Hasan D) Nosirbek

6. Zulfiya qalamiga mansub «Quyoshi qalam» asari bilan bir xil janrda bo'lgan asar nomini toping.

- A) «Tabassum»
- B) «Akatsiya gullagan joyda»
- C) «Quyosh belanchagi»
- D) «Qizbuloq»

7. Ma'naviy va jismoniy qiynoqlardan muttasil azob chekkan, hasadgo'ylarning bo'htonlari sababli hattoki aqldan ozgan deb yomonotliq qilingan, 35 yoshida vafot etgan shoir kim?

- A) Avaz O'tar B) Zavqiy
C) Maxmur D) Gulxaniy

8. Abayning yozishicha, har qanday yalqov kishi qanday bo'ladi?

- A) qo'rqqoq va g'ayratsiz
B) maqtanchoq
C) aqlsiz, nodon
D) orsiz

9. «*Bunday odamlar yeldek har eshikdan kirishga or qilmaydi; o'tdek otashdonni qizdirishdan o'zga ishni bilmaydi*». («Mahbub ul-qulub») Ushbu ta'rif kimlar haqida?

- A) yengiltak kishilar
B) ezma kishilar
C) saxo'ratsiz kishilar
D) zolim kishilar

10. «*Yel garchi lolaning tojini uchiradi, ammo tog' qoyalari kamariga qanday ta'sir qila oladi? O't tog' etagidagi xas-xashaklarni kuydirishi mumkin, lekin quyosh uchquniga qanday tenglasha oladi?*» («Mahbub ul-qulub») Ushbu parchada kimlar qiyoslangan?

- A) baxil kishilar bilan saxiy kishilar
B) yengiltak kishilar bilan hilm ahli
C) ahmoq kishilar bilan aqli kishilar
D) baqiroq kishilar bilan kamgap kishilar

11. «*Yor uldirki, o'ziga ravo ko'rmagan narsani*

Yoriga ham ravo ko'rmagay.
O'zi yori uchun o'lmoqqa tayyor esa-da,

Lekin yorini bu ishda sherik qilmagay». («Mahbub ul-qulub») Ushbu she'rning janrini toping.

- A) g'azal B) ruboiy

C) qit'a D) fard
12. *Shoimning urush yillarida nashr etilgan «Okopdan» nomli kitobiga jamlangan sho'rlar bo'layotgan urushning dahshati ro'y-rost tasvirlangan* kim haqida?

- A) Musa Jalil B) Mirtemir
C) H.Olimjon D) Shuhrat

13. «*Uncha-muncha odam qadam bosolmaydigan joylarga boryapsan. Noz qilma. Yul kishining boshiga baxt bir qo'ma*» Rais ushbu fikrlarini «Sobiq» hikoyasi qahramoniga qachon aytdi?

- A) oblast kengashiga chaqirilganda
B) rayonda yangi qurilgan madaniyat uyining ochilish marosimiga chaqirilganda
C) o't o'chirish komandasining xodimi pensiyaga chiqayotganda
D) allaqanday polvonni stansiyada kutib olish uchun fizkultura komitetiga telefon qilganda

14. «Qoplon» hikoyasida Qurbonboyning itga bergan qaysi ta'rifi, aslida, uning o'ziga qaratilgan?

- A) It uyning savlati bo'ladi. Albatta it boqing
B) Odamning yaxshisini darrov taniydi. Sizga tez o'rganib ketadi
C) It hamma gapni tushunadi, faqat jonivorning tili yo'q
D) O'zim g'alatisini topib beraman

15. Qaysi qo'shiqni savol-javob qo'shig'i deyish mumkin?

- A) «Boychechak»
B) «Chittigul»
C) «Boshginam og'riydi-ya»
D) «Yor-yor»

16. Navoiy «Mahbub ul-qulub»da kimlarni kechalari tong otguncha tinmay huradigan itga o'xshatadi?

- A) yengiltak insonlarni
B) ahmoq kishilarni

17. «Kun», bemaza so'zlaydigan ezma
 18. «Kishiga» bilimiga qarab
 19. Zulfiya qalamiga mansub «Dalada
 20. "O'zbekim" qasidasida Qaysi
 21. "Egasi ming poylasin, o'g'ri – bir".
 22. Qaysi ijodkor zamonasining
 A) Muqimiy B) Hamza
 C) Almayi D) Ogahiy

23. «Shum bola» qissasida shum bola
 boyga: «Xo'jayin, Xudo beraridan
 qismasin, xafa bo'lmang», – deya
 qaysi voqealarni sanaydi?

- 1) o'g'lingiz o'lgan bo'lsa;
 2) uyingizga o't tushgan bo'lsa;
 3) it nobud bo'lgan bo'lsa;
 4) pichoq singan bo'lsa.
 A) 1, 2, 3 B) 2, 3, 4
 C) 1, 2, 3, 4 D) 1, 3, 4

24. «Shum bola» qissasida Adol opa
 Sariboyning nechanchi qizi edi?

- A) to'ng'ich qizi
 B) o'rtancha qizi
 C) kenja qizi
 D) nechanchi qizligi aytilmagan

25. «Biroq kambag'allik
 tufayli hech orzu qilmagan diniy
 maktabga o'qishga kirishga
 majbur bo'ladi. Chunki bu yerda
 o'quvchilarga ovqat va kiyim-
 kechak tekin berilar edi». Ushbu
 tarjimayi hol qaysi ijodkorga tegishli?

- A) Seton-Tompson
 B) Andersen
 C) Hayne
 D) Janni Rodari

26. "Ikki daryo – ikki chashming,
 chashmi giryon, o'zbekim" misralarida
 qo'llangan "chashmi giryon" so'zining
 ma'nosi nima?

- A) pokiza buloq
 B) tuganmas buloq
 C) yig'lovchi buloq
 D) yig'lovchi ko'z

27. «Odamgarchilik kishining
 qalbida bo'ladi, qalbingni pok
 saqla». Parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Mahlub ul-qulub»
 B) «Zarbulmasal»
 C) «Bo'ston»
 D) «Nasihatlar»

28. Qaysi shoirdan bizgacha o'zbek va tojik tillaridagi 12 g'azal va 1 qasida yetib kelgan?

- A) Maxtumquli B) Zavqiy
C) Maxmur D) Gulxaniy

29. «Mahbub ul-qulub»da aytilishicha, qanday kishilar do'st hisoblanadi?

A) o'ziga ravo ko'rmaganni do'stiga ham ravo ko'rmaydigan kishi

B) do'sti uchun jonini ham berishga tayyor turgan kishi

C) har doim do'stini o'ylaydigan kishi

D) do'stiga haqiqatni so'zlaydigan kishi

30. Ummatali obrazi qaysi asarda uchraydi?

- A) «Sobiq»
B) «Urushning so'nggi qurboni»
C) «Sariq devni minib»
D) «Yulduzlar mangu yonadi»

31. Ikk she'ri «Qizil yulduz» gazetasida 1919-yili bosilib chiqqan ijodkor kim?

- A) Musa Jalil B) Mirtemir
C) Oybek D) Shuhrat

32. Qaysi asarda *hunarga pul to'la kissa* deb ta'rif berilgan?

- A) «Guliston»
B) «Bo'ston»
C) «Gulistoni bit-turkiy»
D) «Zarbulmasal»

33. "...yaxshining ham, yomonning ham tayangani sensan. Sen ikkalasiga ham birdek xizmat qilasan, istaganini topib berasan – mana shu odating yomon!"

Abayning "Nasihatlar" asaridan olingan ushbu parcha nima haqida?

- A) Aql haqida
B) Yurak haqida
C) G'ayrat haqida
D) Ilm haqida

34. «Shum bola» qissasida shum bola kimning avaylab boqayotgan qimmatbaho qushlariga qatiq, suzma ichirib harom o'ldirib qo'yadi?

- A) pochchasing
B) Sariboyning
C) masjid imomining
D) eshonning

35. Qaysi javobda Said Ahmadning epik turdagi asarlari nomi ketma-ketlikda (hikoya, qissa, roman) berilgan?

A) «Sobiq», «Qoplon», «Jimjitlik»
B) «Hukm», «Qadrton dalalar», «Kuyov»

C) «Qoplon», «Hukm», «Jimjitlik»
D) «Sobiq», «Qadrton dalalar», «Kelinlar qo'zg'oloni»

36. Qaysi qatorda Odil Yoqubovning epik turdagi asarlari nomi berilmagan?

A) «Billur qandillar», «Muzaffar Temur»

B) «Olma gullaganda», «Er boshiga ish tushsa»

C) «Muzqaymoq», «Yurak yonmog'i kerak»

D) «Muzaffar Temur», «Yurak yonmog'i kerak»

VARIANT № 16 (6-sinf adabiyoti)

1. «Qoplon» hikoyasi qaysi voqea bilan boshlanadi?

- A) Tillayevning direktor bo'lishi bilan
B) Tillayevning yangi hovliga ko'chib kelishi bilan
C) Qurbonboyning garajga ishga kelishi bilan
D) Qurbonboyning shofyor bo'lishi bilan

2. «Sobiq» hikoyasi qahramoni kim bilan janjallashib, raisning oldiga boradi?

- A) kinochilar bilan
B) rassomlar bilan
C) gazetachilar bilan
D) muxbirlar bilan

3. «Rosa odam yig'ildi. Men uchinchi bo'lib so'zga chiqdim». Ushbu ta'rif «Sobiq» hikoyasi qahramonining qayerdagi nutqi haqida?

- A) oblast kengashida so'zlagan nutqi
B) o't o'chirish komandasida pensiyaga chiqayotgan keksa xodimini tabriklash uchun so'zlagan nutqi
C) rayonda yangi qurilgan madaniyat uyining ochilish marosimidagi nutqi
D) polvonni kutib olishda so'zlagan nutqi

4. «Olti kishilikni bir qilib kosaga quyib qadah ko'targan» polvon qaysi asarda uchraydi?

- A) «Yulduzlar mangu yonadi»
B) «Sobiq»
C) «Sariq devni minib»
D) «Yulduzli tunlar»

5. S.Ahmad «Sobiq» hikoyasida ilg'or mexanizatorga yuklatilgan xatti-harakatlarning bema'nilashib ketganini ta'kidlash uchun kulgining qaysi badiiy tasvir vositalarini qo'llaydi?

- A) mubolag'a, lof
B) mubolag'a, satira

C) satira, yumor

D) lof, satira

6. «U dastlab ovuldagi maktabda savod chiqaradi. Oilasi shaharga ko'chib kelgach, Orenburgdagi mashhur «Husayniya» madrasasida tahsilni davom ettiradi». Ushbu tarjimai hol qaysi ijodkorga tegishli?

- A) Musa Jalil B) Mirtemir
C) Oybek D) Shuhrat

7. Musa Jalilning hayoti va ijodiy faoliyatiga bog'liq to'g'ri hukmlarni toping.

- 1) dehqon oilasida tug'ilgan;
2) Moskva davlat universitetida adabiyot fakultetida o'qigan;
3) Tatariston yozuvchilar uyushmasiga rahbarlik qilgan;
4) 1925-yili she'rilar va dostonlardan iborat dastlabki to'plamini o'quvchilarga hadya etdi.

- A) 2, 3, 4 B) 1, 3, 4
C) 3, 4 D) 1, 2, 3, 4

8. «Shunqor maskani shohning bilagi, yurutachi maqomi o'laksaning sassiq badani va so'ngagi». «Mahbub ul-qulub»dan olingan ushbu parchada qo'llangan «yurutachi» so'zining ma'nosini toping.

- A) kalxat B) sichqon
C) chumoli D) to'ng'iz

9. Navoiy fikricha, kimlar devona. kimlar aqldan begona («Mahbub ul-qulub»)?

A) halol molni o'rinsiz sovurgan – devona, maqtanish uchun mol bergan – aqldan begona

B) xalqqa ko'rsatib mol bergan – devona, yorug' joyda sham yoqqan – aqldan begona

C) maqtanish uchun mol bergan – devona, yorug' joyda sham yoqqan – aqldan begona

D) halol molni kuydirgan – devona, yorug' joyda sham yoqqan – aqldan begona

10. Navoiy «Mahbub ul-qulub»da «nafasning joni bor...» deb nima uchun aytadi?

A) so'zda har qanday yaxshilikning imkoni bor

B) so'z orqali insonni o'ldirish va tiriltirish mumkin

C) so'z insonni yaralashi mumkin

D) hammasi to'g'ri

11. «Mahbub ul-qulub»da Navoiy nimalarni «insondagi eng yaxshi a'zolan» deb ta'riflaydi?

A) til va aql B) til va dil

C) til va qo'l D) dil va nql

12. Navoiy «Mahbub ul-qulub»da kimni «kumushga oltin qaytib sotuvchi zargar» deb ataydi?

A) yolg'onni chindek gapiruvchilarni

B) harakatsiz, mehnatsiz yashovchilarning o'rgangan dangasalarni

C) hilm ahlini yomon ta'riflovchi tabiatli deb kamsitganlarni

D) o'zini ko'z ko'z qiluvchi insonlarning maqtanish uchun bobularning mol berganlarni

13. Gulxaniy qachon o'z asarlarini navkarlari safida yozgan?

A) 1801 – 1810 yillarda

B) 1801 – 1809 yillarda

C) 1805 – 1810 yillarda

D) 1801 – 1808 yillarda

14. O'z farqi bilan o'zining o'ziga o'xshash o'qilgan uchun qaysi hikoyada aytilgan?

A) «Maymun bilan asl»

B) «Kalalar bilan asl»

C) «Tuyd bilan asl»

D) «Dum bilan asl»

15. «Yaxshilik baliq bilur, bala (Xudo) bilur» uchraydi?

A) «Maymun bilan asl»

B) «Kalalar bilan asl»

C) «Tuyd bilan asl»

D) «Dum bilan asl»

16. «Qo'chqorbekos, Mudo»

Qurbon qaysi jansida bor?

A) doston

B) hikoya

C) hikoya

D) doston

17. Abayning fikri

tilanchi, ochko'z, eng to'g'ri

kimlarni qoralanadi?

A) qo'rqoq va g'ayrat

B) maqtanchoq

C) aqlsiz, nodon

D) orsiz

18. Abayning fikri

bu g'andagi ikki otal bilan

qaysi qaysilar?

A) bir – yesam, ikkinchi – yoxam

B) bir – yesam, ikkinchi – yoxam

C) bir – yesam, ikkinchi – yoxam

D) bir – yesam, ikkinchi – yoxam

19. Abayning fikri

bu g'andagi ikki otal bilan

qaysi qaysilar?

A) bir – yesam, ikkinchi – yoxam

B) bir – yesam, ikkinchi – yoxam

C) bir – yesam, ikkinchi – yoxam

D) bir – yesam, ikkinchi – yoxam

20. Abayning fikri

bu g'andagi ikki otal bilan

qaysi qaysilar?

A) bir – yesam, ikkinchi – yoxam

B) bir – yesam, ikkinchi – yoxam

C) bir – yesam, ikkinchi – yoxam

D) bir – yesam, ikkinchi – yoxam

21. Abayning fikri

bu g'andagi ikki otal bilan

qaysi qaysilar?

A) bir – yesam, ikkinchi – yoxam

B) bir – yesam, ikkinchi – yoxam

C) bir – yesam, ikkinchi – yoxam

D) bir – yesam, ikkinchi – yoxam

...ning narsasini unutmasli-
... bo'lgan 4 shart haqida
... asarining nechanchi bobida

B) 32 C) 17 D) 37

... qatorda Zulfiyaning bir xil
... nomi to'g'ri ko'rsatilgan?

... qo'shig'i», «Mushoira»
... kunlarida», «Yotiram siniq-

... qo'shig'i», «Yuragimga yaqin

... shili qalam», «Kuylarim sizga»

... lashtirish davrida otasi -
... cho'pon ham quloq qilingan
... ni toping.

A) Aytmatov B) O.Yoqubov

C) Abdoljodirov D) T.To'la

... yulduzli tunlar" romanida Ahmad
... sadoqat saqlab turgan Axi
... kim?

A) Ambarbek B) Ali Do'stbek

C) Yun Hasan D) Nosirbek

... Yulduzli tunlar" romanida kimga

... *Tanbalning katta akasi,*

... *nt xoni Mahmudxonning*

... *royida so'zi o'tadigan eshik*

... deya ta'rif berilgan?

A) Nosimbek B) Ali Do'stbek

C) Yun Hasan D) Tilba Sulton

... «Avlodlar dovoni» romanida qo'shin

... ning kutilmaganda hujum qilga-

... ovdirab qolganda Humoyun kimga

... klami o'qlashni topshiradi?

A) Bayramxonga

B) Konqulibekka

C) Mavludbekka

D) Javhar oftobachiga

... "Shum bola" qissasida qaysi

... ga nisbatan "...biz uchun juda ham

... edi" deya ta'rif beriladi?

A) ... ustiga suzma surtilgan yarimta non

B) ... moshkichiri

C) ... shirqovoq

D) moshxo'rda

27. *"Ha, sl.unaqa, bolam. Ota-
ona dunyoga mo'rt keladi. Endi
bitta ona topsang bo'ldi. Ota o'z
oyog'i bilan keladi..."*

Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

A) "Yo'qotganlarim va topganlarim"

B) "Shum bola"

C) "Sariq devni minib"

D) "Hurishni eplolmagan kuchukcha"

28. "Shum bola" qissasida qo'llangan
"g'ulom gardish" so'zining ma'nosini toping.

A) xizmatkorlar yashashi uchun quril-
gan boshpana

B) mehmonlar yashashi uchun quril-
gan mehmonxona

C) uydagi ayollar yashashi uchun qu-
rilgan ichki hovli

D) kir yuvib, quritiladigan xona

29. O'zbekiston atamalar qo'mitasi
raisi, so'ngra Markaziy Osiyo xalqlari
madaniyati assambleyasining birinchi vit-
se-prezidenti lavozimida faoliyat yuritgan
ijodkor kim?

A) E.Vohidov B) X.To'xtaboyev

C) O.Yoqubov D) O'.Hoshimov

30. Dastlab o'z mahallasidagi mulla
Abdualil maktabida tahsil olgan ijodkor kim?

A) Furqat B) Muqimiy

C) Hamza D) Zavqiy

31. «Shum bola» qissasida Sariboy
eshigidan arzonqo'l kishilarni quvlamas
edi. «Arzonqo'l» kishilar deganda
qanday kishilar nazarda tutilardi?

A) oshtomog'iga yuradigan kishilar

B) arzon ish haqi oladigan odamlar

C) kunbay haq oladigan kishilar

D) ishbay haq oladigan odamlar

32. «Shum bola» qissasida o't tushgan
joylarni ketma-ketlikda sanang.

A) shamdan omborga, ombordan
qo'rg'onga, qo'rg'ondan og'ilxonaga

B) shamdan qo'rg'onga, qo'rg'ondan
omborga, ombordan og'ilxonaga

C) shamdan og'ilxonaga, og'ilxonadan omborga, ombordan qo'rg'onga

D) shamdan qo'rg'onga, qo'rg'ondan og'ilxonaga, og'ilxonadan omborga

33. «Shum bola» qissasida shum bola olmalarni sotish uchun olib ketayotganda nima uchun: «*O'sha kezlarda mening toleyim juda ham sho'r edi*», – deydi?

A) Qaysi qishloqqa borsam, bozorning ustidan chiqar edim

B) Qaysi qishloqqa borsam, bugun bozor emas deyishardi

C) Qaysi qishloqqa borsam, bu qishloqda kattakon olmalar bor edi

D) Qaysi qishloqqa borsam, odamlar puii yo'qligi uchun olma sotib olmas edilar

34. «Sariq devni minib» romanida Hoshimjonning qanday odati bor edi?

A) qorni to'ydi deguncha ashula aytib yuboradigan odati

B) o'zi bilan teng yoki o'zidan kichiklarni ko'rди deguncha maqtanadigan odati

C) qorni to'ydi deguncha uyquga ketish odati

D) faqat maqtanib, mehnat qilishni xush ko'rmaslik odati

35. Bir hovlida turib kasal ukasidan hol so'rashga yaramagan aka obrazi qaysi asarda uchraydi?

A) «Ufq»

B) «Yulduzlar mangu yonadi»

C) «Sariq devni minib»

D) «Urushning so'nggi qurboni»

36. Tog'ay Murodning «Qo'shiq» asari haqidagi noto'g'ri fikrni toping.

A) 1985-yili yaratilgan

B) unchalik muvaffaqiyatli chiqmagan

C) qissa janrida yaratilgan

D) o'tgan asrning yuz yildan ortiqroq tarixini o'z ichiga olgan

VARIANT № 17 (III kurs litsey adabiyoti)

1. Qaysi ijodkor jadidchilikning Turkistondagi asoschisi va rahnamosi hisoblanadi?

- A) Avloniy B) Behbudiy
C) Hamza D) Ahmad Donish

2. «Sayra, bulbul, sayra, chionorni shoxi sinsun,

Yor ayrilaman dedi, ayrilib ko'ngli tinsun»

Misralar kimniki?

- A) Avloniy B) Hamza
C) Cho'lpon D) Fitrat

3. Avaz O'taming «Dil ishqingga muhtalo bo'lubdur, Ham rasmi vafo ongo bo'lubdur» misralari bilan boshlanuvchi she'ri janrini toping.

- A) g'azal B) ruboiy
C) musamman D) muxammas

4. «O'z davrining shijoatkor, xalqparvar va ma'rifatparvari. Arabiston, Hindiston, Turkiya mam-lakatlari va Tiflis, Bokuda ilm-u dunyoqarashini boyitgan. Istanbulda tahsil olgan. Ma'lum vaqt Hindistonda o'qituvchilik qilgan. O'zbekcha, forsha, ozarcha tillarda ijod etgan». Ushbu ta'rif kim haqida?

- A) Behbudiy B) Hamza
C) So'fizoda D) Ahmad Donish

5. Fitrat «Mijmar» taxallusi bilan ham she'r yozgan. Mijmar so'zi qanday ma'noni bildiradi?

- A) xushbo'y o't yoqiladigan cho'g'don
B) tug'ma tabiat
C) tug'ma iste'dod
D) qizil donali anor

6. «Tuhfayi xoniy» asari muallifi kim?

- A) Abdurazzoq Samarqandiy
B) Somiy
C) Mir Vafo

D) Mahmud Abdul Boqiy

7. «To'ylikni to'yi o'tar, to'ysizni kuni o'tar» maqoli qaysi maqoladan olingan?

- A) Behbudiy «Teyotr nadur?» maqolasi
B) Avloniy «Kim nimani yaxshi ko'rur?» maqolasi
C) Avloniy «Sanoye nafisa» maqolasi
D) Behbudiy «Ikki til emas, to'rt til lozim» maqolasi

8. «Padarkush» dramasi: «Bu shaharda boylar g'a amri ma'ruf qilaturgan mullo bor ekan, Xudoga shukr. Ul janob haqqoniy domlani topib ziyorat qilmak kerak, boy afandil» – deb boygga kim aytgan?

- A) domla B) ziyoli
C) mirza D) hokim

9. «Biling, o'g'lonlarim, sizlarni g'amdan qutqarur maktab, Siroti mustaqim, rohi adamdin qutqarur maktab».

Shu satrlar bilan boshlanuvchi she'r muallifini toping.

- A) Avloniy B) Behbudiy
C) Hamza D) Avaz O'tar

10. «Ena – o'tirishingg'a qarab chena» maqoli qaysi asardan olingan?

- A) «Advokatlik osonmi?»
B) «Padarkush»
C) «Kecha va kunduz»
D) «Qariya»

11. «Abulfayzxon» tragediyasida kim: «Podsholik qon bilan sug'oriladigan og'ochdin», – deydi?

- A) Rahimbiy B) Ibrohimbiy
C) Ulfat D) Davlat

12. «Abulfayzxon» dramasi birinchi pardasi shaxmat surayotganlarni tasvirlash bilan boshlanadi. Ularning shaxmat

surayotgan holati bilan bu manzara shaxmat ustidagilarning faqat taxta emas, Abulfayxon saroyi hamda qismatning asosiy o'yinchilari ekaniga ishora edi. Ular kimlar?

- A) Qozi Nizom, Ulfat, Mirvafo
- B) Qozi Nizom, Ulfat, Davlat
- C) Qozi Nizom, Doniyolbiy, Xoja Kalon
- D) Qozi Nizom, Ulfat, Doniyolbiy

13. «Kecha va kunduz» romanida: «Uning otasi ham nihoyati bir ayronchi, yer-suvi yo'q, dastgohi yo'q. Ro'zg'or katta... Shunday bo'lsa ham, bizga deb nimalarni qilishmadi-a», – deya kim haqida ta'rif berilgan?

- A) Enaxon B) Fazilatxon
- C) Saltanat D) O'lmasjon

14. Yodgor echki, Umarali puchug qaysi asar qahramonlari?

- A) «Olim o'g'il»
- B) «Uloqda»
- C) «Kecha va kunduz»
- D) «Qariya»

15. «Bir qo'ng'iz mo'ylovli,
Baroqsoch mal'un,
Jigarrang bir mundir
Istagi uchun,
Nahotki, yerimiz
Chappa aylanib,
Nahotki daryolar
Oqar teskari?»

Bu misralar G'afur G'ulomning qaysi she'ridan olingan?

- A) «Kuzatish»
- B) «Sog'inish»
- C) «Vaqt»
- D) «Sen yetim emassan»

16. «Oybek prozada shoir-u, poeziyada prozaidir». Oybek haqidagi ushbu fikrlar muallifi ...

- A) Hamid Olimjon
- B) Abdulla Qahhor
- C) G'afur G'ulom
- D) Maqsd Shayxzoda

17. «Kaminaning shoginlari ham nodir iste'dod. Zamonamizning Abu Ali Sinosi bo'lishiga kaminamiz aslo shubha yo'q», – deya Farhatdin tomonidan Navoiyga tanishtirilgan qahramon kim?

- A) Kamoliddin Behzod
- B) Sultonmurod
- C) Badriddin
- D) Mavlono Zamoni

18. «Abulfayxon» dramasi dagi Davlat Doniyolbiy kim?

- A) Buxoroning katta mullasi
- B) Abulfayxonning o'g'li
- C) Hakimbiyning ukasi
- D) Hakimbiyning o'g'li

19. «Abulfayxon» dramasi dagi muallif hur Eron shohi Nodirshohning o'g'li deya kimga ta'rif berilgan?

- A) Husaynxon B) Ahmadxon
- C) Abdumominxon D) Rizoqulixon

20. Onalar haqidagi «Millat islomiyaning bonusu, O'zbek alimining qorako'z ohusi» misralari kimga tegishli?

- A) Avloniy B) Hamza
- C) So'fizoda D) Ahmad Doni

21. Qaysi shoir «maorifsiz kishilar murdadildir» deydi?

- A) Avloniy B) Hamza
- C) So'fizoda D) Avaz O'tar

22. «Mana bu xotun bechorani erga berg'on vaqtlarida o'z xohishi bilan, o'zining rizolig'i bilan, o'zi ko'rub xohlag'on eriga bermasdan hayvon kabi kuchlab, qo'lidan tutub, bir zolimning qo'lig'ida berganlar. Bu mushtipar ma'sumaning butun umri azob-mehnatda, qayg'u va kulfatda o'tub, dunyog'ini kelg'oniga-da ming marotabadan pushmon yeb g'am zindonida yashag'on». Ayollarning baxtsizligi haqidagi bu fikr qaysi asardan olingan?

- A) «Advokatlik osonmi?»

- B) «Pardakush»
 C) «Kucha va kunduz»
 D) «Mehrobdan chayon»
23. «Sanoye nafisa» maqolasida: «*Bu san'atlari avvalgilariga qaraganda eng nafis, eng muhim, eng ruhlik bilan san'at bo'lib chiqdi*», – deganda qaysi san'atni nazarda tutgan?
 A) qo'shiqni B) raqsni
 C) musiqani D) adabiyotni
24. «*So'z so'ylaguvchini ayb qilmaguncha so'zi tuzalmaydur*» maqolasi qaysi asarda berilgan?
 A) Behbudiy «Teyotr nadur?» maqolasi
 B) Avloniy «Kim nimani yaxshi ko'rar?» maqolasi
 C) Avloniy «Sanoye nafisa» maqolasi
 D) Behbudiy «Ikki til emas, to'rt til» maqolasi
25. «Abulfayzxon» dramasi Abulfayzxon tomonidan kim tomonidan zaharlab beriladi?
 A) Davlat B) Ulfat
 C) Rahimbiy D) Doniyolbiy
26. «Abulfayzxon» dramasi: «*Biz ham hazratlariga o'zimizni qurbon qilamiz. Emdi nomusimizni ham istamasunlar*», – deb aytgan qahramon kim?
 A) Farhod otaliq B) Ibrohim otaliq
 C) Xo'ja Kalon D) Rahim qurchi
27. *Ko'z yoshlarim bukun tag'in oqarmi,
 Qizil gulim boshqalarga kularda?*
*Qizil gulim, borlig'imning sultoni,
 Jonim sening xayolingdan kuchaydi.*
 «Biroz kul» she'ridan olingan ushbu parcha qaysi ijodkor qalamiga mansub?
 A) Cho'lpon B) Fitrat
 C) Avloniy D) Oybek
28. Abdulla Qodiriyning qaysi qahramoni «*nima bo'lganda ham, u o'z*

zamonasining eng oldingi domlalaridan, Qo'qon aksariyatining savodxon bo'lishlariga sababchi ustozlaridan, hatto ulug' xizmatlarga kishi yetishtirib beruvchi nodir muallimlaridan» edi?

- A) Solih maxdum
 B) Anvarning ilmi hisobdan saboq beruvchi domlasi
 C) Abdurahmon domla
 D) Sultonmurod

29. «*Kecha xolam bizning uyga mehmon bo'lib kelgan edi. Kechasi oshdan keyin otam, oyim, xolam uchovlari choy ichishib o'ltirar va o'tgan-ketgandan so'zlashar edilar*». Qaysi hikoya shunday boshlanadi?

- A) «Sovg'a»
 B) «Ko'k eshik»
 C) «Olim o'g'il»
 D) «Jinlar bazmi»

30. «Kecha va kunduz» romanida: «*...hammadan burun ish boshlab, hammadan kech tugatadi va hammadan ko'p urinadi. Shu bilangina olti jondan birikkan katta oilani naridan beri tebratib keladi*», – deya qaysi qahramonga ta'rif berilgan?

- A) Miryoqub
 B) Xolmat
 C) O'lmas
 D) Akbarali mingboshi

31. «Kecha va kunduz» romanida kimga: «*...hovlisida muallim saqlab, o'g'illarini o'qitadi. Jadid maktabiga pul bilan qarashadi. Odamlarning bolalarini yubortiradi. O'zi jadid gazetasi o'qiydi...*» – deb ta'rif berilgan?

- A) Akbarali mingboshiga
 B) Abdusamat mingboshiga
 C) Noib to'raga
 D) Ostanaqul boyya

32. «*Ishq da'vosi avom o'ylaganicha vasl emas, hajrdir. Zero, vasl ishq o'tini so'ndiruvchi, hajr esa kamolotga yetishtiruvchidir*». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Advokatlik osonmi?»
B) «Padarkush»
C) «Kecha va kunduz»
D) «Mehrobdan chayon»

33. «Abulfayzxon» dramasi kim: «*Chingiz avlodidan bo'lmagan kishi xon bo'lmaydi degan aqidani yo'q qilaman*», – deydi?

- A) Farhod otaliq
B) Ibrohim otaliq
C) Xo'ja Kalon
D) Qozi Nizom

34. «Abulfayzxon» tragediyasida kim: «*Podsholik qon bilan sug'ori-*

ladigan og'ochdir», – deydi?

- A) Davlat
B) Ulfat
C) Rahimbiy
D) Abulfayzxon

35. «*Aql egasi hiylaga aldanmaydi, hiylagarning hiylasi boshini yeydi*». Ushbu parcha Avloniyning qayal asaridan olingan?

- A) «Birinchi muallim»
B) «Ikkinchi muallim»
C) «Kim nimani yaxshi ko'rur?»
D) «Sanoye nafisa»

36. Avloniyning «Advokatlik osonmi?» dramasi davlat Davronbek otasining ismi qaysi qatorda berilgan?

- A) Rustambek B) Egamberdi
C) Xudoyberdi D) Xushvaqt

VARIANT № 18 (III kurs litsey adabiyoti)

1. Behbudiyning «Padarkush» dramasi bo'nyning qotili kim edi?

- A) Davlat B) Tangriqul
C) Nor D) Toshmurod

2. «Sumbul qasidas»ning muallifi kim?

- A) Avloniy
B) Somiy
C) Mir Vafo
D) Mahmud Abdul Boqiy

3. «*Tug'ub o'sdim bu Vatanda, Vatanim misli yo'q jahonda! Toshkand emas, toshqand erur, Kesaklari gulqand erur*». Misralar muallifi kim?

- A) Avloniy B) Behbudiy
C) Hamza D) Avaz O'tar

4. Behbudiyning «Ikki emas, to'rt til lozim» maqolasida qaysi tilga «*tiriklik va dunyo uchun lozim*» deb ta'rif berilgan?

- A) turkiy B) forsiy

C) arabiy D) rusiy

5. «*Ullarni o'qitib-so'qitib yurmay, milisaga ishga kiritish kerakmikan deb o'ylab qolaman. Bittasi manovu Qobul shapka. Bunda na somon tashvishi bor, na xashak. Tayog'ini bir silkitsa, somoniyam, xashagiyam hovlisiga tushib turibdi*». Ushbu fikrlar Normurod Norqobilovning «Olim o'g'il» hikoyasidagi qaysi personajga tegishli?

- A) Poyon chol B) O'roq chol
C) Toji chol D) Qodir chol

6. «*Qo'lingga bir kuni muhri Sulaymonni berur maktab, Shahodatnomayi firdavsi g'ilmonni berur maktab*».

- Ushbu naqarotli she'r janrini toping.
A) muxammas B) musaddas
C) musamman D) murabba

7. «*Jin charchaganni urar, dev tugirmonchini*» degan maqol qaysi insondan olingan?

- A) «Advokatlik osonmi?»
- B) «Padarkush»
- C) «Kecha va kunduz»
- D) «Qariya»

8. «*Odam Atoning nasliga beshik bo'lgan tog'larim, Momo Havoning vasliga oshiq bo'lgan bog'larim, Avliyolar isi kelgan mo'tabar tuprog'larim*».

Misralar muallifi kim?

- A) Rustam Musurmon
- B) Iqbol Mirzo
- C) Ulug'bek Hamdam
- D) Faxriyor

9. «*Oh, do'stim, shodligingda o'rtoq bo'lib, g'am vaqtida tashlab ketadigan kishiga do'st bo'lma*». Avloniyning «Ikkinchi muallim» kitobidan olingan ushbu fikrga hamohang fikrlar yana qaysi adiblar ijodida uchraydi?

- A) Abay, Abdulla Qahhor
- B) Abay, Asqad Muxtor
- C) Abay, Maqsud Shayxzoda
- D) Abay, Shukur Xolmirzayev

10. Navoiy g'azaliga o'xshatma tarzida yozilgan «*Jonimg'a o't tushsin, agar g'ayrig'a parvo aylasa, Ko'z dog'i chiqsun o'zganing husnin tamo-sho aylasa*» misralari kimning qalamiga mansub?

- A) Muqimiy
- B) Avaz O'tar
- C) Fitrat
- D) So'fizoda

11. Gazeta to'g'risida «*Yashnatib dil g'unchasin, fasli bahor aylar gazet, Suv berib ko'ngul bog'ini sabzavor aylar gazet*» misralarini yozgan ijodkor kim?

- A) Muqimiy
- B) Avaz O'tar
- C) Fitrat
- D) So'fizoda

12. Fitratning «Abulfayzxon» dramasi-dagi Yo'ldosh va Ergash ismli personajlar kimlar?

- A) Eronning qo'shin boshliqlari
- B) Buxoroning mullalari
- C) qalandar kiyimlik tilchilar
- D) xonning yaqin xizmatchilari

13. Fitratning «Abulfayzxon» dramasi-da «xonning xojasaroyi (xaram boshlig'i)» deya kimga ta'rif berilgan?

- A) Davlat
- B) Ulfat
- C) Rahimbiy
- D) Mir Vafo

14. Fitratning «Abulfayzxon» dramasi-da qaysi qahramon yurt egasini qurultoy yo'li bilan saylash lozim degan ilg'or dunyoqarash egasi?

- A) Farhod otaliq
- B) Ibrohim otaliq
- C) Xo'ja Kalon
- D) Qozi Nizom

15. «Jinlar bazmi» hikoyasi qahramoni otasining ismi qaysi qatorda to'g'ri berilgan?

- A) Avaz aka
- B) O'sar aka
- C) ismi aytilmagan
- D) Hasan aka

16. Cho'lponning qaysi she'ri «*Kir-mayman ko'chaning boshi berki-ga, Chunki taslim bo'ldim muhit erkiga*» degan satrlar bilan tugaydi?

- A) «Somon parcha»
- B) «Xazon»
- C) «Kuz yomg'iri»
- D) «Vijdon erki»

17. «*Muncha ham ovozi chiroyli bu qizning!.. Ashula aytsa, qulog'ing mast bo'lib, o'ladi odam... Nafasi buncha issiq, muncha mazalik! Muncha ta'sirlik!*» «Kecha va kunduz» romanida Zebiga berilgan ushbu ta'rif kim tomonidan aytilgan?

- A) Saltanat
- B) Xolmatning xotini
- C) Enaxon
- D) Poshshaxon

18. Cho'lponning qaysi she'ri «Kundalik daftarimdan» deb ham nomlanadi?

- A) «Somon parcha»
- B) «Xazon»

- C) «Kuz yomg'iri»
D) «Vijdon erki»
19. «Yuksak tog' oralab o'kirgan sherning na'rasiga tengdir aks sadosi». Navoiy haqidagi ushbu fikrlar kimga tegishli?
A) Hamid Olimjon
B) Maqsud Shayxzoda
C) G'afur G'ulom
D) Oybek
20. Oybekning «Navoiy» romanida: «Havoii hayotga berilgan, beparvo, uquvsizroq edi», – deya kimga ta'rif berilgan?
A) Darveshali
B) Zulnun Arg'un
C) Badriddin
D) Mavlono Shahobiddin
21. «Yirik, qiyiq, o'tkir qarovchi ko'zlari iroda va ingichka hiyla bilan birga qandaydir beqarorlik, yengil va sho'x tabiatni ham ifodalay edi». Oybekning «Navoiy» romanidagi ushbu ta'rif kim haqida?
A) Islim barlos
B) Zulnun Arg'un
C) Husayn Boyqaro
D) Mavlono Shahobiddin
22. «Sarob» romanida so'nggi vaqtlarda bosmachiga chiqib ketgan, Saidiy va Salimxonga tanish bo'lgan shaxs ...
A) Tesha
B) Ulfat
C) Abbosxon
D) Is'hoq afandi
23. «Sarob» romanida kalamush bilan ko'mir konida bo'ladigan halokat, mushuk bilan beda, Britaniyaning mustamlaka siyosati bilan Hindistonning oq sigiri, yer magniti bilan shimoldagi «kamalak», hatto tish og'rig'i bilan ko'z og'rig'i orasida ham bir munosabat – bog'lanish bor ekaniga kim ishonadi?
A) Salimxon B) Saidiy
- C) Abbosxon D) Ilhom
24. Qaysi ijodkor: «*She'r chin go'zallik singlisi ekan*», – deb yozgan?
A) Hamid Olimjon
B) Maqsud Shayxzoda
C) G'afur G'ulom
D) Oybek
25. Hamid Olimjonning «Muqanna» dramasi kim oq kiyingan farishluga o'xshatiladi?
A) Muqanna B) Otash
C) Guloyin D) G'irdak
26. «Padarkush» dramasi Davlat Toshmurodga: «*Boyvachcha ruzi bo'lsa, bir taklifim bor*», – deydi. U taklif nima edi?
A) Lizani chaqirib kelish
B) yana uch shishadan pivo ichish
C) otasining sandig'idan pul o'g'irlab kelish
D) mayxonada tonggacha maishat qilish
27. «Padarkush» dramasi boy o'ldirilgandan so'ng uning tepasida dot solayotgan boybuchaga kim: «*Onajon! Sizg'a sabrdan boshqa chor yo'q. Bu badbaxtlik va musibatg'u sabab jaholat va nodonlikdir. Beilmlik va tarbiyasizlikdir. Uyingizni nodonlik buzdi. Sizni beilmlik xonavayron qildi*», – deydi?
A) domla B) ziyoli
C) Xayrullo D) Tangriqul
28. Behbudiy «Teyotr nadur?» maqolasida kimlarni *mushaxxis va muallimi axloq* deb ataydi?
A) muallimlarni
B) aktyorlarni
C) ziyolilarni
D) san'atdan xabardorlarni
29. «Chin do'st», «Xurus ila bo'ri» hikoyalari Avloniyning qaysi kitobiga kiritilgan?
A) «Birinchi muallim»

- B) «Ikkinchi muallim»
 C) «Adabiyot yoxud milliy she'rlar»
 mavzuyi
 D) «Maktab gulistoni»
 30. Avaz O'tarning «*Har odamning o'z yo'lida gar ixlosi komildur, boshqarimsiz, jumlayi maqsud birla ko'ni hosildur*» misralari bilan boshqaruvchi she'ri janrini aniqlang.
 A) muxammas B) musaddas
 C) musamman D) murabba
 31. Fitratning «Abulfayxon» dramasi-
 ni «*Xoqoni olam! Otaliq eski bir qalindiqizdir. Kichkinagina bir er-
 kalik qilg'oni uchun uni o'ldirmoq
 uchun bo'lar ekan?*» – deya Farhod
 qalindiqning o'ldirilishiga qarshi bo'lgan per-
 sonaj kim?
 A) Mir Vafo B) Ibrohim otaliq
 C) Xo'ja Kalon D) Qozi Nizom
 32. «*Rahmatlik Rajabxon bilan
 bitushib Abulfayxong'a qarshi
 urushg'onimizda shunday ken-
 gashgan edikkim: Buxorog'a bo-
 lib kirsak, butun mullolarni bir
 madrasaga solib, o't qo'yamiz-da,
 hammasini yondiramiz. Elimizni
 buzub, rasvo qilg'on shunlar.
 Dunlar diningizni tuzatamiz deb
 dunyomizni murdor qildilar*» Fitrat-
 ning «Abulfayxon» dramasi-dagi ushbu

fikrlar kimga tegishli?

- A) Mir Vafo B) Ibrohim otaliq
 C) Xo'ja Kalon D) Qozi Nizom

33. Ilm-u ma'rifatga: «*Ellari mahvdan qutqaran ilm erur, Bizlari ham bu kundan o'zi qutqarur*», – deya qaysi ijodkor ta'rif bergan?

- A) Muqimiy B) Avaz O'tar
 C) Fitrat D) So'fizoda

34. Abdulla Qodiriyning qaysi asarida ham hujjatli, ham hajviy-yumoristik, ham liro-romantik uslubiy shaxobchalar tutashib ketgan?

- A) «Mehrobdan chayon»
 B) «O'tkan kunlar»
 C) «Obid ketmon»
 D) «Jinlar bazmi»

35. «Kecha va kunduz» romanidagi Hakimjon kim?

- A) eshonning muridi
 B) Fazilatxonning eri
 C) Akbarali mingboshining musulmon mirzasi
 D) noib to'raning otboqari

36. G'afur G'ulom qaysi she'rini jiyani mayor Hamidulla Husan o'g'liga bag'ishlaydi?

- A) «Kuzatish»
 B) «Sog'inish»
 C) «Vaqt»
 D) «Sen yetim emassan»

VARIANT № 19 (III kurs litsey adabiyoti)

1. «Kecha va kunduz» romanida kim-
 ga nisbatan: «*Sen xuddi amerikalik-
 ka o'xshaysan*», – deya ta'rif berilgan?
 A) Zunnun
 B) Akbarali mingboshi
 C) Abdusamat mingboshi
 D) Miryoqub
 2. «*Davlat arboblari aql va
 adolatni shior qilsalar, xalqni par-*

*varish etsalar, hayotning zangini
 oltinga aylantirmoq mumkin*», – de-
 gan fikrlar qaysi asardan olingan?

- A) «O'tkan kunlar»
 B) «Toshkentnoma»
 C) «Navoiy» romani
 D) «Muqanna»

3. G'ulomning qaysi she'rida Odes dahshati, Kerch fojiasi tilga olingan?

- A) «Kuzatish»
 B) «Sog'inish»
 C) «Vaqt»
 D) «Sen yetim emassan»
4. «Sarob» romanida: «*Basharti tanqid qilinsa ham yaxshi, tanilasiz, tanqid darajasida asar yaratish oson emas. So'kilsangiz ham mayli, o'quvchingiz ko'payadi*», – deya Saidiyga hikoya mavzusini ma'qul lagan atoqli tanqidchi ...
 A) Kenja B) Ulfat
 C) Abbosxon D) Ilhom
5. «*Elga dastyor bo'lsa she'rtaimiz – Demakki, umrimiz o'tmabdi bekor!...*» Misralar qaysi shoir qalamiga mansub?
 A) Hamid Olimjon
 B) Maqsud Shayxzoda
 C) G'afur G'ulom
 D) Zulfiya
6. «*Nasr – og'ir qadam, nazm – chopag'on*». Misra qaysi asardan olingan?
 A) «Toshkentnoma»
 B) «Kipriklarim»
 C) «Men o'tgan umrga achinmay qo'ydim»
 D) «Kuzatish»
7. «*Sen ermak emassan, sen non, sen orom, Orzu pokiza. Sen hayot!*» Zulfiya bu yerda nimani nazarda tutgan?
 A) she'rni B) ijodni
 C) istiqlolni D) mushoirani
8. «Besh kunlik kuyov» komediyasi muallifi kim?
 A) Said Ahmad
 B) Shuhrat
 C) Abdulla Qahhor
 D) Odil Yoqubov
9. «*Nafing qancha bo'lsa – umring shuncha*» fikrlari qaysi asarga epigraf qilib tanlangan?
 A) «Qariya»
 B) «Qorako'z majnun»
 C) «To'qqizinchi palata»
- B) «Qorako'z majnun»
 C) «To'qqizinchi palata»
 D) «Hisomiddin al-Yog'iy»
10. «Ufq» trilogiyasida kasallikligi uchun urushga olinmagan, odamlar uchun har qanday yumushni bajarishga tayyor bo'lgan, hatto mehnat haqidan ham bosh tortgan personaj kim?
 A) Tursunboy B) Ikromjon
 C) To'lanboy D) Nizomjon
11. «*U yoshligida juda chiroqli qiz bo'lgandi. Sochlari taqimiri o'pard. Taraganda shamshod taroq ushlagan qo'llari sochini uchigacha yetmasdi*», – deb kimga ta'rif berilgan?
 A) «Qorako'z majnun» hikoyasida Saodat ayaga
 B) «Ufq» trilogiyasida Jannat xolaga
 C) «Qorako'z majnun» hikoyasida Qumriga
 D) «Dunyoning ishlari» qissasida Zohi xolaga
12. «Ulug'bek xazinasi» romanida Kesh qal'asi dorug'asi kim edi?
 A) Amir Kamoliddin
 B) Bobo Husayn Bahodir
 C) Amir Ibrohimbek
 D) Amir Jondor
13. «Ulug'bek xazinasi» romanida Mirzo Ulug'bek saroydagi son-sanoqsiz xonalar orasida bittasini xush ko'rar edi. Bu qaysi xona edi?
 A) kutubxona
 B) may ichiladigan xona
 C) ovchilik o'ljalari bilan bezatilgan xona
 D) bazm uyushtiriladigan xona
14. Qaysi asarga «*Jannatga kiradigan o'n nafar hayvondan biri bu «As'hobi kahf»ning vafodor itidir*» degan hadisi sharif epigraf qilib olingan?
 A) «Qariya»
 B) «Qorako'z majnun»
 C) «To'qqizinchi palata»

D) «Hisomiddin al-Yog'iy»
 15. «Padarkush» dramasi o'yiga qaysi nom pul evaziga bo'ya kunduzlari qashshilik va oqshomlari mehmonxonada o'ynatilib, hatto kelguncha xodimlari ish qiladigan, kitob ham o'qib beradigan perzant kim?

- A) domla B) ziyoli
 C) Xayrulla D) Nor

16. «*Man Ovrupoda o'qub yig'onimda Turkistondan chiqg'on yuzilalami ko'rub yaxshigina xurand bo'lur edim. Bizning xalqlaming ham ko'zlari ochilub, dunyodan bahardor bo'lg'onlardur deb o'ylar o'tim. Lekin kelub ko'ramanki, yana eski hammom, eski tos, turgan yetilgan zig'ircha ham qimirlamag'on, ilgari bosmag'on, ilm va maorifdan mahir yo'q. El butun toshdek qotg'on, taruqqiyot, madaniyatdan nishon ham yo'q. Xalq taassub chuquriga qarab yuztuban ketg'on*». Ushbu par-
 tida qaysi asardan olingan?

- A) «Padarkush»
 B) «Advokatlik onsonmi?»
 C) «Zaharli hayot yoxud ishq qurbonlari»
 D) «O'tkan kunlar»

17. Millat uchun qayg'urib «*Topar urkan qachon, yo Rab, hayoti jovi-ton millat, Topib ilm-u hunar birla maorifdan nishon millat?*» mis-
 ralarini yozgan shoir ...

- A) Hamza B) Avaz O'tar
 C) Fitrat D) So'fizoda

18. «Abulfayzxon» tragediyasidagi qaysi qahramon, aslida, nomard, qo'rqoq va va-
 himachi odam?

- A) Davlat B) Ulfat
 C) Rahimbiy D) Abulfayzxon

19. «Abulfayzxon» tragediyasida Si-
 yovush timsolidagi xayol obrazi kimning
 o'limidan keyin, nechanchi pardada pay-
 do bo'ladi?

A) 5-pardada Abdumo'minxon zahar-
 lab o'ldirilgandan keyin

B) 4-pardada Abulfayzxon o'ldirilgan-
 dan keyin

C) 1-pardada Farhod otaliq o'ldirilgan-
 dan keyin

D) 1-pardada Abulfayzxonning akasi
 zaharlab o'ldirilgandan keyin

20. Qodiriyning «Jinlar bazmi» hikoyasi-
 da kimning chakalakzori tilga olingan?

- A) Hasan xumdonchining
 B) Husan xumdonchining
 C) Hamdam xumdonchining
 D) O'sar akaning

21. Cho'lponning qaysi she'ri tabiat-
 ning rangin tasviri emas, balki qora qalam
 bilan chizilgan eskizidir?

- A) «Somon parcha»
 B) «Xazon»
 C) «Kuz yomg'iri»
 D) «Vijdon erki»

22. «Kecha va kunduz» romanidagi
 sataroshning ismi ...

- A) Orif B) Sarkor
 C) To'xtash D) Hakimjon

23. «Kecha va kunduz» romanida
 Akbarali mingboshi ellikboshilikka tayin-
 lanish uchun avvalgi mingboshiga pora
 uchun nima bergan?

- A) yetti toy beda
 B) yaxshi bir uloqchi ot
 C) bitta ho'kiz
 D) ikki arava qovun-tarvuz bilan ikki
 zambar uzum, ikki chorakkina qayroqi
 bug'doy

24. «*Qoradur garchi izi, nuri ha-
 qiqatdir o'zi,*

*Chunki bosgan yerda zulmatni
 ziyo qildi qalam*».

Misralar muallifi kim?

- A) Hamza B) Avaz O'tar
 C) Fitrat D) So'fizoda

25. «*Shodlik qo'shini bosdi sao-
 dat ko'chasini,*

Go'daklar jaranglatar hayitlik tangasini,

Kelinchaklar axtarar pardoz qutichasini,

Qirq kokil bo'lsin deydi, qistaydi yangasini».

Ushbu she'r muallifini toping.

- A) Hamid Olimjon
- B) Maqsud Shayxzoda
- C) G'afur G'ulom
- D) Zulfiya

26. Oybekning «Navoiy» romanida: «Sodda, dilovar, ov va qush ilmining piri. O'zining maxsus yoyini kuch bilan otib o'qni taxtadan o'tkazar edi», – deya kimga ta'rif berilgan?

- A) Islim barlos
- B) Zулnun Arg'un
- C) Badriddin
- D) Muhammad burunduq barlos

27. Oybekning «Navoiy» romanida: «Shunday chaqqon edikim, yetti otning ustidan qatorasi sakragan», – deya ta'riflangan shaxs ...

- A) Islim barlos
- B) Zулnun Arg'un
- C) Badriddin
- D) Xo'ja Afzal

28. Abdulla Qahhorning «Sarob» romanida Saidiyning oxirgi 11 so'm pulini ham avrab tortib olgan, yolg'onchi, ikki-yuzlamachi shoir kim?

- A) Kenja
- B) Ulfat
- C) Abbosxon
- D) Ilhom

29. Qo'llarni yurak navkarlariga o'xshatgan shoir kim?

- A) Hamid Olimjon
- B) Maqsud Shayxzoda
- C) G'afur G'ulom
- D) Zulfiya

30. Qaysi asardagi voqealar VIII asrning ikkinchi yarmida Movaroun-nahrda bo'lib o'tadi?

- A) «Muqanna»

- B) «Padarkush»
- C) «Navoiy»
- D) «Hisomiddin al-Yog'iy»

31. Muqanna haqida: «U keng li, turli fanlar va sirli san'atlarida xabardor kishi bo'lgan», – deb yozgan tarixchi kim?

- A) Hofizi Abro'
- B) Narshaxiy
- C) Forobiy
- D) Xondamir

32. Patti, Norbuvi, Toshbu singari ayollar obrazini yaratgan ijodkomi to'g'ri?

- A) Oybek
- B) Mirtemir
- C) Abdulla Oripov
- D) Hamid Olimjon

33. «Onam, donolikda yagona onam, Isyon ko'tarishdan bermas saboq».

Misralar kimga tegishli?

- A) Oybek
- B) Mirtemir
- C) Zulfiya
- D) Hamid Olimjon

34. «Ishonchga kirgan tuhmatchilar» qaysi asarda uchraydi?

- A) «Qorako'z majnun»
- B) «Oltin zanglamas»
- C) «Ot kishnagan oqshomlar»
- D) «Navoiy»

35. «Ellik bir yoshda yetimlik yashar chol bo'lib qo'ya qopti», – deya ta'riflangan personaj qaysi qahramoni?

- A) «Ufq»
- B) «Chinor»
- C) «Qorako'z majnun»
- D) «Oltin zanglamas»

36. «Ulug'bek xazinasi» romanida Ulug'bek kim haqida: «Bilasmi shahzoda nogiron, qalbi majruh», – deydi?

- A) Abdulaziz
- B) Abdullatif
- C) Mansur
- D) Abduaziz

VARIANT № 20 (III kurs litsey adabiyoti)

1. «Yulduzli tunlar» romanidagi kimga I kim edi?

- A) Rano Sangoning ittifoqdoshi
- B) Boburning dushmani
- C) Shoh Ismoilning o'g'li
- D) hamma javob to'g'ri

2. Lug'aviy ma'nosi «Sevimli do'st-
tarjimayi holi» ma'nosini bildiruvchi
nomi qaysi qatorda to'g'ri berilgan?

- A) «Mahbub ul-qulub»
- B) «Majolis un-rafois»
- C) «Zubdat ut-tavorix»
- D) «Habib us-siyar»

3. «O'zbek Navoiyni o'qimay
qo'ysa,

*Oltin boshing kalla bo'lgani
shudir.*

*Bedil qolib Demyan Bedniyni
qo'ysa,*

*Qora soching malla bo'lgani
shudir.*

Misralar muallifi kim?

- A) Mirtemir
- B) Asqad Muxtor
- C) Erkin Vohidov
- D) Abdulla Oripov

4. Abdulla Oripov «Genetika» she'rida
yilroq avlodlarga bizlardan nima meros
bo'lib qoladi deydi?

- A) tog'day umidimiz
- B) kamtarin, halolligimiz
- C) tanti, mardligimiz
- D) buyuk bardoshimiz

5. Qaysi she'rda Cho'lpon bo'lib
qulxan yoqqan, Oybekdek doston yoz-
gan, Habib Abdulla kabi sahrolarda kon
ochgan xalq madh etiladi?

- A) «O'zbekiston» she'ri
- B) «O'zbekim» qasidasi
- C) «Vatanim» she'ri

D) «Inson» qasidasi

6. Shahodat xola, A'lobush, Qumri
xola kabi qahramonlar qaysi hikoyada
uchraydi?

- A) «Sovg'a»
- B) «O'ris bolaning onasi»
- C) «Qariya»
- D) «Beozor qushning qarg'ishi»

7. «Kecha va kunduz» romanida
Akbarali mingboshini gazetada maqtab
maqola yozgan mulla Rivojiddinning
taxallusini toping.

- A) A'lamiy
- B) Mulkobodiy
- C) Toshkandiy
- D) Riyoziy

8. «O'quv», «Qalam», «Ilm» radifli
she'rlari bilan millatni ma'rifatga chorla-
gan ijodkor kim?

- A) Hamza
- B) Avaz O'tar
- C) Avloniy
- D) So'fizoda

9. «Abulfayzxon» tragediyasida
taxtga qarata: «Ey, qop-qora sao-
dat sensan! Oustingda qolg'onlarni
ezguchi bir falokat yuki bo'lg'oning
kabi, ustingga chiqqonlarning
borliqlarini yondirg'uvchi bir olov
tepasidirsan!» – deb kim murojaat qila-
di?

- A) Ibrohim otaliq
- B) Abulfayzxon
- C) Abdurahimbiy
- D) Xayol timsoli

10. Qaysi shoiming she'rlaridan birida
«Sochilgan sochingday sochilsa
siring» satrlari bor?

- A) Hamid Olimjon
- B) Cho'lpon
- C) G'afur G'ulom
- D) Oybek

11. «Vaqt yetgach shu xalqqa
qolar daftarim,

*Ruhim u yoqlarga qush bo'lib
uchgay».*

Misralar muallifi kim?

- A) Hamid Olimjon

B) Maqsud Shayxzoda

C) G'afur G'ulom

D) Zulfiya

12. «Oltin zanglamas» romanida: «*Mening vijdonim pok. Itning tili tekkan bilan daryoning suvi harom bo'lmaydi. Yolg'onning oyog'i qisqa, bir kuni misini chiqadi*», – deya o'ziga qo'yilgan tuhmatlarni inkor qilgan shaxs ...

A) Shukurov

B) Sodiq

C) Mavluda Abdurahmonova

D) Boltaqul

13. «*Yashadim – men sizni o'zim yasadim, Sizning mazmuningiz – mening qismatim*» misralarida Asqad Muxtor nimaga murojaat qilgan?

A) hayotga B) odamlarga

C) taqdirga D) yillarga

14. «*O'zi saksonga borgan bo'lsa ham, kasalxonaning yovg'on oshini bismillosiz tushiradi*», – deya kimga ta'riflangan Hoji buva qaysi asar qahramoni?

A) «To'qqizinchi palata»

B) «O'ris bolaning onasi»

C) «Qariya»

D) «Beozor qushning qarg'ishi»

15. O'ris shaharlarida daydib qolib ketgan o'g'li Bo'rixon, baxti ochilmas, guldek umri xazon bo'layotgan qizi Qumri haqida tinmay qayg'urgan Saodat aya obrazi qaysi asarda berilgan?

A) «Qariya»

B) «Qorako'z majnun»

C) «To'qqizinchi palata»

D) «Beozor qushning qarg'ishi»

16. «*Qo'shiqlar to'qisam – no'noq bo'lmasa, Sendan o'zga dilga qo'noq bo'lmasa!*

Kuylasam tun-u kun suluvlarini,

Kuylash mumkinmi dil qaynash bo'lmasa?»

Bu satrlar qaysi asardan olingan?

A) «Oqsoqol» she'ri

B) «Toshbu» she'ri

C) «Surat» dostoni

D) «Xotiram siniqlari» she'ri

17. «Muqanna» dramasi otash-parsatlikka ham, bosqinchilar olib kelgindiga ham loqayd bo'lgan qahramon ...

A) Guloyin B) Gulobod

C) Otash D) G'irdak

18. Maqsud Shayxzodaning «Toshkentnoma» dostonida: «*She'ri – kurash, baxt va umid!*» – deya kimning she'rlariga ta'rif berilgan?

A) Hamid Olimjon

B) Cho'lpon

C) G'afur G'ulom

D) Oybek

19. «Toshkentnoma» dostonida shoir kimning asarini o'qiyotganda urush haqidagi xabarni eshitadi?

A) Navoiyning B) Mirxondning

C) Bedilning D) Xondamirning

20. «Sarob» romanida Saidiyning bolalikdagi do'sti ...

A) Shafrin B) Ilhom

C) Tesha D) Kenja

21. «Navoiy» romanida: «*Past bo'yli, tiyrak ko'zli. xushmuomala, hisob-kitobga mohir*», – deya kimga ta'rif berilgan?

A) Darveshali B) Sultonmurod

C) Badriddin D) Xo'ja Afzal

22. G'ulomning «Sog'inish» she'rida jangga ketgan yigit sevgilisining ismi ...

A) ismi aytilmagan

B) Nafisa

C) Nasiba

D) Nodira

23. «*Tomchilar – Ko'klarning so'zlari Yerlarni qamchilar...*»

Shu misralar bilan tugaydigan she'r qaysi?

- A) «Somon parcha»
- B) «Xazon»
- C) «Kuz yomg'iri»
- D) «Vijdon erki»

24. «Abulfayzxon» tragediyasida «onni bir ota kabi asrag'on kim?

- A) Farhod otaliq
- B) Ibrohim otaliq
- C) Xo'ja Kalon
- D) Qozi Nizom

25. «Barakallachi»larning so'ziga kirib ikki kuz dabdabali to'y berib, uy-joyi, xotinining sepigacha qarz evaziga xatga tushgan Egamberdi qaysi asar qahramoni?

- A) «Advokatlik osonmi?»
- B) «Baxtsiz kuyov»
- C) «Kecha va kunduz»
- D) «Qariya»

26. Qalam ahli tomonidan: «*Kuldurchi va ham yig'latguchi nosih va nofe asardur*», – deya ta'riflangan asar qaysi?

- A) «Advokatlik osonmi?»
- B) «Baxtsiz kuyov»
- C) «Kecha va kunduz»
- D) «Zaharli hayot yoxud ishq qurbonlari»

27. *Din uchun va daraja uchun lozim* deya Behbudiyning «Ikki emas, to'rt til lozim» maqolasida qaysi tilga ta'rif berilgan?

- A) turkiy
- B) forsiy
- C) arabiy
- D) rusiy

28. Shayman chol, O'roq chol, Quadrat chol, Qodir chol, Haydar ko'sa qaysi hikoya qahramonlari?

- A) «Qariya»
- B) «Olim o'g'il»
- C) «To'qqizinchi palata»
- D) «Beozor qushning qarg'ishi»

29. Hayoti va ijodida kirish hamda chiqish vazifasini o'tovchi surat mavjud bo'lgan rassom obrazi qaysi hikoyada bor?

- A) «Qariya»
- B) «Olim o'g'il»
- C) «Maymun yetaklagan odam»
- D) «Beozor qushning qarg'ishi»

30. «*Tilidan bol-u, qo'ldan qon oqqan zolimlar bu dunyoning eng jirkanch maxluqlaridir*». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Abulfayzxon»
- B) «Muqanna»
- C) «Ulug'bek xazinasi»
- D) «Hisomiddin al-Yog'iy»

31. «*O'ynagan bo'lsa ajab qipti! Xo'p qipti! Buniyam erkak o'ynaydi, qani, xotin o'ynab ko'rsin-chi!*» – deya xotinidan qo'rqqan jiyani Islomboyga zug'um qilgan Salomat amma qaysi asar qahramoni?

- A) «Yo Jamshid»
- B) «Shaytanat»
- C) «Ot kishnagan oqshom»
- D) «Dasht-u dalalarda»

32. Qaysi hikoyada ijarada yashovchi talabalar hayoti qalamga olingan?

- A) «Olim o'g'il»
- B) «Yo Jamshid»
- C) «Ko'k eshik»
- D) «Dasht-u dalalarda»

33. «*O'zimizday odam. Faqir bir momo. Umri kolxozda ishlab o'tdi. Qarigan chog'ida magazinda qorovul bo'ldi. Na qizi bor, na uli, bechorahol momo edi. Yig'laydiganlariyam bo'lmadi. O'zimiz momomlab, xolamlab yig'lab jo'natdik. El ko'mdi*». Dono momo haqidagi ushbu fikrlar qaysi asardan olingan?

- A) «Yo Jamshid»
- B) «Shaytanat»
- C) «Ot kishnagan oqshom»
- D) «Dasht-u dalalarda»

34. «Shaytanat» romanida Asadbekka: «*Bek aka, siz bilan bizning taqdirimiz Kreml devorlari ortida*

hal qilinadi. Biz bu devorni buzmas ekanmiz, bag'rimizga shamol tegmaydi...» – deb kim aytgan?

- A) restoran xo'jayini
- B) Chuvrindi
- C) Kesakpolvon
- D) deputat

35. «Sohibqiron» dramasida Amir Husaynni: «Balx shahrida saroy qurding kayf-safo uchun. Masjidlarning mablag'larin sarf etding

unga», – deya kim ayblaydi?

- A) Mir Said Baraka
- B) Amir Temur
- C) Barlos Bahodir
- D) Kayxisrav

36. Quyida berilgan qaysi asar hikoyasi janrida emas?

- A) «Qariya»
- B) «Dasht-u dalalarda»
- C) «Sovg'a»
- D) «Ot kishnagan oqshom»

VARIANT № 21 (III kurs litsey adabiyoti)

1. «Ajoyib, sababi nadurki, o'qutmaysiz? Vaholanki, o'qumoq qarz va ham ~~Am~~ sababi izzati dunyo va sharofati oxiratdur». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Advokatlik osonmi?»
- B) «Padarkush»
- C) «Kecha va kunduz»
- D) «Zahari hayot yoxud ishq qurbonlari»

2. «Advokatlik osonmi?» pyesasida: «Ma'lum shud, ma'lum shud», – deya advokatning boshini qotirgan personaj kim?

- A) Xushvaqt B) Xudoyberdi
- C) Rapoil D) Abdujabbor

3. «Abulfayzxon» tragediyasida Rahimbiyga: «Abdumo'min to'ra o'n besh yashar bir bola. Uni xon ko'tardingiz nima, ko'tarmadingiz nima!» – deb kim aytgan?

- A) Farhod otaliq B) Ibrohim otaliq
- C) Xo'ja Kalon D) Qozi Nizom

4. «Menmi? Men ishq otlig' bir jahon aro

She'r tinglab, she'r tizib – she'rlarda qoldim...

Behishtiy jaranglar – jonimga oro –

O'zimning baxtimda o'zim yo'qoldim».

Misralar muallifini toping.

- A) Hamid Olimjon
- B) Maqsud Shayxzoda
- C) Asqad Muxtor
- D) Zulfiya

5. «Kecha va kunduz» romanida Mirzabobo kim?

- A) Akbarali mingboshining inoq mirshabi
- B) Akbarali mingboshining musulmon mirzasi
- C) Akbarali mingboshining xizmatkori
- D) Noib to'raning xizmatkori

6. «Kecha va kunduz» romanida «Ikki tomon yoqasiga tilladan bolg'n surati o'rnatilgan, novcha bo'yli, mosh-birinch soqolli, xushmo'ylov va bir ko'zi jindak g'ilyadan kelgan kular yuzli odam» kim?

- A) noib to'ra B) Sokolov
- C) ma'ruf injeneri D) Zunnun

7. «Navoiy» romanida: «Bir vaqtlar, Abu Said mirzo davrida, o'n ming dinorlik vaqf mulkini yeb qo'yib sharmanda bo'lgan eski qallob», – deb kimga ta'rif berilgan?

- A) Zayniddin

- B) Majdiddin
 C) To'g'onbek
 D) Mavlono Shahobiddin
11. «Sarob» romanida Saidiyning asarlarini o'qib, ularda iste'dod namunalari ko'rib, uning uyiga xat yo'llagan asarlarini tanishtir...
- A) Kenja B) Ulfat
 C) Ilhom D) Abbosxon
12. «Toshkentni sevmovlik yurakning ishi, Bu uchun shartmikan bunda tug'ilmov».
- Miqdalar muallifi kim?
 A) Erkin Vohidov
 B) Maqsud Shayxzoda
 C) Asqad Muxtor
 D) Abdulla Oripov
10. «Muqanna» dramasida «Biz qul bo'lmik, endi butun o'lka qul» fikrlarini kim aytgan?
 A) Guloyin B) Gulobod
 C) Otash D) G'irdak
11. «Gunohim ne? Jangda bo'lganim, Qon kechganim, yuz bor o'lganim? Diyoringni unutilmayin, O'limlardan hatlab kelganim?» Ushbu satrlar qaysi asardan olingan?
 A) «Oqsuqol» she'ri
 B) «Toshbu» she'ri
 C) «Surat» dostoni
 D) «Xotiram siniqlari» dostoni
12. Zulfiya «Mushoira» she'rida yurt firzandlarining nimasiga e'tibor beradi va tasanno o'qiydi?
 A) poyabzallariga va kosiblar san'atiga tahsin aytadi
 B) liboslariga va tikuvchilar hunariga tasanno o'qiydi
 C) bosh kiyimlariga va tikuvchilar mahoratiga qoyil qoladi
 D) A va B

13. «Oltin zanglamas» romanida «Talaffuzidan Samarqand shevasi yaqqol sezilib turadigan, Sodiqqa yoqmaydigan Chuxanovga ko'maklashadigan yigib» ...

- A) Shukurov B) Pushkaryov
 C) Saydullayev D) Nosirov

14. «Hindistonda keksalar muqaddas Gang bo'yida jon berishni orzu qilisharkan. U yerda o'lgan odam shahid ketib, to'g'ri jannatga noil bo'larmish. Shuning uchun odamlar Gang sohilida uzlat chekib, haftalab och yotishar, kecha-yu kunduz xudodan o'lim tilashar ekan. Umid shunaqa». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Qariya»
 B) «Olim o'g'li»
 C) «To'qqizinchi palata»
 D) «Beozor qushning qarg'ishi»

15. «Chap qo'ling cho'ltoq ekan deb urushga olishmadi. Uyimga sig'madim. Erta-indin og'aynilarim urushdan qaytib kelishadi. Shularning ko'ziga qandoq qarayman? Nima qilding, qaysi kovakda mog'or bosib yotgan eding deyishsa, nima deyman? Eshakda suv tashib, tirikchilik qilib yurdim deymanmi? Yo'q, to'qay buzdim, bola-chaqalaringga ovqat topib berdim, ularni boqdim deydigan ish qilmoqchiman. Jon akalar, meni ayamasdan ishga tashlayveringlar». Ushbu parcha «Ufq» trilogiyasidagi qaysi personaj nutqidan olingan?

- A) To'lanboy B) Nizomjon
 C) Rayim tog'a D) Xalilboy

16. «Ulug'bek xazinasi» romanida: «Lekin ko'z oldiga uzun bo'yli, ko'k ipakdan keng ko'ylak kiyib, boshiga ko'k ro'mol o'ragan, qo'lidan tasbehi tushmaydigan kalondi-

mog' bir xotin keldi. U qosh-ko'zlari qop-qora, qiyg'ir burun, xushsurat xotin bo'lsa ham, farishtasi yo'q, chehrasi sovuq ayol edi, – deya kimga ta'rif berilgan?

- A) Zuhra begim
- B) Uljoy Turkon
- C) Gavharshodbegim
- D) Bibixonim

17. Navoiyning uyi «Unsiya»da Boburga: «*Hirotning tole quyoshi botib ketmasmikin?*» – deb tashvishli savol bergan kishi kim edi?

- A) Ibrohim Qonuniy
- B) Mixond
- C) Shohob Muammiy
- D) Xondamir

18. «*Nega yapon yuz yil yashar-u,*

O'zbek buncha yoshga bormaydi?

Chunki yapon bizdek qorong'u Sahar turib oshga bormaydi.

Misralar muallifi kim?

- A) Erkin Vohidov
- B) Maqsud Shayxzoda
- C) Asqad Muxtor
- D) Abdulla Oripov

19. «Munojot»ni tinglab» she'rida shoirga kuy emas, balki kimlar yig'layotgandek tuyuladi?

- A) Navoiy, Bobur
- B) Navoiy, Xayyom
- C) Navoiy, Bedil
- D) Navoiy, Nizomiy

20. «Sohibqiron» dramasida Amir Temur kimga qarata: «*Sening bobong Chingiz emas, hasaddin*», – deydi?

- A) Mir Said Baraka
- B) Amir Husayn
- C) Barlos Bahodir
- D) Kayxisrav

21. Qoravoy ismli pochtachi qaysi asarda uchraydi?

- A) «Qariya»
- B) «Olim o'g'il»
- C) «Sovg'a»
- D) «Beozor qushning qarg'ishi»

22. O'limi yaqinlashganini sezgan qariyaning o'z nortuyasidan rozi-rizolik so'rashi qaysi asarda bor?

- A) «Qariya»
- B) «Dasht-u dalalarda»
- C) «Shaytanat»
- D) «Ot kishnagan oqshom»

23. Oldiniga kal deganlardan ranjigan, keyin esa kal demaganlardan ranjigan Ziyodulla kal qaysi asar qahramoni?

- A) «Qariya»
- B) «Dasht-u dalalarda»
- C) «Shaytanat»
- D) «Ot kishnagan oqshom»

24. Sotayotgan sut-qatig'iga o'xshab butun badani, qalbi ham oq bo'lgan Qadriy ismli juvon qaysi hikoya qahramoni?

- A) «Olim o'g'il»
- B) «Beozor qushning qarg'ishi»
- C) «Ko'k eshik»
- D) «Dasht-u dalalarda»

25. Zarif nayza, Orif baqiroq qaysi asar qahramonlari?

- A) «Yo Jamshid»
- B) «Shaytanat»
- C) «Ot kishnagan oqshom»
- D) «Dasht-u dalalarda»

26. «*E'tiqod! Agar bir umr e'tiqod qo'yib, shunga ishonib, kurashib, yonib-kuyib yashasangiz-u, bir kun e'tiqod qo'ygan narsangiz puch, yolg'on va puflab shishirilgan sharday omonat, siz ezgulik deb sig'ingan narsalar, asli, razolat ekanligini anglab qolsangiz, shunda umringiz yomonlik bilan yaxshilikning farqi qolmagan, xuddi yo'dan chiqib ketgan shaldir-shuldur, bo'm-bo'sh aravaga aylanadi*». Ushbu fikr qaysi asar

qahramoniga tegishi?

- A) «Qariya»
- B) «Olim o'g'il»
- C) «Maymun yetaklagan odam»
- D) «Beozor qushning qarg'ishi»

27. «Olim o'g'il» hikoyasida Shayxan cholning olim o'g'li olgan bilimi bu dargohda sariq chaqalik qimmatga ega emasligini qachon anglaydi?

A) Otasi jahli chiqqanidan piyolalarni urib sindirib, sendan anavi Qobil shapka yaxshi, tayog'ini bir silkitsa, uyiga somon-u xashak oqib keladi deganda

B) Otasi uni so'kib ketib qolganida va Qobil shapkaning somon yuklangan mashina yonida gerdayib ketayotganini ko'rganida

C) O'g'lining bir oyda olgan puli bitta qo'y olishga ham yetmasligini eshitgan otasi u bilan gaplashishni ham istamay qolganida

D) to'g'ri javob yo'q

28. Ona tili haqida: «*Og'zimdagi novvotim, Boshimdagi minnatim, Bobokalonlarimdan Meros ulug' davlatim!*» – deya alyor aytgan ijodkor kim?

- A) Omon Matjon
- B) Halima Xudoyberdiyeva
- C) Oydin Hojiyeva
- D) Azim Suyun

29. Yagona o'g'li daydi chiqqan, onasi-ga qarashmay, xabar ham olmay qo'ygan; harbiydan qaytgach bir beva ayolga uylanib, allaqayerlarda yashayotgan o'g'ilning mushtipar onasi bo'lmish kam-pir qaysi hikoya qahramoni?

- A) «Olim o'g'il»
- B) «Beozor qushning qarg'ishi»
- C) «Ko'k eshik»
- D) «Dasht-u dalalarda»

30. «Ot kishnagan oqshom» asarida kapitanga: «*Xalq bir kishidan boshla-nadi. Shu! Men xalqning bittasiman, baqirmang*», – degan personaj kim?

- A) Shukurov
- B) Rixsiyev
- C) Sattorov
- D) Qurbonov

31. «Dasht-u dalalarda» hikoyasi qah-ramoni Xadicha qaysi qishloqdan edi?

- A) Galatepa
- B) Jalaquduq
- C) Sho'rquduq
- D) Balandmachit

32. «*Nima, kamissiyang non yemaydimi? Bolam bir kun kech olim bo'lsa bo'lar. Kamissiya keldi deb tishining kirini so'rib o'tirsinmi?*» Ushbu parcha qaysi hikoyadan olingan?

- A) «O'ris bolaning oyisi»
- B) «Iltijo»
- C) «Olim o'g'li»
- D) «To'qqizinci palata»

33. «Bahorni sog'indim» she'ri muallifi kim?

- A) Erkin Vohidov
- B) Cho'lpon
- C) Asqad Muxtor
- D) Abdulla Oripov

34. «Sovg'a» hikoyasidagi Shahodat xolaning shaharda o'qib, o'qishni tugatgandan keyin ham shaharda qolib ketgan o'g'li ...

- A) Adhamjon
- B) Sobirjon
- C) Valijon
- D) Sobitjon

35. «Padarkush» dramasida mayni ichgandan so'ng kimning yodiga Liza tushadi?

- A) Toshmurod
- B) Tangriqul
- C) Nor
- D) Davlat

36. «Qomus al-a'lom» asari muallifi kim?

- A) Abdurazzoq Samarqandiy
- B) Somiy
- C) Mir Vafo
- D) Mahmud Abdul Boqiy

VARIANT № 22 (III kurs litsey adabiyoti)

1. «Qaromug' donasi bo'lg'uncha bug'doyning somoni bo'l, yamonning yaxshisi bo'lg'uncha yaxshining yamoni bo'l» maqoli qaysi asarda uchraydi?
 A) «Advokatlik osonmi?»
 B) «Padarkush»
 C) «Kecha va kunduz»
 D) «Mehrobdan chayon»
2. Teatrni ibratxona deb atagan ijodkor kim?
 A) Behbudiy B) Hamza
 C) So'fizoda D) Ahmad Donish
3. «Chust boyonlarining bir gapxonada bir-birlariga maqtanishganlari» she'ri muallifi kim?
 A) Behbudiy B) Hamza
 C) So'fizoda D) Ahmad Donish
4. «Abulfayxon» tragediyasidagi tarixiy obrazlar qaysilar?
 1) Ulfat; 2) Hakimbiy; 3) Davlat; 4) Ibrohim otaliq; 5) Abulfayxon; 6) Nodirshoh; 7) Qozi Nizom; 8) tarixchi Mirvafo.
 A) 1, 2, 3, 4, 8 B) 2, 4, 5, 6, 8
 C) 1, 2, 4, 5, 7, 8 D) 2, 4, 5, 6, 7, 8
5. «Ey sovuq yellardan muz kiyib kelg'onlar,
 U qo'pol tushingiz qorlarda yo'q bo'lsin!
 Ey mening bog'imdan mevamni terg'onlar,
 U qora boshingiz yertarga ko'milsin!»
 Bu misralar Cho'lponning qaysi she'ridan?
 A) «Somon parcha»
 B) «Xazon»
 C) «Kuz yomg'iri»
 D) «Vijdon erki»
6. «Kecha va kunduz» romanida Albarali mingboshi Miryoqub bilan qayl boyning qovun saylida tanishgan?
 A) Rivojiddin a'lam
 B) Abdusamat mingboshi
 C) Noib to'ra
 D) Ostanaqul boy
7. «Kecha va kunduz» romanida Zehi sevgilisining ismi ...
 A) Xolmat B) Hakimjon
 C) O'lmas D) Zunnun
8. «Tong yaqin, tong yaqin, oppoq tong yaqin» misralari qaysi she'rdan olingan?
 A) «Kuzatish»
 B) «Sog'inish»
 C) «Vaqt»
 D) «Sen yetim emassan»
9. «Navoiy» romanidagi Xo'ja Afzal Navoiyga kim edi?
 A) hammaktabi B) do'sti
 C) tog'asi D) ustoz
10. «Navoiy» romanida: «Belidan yuqorisi kengayib borgan, qabariq ko'krakli, miqti gavdali», – deya kim ta'riflangan?
 A) Islim barlos
 B) Zulnun Arg'un
 C) Husayn Boyqaro
 D) Mavlono Shahobiddin
11. «Sarob» romanida yosh qalamkashlarning she'rlarini ko'rib chiqmasdan ham ularga jumalda «bosilmaydi» degan javob yuboruvchi jumalist kim?
 A) Kenja B) Yoqubjon
 C) Ilhom D) Abbosxon
12. «Sarob» romanida Saidiyning qaysi she'ri xizmatchilarning ehtiyotsizligi tufayli qoladigan materiallar ichidan topilib,

12. Inchi marta jumalga chiqarish uchun
sabitga qo'yiladi?

- A) «Vodil» B) «Qalandar»
C) «Vodiy» D) «Qalamkash»

13. «Toshkentnoma» dostonida
Maqsud Shayxzoda *asl shoir edi* deb
kimni ta'riflaydi?

- A) Hamid Olimjon
B) G'afur G'ulom
C) Oybek
D) Cho'lpon

14. «Toshkentnoma» dostonida Maqsud
Shayxzoda: «*Biri – she'rimizning o'tli
yuragi*», – deb kimni ta'riflaydi?

- A) Hamid Olimjon
B) G'afur G'ulom
C) Oybek
D) Cho'lpon

15. «Muqanna» dramasida: «*Yax-
shiki, yer yutdi o'sha tulkini*», – deb
kimga nisbatan aytilgan?

- A) Fero'z B) Saidbattol
C) Jaloyir D) Qutayba

16. *Shuncha yillar otashgohga
topindim*

*Va bilmadim ilohim kim, tangrim
kim.*

*Qayg'usi yo'q biror kunni
ko'rmadim,*

*Biror soat men baxtiyor bo'lma-
dim.*

*Ixtiyorni bersang agar menga
san,*

Ozodlikka topinardim yolg'iz man.
Ushbu fikrlar «Muqanna» dramasida
kim tomonidan aytilgan?

- A) Guloyin B) Gulobod
C) Otash D) G'irdak

17. «*Qush bo'lib qochar
bo'lsang, tarton bo'lib quvgayman,
Tog'larda sharsharadek
g'uboringni yuvgayman*».

Bu misralar qaysi shoir qalamiga man-
sub?

- A) Oybek
B) Mirtemir
C) Abdulla Oripov
D) Hamid Olimjon

18. «Bahor keldi seni so'roqlab»
she'rida Zulfiya qaysi obrazdan umumli
foydalanadi?

- A) bahor B) o'rik guli
C) shabboda D) qush

19. Zulfiyaning «*Xotiram siniqlari*» dos-
tonida qaysi tuhfa qadrlanib olqishlanadi?

- A) hurriyat, istiqloq
B) baxt, tole
C) orzu, umid
D) do'stlik, muhabbat

20. «*Badavlat xonadondan
chiqmaganmanki, otamning
sho'ro hukumati tufayli qo'ldan
ketgan mol-mulkini eslab xumori
tutsa; chet elda bo'lganim yo'qki,
uning usti yaltiroqligiga uchsam,
o'shanday hayotni orzu qilsam;
birorta mafkurasi buzuq odamda
o'qiganim yo'qki, u meni yo'ldan
urgan bo'lsa!*» – deya o'ziga qo'yilgan
ayblarni inkor qilgan shaxs ...

- A) Sodiq Qo'chqorov
B) Ziyodulla Qurbonov
C) Egamberdi Jaqipov
D) Shukurov

21. «To'qqizinchi palata» hikoyasiga
Hoji buvaning ishchi nabirasi kim edi?

- A) Turg'un B) Ergash
C) Nizomjon D) Tursun

22. «Ulug'bek xazinasi» romanida:
«*Bu amirlarga inonma, o'g'lim!
Ulami sodiq bo'lsin desang, qiliching-
ni ilgingda mahkam ushla!*» – deya
kim aytgan?

- A) Ulug'bek
B) Shohruh mirzo
C) Amir Temur
D) Umarshayx mirzo

23. Ulug'bekka: «Fuqaro sizga sodiqdur, valine'mat! Ijizat etsangiz, besh-o'n ming cherik yig'ar edik». – deya kim maslahat beradi?

- A) Amir Kamoliddin
- B) Bobo Husayn Bahodir
- C) Amir Ibrohimbek
- D) Amir Jondor

24. Odil Yoqubovning otasi qamoqqa olingan yili kimning 100 yillik to'yi nishonlanayotgan edi?

- A) Navoiyning
- B) Lermontovning
- C) Pushkinning
- D) Dostoyevskiyning

25. Qaysi tarixiy asarda Arab, Eron, O'rta Osiyo, Xuroson tarixining olam paydo bo'lganidan to XVI asrgacha o'tgan eng muhim davrlari haqida so'z yuritiladi?

- A) «Habib us-siyar»
- B) «Firdavs ul-iqbol»
- C) «Zubdat ut-tavorix»
- D) «Shohidi iqbol»

26. Boburning hirotlik xos tabibi kim edi?

- A) Tabibiy
- B) Saryomiy
- C) Yusufiy
- D) Zamoniy

27. Qaysi ijodkor zamonaviy havo laynerida yuksak samoda parvoz qilayotgani uchun dangasalarga rahmat aytadi?

- A) Erkin Vohidov
- B) Maqsud Shayxzoda
- C) Asqad Muxtor
- D) Abdulla Oripov

28. «Sohibqiron» dramasi qaysi voqea bilan boshlanadi?

A) Amir Temurning soch oldirayotgani manzarasi bilan

B) Amir Temurning shaxmat o'ynayotgani manzarasi bilan

C) elchilarni saroyda qabul qilish marosimi tasviri bilan

D) jang tasviri bilan

29. «O'zbekiston» she'rida qaysi shoir «tuygan g'ururni qilmoq mumkin

dunyoga doston» deydi?

- A) Hamid Olimjon
- B) Abdulla Qahhor
- C) G'afur G'ulom
- D) Maqsud Shayxzoda

30. Bozor kunlarida jarchilik qilib qo'yilgan moli yo'q kishilarga yordam beradigan Qo'ziboy chol qaysi hikoya qahramoni?

- A) «Qariya»
- B) «Olim o'g'li»
- C) «Maymun yetaklagan odam»
- D) «Beozor qushning qarq'ishi»

31. «Bir kazzob o'zini payg'ambar deb e'lon qiladi. Uning yoniga bir ko'zi ko'r, ikkinchi ko'zi xur bo'lgan odam kelib, agar payg'ambar bo'lsang, ko'zimni ochib qo'y deydi. Kazzob «kuf-suf» qiladi, natijada haligi odamning xira ko'zi ham ko'r bo'lib qoladi». Ushbu rivoyat qaysi asardan olingan?

- A) «Yo Jamshid»
- B) «Shaytanat»
- C) «Ot kishnagan oqshom»
- D) «Dasht-u dalalarda»

32. Bir oyda ham eri, ham o'g'lidan qoraxat olgan baxtiqaro ayol obrazi qaysi hikoyada berilgan?

- A) «O'ris bolaning oyisi»
- B) «Ittijo»
- C) «Olim o'g'li»
- D) «To'qqizinchi palata»

33. «Dasht-u dalalarda» hikoyasida polvonga xotiningga kuchingni ko'rsatib tur, ya'ni uni urib tur deya aql o'rgatgan, hatto erkak odam nomus qiladigan narsalargacha olib kelib sotadigan saqich laqabli kishi kim?

- A) Nazar Maxsum
- B) Sattorqul
- C) Salim
- D) O'rol

34. Beshinchi sinfni zo'rg'a tugatgan, diplom so'ramaydigan turli ishlarda ish-

... qorovul, go'lax, oxiri podachilik
... ndirlarda nay chalgan, nafasi yet-
... qolgandan so'ng do'mbira chalishga

... qahramon ...

- A) Sattorqul
- B) Ziyodulla
- C) Qulmat polvon
- D) Nazar Maxsum

35. «Beozor qushning qarg'ishi»
hikoyasida: «*Biznikiga qaldirg'ochlar*
... *uya qurmagan*», – deb armon
... o'kingan qaymoq sotuvchi yigit
... kim?

- A) Fayoziddin
- B) Fazliddin
- C) Fayziddin
- D) Foziibek

36. Umr bo'yi boshi sajdaga yetma-
gan yigitning devor ortida yomon ish
bilan shug'ullanayotgan ikki kishining
aybini yopish maqsadida devor tirqishini
suvab qo'ygani uchun jannatga tush-
ganligi haqidagi rivoyat qaysi hikoyada
uchraydi?

- A) «Yo Jamshid»
- B) «Shaytanat»
- C) «Ot kishnagan oqshom»
- D) «Dasht-u dalalarda»

VARIANT № 23 (III kurs litsey adabiyoti)

1. Qaysi asarda o'n yillardan buyon
mamlakatma-mamlakat kezib odamni
tasharot deb o'ylovchi, faqat uni yuksal-
tiruvchi nimadir bor deya shu narsani izlab
yuruvchi sayyoh obrazi bor?

- A) «Hisomiddin al-Yog'iy»
- B) «Shaytanat»
- C) «Ot kishnagan oqshom»
- D) «Dasht-u dalalarda»

2. Erkin Azamovning «Ko'k eshik»
hikoyasida gazeta-jumallami o'qishga muk-
knsidan ketgan, akasi haydab chiqargani
uchun qo'shni xolaning uyida ijarada turuvchi
«musofir» laqabini olgan qahramon kim?

- A) Hamid aka
- B) O'rinboy
- C) Bo'riboy aka
- D) Mahkam aka

3. «Beozor qushlarning qarg'ishi»
hikoyasida ro'zgori buzilib uyiga kelib qol-
gan qizning ismini toping.

- A) Umida
- B) Zulfiya
- C) Qadriya
- D) Malika

4. «Ot kishnagan oqshom» qissasida
har bir gapida «shu-shu» deb turadigan,
famiyasi ham «Shu»dan boshlangan
Shukurovning kasbi ...

- A) baliqchi
- B) oshpaz
- C) choyxonachi
- D) qassob

5. «*Xadicha ketdi-yu, ko'ngildan*
halovat ham ketdi. Uy bamisoli
o'lik chiqqanday huvillaydi». Qaysi
hikoya shunday boshlanadi?

- A) «Qariya»
- B) «Olim o'g'il»
- C) «Dasht-u dalalarda»
- D) «Beozor qushning qarg'ishi»

6. «*Odamzod shunaqa ekan.*
Bola-chaqam derkan, yelar-
kan-yugurarkan, endi og'zi oshga
yetganda yiqilarkan». Ushbu parcha
qaysi asardan olingan?

- A) «O'ris bolaning oyisi»
- B) «Iltijo»
- C) «Olim o'g'il»
- D) «To'qqizinchi palata»

7. «*Odam o'lib ketaverar ekan-u,*
biroq uning qarg'ishi o'lmay, yer
yuzi bo'ylab o'ljasini ta'qib etib
yuraverarkan». Ushbu parcha qaysi
asarda uchraydi?

- A) «Yo Jamshid»
- B) «Shaytanat»
- C) «Ot kishnagan oqshom»

D) «Dasht-u dalalarda»

8. «Eshitmadim demanglar! Qobil qassob past odam ekan. Men o'limligim deb ming so'm berib qo'ygan edim, tondi! Xaloyiq! U pul sizlarning pullaringiz edi. Mening halol mehnatim uchun so'mlab, tiyinlab bergan edingiz. Ana shu odamga berib, o'limimga yarat deb edim... Tondi. Yeb ketdi endi... Odamlar, Qobil qassob haromxo'r! Odamning haqini yeydi bu...» Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Qariya»
B) «Olim o'g'il»
C) «Dasht-u dalalarda»
D) «Beozor qushning qarg'ishi»

9. «Sohibqiron» ʻTramasida Amir Temur Loy jangida kimning xatosi tufayli qiyin ahvolda qoladi?

- A) Mir Said Baraka
B) Amir Husayn
C) Barlos Bahodir
D) Kayxisrav

10. «Uyg'onguvchi bog'larni kezdin,

Topay dedim qirdan izingni.

Yonog'ingdan rang olgan dedim –

*Lolazorga burdim yuzimni,
Uchratmadim ammo o'zingni».*

Bu misralar qaysi she'rdan olingan?

- A) «Bahorni sog'indim»
B) «Sen bahorni sog'inmadingmi?»
C) «Xazon» D) «Genetika»

11. «Axir bir vaqtlar Xuroson-u Movarounnahr ham ichdan ko'tarilib o'sib boruvchi tog'dek yuksalgan emasmi? Xorazmda – Beruniy, Buxoroda – Ibn Sino, Tusda – Firdavsiy, Bolasog'unda – Yusuf Xos Hojib – bular hammasi bir-biriga asrdosh. Shuncha zo'r siymolar chiqqan asr bizning ulug'

bir yuksalish asrimiz edi. Chingizxonning ko'chmanchi o'rdalari bosib keldi-yu, madaniy taraqqiyotimiz iplarini bir necha asrga uzib tashladi». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Yulduzli tunlar»
B) «Ulug'bek xazinasi»
C) «Sohibqiron»
D) «Hisomiddin al-Yog'iy»

12. Mirzo Ulug'bekni «shohi sharin» – buzuq shoh deb e'lon qilgan kim?

- A) Nizomiddin Xomush
B) Gavharshodbegim
C) Mavlono Burhoniddin
D) Qozi Miskin

13. «Darhon arig'i bo'yidagi hovlisida yoz bo'yi rayhonlar barq urib yotardi», – deya qaysi asar qahramoniga ta'rif berilgan?

- A) «O'ris bolaning oyisi»
B) «Iltijo»
C) «Olim o'g'il»
D) «To'qqizinci palata»

14. «Oltin zanglamas» romanida: «... oq-sariqdan kelgan, ko'zlari ko'm-ko'k, qoshlari sezilar-sezilmas kulrang, burnining uchi birov chertib qo'ygandek to'mtoq, engagi uchli, labi cho'g'dek qizil ekan», – deb kimga ta'rif beriladi?

- A) Chuxanov B) Pushkaryov
C) Saydullayev D) Shukurov

15. «Hurriyat, kelding-ey, alomon kelding,

Seni qalbim, ko'zim, so'zlarim quchar.

Vaqt yetsa, shu xalqqa qolar daftarim,

Vaqt yetsa, bu yoqda qolar dardlarim...»

Ushbu satrlar Zulfiyaning qaysi she'ridan olingan?

- A) «Xotiram siniqlari»
B) «Bahor keldi seni so'roqlab»

- C) «Mushoira»
 D) «O'g'lim, sira bo'lmaydi urush»
 16. «Ey... Ko'zlaring muncha ham qiyiq,
 Muncha qiyiq, muncha betiyiq,
 Kiprikaring muncha ham quyuq,
 O'g'limga o'xshaysan, bolajon!»
 Bu satrlar qaysi asardan olingan?
 A) «Xotiram siniqlari»
 B) «Bahor keldi seni so'roqlab»
 C) «Surat»
 D) «O'g'lim, sira bo'lmaydi urush»
 17. O'risga yer sotib qiynalgan Xudoyberdi obrazini qaysi asarda berilgan?
 A) «Advokatlik osonmi?»
 B) «Padarkush»
 C) «Kecha va kunduz»
 D) «Mehrobdan chayon»
 18. «Kecha va kunduz» romanida Akbarali mingboshi necha yil ellikboshilik qilgan edi?
 A) 13 yil B) 12 yil
 C) 7 yil D) 6 yil
 19. Avloniyning «Maktab haqida» she'ri janrini toping.
 A) muxammas B) musaddas
 C) musamman D) murabba
 20. «Abulfayzxon» tragediyasi necha pardalik dramatik asar?
 A) uch pardali B) to'rt pardali
 C) besh pardali D) ikki pardali
 21. «Shu oqib holimda shoirman-mi men?..» misralari muallifi kim?
 A) Cho'lpon B) Fitrat
 C) Oybek D) Hamid Olimjon
 22. M.Shayxzodaning «Toshkentnoma» dostoni necha bobdan iborat?
 A) 15 bobdan B) 16 bobdan
 C) 18 bobdan D) 20 bobdan
 23. «Na bo'lg'ay bir nafas men ham yanog'ing uzra xol bo'lsam,
 Labing yaprog'idin tomganki go'yo qatra bol bo'lsam».

- Shu misralar bilan boshlanuvchi g'azal muallifi kim?
 A) Hamid Olimjon
 B) Abdulla Oripov
 C) G'afur G'ulom
 D) Maqsud Shayxzoda
 24. «O'zi bo'lib qoldi sevgiga gado» misralari bilan qaysi she'r yakunlanadi?
 A) «Biroz kul»
 B) «Go'zal»
 C) «Ofeliyaning o'limi»
 D) «Ayriliq»
 25. Zulfiyaning qaysi she'rida «O'ttizga yetmayoq sochim qor yalab, Ko'z yoshim soyiga to'kildi gulim» misralari mavjud?
 A) «Bahor keldi seni so'roqlab»
 B) «Mushoira»
 C) «O'g'lim, sira bo'lmaydi urush»
 D) «Xotiram siniqlari»
 26. «Qo'sha qaringlar» komediyasi muallifi kim?
 A) Said Ahmad
 B) Shuhrat
 C) Asqad Muxtor
 D) Normurod Norqobilov
 27. «Uzoq-uzoqlarga qarab angladim:
 Qaydanman, qayonman va kimnikiman.
 Ko'nglimniki edim va bir kun bildim,
 Undan ham oldinroq Rabbimnikiman».
 Misralar muallifi kim?
 A) Zebo Mirzo
 B) Halima Ahmedova
 C) Halima Xudoyberdiyeva
 D) Faxriyov
 28. «Shu choqda ular xoqonning yodidan beixtiyor ko'tarilib ketishgandi. Ularning g'amini hamisha yeb, ustini butlab, qornini to'qlab

kelgan sulton endi o'zining g'amini yemoqda edi. O'z ruhining g'amini yemoqda edi!» Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Hisomiddin al-Yog'iy»
- B) «Shaytanat»
- C) «Yulduzli tunlar»
- D) «Ulug'bek xazinasi»

29. «*Eshitishimizcha, bu devo-natabiat odamni tole qisgan, suy-gani kuydirib ketgan ekan. «Ilmiy ish» degani esa bir paytlardagi orzusi bo'lsa kerak. U mudom ni-madandir xunob, nimadandir shikasta. Nimadanligini biz ham bilmaymiz, o'zi ham».* Ushbu parcha qaysi hikoyada uchraydi?

- A) «Olim o'g'il»
- B) «Ko'k eshik»
- C) «O'ris bolaning oyisi»
- D) «To'qqizinchi palata»

30. «*Cholning xotini elliginchi yillarning oxirida o'lib ketgan, faqat istarasi o'zinikidan ham sovuq yolg'iz o'g'li bor edi. O'g'li avval-lari kisavur bo'lgan, keyin qotillik qilgani uchun qamalib ketgan, endi esa qimoming orqasidan kun ko'rar ekan. U juda jizzaki yigit edi».* Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Shaytanat»
- B) «Maymun yetaklagan odam»
- C) «Ko'k eshik»
- D) «Qariya»

31. Normurod Norqobilovning «Olim o'g'il» hikoyasida Shayman cholning o'g'li qanday soha bo'yicha olim edi?

- A) tuproqni o'rganish bo'yicha

- B) osmon jismlarini o'rganish bo'yicha
- C) suv havzalarini o'rganish bo'yicha
- D) o'simliklarni o'rganish bo'yicha

32. «*Inim, o'lim degani to'y emas, men sizga aytsam. To'y degani bamaslahat bo'ladi, o'lim tuyqusdan keladi. Buning farqi katta!.. Attang!»* Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Qariya»
- B) «To'qqizinchi palata»
- C) «Qorako'z majnun»
- D) «Beozor qushning qarg'ishi»

33. «*Orqadoshlar, to'planaylik jahl uyin yiqqali, el ko'zini ochqali, qorong'u pardalarni yirtqali».* Fikr muallifi kim?

- A) Hamza
- B) So'fizoda
- C) Avloniy
- D) Fitrat

34. «*Olamning xurshidi kundir, Odamning xurshidi ilm».*

Misralar muallifi kim?

- A) Hamza
- B) So'fizoda
- C) Avloniy
- D) Fitrat

35. A.Oripovning «Sohibqiron» dramasi Amir Temur kimni «*piri komil*» deb atagan?

- A) Ahmad Yassaviyni
- B) Xoja Ahror Valiyni
- C) Said Barakani
- D) Bahouddin Naqshbandni

36. O'n to'rt bolani asrab olgan Shoahmad aka va Bahri opa qaysi asarda tilga olingan?

- A) «Sen yetim emassan»
- B) «Toshkentnoma»
- C) «O'zbekiston»
- D) «Vatanim»

VARIANT № 24 (III kurs litsey adabiyoti)

1. «Kecha va kunduz» romanida Akbarali mingboshi necha yil mingboshilik qilgan edi?

- A) 13 yil B) 12 yil
C) 7 yil D) 6 yil

2. Qaysi asar Samarqandda (ikki marta), Xo'jand, Buxoro, Toshkent, Kattaqo'rg'on shaharlarida sahnada qo'yilgan, undan yig'ilgan pullar jadid maktablarini rivojlantirish uchun sarflangan edi?

- A) «Advokatlik osonmi?»
B) «Padarkush»
C) «Baxtsiz kuyov»
D) «Zaharli hayot yoxud ishq qurbonlari»

3. Navoiyga ergashib «*Ey do'stlar, dahr ahlig'a hamroh-u hamdam bo'lmangiz, Hamroh-u hamdam demayin, bal oshno ham bo'lmangiz*» misralarini bitgan shoir nomini toping.

- A) Avaz O'tar B) Zavqiy
C) Hamza D) Hamid Olimjon

4. Taxallusining ma'nosi «*tug'ma tabiat*» ma'nosini bildiruvchi ijodkorni toping.

- A) Cho'lpon B) Avloniy
C) Fitrat D) Hamza

5. «Kecha va kunduz» romanidagi qaysi personaj rus yozuvchisi Leonid Andreyevning «*Yetti osilganlar qissasi*» bilan bog'liq?

- A) Miryoqub
B) Akbarali mingboshi
C) Hakimjon
D) Eshon

6. «Navoiy» romanining ikkinchi bobida Navoiy Darveshaliga bir bino tarhini chizib beradi. Bu qaysi bino edi?

- A) xonaqoh

- B) kutubxona
C) Binafsha bog'
D) Bog'i Bo'ldu

7. «Navoiy» romanida kimga: «*Ajoyib qonun chalardi, she'r aytardi. Xatni chiroyli bitardi. She'mi favqulodda zavq va ingichkalik bilan tanlardi. Lekin ashaddiy fisq va fujurchi edi*», – deya ta'rif berilgan?

- A) Badriddin
B) Xo'ja Abdulla Marvoriy
C) Saydbadiddin
D) Xo'ja Afzal

8. «*Xonlik zamonida yirik mansablardan hisoblanib, ko'pincha podsho qoshida bo'lib, farmonlarni yozib turar, ishlar haqida podshoga hisob berar edi*», – deya qaysi lavozimga ta'rif berilgan?

- A) parvonachi
B) sarmunshiy
C) eshik og'asi
D) salom og'asi

9. M. Shayxzodaning «*Ayriqliq*» she'rida qanday ayriqliq tilga olinadi?

- A) yorning o'z sevgilisidan ayrilgani
B) onaning farzandidan ayrilgani
C) shoiming asarini yozib bo'lgandan

keyin asaridan ayrilgani

- D) o'z vatanidan ayrilgani

10. «Muqanna» dramasida: «*Sa-roylarni o'lovlarga u tutgan, Qilich tutgan har bir jonni quritgan: Xotinlarni asir olgan hech qo'ymay, Mol to'plagan o'ljaga hech u to'ymay*», – deya qaysi bosqinchi qoralangan?

- A) Saidbattol B) Ibn Muoz
C) Qutayba D) Zayd

11. Mirtemir «*Onaginam*» she'rida: «*Tog'day zil. Abadiyatday cheksiz*

armon bo'lib qoldi dilimda», – de-
ganda nimani nazarda tutgan?

A) onasini so'nggi yo'lga o'zi kuzata
olmaganini

B) onasining non yopishi uchun bir
marta bo'lsa ham sahodan o'tin orqalab
kelmaganini

C) onasiga yigit yoshida bir chelak suv
keltirib bermaganini

D) onasi tashnaligida bir kosa sharbat
to'ldirib bermaganini

12. Shuhratning «Oltin zanglamas»
romanida «... bir vaqtlar darsga
ichib kelgani uchun Sodiqdan dak-
ki yegan o'qituvchi» kim?

A) Shukurov

B) Mirsalim

C) Boltaqul

D) Say'lullayev

13. Asqad Muxtorning «To'qqizinchi
palata» hikoyasidagi hamshira qizning
ismi ...

A) Manzura B) Ma'mura

C) Mahbuba D) Mashhura

14. O.Yoqubovning «Ulug'bek xazina-
si» romanida kimga: «*Novcha, xushqo-
mat, xushsurat*», – deya ta'rif berilgan?

A) Ali Qushchi

B) Abdulaziz

C) Husayn Bahodir

D) Amir Arslon

15. Pirmqul Qodirovning «Yulduzli
tunlar» romanida Boburga Samarqand-
ning soyaki mayizlaridan, Konibodomning
subhoni o'riklaridan, Buxoroning o'tkir
maylaridan, Movarounnahrning bosh-
qa noyob ne'matlaridan yetti tuyaga
sovg'a-salom yuklab, yoniga ikki yuzta
yaxshi otni ham tortiq qilib qo'shib keltir-
gan shoh kim edi?

A) Ismoil Safaviy

B) Shayboniyxon

C) Ko'chkinchixon

D) Muzaffar mirzo

16. «Sarob» romanida vaqt
yo'qligidan kitob emas, gazet, gazeti
emas, hatto bosilib chiqqan o'z asarini
ham ko'rib chiqolmaydigan qahramon
qaysi qatorda berilgan?

A) Ulfat B) Abbosxon

C) Kenja D) Ilhom

17. «Kecha va kunduz» romanida kimga
kimga «epaqa» deb laqab qo'ygandi?

A) Miryoqub B) Hakimjon

C) Razzoq so'fi D) Zunnun

18. Behbudiyning «Padarkush»
dramasida: «*Qordan qutuli,
yomg'irga uchradik*», – deb kim kim-
ga aytgan?

A) boy ziyoliga

B) boy domlaga

C) boy Xayrullaga

D) boy boybuchaga

19. A.Oripovning «Sohibqiron» drama-
sidagi Kayxusrav qayerning hokimi edi?

A) Xuttalon

B) Balx

C) Xo'jand

D) Kesh

20. «*Uch oy o'tar-o'tmas Zulfiya
opam oilasi buzilib, uyimizga
qaytib keldi...*» Qaysi hikoya shunday
yakunlanadi?

A) «Dasht-u dalalarda»

B) «To'qqizinchi palata»

C) «Qorako'z majnun»

D) «Beozor qushning qarg'ishi»

21. «*Yurganda ham uning
qo'lidan gazeta tushmaydi,
qo'ltig'ida albatta jurnal bo'ladi.
O'zi qurilishda oddiy ishchi-yu,
hamisha oq ko'ylak, bo'yinbog',
shlyapada yurishi, muomalasi
ziyoli kishilarni eslatadi*». Ushbu
parcha qaysi hikoyada uchraydi?

A) «Olim o'g'il»

B) «Ko'k eshik»

C) «O'ris bolaning oyisi»

D) «To'qqizinchi palata»

22. «Endi... O'rinboy ming yomon bo'lgani bilan, o'rtada akamizning arvohi bor. Ertamin axir boramiz akamizning kelgisi... Mayli endi, yorilgan hash yorilgan, qiyin bo'lsa ham, qirchilikning ozrog'ini olamiz-da bo'yimizga, qolib ketmas axir». Ushbu fikrlar «Yo Jamshid» hikoyasidagi qaysi personaj nutqi?

- A) Orif baqiroq
- B) Zarif nayza
- C) Salomat amma
- D) Islomboy

23. «Sizning oyog'ingiz hali dunyoning ko'p davlatlariga yetadi. Ular albatta biz haqimizda so'rashadi. Siz ularga bizning mamlakatimiz haqida so'zlayotganda u yerda o'z sultonining taklifini ham rad qila oladigan qudratli odamlar bor ekan deb ayting. Ular u odamlarning qudrati nimada ekan deb so'rashsa, halolliklari va tantiliklarida ekan deb ayting. Shularni aytasangiz, bizning buyukligimiz va kuchimiz haqida talqlarning o'zlari xulosa chiqarib olishaveradi». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Hisomiddin al-Yog'iy»
- B) «Shaytanat»
- C) «Yulduzli tunlar»
- D) «Ulug'bek xazinasi»

24. Xivadagi Ichon qal'a va Dishon qal'a haqida «Ikki qal'a» nomli she'r yozgan ijodkor kim?

- A) Jumaniyoz Jabborov
- B) Halima Xudoyberdiyeva
- C) Oydin Hojiyeva
- D) Omon Matjon

25. «O'zi gulday o'g'lonlarin saylab berib,

Ro'yxatlarga nomlarini joylab berib,

Cho'lponlarin o'zi itday boylab berib,

Izlaridan o'zi giryon yurt edi bu».

Misralar muallifi kim?

- A) Azim Suyun
- B) Usmon Azim
- C) Iqbol Mirzo
- D) Sirojiddin Sayyid

26. «Kecha va kunduz» romanida:

«Xudo bu sevgili quliga davlatni ikki qo'llab uzatsa-da, farzand to'g'risida biroz o'ksitib qo'ygan», – deb kimga ta'rif berilgan?

- A) Miryoqub
- B) Akbarali mingboshi
- C) Hakimjon
- D) Razzoq so'fi

27. «Kecha va kunduz» romanida:

«U aksari piyoda yuradi, yurganda ham negadir shoshilib yuradi. «Assalomu alaykum!» – deb dona-dona qilib salom bersangiz, shoshilganidan bo'lsa kerak, «vass...» debgina qo'yadi. Shu bilan birga, siz tomonga bo'yinini qiyshaytirib, juda kichiklik bilan alik oladi, doim kulimsirab turgan ko'zlarini siz tomonga qiyagina bir tashlab olib, yo'rg'alaganicha ketadi...» – deb kimga ta'rif berilgan?

- A) Miryoqub
- B) Akbarali mingboshi
- C) Hakimjon
- D) Razzoq so'fi

28. «Kecha va kunduz» romanida Zebiga: «Shaharda bir xudo bandasining ikkala dunyoga arziydigan bir qizi bor ekan!» – deya kim ta'rif bergan?

- A) Poshshoxon
- B) Enaxon
- C) Miryoqub
- D) Fazilat

29. «Abulfayzxon» tragediyasidagi 15 yoshli Abdumo'min to'raning otaligi kim edi?

- A) Ulfat B) Davlat
C) Hakimbiy D) Rahimbiy

30. Navoiy Husayn Boyqaroga: «*Bu mansab sohibi oqni qora demasin, poraxo'r bo'lmasin, hatto o'z o'g'li-dan gunoh sodir bo'lsa, uni qonun, qoidaga tamom muvofiq jazolaguchi bo'lsin!*» – deganda kimni nazarda tutadi?

- A) vaziri
B) shahar qozisini
C) shayxulislomni
D) madrasa mudarrisini

31. «Abulfayzxon» tragediyasida Abdumo'minxon kim tomonidan zaharlab o'ldiriladi?

- A) Ulfat B) Ibrohimbiy
C) Hakimbiy D) Rahimbiy

32. «*Bag'oyat bo'tumli inson, Mirzoiy Kichikka ixlos bilan xizmat qilmoqda. Bizga sadoqati, himmati baland, havasim keldi. Men uni parvonachi qilib olsam degan mulohazaga keldim.*» «Navoiy» ro-

manida Husayn Boyqaro Navoiyga kimni shunday ta'riflagan?

- A) Xo'ja Afzalni B) Majdiddinni
C) To'g'onbekni D) Muzaffar barloqni

33. «Abulfayzxon» tragediyasida o'ldirilgan Farhod otaliq o'rniga kim otaliq etib tayinlanadi?

- A) Ulfat B) Ibrohimbiy
C) Hakimbiy D) Rahimbiy

34. Qaysi drama 4 parda, 8 ko'rinishli tarixiy drama?

- A) «Muqanna» B) «Padarkush»
C) «Zaharli hayot yoxud ishq qurbonlari»
D) «Abulfayzxon»

35. Pirimqul Qodirovning «Yulduzli tunlar» romanida «*badqara*» deb nomlanadigan askarlar qanday vazifani bajarar edi?

- A) qo'riqchi askar
B) hujumchi askar
C) zaxiradagi askar
D) asosiy tarkibdagi askar

36. «*Qozilashgan qarindosh bo'lmas*» maqoli qaysi hikoyada uchraydi?

- A) «Yo Jamshid»
B) «Qorako'z majnun»
C) «Qariya»
D) «Ko'k eshik»

VARIANT № 25 (III kurs litsey adabiyoti)

1. Behbudiyning «Ikki til emas, to'rt til lozim», «Teyotr nadur?» maqolalari qaysi jurnalda nashr etilgan?

- A) «Oyna» B) «Shuhrat»
C) «Ishtirokiyun» D) «Turon»

2. «Advokatlik osonmi?» pyesasidagi Davronbek necha yil chet elda o'qigan edi?

- A) besh yil B) olti yil
C) yetti yil D) sakkiz yil

3. «Abulfayzxon» tragediyasidagi qaysi qahramon mard, to'g'riso'z, e'tiqodidan qaytmaydigan kishi?

- A) Ulfat B) Davlat
C) Hakimbiy D) Farhod otaliq

4. «Kecha va kunduz» romanida: «*Bir og'iz gapini silliq va yoqimli qilib gapirolmaydigan sodda va to'ng odam*», – deb kimga ta'rif berilgan?

- A) Miryoqub
B) Akbarali mingboshi
C) Hakimjon
D) Razzoq so'fi

5. «Navoiy» romanida: «...*beklar begi, Husayn Boyqaroga yaqin*

joyda o'tiradigan, Husayn Boyqar toj-taxt g'avg'osida tog', cho'l oshib, o'z raqiblari bilan kurashib yurgan pallalarda unga ko'rsatgan xizmatlari uchun bu bekning g'ururiga chek yo'q edi, o'zini go'yo podshohga sherik kabi tutardi», - deya ta'riflangan shaxs kim?

- A) Muzaffar barlos
B) Zulnun Arg'un
C) Saydbadriiddin
D) Muhammad burundiq barlos

6. «Navoiy» romanida Navoiy Mirak Naqqosh bilan qaysi imoratning naqshi haqida so'zlashadi?

- A) Binafsha bog' B) Bog' zog'on
C) Bog'i Dilkusho D) Bog'i Bo'ldu

7. «Abulfayzxon» tragediyasida birinchi va ikkinchi pardalar o'rtasida necha yil o'tgan deb izoh berilgan?

- A) besh yil B) olti yil
C) yetti yil D) o'n yil

8. «Sarob» romanida kimlarga *adabiyot maydonining «bahodirlari»* deya ta'rif berilgan?

- A) Ulfat, Abbosxon, Ilhom
B) Ulfat, Kenja, Ilhom
C) Ulfat, Yoqubjon, Abbosxon
D) Ulfat, Abbosxon, Kenja

9. Muqannani ko'rmoq uchun oq kiyim kiyish kerakligini kim aytadi?

- A) Gulobod B) Guloyin
C) Otash D) G'irdak

10. «Muqanna» dramasi Otashga kim: «Zarafshonda kofir yolg'iz sen qolding», - deydi?

- A) Saidbattol B) Ibn Muoz
C) Qutayba D) Jaloyir

11. Yoriga: «Nasim kabi sezdirmay Kipriningga to'qingum. Ozor bermay, bezdirmay Suratingga cho'qingum...» - deya murojaat qilgan shoir kim?

- A) Mirtemir

- B) Asqad Muxtor
C) Abdulla Oripov
D) Erkin Vohidov

12. «Yo'q! Bu nopoklar 1918-yildan firqa a'zosi bo'lmish otamni nohaq qamaydilar, qariganida ham ozod qilishni istamay, qahraton qishda ham o'rmon kesdirib, o'limga mahkum etadilar-u, endi o'z gunohlarini yuvish umidida judolik azobidan ikki bukilib qolgan bevasiga nafaqa to'farmishlar, boshpana beramishlar! Yo'q, men bitta onamni ular bergan sadaqasiz ham boqib olaman, ularsiz ham boshpana topib beraman!» Ushbu parcha qaysi ijodkoming tarjimai holidan olingan?

- A) O'tkir Hoshimov
B) Odil Yoqubov
C) Said Ahmad
D) Pirimqul Qodirov

13. Pirimqul Qodirovning «Yulduzli tunlar» romanida Bobur Rano Sangoni qayerdagi jangda yengib ulkan g'alabani qo'lga kiritadi?

- A) Agrada B) Sekrida
C) Panipatda D) Laxo'rda

14. *O'lmas edi, balki, odamzod, Bo'lar edi dunyoga ustun, Aqli bo'lsa jahlidan ziyod, Sabri bo'lsa nafsidan ustun.*

Ushbu misralar muallifi kim?

- A) Mirtemir
B) Asqad Muxtor
C) Abdulla Oripov
D) Erkin Vohidov

15. «Labda tabassum-u ko'zda yosh bilan

Senga talpinaman, buyuk nabiram».

Misralar Abdulla Oripovning qaysi she'ridan olingan?

- A) «Genetika»
B) «Onajon»

- C) «Qo'riqxon»
D) «Temir odam»
16. Qaysi asar qahramoni haqida «Qora sochim» kuyiga aytayotgan ashulasi quloqlarni shirin-shirin qilmoqda edi... deyishgan?
A) «Kecha va kunduz», Zebi
B) «O'tkan kunlar», Zaynab
C) «Dunyoning ishlari», Zebi xola
D) «Qorako'z majnun», Qumri xola
17. She'rlaridan birida hayot mashaqqatlaridagi o'z umrini bir parcha somonga o'xshatgan shoir kim?
A) Asqad Muxtor
B) Oybek
C) Cho'lpon
D) So'fizoda
18. G'. G'ulom «Sog'inish» she'rida tong otar chog'ida juda sog'inib kimni o'qir edim deydi?
A) Xayyomni B) Bediini
C) Navoiyni D) Fuzuliyini
19. «Sarob» romanida Saidiyga puldan yordam bergan, institutdan uning qolib ketgan uch oylik stipendiyasini olib kelib bergan personaj kim?
A) Ulfat B) Salimxon
C) Shafrin D) Ilhom
20. O'tmishni birma-bir eslab varaqlagan va asrlar qadamidan bir ma'no izlagan ijodkor nomi qaysi qatorda berilgan?
A) Hamid Olimjon
B) Abdulla Oripov
C) G'afur G'ulom
D) Maqsud Shayxzoda
22. Behbudiyning «Padarkush» dramasi kim: «Odamlar boyni mulladan ziyodroq izzat qilurlar», – deydi?
A) Toshmurod B) boybucha
C) Xayrulla D) boy
23. A. Oripovning «Sohibqiron» dramasi Amir Temur tomonidan

aytilgan «Biroq yerga to'kilar puyt qurt tushgan meva, Uni asruti qololmagay sog'lom ildiz ham» fikrlari kim haqida?

- A) Kayxisrav B) Boyazid
C) Amir Husayn D) Chingizxon
24. «Amal-taqal o'tkazilgan to'y, to'ydan keyingi chiqimlar dadamni anchagina urintirib qo'ygan, oshkor aytishga oriyat yo'l qo'ymaydi, oshkor qilmay desa, ilojisizlik...» Ushbu parcha qaysi asardan olingan?
A) «Dasht-u dalalarda»
B) «To'qqizinchi palata»
C) «Qorako'z majnun»
D) «Beozor qushning qarg'ishi»
25. «Ko'k eshik» hikoyasidagi ko'k eshikning egasi bo'lgan mehribon kampir ismi qaysi javobda to'g'ri ko'rsatilgan?
A) Halima opa B) Zuhra kampir
C) Saodat aya D) Zebi xola
26. Valentin Rasputinning «Rabbim!» – de, Mariya!» jumlasida qaysi asarga epigraf qilib tanlangan?
A) «Yo Jamshid»
B) «Qorako'z majnun»
C) «Qariya»
D) «Ot kishnagan oqshom»
27. «A'yonlar bir-birlariga bunday kuchli sovuq ancha yillardan buyon bo'lmaganini gapirishardi, holbuki, yaqinginada bundan-da beshbattar sovuqlar bo'lib o'tgan, issiqqina o'rduda may ichib, et yeb, suyak chaynab, sohibqironni a'zamni sharaf lab, ko'klarga ko'tarish bilan ovora bo'lib qolishgan A'yonlar u sovuqlarni payqashmangandi». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?
A) «Hisomidin al-Yog'iy»
B) «Shaytanat»
C) «Yulduzli tunlar»

D) «Ulug'bek xazinasi»

28. «Ha, to'g'ri, biz tushunarsiz yashadik, – dedi g'amgin tusda, – har bosgan qadamimiz odamlar uchun shubhali va qorong'u bo'lib qolgan, albatta, bunga siz emas, o'zimiz aybdormiz». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Shaytanat»
B) «Maymun yetaklagan odam»
C) «Ko'k eshik»
D) «Qariya»

29. «Eshitingizmi, Shayman-vo'y? Bundan keyin tezlikni bas qiling. Olim odamning otasiga shapshaklik yarashmaydi. Tunov kuni kenjangizga qamchi o'qтал-ib yuribsiz. Shu ish sizga epmi? Ko'rgan ko'z demaydimi uli olim bo'lsayam, otasi qip-qizil jinni ekan deb. Bundan so'g'in bosiq bo'ling, ha». Ushbu fikrlar Normurod Norqobilovning «Olim o'g'il» hikoyasidagi qaysi personajga tegishli?

- A) Poyon chol B) O'roq chol
C) Toji chol D) Qodir chol

30. Shoir bo'lmoqchi bo'lgan yigitga qarata: «Shu yurtni bir umr sevsang, ukajon, Haqiqiy shoir ham sensan, ukajon!» – deya nasihat qilgan ijodkor kim?

- A) Jumaniyoz Jabborov
B) Halima Xudoyberdiyeva
C) Oydin Hojiyeva
D) Omon Matjon

31. «Umr gohi shirin, gohi talx bo'lgay,

Ulug' niyatlarga Oloh ham yordir:

Egasi bor yurtning eli xalq bo'lgay,

Egasi bor yurtning ertasi bordir».

Misralar muallifi kim?

- A) Azim Suyun
B) Usmon Azim
C) Iqbol Mirzo
D) Sirojiddin Sayyid

32. «O'lim qo'rqinchilimas, faqat kechinmaga chidab bersang bas, faqat tasavvurga dosh bersang bo'ldi» misralari muallifi kim?

- A) Rustam Musurmon
B) Iqbol Mirzo
C) Ulug'bek Hamdam
D) Faxriyor

33. «Sarob» romanida Saidiyning kitoblarini ko'rib, ularning nomini ham to'g'ri o'qiy olmay Saidiymi hayron qoldirgan serpul, sersavlat shoir kim?

- A) Ulfat B) Abbosxon
C) Kenja D) Ilhom

34. M.Shayxzodaning «Toshkentnoma» dostoni she'riyatning nechta vaznida yozilgan?

- A) yetti vaznida
B) to'qqiz vaznida
C) o'n vaznida
D) o'n bir vaznida

35. «Kecha va kunduz» romanida: «Yiqilgan polvon ham achchig'ini kulib yengadi», – deb kim aytgan?

- A) Miryoqub
B) Akbarali mingboshi
C) Hakimjon
D) Razzoq so'fi

36. Cho'lponning qaysi she'ri «Sevdim» deganlarining yolg'ondir sening!» misralari bilan yakunlanadi?

- A) «Xazon»
B) «Yong'in»
C) «Somon parcha»
D) «Bir tutam sochlaring»

VARIANT № 26 (III kurs litsey adabiyoti)

1. «O'g'lim, sendan boshqa kimim bor,
Ko'zlaringda oqadi dilim.
She'rday Majnun kunlarim haqqi
Sen dunyoni shoir qil, o'g'lim!»
Misralar muallifi kim?
A) Zebo Mirzo
B) Halima Ahmedova
C) Halima Xudoyberdiyeva
D) Faxriyor
2. «Abulfayzxon» tragediyasidagi qaysi qahramon ayyor, pixini yorganlardan?
A) Ulfat B) Davlat
C) Hakimbiy D) Farhod otaliq
3. Behbudiyning «Ikki emas, to'rt til lozim» maqolasida hadisi sharifda payg'ambarimizning kimga yahudiy xatini o'rganishni buyurganliklari ham tilga olinadi?
A) Zayd ibn Sobitga
B) hazrat Aliga
C) hazrat Abu Bakrga
D) sahobalarga
4. «Abulfayzxon» tragediyasida Buxoroning katta mullasi deb kimga ta'rif berilgan?
A) Mir Vafoga B) Oxunga
C) Ulfatga D) Hakimbiyga
5. «Kecha va kunduz» romanida Zebiga: «Juda yaxshi, bulbul singari ashula qilar ekan. Ovozi Dovud payg'ambarniki singari deydilar», – deya kim ta'rif bergan?
A) Poshshoxon B) Enaxon
C) Saltanat D) Miryoqub
6. «Tabiatning butun yomon tomoni
Shu o'lkaga faqat jilva qildimi?
Mo'minlarning oq vijdoni, imoni
Sham so'nganday tinsizgina so'ndimi?»
Misralar Cho'lponning qaysi she'riki olingan?
A) «Vijdon erki»
B) «Yong'in»
C) «Somon parcha»
D) «Kuz yong'iri»
7. «Kecha va kunduz» romanida Akbarali mingboshining katta xotini ismi ...
A) Xadichaxon B) Poshshaxon
C) Masturaxon D) Enaxon
8. «Bu kitob maktablarning aili bodan so'ng o'qitish uchun ochliq til bilan oson tarkibda yozilgan o'quv kitobidir», – deya qaysi kitobga ta'rif berilgan?
A) «Birinchi muallim»
B) «Ikkinchi muallim»
C) «Adabiyot yoxud milliy she'rlar» majmuyi
D) «Maktab gulistoni»
9. «Navoiy» romanida kimga: «...qadim beklar naslidan, g'oyat bilimli, sardor, ulug'vor odam, lekin ovga, qushga shuncha o'ch ediki, mabodo qushlaridan biri o'lib qolsa, rosa motam tutar, bu o'lgandan ko'ra falon o'g'lim o'lsa bo'lmasmidi derdi», – deya ta'rif berilgan?
A) Muzaffar barlos
B) Zulnun Arg'un
C) Saydbadiddin
D) Muhammad burunduq barlos
10. M.Shayxzoda qaysi she'rida qalamga qulluq qiladi?
A) «Toshkentnoma»
B) «Ayriliq»
C) «Qo'llar»
D) «She'r chin go'zallik singlisi ekan»
11. Yoriga qarata: «Butog'ing-ga qo'nib bulbul kabi xonish

qilib tunlar, O'pib g'unchangni
 timoqliqqa tong chog'i shamol
 o'lsam», – deya orzulanuvchi shoir
 kim?

- A) Hamid Olimjon
- B) Abdulla Oripov
- C) G'afur G'ulom
- D) Maqsud Shayxzoda

12. Kitoblarni beg'araz xayrixohlarga
 va kengashchilarga hamda mangu ishchi-
 larga o'xshatgan shoir kim?

- A) Hamid Olimjon
- B) Abdulla Oripov
- C) G'afur G'ulom
- D) Maqsud Shayxzoda

13. «Zahari, odamni bo'g'ib,
 holsiz qilib qo'yadigan bu adovat
 mennga o'shanda uning butun ta-
 nasidan, vujudidan, qoqshol bo'lib
 qolgan barcha qon tomirlaridan
 hamda chakalakzor ichidagi tilsim-
 li qo'rg'on kabi menga noma'lum
 bo'lgan umr qal'asidan ufurayot-
 gandek tuyulgandi. Uni ko'rsam,
 negadir yuragim g'ash tortadigan,
 ko'nglim behuzur bo'ladigan, kay-
 fiyatim buziladigan bo'lib qolgandi,
 vaholanki, hali u bilan salom-alik-
 dan nariga o'tmagandik». Ushbu
 parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Hisomiddin al-Yog'iy»
- B) «Maymun yetaklagan odam»
- C) «Ko'k eshik»
- D) «Qariya»

14. Normurod Norqobilovning «Olim
 o'g'il» hikoyasida: «Bizda o'qishga
 havas yo'q. Ana, sho'rquduqliklar,
 itidan bitigacha o'qigan. Rayondi
 tus kattalariyam shulardan», – de-
 gan personaj kim?

- A) Poyon chol
- B) O'roq chol
- C) Toji chol
- D) Qodir chol

15. «Til – o'tmish, til – bugun, til
 – bu istiqbol,

Til – ona xalqingdan nuri
 nishona».

Bu misralar qaysi ijodkor qalamiga
 mansub?

- A) Jumaniyoz Jabborov
- B) Halima Xudoyberdiyeva
- C) Oydin Hojiyeva
- D) Omon Matjon

16. «Ayolga baxt bering, saodat
 bering,

Demang yuribdi-ku kulib, jil-
 mayib.

Ayol kulib turib o'lishi mumkin,
 Dunyoni olishi mumkin jilmayib».

Misralar kimning qalamiga mansub?

- A) Halima Xudoyberdiyeva
- B) Oydin Hojiyeva
- C) Zulfiya Mo'minova
- D) Zulfiya Isroilova

17. «O'tgan juma To'ra
 cho'tirning hayhotdek hovlisi o'n
 to'rttaga savdo bo'ldi-yu!» Ushbu
 parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Yo Jamshid»
- B) «Qorako'z majnun»
- C) «Qariya»
- D) «Ko'k eshik»

18. A. Oripovning «Sohibqiron»
 dramasida Sirdaryoning bo'ylarida Jetega
 qarshi jangda kim yerga egilib, bir siqim
 tuproqni olib, yov tomonga sochganча
 «Dushman qochdi!» deya nido qilganida
 dushman qochib, chekinishga tushadi?

- A) Ahmad Yassaviy
- B) Xoja Ahror Valiy
- C) Said Baraka
- D) Amir Temur

19. «Bu qissa katta-kichik no-
 vellalardan iborat. Biroq ularning
 barchasida men uchun eng aziz
 odam – onam siymosi bor». Ushbu
 fikrlar qaysi asar haqida?

- A) «Dunyoning ishlari»
- B) «Chinor»

- C) «Yetti zog'ora qissasi»
D) «O'tmishdan ertaklar»
20. «Xususan, ikki vaqt elning yonida bo'ling. Biri – to'yida. Elning to'yini belingizni besh joyidan boylab xizmat qilib, o'ynab-kulib, xush-xushvaqt o'tkazib bering. To'y ko'pniki, ha. Yana biri – azasida. Yig'lab-siqtab elning qayg'usiga hamdard bo'ling». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?
- A) «Dunyoning ishlari»
B) «Ot kishnagan oqshomlar»
C) «Yetti zog'ora qissasi»
D) «Qariya»
21. «Padarkush» dramasiining birinchi pardasida boy bilan domla nima haqida bahslashadi?
- A) bola tarbiyasida ilm-u hunarning ustunligi haqida
B) yangi maktablarning insonlar tarbiyasidagi ahamiyati haqida
C) boylik va ilmning ustunliklari haqida
D) hamma javob to'g'ri
22. Mirmirning «Kipriklarim» she'ri kimga bag'ishlangan?
- A) yoriga
B) yoshlarga
C) farzandlariga
D) yosh qalamkashlarga
23. Zulfiyaning «Mushoira» she'rida kim she'r o'qiganida «Immoqday quyilar tinchlik so'zlarini»?
- A) Afrika farzandi
B) Nepal farzandi
C) hind shoiri
D) fors shoiri
24. O.Yoqubovning «Ulug'bek xazinasi» romanida: «Naqshbandiyalar jamoasining rahnamosi», – deya kimga ta'rif berilgan?
- A) Nizomiddin Xomush
B) Muhammad Xomush
C) Abduxoliq G'ijduvoniy
D) Xoja Ahror Valiy
25. Pirmqul Qodirovning «Yulduz tunlar» romanida Bobur savdogarlaridan olinadigan qaysi soliqni bekor qilgandan so'ng, Hindistonga yo'l uzoq bo'lsa ham, karvonlarning kelishi kuchayadi?
- A) tamg'a solig'i B) jizya solig'i
C) bojxona solig'i D) yo'l solig'i
26. Muqannani kim: «Bir niqobda», afsonachi, sehriga», – deya ta'riflaydi?
- A) Gulobod B) Guloyin
C) Otash D) G'irdak
27. Qaysi ijodkor o'z she'rida: «Kul, birodar, she'rimizga kiygizaylik bi ham shine», – deb aytgan?
- A) Hamid Olimjon
B) Abdulla Oripov
C) G'afur Gulom
D) Maqsud Shayxzoda
28. «Sarob» romanida «...dilkash, ko'nglida kiri yo'q, madaniyatni sevadigan, o'zbek xalqidani dohiylar chiqishini istaydigan» qahramon kim?
- A) Ulfat B) Salimxon
C) Is'hoq afandi D) Iltom
29. «Nega kerak edi shu chiroy, shu o't, Shu yoniq yulduzni ko'zga yashirmoq?»
Bu misralar qaysi she'rdan olingan?
- A) «Biroz kul»
B) «Go'zal»
C) «Ofeliyaning o'limi»
D) «Ayriqliq»
30. «Navoiy» romanida kimga: «...butun harakati nozik, nafis edi, ajoyib raqs etardi, o'zi ixtiro etgan raqslari bor edi», – deya ta'rif berilgan?
- A) Muzaffar barlos
B) Zulnun Arg'un
C) Saydbadiddin
D) Muhammad burundiq barlos

31. «Kecha va kunduz» romanida Akbarali mingboshining qizi ...

- A) ismi berilmagan
- B) Fazilatxon
- C) Saftanat
- D) Enaxon

32. «Sarob» romanidagi Munisxonning kasi ismi qaysi javobda to'g'ri berilgan?

- A) Ulfat
- B) Salimxon
- C) Tesha
- D) Ilhom

33. A.Oripovning «Sohibqiron» dramasiida Amir Temur kimlar tomonidan mirlikka saylangan edi?

- A) Balx qurultoyi
- B) Samarqand qutultoy
- C) davlat amaldorlari
- D) chingiziy hukmdorlar

34. «Muqanna» dramasiida kim musulmonlar uchun dabdabali masjid qurgandi?

- A) Fero'z
- B) Kulartakin
- C) Zayd
- D) Jaloyir

35. «Har kim o'z elida bekdir, to'radir,

O'z elida bek bo'lmagan o'ladir.
Bo'lar elning farzandlari botirlar,
Ko'zin o'yib olishsa ham,
ko'radin».

Misralar muallifini toping.

- A) Jumaniyoz Jabborov
- B) Usmon Azim
- C) Oydin Hojiyeva
- D) Omon Matjon

36. «Kunduz quyosh, kechalari oy bergan-ey, oy bergan,
Qirg kechalab qo'noq berib,
to'y bergan-ey, to'y bergan,
Mehmonlarga uy to'ridan joy bergan-ey, joy bergan».

Misralar muallifi kim?

- A) Rustam Musurmon
- B) Iqbol Mirzo
- C) Ulug'bek Hamdam
- D) Faxriyor

VARIANT № 27 (III kurs litsey adabiyoti)

1. «Navoiy» romanida kimga: «... telbaroq, lekin ajoyib qilichboz, bahodir, yovqur bek edi. Har vaqt ikki qo'l bilan shatranj o'ynardi», – deya ta'rif berilgan?

- A) Muzaffar barlos
- B) Zulfun Arg'un
- C) Saydbadriddin
- D) Muhammad burunduq barlos

2. «Sarob» romanida «Vodiy» sarlavhali she'r; «Qalandar» sarlavhali hikoya muallifi qaysi qatorda berilgan?

- A) Ulfat
- B) Saidiy
- C) Tesha
- D) Ilhom

3. «Padarkush» dramasiining nechanchi pardasi pivoxona manzarasi bilan boshlanadi?

- A) 1-pardasi
- B) 2-pardasi

- C) 3-pardasi
- D) 4-pardasi

4. Navoiy shayxulislomga xat yozib kimni «Shohrux madrasasiga mudarris tayinlamoqni, agar maosh masalasi hal qilishda mushkilot chekilsa, maoshni o'z mablag'idan to'lashga rozi ekanini» bildirib, mulozimdan berib yuboradi?

- A) Sultonmurod
- B) Xo'ja Abdulla Marvoriy
- C) Zayniddin
- D) Xo'ja Afzal

5. «Javob berib ko'r-chi, nomard tabiat,

Bunchalik go'zalni nechun yaratding?!

O'zing gunohkorsan, osiysan behad,

*Nechun yaratding-u, o'largar
otding?»*

Misralar qaysi she'rdan olingan?

- A) «Biroz kul»
- B) «Go'zal»
- C) «Ofeliyaning o'limi»
- D) «Ayriqliq»

6. «Muqanna» dramasi kimga:
*«Tabiatni, bahorni ko'p sevadi.
Ko'kailarda soatlarcha yotadi.
Unga dala, gul-u chechak bo'lsa
bas!»* – deya ta'rif berilgan?

- A) Gulubod B) Guloyin
- C) Otash D) Muqanna

7. Qaysi shoir ijodida «Yoshlikdagi
muhabbat o'chmas, Ajal kelsa, u
tinar faqat...» misralari mavjud?

- A) Mirtemir
- B) Asqad Muxtor
- C) Abdulla Oripov
- D) Erkin Vohidov

8. «*Mening taqdirim g'alati,
mavlon, atrofimni obod qilganim
sari o'zim so'lib bormoqdamen*», –
deya Bobur kimga aytadi?

- A) Xondamirga
- B) Shihob Muammiyga
- C) Ibrohim Qonuniyga
- D) Mirxondga

9. «Kecha va kunduz» romanida Ze-
bining maqtovinu Akbarali mingboshiga
kim yetkazadi?

- A) Miryoqub B) Xadichaxon
- C) Poshshaxon D) Sultonxon

10. «Muqanna» dramasi: «*Esiz
shahar, esiz shahar, yo tavba! Uni
vayron qiluvdi-ku Qutoyba*», – deya
qaysi shaharga ta'rif berilgan?

- A) Poykand B) Maroqand
- C) Hijoz D) Buxoro

11. «Nur qidirib» epik asari muallifi
qaysi qatorda berilgan?

- A) Oybek B) G'afur G'ulom
- C) Shuhrat D) Mirtemir

12. «*Kim aytar Majnun yo'li
Layli bo'lmagay,*

*Yig'ladim. ko'z yoshim ichim
so'lmagay,
Muhabbat o'lmagay, har qanday
o'lmagay:*

– *Muhabbat bor edi, muhabbat
mavjud»*

Misralar kimning qalamiga mansub?

- A) Halima Xudoyberdiyeva
- B) Oydin Hojiyeva
- C) Zulfiya Mo'minova
- D) Zulfiya Isroilova

13. «*Savodsiz odam ko'z ilmi
ko'rib, ko'zsiz odam eshitib, kam
mushohada qilib ibrat va lazza
olun.*» Behbudiy bu so'zlarni nima haqida
aytgan?

- A) teatr B) gazeta
- C) musiqa D) kitob

14. A. Oripovning «Sohibqiron»
dramasi Kayxisrav qochib yurgan Amir
Husayn qayerda tutib oladi?

- A) madrasada B) masjidda
- C) karvonxonada D) bozorda

15. «*Uning yolg'iz hayoti menga
chirigan daraxtning birdan emas,
yilma-yil yemirilishidek mudhish
bo'lib tuyulgandi. Aftidan, yolg'izlik
uning so'nggi boshpanasiga ay-
langandi.*» Ushbu parcha qaysi asardan
olingan?

- A) «Shaytanat»
- B) «Maymun yetaklagan odam»
- C) «Ko'k eshik»
- D) «Qariya»

16. «*Haq gap uchun har bir ish-
ga ko'nadi el,
To'g'ri so'zdan ko'payadi, to'ladi el.
Dordan qo'rqib yolg'on aytib
turganim yo'q,*

Shoirari yolg'on aytsa, o'ladi eh.

Misralar muallifini toping.

- A) Jumaniyoz Jabborov

- B) Usmon Azim
 C) Oydin Hojiyeva
 D) Omon Matjon
17. «Muqanna» dramasi: «*Xudo ham men, mening o'zim payg'am-bar*», – degan personaj kim?
 A) Hoshim Hakim o'g'li
 B) Qutayba
 C) Jaloyir
 D) Saidbattol
18. Oybekning «Navoiy» romanida Mirak Naqqosh kimni Navoiyga *zehrini g'oyat baland, qo'li oltin ekan, an'atda juda tez ilgarilab ketdi* deb maqtaydi?
 A) Kamoliddin Behzod
 B) Zayniddin
 C) Sultonmurod
 D) Badriddin
19. «Muqanna» dramasi qaysi shaharga nisbatan «*To'rt martaba qaytib ko'rdi u dindan. Bosqinchilar tinkasini quritdi, Ulamolalar avray herib qon yutdi*» misralari qo'llangan?
 A) Marv B) Buxoro
 C) Poykand D) Hijoz
20. «Kecha va kunduz» romanida Akbarali mingboshining butun boyligi kimning qo'lida edi?
 A) Miryoqub B) Xadichaxon
 C) Poshshaxon D) Sultonxon
21. «*Bunaqa bekorchi gapdan foyda yo'q. Har balo bo'lgan-dayam, shu yomon jivan – jigarimiz. Ho'kizning shoxiga ursang, tuyog'i zirqiraydi. Hozir buni har qancha so'kib-so'zlagandan tariqcha naf yo'q. Qani, nima qilamiz, shundan gapiringlar*». Ushbu fikrlar «Yo Jamshid» hikoyasidagi qaysi personaj nutqi?
 A) Orif baqiroq
 B) Zarif nayza
 C) Salomat amma
 D) Islomboy
22. Nasrni og'ir qadamga, nazmni chopag'onga o'xshatgan ijodkor kim?
 A) Hamid Olimjon
 B) Abdulla Oripov
 C) G'afur G'ulom
 D) Maqsud Shayxzoda
23. A. Oripovning «Sohibqiron» dramasi Sirdaryo bo'ylarida Jetega qarshi jangda Amir Husaynning lashkari nima uchun ortga chekingan edi?
 A) yomg'irdan ust-boshi ho'l bo'lgani uchun
 B) dushman lashkarining ko'p sonli ekanligidan qo'rqqani uchun
 C) ust-boshi ho'l, holdan toygan, och-u nahor bo'lgani uchun
 D) Amir Husayn xiyonat qilgani uchun
24. «*Samar qor urib turgan zim-ziyo ko'chada yolg'iz yurishdan qo'rqsa hamki, uydagi motamsaro ahvoldan ko'ra tashqarini afzal bilib indamay chiqib ketdi*». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?
 A) «Yo Jamshid»
 B) «Qorako'z majnun»
 C) «Qariya»
 D) «Ko'k eshik»
25. «Yo Jamshid» hikoyasidagi Islomboyning kasbi ...
 A) savdogar B) haydovchi
 C) usta D) qassob
26. «*Ularning badanlarida hamma a'zolar mujassam edi – yurak bor edi, miya bor edi, qorinda juda-juda bor edi; faqat ruh yo'q edi, ruh yo'q edi – egasi tashlab ketgan tashlandiq hovliday huvil-lashib yotishardi*». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?
 A) «Hisomiddin al-Yog'iy»
 B) «Shaytanat»
 C) «Yulduzlar mangu yonadi»
 D) «Qariya»

- A) Navoiy
B) Bobur
C) Husayn Boyqaro
D) Mashrab
12. *Yo'q... o'lim yo'qdir!
Yolg'iz bir o'chib, bir so'nish
bordir.
Bir o'chib, so'nib... yana yonish
bor.*
Ushbu misralar qaysi she'rdan
olingan?
A) «Xazon»
B) «Somon parcha»
C) «Bahomi sog'indim»
D) «Vijdon erki»
13. «Kecha va kunduz» romanida:
*«U aksari piyoda yuradi, yurganda
ham negadir shoshilib yuradi.
«Assalomu alaykum!» deb dona-
dona qilib salom bersangiz,
shoshilganidan bo'lsa kerak,
«vass...» debgina qo'yadi. Shu
bilan birga, siz tomonga bo'ynini
qiyshaytirib, juda kichiklik bilan
alik oladi, doim kulimsirab turgan
ko'zlarini siz tomonga qiyagina
bir tashlab olib, yo'rg'alaganicha
ketadi...»* – deb kimga ta'rif berilgan?
A) Miryoqub
B) Akbarali mingboshi
C) Hakimjon
D) Razzoq so'fi
14. «Ulingiz qishloqning oldi
bo'ldi. Hammaning og'zida shu
gap. Vaqtida tuzuk o'qimagansilar-
da deb kecha barini to'zg'itib
so'kdim», – deya «Olim o'g'il»
hikoyasida Shayman cholga havaslanib
gapirgan personaj kim?
A) Sadir chol B) O'roq chol
C) Qodir chol D) Toji chol
15. «Ho'y, azani to'xtatinglar.
Bemahaldagi yig'iyam bexosiyat
bo'fadi». Ushbu fikr «Yo Jamshid»

hikoyasidagi qaysi personajga tegishli?

- A) Orif baqiroq
B) Zarif nayza
C) Salomat amma
D) Islomboy
14. Navoiyning «Bo'lubdur» madhi-
g'azaliga yozilgan muxammas muallifi
kim?
A) E.Vohidov B) Avaz O'tar
C) Omon Matjon
D) H.Xudoyberdiyeva
15. Fitratning «Abulfayzxon» dramasi-
«shohning bosh kotibi» deya
ta'riflangan personaj kim?
A) Davlat B) Ulfat
C) Mirzo Mahdiy D) Aliqulixon
16. «Mirzo Ulug'bek» tragediyasida
Ulug'bek Abbos tomonidan o'ldirilgandan
keyin kim: «Boshpanamiz to'zib
ketdi, sindi belimiz!» – deya noli
chekadi?
A) Berdiyot B) Ota Murod
C) Firuza D) Abdurazzoq
17. «Abulfayzxon» tragediyasida
Xayol tilidan aytilgan «Surati adli
xisravon in ast, Zulm dar olami
g'araz din ast» misralari qaysi fors
shoiri qalamiga mansub?
A) Bedil B) Forobiy
C) Sa'diy D) Fuzuliy
18. «Yulduzli tunlar» romanida
Boburning butun mamlakatda ichkilikni
man etuvchi amri haqida «bizga ma'qul
kelmadi» deb munosabat bildirgan
qahramon kim edi?
A) Shayboniyxonning elchisi
B) Ko'chkinchixonning elchisi
C) Shoh Taxmaspning elchisi
D) Ismoil Safaviyning elchisi
19. Chollarning o'ziga xos obrazlari
tasvirlangan hikoya qaysi javobda
keltirilgan?
A) X.Sultonov «Yo Jamshid!»
B) N.Norqobilov «Olim o'g'il»

C) S.Ahmad «Qorako'z majnun»
 D) N.Eshonqul «Maymun yetaklagan odam»

20. Abdulla Qodiriyning «Mehrobdan ahayon» romanida Xudoyorxonning: «*Sen bizga xiyonat qilding, it uv!*», deb boshlagan muloqotida Anvar uning qaysi illatini yuziga soladi?

- A) o'g'riligini, zolimligini
- B) og'ir soliq'larni, zo'ravonligini
- C) insofsizligi, qo'shmachiligini
- D) adolatsizligi, xotinbozligini

21. Oybekning «Navoiy» romanida: «*Yaxshilik bilan nom qoldirmoqning o'zi ulug' mukofotdir*», – degan nasihatini Navoiy kimga qarata aytgan?

- A) Badizzamonga
- B) Husayn Boyqaroga
- C) Xondamirga
- D) Darveshaliga

22. M.Shayxzoda «Toshkentnoma» she'rida kimni «*xiyobonning bir chekkasida har galgiday xotirjam ko'rdim*» deydi?

- A) Oybekni
- B) Hamid Olimjonni
- C) G'afur G'ulomni
- D) Xondamirni

23. Turkistonda jadidchilik harakatining asoschisi va rahnamosi bo'lgan adib nomi qaysi javobda keltirilgan?

- A) Abdulla Avloniy
- B) Abdurauf Fitrat
- C) Mahmudxo'ja Behbudiy
- D) Abdulhamid Cho'lpon

24. Alisher Navoiyni «*erk-u baxt timsoli*» deb ta'riflagan ijodkor kim?

- A) G'afur G'ulom
- B) Oybek
- C) Hamid Olimjon
- D) Maqsud Shayxzoda

25. Muhammad Sharif So'fizoda nimani: «...*dil g'unchasini*

yashnatib, fasli bahor aylovchi, ko'ngil bog'ini sabzavor aylovchi», – deb ta'riflaydi?

- A) o'qishni
- B) ilmni
- C) maktabni
- D) gazetani

26. «Kecha va kunduz» romanida Zebining ta'rifini mingboshiga kim yetkazadi?

- A) Poshshoxon
- B) Sultonxon
- C) Miryoqub
- D) Xadichaxon

27. G'.G'ulomning «Vaqt» she'rida bir lahzaning mazmuni nimaga tenglashtiriladi?

- A) ming yulduz so'nishi uchun yetgulik
- B) kapalak umriga qiyos etgulik
- C) oltin taroziga
- D) butun bir bahorga

28. *Bu turli qasrlar, ko'shklar va boshqa go'zal binolar va ajoyib xiyobonlarga boy g'oyat katta bog' edi.* «Navoiy» romanidan olingan parchada qaysi bog' ta'riflangan?

- A) Bog'i Eram
- B) Bog'i Bo'ldu
- C) Binafsha bog'
- D) Bog'i zog'on

29. «*Dushman ikki shohdan bir-biriga yaqin va do'st ikki darvesh yaxshi*» fikrlari «Navoiy» romanining nechanchi bobidan olingan?

- A) 10
- B) 15
- C) 16
- D) 36

30. *Bir yosh shoira o'tmishdagi xoqonlarni sog'inib she'r yozibdi. Holbuki, xon-xoqonlar zamonasida unga o'xshagan o'nlab ayollar bitta erkakning cho'risi edi. Nimasini sog'inadi o'sha hayotning? Kulgi! Men bilaman, bu ayol xon-xoqonlarni sog'ingani yo'q, ba'zi bir katta shoitarga ta'sib qilib shunday she'r yozgan...* Ushbu fikr «Sarob» romanining qaysi qahramonga tegishli?

- A) Saidiy
- B) Kenja
- C) Ilhom
- D) Ulfat

27. Shoyim Bo'tayevning «Hisomiddin al-Yog'iy» hikoyasidagi marokashlik sayyohning ismi ...

- A) Ibn Battuta
- B) Muhammad Marvaziy
- C) Ibn Mansur
- D) Abdulloh Damashqi

28. «*Ishq qadimiy masaladir: Ham zahar, ham asaldir.*

Ikkisiga kosa bir, Asaldayin zaharim!»

Misralar muallifi kim?

- A) Azim Suyun
- B) Usmon Azim
- C) Iqbol Mirzo
- D) Sirojiddin Sayyid

29. «*San'at o'yin-deding, faqat o'yinmas, kulayotgan kishining achchiq ko'z yoshi-yu o'layotgan kishining tabassumiday sirlidir san'atning yuragi, bilsang.*

Misralar muallifi kim?

- A) Rustam Musurmon
- B) Iqbol Mirzo
- C) Ulug'bek Hamdam
- D) Faxriyor

30. *Tashqarida izillar yomg'ir, Kir, bobojon, yayragil biroz.*

Deding: – Paxtam, qoldi-ku axir, Yig'ishtiray kelmasdan ayoz.

Ushbu parcha qaysi she'rdan olingan?

A) «Men nechun sevaman O'zbekistonni?»

- B) «O'zbekiston»
- C) «Kuz yomg'iri»
- D) «Bobodehqonim mening»

31. Shuhratning «Oltin zanglamas» romanida: «*Xalq dushmani Boltaqul sizning maslakdoshingiz ekanini*

unutmang!» – deb Sodiqqa kim aytgan?

- A) Pushkaryov
- B) Saydullayev
- C) Chuxanov
- D) Rixsiyev

32. «Ufq» trilogiyasida Tursunboycha yoshida otasi, onasi va yaqinlarining mehridan uzoqda quvg'inda vafot etadi?

- A) 19 yoshida
- B) 20 yoshida
- C) 21 yoshida
- D) 22 yoshida

33. P.Qodirovning «Avlodlar dovoni» romanida Bobur qayerda uch minig kishining boshi qilichdan o'tkazilgan haqda afsuslanib hikoya qiladi?

- A) Panipatda
- B) Bajur qo'rg'onida
- C) Chunor qal'asida
- D) Buxar viloyatida

34. Shuhratning «Oltin zanglamas» romanida Sodiqqa yolg'iz qolganda: «*Bo'yingizga oling qo'ying-da, o'zingizni qiynab nima qilasiz, siz kuch bergan to'nka endi ko'karmaydi.*», – deb kim aytgan?

- A) Pushkaryov
- B) Saydullayev
- C) Chuxanov
- D) Rixsiyev

35. E.Vohidovning qaysi she'rida «*Onaizoring – zamin, Tanho yo'g'-u boring – zamin, Xasta bemoring – zamin*» misralari mavjud?

- A) «Inson»
- B) «O'zbekim»
- C) «Nido»
- D) «Yaxshidir achchiq haqiqat»

36. Qaysi asarga Qur'oni karimning «Baqara» surasidagi 217-oyat epigraf qilib olingan?

- A) «Qariya»
- B) «Yo Jamshid»
- C) «Ko'k eshik»
- D) «Qorako'z majnun»

VARIANT № 28 (III kurs litsey adabiyoti)

1. «Erga navbat — sherga navbat» maqoli qaysi asarda uchraydi?

- A) «Yo Jamshid»
- B) «Padarkush»
- C) «Advokatlik osonmi?»
- D) «Shaytanat»

2. «Hama xursandlikni mu'danidir ilm, ey o'g'lon, Hama fazl-u kamolning manbaidir ilm, ey o'g'lon, Hama xo'blarni xo'bin maskanidir ilm, ey o'g'lon, Hama islom elining masnadidir ilm, ey o'g'lon».

Misralar muallifi kim?

- A) Hamza B) Avloniy
- C) Fitrat D) Avaz O'tar

3. «Advokatlik osonmi?» dramasiada advokat huzuriga birinchi bo'lib kim yordam so'rab keladi?

- A) Xushvaqt B) Egamberdi
- C) Haydarali D) Xudoyberdi

4. «Ellari mahvdan qutqaran ilm erur, Bizlari ham bu kundan o'zi qutqarur».

Bu misralar qaysi she'rdan olingan?

- A) «O'qitg'uvchilar yurtiga»
- B) «Ilm ista»
- C) «O'quv»
- D) «Maktab»

5. Ilm-ma'rifat olishga chorlovchi «Ey o'g'il, dunyoda bo'lmoq istasang olijanob, O'qig'il maktab kelub, zinhor o'qi, ming bor o'qi!» misralari qaysi ma'rifatparvar shoir ijodiga mansub?

- A) Hamza B) Avloniy
- C) Fitrat D) Avaz O'tar

6. «Navoiy» romanida Navoiyga

shinniy va sunniylar o'rtasidagi g'alvalar haqida kim so'zlab beradi?

- A) Darveshali
- B) Sultonmurod
- C) Xo'ja Afzal
- D) Husayn Boyqaro

7. Saidiyning «Qalandar» hikoyasida nima tasvirlanadi?

- A) o'zbek qizining yomon turmushi
- B) o'zbek ayolining yomon turmushi
- C) xalqning og'ir hayoti
- D) yangi turmushning yaxshi tomonlari

8. «Abulfayzxon» dramasiada birinchi parda boshida shaxmat o'yinida kim otini oldirib qo'yadi?

- A) Abulfayzxon B) Qozi Nizom
- C) Mir Vafo D) Ulfat

9. «Mehrobdan chayon» romanida qaysi voqea maxdumning nazarida ayni fazilat edi?

A) Anvarning Muhammad Rajabbek kabi kishining o'g'li bilan do'stlashishi
B) Anvar va Nasim o'rtasidagi do'stlikning hatto sarpo kiyishgacha yetib borishi
C) Anvarning ustoziga bolalarga saboq berishda yordamlashishi
D) Anvarga Muhammad Rajabbek tomonidan ustoz tayinlanishi

10. Cho'lponning qaysi she'ri bir xil misra bilan boshlanib, yana shu misralar bilan tugaydi?

- A) «Xazon»
- B) «Somon parcha»
- C) «Yong'in»
- D) «Vijdon erki»

11. «O'tka yoqqil sarvni, ul qaddi ra'no bo'lmasa, Yelga bergil gulni, ul ruxsori zebo bo'lmasa».

Misralar muallifi kim?

31. «Toshkentnoma» dostonida shoir kimning zamonasini ko'z yumib sayr etardim deydi?

- A) Navoiy B) Bobur
C) Temur D) Chingizxon

32. *Chechak bilan xursand bo'lsa gar odam,*

Yer yuzida bo'lmas edi qayg'u-g'am.

Hamma unda yolg'iz bir gul terardi,

Na xohishi, na ozori, na dardi...

«Muqanna» dramasida ushbu fikrlar qaysi qahramonga tegishli?

- A) Otash B) Gulobod
C) Guloyin D) G'irdak

33. Said Ajmadning «Qorako'z majnun» hikoyasida kim armiyaga borib, u yerdan qaytib kelmagan Bo'rixon haqida xabar topib kelib Saodat ayaga aytadi?

- A) Anvarjon B) Abdumalik
C) Dilbar D) Qumri

34. «Yulduzli tunlar» romanida Bobur taklifi bilan Hindistonga kelayotgan san'at ahliga karvonsaroylarda «maxsus ulufa» to'lashardi. Bu nima uchun berilardi?

- A) kundalik taomlari uchun

B) ot-ulovlariga yem-xashak uchun

C) mayda xarajatlar uchun

D) karvonsaroyda bepul tunash uchun

35. *Tavba qilsin, tavba qilsin*

Amir Husayn.

*Zero, shundoq lutf etmishsa
payg'ambarimiz:*

*Erta-yu kech ochiq erur tavba
eshigi.*

Ushbu fikrlar «Sohibqiron» dramasi qaysi qahramoniga tegishli?

- A) shayxulislom B) Said Barak
C) Amir Temur D) Uljoy Turkon

36. *U sira o'g'liga xat yozmagan edi. Eriga yozar edi. Rahmatli Rahmonqul aka arabcha o'qishni bilardi. Innaykeyin, uning yozuvini yaxshi ko'rardi. «Shahodat, zerbabarini xo'p keltirasan-da Pulemyotday o'qiyman xatingni!» – derdi har yozganida.* Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Sovg'a»
B) «Qariya»
C) «Olim o'g'il»
D) «Qorako'z majnun»

VARIANT № 29 (III kurs litsey adabiyoti)

1. O'zbek ayollarining o'ziga xos fe'l-atvori qaysi asarda mehr bilan tasvirlangan?

- A) «Sovg'a»
B) «Qorako'z majnun»
C) «Olim o'g'il»
D) «Beozor qushning qarg'ishi»

2. «Advokatlik osonmi?» dramasida advokat huzuriga birinchi bo'lib kim yordam so'rab keladi?

- A) Xushvaqt B) Egamberdi
C) Haydarali D) Xudoyberdi

3. «*Charx avzoyi bu dam avvalgilarg'a o'xshamas, Kotib-u davr-u raqam avvalgilarg'a o'xshamas.*»

Shu misralar bilan boshlanuvchi Navoiy g'azaliga muxammas yozgan shoir kim?

- A) E.Vohidov
B) A.Oripov
C) Omon Matjon
D) H.Xudoyberdiyeva

4. «*Olim*» degani nima o'zi, a? Kechadan beri shu gapni eshita-

man-u, nimaligiga hech fahmim
 bermayapti. «Olim o'g'il» hikoyasidan
 olingan ushbu parcha qaysi personaj nut-
 qidan olingan?

- A) Sadir chol B) O'roq chol
 C) Qodir chol D) Toji chol

5. Bu oqshom, bilmayman, nima
 uchun ichkilik mani tishlamaydur.
 Namozdigardan beri bir dyujina
 ahishani bo'shatdim. Da'yus-
 ni pivasi qulog'imni qizitmadi.
 To'ldur, ichaylik! Ushbu parcha «Pa-
 rvarukush» daramasining qaysi qahramoni
 nutqidan olingan?

- A) Tangriqul B) Davlat
 C) Nor D) Toshmurod

6. Xonlik zamonida yirik
 mansablardan hisoblanib, ko'pin-
 cha podsho qoshida bo'lib farmon-
 larni yozib turar, ishlar haqida pod-
 shoga hisob berar edi deya qaysi
 inozimga ta'rif berilgan?

- A) parvonachi B) sarmunshiy
 C) eshik og'asi D) salom og'asi

7. M. Shayxzodaning «Ayriliq» she'rida
 qanday ayriqliq tilga olinadi?

- A) yorning o'z sevgilisidan ayrilgani
 B) onaning farzandidan ayrilgani
 C) shoirming asarini yozib bo'lgandan
 keyin asaridan ayrilgani

- D) o'z vatanidan ayrilgani

8. Erkin A'zamning «Ko'k eshik»
 hikoyasida gazeta-jumallarni o'qishga
 mukkasidan ketgan, akasi haydab chiqar-
 gani uchun qo'shni xolaning uyida ijarada
 turuvchi «musofir» laqabini olgan qahra-
 mon kim?

- A) Hamid aka B) O'rinboy
 C) Bo'riboy aka D) Mahkam aka

9. Endi, og'aynijon, chillalik uy
 degan gap bor. Chillalik uyga hat-
 to it ham kirmay turgani ma'qul.
 «Shaytanat» romanidan olingan ushbu
 parcha kimning nutqidan olingan?

- A) Haydar B) Asadbek
 C) Jamshid D) Jalil

10. – E, bu Shoymardon Quدرات
 deganingiz toza zo'r ekan! Desan-
 giz, paykalda paxta oppoq bo'lib
 shu... charvi moydek bo'lib oqib
 yotibdi! Mashinasi bilan bir orala-
 sa bormi, quruq g'o'zasini ko'ra-
 siz! U zo'r ekan... Haloli bo'lsin!
 Oltita bolasi bor ekan, xo'sh... bitta
 qo'li cho'loq. O'zi anavi Sho'rchi-
 dan bo'ladi. Qo'ng'irotdan! Boy-
 sun Qo'ng'irotdan! Alpomishning
 urug'i-da, baraka topsin... Ushbu
 parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Dasht-u dalalarda»
 B) «Qariya»
 C) «Olim o'g'il»
 D) «Qorako'z majnun»

11. Sarbadorning bitta aybi –
 uquvsizligi.

Umrda hech toj-u taxtni
 ko'rmagan kosib,

Uchta-to'rtta mullavachcha ne
 ish qilardi?

Pala-partish farmonlarni chiqa-
 rib ular

Boyonlarni o'zlaridan tezda
 bezdirdi.

Ushbu fikrlar «Sohibqiron» dramasi-
 ning qaysi qahramoniga tegishli?

- A) shayxulislom B) Said Baraka
 C) Amir Temur D) Uljoy Turkon

12. «Yulduzli tunlar» romanida tilga
 olingan «yomchilar» kimlar edi?

- A) karvonsaroy egalari
 B) karvonsaroy xizmatchilari
 C) charchagan otlarni almashtirib berish
 uchun otlarni boqadigan xizmatchilar
 D) qo'riqchi askarlar

13. A. Avloniyning «Advokatlik oson-
 mi?» dramasi necha pardali kulgili asar?

- A) 1 pardali B) 2 pardali
 C) 3 pardali D) 4 pardali

14. *Yo'q, men taqdirimdan emasman xafa,*

Shoirlik unvoni baxtimdan tuhfa!..

Ushbu satrlar muallifi kim?

- A) G'afur G'ulom
- B) Oybek
- C) Hamid Olimjon
- D) Maqsud Shayxzoda

15. *Ikki ko'zim, malak yuzim, sevdigim,*

Jonlar sening yuzginangdan aylansun.

Qizil gulim, qora ko'zim, tilagim, Dunyo sening boqishingdan o'rgulsin.

Ushbu she'riy parcha kimning qalamiga mansub?

- A) Cho'lpon
- B) Omon Matjon
- C) Fitrat
- D) Usmon Azim

16. Abdulkarim oqsoqol, Abdumavlonboy, Dodajonboy kabi kishilar «Advokatlik osonmi?» dramasiidagi qaysi qahramon nutqida uchraydi?

- A) Xushvaqt
- B) Xudoyberdi
- C) Rapoil
- D) Egamberdi

17. *«Ba'zini olim qilub, ba'zini qildi yaxshi boy,*

Ba'zini shoir qilub, ba'zini shoh qildi».

Bu yerda nimaga ta'rif berilgan?

- A) qalam
- B) she'r
- C) ilhom
- D) Vatan

18. *«Bir onadan alvon xil bola tug'iladi»,* – degan fikr qaysi asarda mavjud?

- A) «Mehrobdan chayon»
- B) «Kecha va kunduz»
- C) «Olim o'g'il»
- D) «Advokatlik osonmi?»

19. *«Men ketsam-da, sen bo'l omon!*

Omon – Vatan, Vatan – omon!»

Bu misralar Avloniyning qaysi she'ridan olingan?

- A) «Vatanni suymak»
- B) «Hijron so'zi»
- C) «Biz, millat»
- D) «Maktab haqida»

20. «Advokatlik osonmi?» dramasiida «*Etni tutog'i – bit*» maqoli kim tomonidan aytilgan?

- A) Xushvaqt
- B) Mehrinsa
- C) Rapoil
- D) Egamberdi

21. «Abulfayxon» dramasiida «*Xong'a yaxshi ko'runmak uchun qiz qurbon qilg'uvchilar ko'p, shunlarning qizlarini oldira beringiz*», deb aytgan qahramon kim?

- A) Farhod otaliq
- B) Qozi Nizom
- C) Mir Vafo
- D) Ibrohim otaliq

22. «Kecha va kunduz» romanida «*Kambag'al – xudoyimning suygan bandasi deydi, shuni suygan bandaning holi?!*» – deya kambag'alligidan kuyungan personaj kim?

- A) Zebi
- B) Saltanat
- C) Enaxon
- D) Umrinsa xola

23. Cho'lponning qaysi she'ri «*Sevdim» deganlarning yolg'ondir sening!..*» misralari bilan yakunlanadi?

- A) «Somon parcha»
- B) «Bir tutam sochlaring»
- C) «Yong'in»
- D) «Xazon»

24. «*Himmat va g'ayratni aslo qo'ldan bermang. Ei, ulus sizdek zotlarga g'oyat muhtojdir. Ilm daraxtini yaxshi parvarish etib yurt tuprog'iga chuqur tomir yoydirmog'imiz va undan mo'l hosil olmog'imiz kerak*». Navoiyning ushbu gaplari kimga qaratilgandi?

- A) Xo'ja Afzalga
- B) Behzodga

- C) Zayniddinga
 D) Sultonmurodga
25. Mirtemir «Kipriklarim» she'rida Mirtemir «armonimday buyuksiz!» degan qanday kimlarni nazarda tutgan?
 A) shoir do'stlarini
 B) onasini
 C) sevgilisini
 D) yosh qalamkashlarni
26. «Yulduzli tunlar» romanida Navoiyning uyi «Unsiya»da Boburga: «*Hirotning tole quyoshi botib ketmas-mikin?*» – deb tashvishli savol bergan kishi kim edi?
 A) Muzaffar mirzo
 B) Tabibiy
 C) Xondamir
 D) Sultonmurod
27. Qaysi shoir dunyoni va ma'nini bozorga o'xshatib, ikkisi ichra molim yomon degan odamni uchratmaganidan hayratlanadi?
 A) Erkin Vohidov
 B) Abdulla Oripov
 C) Sirojiddin Sayyid
 D) Omon Matjon
28. «Dasht-u dalalarda» hikoyasida Xadichaning ukasi, Polvonni uch o'rtog'i bilan rosa urib, tepkilagan personaj kim?
 A) Salim B) O'rol
 C) Sattorqul D) Nazar maxsum
29. «*Eron shohi Pahlaviy yashirin buyruq berib bir kinoteatrni yoqib yuboribdi. Ichida besh yuz inson bor ekan. Aha, tragediya deb buni aytadi.*» Ushbu parcha qaysi asardan olingan?
 A) «Ot kishnagan oqshom»
 B) «Qariya»
 C) «Olim o'g'il»
 D) «Qorako'z majnun»
30. «*Tilidan bol-u qo'lidan qon oqqan zolimlar bu dunyoning eng jirkanch maxluqlaridir.*» Ushbu par-

- cha qaysi asardan olingan?
 A) «Navoiy»
 B) «Hisomiddin Al-Yog'iy»
 C) «Shaytanat»
 D) «Yulduzli tunlar»
31. *Sevmasang ham qattiq, sevaveraman, Chidayman xorlarning ta'na toshiga. Shunchaki o'lmayman, Shuncha ishq bilan Ko'tarib o'lurman seni boshimga!*
 Vatan haqida bitilgan ushbu misralar muallifi kim?
 A) Halima Ahmedova
 B) Sirojiddin Sayyid
 C) Zebo Mirzo
 D) Iqbol Mirzo
32. *Boshing egib, ta'zim ayla, shukrona ayt Seni guldek erkalagan chaman uchun. Osmonlarda yurgan bo'lsang, tuproqqa qayt.*
 Ushbu misralar muallifi kim?
 A) Usmon Azim
 B) Abdulla Oripov
 C) Sirojiddin Sayyid
 D) Iqbol Mirzo
33. «Sovg'a» hikoyasida har bir gapiga «tasadduq» so'zini qo'shib gapiradigan ayol kim?
 A) A'lobush B) Shahodat xola
 C) Qumri otin D) Buvinisa xola
34. «Shaytanat» asarining to'rtinchi kitobida o'limi oldidan bir qariya nor-tuyasidan rozilik so'raydi. Shunda tuya egasining bir harakatini kechira olmasligini aytadi. Bu nima edi?
 A) nohaq urib-so'kkanini
 B) burnini teshib, burundug o'tkazganini

C) sahroda suvsiz, yemishsiz qoldirganini

D) bir marta burunduq bog'langan arqonni eshakning dumiga bog'lab qo'yganini

35. «Advokatlik osonmi?» dramasida Egamberdi dabdabali to'y o'tkazish uchun kimdan qarzga veksels olgandi?

A) Orifjon B) Mo'minjon

C) Homidjon D) Aminjon

36. *Ko'zimda yosh bilan kularman men ham,*

Tilasam muhabbat tilamam men ham:

Ishq bilan dunyoni olamam men ham.

Ushbu misralar qaysi ijodkor qalamiga mansub?

A) Zulfiya Mo'minova

B) Halima Xudoyberdiyeva

C) Zebo Mirzo

D) Halima Ahmedova

VARIANT № 30 (III kurs litsey adabiyoti)

1. «Padarkush» dramasida boyning xotini Toshmurodning bolaligida qaysi kasal bilan og'rganini eslaydi?

A) qizamiq B) bavo sir

C) sil D) chechak

2. *«Toshkand emas, tosh qand erur,*

Kesaklari gulqand erur».

Misralar muallifi kim?

A) Hamza B) Avloniy

C) Fitrat D) Avaz O'tar

3. «Advokatlik osonmi?» dramasida Abdujabbor kimga: *«...bir sallasi katta, juda bir qiziq, juda bir g'alati tojik»*, – deya ta'rif beradi?

A) Xushvaqt B) Xudoyberdi

C) Rapoil D) Egamberdi

4. *Gazet yozadiganlar, odatda, zakonchi bo'ladi... Ular bilan yarim poshshoga o'xshagan ulug' odamlar olishmasa, unchamuncha odamlar bekor kelmaydi. Jadidlar hammasi mahmadona keladi...* Ushbu fikrlar qaysi asardan olingan?

A) «Mehrobdan chayon»

B) «Kecha va kunduz»

C) «Padarkush»

D) «Qutlug' qon»

5. «Abulfayzxon» dramasida Abulfayzxon Farhod otaligini o'ldirishni kimga topshiradi?

A) Ulfatga B) Mir Vafoga

C) Davlatga D) Doniyolbiyga

6. «Kecha va kunduz» romanida Zebiga kim: *«Shaharda bir xudo bandasining ikkala dunyoga arziydigan bir qizi bor ekan!»* – deb ta'rif beradi?

A) Poshshoxon B) Enaxon

C) Miryoqub D) Xadichaxon

7. Alisher Navoiyni: *«O'zbek deb atalgan ozod ulusning otaxon shoiri, qadrii ustod»*, – deb atagan shoir kim?

A) G'afur G'ulom

B) Oybek

C) Hamid Olimjon

D) Maqsud Shayxzoda

8. *Jang bo'ladi ko'p haybatli, Yov g'alamis, quv, shiddatli.*

«Toshkentnoma» dostonidan olingan bu fikrlar kimga tegishli?

A) G'afur G'ulom

B) Oybek

C) Hamid Olimjon

D) Maqsud Shayxzoda

9. Maqsud Shayxzoda «She'r chin go'zallik singlisi ekan» she'rida nimasiz ko'chani *tole qarg'agan* deydi?

- A) qo'shiqsiz B) she'rsiz
C) sevgisiz D) do'stsiz

10. *Yer yuzidan bir shaharni yo'qotmoq*

Bilan ular xalqning ko'zin qo'rqitmoq fikridalar.

«Muqanna» dramasi ushbu fikrlar qaysi qahramonga tegishli?

- A) Otash B) Gulobod
C) Guloyin D) G'irdak

11. *Uyda Saodat ayaning yillab qalbida qalashib yotgan g'uborlarini tarqatadigan, ko'ksidan tog'dek bosib yotgan armonlarni ushatadigan olamshumul bir yangilik kutib turardi.* «Qorako'z majnun» hikoyasidan olingan ushbu parchada aytilgan yangilik nima edi?

A) o'g'li Bo'rixonning onasini yo'qlab Rossiyadan kelishi

B) tolesiz qizi Qumrini so'rab sovcilar kelishi

C) Saodat ayaning pensiyasidan yig'ib yurgan pullaridan yuborilgan «haj badal»i qabul bo'lib, hoji ona bo'lishi

D) A va C

12. «Yulduzli tunlar» romanida kimning elchilari Boburga *Samarqandning soyaki mayizlaridan, Konibodomning subhoni o'riklaridan, Buxoroning o'tkir maylaridan, Movarounnahrning boshqa noyob ne'matlaridan yetti tuyaga sovg'a-salom yuklab, yoniga ikki yuzta yaxshi otni ham tortiq qilib* qo'shib keltirgandi?

- A) Shayboniyxon elchilari
B) Ko'chkinchixon elchilari
C) Shoh Taxmasp elchilari
D) Ismoil Safaviy elchilari

13. *Har doimo haq bo'ladi mu-zaffar odam.* Ushbu fikrlar «Sohib-qiron» dramasi qaysi qahramoniga tegishli?

- A) Amir Husayn B) Said Baraka
C) Amir Temur D) Uljoy Turkon

14. *Shuni es-es biladiki, bolaligida qishloqlarini qurollangan odamlar bosgan. U somonxonaga bekinib jon saqlab qolgan. Keyin chor-bozchilarga qo'shilib ko'mir koni yaqinidagi qishloqqa borgan. Qo'y boqqan, pochtachilik qilgan. Bir eshonga murid tushib yetti yil uning izidan yurgan. Bola ko'rmagan.* Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Sovg'a»
B) «Qariya»
C) «Olim o'g'il»
D) «Qorako'z majnun»

15. *Odamlar savob uchun ko'prik soladi, yetim boqadi...* Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «O'ris bolaning oyisi»
B) «Shaytanat»
C) «Yo Jamshid»
D) «Ko'k eshik»

16. *Endi, ochig'i, yo'q emas, Xudoga shukr, uch-to'rt tangam bor. Nasiba bola ko'rsa, beshik-to'yi qilarman deb tugib yuruvdim. Qolgani o'limlik bo'lar desam, bu yashshamagur kuyov Nasibaniyam yo'ldan uribdi, er-xotin kunora kelib: «Moshina olib berasiz», – deb hiqillaydi. Bitta-yu bitta qiz, tinib-tinchib ketishini o'ylab... Ukamning boshiga mundaq ish tushib turganda moshinaga balo bormi? Oxir-oqibati baribir kuyov-da, kuyov – yov, o'g'il bo'larmidi menga? «Yo Jamshid» hikoyasida ushbu fikrlarni kim aytgan?*

- A) Zarif nayza B) Orif baqiroq

C) Salomat amma D) Islomboy
17. Normurod Norqobilovning «Olim o'g'il» hikoyasida: «Bizda o'qishga havas yo'q. Ana, sho'rquduqliklar, itidan bitigacha o'qigan. Rayondit us kattalariyam shulardan», – degan personaj kim?

- A) Poyon chol B) O'roq chol
C) Toji chol D) Qodir chol

18. «Sarob» romanida Saidiyning kitoblarini ko'rib, ularning nomini ham to'g'ri o'qiy olmay Saidiyni hayron qoldirgan serpul, sersavlat shoir kim?

- A) Ulfat B) Abbosxon
C) Kenja D) Ilhom

19. Aloho, biz Turkiston xalqiga bir yamon odat borki, bir kishi ruscha o'qub, podshohlik ishiga kirib, rasmiy fo'rma kiysa, oni ayb qiladurlar. Yo bir musulmon bolasi nizomiy maktab fo'rmasida yursa, masxara qiladurlar. Agar izvoshchik va yo qaro mehnatkash bo'lub, ovrupoyilarni eski libosini kiysa va yo javonbacha bo'lub, o'yunchilar libosini kiysa, hech kim bir nima demaydurki, bul kamoli nodonlik va dunyodan xabarsizlikdur. Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Padarkush»
B) «Zaharli hayot»
C) «Teyotr nadur?»
D) «Advokatlik osonmi?»

20. «Advokatlik osonmi?» dramasi kimning otasi Topildiboy edi?

- A) Xushvaqt B) Egamberdi
C) Haydarali D) Xudoyberdi

21. «Odamning katta-kichigi bo'lmaydi. Bariyam odam. Bir odam yaxshimi-yomonmi bir umr yashadi. Endi qaytmas bo'lib ketyapti. Odam qaytmas bo'lib

ketayotganda bormagan odam odammi?» Ushbu fikrlar «Ot kishinagan oqshom» qissasining qaysi personajga tegishli?

- A) Shukurov B) Rixsiyev
C) Sattorov D) Ziyodulla kal

22. O'zgalarning ichiqoralik bilan haydagan so'ziga ishonib xotini va qizini uyldan haydagan, lekin xotiniga bo'lgan muhabbatidan voz kecholmagan polvon obrivi qaysi asarda uchraydi?

- A) «Ot kishnagan oqshom»
B) «Dasht-u dalalarda»
C) «Yulduzlar mangu yonadi»
D) «Qariya»

23. «Xudoga shukr, bolaginan o'zidan ko'paydi. Olti nevaraning duosini olib o'tiribman». Ushbu parcha qaysi asar qahramoniga tegishli?

- A) «Yo Jamshid»
B) «Ot kishnagan oqshom»
C) «O'ris bolaning oyisi»
D) «Sovg'a»

24. Abdulla Oripov qaysi she'rda uyida bir kecha mehmon bo'lgan insonga hatto ismini so'ramasdan ham mezbonlik qilgan o'zbek kishisi obrazi berilgan?

- A) «Odamlar»
B) «Sharq afsonasi»
C) «Temir odam»
D) «Genetika»

25. «Oltin zanglamas» romanida Sodiqqa tuhmat qilgan personajlar kimlar?

- A) Saydullayev, Chuxanov
B) Saydullayev, Pushkaryov
C) Shukurov, Saydullayev
D) Shukurov, Chuxanov

26. «Dilim ranjitsa ham do'q-udag'dag'a,

Bog'imda bu oqshom jonon o'ynasin.

Gulday chiroyidan bo'lay sadag'a,

Ochilib-sochilib chunon o'ynasin».

Bu misralar qaysi asardan olingan?

A) «Surat» B) «Dorboz»

C) «Biroz kul» D) «Xazon»

27. Qaysi hikoyasi sababli Saidiy bilan

Kinja o'rtasida adovat paydo bo'ldi?

A) «Qalandar»

B) Ilhom tomonidan Saidiyga yozish uchun plani berilgan hikoya

C) Abbas tomonidan Saidiyga yozish uchun plani berilgan hikoya

D) Ufat tomonidan Saidiyga yozish uchun plani berilgan hikoya

28. «Sarob» romanida ro'zada saharlik muhlida uxlab qoladigan yigit kim edi?

A) Tessa B) Abbasxon

C) Saidiy D) Kenja

29. «Sen yetim emassan» she'rida shoir o'zining nechanchi yillardagi margardonliklarini eslab afsuslanadi?

A) XX asrning 10-yillarida

B) XX asrning 20-yillarida

C) XX asrning 30-yillarida

D) XX asrning 40-yillarida

30. Avloniyning qaysi asarlari «Ikkinchi muallim» kitobiga kiritilgan?

1) «Chin do'st»; 2) «To'g'rilik»; 3) «Xurus lla bo'ri»; 4) «Janjalkashlik zarari»; 5) «Yalg'on do'st»; 6) «Vatanni suymak».

A) 1, 2, 3, 4, 5 B) 1, 3, 4, 5

C) 1, 3, 4 D) 1, 2, 3, 5, 6

31. «Advokatlik osonmi?» dramasi kim advokatga «*sho pochcha*» deya murojaat etadi?

A) Xushvaqt B) Egamberdi

C) Haydarali D) Xudoyberdi

32. «Kecha va kunduz» romanidagi sataroshning ismi ...

A) Ergash B) Tursun

C) To'xtash D) To'lan

33. «Kecha va kunduz» romanida Akbarali mingboshi yaxshi bir uloqchi

otni kimga va qaysi lavozimga ko'tarilish uchun pora sifatida bergan?

A) avvalgi mingboshiga ellikboshi bo'lish uchun bergan

B) noib to'raga mingboshi bo'lish uchun bergan

C) hokim to'raga mingboshi bo'lish uchun bergan

D) hokim to'raga ellikboshi bo'lish uchun bergan

34. «*Rahmatlik Rajabxon bilan birlashib Abulfayzxon'ga qarshi urushg'onimizda shunday kengashgan edikkim: Buxorog'a borib kirsak, butun mullo'larni bir madrasaga solib, o't qo'yamiz-da, hammasini yondiramiz. Elimizni buzub, rasvo qilg'on shunlar. Bunlar dinimizni tuzatamiz deb dunyomizni murdor qildilar*». Bu fikrlar kimga tegishli?

A) Farhod otaliq B) Ibrohim otaliq

C) Ulfat D) Davlat

35. *Asli ko'z yosh, qon oralab toyib o'sdik biz,*

Qon – yorug'lik. Yorug'lashdik. Boyib o'sdik biz.

Qirqqanlari, kesganlari sari kuchlandik,

Qanotlarni tag'in kengroq yoyib o'sdik biz.

Ushbu misralar qaysi shoir qalamiga mansub?

A) Zulfiya Mo'minova

B) Halima Xudoyberdiyeva

C) Zebo Mirzo

D) Halima Ahmedova

36. «Olim o'g'il» hikoyasidagi Haydar ko'saning ukasi ...

A) Salom ko'sa

B) Qobil shapka

C) Sardor magazinchi

D) Salim ko'sa

VARIANT № 31 (III kurs litsey adabiyoti)

1. «Advokatlik osonmi?» dramasi-
da «*mol yo'qotgan dudug', 24
yoshinda*» deya kimga ta'rif berilgan?

- A) Xushvaqt B) Egamberdi
C) Haydarali D) Xudoyberdi

2. Avloniyning «Adabiyot yoxud milliy
she'rlar» majmuasiga qaysi she'rlari
kiritilgan?

- 1) «Hijron so'zi»; 2) «Biz, millat»;
3) «Maktab haqida»; 4) «Chin do'st»;
5) «Vatanni suymak».

- A) 1, 2, 3, 5 B) 1, 2, 3
C) 2, 3, 5 D) 2, 3

3. «Advokatlik osonmi?» dramasi-
da advokat tomonidan «*o'tgan ishga
o'kinma*», «*keyingi pushmon –
joningga dushman*» degan hikmatli
so'zlar kimga aytilgan?

- A) Xushvaqt B) Egamberdi
C) Xudoyberdi D) Haydarali

4. «*Chingiz avlodi bo'lmag'on
kishi xon bo'la olmas deydilar.
Mana shu so'zlar boshqa
odamlarni biroz tushundiradir.
Shunga bir chora qilishingiz
kerak*». «Abulfayxon» dramasi-
da ushbu maslahatni Rahimbiyga kim
aytgan?

- A) Yo'ldosh B) Qozi Nizom
C) Mir Vafo D) Ibrohim otaliq

5. «Kecha va kunduz» romanida
mingboshi qachon Miryoqubga: «*Senga
ishonaman, senga, yo'lvarsim,
yo'lvarsim!*» – deya ishonch bildiradi?

A) gazetada mingboshini yomonlab
yozilgan maqola bosilgandan so'ng

B) mingboshi haqida Umarali puchug
va Yodgor echki hokimga ariza bergandan
so'ng

C) mingboshini lavozimidan ozod
etishmoqchi bo'lishganida

D) Razzoq so'fi Zebini peshonavi
umrida sajda ko'rmagan odamga qiz
bermayman deya mingboshiga berishgini
unamaganidan so'ng

6. *Haqorat yemrilur,
Zulm yanchilur,
Jahonda bo'lurmiz
Ozod, muzaffar.*

Ushbu misralar qaysi she'rdan olin-
gan?

- A) «Sen yetim emassan»
B) «Sog'inish»
C) «Vaqt»
D) «Kuzatish»

7. «Toshkentnoma» dostonining ne-
chanchi bobi «*Yomonliklar o'tkin-
chidir, yaxshilik – g'olib*» misralari
bilan tugaydi?

- A) 12 B) 14 C) 15 D) 16

8. Maqsud Shayxzoda «She'r chin
go'zallik singlisi ekan» she'rida nimasiz
uylarga *kulgi yoqmaydi, xonadon
ahlining qovog'i osiq* deydi?

- A) qo'shiqsiz B) she'rsiz
C) sevgisiz D) do'stsiz

9. *Yer yuzidan bir shaharni
yo'qotmoq*

*Bilan ular xalqning ko'zin
qo'rqitmoq fikridalar.*

Ushbu misralarda qaysi shahar haqida
fikir yuritilgan?

- A) Bag'dod B) Hajjoj
C) Marv D) Poykand

10. *Bo'rixon uchun O'zbekiston-
da mustaqillik bo'ldimi, bo'lmadimi,
baribir edi. U o'zga yurtning fuqa-
rosi, o'zga e'tiqodning sig'indisi edi.
Tug'ilgan yurtga muhabbat tuyg'usi
uni tark qilganiga ko'p yillar bo'lgan.
Ona tili qadim-qadim zamonlardayoq*

unutilib ketgan shumer tili qatori tumanlar orasida qolib ketgandi.

Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Abulfayzxon»
- B) «Maymun yetaklagan odam»
- C) «Hisomiddin al-Yog'iy»
- D) «Qorako'z majnun»

11. «Yulduzli tunlar» romanida: «G'aznidan o'n to'rt tuyada ikki oy ovora bo'lib ulardan Agraga olib borgan ekanlar», – deb nima haqida aytilgan?

- A) toza asal
- B) mayiz
- C) turshak
- D) asl chog'ir

12. *Alloh himaniki xohlasa agar, Irodasi bilan shuni hukm qilgaydir.*

Ushbu fikrlar «Sohibqiron» dramasi-ning qaysi qahramoniga tegishli?

- A) shayxulislom
- B) Said Baraka
- C) Amir Temur
- D) Uljoy Turkon

13. «Qariya» hikoyasida Qo'ziboy choldan olgan ming so'm pulni Qobil qassob olganim yo'q deya tan olmaganidan so'ng Qo'ziboy cholga tasalli berib, uni uyiga kuzatib qo'yan kishi kim?

- A) Jamolboy
- B) Qodir miskar
- C) Mirg'oz qassob
- D) Quadrat chol

14. *Mayli, mana, axir, ko'plashib... Lokin men bitta gapni ochiq aytaman: O'rinboy shu qiligi'ni tashlaydigan bo'lsa, mayli, qo'ldan kelgancha qarashib yuboramiz. Illo-billo, yo'q deydigan bo'lsa...* «Yo Jamshid» hikoyasida ushbu fikrlarni kim aytdi?

- A) Zarif nayza
- B) Orif baqiroq
- C) Salomat amma
- D) Islomboy

15. *Biz, musulmonlarg'a, alalxusus, bu zamonda ikki sinf ulamo kerakdur: biri olimi diniy; digari olimi zamoniyy; olimi diniy: imom, xatib, mudarris, muallim, qozi, mufti bo'lub, xaloyiqni diniy va axloqiy va ruhoniyy ishlarini boshqarar, bu sinfg'a kiraturgan talabalar, avvalo, Turkistonda va Buxoroda ilmi diniy va adabiy va biroz ruscha o'qub, so'ngra Makka, Madina, Misr yo Istanbulga borib, ulumi diniyani xatm qilsalar kerak. Toki komil mulla bo'lsunlar.* Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Padarkush»
- B) «Zahari hayot»
- C) «Teyotr nadur?»
- D) «Advokatlik osonmi?»

16. «Abulfayzxon» dramasi- da Ali-qulixon, Husaynxon, Ahmadxon kimlar?

- A) xonning yaqin xizmatchilari
- B) qalandar kiyimlik tilchilar
- C) Eronning qo'shin boshliqlari
- D) mang'it beklari

17. «Olim o'g'il» hikoyasida chol- larning «olim degani kim o'zi?» de- gan so'rog'iga qaysi chol «mullalarning mullasi» deb javob beradi?

- A) O'roq chol
- B) Sadir chol
- C) Quadrat chol
- D) Poyon chol

18. Hamdam xumdonchi obrazi qaysi asarda berilgan?

- A) «Olim o'g'il»
- B) «Jinlar bazmi»
- C) «Sovg'a»
- D) «Mehrobdan chayon»

19. «Kecha va kunduz» romanida mingboshini yomonlab maqola yozilgan gazetani Akbaraliga kim olib kelib beradi?

- A) Mirzabobo
- B) Sokolov
- C) Hakimjon
- D) Miryoqub

20. «Kecha va kunduz» romanida o'zini yomonlab gazetada maqola chiqqa-

nidan jahl otiga mingan mingboshiga kim:
«G'animlar qasd qilganga o'xshaydi. Qaytarma qildirib bersammi?»
– deydi?

- A) Miryoqub B) Poshshoxon
C) Xadichaxon D) Mirzabobo

21. «Toshkentnoma» dostonida kimga: «Biri – she'rimizning o'tli yuragi», – deya ta'rif berilgan?

- A) G'afur G'ulom B) Oybek
C) Hamid Olimjon D) Mirtemir

22. «Advokatlik osonmi?» dramasiida «Ena – o'tirishingga qarab chena» maqoli kimga nisbatan ishlatilgan?

- A) Xushvaqt B) Egamberdi
C) Xudoyberdi D) Haydarali

23. «Advokatlik osonmi?» dramasiida-gi Egamberdining otasi-kim?

- A) Orifjon B) Mo'minjon
C) Homidjon D) Aminjon

24. «Ulfatlar buyursa, u dunyoga borarman. U-ku sizni havlingiz», – deya Toshmurodga otasining sandig'idan pul o'g'irlashda yordam berish uchun hamrohlikka ko'ngan personaj kim?

- A) Tangriqul B) Davlat
C) Nor D) Artun

25. *Derlarkim, vaqti kelganda ba'zi narsalar uchun jonni fido qilmoq mumkin. Ammo nomus hech bir narsaga fido qilinmas, nomus jondan-da qimmatliroqdir.* Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Shaytanat»
B) «Qariya»
C) «Dasht-u dalalarda»
D) «Qorako'z majnun»

26. «So'zi xalqni qattiq kuldiradi goh,

Goho u qablardan uzdiradi oh.

Bu ta'rif qaysi shoir haqida?

- A) Navoiy B) Bobur
C) Mashrab D) Furqat

27. «Nasrnavis muarrix o'z

shaxsiy uslubini davr uslubiga bo'ysundirmog'i, o'z «men»ni davr ummoniga qo'shib bilintirmay yubormog'i kerak edi. Agar asarida muallif o'zini namoyon qilavermas, bu nokamtarlik belgisi hisoblanardi. «Yulduzli tunlar» romanidan olingan ushbu fikrlar kimga tegishli?

- A) Mirxond B) Xondamir
C) Bobur D) Navoiy

28. «Holbuki, orzulardan judo ham bo'lganim yo'q,

Yulduzday kulganim yo'q, oy kabi to'lganim yo'q,

Erta xazon gul kabi sarg'ayib so'lganim yo'q.

Misralar qaysi she'rdan olingan?

- A) «Birinchi muhabbatim»
B) «Sen bahorni sog'inmadingmi?»
C) «Surat»
D) «Xazon»

29. «Sohibqiron» dramasiida Amir Temurga qarata: «Siz amr eting – kemirgaymiz Ko'hi Qofni ham. Siz amr eting – simirgaymiz Bahr-u ummonni. Kuch olgaymiz shijoat-u himmatingizdan», – deya kim murojaat etadi?

- A) Kayxirav
B) Said Baraka
C) Barlos Bahodir
D) Uljoy Turkon

30. «Dasht-u dalalarda» hikoyasiida xotini tashlab ketgan akasidan xabar olib turgan singlisi kim?

- A) Maxpirat B) Xadicha
C) Chaman D) Adolat

31. «Ot kishnagan oqshom» qissasiida bozorda mayizning narxi osmonda ekanligini aytib Ziyodulla kalni mayiz sotishga undagan hamsoyasi ...

- A) Sattorov
B) Qulmat polvon
C) Sattor polvon

D) Shukur baliqchi

32. «Ot kishnagan oqshom» qissasida qulog'ining og'irligini bahona qilib haqiqatini aytishdan qutulib qolgan choyxonachiki kim?

- A) Sattorov B) Shukurov
C) Rixsiyev D) Qulmat polvon

33. «Advokatlik osonmi?» dramasiida Rapoi advokatga kim deb murojaat qiladi?

- A) sho pochcha
B) garamjon
C) jon bolam, oppog' bolam
D) akunki xo'jayin

34. «Kecha va kunduz» romanida mingboshi kimning yuziga o'zini yomonlab yozilgan maqola chiqqan gazetani irg'itadi?

- A) Mirzabobo B) Sokolov
C) Hakimjon D) Miryoqub

35. «Mingboshi irg'ib turib qarshisida o'tirgan Miryoqubni quchoqlash va butun davlatini unga tutib yuborishdan o'zini zo'rg'a to'xtatib qoldi. Bunday odamga qancha qilsa va qancha

bersa oz». «Kecha va kunduz» romani qahramoni Akbarali mingboshini qachon shunday holatda ko'ramiz?

A) mingboshini maqtab mahalliy gazetalardan birida Mulla Rivojiddin tomonidan maqola bosilganida

B) mingboshiga qarshi ariza bergan qumariqlik ikkita boyga qarshi dehqonlarni boplab qayrab solganini eshitganida

C) qizini benamozga bermayman degan Razzoq so'fini eshon orqali rozi qilishga erishganida

D) mingboshini hokim to'ra Miryoqub tufayli maqtaganida

36. *Musulmonning qonin to'kmoq joiz bo'lma'ay.*

Ammo-lekin dini islom bayrog'in tutgan

Yo'lboshchiga pand bermoqlik gunohi azim.

Ushbu fikrlar «Sohibqiron» dramasiining qaysi qahramoniga tegishli?

- A) shayxulislom
B) Said Baraka
C) Amir Temur
D) Uljoy Turkon

VARIANT № 32 (III kurs litsey adabiyoti)

1. «Bunaqa bekorchi gapdan foyda yo'q. Har balo bo'lgan-dayam, shu yomon jiyon – jigirimiz. Ho'kizning shoxiga ursang, tuyog'i zirqiraydi. Hozir buni har qancha so'kib-so'zlagandan tariqcha naf yo'q. Qani, nima qilamiz, shundan gapiringlar». Ushbu fikrlar «Yo Jamshid» hikoyasidagi qaysi personajga tegishli?

- A) Orif baqiroq
B) Zarif nayza
C) Salomat amma
D) Islomboy

2. M.Shayxzodaning «Toshkentnoma» dostoni she'riyatning nechta vaznida yozilgan?

- A) yetti vaznida
B) to'qqiz vaznida
C) o'n vaznida
D) o'n bir vaznida

3. *Oy, boybacha! Bizlar-ku kambag'al, sizg'a nima? Kissangizdan pul chiqmaydur. Ana boybachani shakli.* Ushbu parcha «Padarkush» daramasiining qaysi qahramoni nutqidan olingan?

- A) Tangriqul B) Davlat

C) Nor D) Artun
4. Avloniyning «To'g'rilik» hikoyasida kampirning hovlisida qanday tut daraxti o'sardi?

- A) balx tut B) shotut
C) oq tut D) qora tut

5. Avloniyning «Advokatlik osonmi?» dramasi necha pardali kulgili asar?

- A) 1 pardali B) 2 pardali
C) 3 pardali D) 4 pardali

6. *Na isyon, na to'lqin, na to'fon, na o't!*

*Ko'zimda og'ir bir tilsim nuri bor.
Ay o'tli kechmishim, yuzingni berkit,*

Senda shaytonlarning haqsiz zo'ri bor.

Ushbu parcha Cho'понning qaysi she'ridan olingan?

- A) «Xazon»
B) «Somon parcha»
C) «Yong'in»
D) «Vijdon erki»

7. *Hozir agar sen bo'lmasang musulmon,*

Dushman bermas yemoq uchun parcha non.

«Muqanna» dramasi ushbu fikrlar qaysi qahramonga tegishli?

- A) Otash B) Gulobod
C) Guloyin D) G'irdak

8. *Bandalarga qilingan yomonlik Tangriga qilingan yomonlik kabi ekanini esa fahm etmasdi. Hozir shu yotishida ham Xudoni savolga tutardi. Pushaymonlik, tavba ko'chalariga kirmoqlikni esa o'ylamasdi.* Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Shaytanat»
B) «Qariya»
C) «Dasht-u dalalarda»
D) «Qorako'z majnun»

9. *«To'g'rilar jannatning ayvonini dadur,*

O'g'rilar ranj-u alam koninda tur»
Bu misralar Avloniyning qaysi she'ridan olingan?

- A) «To'g'rilik»
B) «Yalg'on do'st»
C) «Biz, millat»
D) «Maktab haqida»

10. «Advokatlik osonmi?» dramasi advokatning oldiga qaysi personajning oxirida keladi?

- A) Xushvaqt B) Egamberdi
C) Haydarali D) Xudoyberdi

11. *Kechagina biz majlisda To'yga qaror qilgan edik. ...ning to'yi qoldi,*

Dushman ishga ishkal soldi...

«Toshkentnoma» dostonidan olingan ushbu parchada qaysi shoirning qoldirilgan yubiley to'yi haqida so'z bormoqda?

- A) Pushkin B) Navoiy
C) Bobur D) Lermontov

12. «Sohibqiron» dramasi Amir Husaynning sadog'idan zaharlangan «*Bu – Temur uchun*» deb yozilgan o'qni kim topib oladi?

- A) Barlos Bahodir
B) Kayxisrav
C) Muhammad Qavchin
D) Aloviddin

13. *Qancha baland uchsa hamki chumchuq qush,*

Uyasida o'rganganni o'qirmish.

«Muqanna» dramasi ushbu fikrlar qaysi qahramonga tegishli?

- A) Otash B) Gulobod
C) Guloyin D) G'irdak

14. «Advokatlik osonmi?» dramasi da «*to'y qilub qarzdor bo'lg'on arobakash, 35 yoshinda*» deya ta'rif berilgan qahramon ...

- A) Xushvaqt B) Egamberdi
C) Haydarali D) Xudoyberdi

15. «Toshkentnoma» dostonining nechanchi bobini o'n to'rt bolani asrab olgan Shoahmad aka va Bahri aya haqida?

- A) 12 B) 14 C) 15 D) 16

16. *Endi bas qil, yurma bunday beimon,*

Bizga topin, bo'lgil endi musulmon!

«Muqanna» dramasi ushbu fikrlarni O'tashga kim aytgan?

- A) Jaloyir B) Battol
C) Fero'z D) Kulartakin

17. «Advokatlik osonmi?» dramasi Abduljabbor kimga: «...*bir g'archcha yog', bir juda soqoli uzun*», – deya ta'rif beradi?

- A) Xushvaqt B) Xudoyberdi
C) Rapoil D) Egamberdi

18. *Jahlim chiqib, shundoq kofiriligim tutuvdi-ku... Bu sho'rtumshuqning ko'z yoshini ko'rib yuraqim o'lgur tag'in ezilib ketdi. Har balo bo'lsayam, hovli sotilmasin. Bir etak bola-ya!* «Yo Jamshid» hikoyasida ushbu fikrlarni kim aytgan?

- A) Zarif nayza
B) Orif baqiroq
C) Salomat amma
D) Islomboy

19. «Toshkentnoma» dostonida kimga: «*Biri – nasr uyining baland tiragi*», – deya ta'rif berilgan?

- A) G'afur G'ulom B) Oybek
C) Hamid Olimjon D) Mirtemir

20. «*Bir odamni(ng) o'g'ri qilmoq uchun biron-bir odamni eshitgan gap kifoya qilmaydur. Mol ila ushlamoq kerak yoki ko'rg'on-bilg'on guvoh-isbot kerak bo'ladi. Munaqangi ko'rma-ko'raki bir odamni(ng) o'g'ri qilub bo'lmaydur*». Ushbu gaplarni advokat kimga aytgan?

- A) Xushvaqt B) Egamberdi
C) Xudoyberdi D) Haydarali

21. «Sohibqiron» necha pardali she'riy drama?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

22. «*Agarda biz hozirgi ilm va urfon taraqqiy qilub, butun dunyoga nur sochib turg'on bir zamonda eng muhim vaqtlarimizni ana shunday bid'at, quruq o'yin-kulgi, tortish va talashlar birla o'tkarsak, dunyo yuzidan inqiroz olamiga qarab ketmog'imizga shak va shubha yo'qdur. Munday bid'at va isroflarni(ng) oromizdan yo'qotmak uchun yoshlarimiz butun kuch va quvvatlarini(ng) ilm va maorif yo'lga sarf qilmoq ila barobar tish va tirnoqlari ila butun quvvatlarini(ng) bu bid'at ishlarini(ng) yo'q qilmoq yo'lida tirishmoqlari lozimdur*». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Padarkush»
B) «Zaharli hayot»
C) «Teyotr nadur?»
D) «Advokatlik osonmi?»

23. «Ot kishnagan oqshom» qissasida Ziyodulla kal minadigan otning nomi ...

- A) Tarlon B) Shunqor
C) Saman D) Do'nan

24. «Dasht-u dalalarda» hikoyasida kimga: «*Bir marta uylanib, yil o'tmay ajrashgan kamgap yigit*», – deya ta'rif beriladi?

- A) Sattorqul B) Nazar maxsum
C) Salim saqich D) Hasanboy

25. «*Ilohi, yomon af'olimdan parishonligim cho'qtur*

Va shum nafsimde pushaymonlik yo'qtur, Mundoq balolardan qutularg'a umidim sendin o'qtur».

Navoiyning «Munjojt» asaridan olingan bu parcha qaysi asarda uchraydi?

- A) «Shaytanat»
- B) «Qariya»
- C) «Dasht-u dalalarda»
- D) «Qorako'z majnun»

26. «Molimizni, jonimizni xoqoni olamning muborak oyoqlarinda qurbon qilmoq hammamizga lozimdir. Shuni qilmog'onda sultonimizning chin qullari bo'la olmaymiz». «Abulfayzxon» dramasi uchbu fikrlari kim aytgan?

- A) Davlat
- B) Ulfat
- C) Qozi Nizom
- D) Mir Vafo

27. «Abulfayzxon» dramasi Rahimbiyning «Bizning oramizda bir so'z bor: «Chingizxon avlodidan bo'lmag'on kishi xon bo'la olmaydir» deykan» degan gapiga «Shariatda bunday bir narsa yo'qdir. Kimning qo'lindan ish kelsa, shul xon bo'la beradir» deya kim e'tiroz bildiradi?

- A) Qozi Nizom
- B) Ibrohim otaliq
- C) Oxun
- D) Doniyolbiy

28. «Abulfayzxon» dramasi Rahimbiy yosh Abdumo'minxonni nimaning ichiga zahar qo'shib berib o'ldiradi?

- A) sharobning
- B) sharbatning
- C) ayronning
- D) taomning

29. Shu vaqt o'rtaga o'n besh-o'n olti yoshlik yosh bir qiz kelib kirdi. Uning sochlari jingala, yuz va ko'zlari do'ndiq, ustida yashil baxmaldan burma qilib tikilgan chiroyli delvagay kiyimi bor edi. «Jinlar bazmi» hikoyasida qo'llangan «delvagay» so'zining ma'nodoshini toping.

- A) astarli
- B) yengil
- C) pishiq
- D) yengsiz

30. Miryoqub ham erka o'g'ildek muqobala qildi. Ushbu parchada

qo'llangan «muqobala» so'zining ma'nodoshini toping.

- A) erkalanish
- B) maqtanish
- C) quvonish
- D) qarshi qilish

31. Uzoq cho'zilgan bu suhbatda Miryoqubning qulog'ida bir marta juda g'alati dikkaydi, hatto uning qop-qora chiroyli ko'zlarida allaqanday sehrli olovlar yondi. Uning boshi ham kitobdun ko'tarilib, yuzlaridan yengil bir qizillik yoyilib o'tdi. «Kecha va kunduz» romanida noib to'ra va injener o'rtasidagi bu suhbatning qayerida Miryoqubda shu holat kuzatiladi?

A) poyezdning o'tish joylarini miyasig'ga joylab olganda

B) injener sartlami haqorat qiluvchi gaplarni aytganda

C) Akbarali mingboshiga daxldor gap aytilganda

D) oqposhshoning sartlar haqidagi fikrlari aytilganda

32. Qaysi qatorda keltirilgan asar hikoya janrida yozilmagan?

A) «Beozor qushning qarg'ishi»

B) «Yo Jamshid»

C) «Dasht-u dalalarda»

D) «Dunyoning ishlari»

33. «Nega kerak edi shu chiroy, shu o't,

Shu yoniq yulduzni ko'zga yashirmoq?»

Bu satrlar qaysi she'rardan olingan?

A) «Ofeliyaning o'limi»

B) «Muqanna»

C) «Biroz kul»

D) «Surat»

34. «Surat» dostonidagi Oysuluvning kasbi ...

A) dehqon
- B) aktrisa

- C) raqqosa
- D) muallim

35. «Ota bo'lib soldim men yo'lga,

*Ona bo'lib mehrimga oldim.
Mana, yurtga o'g'il o'stirgan
Bir davlatmand boy bo'lib
qoldim».*

Bu misralar qaysi she'rdan olingan?

- A) «Bahor keldi seni so'roqlab»
B) «Xotiram siniqlari»
C) «O'g'lim, sira bo'lmaydi urush»

D) «Men o'tgan umrimga achinmay
qo'ydim»

36. Hayoti va ijodida kirish va chiqish
vazifasini o'tovchi surat mavjud bo'lgan
rassom obrazi qaysi hikoyada uchraydi?

- A) «Maymun yetaklagan odam»
B) «Olim o'g'il»
C) «Qariya»
D) «Beozor qushning qarg'ishi»

VARIANT № 33 (III kurs litsey adabiyoti)

1. «Zaharli hayot» dramasi inson
qalbi, erki va orzu-intilishlari bilan
hisoblashmaydigan, hamma narsaga o'z
qarichidan kelib chiqib baho berishga
o'rgangan ma'rifatsiz kishilar ...

- A) Mahmudxonning ota-onasi
B) Maryamxonning ota-onasi
C) eshon va Qosim xalifa
D) Mahmudxon va Maryamxonning
ota-onasi, eshon

2. Behbudiyning «Padarkush»
dramasi qaysi qahramonning o'zi
voqealar rivojida ishtirok etmaydi,
ta'rifi qatnashuvchilar ro'yxatida ham
keltirilmagan, uni boshqalarning nutqi
orqali bilib olamiz?

- A) Xayrulla B) Tursun
C) Davlat D) Nor

3. *Ko'p uzoq qunt bilan ishladi
shoir,*

*Ilhomga bag'ishlab oltin yillarini.
Baxsh etdi qog'ozga chin
mayllarin,*

*Dil o'z mavzuyiga bo'lgandek
asir.*

Ushbu parcha kimning qalamiga
mansub?

- A) Oybek «Mashrab»
B) Maqsud Shayxzoda «Aynliq»
C) Cho'lpon «Xazon»
D) Asqad Muxtor «El-yurt»

4. Abdulla Oripov she'ridan birida
bolaligini eslab dunyodagi hamma
narsadan qochib qutulish va berkinish
mumkin, lekin shunday og'ir yuk borki,
vijdon azobida qovrilasan, qayga
berkinishni, kimga borib do's deyishni
bilmasan deydi. O'sha narsa nima?

- A) momaqaldiroq
B) chinqiroq ilon
C) gunoh
D) quturgan it

5. Qaysi asar qahramoni o'g'li
jo'natgan pilni «Yusuf va Zulayxo» kitobi
orasiga qo'yadi?

- A) Shukur Xolmirmazayev «Qariya»
B) N.Norqobilov «Olim o'g'il»
C) O'tkir Hoshimov «Dunyoning ishlari»
D) O'lmas Umarbekov «Sovg'a»

6. Qaysi asarda «O'ychining o'yi
*bitguncha tavakkalchining ishi
bitadi*» maqoli uchraydi?

A) M.Muhammad Do'st «Dasht-u
dalalarda»

- B) Shukur Xolmirmazayev «Qariya»
C) Xayriddin Sultonov «Yo Jamshid»
D) E.A'zam «Ko'k eshik»

7. «Sarob» romanining qaysi
qahramoni suhbatdoshiga Abdulla
To'qayning Tolstoy vafoti munosabati bilan
yozilgan she'rini yoddan o'qib beradi?

- A) Ulfat B) Saidiy

- C) Salimxon D) Munisxon
8. «*Esing borida etagingni yop*» maqoli qaysi asarda uchraydi?
A) «Advokatlik osonmi?»
B) «Navoiy»
C) «Kecha va kunduz»
D) «Sohibqiron»
9. Avloniy «Kim nimani yaxshi ko'rur?» maqolasi so'ngida o'zi nimani yaxshi ko'rishini aytadi. Bu ...
A) milliy she'r va adabiyot yozishni
B) indamasdan turishni
C) tarix va romanlar o'qishni
D) bolalarni o'qutmakni
10. Fitratning «Abulfayzxon» dramasi besh pardali asar hisoblanadi. Nechanchi pardalar orasida yetti yil vaqt o'tgan deb ko'rsatiladi?
A) I va II parda
B) II va III parda
C) III va IV parda
D) IV va V parda
11. Fitratning «Abulfayzxon» dramasi-da Rahimbiyga: «*Abulfayzxon hukumat ishlarini bajara olmadi. Shuning uchun hukumatni boshqa kishiga topshirmog'i kerak bo'ldi. Buni qilmog'och jazosini ko'radi*», – deb kim aytgan?
A) Oxun B) Qozi Nizom
C) Doniyolbiy D) Mir Vafo
12. «*Zindondagi bandini hech bir xayol surmaydi deb kim aytadi? Gadoy podshoh bo'lishni istasa yomonmi?*» Ushbu fikrlar qaysi asardan olingan?
A) «Navoiy»
B) «Kecha va kunduz»
C) «Sarob»
D) «Abulfayzxon»
13. Noto'g'ri hukmni toping.
A) «Toshkentnoma» (M.Shayxzoda) – lirik poema
B) «Surat» (Mirtemir) – lirik qissa
C) «Ot kishnagan oqshom» (To'qiy Murod) – hikoya
D) «Dasht-u dalalarda» (M.Do'st) – hikoya
14. «Yo Jamshid» hikoyasida qimni o'ynab yutqizgan Islomboyning xoti ...
A) Samar B) Saltanat
C) Ruxsor D) Anzirat
15. «Zaharli hayot...» dramasi-da inson qalbi, erki va orzu-intilishlari bilan hisoblashmaydigan, hamma narsaga o'z qarichidan kelib chiqib baho berishga o'rgangan ma'rifatsiz kishilar ...
A) Mahmudxonning ota-onasi
B) Maryamxonning ota-onasi
C) eshon va Qosim xalfa
D) Mahmudxon va Maryamxonning ota-onasi, eshon
16. «*Cholning ota avlodidan ham, ona avlodidan ham hech kimi yo'q. Shuni es-es biladiki, bolaligida qishloqlarini qurollangan odamlar bosgan. U somonxonaga bekinib jon saqlab qolgan. Keyin chorbozchilarga qo'shilib ko'mir koni yaqinidagi qishloqqa borgan*». Ushbu ta'rif qaysi asar qahramoni haqida?
A) «Qorako'z majnun», Saodat ayaning eri
B) «Qariya», Qo'ziboy chol
C) «Qariya», Shoymardon Quadrat
D) «To'qqizinchi palata», Bahromov
17. «Dasht-u dalalarda» (Murod Muhammad Do'st) hikoyasidagi Sanaqulbek kim?
A) Xadichaning ukasi
B) mahalla oqsoqoli
C) Nazar Maxsumning o'g'li
D) Xadichaning tog'asi
18. «Dasht-u dalalarda» (Murod Muhammad Do'st) hikoyasidagi Nizomboy kim?
A) polvonning qo'shnisi
B) polvonning qaynisi
C) milisa D) oqsoqol

19. «Dunyoni endi ko'rganday, osmondan tushganday bo'lib qoldim». «Ot kishnagan oqshom» qilasida Ziyodulla chavandoz nima uchun shunday deydi?

A) odamlarning uch kishi tomonidan bir kishining o'lasini qilib savalanayotganini ko'rib faqat tomoshabin bo'lib turishi, ularni ajratish o'rniga haybarakallachilik qilib «ur, sol» deb baqirishlaridan ichi kuygani uchun

B) Dono momoni so'nggi yo'lga kuza-tishga juda kam odam qatnashgani uchun

C) baliqpaz va choyxonachi janjalga guvoh bo'lsalar-da, o'zlarini ko'rmaganlikka olishgani uchun

D) tez yordam mashinasida o'tib ketayotgan doktorlarning biz boshqa joyga chaqirilganmiz deya qonga belanib yotgan kishiga yordam bermaganlaridan hayratlangani uchun

20. Mahmudxon Maryamxonimga: «Xonim afandi, oh, ikkimizga bir uqubat borga-da o'xshaydi», – deganda qaysi uqubatni nazarda tutadi?

A) otasi Abduqodirboyniing bu to'yga hech qachon rozi bo'lmasligi xabarini

B) Maryamxonimning hazrati eshonga nazr qilinganligini

C) otasining malomatlaridan cho'chiyotganligini

D) o'zining yaqinda chet el safariga jo'nab ketayotganini

21. Abdulla Avloniyning «Kim nimani yaxshi ko'rur?» maqolasida «to'ylarda to'n kiyib, ko'p oshab, ko'p uxlashni yaxshi ko'rartar» deb kimlarni aytgan?

A) savdogarlarni B) otalarni

C) eshonlarni D) mo'ysafidlarni

22. «O'zi qora, bosgan yerda zulmatni ziyo qiladi». Ushbu misra kimning asaridan olingan, nima to'g'risida so'z bormoqda?

A) Hamza «Qalam», qalam haqida

B) Abdulla Avloniy «Maktab haqida», maktab haqida

C) Fitrat «O'qituvchilar yurtiga», o'qituvchilar haqida

D) So'fizoda «Gazeta to'g'risida», gazeta haqida

23. U ... ishonar, uning qal'a kalitini shahzodaga qarshiliksiz topshirishini kutmagan, chunki uni o'zining eng sodiq amirlaridan biri deb o'ylardi. («Ulug'bek xazinasini») Ushbu parchada Ulug'bekning qaysi ishongan amiri haqida so'z bormoqda?

A) Husayn Bahodir

B) Amir Kamoliddin

C) Amir Ibrohimbek

D) Amir Arslon

24. Amir Temurning «Sohibqiron» dramasi Amir Temur Husaynga Samarqandni mo'g'ullar qayta bosganda shaharni mardonavor himoya qilib mo'g'ul qo'shinini kimlar uloqtirib tashlaganini aytib o'tadi?

A) Amir Temur qo'shini

B) Amir Husayn qo'shini

C) sarbadorlar

D) Kayxisrav qo'shini

25. Qaysi adibning ukasi xatida akasiga she'riyat sirlarini o'rgating, shoir bo'lmoqchiman deb yozgan?

A) Usmon Azim

B) Azim Suyun

C) Xurshid Davron

D) Omon Matjon

26. Qaysi adib O'zbekistonga qarsak chaladigan xizmatchi bo'lib ishga kirar edim deb aytgan?

A) Shavkat Rahmon

B) Usmon Azim

C) Omon Matjon

D) Azim Suyun

27. Qaysi shoir she'rlarining birida: «Og'riqlarni unutmok uchun kuyladim», – deydi?

- A) Ulug'bek Hamdam
- B) Iqbol Mirzo
- C) Zebo Mirzo
- D) Faxriyor

28. «Uning o'z bisotida bir shapaloqqina sholipoyasi bor; u ham marhum qaynatasidan tekkan, bor kuchini shunga sarf qiladi...» Ushbu parcha kim haqida?

- A) «Qutlug' qon», Yormat
- B) «Kecha va kunduz» Xolmat
- C) «Kecha va kunduz», Hakimjon
- D) «Qutlug' qon», Shokir ota

29. «...hujrasining eshigini ochganida oyog'i ostiga bir konvert tushdi. Konvert uzunchoq, yupqagina bo'lib, ustida bir idoraning shtampi bosilgan edi. Pochchasi bilan birga ekanida moliya shu'basining bildirishini, tergov idoralari~~ning~~ing chaqiruv qog'ozlarini ko'ra-ko'ra yurak oldirib qolgani uchun qo'rqib ketdi». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

- A) «Sarob»
- B) «Muzqaymoq»
- C) «Oltin zanglamas»
- D) «Dunyoning ishlari»

30. Maqsud Shayxzoda qaysi she'rida qalamga qulluq qiladi?

- A) «Ayriliq»
- B) «She'r chin go'zallik singlisi ekan»
- C) «Toshkentnoma»
- D) «Qo'llar»

31. «Muqanna» dramasi~~da~~ otash-parastlik dini haqida: «O'tinidan tolelari sho'r bo'dim, Tutunidan ikki ko'zi ko'r bo'dim», – deya afsuslangan qahramon kim?

- A) Guloyin
- B) Gulobod
- C) Otash
- D) Fero'z

32. «Advokatlik osonmi?» dramasi~~da~~ ba'zi boylarning qarz oluvchidan bir veksel

olib, yana bir tilxat ham olishi, agar y~~o~~ qarzini to'lay olmasa, ham vekselga, tilxatga oqcha olishi, bir odam yu~~q~~ qarzdor bo'lsa, ikki yuz so'm to'lashi, xarajatlarga ellik so'm qo'shilib, yuz pul o'rniga ikki yuz ellik so'm pul to'lashi haqida advokat Davronbekka kim so'z beradi?

- A) Rapoil
- B) Egamberdi
- C) Xudoyberdi
- D) Abdujabbar

33. Qilib nafsingni sarkash~~ni~~ rom ohista-ohista,

Musodiq rasmicha ko'rsatib qiyom ohista-ohista,

Haqiqat rohida aylab xirvat ohista-ohista,

Muroding manzilida qil maqom ohista-ohista...

Ushbu misralar muallifi va janri~~ni~~ toping.

- A) Muqimiy, murabba
- B) Avaz O'tar, musamman
- C) Hamza, muxammas
- D) Cho'lpon, musaddas

34. Fitratning «Abulfayzxon» dramasi~~da~~ sida qaysi urug' haqida Rahimbiy «Buxoroning tubchak, buyuk bir eli», – deydi?

- A) kenagas
- B) mang'it
- C) saroy
- D) yuz

35. «Ey o'g'il, dunyoda bo'lmoq istasang olijanob,

O'qig'il maktab kelib, zinhor o'qi, ming bor o'qi!»

Misralar qaysi shoir ijodida uchraydi?

- A) Behbudiy
- B) Hamza
- C) So'fizoda
- D) Fitrat

36. Qaysi javobda Abdulla Qodiriyning «Jinlar bazmi» asari bilan bir xil janrda yozilgan asar nomi keltirilgan?

- A) Cho'lpon, «Men shoirmi?»
- B) Fitrat, «Abulfayzxon»
- C) Said Ahmad, «Qorako'z majnun»
- D) Shuhrat, «Qo'sha qaringlar»

VARIANT № 34 (III kurs litsey adabiyoti)

1. «Orzu-havas o'lsa o'lsun, milliyat, insoniyat o'lmasun». Ushbu qaysi qahramonga tegishli?

- A) «Mehrobdan chayon» asarida Navro'zga
- B) «Zaharli hayot yoxud ishq qurbonlari» asarida Maryamxonimga
- C) «Kecha va kunduz» asarida Miryoqubga
- D) «O'tkan kunlar» asarida Otabekka

2. «Dasht-u dalalarda» (Murod Muhammad Do'st) hikoyasidagi Sattorqul kim?

- A) Xadichaning ukasi
- B) mahalla oqsoqoli
- C) Nazar Maxsumning o'g'li
- D) Xadichaning tog'asi

3. Shukur Xolmirzayevning «Qariya» hikoyasida oltita farzandi bor, bitta qo'li aybali bo'lishiga qaramasdan, o'z kasbining ustasi bo'lgan qahramon kim?

- A) Qobil qassob
- B) Mirg'ozii qassob
- C) G'oziboy choyxonachi
- D) Shoymardon Quدرات

4. «Bir kun tuz ichgan joyga qirq kun salom» maqoli qaysi asarda uchraydi?

- A) «Ot kishnagan oqshom»
- B) «Qariya»
- C) «To'qqizinchi palata»
- D) «Dasht-u dalalarda»

5. Qaysi asar qahramonlari o'z oldiga «zulmatda qolmish bu millatni, vatanni biri quyosh, biri mohtob bo'lib yoritishni» maqsad qilib qo'ygan javonmardlar edi?

- A) «Mehrobdan chayon»
- B) «Zaharli hayot yoxud ishq qurbonlari»

C) «Kecha va kunduz»

D) «O'tkan kunlar»

6. Hamzaning «Zaharli hayot yoxud ishq qurbonlari» fojiasida: «Hayoti milliya ochqichlari – millat, xalq hayotini ochib, ko'rsatib beruvchi», – deya nimaga ta'rif beriladi?

- A) gazetaga
- B) jurnalga
- C) kitobga
- D) maktabga

7. «Zaharli hayot yoxud ishq qurbonlari» asarining nechanchi pardasida zahar ichib yotgan Maryamxonim va uning onasi o'rtasida munozara bo'lib o'tadi?

- A) birinchi
- B) ikkinchi
- C) uchinchi
- D) to'rtinchi

8. Hamzaning «Zaharli hayot yoxud ishq qurbonlari» fojiasida Mirzo Hamdamboyning oshnasi, uzun bo'ylik, qora soqol, rasmiy kiyingan, Mahmudxonga muhabbatlik, birozgina zamondan xabardor kishi kim edi?

- A) Abduqodirboy
- B) Eshon
- C) Osim xalifa
- D) Mo'minboy

9. Qaysi qatorda Nazar Eshonqulning «Maymun yetaklagan odam» asari bilan bir xil janrda yozilgan asar nomi keltirilgan?

- A) Tohir Malik «Shaytanat»
- B) Tog'ay Murod «Ot kishnagan oqshom»

C) Abdulla Qahhor «Sarob»

D) O'lmas Umarbekov «Sovg'a»

10. «Yo Jamsheed» hikoyasida Salomat amma tomonidan Ruxsor ismiga «chil-lashir» laqabi qo'shib aytilgan qahramon kim?

- A) Islomboyning xotini
- B) O'rinboyning xotini
- C) Salomat ammaning kelini
- D) Zarif nayzaning kelini

12. Qaysi she'riy asarda shoir bulutni soqolga o'xshatgan?

- A) «Bulut»
- B) «Qishlog'im»
- C) «Shudring»
- D) «Toshkentnoma»

13. Qaysi asarda payg'ambarimizning Xitoyda bo'lsa ham ilm talab qilingiz degan so'zi keltirib o'tilgan?

- A) Abdulla Avloniy «Advokatlik osonmi?»
- B) Fitrat «Abdulfayzxon»
- C) Mahmudxo'ja Behbudiy «Padarkush»
- D) Cho'lpon «Adabiyot nadur?»

15. So'fizoda «Chust bayonlarining bir gapxonada» she'rida xalq aqlni kimdan o'rgansin deb aytgan?

- A) namozxonlardan
- B) ellikboshidan
- C) muallimdan
- D) eshondan

16. Behbudiyning «Padarkush» dramasi «Ajar ehtiyot qilib turarlar» deb nimalarni berib yuboradi?

- A) to'pponcha va pichoq
- B) to'pponcha
- C) pichoq
- D) temir asbob

18. Bobur Xondamirga men shu vaqt-gacha ko'rgan janglarning eng dahshatlisi o'sha edi deb qaysi jang to'g'risida so'zlagandi?

- A) Shoh Taxmasp
- B) Rano Sango
- C) Ko'chkinchixon
- D) Chingizxon

19. Abdulla Avloniyning qaysi asarida «hayotda qobil emas, devor surat-miz biz» misralari keltirilgan?

- A) «Maktab haqida»
- B) «Hijron so'zi»
- C) «Biz, millat»
- D) «Vatanni suymak»

20. Qaysi ijodkor tushlarida akasining

jasadini topib otasining yoniga qabr qo'lgan, xokiga suv sepib sabr tilagan?

- A) O.Hojiyeva
- B) Zulfiya Mo'minova
- C) Halima Ahmedova
- D) Zulfiya

21. «Dadamlar to'ladan ko'lgan, novcha, qirra burun, o'sha davlat rasm bo'lgan to'mtoq mo'ylovil, xushqad, salobatti kishi edilar. U qonidagi libosi o'sha mahalda Stalin-ga taqlidan kiyiladigan ko'krak cho'ntakli yashil kostyum va galife shim kiygan, oyoqlarida ham o'sha zamonlarda rasm bo'lgan g'arch-g'urch xrom etik» Ushbu ta'rif qaysi asarda keltirilgan?

- A) «Sovg'a»
- B) «To'qqizinchi palata»
- C) «Qorako'z majnun»
- D) «Muzqaymoq»

22. Abdulla Oripovning «Sohibqiron» dramasi Amir Temur Amir Husayn tufayli Loy jangida nochor qolib qancha askar nobud bo'lganini afsus bilan esga oladi?

- A) 20 ming
- B) 15 ming
- C) 30 ming
- D) 10 ming

23. Qaysi adib ijodida oq tutlar g'arq pishgan paytda yashil shohlar orasida tut terganlari, bolta-yu chopqilar orqali tut barglarini qurtboqarlar olib qolganlarini esga oladi?

- A) Usmon Azim
- B) Azim Suyun
- C) Xurshid Davron
- D) Omon Matjon

24. Yo'qsul oilaning bir qizi Enaxon qaysi asar qahramoni?

- A) «Qutlug' qon»
- B) «Kecha va kunduz»
- C) «O'tkan kunlar»
- D) «Sarob»

25. «U bir vaqt borgani yozuvchilar majlisida kaltaklangan,

kuobro' qilingan yigit edi».

Ushbu ta'rif «Sarob» romanining qaysi qahramoni haqida?

- A) Kenja B) Yoqubjon
C) Ilhom D) Ulfat

26. «Advokatlik osonmi?» dramasiida «Lo'lining eshagini sug'or, pulini ol» maqoli kim tomonidan aytilgan?

- A) Rapoil B) Lgambeldi
C) Xudoyberdi D) Abdujabbor

27. «Sovg'a» (O'.Umarbekov) hikoyasidagi Rahmonqul aka kim?

- A) Valining dadasi
B) Sahodat xolaning eri
C) rais D) A'lobush xolaning eri

28. «Qo'y boqqan, pochtachilik qilgan. Bir eshonga murid tushib, yetti yil uning izidan yurgan. Bola ko'rmagan. Xotini bundan sakkiz yil muqaddam o'zining qo'lida jon bergan». Ushbu ta'rif qaysi asar qahramoni haqida?

A) «Ot kishnagan oqshom», Ziyodulla chavandoz

- B) «Qariya», Qo'ziboy chol
C) «Qariya», Shoymardon Quدرات
D) «To'qqizinchi palata», Bahromov

29. «Iltijo» hikoyasi muallifini toping.

- A) O'lmas Umarbekov
B) Shukur Xolmirzayev
C) Murod Muhammad Do'st
D) O'tkir Hoshimov

30. «Dasht-u dalalarda» (Murod Muhammad Do'st) hikoyasidagi Xoliyor kim?

- A) usta B) polvon
C) milisa D) oqsoqol

31. «Dasht-u dalalarda» (Murod Muhammad Do'st) hikoyasida polvonning xotini arazlab ketib qolganda kim undan har kuni xabar olib turar edi?

- A) qizi Chaman

- B) singlisi A'olat
C) qo'shnisi Mahfirat
D) singlisi Saltanat

32. «Torgina bu I,ovlida kampir yolg'iz, faqirona kun kechiradi. Qo'shnisiga tushgan qizi oilasi bilan andarmon, qo'li tekkan mahaldagina kirib turadi». Ushbu parchada qaysi asar qahramoni ta'riflangan?

- A) «Ko'k eshik», Zuhra kampir
B) «Sovg'a», Shahodat xola
C) «O'ris bolaning onasi», Zebi xola
D) «Qorako'z majnun», Saodat aya

33. «Ot kishnagan oqshom» qissasidagi Sattorov kim?

- A) choyxonachi B) baliqpaz
C) drujinachi D) pochtach

34. Qaysi asarda «Ho'kizning shoxiga ursang, tuyog'i zirqiraydi» maqoli uchraydi?

- A) «Dasht-u dalalarda»
B) «Yo Jamshid»
C) «Sovg'a»
D) «Ko'k eshik»

35. «Zaharli hayot» dramasiida Mahmudxon nima uchun Maryamxonim qabriga boradi?

- A) telba bo'lib qolgani uchun
B) qabrn ziyorat qilish uchun
C) uyqusirab, tush ko'rib, cho'chib uyg'ongani uchun
D) o'zini o'ldirish uchun

36. «Kecha oqshom Maryamxonim ... qurboni edi, biz bugun insoniyat, millat qurboni!» Parchada nuqtalar o'rniga qo'yilishi kerak bo'lgan so'zni toping.

- A) jaholat B) boylikka hirs
C) muhabbat D) zulm

VARIANT № 35 (III kurs litsey adabiyoti)

1. To'g'ri fikrni aniqlang.

A) Avloniyning «Biz, millat» she'ri «Maktab gulistoni» kitobiga kiritilgan

B) Avloniyning «Maktab haqida» she'ri «Ikkinchi muallim» kitobiga kiritilgan

C) Avloniyning «Xurus ila bo'ri» hikoyasi «Birinci muallim» kitobiga kiritilgan

D) Avloniyning «Hijron so'zi» she'ri «Maktab gulistoni» kitobiga kiritilgan

2. «Xos kishilar hamma vaqt itlar oldiga tashlanadigan suyukka ijirg'anib qaraydilar. Shu sababli o'zlari faqir bo'lsalar-da, hech kimga hech qachon bosh egmaydilar». Ushbu fikr qaysi asarda uchraydi?

A) «Hisomiddin al-Yog'iy»

B) «Mehrobdan chayon»

C) «Navoiy»

D) «Qorako'z majnun»

3. Shoyim Bo'tayevning «Hisomiddin al-Yog'iy» hikoyasida Sulton Alouddin Tarmashirinning amaldorlarga otgan suyagini kim ilib olib, hammadan olqish oladi?

A) Ahmadbek B) Burg'ubek

C) Zunnunbek D) ismi aytilmagan

4. Notog'ri hukmni ko'rsating.

A) «Biroz kul» she'ri Fitrat qalamiga mansub

B) «Teyotr nadur?» maqolasi Behbudiy qalamiga mansub

C) «Vatanni suymak» hikoyati «Turkiy Guliston yoxud axloq» kitobiga kiritilgan

D) «Kim nimani yaxshi ko'rur?» maqolasi Cho'lpon qalamiga mansub

5. Navoiyning «Ko'zing ne balo qaro bo'lubdur» deb boshlanuvchi mashhur g'azaliga qaysi shoir muxammas bog'lagan?

A) Hamza B) Omon Matqori

C) Erkin Vohidov D) Avaz O'tar

6. «Bulbulim uchdi qo'lumdan qayda mehmondir bu kun,

Bulbulim yo'qotib, ko'ngilim parishondir bu kun». Ushbu misralar qaysi shoir ijodida uchraydi?

A) Avloniy B) Hamza

C) Cho'lpon D) Avaz O'tar

7. Ikki do'st safarga chiqishadi. Ular safarni davom ettirishi uchun daryodan kemada o'tishlariga to'g'ri keladi. Yo'lda bir kuchli to'lqin kemani ag'dabli yuboradi va har ikkisi suvga yiqiladi. Ularni qutqarish uchun qutqaruvchilarni kelganlarida birining yoniga borsa, «Meni emas, avval do'stimni qutqaring», – deydi, ikkinchisi ham shunday jabob beradi. Ushbu chin do'st haqidagi hikoya qaysi asarda uchraydi?

A) «Birinci muallim»

B) «Ikkinchi muallim»

C) «Gulistoni bit-turkiy»

D) «Turkiy Guliston yoxud axloq»

8. Qaysi asar 4 parda, 8 ko'rinishli tarixiy drama?

A) «Abulfayzxon»

B) «Mirzo Ulug'bek»

C) «Muqanna»

D) «Padarkush»

9. «Olamda kishini yayratadigan narsalarning hisobi yo'q, ammo bularning hammasi zaharli so'z, olovli qamchi kutgan kishining tomonidan bo'lgan iltifotga yetarmikan?» Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

A) «O'tkan kunlar»

B) «Mehrobdan chayon»

C) «Sarob»

D) «Qariya»

10. «Muqanna» dramasi kim Guloyingga: «*Iching to'la ma'no sening, dono qiz*», – deydi?

- A) Gulobod B) G'irdak
C) Fero'z D) Otash

11. «Advokatlik osonmi?» dramasi-ning qaysi qahramoni o'zini «*Aminjon boyning nevaralari*» deb tanishtiradi?

- A) Rapoil B) Egamberdi
C) Xudoyberdi D) Xushvaqt

12. Fitratning «Abulfayxon» dramasi-
gi Mirzo Mahdiy kim?

- A) tarixchi olim
B) shohning bosh kotibi
C) xonning inog'i
D) to'qsabo

13. «...o'lim janjalimizni bitir-
di. Butun janjallarimizni o'lim
bitiradi!» Fitratning «Abulfayxon»
dramasi ushbu fikrlar kim tomonidan
kimga aytilgan?

A) Abulfayxon tomonidan Farhod
otaliqa

B) Rahimbiy tomonidan Abulfayxonga
C) Rahimbiy tomonidan Abdu-
mo'minxonga

D) Abulfayxon tomonidan Qozi Nizomga

14. Fitratning «Abulfayxon» dramasi-
da Rahimbiyga: «*Abdumo'min to'ra
o'n besh yashar bir bola. Uni xon
ko'tardingiz nima, ko'tarmadingiz
nima!*» – deb kim aytgan?

- A) Ibrohim otaliq B) Qozi Nizom
C) Doniyolbiy D) Mir Vafo

15. «Zaharli hayot» dramasi kimga:
«*Uzun bo'ylik, qora soqol, rasmiy
kiyingan*», – deya ta'rif berilgan?

- A) Mirzo Hamdamboy
B) Abduqodirboy
C) Mahmudxon
D) eshon

16. «Sovg'a» (O' Umarbekov)
hikoyasidagi Xolposhsha kim?

A) A'llobushning qizi

B) Qumri otinning qizi

C) Valining opasi

D) Shahodat ayaning kelini

17. «*Ota o'z bolasini ming mar-
ta oq qilganda ham yuragining bir
chekkasida shu bolaga atab ardoqla-
gan, uning kamolini ko'rishga as-
ragan mehrining zarralari yotadi.
Bu zarralar vaqti-vaqti bilan alan-
ga olib, yana so'nadi*». Ushbu parcha
qaysi asardan olingan?

- A) «Chinor»
B) «Ufq»
C) «Qorako'z majnun»
D) «Maymun yetaklagan odam»

18. Shukur Xolmirzayevning «Qariya»
hikoyasida Qo'ziboy cholning omonat
pulini olmadim deya qutulib ketganida
kim cholga: «*Ota, xafa bo'lmang,
o'limni o'ylamang. Siz bekor
g'ovg'a ko'tardingiz, shu hassa bi-
lan boshiga solishingiz kerak edi*»,
– deya tasalli beradi?

- A) Qodirboy misgar
B) Mirg'oz qassob
C) G'oziboy choyxonachi
D) Shoymardon Qudrat

19. «*Bozor oralab bozorlik qil-
dim. Noz-ne'matlar oldim. Jiydaga
boshqorong'i ayolimizga Xorazm
jiydasi, o'g'illarimizga xo'rozqand,
qog'ozida kuchugi bor qand,
teshikkulcha oldim*». Ushbu parcha
qaysi asardan olingan?

- A) «Sovg'a»
B) «Ot kishnagan oqshom»
C) «Dunyoning ishlari»
D) «To'qqizinchi palata»

20. Qaysi qahramonga: «*Turkiston-
da asrlardan beri endigina
yetishgon millat joriyasi*». – deya
ta'rif berilgan?

- A) Zebi B) Maryamxonim

C) qalam D) sabr
4. Qaysi adib ijodida go'zal umrini yozi, bahori behuda o'tganligidan, biror ishni uddalay olmaganligidan va biror kimsani rozi qila olmaganidan afsuslangan?

- A) Usmon Azim
B) Omon Matjon
C) Shavkat Rahmon
D) Azim Suyun

5. Cho'lponning qaysi she'ri bir xil misra bilan boshlanib, bir xil misra bilan tugaydi?

- A) «Qo'zg'alish» B) «Yong'in»
C) «Somon parcha»
D) «Xazon»

6. Qaysi asarda ingliz olimi Ramzeyning yer ostidagi ko'mimi gazga aylantirib foydalanish mumkinligini ochgani haqida so'z boradi?

- A) «Olim o'g'li»
B) «Sarob»
C) «Dunyoning ishlari»
D) «Shaytanat»

7. «Muqanna» dramasi kim: «Xotinlarni asir olgan hech qo'ymay, Mol to'plagan o'ljaga hech u to'ymay», – deya qoralangan?

- A) Jaloyir B) Qutayba
C) Sayidbattol D) Ibn Muoz

8. Abdulla Avloniyning «Kim nimani yaxshi ko'rar?» maqolasida kimlar «To'ylikni to'yi o'tar, to'ysizni kuni o'tar» degan so'zga amal qilmay, qaysi mahallada to'y bo'lsa, dasturxonlik qilishni yaxshi ko'rarlar deyiladi?

- A) mo'ysafidlar B) savdogarlar
C) eshonlar D) onalar

9. «Kechagina biz majlisda To'yga qaror qilgan edik. ...ning to'yi qoldi, Dushman ishga ishkal soldi».

«Toshkentnoma» dostonida urush boshlangani tufayli qaysi shoiming qoldirilgan to'yi haqida so'z borgan?

- A) Lermontov B) Pushkin
C) Navoiy D) Bobur

10. «Yaxshilik bilan *...* qoldirmoqning o'zi ulug' muloqotdir». Ushbu fikrlarni Navoiy kimga aytgan?

- A) Darveshaliga
B) Sultonmurodga
C) Mavlono Fasihiddinga
D) Xo'ja Afzalga

11. Qaysi asar qahramoni: «Jumla oqshomi duoning qabul vaqtidir», – deydi?

- A) Abdulla Avloniy «Advokatlik osonmi?»
B) Mahmudxo'ja Behbudiy «Padarkunlik»
C) Fitrat «Abulfayxon»
D) Hamza «Zaharli hayot yoxud ishq qurbonlari»

12. «Bir ko'rgan tanish, ikki ko'rgan bilish» maqoli «Sarob» romanida kim tomonidan aytilgan?

- A) Kenja B) Abbosxon
C) Salimxon D) Ulfat

13. «Advokatlik osonmi?» dramasi advokat Davronbek kimga «aka domullo» deb murojaat etadi?

- A) Rapoilga B) Xushvaqtga
C) Xudoyberdiga D) Egamberdiga

14. Ellari mahvdan qutqaran ilm erur, Bizlari ham bu kundan o'zi qutqarur.

Ushbu misralar kimning qaysi she'ridan olingan?

- A) Avloniy «Biz, millat» she'ri
B) Avloniy «Maktab haqinda» she'ri
C) So'fizoda «O'qing, onalar» she'ri
D) Fitrat «O'qituvchilar yurtiga» she'ri

15. «Dasht-u dalalarda» (Murod Muhammad Do'st) hikoyasida polvonning xotini Xadichani Nazar Maxsum kimga so'rab sovcilikka borayotgan edi?

- A) Xoliyorga
B) Sanaquibekka
C) Ahmad shaytonga

D) O'rolga

16. «Sovg'a» (O'.Umarbekov) hikoyasidagi Sobirjon kim?

A) A'lobush xolaning o'g'li

B) Shahodat ayaning o'g'li

C) Qumri otinning o'g'li

D) pochta

17. «Bemorlarim beozor, ikkalasi ham keksa, bosiq odamlar, kelgan kun yoq til topishgan, u dunyo-bu dunyodan gaplashib, ortiqcha oh-u nolasiz kunni kech qilishadi». Ushbu parcha qaysi asarda keltirilgan?

A) «Qariya»

B) «Qorako'z majnun»

C) «Muzqaymoq»

D) «To'qqizinchi palata»

18. Xoladan hayiqmaydigan bola yo'q edi. Erkaklardek barvasta gavdali, qopqora bu xotinning yo'g'on ovozi ham, uzun qirra burni, ketmonni yelkasiga tashlaganga eshik kiyib, g'oz yurishi ham boshqa ayollarga o'xshamas, hatto qoramtir siyrak mo'ylovigacha bor edi, u qachon qarasa qulog'iga rayhon taqib yurardi. Ushbu ta'rif qaysi asarda keltirilgan?

A) «Sovg'a» Shahodat xola

B) «Dunyoning ishlari» Zebi xola

C) «Ko'k eshik» Zuhra kampir

D) «Qorako'z majnun» Saodat aya

19. *Shundayin latofat, shu oq ko'krakka,*

Nahot, munosibdir shu g'amgin libos,

Onang shuning uchun suyunganmidi?

Nahotki, shu sifat go'zallikka xos?

Ushbu parcha muallifi kim?

A) Hamid Olimjon

B) Mirtemir

C) Zulfiya

D) Maqsud Shayxzoda

20. «Asarni yozgan muharrirga ming so'm va o'n ming so'mlab hadiya berib, asarini mushaxxislar sotib olib, sahnaga qo'yib foyda qiladurlar». Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

A) Behbudiy «Ikki emas, to'rt til lozim»

B) Behbudiy «Teyotr nadur?»

C) Avloniy «Kim nimani yaxshi ko'rur?»

D) Behbudiy «Sanoyi nafisa»

21. Umidda qarata: «*Kel, jonimga berkitay seni, Hayotimga ko'rk etay seni*», – deb yozgan shoir kim?

A) Ulug'bek Hamdam

B) Mirzo Kenjabek

C) Sirojiddin Sayyid

D) Xurshid Davron

22. «Advokatlik osonmi?» dramasida kim yarim soat ichida yigirma so'mga yaqin pul topadi?

A) Rapoil

B) Egamberdi

C) Xudoyberdi

D) Abdujabbor

23. Abdulla Avloniyning «Maktab haqida» she'rida «*islom elining suyanchig'idin*» deb nimaga ta'rif beriladi?

A) maktab

B) Vatan

C) ilm

D) hunar

24. «*O'zingda yo'q – olamda yo'q*» maqoli «Sarob» romanining qaysi qahramoni nutqida uchraydi?

A) Ulfat

B) Saidiy

C) Shafrin

D) Salimxon

25. Fitratning «Abulfayzxon» dramasi beshinchi pardasida Rahimiy huzuriga olib kelingan ko'zi ko'r bo'lib qolgan Ibrohim otaliq kimga qarata: «*Eskildan yolg'iz siz qolibsiz. Rahmatlik akalaringiz o'lgan ekanlar*», – deydi?

A) Davlatga

B) Ulfatga

C) Doniyolbiyga

D) Yo'ldoshga

26. Fitratning «Abulfayzxon» dramasida Abulfayzxon Farhod otaliq haqida: «*Kimni tuproqdan ko'tarib*

kursiga chiqarsak, tezgina boshimizga chiqmoqchi bo'ladi, – deganda unga: «*Xoqoni olam! Ularni yana tuproqqa qaytarmoq sizning qo'lingizdadir*», – deydi?

- A) Ulfat B) Davlat
C) Qozi Nizom D) Mir Vafo

27. «*Musulmon kishida nafrat emas, muhabbat kuchliroq bo'ladi*». Ushbu fikr qaysi asarda uchraydi?

- A) «Hisomiddin al-Yog'iy»
B) «Qorako'z majnun»
C) «Ko'k eshik»
D) «Beozor qushning qarg'ishi»

28. *Qancha baland uchsa hamki chumchuq qush,*

Uyasida o'rganganni o'qirmish.

Ushbu fikr «Muqanna» dramasi-ning qaysi qahramoni nutqidan olingan?

- A) Guloyin B) Gulobod
C) Otash D) Fero'z

29. «Zaharli hayot» dramasi-
Mahmudxon: «...*bir qora chaqa, balki
manga zahar, o'lim, aza*», – deganda
nimani nazarda tutadi?

- A) otasining orzu-umidini
B) ma'rifatsizlikni
C) johillikni
D) bemehrlikni

30. «O'ris bolaning oyisi» (O'.Hoshimov)
hikoyasida Zebi xolaning urushdan
qaytmagan o'g'li ...

- A) Kimsan B) O'sar
C) Vali D) Toy

31. Hamzaning «Zaharli hayot...»
asardagi Maryamxonim atasining kasbi ...

- A) Temirchi B) Dehqon
C) Bo'zchi D) Kosib

32. «Zaharli hayot...» dramasi-
qizlarimiz, ayollarimiz qanday nom bilan
atalgan?

- A) onalarimiz B) hamshiralarni
C) ayollarimiz D) qizlarimiz

33. «*Qaldirg'och bexosiyat
xonadonlarga uya qurmaydi*», «*Be-
ozor qushning qarg'ishi*» hikoyasida ustoz
bu fikr kim tomonidan aytilgan?

- A) Qadriyaning onasi
B) Qadriyaning otasi
C) Qadriya
D) Fozilbek

34. Zulfyaning «Xotiram siniqlari»
dostonida «*portlovchi dud bilan
to'ldirilgan xum, portlashin kutun-
dim soniya sayin*» deb nima nazarda
tutilgan?

- A) sabrni B) yuzni
C) boshni D) ruhni

35. Qaysi ijodkor Istanbul universiteti-
da tahsil olgan, ma'lum vaqt Hindistonda
o'qituvchilik qilgan, o'zbekcha, forscha,
ozaracha tillarda ijod etgan?

- A) Behbudiy B) Hamza
C) So'fizoda D) Fitrat

36. *Hukmi oliy bilan etmish
namoyon*

«*Kuch bu – adolatda*» degan
so'zlarin.

*Qon to'kmish Jahongir goho
beomon*

Yovlari tikmasdan qonli ko'zlarin.
Ushbu parcha qaysi asardan olin-
gan?

- A) Abdulla Oripov «Genetika»
B) G'afur G'ulom «Alisher»
C) Abdulla Oripov «Sohibqiron»
D) Erkin Vohidov «O'zbekim»

VARIANT № 37 (III kurs litsey adabiyoti)

1. «*Tillari bulbulcha, kimki yaxshi desa shuncha, ikki yuzi ochilgan gulcha, bellari xipcha, o'zi uluv oyimcha*». Ushbu ta'rif xalq doslonlaridagi qaysi suluvniki?

- A) Oftoboyim B) Hurayim
C) Momogul D) Ximcha

2. Zardushtiylilik dini asoschisi Zardusht ko'hna Xorazmning qaysi qavmiga mansub bo'lgan?

- A) Spitama
B) Mazda
C) Xvayrezm

D) qaysi qavmdanligi noma'lum

3. «Al-usul al-ashara» kitobi muallifi kim?

- A) Abdurahmon Jomiy
B) Najmiddin Kubro
C) Jaloliddin Rumiy
D) Pahlavon Mahmud

4. «*To'nyuquq turk zodagonlarining Tabg'ach imperatori saroyida garov sifatida ushlab turilgan o'g'illaridan biri edi. Bundaylarga ular xitoycha nom berar, xitoycha o'qitar va xitoyparastlik ruhida tarbiya qilar edilar. To'nyuquqning xitoycha nomi Yuanchjen ham xitoy parastlik sabab qo'yilgan. Yuanchjen «To'nyuquq» so'zining aynan tarjimasini bo'lib, «to'ng'ich javhar» degan ma'noni bildiradi*». Ushbu ta'rif qaysi asardan olingan?

- A) Q. Karimov «Qadimgi turkiy til»
B) N. Rahmonov «Turk xoqonligi»
C) A. Qayumov «Qadimiyat obidalari»
D) N. Rahmonov «Qabrtosh qo'shiqlari»

5. «Avesto»ning qaysi qismida devlar, zulm kuchlariga qarshi qonunlar majmuasi, turli mavzulardagi asarlardan parchalar yig'ilgan?

- A) gohlar B) yashtlar
C) vendidod D) visparad

6. «To'nyuquq» bitiktoshida O'g'uzga qarshi necha marta urush qilingani haqida xabar berilgan?

- A) 17 marta B) 7 marta
C) 5 marta D) 12 marta

7. «*Qolganda menga o'zni chunon ayladi jallod,*

Lutfini raqiblarga ayon ayladi jallod».

Misralar muallifi kim?

- A) Navoiy B) Nodira
C) Uvaysiy D) Rumiy

8. «Boy ila xizmatchi» dramasiidagi ellikboshi kim?

- A) Qodirqul B) Hasan
C) Husan D) Haydarali

9. «*Nafsim meni yo'dan urib xor ayladi,*

Termultirib xaloyiqg'a zor ayladi».

Misralar muallifi kim?

- A) Yassaviy B) Yugnakiy
C) Y.X. Hojib D) Navoiy

10. «*Ay tun, qorong'u tun, sahar bo'lg'aysen,*

Bu dardli dilimga samar bo'lg'aysen.

Ay subh, otlanib kelarsan oyo

Maqsudi dilim sari xabar bo'lg'aysen».

Ushbu ruboiy muallifi kim?

- A) Rumiy
B) Navoiy
C) Najmiddin Kubro
D) Pahlavon Mahmud

11. «*Sulton Abulqosim Bobur so'zamol va hunarparast podshoh edi. U ba'zi paytlarda ulug'*

amir bitgan turkiycha, forsiycha she'rlarini mutolaa qilar, ta'bining qudrati va sharofatli so'zlarining shirinligidan hayratlanar, taajjubga tushar, ziyrakligi, muloyimligi uchun ofarinlar o'qir edi». Navoiy haqidagi ushbu fikrlar kimning qaysi asaridan keltirilgan?

A) Nizomiy Aruziy Samarqandiy «Majma un-navodir»

B) Davlatshoh Samarqandiy «Tazkirat ush-shuaro»

C) Xondamir «Makorim ul-axloq»

D) Husayn Voiz Koshifiy «Badoye ul-vaqoye»

12. Navoiy yashagan davrda shoir bo'lishni istagan kishining o'zidan oldin o'tganlar ijodidan yigirma ming bayt, zamonadosh shoirlar ijodidan o'n ming bayt she'rni yod olishi kerakligi kimning asarida yozilgan?

A) Nizomiy Aruziy Samarqandiy «Majma un-navodir»

B) Davlatshoh Samarqandiy «Tazkirat ush-shuaro»

C) Xondamir «Makorim ul-axloq»

D) Husayn Voiz Koshifiy «Badoye ul-vaqoye»

13. Qaysi olim kishi ruhiyati, ruhiy xislatlarini chuqur tahlil qilgan holda insonning nozik holatlarini, ruhiy kechinmalarini puxta o'rgangach inson ruhi ko'zga ko'rinmas latif markazlardan iborat etganini kashf etgan, ya'ni «latoyif nazariyasi»ni ishlab chiqqan?

A) Rumi

B) Yassaviy

C) Najmiddin Kubro

D) Pahlavon Mahmud

14. «*Otam frontda ekanida onam qishloq kengashida kotiba bo'lib ishlar, qiyinchilik bilan kun kechirar edik. Jo'xori poyasini shimib tilimni qonatganim, bolalarga*

qo'shilib kunjara yeganim uchun onam yuzimga shapaloq urgan va o'zi kechgacha yig'laganim unutmayman». Ushbu parcha kimning tarjimai holidan olingan?

A) Chingiz Aytmatov

B) Erkin Vohidov

C) Abdulla Oripov

D) O'tkir Hoshimov

15. «*Dunyoda odamlarni yaxshi ko'rishdan ham kattaroq bost yo'q*», – degan so'zlar qaysi asarda bor?

A) «Bahor qaytmaydi»

B) «Ruhlar isyoni»

C) «Shaytanat»

D) «Qiyomat»

16. «*Bolaligimni eslasam, iltiq yoz kechalari ko'z oldimga keladi*», – degan so'zlar bilan boshlanuvchi asar qaysi?

A) «Bahor qaytmaydi»

B) «Dunyoning ishlari»

C) «Shaytanat»

D) «Alvido, bolalik»

17. «*O'g'rilig-u fahshni ko'rib jim yurarkan odamlar,*

O'z do'stiga kulib turib tig' urarkan odamlar».

Ushbu misralar qaysi asardan olingan?

A) «Birinchi muhabbatim»

B) «Muhabbat»

C) «Jayron»

D) «Ruhlar isyoni»

18. Tohir Malikning detektiv asarlari nomi qaysi qatorda keltirilgan?

A) «Chorrahada qolgan odamlar», «Falak»

B) «Charxpalak», «Zaharli g'ubor»

C) «Bir ko'cha, bir kecha», «So'nggi o'q»

D) «Somon yo'li elchilari», «Shaytanat»

19. «Alvido, bolalik» qissasida otasi ketib qolgan, onasi bilan turadigan qizning ismi ...

A) Manzura B) Mastura

C) Madina D) Maftuna

20. «Yuraklarda yurmagini, oh, oldindan bilgan qush,

Har o'zbekning yuragini o'ziniki qilgan qush».

Ushbu misralar kimniki?

A) Abdulla Oripov

B) Muhammad Yusuf

C) Halima Xudoyberdiyeva

D) Erkin Vohidov

21. *Muhabbat, ey go'zal iztirob,*

Ey ko'hna dard, ey ko'hna tuyg'u.

Ko'kragingma qo'lingni tirab

Yuragimni to'kib qo'yding-ku.

Ushbu she'r muallifini toping.

A) Abdulla Oripov

B) Muhammad Yusuf

C) Halima Xudoyberdiyeva

D) Erkin Vohidov

22. Qaysi shoir ijodida «*Mening shunday g'amlarim borki, ular tuyaning ustiga ortilsa, tuya ipdek ozib ketadi va ignaning teshigidan o'tadigan holga keladi-yu, kofir jahannamdan chiqadi*» degan misralar bor?

A) Fuzuliy

B) Navoiy

C) Rumiy

D) Yassaviy

23. Bir xil janrda yozilgan asarlarni toping.

A) «Oq sukunat», «Momo yer»

B) «Temir tovon», «Jamila»

C) «Martin Iden», «Qiyomat»

D) «Oq kema», «Sovuq bolalari»

24. «...*umid achchiq haqiqat bilan hisoblashishni istamasdi*».

Ushbu parcha qaysi asardan olingan?

A) «Jamila»

B) «Alvido, bolalik»

C) «Bahor qaytmaydi»

D) «Hayotga muhabbat»

25. «Jamila» qissasida kimga: «...*u qalbida yuksak insoniy muhabbat tug'yon urgan bir inson edi*», – deya ta'rif berilgan?

A) Doniyorga

B) Jamilaga

C) Sodiqqa

D) Usmonga

26. Hamza o'zining pedagogik faoliyatini qachon va qayerda maktab ochib bolalarni o'qitishdan boshladi?

A) 1910-yili Qo'qonda

B) 1910-yili Marg'ilonda

C) 1910-yili Toshkentning Qashqar mahallasida

D) 1912-yili Marg'ilonda

27. Zardushtiylik dinining ramzi nima?

A) suv

B) olov

C) tuproq

D) havo

28. Qaysi qatorda ishqiy-sarguzasht doston nomi berilmagan?

A) «Go'ro'g'li»

B) «Ravshan»

C) «Oshiq G'arb va Shohsanam»

D) «Rustamxon»

29. Jaloliddin Rumiyning «Devoni kabir» (Ulug' devon)ida qanday janrdagi she'rlari jamlangan?

A) g'azal, ruboiy

B) g'azal, masnaviy

C) g'azal, ruboiy, qit'a

D) g'azal, masnaviy, ruboiy

30. *Sendanmu chu bezor bo'layin? Yo'q, yo'q, yo'q!*

Bir boshqasiga yor bo'layin?

Yo'q, yo'q, yo'q!

To bog'i visolingda faqat gul ko'rdim,

Guldin kechibon xor bo'layin?

Yo'q, yo'q, yo'q!

Ushbu ruboiy muallifi kim?

A) Rumiy

B) Navoiy

C) Najmiddin Kubro

D) Pahlavon Mahmud

31. Yori va farzandini izlab qalandar qiyofasida yurt kezgan qahramonlar qaysi dostonlarda uchraydi?

- A) «Kuntug'mish», «Ravshan»
- B) «Kuntug'mish», «Alpomish»
- C) «Kuntug'mish», «Rustamxon»
- D) «Kuntug'mish», «Rustamxon», «Ravshan»

32. «Rustamxon» dostonida Qurudim mamlakatiga safarni ixtiyor qilgan Sultonxon amalini, davlatini hech kimga ishonmay, taxtini kimga topshirib ketsa bo'lishini kimlardan so'raydi?

- A) vazirlardan
- B) saroy A'yonlaridan
- C) xotinlaridan
- D) qozikalonlardan

33. «Avesto»da eng ulug' inson sifatida kimlar e'tirof etilgan?

- A) dehqon, hunarmand, chorvador
- B) dehqon va chorvador
- C) koinlar
- D) dehqonlar

34. «Feruzaxonim» komediyasida kim?

- A) Fitrat
- B) Shuhrat
- C) Mirmuhsin
- D) Hamza

35. «Avesto»da aytilgan durvandi kim?

- A) Ahraman dev
- B) qabih niyatli kishi
- C) ezgu niyatli kishi
- D) yalqov kishi

36. *Har lahza bu mardonu farzona ko'ngil,*

Yongay sening ishqing tuka jonona ko'ngil,

Bir lahza muhabbat mayini tark etsam,

To'lgan shu jigar qoniga paymun ko'ngil. Ushbu ruboiy muallifi kim?

- A) Rumiy
- B) Navoiy
- C) Najmiddin Kubro
- D) Pahlavon Mahmud

VARIANT № 38 (Kollej darsligidan)

1. «Rustamxon» dostonida kimga: «*Maloyik suratli, gul yuzli dilbar*», – deya ta'rif berilgan?

- A) Huroyim
- B) Ximcha
- C) Oftoboyim
- D) Mastongul

2. «*Rustam otasini chopibdi*» degan

Lanqa gapni, qo'zim, o'zingga olma.

Ushbu parchada qo'llangan «*lanqa*» so'zining ma'nosini toping.

- A) qisqa
- B) ta'na
- C) bema'ni
- D) noto'g'ri

3. «*G'am o'z uyingda*» maqoli qaysi asarda uchraydi?

- A) «Avesto»
- B) «Al-adab val-mufrad»

C) «Bahor qaytmaydi»

D) O'rxun-Enasoy obidalarida

4. «*Ishq dardi g'arib tanimdagi jon bo'lg'ay,*

Dard cheksa kishi axiyri inson bo'lg'ay.»

Misralar qaysi ijodkor qalamiga mansub?

- A) Jaloliddin Rumiy
- B) Najmiddin Kubro
- C) Rudakiy
- D) Ahmad Yassaviy

5. «Avesto»ning qolgan qismi qaysi sulola davrida qayta tiklanib tartibga solingan?

- A) somoniylar
- B) ahamoniylar
- C) kayoniylar
- D) sosoniylar

6. «Avesto»ning qaysi qismi Zardusht fikrlari va ibodat payti ijro etiladigan ritmlardan iborat?

- A) gohlar B) yashtlar
C) vendidod D) visparad

7. «*Oriq va semiz buqani birov tezragidan bilsa, birov semiz buqani oriq buqadan ajrata olmas o'mish*». Ushbu fikr qaysi bitiktoshdan olingan?

- A) Bumin xoqon
B) Istami xoqon
C) Bilga xoqon
D) To'nyuquq

8. «To'nyuquq» bitiktoshida tilga olingan «*Inju o'g'uz*» qaysi daryoning qadimiy nomi?

- A) Sirdaryo B) Amudaryo
C) Zarafshon D) Qoradaryo

9. Hamzaning «Boy ila xizmatchi» dramasi Jamila onasining ismi ...

- A) Gulbahor B) Sifat buvi
C) Rahima xola D) Hoji buvi

10. Hamzaning «Boy ila xizmatchi» dramasi nechanchi yili yaratilgan?

- A) 1918-yili B) 1917-yili
C) 1919-yili D) 1920-yili

11. Ikkinchi turk xoqonligiga kim asos solgan?

- A) Bumin xoqon
B) Istami xoqon
C) Eitarish xoqon
D) Bilga xoqon

12. Movarounnahrda birinchi bo'lib hadis to'plamini jamlagan muhaddis kim?

- A) Muhammad Buxoriy
B) Ismoil Buxoriy
C) Abdulloh Muborak al-Marvaziy
D) At-Termiziy

13. «*Haqiqat – qalbdan. Qalb esa Olohning mulkidir*». Ushbu fikrlar kimga tegishli?

- A) Yassaviy B) Yugnakiy
C) Y.X.Hojib D) Navoiy

14. Ruboiylarining birida odamzodning ko'nglini quvontirish uchun lola-yu nargislarni hadya etgan xok – tuproqni parivash deb atagan shoir kim?

- A) Rumiy
B) Navoiy
C) Najmiddin Kubro
D) Pahlavon Mahmud

15. *Ey bosh, sabab senda, sabab senda, sabab,*

Ey tan, ajab senda, ajab senda, ajab,

Ey dil, talab senda, talab senda, talab,

Ey jon, tarab senda, tarab senda, tarab.

Ushbu ruboiy muallifi kim?

- A) Rumiy
B) Navoiy
C) Najmiddin Kubro
D) Pahlavon Mahmud

16. *Ey bosh, sabab senda, sabab senda, sabab,*

Ey tan, ajab senda, ajab senda, ajab,

Ey dil, talab senda, talab senda, talab,

Ey jon, tarab senda, tarab senda, tarab.

Ushbu ruboiyda qo'llangan «tarab» so'zining ma'nosini toping.

- A) ajoyib B) xumorik
C) shodlik D) g'am, alam

17. Navoiy qaysi asarida yigittlik yillarida o'zi sevgan shoirlarning «shirin ash'ori va rangin abyotidin» ellik mingdan ortiq baytni yod bilganini qayd etgan?

- A) «Mezon ul-avzon»
B) «Majolis un-nafois»
C) «Nasoyim ul-muhabbat»
D) «Muhokamat ul-lug'atayn»

18. Alisher Navoiy 18 – 19 yoshlarida kim bilan tanishadi?

- A) Abdurahmon Jomiy bilan

- B) Abulqosim Bobur bilan
 C) Hasan Ardasher bilan
 D) Pahlavon Muhammad bilan
19. Jaloliddin Rumiyning qaysi asari asosida o'nlab to'plamlar, arab, fors, turk tillarida yuzlab jild tahlil va talqinlar bitilgan?
 A) «Al-usul val-ashara»
 B) «Ichindagi ichindadir»
 C) «Devoni kabir»
 D) «Masnaviy»
20. «Boy ila xizmatchi» dramasi Xonzoda Jamilaga boyni zaharlash uchun nima kiritishga va'da beradi?
 A) choy B) ayron
 C) sharob D) mastava
21. «Qalbingga quloq sol» qissasi muallifi kim?
 A) Chingiz Aytmatov
 B) Tohir Malik
 C) Mirmuhsin
 D) O'tkir Hoshimov
22. «Tuni bilan yig'labdi bulbul G'uncha hajri dog'ida. Ko'z yoshi shabnam bo'lib Qolmish uning yaprog'ida». Misralar kimga tegishli?
 A) Erkin Vohidov
 B) Abdulla Oripov
 C) Muhammad Yusuf
 D) Oybek
23. E.Vohidovning 2000-yili ellik yillik ijod mahsuli saralab tuzilgan 4 jildlik kitobi ichidan o'smirlik va yoshlik asarlari jamlangan she'riy to'plamni aniqlang.
 A) «Ishq savdosi»
 B) «She'r dunyosi»
 C) «Umr daryosi»
 D) «Ko'ngil nidosi»
24. O'tkir Hoshimovning birinchi hikoyasi ...
 A) «To'rt maktub»
 B) «Sovg'a»
 C) «Qarz»
 D) «Iltijo»

25. «Har gal o'z qalbi chiqishi bilan ... onamga taqdim etgan» satrlar qaysi qahramon tomonidan olingan?
 A) Chingiz Aytmatov
 B) Erkin Vohidov
 C) Abdulla Oripov
 D) O'tkir Hoshimov
26. «Tug'ilgandan so'ng ozod bo'lib qalsam ... qaysi shoir qalamiga mansub?
 A) Nazrul Iblom
 B) Erkin Vohidov
 C) Abdulla Oripov
 D) Cho'lpon
27. «Jaholat haqiqat ... xalqning johilligi va naushig'i ... bo'ladi?»
 A) shoir (I) Nafis
 C) olim (II) Mirmuhsin
28. Taniqli o'zbek adibi va ... Mirzakalon Ismolliyning pyesi kimga ijodkor kim?
 A) Mirkarim Oslim
 B) Tohir Malik
 C) Mirmuhsin
 D) O'tkir Hoshimov
29. «Ayri ham tushcham ... qalb bilan, iymon bilan ... qaysi she'rdan olingan?
 A) «Muhabbat»
 B) «Birinchi muhabbatim»
 C) «Jayron»
 D) «Sen bahorni sog'innadimgu»
30. «Ota-onasi injoni ... o'zi-yu singlisi. Gazetaga ... yozadi. Nima istasa ... erishadi». Bu ta'rif «Alvido, ... qissasining qaysi qahramoni haqida?
 A) Asror B) Turob
 C) Zoir D) Qamuriddin
31. *Sen men uchun bir ... eding.*

*Yaxshi bor yo yaxshi qol deding,
Qushday yengil ruhim bor edi,
Qiyar bo'lsang qiyab
...ding-ku.*

Muhabbat haqidagi ushbu misralar muallifi ...

- A) Abdulla Oripov
- B) Muhammad Yusuf
- C) Halima Xudoyberdiyeva
- D) Erkin Vohidov

32. «Alvido, bolalik» qissasidagi daniyot o'qituvchisining ismi ...

- A) Shomil aka
- B) Safar aka
- C) Surat aka
- D) Samad aka

33. «Anis ul-qalb» asari muallifini toping.

- A) Fuzuliy
- B) Navoiy
- C) Rumiy
- D) Yassaviy

34. Jek London qaysi romanlarida burjua jamiyatini qattiq tanqid ostiga oladi?

- 1) «Temir tovon»; 2) «Martin Iden»; 3) «Oq sukunat».
- A) 1, 2
- B) 1, 3
- C) 2, 3
- D) 1

35. Chingiz Aytmatov nomini jahonga mashhur qilgan asari qaysi?

- A) «Bo'tako'z»
- B) «Qiyomat»
- C) «Jamila»
- D) «Asrga tatigulik kun»

36. «Rustamxon» dostonida Oftoboyim Rustamxonni birinchi marta ko'rganida unga qanday murojaat etadi?

- A) arslonim
- B) begimjon
- C) mard yigit
- D) shunqorim

VARIANT № 39 (Kollej darsligidan)

1. «Jamila» qissasida kimga: «...u ham chavandoz bo'lgan, bir kuni yaylovdagi chorvadorlar to'yi munosabati bilan o'tkazilgan poygada Jamilaga yetolmay qolgan ekan. Shundan so'ng izza bo'lib Jamilani olib qochib ketgan», - deya ta'rif beriladi?

- A) Doniyor
- B) Sodiq
- C) Usmon
- D) Safar

2. «Rustamxon» dostonida Oqtosh viloyatida nechta maston bor edi?

- A) 400 ta
- B) 300 ta
- C) 160 ta
- D) 360 ta

3. Turk xoqonligida kuchli va jasur urug'boshi Ashinning o'g'li kim bo'lgan?

- A) Bumin xoqon
- B) Eltarish xoqon
- C) Istami xoqon
- D) Kultegin

4. Jaloliddin Rumiy olti yoshida tomda o'rtoqlari bilan o'ynab yurganda osmonga

sakrab ko'zdan g'oyib bo'ladi. Bu voqea haqidagi ma'lumot kimning asarida uchraydi?

- A) Navoiy «Nasoyim ul-muhabbat»
- B) Navoiy «Majolis un-nafois»
- C) Jomiy «Nafahot ul-uns»
- D) Davlatshoh Samarqandiy «Tazkirat ush-shuaro»

5. «Avesto»da zardushtiylik dinining yaratuvchisi, xalq yakka-yu yagona xudo sifatida tan olgan yorug'lik va farovonlik ilohi, rostg'oylik va poklikni himoya qiluvchi timsol ...

- A) Mitra
- B) Varaxran
- C) Axura Mazda
- D) Andra Manun

6. «Rustamxon» dostonida Rustam Bujulda qancha vaqt podsho bo'ladi?

- A) 20 kun
- B) 3 kun
- C) 40 kun
- D) 7 kun

7. «Ruxing uzra ikki gisuyi shabranging tutoshubdir Ki, bir ganj ustida go'yo ikki ajdar taloshubdin».

Misralar qaysi ijodkor qalamiga mansub?

- A) Navoiy B) Nodira
C) Uvaysiy D) Rumiyy

8. «Boy ila xizmatchi» dramasida Solihboy xizmarkori G'ofirdan uning xotini Jamilani tortib olish uchun qanday chora ko'radi?

A) isyonda qatnashganlikda ayblab Sibirga surgun qildiradi

B) o'g'irlikda ayblab qamatadi, Sibirga surgun qildiradi

C) qarzini vaqtda to'lay olmagan uchun qamatadi

D) qarzlarini ikki hissa oshiradi

9. «Avesto» asarini kim o'zbek tiliga tarjima qilgan?

- A) Qayum Karimov
B) Aziz Qayumov
C) Nasimxon Rahmonov
D) Asqar Mahkam

10. Imom Buxoriy qaysi muhaddis olim bilan qizg'in bahs-munozaralar olib borgan?

- A) Muhammad Buxoriy
B) Abdulloh ad-Dorimiy
C) Abdulloh Muborak al-Marvaziy
D) At-Termiziy

11. *Ey dil, diyonatda ajab rasvosen,*

Insof bila ayt, ishqqa nechun oshnosen?

Ishq otashi tez erur, sendek su emas,

Tuproq chu boshinggaki yetar, bilgosen.

Ushbu ruboiy muallifi kim?

- A) Rumiyy
B) Navoiy
C) Najmiddin Kubro
D) Pahlavon Mahmud

12. Jaloliddin Rumiyy she'rlarini kim o'zbek tiliga tarjima qilgan?

- A) Jumaniyoz Jabborov
B) Jamol Kamol
C) Islom Shomuhammedov
D) Uyg'un

13. Navoiyga Samarqandda moddiy va ma'naviy yordam bergan shahar hokimi Ahmad Hojibek qaynday taxallul bilan she'rlar bitgan?

- A) Vafoiy B) Ahmadiy
C) Binoiy D) Husayniy

14. *Ey oy, agar samoda porloq nурсen,*

Yorim yuzicha ravshan emas, benursen.

Ey nargis, agarchi toza-yu maxmursen,

Yorim ko'zicha xumor emas, ma'zursen.

Ushbu ruboiy muallifi kim?

- A) Rumiyy
B) Navoiy
C) Najmiddin Kubro
D) Pahlavon Mahmud

15. Navoiy 1495 – 1496-yillarda yaratgan asar ...

- A) «Lison ut-tayr»
B) «Majolis un-nafois»
C) «Nasoyim ul-muhabbat»
D) «Chor devon»

16. Ahmad Yassaviy necha yoshida birinchi ma'naviy ustozi Arslonbob bilan uchrashadi?

- A) olti yoshida
B) yetti yoshida
C) o'n yoshida
D) o'n besh yoshida

17. Hamza o'zining qaysi dramalari bilan tragediya va komediya janriga asos soldi?

- 1) «Zaharli hayot yoxud ishq qurbonlari»; 2) «Istibdod qurbonlari»; 3) «Maysaraning ishi».

A) 1, 2 B) 1, 3
C) 2, 3 D) 1, 2, 3
18. «Boy ila xizmatchi» dramasi da boy Jamilani olish uchun amaldorlarga juda ko'p pul sarflaydi. Uning aytishicha, bitta hokim to'raning o'ziga qancha pul ketgan edi?

- A) ming so'lkavoy
B) besh yuz so'lkavoy
C) ikki yuz so'lkavoy
D) ikki ming so'lkavoy

19. E.Vohidovning 2000-yili ellik yillik ijod mahsuli saralab tuzilgan 4 jildlik kitobi ichidan o'rta yoshda bitilgan asarlari jamlangan she'riy to'plamini aniqlang.

- A) «Ishq savdosi»
B) «She'r dunyosi»
C) «Umr daryosi» D) «Ko'ngil nidosi»
20. O'tkir Hoshimovning hajviy qissasi ...

- A) «Bahor qaytmaydi»
B) «Odamlar nima derkin»
C) «Shamollar esaveradi»
D) «Ikki karra ikki besh»

21. O'.Hoshimovning bobosi Abulqosimxon eshonning Toshkentda hukm surgan vabo kasalini o'z o'limi bilan birga olib ketib butun xalqni ofatdan qutqargani haqida kim «Turkiston viloyatining gazetisi»dagi bir maqolasida hayratlanib yozgan?

- A) Furqat B) Behbudiy
C) Ostromov D) Avloniy

22. Tohir Malikning qaysi asari rus tiliga tarjima qilinib, Moskvada va boshqa respublikalarda chop etildi?

- A) «Shaytanat»
B) «Falak»
C) «Charxpalak»
D) «So'nggi o'q»

23. «Kechdi qancha intizor chog'lar,

Vasling menga bo'lmadi nasib». Misralar qaysi she'rdan olingan?

- A) «Muhabbat»
B) «Birinchi muhabbatim»

C) «Jayron»

D) «Sen bahomi sog'inmadingmi?»

24. Muhammad Yusufning qaysi she'ri har bir bandiga «*Kechagi yoshligim ertakmi endi?*» misralari naqarat qilib olingan?

- A) «Jayron»
B) «Muhabbat»
C) «Surat»
D) «Yangi yil kechasi»

25. «Matla ul-e'tiqod» asari muallifi kim?

- A) Fuzuliy B) Navoiy
C) Rumi D) Yassaviy

26. Asarlarida xalq ommasining o'z huquqlari uchun kurashini aks ettirgan, yoshligidayoq hayotning bor mashaqqatlarini boshidan kechirgan yozuvchi kim?

- A) Jek London
B) Chingiz Aytmatov
C) Abdulla Qahhor
D) Janni Rodari

27. «Jamila» qissasi qachon yaratilgan?

- A) 1958-yili B) 1968-yili
C) 1965-yili D) 1956-yili

28. «... qo'rquv – hayotda uchrashi mumkin bo'lgan kurashlarning eng shiddatlisi»ni qaysi asar qahramoni yengib o'tgan edi?

- A) «Jamila»
B) «Alvido, bolalik»
C) «Bahor qaytmaydi»
D) «Hayotga muhabbat»

29. «Rustamxon» dostonida Rustamxon onasi bilan qayerda qo'nim topdi?

- A) Oqrabotda
B) Bujul shahrida
C) Bahra tog'ida
D) Hukumu tog'ida

30. Zardusht haqida hikoya qiluvchi «Avesto fayzlari» kitobi muallifi kim?

- A) Homidjon Homidiy
B) Nasimxon Rahmonov

- C) Aziz Qayumov
D) Asqar Mahkam
31. «Avesto»da ashavan, ya'ni rostgo'y kishining o'limidan so'ng qilgan yaxshiliklari nima ko'rinishida namoyon bo'ladi?
A) bulut B) gul
C) yo'lbars D) g'ozal qiz
32. Al-Buxoriy gacha Movarounnahrda nechta olim hadis ilmi bilan shug'ullangan?
A) 7 ta B) 8 ta
C) 10 ta D) 11 ta
33. «Nafsing seni oxir damda gado qilg'ay,
Din uyini g'orat qilib, ado qilg'ay.
Misralar muallifi kim?
A) Yassaviy B) Yugnakiy
C) Y.X.Hojib D) Navoiy
34. Qaysi asarni avlodlar «Forsiy Qur'on» deb atashgan?
A) «Al usul val-ashara»
B) «Masnaviy»
- C) «Devoni kabir»
D) «Devoni hikmat»
35. «Rustamxon» dostonida Huroyimdan g'azablangan Sultonxon unga nisbatan qanday jazo qo'llashga farmon beradi?
A) toj-u taxtdan mahrum qilishga
B) dorga osishga
C) qo'l-oyog'ini bog'lagan holda sahroga tashlashga
D) zindonga tashlashga
36. *Ey do'sti azizlarim, judolik etmang,
Ko'p hoy-u havas birla xatolik etmang.
Bir jumlada so'zlar kabi mardona turing,
Amr o'ldi vafoki, bevafoqlik etmang.*
Ushbu ruboiy muallifi kim?
A) Rumi
B) Navoiy
C) Najmiddin Kubro
D) Pahlavon Mahmud

VARIANT № 40 (Kollej darsligi)

1. Navoiy tomonidan bunyod etilgan qiroatxona nomini toping.
A) Xalosiya B) Ixlosiya
C) Shifo'iya D) Dor ul-huffoz
2. «Kvazarlar» qissasi muallifi kim?
A) Chingiz Aytmatov
B) Tohir Malik
C) Mirmuhsin
D) O'tkir Hoshimov
3. Erkin Vohidov ijodi haqida kim: «Ona tilimizdagi ipakdek mayin, kamalakdek rang-barang, g'oyat nozik lutf, beozor qochirimlar, goh hazin, goh samimiy tabassum uyg'otuvchi tashbehlar, o'tkir xulosalar – bular bari ulkan shoirimiz qalamiga mansub betakror fazilat-lardin», – degan?
A) Abdulla Qahhor
B) Said Ahmad
C) Abdulla Oripov
D) O'tkir Hoshimov
4. «Rustamxon» dostonida ikki kundosh Huroyimga yomonlik qilish maqsadida g'aznadan qancha tilla olib Momogul mastonga berishadi?
A) bir qop tilla B) ikki qop tilla
C) uch qop tilla D) to'rt qop tilla
5. «*Bu nimaga sertaraddud bo'lib yuribdi*», – deb Huroyim qarasa, Sultonxonni iyartib kelyapti. «Rustamxon» dostonidan olingan ushbu parchada qo'llangan «iyartib» so'zining ma'nosini toping.

- A) ergashtirib B) yugurtirib
C) shoshirib D) quvib
6. «Avesto»ning qaysi qismida ibodat matnlari va yo'sinlari berilgan?
A) gohlar B) yashtlar
C) vendidod D) visparad
7. «Bo'yla bag'a tarxon» unvoniga ega bo'lgan qahramon kim?
A) Bumin xoqon B) Istami xoqon
C) Bilga xoqon D) To'nyuquq
8. Uvaysiyning otasi Siddiq qanday taxallus bilan o'zbekcha va tojikcha she'rlar bitgan?
A) Hotib B) Akmal
C) Nodim D) Hofiz
9. «Boy ila xizmatchi» dramasi dagi mingboshining ismi ...
A) Qodirqul B) Hasan
C) Husan D) Haydarali
10. Qaysi asar Movarounnahr, Xuroson va Eron xalqlarining miloddan bir necha asr oldingi tarixi, geografiyasi, dehqonchilik, bog'dorchilik, maktab, madrasa, xususiy ta'lim tarixini o'rganishda qimmatli manba?
A) «Qutadg'u bilig»
B) «Avesto»
C) «Devonu lug'otit turk»
D) «Qisasi Rabg'uziy»
11. «Gunohingga tavba qilib, yig'lab yurgil,
Ketarmen deb ko'rub, sen ham ibrat olg'il».
Ushbu bayt muallifini toping.
A) Yassaviy B) Yugnakiy
C) Y.X.Hojib D) Navoiy
12. Najmiddin Kubro haqida bitilgan «Alarg'a kubro ondin laqab bo'ldiki, har kim bila munozara va mubohasa qilsalar ermish, ul kishi g'olib bo'lurlar ermish» fikrlari kimga tegishi?
A) Jomiy B) Navoiy
C) Bobur D) Koshifiy
13. Navoiyning adabiyot nazariyasiga oid «Mezon ul-avzon» asari qachon yaratilgan?
A) 1491-yili B) 1492-yili
C) 1495-yili D) 1496-yili
14. Qaysi asarning yagona nizomi erkinlik, fikr, ruh erkinligi, holat-kayfiyat erkinligidir?
A) «Al-usul val-ashara»
B) «Devoni hikmat»
C) «Devoni kabir»
D) «Masnaviy»
15. «Qanday yaxshi bo'ldiya! Zaharli ilon chuchuk tillarini qaltiratib menga marhamat qildi». «Boy ila xizmatchi» dramasi dan olingan ushbu parchada Jamila «zaharli ilon» deganda kimni nazarda tutgan?
A) Sifat buvini B) Gulbahomi
C) Xonzodani D) Poshshaoyimni
16. Navoiyning «Majolis un-nafois» tazkiri asar nechanchi yili yaratilgan?
A) 1491-yili B) 1492-yili
C) 1495-yili D) 1496-yili
17. Qaysi asar tarkibida «Jaholat haqidagi rivoyat» keltiriladi?
A) «Bahor qaytmaydi»
B) «Ruhlar isyoni»
C) «Shaytanat»
D) «Qiyomat»
18. Qaysi asar qahramonining onasi o'g'lining diplom yoqlashidan bir hafta oldin vafot etgan?
A) «Bahor qaytmaydi»
B) «Alvido, bolalik»
C) «Shaytanat»
D) «Chinor»
19. Qaysi asardan «hech kim jinoyatchi bo'lib tug'ilmaydi, bolani atrof-muhit, jamiyatdagi turli illatlar jinoyatchiga aylantiradi» degan xulosa chiqadi?
A) «Bahor qaytmaydi»
B) «Ruhlar isyoni»

C) «Shaytanat»
D) «Alvido, bolalik»
20. «*Mard so'zidan, yo'lbars izidan burilmaydi*» degan xalq maqoli qaysi asarda qo'llangan?

- A) «Ravshan» dostonida
B) «Kuntug'mish» dostonida
C) «Rustamxon» dostonida
D) «Alpomish» dostonida

21. *Jonim berayin, ol uni, jondin kechma, Dildan kechayin, ol, u jahondin kechma.*

Sen o'qsen-u, men esam kamonmen hanuz, Ey o'q, sabr ayta, kamondin kechma.

Ushbu ruboiy muallifi kim?

- A) Rumi
B) Navoiy
C) Najmiddin Kubro
D) Pahlavon Mahmud

22. «*O'limdan qaytarmi, bilgin, mard kishi,*

Bundan qo'rqib ketmoq nomardning ishi!»

Ushbu parcha qaysi xalq dostoni qahramoni tilidan aytilgan?

- A) «Ravshan» dostoni
B) «Kuntug'mish» dostoni
C) «Rustamxon» dostoni
D) «Alpomish» dostoni

23. «*Aslida, har qanday asarda ham ma'lum ma'noda qalamkash biografiyasining bir bo'lagi aks etadi (hatto tarixiy romanlarda ham). Bir qarashda bu g'alati tuyulishi mumkin. Lekin, aslida, baribir shunday. Yozuvchi o'zi yozayotgan asarga qalbini bag'ishlaydi.*» Ushbu fikrlar kimning biografiasidan olingan?

- A) Chingiz Aytmatov
B) Erkin Vohidov

C) Abdulla Oripov

D) O'tkir Hoshimov

24. «Alvido, bolalik» qissasidagi Qamariddinning qanday nuqsoni bor?

- A) duduq edi B) savodsiz edi
C) oqsoq edi D) g'ilay edi

25. Muhammad Yusufning qaysi she'riy to'plami uchun unga 1989-yili Respublika Yoshlar mukofoti berildi?

A) «Tanish teraklar»

B) «Erka kiyik»

C) «Uyqudagi qiz»

D) «Bulbulga bir gapim bor»

26. «*Har kitobakim, labi la'ling hadisin yozalar,*

Rishtayi jon birla zavq ahli ani sherozlar.»

Bayt muallifi kim?

- A) Fuzuliy B) Navoiy
C) Rumi D) Yassaviy

27. Jek London qalamiga mansub «*Otalar xudosi*» asari janrini aniqlang.

A) roman B) hikoya

C) qissa D) drama

28. Qaysi asarni fransuz tiliga tarjima qilgan Lui Aragon «*muhabbat haqida yozilgan jahondagi eng ajoyib qissa*» deb baholaydi?

- A) «Jamila»
B) «Alvido, bolalik»
C) «Bahor qaytmaydi»
D) «Hayotga muhabbat»

29. E.Vohidovning 2000-yili ellik yillik ijod mahsuli saralab tuzilgan 4 jildlik kitobi ichidan turli yillarda yozilgan risola, badiiy lavha va tahlillar jamlangan she'riy to'plamini aniqlang.

- A) «Ishq savdosi»
B) «She'r dunyosi»
C) «Umr daryosi»
D) «Ko'ngil nidosi»

30. «*Inson sadoqati*», «*Vijdon dorisi*» sahna asarlari muallifi kim?

A) Chingiz Aytmatov

- B) Tohir Malik
C) Mirmuhsin
D) O'tkir Hoshimov
31. «To'nyuquq» bitiktoshida To'nyuquq kimga qarshi jangda ularni mag'lub qilib, sariq oltin, oq kumush, egri tuya, hadsiz ipak keltirganini aytadi?
A) Tardush shadi
B) Inol xoqon
C) Tinsi o'g'li
D) Qapag'an xoqon
32. «Rustamxon» dostonida Momogul maston Huroyimdan qutulish uchun qanday chora topadi?
A) Huroyim ustidan fitna-g'iybat to'la arznoma yozdirib, uni xalqqa tasdiqlatib, Sultonxonga olib boradi
B) Huroyimni o'g'il emas, kuchuk tug'di deya Sultonxonni aldaydi
C) Huroyimning o'g'li Rustamxonni firib berib, hiyla bilan Oqtosh shahridan chiqarib yuboradi
D) Huroyimning o'g'li Rustamxonni o'g'irlab ketadi, natijada Huroyim ham uni izlab mamlakatni tark etadi
33. «Rustamxon» dostonida quyidagi maqollardan qaysilari uchraydi?
1) Adashganning oldi yo'l; 2) Qizi borming nozi bor; 3) Mard so'zidan, yo'lbars izidan burilmaydi; 4) Yolg'iz bola yovdan yomon; 5) O'g'li borming o'rmi bor.
A) 1, 2, 3, 4, 5 B) 1, 3, 4, 5
C) 1, 3, 5 D) 1, 3
34. «Rustamxon» dostonida Momogul mastonni kim o'ldiradi?
A) Qizil dev
B) Rustamxon
C) Sultonxon
D) o'z ajali bilan o'ladi
35. «Rustamxon» dostonidagi Charxinko'l qanday joy?
A) Huroyim va Rustamxon ov qilib yashaydigan joy
B) Qizil devning makoni
C) Ajdahoning makoni
D) Oftoboyimning shahri
36. O'z asarlarini bir o'rinda orif nomidan, ikkinchi bir shaklda oshiq tilidan, uchinchi bir holatda shayx da'vati tarzida, yana bir o'rinda donishmand g'oyalari sifatida talqin qilgan shoir kim?
A) Rumiyy
B) Yassaviy
C) Najmiddin Kubro
D) Pahlavon Mahmud

VARIANT № 41 (Kollej darsligi)

1. Qaysi asarga ruh erkinligi, fikr erkinligi, ifoda erkinligi, holat-kayfiyat erkinligi yagona nizom qilib olingan?
A) «Al usul val-ashara»
B) «Masnaviy»
C) «Devoni kabir»
D) «Devoni hikmat»
2. «Avesto»ning qaysi qismi maxsus ohanglar asosida ijro etiladigan qo'shiqlardan tashkil topgan?
A) gohlar B) yashklar
C) vendidod D) visparad
3. G'azallarining birida yorning ikki qora sochini go'yo xazina ustida talashib yotgan ikki ajdarga o'xshatgan ijodkor kim?
A) Navoiy B) Nodira
C) Uvaysiy D) Rumiyy
4. Ahmad Yassaviy kimdan ilm olib komillik martabasiga ko'tarildi?
A) Arslonbobdan
B) Yusuf Hamadoniydan
C) G'ijduvoniyan
D) Najmiddin Kubrodan

5. Qaysi shoirning qo'liga qalam olib yozgani atigi o'n sakkiz misra bo'lib, qolganlari «kotibi asror»lar tomonidan ko'chada, uyda, majlisi samoda yozib olinavergan?

- A) Rumi
- B) Yassaviy
- C) Najmiddin Kubro
- D) Pahlavon Mahmud

6. Navoiyning «Muhokamat ul-lug'atayn» asari qachon yaratilgan?

- A) 1498-yili
- B) 1499-yili
- C) 1495-yili
- D) 1496-yili

7. «Boy ila xizmatchi» dramasi Jamilaga boyni zaharlashni kim maslahat beradi?

- A) Sifat buvi
- B) Gulbahor
- C) Xonzoda
- D) Poshshaoyim

8. «Rustamxon» dostonida Sultonxon Qurudim shahriga nechta mahrami bilan sayohatga jo'naydi?

- A) besh yuz
- B) olti yuz
- C) qirq
- D) ikki yuz

9. «Rustamxon» dostonidagi Ximcha kim?

- A) Sultonxonning katta xotini
- B) Oqrobotning malikasi
- C) Huroyimning kanizi
- D) Rustamxonning yori

10. «G'orda yotar edi, xurrakni baland tortar edi, botmon nosvoyni to'rt bo'lib otar edi, yurish-turishi odamlarga xatar edi, ne er yigitlarni ikki pulga sotar edi, yaxshilikni uch pulga olmay, qayerda yomonlik bo'lsa, izlab yetar edi, qanday odam ko'rsa, bu kampirdan hazar qilib uzoqqa ketar edi». Ushbu ta'rif kim haqida?

- A) «Alpomish» dostonida Surxayil kampir
- B) «Ravshan» dostonida Maston kampir
- C) «Rustamxon» dostonida Momogul maston

D) «Rustamxon» dostonida Qizil dev 11. «Ijodkorda qishloqning qilib, shaharning aqli bo'lishi kerak», deb qaysi ijodkor aytgan?

- A) Chingiz Aytmatov
- B) Erkin Vohidov
- C) Abdulla Oripov
- D) O'tkir Hoshimov

12. «Somon yo'li elchilari», «Zaharli g'ubor» asarlari muallifi kim?

- A) Chingiz Aytmatov
- B) Tohir Malik
- C) Mirmuhsin
- D) O'tkir Hoshimov

13. «Alvido, bolalik» qissasida onasi Qamariddindan necha yoshga to'lganida xabar olgani keladi?

- A) 7
- B) 8
- C) 9
- D) 10

14. Jek Londonning qaysi asari ocherk janrida va unda londonlik ishchilarning gashshoq hayoti tasvirlanadi?

- A) «Oq sukunat»
- B) «Sovuq bolalari»
- C) «Qirq mil narida»
- D) «Tubanlik kishilari»

15. Chingiz Aytmatovning «Jamila» qissasi nechta tilga tarjima qilingan?

- A) 70 dan ortiq
- B) 60 dan ortiq
- C) 50 dan ortiq
- D) 40 dan ortiq

16. Qaysi doston 1937-yili Fozil Yo'ldosh o'g'li tilidan Hodi Zarif tomonidan yozib olingan?

- A) «Ravshan» dostoni
- B) «Kuntug'mish» dostoni
- C) «Rustamxon» dostoni
- D) «Alpomish» dostoni

17. Najmiddin Kubroga nima sababdan «Abuljannob» laqabi berilgan?

- A) dunyoviy ikir-chikirlardan uzoq turgani uchun
- B) balo-qazolarning oldini olgani uchun

- C) buyuk bashoratchi bo'lgani uchun
D) valiyalar yetishtiruvchi bo'lgani uchun
18. *«Ishq dardi g'arib tanimdagi jon bo'lg'ay, Dard cheksa kishi axyiri inson bo'lg'ay».*
Ushbu misralar muallifi kim?
A) Rumi
B) Yassaviy
C) Najmiddin Kubro
D) Pahlavon Mahmud
19. *«Bolalik uy – bozor, bolasiz uy – mozon»* maqoli qaysi asarda uchraydi?
A) «Boy ila xizmatchi»
B) «Bahor qaytmaydi»
C) «Alvido, bolalik»
D) «Jamila»
20. E.Vohidovning 2000-yili ellik yillik ijod mahsuli saralab tuzilgan 4 jildlik kitobi ichidan ellik yoshdan keyingi bitiklari jamlangan she'riy to'plami qaysi?
A) «Ishq savdosi»
B) «She'r dunyosi»
C) «Umr daryosi»
D) «Ko'ngil nidosi»
21. «Alvido, bolalik» qissasida ustozidan «Baxtli bolalik» emas, «Alvido, bolalik» deya insho yozsak bo'lmaydimi deb kim so'raydi?
A) Asror B) Turob
C) Zoir D) Qamariddin
22. *«Bir qo'rqqan yomon, bir quvongan yomon»* maqoli qaysi asarda uchraydi?
A) «Ravshan» dostonida
B) «Kuntug'mish» dostonida
C) «Rustamxon» dostonida
D) «Alpomish» dostonida
23. Muhammad Yusufning «Muhabbat» she'rida qaysi asar qahramonlari nomi tilga olingan?
A) «O'tkan kunlar»
B) «Farhod va Shirin»
C) «Tohir va Zuhra»
D) «Yusuf va Zulayxo»
24. «Haft Jam» asari muallifini toping.
A) Fuzuliy B) Navoiy
C) Rumi D) Yassaviy
25. *«Shifoyi vasi qadrin hajr ila bemor o'landan so'r, Zuloli zavq shavqin tashnayi diydor o'landan so'n».*
Ushbu misralar muallifini aniqlang.
A) Fuzuliy B) Navoiy
C) Rumi D) Yassaviy
26. *«Ota-onasiz o'sayotgan bolalarning hayot falsafasi, hayot haqidagi, beimon otalar, bevafo onalar haqidagi tushunchalari ancha barvaqt shakllanadi. Ularning mitti yuraklarida bu beimonlarga, bu bevafo larga nisbatan nafrat ancha ilgari ko'z ochgan edi».* Parcha qaysi asardan olingan?
A) «Bahor qaytmaydi»
B) «Alvido, bolalik»
C) «Shaytanat»
D) «Qiyomat»
27. Ruboiylaridan birida suv yaqosida yuz ochmish har qanday sabza – o'simlikni farishtaning ruhi deb qaragan ijodkor kim?
A) Rumi
B) Navoiy
C) Najmiddin Kubro
D) Pahlavon Mahmud
28. «Rustamxon» dostonida Sultonxon Qurudim mamlakatiga necha yilga safarga chiqadi?
A) 10 yil B) 11 yil
C) 12 yil D) 14 yil
29. «Avesto»da xabar berilishicha, qaysi podsho Tangri buyrug'i bilan qattiq sovuqlarda odamlarni asrash uchun yer ostida shahar ham qurdirgan?
A) Jamshid B) Bahrom
C) Iskandar D) Som

30. «To'nyuquq» bitiktoshida qitanilarga qarshi necha marta urush qilingani yozilgan?

- A) 17 marta B) 7 marta
C) 5 marta D) 12 marta

31. «Gul emas, gulshan ahlin ko'zlari qon ila to'ldirmish, Tegib g'amzang o'qi nechunki har yondin qaroshubdir».
(Uvaysiy)

Ushbu baytda qanday badiiy san'atlardan foydalanilgan?

- A) tashbeh, mubolag'a
B) tashbeh, husni ta'lil
C) tashbeh, tardi aks
D) tashbeh, tazod

32. «Rustamxon» dostonida ajdar nima uchun behush bo'lib qoladi?

A) Rustamxon na'ra tortganda uning tovushidan qulog'i bitib hushidan ketadi

B) O'foboyimning husnini ko'rib uning go'zalligidan ko'zi qamashib hushidan ketadi

C) Rustamxon ajdarning boshiga qilich bilan urgani uchun

- D) B va C

33. «Ayni g'uruch, qon qon ayon san o'zini tek o'ldir».

Ayon atg'il, nacha sarqat qon o'zni tark o'tinmish

Ushbu mizalar muallifi kim?

- A) Rumiy
B) Navoiy
C) Najmiddin Kubro
D) Pahlavon Mahmud

34. «Boy ila xizmatkora dostoni» Jamilaning 11 yoshli uhai

- A) Salimjon B) Osiyos
C) Orifjon D) Ibrohimjon

35. «Nurli dunyo», «Ushbu dunyo» kitoblari muallifi kim?

- A) Chingiz Aytmatov
B) Erkin Vohidov
C) Abdulla Oripov
D) O'tkir Hoshimov

36. «Rustamxon» dostonida Rustam farzand ko'rganligi haqidagi xabarni nasa yetkazgan kishiga qanday ayvoni beraman deydi?

- A) qo'rg'onbiy qilaman
B) vazir qilaman
C) sarboz qilaman
D) lashkarboshi qilaman

MUNDARIJA

TO'RT BIRIKMASI MAVZUSIDAN SAVOLLAR	3
SOHA VA KELESIM, BIR BOSH BO'LAKLI GAPLAR MAVZUSIDAN SAVOLLAR.....	49
GAPNING I FODA MAQSADIGA KO'RA TURLARI VA EGASIZ GAPLAR MAVZUSIDAN SAVOLLAR	81
IKKINCHI DARAJALI BO'LAKLAR MAVZUSIDAN SAVOLLAR	94
TO'LIQSIZ GAP, GAP BO'LAKLARINING TARTIBI, UYUSHIQ BO'LAKLAR MAVZUSIDAN SAVOLLAR.....	168
AJRATILGAN GAP BO'LAKLARI VA UNDALMA, KIRITMA MAVZUSIDAN SAVOLLAR.....	198
MODDA VA QO'SHMA GAPLAR MAVZUSIDAN SAVOLLAR	223
ERGASHGAN VA BOG'LOVCHISIZ QO'SHMA GAPLAR MAVZUSIDAN SAVOLLAR.....	248
MURAKKAB QO'SHMA GAPLAR MAVZUSIDAN SAVOLLAR.....	299
KO'CHIRMA VA O'ZLASHTIRMA GAP HAMDA MATNLAR YUZASIDAN SAVOLLAR.....	325
ADABIYOTDAN SAVOLLAR	336
VARIANT №1 (6-sinf adabiyoti).....	336
VARIANT № 2 (6-sinf adabiyoti).....	339
VARIANT № 3 (6-sinf adabiyoti).....	342
VARIANT № 4 (6-sinf adabiyoti).....	345
VARIANT № 5 (6-sinf adabiyoti).....	348
VARIANT № 6 (6-sinf adabiyoti).....	351
VARIANT № 7 (6-sinf adabiyoti).....	354
VARIANT № 8 (6-sinf adabiyoti).....	357
VARIANT № 9 (6-sinf adabiyoti).....	360
VARIANT № 10 (6-sinf adabiyoti).....	363
VARIANT № 11 (6-sinf adabiyoti).....	366
VARIANT № 12 (6-sinf adabiyoti).....	370
VARIANT № 13 (6-sinf adabiyoti).....	373
VARIANT № 14 (6-sinf adabiyoti).....	376
VARIANT № 15 (6-sinf adabiyoti).....	379
VARIANT № 16 (6-sinf adabiyoti).....	383
VARIANT № 17 (III kurs litsey adabiyoti).....	387
VARIANT № 18 (III kurs litsey adabiyoti).....	390

VARIANT № 19 (III kurs litsey adabiyoti).....	
VARIANT № 20 (III kurs litsey adabiyoti).....	
VARIANT № 21 (III kurs litsey adabiyoti).....	
VARIANT № 22 (III kurs litsey adabiyoti).....	
VARIANT № 23 (III kurs litsey adabiyoti).....	
VARIANT № 24 (III kurs litsey adabiyoti).....	
VARIANT № 25 (III kurs litsey adabiyoti).....	
VARIANT № 26 (III kurs litsey adabiyoti).....	
VARIANT № 27 (III kurs litsey adabiyoti).....	
VARIANT № 28 (III kurs litsey adabiyoti).....	
VARIANT № 29 (III kurs litsey adabiyoti).....	
VARIANT № 30 (III kurs litsey adabiyoti).....	
VARIANT № 31 (III kurs litsey adabiyoti).....	
VARIANT № 32 (III kurs litsey adabiyoti).....	
VARIANT № 33 (III kurs litsey adabiyoti).....	
VARIANT № 34 (III kurs litsey adabiyoti).....	
VARIANT № 35 (III kurs litsey adabiyoti).....	
VARIANT № 36 (III kurs litsey adabiyoti).....	
VARIANT № 37 (III kurs litsey adabiyoti).....	
VARIANT № 38 (Kollej darsligidan)	
VARIANT № 39 (Kollej darsligidan)	
VARIANT № 40 (Kollej darsligi).....	
VARIANT № 41 (Kollej darsligi).....	

Nargiza Erkaboyeva

Nargiza Erkaboyeva

O'ZBEK TILI VA ADABIYOTIDAN SAVOLLAR TO'PLAMI

Muharrir: M.Talipova
Musahhah: G.Abbosova
Sahifalovchi: O.Majidov

.....	393
.....	397
.....	400
.....	404
.....	407
.....	411
.....	414
.....	418
.....	421
.....	425
.....	428
.....	432
.....	436
.....	439
.....	443
.....	447
.....	450
.....	453
.....	457
.....	460
.....	463
.....	466
.....	469

SAVOLLAR TO'PLAMI

Nashr. Lits. AI № 273 2015.15.06.
Terishga berildi: 2017.12.02. Bosishga ruxsat etildi: 2018.01.04.
Bichimi 84x108/32. Ofset usuli. Times garniturası.
Shartli bosma tabog'i 12. Nashr hisob tabog'i 13.2.
10 000 nusxada bosildi. Buyurtma № 27-04.

«LESSON PRESS» MChJ nashriyoti
100071, Toshkent sh., Komolon ko'chasi, Erkin tor ko'chasi, 13

“IMPRESS MEDIA” MCHJ bosmaxonasida bosildi.
Korxonա manzili: Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Qushbegi, 6

QAYDLAR UCHUN

«ALISHER RIVOJ»

«ALISHER RIVOJ» nodavlat ta'lim muassasasi abiturentlarni oliy o'quv yurtlariga: Tibbiyot, Soliq, Militsiya akademiyalariga, O'zMU, O'zDJTU, Pedagogika, Texnika, Axborot texnologiyalari, Iqtisodiyot, Diplomatya universitetlariga, Moliya, Farmatsevtika, Pediatriya, Yuridik, Sharq-shunoslik, Bojxona institutlariga sifatli tayyorlaydi. Darslar malakali o'qituvchilar tomonidan olib boriladi. 3 - 6 oylik rus va ingliz tilidan so'zlashuv kurslari, oila maktabi kurslari mavjud. Shuningdek, Oliy hamshiralik fakultetiga ijodiy imtihonga tayyorlaymiz. Xizmatlar litsenziyalangan.

NAS UZ 001. MO. 0593-05

**Tel: +(99891) 371-86-68
+(99894) 448-35-03**

«Alisher Rivoj» nodavlat ta'lim muassasida filologiya fanlari nomzodi Nargiza Erkaboyeva abituriyentlar uchun ona tili va adabiyoti fanidan maxsus guruhlar tashkil etgan. Guruhlarga o'quvchilar sinov asosida qabul qilinadi. Darslar chuqurlashtirilgan holda olib boriladi.

**Mualliflik huquqi qonun himoyasidadir.
Mazkur kitoblarni qalbakilashtirish,
ulardan nusxa ko'chirish qonunga
muvofiq ta'qib qilinadi.**

ISBN 978-9943-466-48-7

9 789943 466487

